

umb

UNIVERZITA
MATEJA BELA

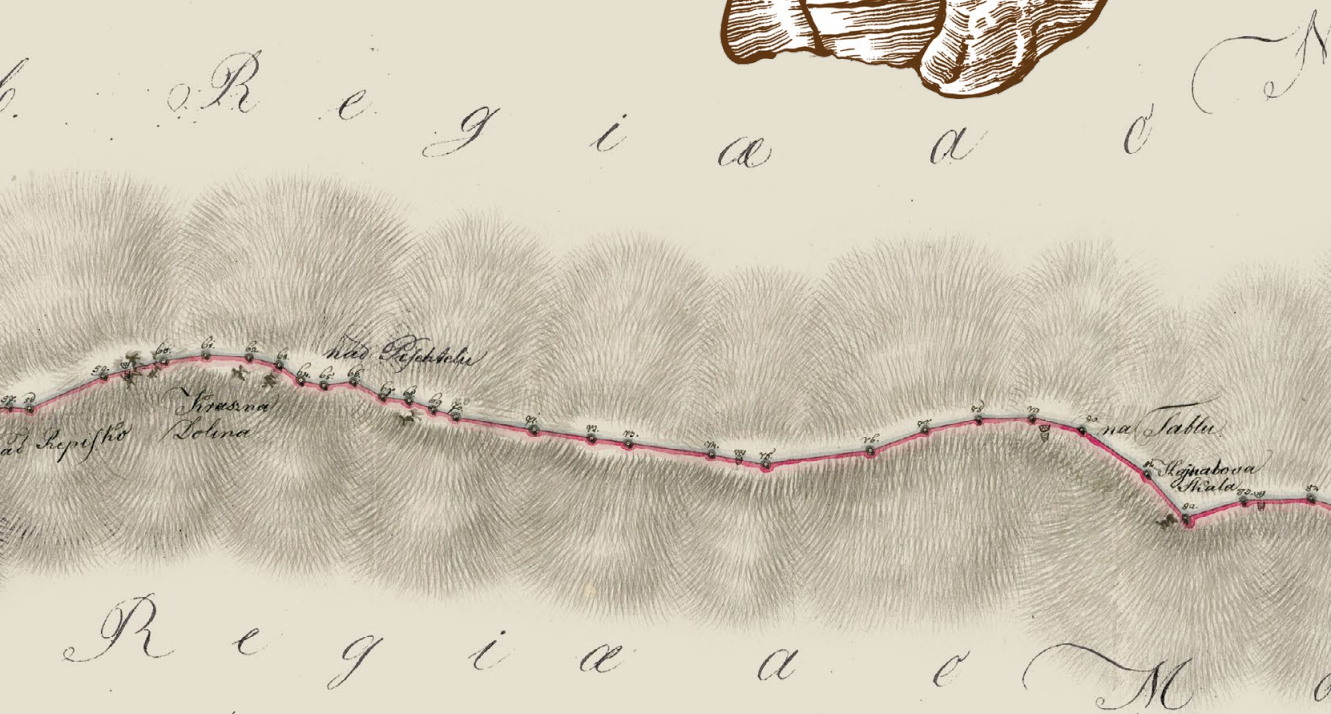
V BANSKEJ BYSTRICI

BELIANUM
2024

Oto Tomeček – Imrich Nagy

REAMBULAČNÝ PROTOKOL

MESTA BANSKÁ BYSTRICA
Z ROKU 1820

Reambulačný protokol mesta Banská Bystrica z roku 1820

Edícia prameňa pomocou nástroja na automatickú
transkripciu historických dokumentov

Oto Tomeček – Imrich Nagy

Banská Bystrica 2024

Reambulačný protokol mesta Banská Bystrica z roku 1820 – Edícia prameňa pomocou nástroja na automatickú transkripciu historických dokumentov

Oto Tomeček <https://orcid.org/0000-0003-3110-047X>

Imrich Nagy <https://orcid.org/0000-0002-1963-5255>

Vydavateľ: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-19-0456 *SKRIPTOR – Inovatívne sprístupnenie písomného dedičstva Slovenska prostredníctvom systému automatickej transkripcie historických rukopisov*.

Recenzenti: prof. PhDr. Juraj Šedivý, PhD.,
doc. Mgr. Erika Juríková, PhD.

Jazykový redaktor: Mgr. Ľubomír Gábor, PhD.

Preklad summary: Bc. Marianna Nagyová

ISBN 978-80-557-2189-7

EAN 9788055721897 (print)

ISBN 978-80-557-2190-3

EAN 9788055721903 (online)

<https://doi.org/10.24040/2024.9788055721903>

Táto publikácia je šírená pod licenciou

Creative Commons Attribution-NoDerivatives 4.0 International Licence CC BY-ND
(uvedenie autora - bez odvodeného obsahu).

OBSAH

Úvod	4
Historický kontext vzniku dokumentu	6
Formálna a obsahová charakteristika dokumentu.....	20
Automatická transkripcia dokumentu	31
Edícia a preklad textu.....	45
Obrazová príloha k úvodnej časti	50
Zoznam obrázkov	51
<i>Metalis reambulatio inter terrenum L. R. ac mont. civitatis Neosoliensis et omnia ejus vicina territoria anno 1820 peracta / Reambulácia hraníc medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a všetkými jeho susediacimi územiaми vykonaná v roku 1820</i>	<i>79</i>
Ukážky z originálneho dokumentu.....	240
Pramene a literatúra.....	266
Summary	272
Menný register.....	273
Miestny register.....	285

Úvod

Umelá inteligencia a možnosti jej praktického uplatnenia patria k najdiskutovanejším témam súčasného sveta. Čím ďalej, tým viac zasahuje aj do každodenného života, pričom za najčastejšie využívané nástroje umelej inteligencie možno považovať rôzne, dnes už bežne dostupné jazykové prekladače a generátory textu (chatboty). Možnosti využitia umelej inteligencie vo svojom výskume najnovšie skúmajú aj bádatelia v oblasti humanitných vied, takže tu môžeme hovoriť aj o rozvoji tzv. digitálnej humanistiky či digitálnych humanitných vied (digital humanities). Akýmsi priekopníkom v oblasti digital humanities na Slovensku je Dušan Kатуščák, ktorý experimentoval predovšetkým s možnosťami využitia moderných technológií v oblasti knihovedy a knižnej kultúry. Najnovšie sa do bádania v oblasti digital humanities zapájajú aj bádatelia v oblasti historických vied.

Hoci pojem digitalizácia historického a kultúrneho dedičstva rezonuje na Slovensku hlavne v oblasti archívnictva a múzejníctva už niekoľko rokov, táto bola doposiaľ vnímaná prevažne len ako snaha o uchovanie/sprístupnenie tohto dedičstva prostredníctvom jeho prevodu z analógovej do digitálnej podoby. Pojem digitalizácia však v súčasnosti nadobúda podstatne širší kontext. Keďže väčšina starších písomných historických dokumentov, predstavujúcich hlavné pramene historického výskumu, je napísaných v rôznych jazykoch a rozličným rukopisným písmom, môže sa umelá inteligencia stať účinným nástrojom práve pre dešifrovanie písma a jazyka. V poslednom období nastal obrovský pokrok najmä v zdokonaľovaní nástrojov umelej inteligencie určených na automatický prepis (transkripciu) historických dokumentov. Pravdepodobne najväčší pokrok v tejto oblasti urobilo konzorcium pod vedením Güntera Mühlbergera. Výsledkom ich snaženia sa stala platforma Transkribus vyvinutá pre účely automatickej transkripcie historických dokumentov. Bádatelia z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici, zapojení do riešenia projektu Skriptor podporeného Agentúrou pre podporu vedy a výskumu (APVV) na Slovensku, skúmali možnosti automatickej transkripcie historického písomného dedičstva Slovenska. Pri svojej práci pritom využívali práve platformu Transkribus, v súčasnosti zastrešovanú a ďalej vyvíjanú konzorciom READ-COOP.

Až doposiaľ sa cielene a systematicky otázky automatickej transkripcie historických textov na Slovensku nikto nevenoval. Jednotliví riešitelia projektu APVV Skriptor v priebehu rokov 2020 – 2024 postupne vyvinuli vlastné modely automatickej transkripcie, pomocou ktorých prepísali a spracovali rôzne slovacikálne historické dokumenty, pričom podstatná väčšina z nich predstavovala rukopisné texty. Takýmto spôsobom bola spracovaná postila Izáka Abrahama (Pavol Maliniak), vybrané kanonické vizitácie farností z okolia Banskej Bystrice (Patrik Kunec), knižný katalóg kňazského seminára v Banskej Bystrici (Mária Bôbová), reambulačný protokol hraníc mesta Banská Bystrica (Oto Tomeček, Imrich Nagy), osobná korešpondencia Jozefa Miloslava Hurbana (Alica Kurhajcová), katalóg korešpondencie Koháryovcov (Imrich Nagy) a zbierka písomností známa ako *Collectanea* Martina Laučka (Dušan Kатуščák). Automatickému prepisu tlačeneho textu *Orbis Pictus* od Jána Amosa Komenského sa venovali knihovníčky Lucia Nižníková a Michaela Mikušková. Konečným výstupom projektu bolo vytvorenie agregovaného modelu určeného na prepis rukopisných historických textov obdobia 16. – 20. storočia, ktorý môže v budúcnosti poslúžiť a uľahčiť prácu širokému spektru bádateľov.

Osobitný univerzálny model sa podarilo vytvoriť aj pre transkripciu tlačенých dokumentov.

Kniha, ktorú čitateľ drží v rukách, je jedným z hmatateľných výstupov vedeckého projektu APVV Skriptor. Jej autori v nej predstavujú kritickú edíciu jedného konkrétneho historického dokumentu, ktorá vznikla s pomocou jeho automatickej transkripcie. Bez nadnesenia tak možno konštatovať, že ide o prvú slovenskú pramennú edíciu vytvorenú s pomocou umelej inteligencie!

Hlavným cieľom predloženej práce teda bolo primárne sprístupniť verejnosti doposiaľ nepublikovaný historický dokument. Sekundárnym cieľom, ktorý však prispel k naplneniu primárneho cieľa, bolo overiť na konkrétnom príklade uvedeného dokumentu možnosti jeho automatickej transkripcie. Aby bolo možné tento prepis realizovať, museli sme vyvinúť a vytrénovať vlastný model automatickej transkripcie. Išlo teda o dlhodobý proces, ktorý sa skladal z viacerých fáz.

Publikovaným dokumentom je reambulačný protokol mesta Banská Bystrica z roku 1820, zjednodušene označený ako *Metales*, ktorý detailne opisuje hraničnú reambuláciu mestských hraníc. Ide tu pritom o veľmi špecifický typ dokumentu, ktorý podáva informáciu o účastníkoch reambulácie, jej priebehu, ako aj o spôsoboch označovania mestských hraníc prostredníctvom hraničných kôp a hraničných znakov. Keďže tento spôsob označovania mestských hraníc nadväzuje na dlhobojšie zaužívaný spôsob označovania hraníc, umožňuje nám podrobnejšie sa oboznámiť s touto zaujímavou tradíciou siahajúcou do podstatne hlbšej minulosti.

Práca dopĺňa a nadväzuje na viaceré staršie publikované práce o historických hraniciach a hraničných medzíkoch mesta Banská Bystrica, ktorých autorom je jeden z dvojice autorov knihy. Práca môže byť zaujímavým príspevkom nielen k poznaniu dejín regiónu, miestnej krajiny v minulosti, ale aj k problematike historických hraníc a hraničenia vo všeobecnosti. Hoci otázke utvárania historických hraníc a hraničenia sa v minulosti už venovala čiastková pozornosť, dokument toho druhu nebol v slovenskej historiografii doposiaľ nikdy publikovaný.

Kniha pozostáva z dvoch hlavných častí. Prvú časť tvoria štyri kapitoly, ktoré oboznamujú čitateľa s dobovým kontextom vzniku dokumentu, charakterizujú dokument po obsahovej a formálnej stránke, podrobne informujú o procese jeho prepisu pomocou automatickej transkripcie a napokon oboznamujú čitateľa so spôsobom edície a prekladu dokumentu do slovenského jazyka. Najrozsiahlejšiu časť knihy predstavuje úplný prepis textu reambulácie v latinskom origináli a jeho zrkadlový preklad do slovenčiny. Publikáciu dopĺňajú početné obrazové prílohy, ktorých súčasťou je autorská mapa banskobystrického chotára s vyznačenými reambulovanými hraničnými úsekmi, ilustračné vyobrazenia textovej a mapovej časti protokolu, ako aj fotografie vybraných hraničných medzíkov (hraničné kopy, hraničné kamene a znaky) zdokumentovaných počas vlastného terénneho výskumu. Pomôckou pri vyhľadávaní v publikovanom dokumente sú menný a miestny register, ktoré boli tiež vyhotovené s pomocou platformy Transkribus.

Historický kontext vzniku dokumentu

Reambulčný protokol Banskej Bystrice z roku 1820 predstavuje podrobný zápis hraničnej reambulácie, teda úradnej obhliadky, zamerania, označenia a zaznamenania hraníc mesta. Účelom takýchto obchôdzok bolo zaznamenanie všetkých zmien, ktoré sa udiali od poslednej takejto obhliadky, ako aj ich zdokumentovanie prostredníctvom písomných záznamov a máp tak, aby vždy popisovali aktuálny stav.¹ Vo všeobecnosti sa reambulácie netýkali len zachytenia hraničných úprav, ale zaznamenávali aj iné zmeny, napríklad v oblasti majetkového a pozemkového vlastníctva či úprav spôsobených stavebnými zásahmi a realizáciami.

Metácie, reambulácie a ochrana hraníc

Ešte predtým, ako mohlo dôjsť k hraničným reambuláciám, museli byť najprv hranice presne vytýčené a vyznačené prostredníctvom hraničných medzníkov. K vymedzovaniu hraníc rôznymi spôsobmi a na rôznych úrovniach dochádzalo od nepamäti.² S písomným zaznamenaním priebehu hraníc na našom území sa však vo väčšej miere stretávame až od prvej polovice 13. storočia, hlavne v súvislosti s donačnou politikou vtedajších arpádovských panovníkov, ako aj s celkovým vzrastom písomnej kultúry v Uhorsku. Priebeh hraníc popisovali takzvané metácie,³ ktoré sa stávali súčasťou mestských výsad, ale aj listín dokladajúcich darovanie, kúpu, predaj, zálohovanie či výmenu územných majetkových celkov. Mohli byť tiež súčasťou listín upravujúcich územné spory susedov. Špecifickým, avšak mladším typom metácií boli aj samotné hraničné reambulácie.

Najstaršie metácie bývali zvyčajne málo detailné a vymedzovali hranice len pomerne všeobecne, zväčša prostredníctvom prírodných krajinných prvkov. Ich súčasťou mohli byť aj krajinné prvky vzniknuté činnosťou človeka, napríklad cesty, polia, lúky a i. K dôkladnejšiemu vytýčeniu hraničných línií prostredníctvom spresňovacích umelých hraničných medzníkov rôznych foriem dochádzalo až neskôr.⁴ Súviselo to hlavne s postupujúcim osídlením a väčším

¹ BUMBA, Jan: *České katastry od 11. do 21. století*. Praha : Grada, 2007, s. 182. Užšie sa môže chápať reambulácia aj ako oprava a doplnenie starších máp realizovaná na základe obchôdzky alebo nových meraní priamo v teréne. Porovnaj: PRAVDA, Ján: *Stručný lexikón kartografie*. Bratislava : Veda, 2003, s. 129.

² K uvedenému porovnaj napríklad práce: FRÝDEK, Miroslav: *Mezنىky – svědci života starých Římanů*. In: SCHELLE, Karel (ed.): *Právní archeologie*. Ostrava : Key Publishing, 2011, s. 41-57; THURZO, Milan – JANČOVIČ, Pavol: *Historické hraničné značky a nápisy so zameraním na územie Bratislavy*. Bratislava : Univerzita Komenského, 2018, s. 19-23; MARKOVÁ, Markéta: *Hranice a hraničení v českých zemích ve středověku*. Praha : NLN; Historický ústav, 2021, s. 23-25.

³ K metáciám a ich obsahu porovnaj napr.: LUKAČKA, Ján. *Ohraničovanie majetkových celkov v stredoveku*. In: *Archaeologia historica*, roč. 29, 2004, s. 61-65; HUDÁČEK, Pavol: *Možnosti výskumu pôvodného prírodného prostredia v stredoveku (na príklade Šariša)*. In: *Ingenii laus : Zborník štúdií venovaný jubiliujúcemu prof. PhDr. Jánovi Lukačkoví, CSc.* Bratislava : UK, 2017, s. 318-328; TOMEČEK, Oto: *Historická krajina v metáciách – výskumné možnosti a limity*. In: DOMENOVÁ, Marcela (ed.): *Cestou necestou I. (krajina – priestor – kultúra – osobnosti)*. Prešov : Štátna vedecká knižnica, 2022, s. 10-15.

⁴ Pojem medzník tu chápeme v najširšom slova zmysle, teda ako akýkoľvek objekt označujúci presnú polohu hraničného bodu. Takýmto medzníkom v našom ponímaní môže byť akýkoľvek hraničný znak, hraničný kameň, ale aj hraničná kopa. Juraj Šedivý používa namiesto označenia medzník termín hraničník. Milan Thurzo s Pavlom Jančovičom delia hraničné kamene na hraničníky (ohraničujúce väčšie územné celky), medzníky (ohraničujúce súkromné a cirkevné parcely), duálne kamene (plniace zároveň

tlakom na hospodárske využitie krajiny. Tieto faktory spôsobovali častejšie prelínanie hospodárskych záujmov priamych susedov v konkrétnom priestore, a vyvolávali tak potrebu pragmaticky riešiť stret ich záujmov. Medzi staršiu, avšak ešte stále stredovekú vrstvu spresňovacích hraničných medzníkov možno zaradiť napríklad navrhnuté kopy zeminy alebo kamenia, ako aj znaky so symbolmi krížov rôznych tvarov tesané do skál a ryté do stromov.⁵ Mladšiu, novovekú vrstvu spresňovacích hraničných medzníkov reprezentujú hlavne do skál alebo opracovaných hraničných kameňov tesané litery, iniciály názvov miest, panstiev či zemských pánov, ako aj ľahko dešifrovateľné prvky vychádzajúce z erbov majetkových vlastníkov.⁶

Predchodcom hraničných reambulácií boli *circumitio* (*circumequitatio*), predstavujúce pravidelné obchádzanie hraníc majetkov pešo alebo na koňoch. Počas nich sa kontrolovala poloha a stav hraničných medzníkov, ale aj dodržiavanie majetkových a užívacích práv zemského pána na vymedzenom území. Takéto obchádzanie hraníc malo aj preventívny význam, keďže vystríhalo susedov pred možnými snahami narušiť priebeh hranice, a tým aj majetkové práva subjektu prípadnou manipuláciou s hraničnými medzníkmi. Nezanedbateľný bol v tomto prípade aj obradný význam pravidelného obchádzania hraníc, vďaka ktorému sa formovala a upevňovala kolektívna pamäť ohľadom majetkov subjektu a jeho presnom ohraničení. Medzi typické obrady praktizované pri vytyčovaní a kontrole hraníc, doložené v stredo európskom prostredí už od stredoveku, patrili napríklad výprasky na zapamätanie alebo finančné odmeňovanie či pohostenie jedlom a nápojmi pri dôležitých medzníkoch, ktoré mali napomôcť účastníkom dobre si zapamätať miesta spojené s danou udalosťou. Iný obrad – ukladanie rôznych identifikačných predmetov pod medzníky – mal byť pomôckou pri riešení prípadných hraničných sporov.⁷

K cieľným obhliadkam hraníc priamo v teréne dochádzalo aj pri porušení majetkového práva subjektu v prihraničných územiach a vyšetrovaniach rôznych hraničných sporov. Súčasťou takýchto vyšetrovaní boli zvyčajne svedectvá pamätníkov realizované *in situ*, teda na

funkciu hraničníka aj medzníka) a záhonové kamene (označujúce susediace záhony). Porovnaj: ŠEDIVÝ, Juraj. *Historické nápisy a ich nosiče*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2018, s. 212; THURZO – JANČOVIC, *Historické hraničné znaky...*, s. 69-70.

⁵ MALINIAK, Pavol: „Meta ad modum crucis sculpta“ : Kríže na hraniciach majetkov vo Zvolenskej stolici. In: KOŽIAK, Rastislav – NEMEŠ, Jaroslav (eds.): *Svätec a jeho funkcie v spoločnosti I*. Bratislava : Chronos, 2006, s. 393-410; MALINIAK, Pavol: The use of border signs in the Carpathian region : Contribution to the understanding of borders in the Middle and Early Modern Age. In: HOLEC, Roman – KOŽIAK, Rastislav (eds.): *Historiography in Motion : Slovak Contributions to the 21st International Congress of Historical Sciences*. Bratislava : Institute of History of SAS; Banská Bystrica : State Scientific Library, 2010, s. 62-76.

⁶ K danej problematike bližšie: TOMEČEK, Oto: Spôsoby označovania hraníc vybraných miest a mestiečok stredného Slovenska od 13. do polovice 19. storočia. In: VALO, Ján (ed.): *Mesto a jeho historická krajina : Zborník príspevkov z rovnomennej konferencie*. Bratislava : UK, 2020, s. 28-47.

⁷ K uvedenému pozri napríklad práce: ŠLÉZAR, Pavel: Sádky a „výprask na pamětnou“ : Hranice ve středověké krajině Dražanské vrchoviny. In: *Vlastivědný věstník moravský*, roč. LIX, 2007, č. 2, s. 155-156; tiež MARKOVÁ, Markéta: Vymezování hranic a jejich značení v přírodě ve středověku. In: ŠIMŮNEK, Robert (ed.): *Regiony – časoprostorové průsečíky?* Praha : Historický ústav, 2008, s. 103; MARKOVÁ, *Hranice a bráničení...*, s. 43; SOUČKOVÁ, Taťána – VOLFOVÁ, Jana. Výsledky svědků ve věci pohraničních sporů na moravsko-slovenském pomezí v 16. – 18. století a jejich interpretace : příklad Vršateckého, Lednického, Trenčinského a Brumovského panství. In: *Studia Historica Nitriensia*, roč. 23, 2019, č. 2, s. 414.

miestach, kde došlo k narušeniu, respektíve nerešpektovaniu hraničných línií.⁸ Pri riešení hraničných sporov väčšinou vznikol aj písomný záznam dokumentujúci predmet a priebeh sporu, samotnú obchôdzku, ako aj jednotlivé svedectvá účastníkov sporu a pamätníkov pôvodného stavu.⁹ Práve hraničné spory medzi susedmi boli aj dôvodom presného písomného zaznamenania priebehu hraničnej línie v listinách. Pri príležitosti riešenia takýchto sporov už vznikali podstatne podrobnejšie metácie a rozsiahle reambulačné zápisy. V iných prípadoch samotný akt obchádzania hraníc ani presný priebeh hraničnej línie nemuseli byť nevyhnutne zaznamenané písomne.¹⁰ V takomto prípade sa o obchôdzkach hraníc dozvedáme skôr sporadicky, zvyčajne len zo zápisov informujúcich o výdavkoch určených na pohostenie účastníkov takejto obchôdzky.

Obchádzanie hraníc a ich pravidelná kontrola má bohatú históriu aj v prípade Banskej Bystrice. Ich realizáciou boli poverení členovia mestskej rady, vybraní radovní mešťania a rovnako aj ich deti. Tí podávali orgánom mesta správy o svojich zisteniach, v ktorých zvykli urgovať opravy poškodených hraničných medzníkov.¹¹ V účtovnej knihe mesta sa zachovali údaje z roku 1556 o finančných výdavkoch spojených s konzumáciou jedla a nápojov počas jednej z takýchto obhliadok mestských hraníc.¹² V prípade, že si mestská rada dostatočne neplnila svoju povinnosť pravidelne kontrolovať mestské hranice, vyzvali ju k tomu mešťania prostredníctvom vonkajšej mestskej rady (*exterior senatus, 24-viri senatus*).¹³ K tomu došlo napríklad aj v roku 1644, keď stanovili mestskej rade povinnosť vykonať obhliadku mestských hraníc

⁸ Podľa sasko-magdeburského práva, ktoré sa uplatňovalo aj na území Slovenska, sa malo hraničným sporom predchádzať tým, že na vysádzaní hraničných stromov a osádzaní hraničných kameňov sa mali zúčastňovať zástupcovia oboch susediacich strán. V českých krajinách upravovali riešenie hraničných sporov osobitné príručky zvykového práva. V Čechách to bol spis Jakuba Menšíka z Menštejna z roku 1600, pre Moravu staršia Tovačovská kniha z 15. storočia a na ňu nadväzujúca mladšia Drnovská kniha zo 16. storočia. Pozri: PAPONOVÁ, Mária (ed.): *Sasko-magdeburské právo na Slovensku : Krajinské právo v Žilinskej knihe*. Žilina : Eurokódex, 2014, s. 197, č. 221; JIREČEK, Hermenegild (ed.): *Codex iuris Bohemici IV/5 : Spisy právnické právu české v XVI-tém století*. Vídeň : Nákladem vydavatelovým, 1883, s. 148-218; BRANDL, Vincenc (ed.): *Kniha Tovačovská aneb Pana Ctibora z Cimburka a z Tovačova : Pamět obyčejů, řádů, zvyklostí starodávných a řízení práva zemského v Mar. Mor.* Brno : Nákladem vlastním, 1868, s. 74-76; BRANDL, Vincenc (ed.): *Kniha Drnovská : Kritickými i věcnými poznámkami opatřenou vydal V. Brandl (Podporou slav. Výboru Mar. Mor.)*. Brno : Nákladem vlastním, 1868, s. 59-61.

⁹ V prostredí českých zemí sú pri tejto príležitosti doložené aj prisahy vo vykopanom hrobe alebo nad hrobom. JANIŠ, Dalibor – ŠENKÝŘOVÁ, Jana: Hranice statků a pozemků – jejich zachycení v písemných (právních) pramenech. In: *Archaeologia historica*, roč. 29, 2004, s. 201.

¹⁰ KARP, Hans-Jürgen: *Grenzen in Ostmitteleuropa während des Mittelalter : ein Beitrag zur Entstehungsgeschichte der Grenzlinie aus dem Grenzsaum*. Köln; Wien : Böhlau Verlag, 1972, s. 117.

¹¹ JURKOVIČ, Emil: *Dejiny kráľovského mesta Banská Bystrica*. Banská Bystrica : Občianske združenie Priber, 2005, s. 194.

¹² Podľa nich vieme, že sa platilo za konzumáciu rýb (rybie rezne, kapry a šobské ryby), kureniec, husí, chleba, octu a vína. Osobitný poplatok bol uhradený aj kuchárom, ktorí stravu pripravili. Podľa: JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 194.

¹³ Vonkajšia mestská rada pozostávajúca z 24 mešťanov (*Ältesten, Eltiste, 24-viri*) mala za úlohu dozerat' na činnosť vnútornej mestskej rady. V mene veľkej obce mohli tiež podávať rôzne sťažnosti a žiadosti, ktoré boli sformulované v každoročných tzv. gravaminách. Porovnaj: MARKOV, Jozef: *Odraz politických zápasov v obecnej správe Banskej Bystrice v 16. – 19. storočí*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1973, s. 15 a 148; GEORGIEVSKI, Milan – TOMEČEK, Oto: Správny aparát mesta a jeho grafická vizualizácia (na príklade Banskej Bystrice v stredoveku a ranom novoveku). In: *Średniowiecze Polskie i Powszechnie*, tom. 15 (19), 2023, s. 135-160.

aspoň raz za tri roky.¹⁴ Tradícia obchádzania hraníc Banskej Bystrice bola známa aj polyhistorovi Matejovi Belovi. Vo svojom monumentálnom diele *Vedomosti*, v kapitole venovanej Zvolenskej stolici, považoval za potrebné upozorniť na rozľahlosť mestského teritória a značnú dĺžku jeho hraníc, ktorých obídenie trvalo aj jazdcovi na koni takmer tri dni.¹⁵

Vznik reambuláčného protokolu, detailne zaznamenávajúceho reambuláciu hraníc mesta Banská Bystrica, môžeme dať do priamej súvislosti so spormi o lesné bohatstvo ležiace na území historického chotára mesta, trvajúcimi dlhé storočia. Spor o využitie tunajších lesov medzi sebou niekoľko storočí viedli mesto, reprezentované jeho úradníckym aparátom, s komorskou správou tunajšieho mediarskeho podniku, reprezentovanou úradom Banskej komory v Banskej Bystrici, prípadne s jej nadriadenými zložkami. Hoci tieto spory majú pôvod už v hlbokéj minulosti, siahajúcej na prelom stredoveku a raného novoveku, práve v období na začiatku 19. storočia sa schyľovalo k ich riešeniu prostredníctvom veľkého súdneho procesu. To bol s najväčšou pravdepodobnosťou aj hlavný motív vzniku podrobného opisu hraníc mesta. Odhliadnuc od toho však treba uviesť, že pravidelná kontrola hraníc, hraničných znakov a údržba hraničných medzníkov, patrila k základným právam, ale aj povinnostiam tunajších mešťanov. Reambuláciu z roku 1820 preto možno vnímať zároveň aj ako rituálny akt súvisiaci s dlhodobou tradíciou pravidelného obchádzania hraníc siahajúcou ešte do obdobia stredoveku.

Hranice mesta

Od obdobia stredoveku sa mestá voči svojmu okoliu vymedzovali dvojitém prstencom hraníc. Na jednej strane tu boli vnútorné hranice mesta, ktoré vymedzovali ich intravilán, s husťou domovou zástavbou voči predmestiam a vidieckej krajine v okolí. Na druhej strane tu boli vonkajšie hranice, prostredníctvom ktorých mestá ovládali svoj extravilán s priliehajúcimi predmestiami a okolitými blízkymi dedinami. Toto územie predstavovalo akési mestské domínium, na ktorom mesto vykonávalo svoju viac či menej širokú právnu, hospodársko-ekonomickú a politickú právomoc.¹⁶ Kým intravilán mesta zaberajúci menšiu plochu mohol byť od okolia oddelený skutočnou bariérou vytvorenou v podobe priekop, valov, plotov alebo mestských hradieb, v prípade extravilánu tomu bolo inak. Väčší rozsah tohto územia umožnil vytvoriť len akúsi pomyselnú hranicu, ktorú však z praktických dôvodov bolo potrebné vymedziť od okolia pomocou rozličných prírodných a umelých krajinných prvkov, neskôr aj presnejšie, pomocou zaužívaných a vopred dohodnutých foriem a symbolov.

Vonkajšie hranice mesta Banská Bystrica, predstavujúce ohraničenie jej celého domínia (chotára), boli po prvýkrát ustanovené v mestských výsadách kráľa Bela IV. v roku 1255.¹⁷ Kráľov verný magister Baas, ktorý zastával funkciu hlavného kráľovského taverníka a trenčianskeho župana, vytýčil tieto hranice predovšetkým pomocou prírodných bariér. Prvý medzník hranice sa začínal na sútoku rieky Hron s potokom *Udurna*. Odtiaľ hranica

¹⁴ JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 24.

¹⁵ BEL, Matej: *Zvolenská stolica*. NAGY, Imrich – TURÓCI, Martin (eds.). Čadca : Kysucké múzeum, 2017, s. 200-201.

¹⁶ LE GOFF, Jacques: Město. In: LE GOFF, Jacques – SCHMITT, Jean Claude (eds.): *Encyklopedie středověku*. Praha : Vyšehrad, 2002, s. 383.

¹⁷ Štátny archív v Banskej Bystrici (ďalej ŠA BB), fond Mesto Banská Bystrica (ďalej f. MBB), Kat. č. 6, MBB – 1/1-5.

postupovala tokom tohto potoka až k ceste vedúcej do Turca. Ďalej pokračovala po tejto ceste severným smerom, odkiaľ prechádzala úpäťm veľkého vrchu až k potoku, ktorý sa volá *Chelnice*. Po tomto potoku hranica zostupovala znovu až k rieke Hron, prechádzala riekou cez akýsi ostrov a vystupovala na vysoký vrch. Tu na vrcholci tohto vrchu sa hranica otáčala a smerovala naspäť k prvému medzníku na miesto, kde sa *Udurna* vlieva do rieky Hron.¹⁸

Líniová metácia opisujúca hranice mesta v smere hodinových ručičiek je pomerne všeobecná, napriek tomu umožňuje presné určenie aspoň niektorých zmienených hraničných medzníkov.¹⁹ Ústie potoka *Udurna* (v súčasnosti Radvanský potok) do rieky Hron sa nachádza priamo pod vrcholom Urpína, v najjužnejšej časti mestského teritória. Dolný tok *Udurny* a cesta smerujúca z Banskej Bystrice do Turca, vedúca dolinou Tajovského potoka, oddeľovali územie mesta od susedného územia Radvane. Ak cesta pokračovala ďalej severným smerom, znamená to, že minimálne na určitom úseku viedla cesta aj po hlavnom hrebeni Kremnických vrchov. Výrazný hrebeň tohto pohoria predstavoval prirodzenú prírodnú bariéru, po ktorej nevedli len hranice mesta, ale neskôr aj stoličná hranica. Najmenej podrobne vytyčovala metácia severné hranice mesta. Pod veľkým vrchom, uvedeným v metácii, sa môže ukrývať časť hlavného hrebeňa Kremnických vrchov,²⁰ výrazný vrchol masívu Krížnej (1574 m n. m.) vo Veľkej Fatre,²¹ Jelenská skala (1153 m n. m.) v Starohorských vrchoch²² alebo najpravdepodobnejšie Panský diel (1100 m n. m.) v rovnakom pohorí.²³ Spomedzi uvedených jedine cez Panský diel neprechádzala hranica priamo cez vrchol, ale len jeho úpäťm tak, ako sa uvádza v pôvodnej metácii. Navyše práve pod Panským dielom pramení Nemčiansky potok, ktorý predstavoval pomerne stabilnú hranicu mestského teritória aj v neskoršom období.²⁴

¹⁸ Doslovný prepis metácie je nasledovný: „*prima meta incipit a fluvio Gron in loco, ubi fluvius Udurna intrat in fluvium Gron et ascendit in ipso fluvio Udurna usque ad viam, que ducit in Turch; et in ipsa via tendit versus septemtrionem; inde venit sub latere magni montis usque in fluvium, qui vocatur Chelnice, in quo descendit usque in fluvium Gron antedictum; et transit eundem fluvium per quandam insulam et ascendit altum montem et inde revertitur in vertice montis ad priorem metam, ubi fluvius Udurna cadit in fluvium Gron et ibi terminantur.*“ Publikoval: MARSINA Richard (ed.): *Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae* (ďalej *CDES*) II. Bratislava : Obzor, 1987, s. 340-341, č. 491.

¹⁹ Problematikou rekonštrukcie a vývoja hraníc chotára Banskej Bystrice sa zaoberajú práce: TOMEČEK, Oto: Vývoj hraníc chotára mesta Banská Bystrica od 13. do 19. storočia. In: *Acta historica Neosolvensia* 4. Banská Bystrica : FHV UMB, 2001, s. 163-174; TOMEČEK, Oto: Hranice mesta Banská Bystrica od roku 1255 do súčasnosti. In: *Minulosť a prítomnosť Banskej Bystrice* 1. Banská Bystrica : FHV UMB; ŠVK, 2006, s. 16-31.

²⁰ Matej Bel označoval časť hrebeňa Kremnických vrchov na úseku medzi Vyhnatovou (1283 m n. m.) a Flochovou (1317 m n. m.) názvom Veľká hora (*Nagy Hegy Hungaris, Hober-Wald Germanis, Slavis Welká-Hora dicitur*). Na mape Turčianskej stolice od Samuela Mikovíniho je táto časť hrebeňa označená ako Vysoká hora (*Vizoka Hora*). Porovnaj: TOMEČEK, Oto: Matej Bel ako geograf Zvolenskej stolice. In: BEL, Matej: *Zvolenská stolica*. NAGY, Imrich – TURÓCI, Martin (eds.). Čadca : Kysucké múzeum, 2017, s. 45.

²¹ Z Banskej Bystrice dobre viditeľný vrchol Krížnej sa ako dôležitý hraničný bod spomína aj pri uvedení istého Jána do držby zeme Necpaly (*Nachpal*) v roku 1287. Pozri: BORSA, Iván (ed.): *A Justh család levéltára 1274 – 1525* Budapest : Akadémiai Kiadó, 1991, s. 12-13, č. 5.

²² Jelenská skala predstavuje pomerne výrazný, avšak z Banskej Bystrice neviditeľný vrch, pod ktorým pramení Selčiansky potok.

²³ Panský diel, v minulosti aj Banský diel (*Banszkei Djeļ*), je, naopak, monumentálny vrch dobre rozpoznateľný zo všetkých častí mesta.

²⁴ Okrem reambulačného protokolu, ktorý publikujeme v knihe v celom rozsahu, napríklad aj na chotárnej mape Ján Nepomuka Liptáka vyhotovenej v roku 1859 ku kompromisnému procesu. ŠA BB, zbierka

V metácii spomínaný potok *Chelnice* (v konfirmácii Ondreja III. uvedený ako potok *Zelnice*), teda neoznačoval v celej svojej dĺžke Selčiansky potok, ale skôr jeho prítok Nemčiansky potok. Od sútoku Nemčianskeho a Selčianskeho potoka, ležiaceho južne od dedín Nemce a Selce, pokračovali hranice mesta ďalej tokom Selčianskeho potoka až k jeho ústiu do Hrona pod vrchom Starej kopy v Bystrickej vrchovine. Cez nejaký dnes už neexistujúci ostrov na Hrone hranica stúpala na vrchol Starej kopy (713 m n. m.), kde sa otáčala a smerovala naprieč Bystrickou vrchovinou až na Urpín (510 m n. m.) a k prvému hraničnému medzníku ležiacemu pod ním.

Uhorský kráľ Belo IV. potvrdil mestu výsady takmer v úplne rovnakom znení už v nasledujúcom roku 1256.²⁵ S menšími obmenami, avšak s rovnakým vymedzením mestského chotára potvrdzovali mestské výsady aj ďalší panovníci až do čias Vladislava II. Jagelovského. V čase jeho vlády banskobystriční mešťania predstierali stratu mestských výsad pri veľkom požiari v roku 1500 a požiadali o vydanie nových privilégii.²⁶ Snaha predstaviteľov mesta o aktualizovanie a vylepšenie svojich privilégii už úzko súvisela so spormi s turzovsko-fuggerovskou mediarskou spoločnosťou. Nové mestské privilégia vydané Vladislavovým nástupcom Ľudovítom II. Jagelovským dňa 7. augusta 1524 už ohraničenie mestského chotára neobsahovali.²⁷

Hranice mestského teritória vo svojich Vedomostiach opísal aj Matej Bel.²⁸ Vo svojom opise vychádzal z dnes bližšie neznámej metácie (*litteras metales vocant*) z roku 1309 vydané kráľom Karolom I. Róbertom.²⁹ Tento jeho popis mestských hraníc sa s menšími odlišnosťami nesie v intenciách pôvodnej metácie z výsadnej listiny z roku 1255. Od ústia potoka *Udurna* do Hrona viedla hranica hore korytom uvedeného potoka smerom na severozápad, kde hranicu tvoril turčiansky hrebeň. Na rozdiel od pôvodnej metácie z privilegialnej listiny Bela IV. nespomína Bel cestu do Turca. Na druhej strane však ako hraničný medzník uvádza turčiansky hrebeň, pod ktorým zaiste rozumel výraznú prírodnú bariéru tvorenú hlavným hrebeňom Kremnických vrchov. Odtiaľto sa mala hranica otáčať a viesť cez hole tvoriace spoločnú hranicu s liptovským územím. Tu už Bel opisoval severnú hraničnú líniu mesta prechádzajúcu hrebeňom Smrekovice cez Kráľovu studňu, výrazný vrchol Krížnej a ďalej na východ bočným hrebeňom Veľkej Fatry. Zo severu hranica postupovala na juh, pomaly klesajúc k rieke Senica (*ad rivum Szenitzę*). Pod riečkou Senica mal Bel určite na mysli Selčiansky potok, ktorý preteká v bezprostrednej blízkosti dediny Senica. Nasledoval opis hranice na opačnej strane Hrona, kde v *Sarufalva* bol hranicou Záhradný potok, respektíve potok Garte (*fluvius Zabradnjik Potoku vel Garte*), ktorý sa vlieval do Hrona. *Sarufalvu* považoval Bel za zaniknutú dedinu ležiacu v lokalite

máp a plánov (ďalej MP), Ev. č. 2629.

²⁵ Zachované len ako inzert v konfirmácii Ondreja III. z roku 1293. *CDES II*, s. 372, č. 537.

²⁶ K uvedenej problematike pozri: GRAUS, Igor: Zápas o banskobystričné mestské výsady na začiatku 16. storočia. In: *Historický časopis*, roč. 42, 1994, č. 1, s. 3-20; GRAUS, Igor: *Banská Bystrica v 16. storočí: Štúdie z dejín mesta*. Banská Bystrica: Enterprise s. r. o., 2015, s. 12-25.

²⁷ MATULAY, Ctibor (ed.): *Mesto Banská Bystrica: Katalóg administratívnych a súdnych písomností (1020) 1255 – 1536*. Bratislava: Archívna správa MV SSR, 1980, s. 190-191, č. 585.

²⁸ BEL, *Zvolenská stolica*, s. 198-201.

²⁹ Konfirmačnú listinu Karola I. Róberta z roku 1309 spomína aj starší banskobystriční historik E. Jurkovich. Pozri: JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 21. Banskobystričnému archívarovi C. Matulayovi, ktorý vytvoril katalóg stredovekých listín nachádzajúcich sa v banskobystričnom archíve, však táto listina už nebola známa. Zachovanú konfirmačnú listinu banskobystričných výsad Bela IV., vydanú panovníkom Karolom I. Róbertom, poznáme až z roku 1340. MATULAY (ed.), *Mesto Banská Bystrica*, s. 24, č. 32.

neskôr označovanej ako Zamrzlá (*postea Zámrzlá*).³⁰ Azda tu ale išlo skôr o Šalkovú (*Schalkefalva*), v blízkosti ktorej hraničná línia skutočne prechádzala.³¹ V prípade potoka Záhradník mohlo ísť o nejaký menší, dnes neznámy či dokonca zaniknutý vodný tok, keďže Môlčanský potok zvykol už v tomto období vystupovať pod svojimi neskoršími názvami.³² Ďalej pokračovala hranica k prameňu Záhradného potoka ležiaceho v akejsi doline, pokračovala cez štyri ďalšie doliny smerom na vrchol kopca, kde mali byť medze Mikešových synov (*metae filiorum Mikest*). Štyri doliny a vrchol s medzami Mikešových (Mikových) synov sa už nachádzali v Bystrickej vrchovine, cez ktorú sa tiahla južná hranica banskobystrického chotára. Tu sa hranica mesta končila, respektíve nadväzovala na jej začiatok.

Porovnanie oboch metácií svedčí o tom, že hranice mesta boli v hrubých rysoch vytýčené už v stredoveku a zásadnejšie sa nemenili ani v neskoršom období.³³ V niektorých prípadoch bolo potrebné hraničnú líniu v neskoršom období spresniť. Bolo to hlavne na tých miestach, kde sa dal priebeh mestských hraníc spochybníť. V apríli roku 1404 spresňovala kráľovská komisia na čele s vacovským biskupom Mikulášom spoločné hranice medzi Banskou Bystricou a Radvaňou. Kráľ Žigmund Luxemburský spresnený priebeh spoločnej hranice potvrdil listinou vydanou 27. apríla 1404.³⁴ Podľa nej sa tento hraničný úsek začínal na sútoku Hrona s potokom *Udurna* (Radvanský potok). Ďalej hranica viedla korytom tohto potoka až po prameň potôčika, ktorý sa vlieva do *Udurny*. Odtiaľto sa hranica obrátila na sever a pomedzi polia začala stúpať na jeden vrch, pričom viedla jeho úbočím popri lese k navýšenému zemnému medzníku (*meta terrea*). Tu sa hraničná línia obrátila na sever na cestu do Turca, po ktorej smerovala do Podlavíc k potoku Štiavnička (dnes Tajovský potok), kde medzi potokom a cestou navýšili ďalší zemný medzník. Ďalej viedli hranice korytom Tajovského potoka smerom k veľkým lesom. Takáto spresnená hraničná línia medzi Radvaňou a Banskou Bystricou je už prakticky totožná s tou, ktorá je popísaná v reambulačnom protokole z roku 1820.

So snahami meniť hranice sa v ďalšom období stretávame skôr ojedinele. Menšie hraničné spory s rodinou Radvanských malo mesto aj v rokoch 1574, 1584, 1704 a 1711. V posledných dvoch prípadoch boli predmetom sporu pozemky ležiace v blízkosti Novej huty. Ani pri jednom z uvedených sporov však k žiadnym úpravám spoločných hraníc nedošlo.³⁵

V 16. storočí sa objavili snahy spochybníť hranice medzi mestom a jeho východným susedom, Lupčianskym hradným panstvom. Dozvedáme sa o tom z nedatovaného

³⁰ Išlo o územie ležiace na ľavom brehu Hrona pod vrcholom Starej kopy.

³¹ Určite tu nešlo o Iliáš či Pet'ovú (*Saulfalva*), keďže majetky Saulových potomkov ležali na opačnej strane Bystrickej vrchoviny.

³² *Malscha* (1263), *Molchabata* (1296), *Molchabatak* (1310). Pozri: MATULAY (ed.), *Mesto Banská Bystrica*, s. 16, č. 8; s. 20, č. 18; s. 22, č. 24.

³³ Na fakt, že stredoveké chotáre obcí boli stabilné a v mnohých prípadoch sa zachovali v nezmenenej podobe až do 19. storočia, upozornil pri výskume stredovekej dediny na Slovensku archeológ Alojz Habovštiak. Porovnaj: HABOVŠTIAK, Alojz: *Stredoveká dedina na Slovensku*. Bratislava : Obzor, 1985, s. 225-226.

³⁴ E. Jurkovich túto udalosť nesprávne datoval do roku 1406. JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 21-22. Známe sú viaceré mladšie odpisy listiny. Odpis z 2. polovice 17. storočia uvádza C. Matulay. Pozri: MATULAY (ed.), *Mesto Banská Bystrica*, s. 61, č. 185. Originál listiny pozri: Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltára (ďalej MNL – OL), fond Diplomatikai Levéltár (ďalej f. DL), sign. 84 706.

³⁵ JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 22.

dokumentu,³⁶ ktorý vznikol pravdepodobne v 40. rokoch 16. storočia v súvislosti s aktivitami špachticov z Veľkej Lúče, respektíve ich rodových vetiev Dóciovcov a Ľupčianskych (Lipčeoivcov), o navrátenie Ľupčianskeho hradu a panstva späť do ich rúk. Súčasťou tohto dokumentu sú aj svedecké výpovede, ktoré opisujú hranice Ľupčianskeho panstva. Je zaujímavé, že tieto svedectvá vôbec nerešpektovali výsadné územie Banskej Bystrice, keďže hranice panstva podľa nich siahali okrem iného až po hrebeň Kremnických vrchov (*Geschaidl*), Kráľovu studňu (*Kbunigs prunn*), hôľny masív Krížnej (*Kbrischnij holj*, *Krischnij holj*), Šturec (*Sturtze*, *Sturcze*) či hôľny masív Zvolena (*Holliczze*, *Holicze*).³⁷ Takéto snahy o rozšírenie panstva nemali žiadne opodstatnenie, a teda ani šancu na úspech. Zrejme aj z toho dôvodu sa nezachovali ďalšie dokumenty, ktoré by o tejto záležitosti hovorili.

V roku 1568, teda len o pár rokov neskôr, otázku revízie východných hraníc mesta opäťovne inicioval aj vtedajší zálohový pán Ľupčianskeho hradu a panstva Pavol Rubigall. V tomto prípade Rubigall vzniesol nárok na lúku ležiacu medzi mestom a dedinou Šalková, patriacou Ľupčianskemu panstvu. Prešetrenie záležitosti na základe predložených listín, ale aj výpovedí svedkov potvrdilo napokon príslušnosť predmetnej lúky vo vlastníctve mesta.³⁸ Ani v tomto prípade teda nebol žiadny dôvod na dodatočnú úpravu mestských hraníc.

Najproblematickejším spomedzi všetkých bol severovýchodný úsek mestských hraníc, na ktorom Banská Bystrica susedila s Likavským, ako aj Ľupčianskym hradným panstvom. Časť tejto hranice, kde mesto susedilo s Likavským panstvom, predstavovala aj spoločnú stoličnú hranicu oddeľujúcu Zvolenskú a Liptovskú stolicu. Predmetom sporov tu bola hraničná oblasť ležiaca okolo donovalského sedla, ktorú môžeme ohraničiť líniou: vrch Zvolen – Fedorka – masív Prašivej – Hiadeľské sedlo – Kozi chrbát – Handliarka – Kečka – osada Bully – osada Donovaly a späť na vrch Zvolen.³⁹ Na takomto ohraničenom území sa nachádzali aj dve pôvodne uhliarske osady Mistríky a Mišúty, predovšetkým však mohutné lesy, ktoré boli hlavným motívom sporu. Okrem toho sa tu nachádzal aj korytnický minerálny prameň v doline potoka Medokýš, pri ktorom neskôr vznikli kúpele Korytnica.

Na prvý pohľad sa zdá, že začiatok sporu spadá do roku 1753. V tomto roku Banská komora v Banskej Bystrici, ktorá využívala miestne lesy pre banské účely, rozšírila územie určené pre ťažbu dreva hlbšie do Liptova až po demarkačnú líniu spájajúcu masív Zvolena, Fedorku a masív Prašivej. Proti uvedenému stavu neskôr protestovala Liptovská stolica, ktorá žiadala opätovné pripojenie odtrhnutého územia späť k Liptovu, a to aj s osadami Mistríky a Mišúty. Argumentovali pritom tým, že lúky okolo oboch osád dalo v minulosti Likavské panstvo do večného prenájmu obyvateľom Liptovskej Osady. Proti tomuto tvrdeniu sa už ohradilo aj mesto Banská Bystrica, ktoré argumentovalo tým, že od oboch osád vyberalo dane už od dávnych čias.⁴⁰ Keďže obe sporné strany, mesto aj Likavské panstvo, respektíve Liptovská stolica, sa odvolávali na stav spreď roka 1753, nie je vylúčené, že aj pôvod hraničného sporu mohol byť skoršieho dáta.

Už v časoch fuggerovského nájmu tunajšej mediarskej spoločnosti si vzhľadom

³⁶ MNL – OL, f. DL, sign. 24 359.

³⁷ Dokument bližšie analyzuje práca: SKLADANÝ, Marián – TOMEČEK, Oto: Hranice Ľupčianskeho hradného panstva v polovici 16. storočia. In: *Acta historica Neosoliensia*, roč. 3, 2000, s. 47-65.

³⁸ JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 22.

³⁹ K uvedenej problematike bližšie: TOMEČEK, *Vývoj hraníc...*, s. 168-170 + mapa na s. 173.

⁴⁰ JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 22.

na nedostatok dreva v lesoch okolo hút prenajímali ich faktori lesy aj od Likavského hradného panstva.⁴¹ V roku 1563 v opise tunajších lesov zaradenom do Maximiliánovho lesného poriadku sa uvádza, že v korytnickom lese (*Koronitzam, Korotnitzzen*) robia škody valasi z Ružomberka, keďže tu majú postavených šesť salašov.⁴² O polstoročie neskôr, v roku 1621, sa zase, naopak, provízor Likavského panstva sťažoval na to, že viacerí komorskí uhliari kosia a zväžajú seno z územia patriaceho panstvu. Dvaja spomedzi nich si v oblasti Korytnice na území panstva dokonca postavili svoje domy.⁴³ Keďže riešenie sťažnosti nepoznáme, nemožno úplne vylúčiť ani to, že tieto domy mohli predstavovať zárodok neskoršej osady Mistríky či Mišúty. Aj na základe uvedeného sa zdá pravdepodobné, že hranice v tejto odľahlej horskej oblasti neboli vytýčené tak presne, aby z oboch strán nedochádzalo k ich spochybňovaniu, respektíve aby nebolo možné ich priebeh aj neskôr príležitostne spochybňovať.

Spor o uvedené územie pretrvával ešte aj na začiatku 19. storočia. V roku 1803 sa predstaviteľia Liptovskej stolice opätovne sťažovali na banskobystrickú komoru vo veci odtrhnutia osád Mistríky a Mišúty spod súdnej právomoci stolice. Ich sťažnosti smerovali zároveň na prekážky pri výbere daní od obyvateľov oboch osád zo strany komory.⁴⁴ Riešením sporu boli poverení kráľovskí komisári Pavol Sapári (*Szapáry*) a Jozef Majlát (*Majlát*). Tí potvrdili príslušnosť oboch sporných osád k územiu Banskej Bystrice a zároveň stanovili novú demarkačnú líniu Banskej komory v Banskej Bystrici.⁴⁵ Táto v poradí druhá demarkačná línia, ustanovená v roku 1807, viedla dolinou potoka Žarnovka od jeho prameňa až po jeho ústie do potoka Korytnica, ďalej pokračovala proti prúdu Korytnice až k sútoku s Barborinským potokom, ďalej Barborinskou dolinou až k prameňu rovnomenného potoka, odtiaľ napokon až na svahy Prašivej.⁴⁶

Aj po stanovení druhej demarkačnej línie komory neboli hranice mesta v tejto oblasti považované za ustálené. Potvrďuje to napokon aj predmetný reambulačný protokol mestských hraníc z roku 1820, ktorý tento sporný úsek mestských hraníc vôbec nezahŕňal. Ako sporná bola celá donovalská oblasť naďalej zaznamenávaná aj na viacerých dobových mapách.⁴⁷ Je pravdepodobné, že tento úsek hranice sa definitívne stabilizoval až pri vymeriavaní katastra

⁴¹ Zmienku o tom nachádzame v správe fuggеровského faktora Juraja Merza adresovanej kráľovským komisárom. TAGÁNYI, Károly (ed.): *Magyar erdészeti oklevéltár I.* Budapest : Pátria, 1896, s. 37, č. 110.

⁴² TAGÁNYI (ed.), *Magyar erdészeti oklevéltár I*, s. 112 (lat.) a 146 (nem.), č. 143. Porovnaj tiež: MADLEN, Ján (ed.): *Constitutio Maximiliana*. In: *Sborník prác Lesníckeho a drevárskeho múzea II.* Martin : Osveta, 1962, s. 22.

⁴³ ALBERTY, Július – GINDL, Jozef – KOČIŠOVÁ, Alojzia (eds.): *Cesty za poznaním minulosti : Vjber dokumentov k výuke dejín feudalizmu na školách stredného Slovenska*. Banská Bystrica : Stredoslovenské vydavateľstvo, 1970, s. 70-72, č. 12.

⁴⁴ Slovenský národný archív v Bratislave, špecializované pracovisko Slovenský banký archív v Banskej Štiavnici (ďalej SNA – SBA BŠ), fond Lesný úrad v Banskej Bystrici, Inv. č. 391.

⁴⁵ Mistríky a Mišúty (v súčasnosti osady obce Donovaly) síce ležali na území mesta Banská Bystrica, neboli však poddanskými osadami mesta. Obe sídla, pôvodne obývané drevorubačmi a uhliarmi, už od svojho vzniku v 17. storočí patrili pod správu Banskej komory v Banskej Bystrici. Blížšie k ich dejinám pozri: TOMEČEK, Oto: *Drevorubači a uhliari v lesoch Banskej Bystrice : K problematike osídlenia horských oblastí banskobystrického chotára do polovice 19. storočia*. Banská Bystrica : FHV UMB, 2010; TOMEČEK, Oto: Najstaršie dejiny donovalských osád do polovice 19. storočia. In: TOMEČEK, Oto (ed.): *Donovaly : Od ubliarskej osady k stredisku cestovného ruchu*. Donovaly : obec Donovaly, 2022, s. 65-102.

⁴⁶ MNL – OL, S Térképtár, S 11 – Kamarai térképek, No. 1587, 1588; ŠA BB, zbierka MP, Ev. č. 2629.

⁴⁷ ŠA BB, zbierka MP, Ev. č. 2629, 2631, 2672.

obce Donovaly v priebehu 50. rokov 19. storočia. Pri jeho vymeraní sa za základ zobrala druhá demarkačná línia komory na tom úseku, kde hranica kopírovala toky Žarnovky a Korytnice. Od sútoku Korytnice s Barborinským potokom však nová hranica už nepokračovala ďalej dolinou Barborinského potoka, ale smerovala odtiaľ priamo na juh smerom pod Handliarku (1208 m n. m.) a Kečku (1225 m n. m.).⁴⁸

Spor o lesy ležiace na území mesta

Na takto rozsiahle vymedzenom území Banská Bystrica neobmedzene hospodárila až takmer do konca stredoveku. Podľa pôvodných mestských privilégii dostali tunajší hostia do užívania, v skutočnosti do vlastníctva, polia, lesy a lúky, v držbe ktorých ich nikto nesmel obťažovať. Zaiste tu išlo o polia, lesy a lúky, ktoré ležali vo vnútri mestského chotára vymedzeného metáciou. Okrem toho získali Banskobystričania do majetku aj bližšie neznámu hradskú lúku (*pratum, quod vocatur castrum*), ktorá ležala mimo územia vlastného teritória mesta.⁴⁹ Banskú činnosť mohli tunajší hostia vykonávať aj za hranicami vlastného chotára na celom území Zvolenského komitátu. Tu mohli využívať aj iné úžitky spojené s banskou činnosťou, avšak okrem lovu a rybolovu.⁵⁰

V čase vydania mestských privilégii a ohraničenia mestského chotára existovalo na jeho území už niekoľko sídiel. Zakladaním ďalších dedín sa sídelná sieť postupne zahusťovala. Na konci stredoveku ležali na teritóriu mesta už viaceré dediny a osady. V súvislosti s baníctvom tu boli založené banícke a hutnícke sídla Staré Hory, Špania Dolina, Piesky, Richtárová, Harmanec (neskôr Horný a Dolný), Jelenec (neskôr Horný a Dolný) a Tajov. Prevažne poľnohospodársky charakter mali dediny Podlavice, Riečka, Kostiviarska, Svätý Jakub, Uľanka (pôvodne Ulmanka), Rudlová, Sásová, Nemce, Kynceľová a Majer. Proces osídľovania chotára Banskej Bystrice sa nezastavil ani počas raného novoveku, keď sídelnú sieť doplnili hlavne drevorubačské a uhliarske osady.⁵¹

Niektoré z uvedených sídiel ležiacich na teritóriu mesta boli založené tunajšími mešťanmi, takže boli chápané ako súčasť ich osobných majetkov. Neskôr sa tieto sídla alebo ich časti ocitali aj v držbe ďalších osôb, ktoré pôvodne nemali domovské právo v Banskej Bystrici. Fakt, že na území mesta neležali len poddanské dediny mesta, ale nachádzali sa tu aj súkromné majetky, spôsoboval mestu určité ťažkosti. Tak tomu bolo napríklad v prípade sporu mesta s Jurajom Barlom zo Sásovej a jeho bratom Jánom Barlom z Kvačian. V septembri 1437 kráľovná Barbora zakázala mestu, ako aj zemanom z Rudlovej a Kynceľovej ťažiť drevo na majetkoch oboch bratov v chotári Sásovej. O niekoľko dní neskôr Žigmund Luxemburský vydal rovnaký zákaz vzťahujúci sa však už len na zemanov z Rudlovej a Kynceľovej bez zmienky o mešťanoch z Banskej Bystrice.⁵²

Práve spory o užívanie lesov a ťažbu dreva na rozsiahlom území mesta sa stali jedným

⁴⁸ Konkretná mapa obce Donovaly z roku 1854 – Ústredný archív geodézie a kartografie v Bratislave, zbierka konkrétnych máp, zv. 19; katastrálna mapa obce Donovaly z roku 1859 – ŠA BB, zbierka MP, Ev. č. 2794.

⁴⁹ *CDES II*, s. 340-341, č. 491.

⁵⁰ Text privilegálnej listiny podrobne analyzoval F. Uličný. Pozri: ULIČNÝ, Ferdinand: Mesto Banská Bystrica okolo roku 1255. In: *Minulosť a prítomnosť Banskej Bystrice 1*. Banská Bystrica: FHV UMB; ŠVK, 2006, s. 5-15.

⁵¹ TOMEČEK, *Drevorubači a uhliari v lesoch Banskej Bystrice*.

⁵² MATULAY (ed.), *Mesto Banská Bystrica*, s. 69, č. 209, 210.

z urputných zápasov, ktoré muselo mesto zvädzať už od konca stredoveku. Kým zápas o mestské výsady, správu špitála sv. Alžbety a bratstva Božieho tela či možnosť spracovania banských a troskových odvalov zvädzalo mesto výlučne s predstaviteľmi turzovsko-fuggerovského mediarskeho podniku,⁵³ tak zápas o lesy mal výrazne dlhodobejšie trvanie, hoci aj jeho počiatky spadajú do rovnakého obdobia.

Jeho začiatok súvisí s privilégiom kráľa Vladislava II. z roku 1496, ktorým umožnil Jánovi Turzovi postaviť svoje huty kdekoľvek (teda aj na území mesta) a tieto užívať a vlastníť bez akejkoľvek prekážky.⁵⁴ Panovník sa týmto zaviazal ochraňovať Turza a jeho dedičov v slobodnom vlastníctve a nerušenej činnosti týchto hút. Fungovanie hút bez systematického zásobovania palivovým drevom, presnejšie drevným uhlím, by bolo nemysliteľné. Na jeho výrobu sa využívali hlavne lesy v bezprostrednej blízkosti hutných prevádzok. O tom, že to malo vplyv aj na samotné mesto a jeho mešťanov, vypovedá ich snaha zakomponovať do nových mestských výsad potvrdenie práva na ťažbu dreva na celom území v okolí mesta. Kráľ Ľudovít II. ešte pred vydaním nových výsad potvrdil mestu v roku 1516 právo banského podnikania a slobodnej ťažby dreva na území mesta.⁵⁵ Ani to nezabránilo tomu, aby Turzovci naďalej bránili mešťanom ťažiť drevo na vlastnom území. Nová mestská výsadná listina, vydaná Ľudovítom II. dňa 7. augusta 1524, obsahovala okrem iného aj výsadu ťažiť drevo na výrobu uhlia, banskú prevádzku a na iné nevyhnutné potreby kdekoľvek, ale najmä na území mesta.⁵⁶

Po vydaní nových mestských výsad ani po vymanévrovaní Turzovcov z tunajšieho mediarskeho podniku sa spory o ťažbu dreva nevytratilí. Mesto sa o lesy na svojom vlastnom území sporilo najprv s fuggerovskou a po nich aj s komorskou správou podniku.⁵⁷ Z právneho hľadiska situáciu mestu skomplikovalo najmä vydanie Maximiliánovho lesného poriadku (1565) a Maximiliánovho banského poriadku (1573). Lesný poriadok síce do vlastníckych pomerov priamo nezasahoval, zaviedol však inštitút rezervovaných lesov vyhradených primárne pre potreby baníctva a hutníctva. Na ich správne využívanie mali podľa neho navyše dbať komorskí úradníci a lesmajstri, ktorí mali rozhodovať aj o uspokojovaní prípadných nárokov mesta a tunajších mešťanov.⁵⁸ Banský poriadok, vydaný o niekoľko rokov nato, inštitút rezervovaných lesov v prospech baníctva potvrdil.⁵⁹ Mesto sa tak ocitlo v novej situácii, v ktorej mu bolo

⁵³ K uvedeným zápasom pozri: GRAUS, Zápas o banskobystrické mestské výsady..., s. 3-20; GRAUS, Igor: Špitál sv. Alžbety ako predmet zápasu Banskej Bystrice s turzovsko-fuggerovským mediarskym podnikom v prvej polovici 16. storočia. In: *Historický časopis*, roč. 46, 1998, č. 4, s. 557-578; GRAUS, Igor: Zápas Banskej Bystrice s vedením turzovsko-fuggerovského mediarskeho podniku o správu bratstva Božieho tela. In: *Historický časopis*, roč. 47, 1999, č. 2, s. 173-186; GRAUS, Igor: Zápas Banskej Bystrice s turzovsko-fuggerovským mediarskym podnikom o banské a troskové odvaly. In: *Historický časopis*, roč. 53, 2005, č. 2, s. 243-254; súborne GRAUS, *Banská Bystrica v 16. storočí*, s. 12-55.

⁵⁴ LUKAČKA, Ján (ed.): *Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov VI: Pod osmanskou brozobou*. Bratislava: Literárne informačné centrum, 2004, s. 121-122, č. 50.

⁵⁵ MATULAY (ed.), *Mesto Banská Bystrica*, s. 134, č. 418.

⁵⁶ GRAUS, *Banská Bystrica v 16. storočí*, s. 25; MATULAY (ed.), *Mesto Banská Bystrica*, s. 190, č. 585.

⁵⁷ Problematiku sporov o lesy medzi mestom Banská Bystrica a tunajšou banskou komorou najpodrobnejšie zaznamenáva práca Emila Jurkovicha. Pozri: JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 174-181.

⁵⁸ O uvedených ustanoveniach poriadku vypovedajú predovšetkým body 3, 6 a 7. Pozri: TAGÁNYI (ed.), *Magyar erdészeti oklevéltár I*, s. 121, 123 (lat.) a 156-159 (nem.), č. 143. V slovenskom preklade pozri: MADLEN (ed.), *Constitutio Maximiliana*, s. 30-31.

⁵⁹ Banský poriadok bol v pôvodnom rozsahu opätovne vydaný v roku 1703. Poznáme aj jeho dobový slovenský preklad Jána Vozáryho z roku 1759. V ňom sa uvádza, že všetky vysoké hory a čierne lesy, kde

znemožnené slobodne nakladať s rozsiahlym lesným majetkom ležiacim na jeho vlastnom území.

Za daného stavu sa mešťania museli so svojimi žiadosťami o drevo obracať výlučne na predstaviteľov novozriadenej Banskej komory v Banskej Bystrici a jej úradníkov. Tí rozhodovali o vyznačení lesov určených pre potreby mesta. Nezriedka sa stávalo, že komora sa snažila mešťanom škodiť tým, že im umožňovala ťažiť len v odľahlých a ťažko prístupných lesoch. V roku 1586 umožnila komora predaj dreva banskobystrickým mešťanom napríklad až z lesov v okolí Predajnej na Horehroní.⁶⁰

Mesto, aby uspokojilo svoje potreby, začalo kupovať drevo nielen od komory, ale aj od zemepánov vlastníacich majetky v okolí. Okrem toho, že drevnú hmotu kupovali, snažili sa ju zabezpečiť aj inými spôsobmi, napríklad kupovaním celých lesov v okolí, prípadne ich bráním do zálohovej držby. Už v roku 1521 mesto získalo do zálohu majetky na Urpíne od viacerých zemanov odchádzajúcich do vojny proti Osmanom.⁶¹ O rok neskôr tu mesto získalo do zálohu aj majetkovú čiastku Juraja Ostrolúckeho.⁶² V roku 1524 mesto kúpilo od Filipa Súľovského štvrtinu jeho majetkov na vrchu Urpín.⁶³ V roku 1542 mesto získalo od miestnych zemanov lesy Hlboká a Bukovina, ležiace za Hronom v Bystrickej vrchovine, a v rokoch 1568 a 1577 rozširuje svoju majetkovú držbu nákupom ďalších iliašských lesov. V roku 1589 nakupovalo mesto drevo aj od Jána Benického, Mateja Muraközihó a od Lukavických.⁶⁴

Zásadnejší obrat v snahe mesta o zabezpečenie stavebného dreva nepriniesol ani zákonný článok 42 z roku 1625, ktorý nariadil úradníkom banskobystrickej komory, aby nijakým spôsobom nebránili miestnemu obyvateľstvu zaobštarávať si drevo a dosky za primeranú nákupnú cenu.⁶⁵ Presadeniu zákona zrejme bránil dodatok, podľa ktorého muselo byť v prvom rade zabezpečené drevo pre bane Jeho Veličenstva. Aj v ďalších desaťročiach sa tak mestskí úradníci museli pri zabezpečovaní potrebného dreva spoliehať skôr na dohody s okolitými zemanmi. V roku 1636 si mesto zobralo do zálohu od Lukavických z Iliáša lesy Bukovina a Hortalno ležiace v ich iliašskom chotári. V roku 1640 mesto poskytlo Lukavickým pôžičku, aby mohli tieto ich lesy aj hospodársky využívať.⁶⁶

Na prekážky, ktoré mestu pri snahe ťažiť drevo na vlastnom území spôsobovali úradníci banskej komory, sa mesto neustále sťažovalo. Svoje sťažnosti a žaloby pritom neadresovali len úradníkom miestnej komory a jej nadriadeným orgánom a inštitúciám, ktorými boli Hlavný

sú alebo budú bane kráľa, budú k týmto baniam prislúchať (artikul XLIV, § 1). Nasledovný bod upresňuje, že tam, kde majú mešťania svoje zahájené hory a lesy, tieto im majú v celosti zostať, avšak s tou výnimkou, že kráľovi sa ponecháva právo zužitkovať drevo potrebné na banskú prevádzku (artikul XLIV, § 2). Podľa: RATKOŠ, Peter: *Príspevok k dejinám banského práva a baníctva na Slovensku*. Bratislava : Slovenská akadémia vied a umení, 1951, s. 144-145.

⁶⁰ K uvedenému pozri hlavne: JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 175, taktiež BURKOVSKÝ, Július – BACÚR, Jozef: *Lesy v hĺbinách času : Z minulosti lesov mesta Banská Bystrica*. In: MIKOVIČ, Fedor (ed.): *Lesy mesta Banská Bystrica*. Banská Bystrica : Mestské lesy s. r. o., 2009, s. 79.

⁶¹ MATULAY (ed.), *Mesto Banská Bystrica*, s. 169, č. 520; JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 23.

⁶² MATULAY (ed.), *Mesto Banská Bystrica*, s. 176, č. 544.

⁶³ MATULAY (ed.), *Mesto Banská Bystrica*, s. 187, č. 577 a s. 188-189, č. 581; JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 23.

⁶⁴ JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 174-175.

⁶⁵ TAGÁNYI (ed.), *Magyar erdészeti oklevéltár I*, s. 364-365, č. 222.

⁶⁶ JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 23; BURKOVSKÝ – BACÚR, *Lesy v hĺbinách času*, s. 80.

komorskogrófsky úrad a Dvorská komora, ale aj Dvorskej kancelárii, miestodržiteľskej rade, stoličným orgánom, palatínovi, krajiinskému snemu či samotnému panovníkovi. Tieto aktivity napokon viedli k tomu, že mestu bolo umožnené využívať pre svoje účely aspoň lesy ležiace v harmaneckej oblasti na území svojho rozsiahleho teritória. Najneskôr na začiatku 18. storočia malo mesto postavené na potoku Bystrica hrable, ktoré umožňovali zachytávať drevo vytŕažené v harmaneckej oblasti.⁶⁷ V roku 1717 ich síce zničila povodeň,⁶⁸ neskôr však museli byť znovu obnovené.⁶⁹

Ani nasmerovanie mestských požiadaviek do harmaneckej oblasti neprinieslo urovnanie sporov, ktoré pretrvávali aj v nasledujúcich obdobiach. Trvalejšie riešenie dlhotrvajúceho sporu malo priniesť vyslanie Erdődyho komisie, ktorá mala celú záležitosť prešetriť a prijať riešenie prijateľné pre obe strany. Na základe jej prešetrenia bola 9. júna 1747 vydaná kráľovská rezolúcia, podľa ktorej právo hospodáriť s tunajšími lesmi zostalo vyhradené panovníkovi a jeho komorským úradníkom, avšak už pod dozorom mesta. Potreby mesta mali byť zabezpečené tým, že komora mu bola povinná poskytovať drevo na predaj za obvyklé ceny alebo im umožniť ťažiť drevo vo vlastnej réžii so zľavou. Rezolúcia zároveň potvrdzovala staršie zákony z rokov 1659 (zák. čl. 58) a 1723 (zák. čl. 15), ktoré umožňovali mešťanom splavovať drevo a prepravovať dosky a šindle aj po Hrone z lesov na území Brezna a Muránskeho panstva.⁷⁰

Aj v nasledujúcich rokoch sa v prameňoch objavujú rôzne sťažnosti jednej aj druhej strany. Mesto sa sťažovalo, že nedostávalo od komory drevo ani za peniaze, inokedy zase, že si ho môže nakupovať len v určité dni. Častou sťažnosťou bolo, že mešťanom sa umožňovalo ťažiť drevo len v odľahlých a ťažko prístupných častiach chotára. Komora sa, naopak, sťažovala na mesto, že získané drevo nepoužíva na vlastné účely, ale ako obchodný artikel. Svoju politiku komorskí úradníci obhajovali hlavne tým, že mesto stratilo právo na užívanie rozsiahlych lesov na svojom území po tom, ako sa jeho obyvatelia prestali venovať baníctvu.

Aj na základe uvedeného sa pokračujúce spory medzi mestom a komorou opätovne prešetrovali prostredníctvom komisie vyslanej miestodržiteľskou radou na začiatku 19. storočia. Prvým výsledkom činnosti komisie bolo vydanie výnosu miestodržiteľskej rady z roku 1808, podľa ktorého museli úradníci komory pri predávaní dreva uprednostniť potreby mešťanov. Mesto mohlo takto nakúpené drevo použiť výhradne len pre svoje účely a nie s ním ďalej obchodovať. Kráľovská rezolúcia z roku 1810 vyčleňovala mestu pre jeho potreby harmanecký les a nariad'ovala komore vystavať hrable na potoku Bystrica, ktoré malo mesto splatiť do 10 rokov.⁷¹ V tomto období prebehlo aj prvé vymeranie, ocenenie a zakreslenie bansko-bystrických lesov do map.⁷²

⁶⁷ Smerovanie požiadaviek mesta do harmaneckej oblasti je staršieho dáta a spadá zrejme na koniec 16. storočia. Už v roku 1586 navrhoval prefekt komory Viliam Igl uvoľniť mestu pasienky z lesov rezervovaných pre baníctvo, ležiacich práve v Harmanci. BARTÁK, Július: *Z minulosti štátneho lesného hospodárstva v okolí Banskej Bystrice a Starých Hôr*. 2. vyd. [Banská Bystrica] : Lesy SR š. p.; Zvolen : Lesnícke a drevárske múzeum, 2023, s. 105.

⁶⁸ JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 177.

⁶⁹ Zložitý systém vodných náhonov a hrablí na zachytávanie dreva na potoku Bystrica zaznamenávajú viaceré zachované, avšak nedatované mapy. Pozri: ŠA BB, zbierka MP, Ev. č. 2664, 2665, 2666, 2676.

⁷⁰ TAGÁNYI, Károly (ed.): *Magyar erdészeti oklevéltár II*. Budapest : Pátria, 1896, s. 40-41, č. 11; JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 177.

⁷¹ JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 178.

⁷² SNA – SBA BŠ, fond Hlavný komorskogrófsky úrad (ďalej f. HKG), č. V, Inv. č. 13 016, 13 017,

Po tejto úprave boli pomery usporiadané tak, že v harmaneckom lese malo mať ťažobné právo výlučne mesto a vo všetkých ostatných lesoch na území banskobystrického chotára malo byť ťažobné právo rozdelené medzi mesto a komoru. V prípade, že mesto chcelo na tomto území ťažiť drevo, muselo však o to požiadať komorskú správu, respektíve lesný úrad. Mesto toto zjavne nerešpektovalo, lebo na začiatku roku 1819 nechalo bez súhlasu lesného úradu vyrúbať 566 kusov smrekov a jedlí v lesnej častke Vozná.⁷³ Už tak napäté vzťahy medzi komorskou správou a predstaviteľmi mesta sa opäť vyostřili. V lete 1819 sa banskobystrická mestská rada dozvedela, že predstavitelia komory zhromažďujú listiny, ktoré majú potvrdiť jej práva voči mestu. Na základe toho sa aj mestská rada rozhodla požiadať všetky krajiné archívy o vyhotovenie kópií listín potvrdzujúcich ich práva v spore s banskobystrickou komorou.⁷⁴ V priebehu roku 1819 a opäť aj na začiatku roku 1820 sa mesto znovu sťažovalo na príkoria zo strany komory pred miestodržiteľskou radou.

V tejto fáze sporu všetko nasvedčovalo tomu, že sa schýľuje k súdnemu procesu medzi oboma stranami. V atmosfére neustálych a dlhotrvajúcich zápasov medzi mestom a banskou komorou o využívanie lesného bohatstva ležiaceho na pôvodnom výsadnom území mesta sa súdny proces ukazoval ako jediné možné východisko urovnania sporu. Obe strany sa na súdny proces zaiste svedomito pripravovali a zhromažďovali podklady, ktoré im pri riešení sporu mohli pomôcť. Jedným z nich mal byť aj podrobný záznam z reambulácie mestských hraníc v roku 1820. Vznik reambulačného protokolu, detailne zaznamenávajúceho priebeh uvedenej hraničnej reambulácie, má teda evidentnú súvislosť so zápasom mesta o uznanie svojich pôvodných hraníc v plnom rozsahu. Z uznania týchto hraníc mesto odvodzovalo svoje právo na možnosť hospodárskeho zužitkovania tunajších prírodných zdrojov, v tomto prípade predovšetkým tunajších lesov.

13 018, 13 019, 13 020, 13 022.

⁷³ BARTÁK, *Z minulosti štátneho lesného hospodárstva...*, s. 146.

⁷⁴ JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 179.

Formálna a obsahová charakteristika dokumentu

Reambulačný protokol predstavuje podrobný opis obchôdzky hraníc Banskej Bystrice, ktorá prebehla počas 28 dní medzi 1. augustom až 19. septembrom 1820.⁷⁵ Protokol označený jednoslovným názvom *Metales* bol vyhotovený minimálne v dvoch exemplároch. Prvý exemplár si ponechalo mesto, druhý dostala k dispozícii komorská správa v Banskej Bystrici. Oba exempláre sa v pomerne dobrom stave zachovali až do súčasnosti. Komorský exemplár, ktorý sa stal predmetom našej edície, je dnes uložený vo fonde Banská komora v Banskej Bystrici v banskoštiavnickom banskom archíve.⁷⁶ Exemplár patriaci mestu bol uložený v mestskom archíve, odkiaľ sa napokon dostal do fondov Štátneho archívu v Banskej Bystrici.⁷⁷

Obsahovo sú oba exempláre takmer úplne totožné, hoci každý z nich bol napísaný inou písárskou rukou. Jediným podstatnejším obsahovým rozdielom medzi oboma exemplármi je, že banskobystriický exemplár má na rozdiel od banskoštiavnického aj titulný list s úplným názvom dokumentu. Podľa neho vieme, že jeho názov (*Metalis Reambulatio inter Terrenum L[iberae] R[egiae] ac Mont[anae] Civitatis Neosoliensis et Omnia ejus vicina Territoria Anno 1820 peracta*) v preklade znamená „Reambulácia hraníc medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a všetkými jeho susediacimi územiaми vykonaná v roku 1820“.

Vnútorne členenie oboch exemplárov vychádza z ich obsahu. Reambulácia podrobne opisuje sedem hraničných úsekov, takže aj textová časť sa z tohto dôvodu delí na sedem častí (kapitol). V textovej časti oboch exemplárov, odhliadnuc od rozdielneho rukopisu, si možno všimnúť len drobné odlišnosti. Rozdielne je napríklad rozloženie textu na jednotlivých stranách, skracovanie niektorých slov alebo písanie veľkých a malých písmen na začiatku niektorých slov. Pôvodne ani jeden exemplár nemal očíslované strany. Banskoštiavnický exemplár získal neskôr dodatočnú pagináciu. Banskobystriický exemplár zostal na rozdiel od neho doposiaľ bez vlastnej paginácie.

Textovú časť oboch exemplárov dopĺňajú mapy (v oboch prípadoch 7 máp), ktoré boli pôvodne zviazané spolu s ostatnými stranami dokumentu. Z obsahovej stránky teda oba dokumenty pozostávajú z textovej a kartografickej časti. Hoci majú mapy rovnakého autora, aj v ich prípade môžeme medzi oboma exemplármi rozpoznať drobné odchýlky. Iné je napríklad kolorovanie máp, intenzita zvýraznenia niektorých objektov, použité názvoslovie (iný spôsob zápisu toponým). V ojedinelých prípadoch môžeme rozpoznať aj rozdielne zakreslenie hraničných znakov. V prípade porovnania máp, zachytávajúcich posledný hraničný úsek mesta, zaznamenávame o niečo bohatší výskyt toponým na mape zaradenej do banskobystriického exemplára.

Autorom máp vložených do oboch exemplárov bol stoličný geometer Juraj Mihalko. Autora, respektíve pisára vlastného textu oboch exemplárov nepoznáme. Hotový text rukopisu

⁷⁵ Čas trvania obhliadky jednotlivých hraničných úsekov bol ovplyvnený náročnosťou terénu, v ktorom sa museli účastníci reambulácie pohybovať, ale aj samotnou dĺžkou konkrétneho hraničného úseku. Obhliadky jednotlivých hraničných úsekov prebehli v rozmedzí 3 až 6 dní trvania, takže obchôdzka jedného úseku trvala priemerne 4 dni. Medzi obhliadkami jednotlivých úsekov sa nachádzalo aj niekoľko voľných dní. Spolu s nimi celý proces reambulácie hraníc Banskej Bystrice prebehol v priebehu 50 dní.

⁷⁶ SNA – SBA BŠ, fond Banská komora v Banskej Bystrici (ďalej f. BKB), Inv. č. 90.

⁷⁷ ŠA BB, f. MBB, príručná knižnica, Ev. č. 134.

prečítal a jeho pravosť overil prísahný prvý podnotár (*Iur.[atus] Pr.[imarius] V.[ice] Notarius*) Zvolenskej stolice Ľudovít Radvanský (*Ludovicus de Radvány*). Zápis o tom bol daný na generálnej kongregácii Zvolenskej stolice konanej v Banskej Bystrici dňa 1. októbra 1823. Z uvedenej možnosti možno odvodiť, že čistopisy oboch exemplárov boli vypracované medzi rokmi 1820 – 1823, presnejšie medzi koncom septembra 1820 a koncom septembra 1823.

Formálna charakteristika dokumentu

Predmetný dokument banskoštiavnického exemplára reambulačného protokolu je zviazaný v polokoženej väzbe s rozmermi približne 26 x 41 cm. Hrúbka chrbta väzby je približne 5 cm.⁷⁸ Celý dokument má rozsah 254 číslovaných strán vrátane zložených mapových listov. Paginácia pôvodne nestránkovaného dokumentu bola vyhotovená až dodatočne, zrejme pri jeho archívnej evidencii a spracovaní. Dodatočne vytvorená paginácia má viacero chýb. Podľa nej má celý dokument len 244 číslovaných strán. Chybná paginácia sa začína na strane 40, ktorá je takto označená dvakrát, naopak, strana 83 je vynechaná úplne. Po strane 165 nasleduje strana 156, takže strany 156 až 165 sú chybné zdvojené a strany 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164 a 165 sa v dokumente nachádzajú dvakrát. Podobne dvakrát je očíslovaná aj strana 237. Po odrátaní mapových listov a prázdnych strán s pagináciou zostáva textová časť dokumentu, ktorá má 245 strán.

Čistopis protokolu bol napísaný jednou písárskou rukou v rozmedzí rokov 1820 – 1823. Jazykom celého dokumentu je latinčina. Všetky názvy toponým sú zapísané v slovenskej podobe, pri jednom z nich je výnimočne uvedený aj alternatívny nemecký variant názvu. Pri toponyme *Šarjancova*, niekedy tiež *Šarjancova skala*, sa vždy uvádzal nemecký ekvivalent *Schranzenstein* prípadne *Schrantzenstein*, a to v texte, ako aj v mapovej prílohe. Okrem tohto v nemčine zapísaného toponyma použil pisár nemčinu už len na jednom mieste, pri rozpísaní majuskulných liter (NKKBK) uvedených na jednom z hraničných kameňov. Okrem uvedených nemeckých slov zapísaných kurentom je rukopis celého dokumentu napísaný pomerne úhľadnou humanistickou (kancelárskou) kurzívou.

Čitateľnosť rukopisu do istej miery komplikuje len fakt, že pisár použil v niektorých prípadoch rôzne podoby zápisu jednotlivých písmen. Vo viacerých prípadoch je ťažko rozlíšiteľné písanie malých a veľkých písmen na začiatku niektorých slov. Skracovanie slov je pomerne zriedkavé, takže zásadnejšie neznižuje schopnosť porozumenia textu.

Zaujímavosťou rukopisu sú priamo v texte zakreslené grafické značky, ktoré autor použil pri opisovaní podoby vybraných hraničných znakov. Pri ich tvorbe sa väčšinou používali kapitály písmen.⁷⁹ Niektoré hraničné znaky boli vytvorené aj ako odvodeniny z erbov. Takýto

⁷⁸ Rozmery banskobystričského exemplára sú takmer totožné. Aj tento je zviazaný do knihy v polokoženej väzbe s rozmermi cca 25 x 40 cm a hrúbkou chrbta väzby cca 4 cm. Na rozdiel od banskoštiavnického exemplára má tento exemplár zachované aj vonkajšie ochranné puzdro, do ktorého je možné knihu vsunúť.

⁷⁹ Písmenami CZ, CT a CL sa označovali rozhrania stolíc (Zvolenská, Turčianska, Liptovská). Územie Banskej Bystrice označovali písmená CN. Susedné územia ležiace pozdĺž hranice Banskej Bystrice označovali písmená R či DR (panstvo Radvanských, ale aj Révaiovcov), C (mesto Kremnica), M (mestečko Mošovce), DL (Likavské, ale aj Ľupčianske panstvo), DM (panstvo Mičiná), E či EF (dedina Iliáš). V jednom prípade možno zaznamenať medzník s písmenami NKKBK (Banskobystričská cisársko-kráľovská banká komora, z nem. „*Neusobler Káiserliche Königlische Berg Kammer*“).

hraničný znak používali napríklad mestá Banská Bystrica a Kremnica. Banská Bystrica väčšinou používala redukovanú podobu svojho erbu,⁸⁰ predstavujúcu trikrát vodorovne delený štít so štyrmi pruhmi.⁸¹ Túto symboliku mesta v niektorých ojedinelých prípadoch dopĺňali aj majuskulné litery „CN“ (skratka od Civitas Neosolium). Kremnica používala na označenie svojich hraníc katarínske polkoleso, niekedy doplnené kapitálou písmena „C“ (skratka od Cremnitzium).⁸² Pri objasňovaní hraničného znaku použitého v teréne pisár z dôvodu lepšej názornosti zakreslil na niektorých miestach takúto erbovú značku aj priamo do samotného rukopisu. Uvedené grafické značky vychádzajúce z erbov oboch miest použil aj kartograf pri zakreslení hraničných medzníkov označených znakmi s takouto symbolikou. Okrem uvedených znakov kartograf do mapy zakreslil aj časť erbu rodiny Radvanských (rameno ruky zvierajúce vetvičku). V textovej časti protokolu tento symbol pisár nikde nezaznamenal.

Vzhľadom na pomerne veľký rozsah dokumentu napísaného jednou pisárskou rukou predstavuje jeho textová časť vhodnú voľbu pre zrealizovanie prepisu prostredníctvom metódy automatickej transkripcie. Pozitívom je tiež fakt, že dokument predstavuje čistopis obsahujúci len minimum škrtoŕov, dodatočných vsuviek a marginálií. Výhodou uskutočnenia automatickej transkripcie rukopisného textu je aj nie príliš široká použitá slovná zásoba a časté opakovanie viacerých slov. Za zásadnejšiu nevýhodu možno na druhej strane považovať tabuľkovú formu spracovania textovej časti dokumentu s nejednotným vzorom tabuľky.

Textová časť dokumentu

Textová časť reambulačného protokolu je rozdelená na sedem kapitol podľa jednotlivých hraničných úsekov. Úvodná kapitola, popisujúca hraničný úsek predstavujúci spoločnú hranicu medzi mestom a panstvom rodiny Radvanských, vznikla na základe reambulácie vykonanej v dňoch 1. – 4. augusta a 19. septembra 1820. Druhá kapitola zaznamenáva priebeh reambulácie vykonanej v dňoch 9. – 14. augusta 1820 na spoločnej hranici miest Banská Bystrica a Kremnica. Tretia kapitola opisuje priebeh obchôdzky uskutočnenej v dňoch 16. – 19. augusta 1820 na spoločnej hranici Banskej Bystrice a panstva rodiny Révaiovcov. Štvrtá kapitola vznikla na základe reambulácie spoločných hraníc mesta a Likavského panstva, ktorá sa uskutočnila v dňoch 21. – 24. augusta 1820. V piatej kapitole je zaznamenaný priebeh reambulácie vykonanej v dňoch 28. – 29. augusta a 12. septembra 1820 na spoločnej hranici mesta a Lupčianskeho

⁸⁰ Originálny erb Banskej Bystrice mal pôvodne deväť, neskôr osem vodorovných (vo farebnom vyhotovení červeno-bielych) pruhov. Porovnaj: GRAUS, Igor: K najstaršej podobe erbu Banskej Bystrice. In: *Genealogicko-heraldický blas*, roč. 10, 2000, č. 2, s. 16-22; GRAUS, *Banská Bystrica v 16. storočí*, s. 152-157; NOVÁK, Jozef: *Slovenské mestské a obecné erby*. Bratislava : Slovenská archívna správa, 1967, s. 92-95; VRTEĽ, Ladislav: *Osem storočí slovenskej heraldiky*. Martin : Matica slovenská, 1999, s. 63.

⁸¹ Prakticky všetky hraničné znaky Banskej Bystrice dohľadané a zdokumentované terénnym výskumom majú túto podobu. Jedinú výnimku predstavuje znak mesta vytesaný na skalnom brale medzi Smrekovicou a Kráľovou studňou, ktorý má netypickú podobu štyrikrát deleného a na päť pruhov redukovaného erbu.

⁸² Pôvodný erb Kremnice známy z 15. storočia obsahoval len zlaté katarínske polkoleso umiestnené v modrom štíte s písmenom „C“ umiestneným nad štítom. Trikrát delený erb obsahujúci katarínske polkoleso s písmenom „C“ v hornom poli, ako aj pruhy a ľalie v dolnej štípanej polovici erbu vznikol v 16. storočí. Porovnaj: NOVÁK, *Slovenské mestské a obecné erby*, s.126-128; VRTEĽ, *Osem storočí slovenskej heraldiky*, s. 137-138.

panstva, ako aj mesta a dediny Senica. Šiesta kapitola, vytvorená na základe obchôdzky uskutočnenej v dňoch 13. – 15. septembra 1820, zachytáva priebeh spoločnej hranice mesta s dedinou Horná Mičiná patriacou rodine Benických. Posledná siedma kapitola opisuje priebeh spoločných hraníc medzi územím Banskej Bystrice a územím dediny Iliáš, vychádzajúc z hraničnej reambulácie uskutočnenej v dňoch 16. – 18. septembra 1820.⁸³

Jednotlivé hraničné úseky, predstavujúce jednotlivé kapitoly reambulačného protokolu, možno rozlíšiť aj podľa svetových strán nasledovne:

1. úsek – juhozápadný – hranica spoločná s panstvom Radvanských
2. úsek – západný – hranica spoločná s mestom Kremnica
3. úsek – severozápadný – hranica spoločná s panstvom Révaiovcov
4. úsek – severný – hranica spoločná s Likavským panstvom
5. úsek – východný – hranica spoločná s Ľupčianskym panstvom a dedinou Senica
6. úsek – južný (1. časť) – hranica spoločná s dedinou Horná Mičiná
7. úsek – južný (2. časť) – hranica spoločná s dedinou Iliáš

Niektoré z uvedených hraničných úsekov predstavovali zároveň stoličné hranice medzi Zvolenskou stolicou a stolicami Tekov, Turiec a Liptov. Západná hranica mesta, spoločná s mestom Kremnica, bola na veľmi krátkom úseku (medzi Kremnickou skalou a sedlom Tunel) zároveň spoločnou hranicou medzi Zvolenskou a Tekovskou stolicou a na svojej podstatnej časti spoločnou hranicou medzi Zvolenskou a Turčianskou stolicou. Severozápadná hranica mesta, spoločná s Révaiovským panstvom, bola po celej svojej dĺžke zároveň spoločnou hranicou medzi Zvolenskou a Turčianskou stolicou (až po vrchol Krížnej). Severná hranica mesta, spoločná s Likavským panstvom, bola po celej svojej dĺžke zase spoločnou hranicou medzi Zvolenskou a Liptovskou stolicou (až po masív Zvolena). Pokračovanie tejto hranice v oblasti okolo donovalského sedla, predstavujúce severovýchodný úsek hraníc mesta, bolo v čase reambulácie už dlhšie obdobie považované za sporné.⁸⁴ Z uvedeného dôvodu bol tento úsek z reambulácie úplne vynechaný. Na tomto spornom hraničnom úseku mesto hraničilo s Likavským hradným panstvom, a teda aj s Liptovskou stolicou. Na menšej časti tohto sporného úseku hraničilo mesto aj s Ľupčianskym panstvom.

Jednotlivé kapitoly majú viac-menej homogénnu štruktúru. Na začiatku každej kapitoly sa nachádza stručná informácia o tom, ktorý hraničný úsek je v danej kapitole opísaný. Konkrétne sa tu uvádza, kto je susedom mesta na tomto úseku hranice. Výnimku predstavuje len prvá kapitola, v ktorej úvode sa uvádzajú aj niektoré všeobecné informácie o okolnostiach vzniku dokumentu.

V ďalších pasážach všetkých kapitol nasleduje, za týmito uvádzacími časťami, menný zoznam všetkých účastníkov reambulácie. Kým v prípade účastníkov zo strany mesta sa stretávame s častým opakovaním osôb zúčastnených pri jednotlivých obhliadkach, tak pri ostatných

⁸³ Pozdný letný termín uskutočnenia reambulačnej obchôdzky hraníc banskobystričského chotára je pomerne netradičný. Obchôdzky hraníc sa zvykli konať väčšinou počas skorej jari hneď po ústupe snehu. Bolo to po skončení prvých poľnohospodárskych prác, ale zároveň ešte v období vegetačného pokoja. Toto obdobie poskytovalo najvhodnejšie podmienky na identifikáciu hraničných medzníkov. Porovnaj: MARKOVÁ, *Hranice a hraničení...*, s. 44-45.

⁸⁴ Bližšie údaje k tomuto spornému úseku uvádzame v predošlej kapitole, resp. pozri tiež: TOMEČEK, *Drevorubači a uhliari v lesoch Banskej Bystrice*, s. 19-21.

účastníkov vyslaných susediacimi subjektmi obsahuje každá kapitola väčšinou odlišný zoznam mien. V prípade Banskej Bystrice nie je vždy tento zoznam účastníkov úplný. Pri niektorých kapitolách sú uvedení len najdôležitejší mešťania vyslaní samosprávou mesta. V prípade posledných dvoch kapitol zoznam účastníkov reambulácie zo strany mesta úplne chýba s odvolaním na menný zoznam v predošlých kapitolách.

Pri menách jednotlivých osôb je zvyčajne uvedená aj funkcia, ktorú zastávali v mestskej správe alebo v rámci správy príslušného panstva, respektíve komorskej správy. V prípade mešťanov, ktorí nemali žiadnu funkciu v rámci mestskej správy, sa uviedol len spoločenský status mešťana (*civis*). Osobitne sa uvádzali poddaní a zamestnanci dotknutých subjektov. Medzi účastníkmi reambulácie možno nájsť aj deti a mládež, teda osoby mladšie ako 18 rokov. V ich prípade sa väčšinou uvádzal okrem mena aj ich vek a prípadné príbuzenstvo voči dospelým účastníkom hraničnej obchôdzky. Prítomnosť detí a mládeže pri hraničných pochôdzkach a obchádzaní chotárov bola bežným javom už od čias stredoveku. Ich účasť mala zabezpečiť dlhodobé udržanie vedomostí o priebehu hraníc a umiestnení hraničných medzníkov v historickej pamäti komunity.⁸⁵ Okrem osôb, ktoré plnili funkciu svedkov, sa reambulácie každého hraničného úseku zúčastnili aj geometer Juraj Mihalko,⁸⁶ osoby zodpovedné za obnovu starých a vytesanie nových hraničných znakov⁸⁷ a napokon aj stoliční úradníci ako nestranní arbitri dozerajúci na celý priebeh reambulácie.⁸⁸

Hlavnú a najobsiahlejšiu časť každej kapitoly predstavuje vlastný opis hranice, obsahujúci opis priebehu reambulácie aj jednotlivých hraničných medzníkov a znakov. Uvedená časť je spracovaná v tabuľkovej forme s členením na štyri až päť stĺpcov. V prvom stĺpci sa nachádza číselný údaj vyjadrujúci poradie popisovaného hraničného úseku. V najširšom stĺpci sa nachádza písomný opis priebehu hranice na danom úseku, ako aj základná informácia

⁸⁵ Potrebu účasti mladých na prehliadkach hraníc Banskej Bystrice zdôrazňovali aj tzv. gravaminy, teda každoročné požiadavky mešťanov realizované prostredníctvom vonkajšej mestskej rady. JURKOVIČ, *Dejiny kráľovského mesta...*, s. 24.

⁸⁶ Účasť geometra počas celej reambulácie možno predpokladať, hoci sa medzi účastníkmi obchôdzky jednotlivých hraničných úsekov vyslovene neuvádza. Spolu s ním sa mohol reambulačných obchôdzok zúčastňovať aj nejaký jeho osobný pomocník.

⁸⁷ Vytesanie hraničných znakov mali za úlohu murársky predák Matej Stogl (dva hraničné úseky) a kamenársky majster Leonard Horn (rovnako dva hraničné úseky). V prípade posledných troch hraničných úsekov sa žiadna zmienka o osobe zodpovednej za vytesanie hraničných znakov nenachádza.

⁸⁸ Ich mená aj spolu s funkciou, ktorú zastávali v rámci stoličnej správy, boli uvedené vždy na konci jednotlivých kapitol. V takmer všetkých prípadoch sa ako zástupcovia Zvolenskej stolice uvádzali tri osoby, ktorými boli podžupan Zvolenskej stolice Ľudovít Benický, podslúžny Zvolenskej stolice Wolfgang Rakovský a riadny prísazný prisediaci Zvolenskej stolice Jozef Strakonický. V prípade hraničného úseku spoločného s Likavským panstvom sa uvádzali navyše aj zástupcovia Liptovskej stolice, ktorými boli riadny slúžny Liptovskej stolice Jozef Kristián Tolt a prísazný prisediaci Liptovskej stolice Alexander Kubiny. V prípade šiesteho hraničného úseku, spoločného s dedinou Horná Mičiná, nahradil Ľudovíta Benického v pozícii stoličného úradníka iný podžupan Zvolenskej stolice Žigmund Zolnaj. Dôvodom tejto výmeny bol fakt, že Horná Mičiná patrila do majetkovej domény rodiny Benických. Výmena stoličného úradníka dozerajúceho na akt reambulácie tohto úseku teda bola v tomto prípade nevyhnutná, keďže Ľudovít Benický bol do reambulácie osobne zainteresovaný a zúčastnil sa tejto obhliadky ako jej riadny účastník.

o jednotlivých starých aj novovytvorených hraničných medzníkoch a znakoch. V ďalších dvoch stĺpcoch sa nachádzajú číselné údaje, ktoré udávajú uhly (*Directio Acus Magnetica Gradus*) a vzdialenosti (*Distantia in Orgiis Viennensibus*) medzi najbližšími hraničnými medzníkmi.⁸⁹ Vo väčšine kapitol je súčasťou tabuľky aj piaty stĺpec, v ktorom sa uvádzalo číslo odkazujúce na nadväzujúci hraničný úsek. Usporiadanie stĺpcov tabuľky je vo všetkých kapitolách s výnimkou prvej zhodné. Po stĺpci s poradím hraničného úseku nasleduje stĺpec s písomným opisom hranice, stĺpec vyjadrujúci uhly medzi medzníkmi, stĺpec vyjadrujúci vzdialenosti medzi medzníkmi a stĺpec s odkazom na číselné poradie nasledujúceho hraničného úseku. Prvá kapitola je ako jediná členená len na štyri stĺpce, pričom na úvod sú zaradené tie, ktoré uvádzajú číselné údaje (poradie úseku, uhly a vzdialenosti medzi medzníkmi). Posledný stĺpec poskytuje priestor na písomný opis priebehu reambulácie príslušného hraničného úseku.

Na úplnom konci textovej časti každej kapitoly sa nachádzajú informácie týkajúce sa overenia priebehu reambulácie a reambulovaných hraničných úsekov zo strany stoličných úradníkov. Jednotliví stoliční úradníci sú na tomto mieste priamo menovaní aj s uvedením funkcie, ktorú v rámci stoličnej správy zastávali. Zvolenskú stolicu tu zastupovali vždy traja úradníci, ktorými boli Ludovít Benický, Wolfgang Rakovský a Jozef Strakonický. V jednom prípade (na konci šiestej kapitoly) sa namiesto Ludovíta Benického uvádza meno Žigmunda Zolnaja. Na konci štvrtej kapitoly, zaznamenávajúcej hraničný úsek s Likavským panstvom, sa popri úradníkoch Zvolenskej stolice uvádzajú aj dvaja úradníci Liptovskej stolice, ktorými boli Jozef Kristián Tolt a Alexander Kubiny.⁹⁰

Mapová časť dokumentu

Súčasťou dokumentu sú aj mapové prílohy zachytávajúce v textovej časti opísané hraničné úseky. Všetky mapy vyhotovil ešte v priebehu roku 1820 riadny stoličný geometer (zeme-merač) Zvolenskej stolice Juraj Mihalko (*Georgius Mihalko*). Ten počas reambulácie vykonával všetky meračské práce, pri ktorých meral uhly a vzdialenosti medzi jednotlivými hraničnými medzníkmi. Prostredníctvom uhlov, ktoré sa merali pomocou kompasu alebo buzoly, sa vyjadrovala odchýlka od severného magnetického pólu zeme v stupňoch v rámci 360-stupňovej škály. Vzdialenosti medzi jednotlivými hraničnými bodmi sa merali vo viedenských siahach (lat. *Orgia*, nem. *Klafter*).⁹¹ Na meranie vzdialeností sa v tomto čase zvykli používať drevené laty s dĺžkou jednej viedenskej siahy (cca 1,896 m), meračské reťaze, povrazy alebo tkaninové pásma. V prípade použitia povrazu a pásma boli potrebné aj dve palice k ich napnutiu. Nevyhnutné boli aj výtyčky a drevené kolíky, papier, pravítko a písací prostriedok. Takéto pomôcky sa používali už pri vymeriavaní jozefského katastra na konci 18. storočia, takže je opodstatnené predpokladať identické pracovné postupy a pomôcky aj na začiatku 19. storočia.⁹²

Podobne ako bola textová časť dokumentu rozdelená na sedem kapitol zachytávajúcích

⁸⁹ Bližšie informácie k spôsobu merania uhlov a vzdialeností uvádzame v nasledovných pasážach venovaných mapovej časti dokumentu.

⁹⁰ Funkcie, ktoré uvedení stoliční úradníci zastávali v rámci stoličnej administratívy, uvádzame v poznámke č. 88.

⁹¹ Viedenská, tiež Dolnorakúska siaha sa v našich krajinách používala ako oficiálna dĺžková miera od čias panovania Márie Terézie až do zavedenia metrickej sústavy v 70. rokoch 19. storočia. Jedna siaha zodpovedala dĺžke 1,896 m.

⁹² BUMBA, *České katastry...*, s. 42.

sedem hraničných úsekov, vyhotovil aj geometer Mihalko spolu sedem máp. Napriek zhodnému počtu kapitol a máp nie všetky úseky zachytené na mape presne zodpovedajú úsekom popísaným v jednotlivých kapitolách. K prvým štyrom úsekom (juhozápadný, západný, severozápadný a severný) vytvoril príslušné mapy presne v súlade s popísanými úsekmi. Dlhý východný hraničný úsek, na ktorom Banská Bystrica susedila s Ľupčianskym panstvom a dedinou Senica, však už namiesto jednej mapy znázornil na dvoch mapách. Naopak, posledné dva kratšie hraničné úseky prechádzajúce cez Bystrickú vrchovinu, na ktorých mesto susedilo s dedinami Mičiná a Iliáš, Mihalko znázornil iba na jednej mape. Len v prípade štyroch hraničných úsekov teda kartografické zobrazenie korešponduje s príslušnou kapitolou zachytávajúcou daný hraničný úsek. Sporný severovýchodný úsek hranice mestského chotára nebol zaznamenaný na žiadnej mape. Išlo tu zhruba o tú časť hranice, ktorá ležala medzi masívom Zvolena a Sedlom (na mape *Szedlo*) nachádzajúcim sa medzi Baraňou hlavou a Hrubým vrchom (na mape uvedená len lokalita *Hrivkou Wrch*).⁹³

Všetkých sedem máp sa stalo pevnou súčasťou dokumentu. Vzhľadom na väčší rozmer máp, presahujúci rozmery strán textovej časti dokumentu, boli mapy zložené na niekoľko častí a v tejto podobe pevne zviazané ako samostatné strany protokolu. Jednotlivé mapy pritom boli v protokole zaradené za kapitolou opisujúcou príslušný úsek hranice (takto v prípade prvých štyroch kapitol). Výnimkou je piata kapitola, za ktorou boli vložené dve mapy. Za šiestou kapitolou nebola vložená žiadna mapa, keďže tento hraničný úsek bol zachytený na mape spolu s nasledujúcim siedmym hraničným úsekom. Posledná mapa bola zaradená na samotný koniec reambulačného protokolu.⁹⁴

Každá mapa obsahuje nadpis, ktorého súčasťou je označenie zakresleného hraničného úseku prostredníctvom pomenovania susedov z oboch strán hranice a rok vyhotovenia. Na každej mape je zakreslená grafická mierka, ktorá označuje dĺžku 500 viedenských siah. Uvedená dĺžka zodpovedá 948 m, teda približne 1 km. Grafická mierka je znázornená v podobe tabuľky, ktorá je rozdelená na 5 menších častí. Prvá menšia časť sa delí ešte na ďalších 10 častí. Každá z piatich menších častí predstavuje jednu pätinu viedenskej siahy, ktorá zodpovedá 189,6 m, teda približne 200 metrom.⁹⁵ Pod graficky znázornenou mierkou sa nachádza nápis s označením autora mapy, za ktorým je červená vosková pečať s erbom autora mapy. Erb tvorí lomený štít, ktorého stredom prechádza do oblúka zatočený pás. Nad pásom v hornej časti štítu sú umiestnené tri šesťcípne hviezdy. Pod pásom v dolnej časti štítu je umiestnený polmesiac. Súčasťou erbu je aj koruna znázornená nad štítom. Orientácia máp nie je jednotná. Pomôckou pri orientácii na každej mape sú dve vyznačené línie, ktoré označujú smer poludníka (*Linea Meridionalis*) a línia označujúca magnetický sever (*Linea Magnetica*). Poludníková línia predstavuje spojnicu medzi geografickým severným a južným pólom. Na oboch koncoch tejto línie je slovné označené osobitne sever (*aquilo*), ako aj juh (*auster*) na opačnej strane. Druhá magnetická línia predstavuje spojnicu medzi severným a južným magnetickým pólom Zeme.

⁹³ Názov Hrivková sa dnes používa na označenie lúky ležiacej juhovýchodne od kóty Hrubý vrch (1169 m n. m.).

⁹⁴ Po reštaurovaní poškodených máp v roku 2023 došlo k ich vyňatiu z protokolu, takže dnes sú uložené pod pôvodnou signatúrou, ale už ako samostatné archívácie.

⁹⁵ Podľa dodatočného prepočtu do číselnej mierky dospievame k záveru, že mapy boli vyhotovené približne v mierke M 1 : 5830, t. j. 1 cm na mape zodpovedá približne 58,3 m.

Obsah mapy je zameraný predovšetkým na zachytenie celého priebehu hraničnej línie, ktorá je zvýraznená farebne. Na piatich mapách je hraničná čiara zvýraznená farebnou dvojliniou (kombinácia červenej so zelenou, žltou alebo s čiernou farbou). Na dvoch mapách označuje hraničnú čiaru len jednoduchá červená línia. Hraničná línia je na všetkých mapách zakreslená ako spojnica hraničných medzníkov. Všetky hraničné medzníky sú označené číslom tak, aby každé číslo zodpovedalo očíslovaniu hraničných úsekov, respektíve medzníkov v textovej časti. Tie medzníky, ktoré boli alebo mali byť označené osobitnými znakmi (erby, písmená, letopočty), kartograf zvýraznil v mapách aj s uvedenou symbolikou.

Okrem hraničnej línie bola v mapách zachytená aj okolitá krajina. Reliéf v bezprostrednom okolí bol znázornený prostredníctvom metódy šrafovania a tieňovania. Vodné toky boli zakreslené belasou farbou. V mapách sú znázornené aj cesty vedúce popri hranici alebo krátke úseky ciest v prípade, ak hranicu len križovali. Pri vybraných hraničných úsekoch môžeme v mapách nájsť zachytené aj domy tvoriace časti sídiel, samostatne stojace domy, rôzne výrobné prevádzky, záhrady, polia, lúky, vodné pramene, bankské diela, časť bankského vodovodu, mosty, ale aj prístenný kríž (v sedle Veľký Šturec). Dôležitou súčasťou mapového obsahu je zachytená dobová toponymia, ktorá je nápomocná pri celkovej orientácii v textovej aj mapovej časti dokumentu.

Rovnakým spôsobom boli spracované aj mapy zaradené do banskobystrického exemplára reambulačného protokolu. Hoci aj ich autorom je Juraj Mihalko, mapový obsah vykazuje drobné odlišnosti vyplývajúce z rukopisného spôsobu ich vyhotovenia, a teda jedinečnosti každej mapy. Takmer identické kópie Mihalkových máp vytvorili o niečo neskôr, v rokoch 1824 a 1825, aj Ján Seigerschmiedt a Jozef Fischer.⁹⁶

Zoznam máp:

Nr. 1

Mappa Metationem inter Terrenum Lib[erae] R[egiae] ac Montanae Ci[vi]t[at]is Neosoliensis et I[n]chlytae Familiae de Radvan Anno 1820 peractam exhibens

Rozmery: 190,5 x 61 cm

Pôvodné umiestnenie v dokumente: strana 33

Aktuálne uloženie po reštaurovaní: SNA – SBA BŠ, f. BKB, Inv. č. 90/033

Obsah: hraničná línia medzi mestom Banská Bystrica a územím rodiny Radvanských

Zoznam toponým: *villa M[ontanae] Ca[mer]alis Tajova, Iabrikova, Do Mutneho, Farbenuo, Pod Strminu, Studenec, Do Studenje, Pod Kováčovu Luku, Šarjancova skala (Schrantzenstein)*

Nr. 2

Mappa Metationem inter Terrenum L[iberae] R[egiae] ac Montanae Ci[vi]t[at]is Neosoliensis I[n]chlytae Co[m]it[at]ui Zoliensi et L[iberae] R[egiae] ac Mont[anae] Ci[vi]t[at]is Cremnitziensis I[n]chlytae Co[m]it[at]ui Barsiensi ingremiatae Anno 1820 peractam exhibens

Rozmery: 192 cm x 61,5 cm

Pôvodné umiestnenie v dokumente: strana 73 (podľa správneho číslovania 74)

Aktuálne uloženie po reštaurovaní: SNA – SBA BŠ, f. BKB, Inv. č. 90/073

Obsah: hraničná línia medzi mestami Banská Bystrica a Kremnica

⁹⁶ Aktuálne sa podarilo identifikovať kópie máp piatich hraničných úsekov. Pozri: SNA – SBA BŠ, f. HKG, č. V, inv. č. 12 916, 13 062, 13 069, 13 070, 13 098.

Zoznam toponým: *nad Szkalen, Wibnatova, Flandrovo, na Plessinu, Nad Kamenu, Do Puolcsa, Nad Repisko, Kraszna Dolina, nad Pischtelu, na Tablu, Hajnalova Skala, Na Kressi, Uplazy, na Stit, Do Praschnici, na Weterom, Do Hlbokeho Iarku, na Široku Dolinu, na Tri Studnje, Nad Novou Hradskou*

Nr. 3

Mappa Metationem inter Terrena L[iberae] R[egiae] ac Mont[anae] Ci[vi]t[at]is Neosoliensis I[n]chytae Co[m]it[at]ui Zoliensi et Oppidi Mossócz I[n]chytae Co[m]it[at]ui Thurociensi ingremiata Anno 1820 peractam exhibens

Rozmery: 139 x 61 cm

Pôvodné umiestnenie v dokumente: strana 107

Aktuálne uloženie po reštaurovaní: SNA – SBA BŠ, f. BKB, Inv. č. 90/107

Obsah: hraničná línia medzi mestom Banská Bystrica a mestečkom Mošovce v Turčianskej stolici (patriaceho do panstva Révaiovcov)

Zoznam toponým: *na Zlodeiský Kopec, Nad Zalamanu, nad Kralovu Studniu, Kralova Studnya, Kralovi Grun, do Maley Krizney, Welka Krizsna*

Nr. 4

Mappa Metationem inter Terrena Lib[erae] R[egiae] ac Mont[anae] Ci[vi]t[at]is Neosoliensis I[n]chytae Co[m]it[at]ui Zoliensi et I[n]chytae Dominií Likava I[n]chytae Co[m]it[at]ui Liptoviensi ingremiata Anno 1820 peractam exhibens

Rozmery: 191 x 60 cm

Pôvodné umiestnenie v dokumente: strana 148

Aktuálne uloženie po reštaurovaní: SNA – SBA BŠ, f. BKB, Inv. č. 90/148

Obsah: hraničná línia medzi mestom Banská Bystrica a panstvom Likava

Zoznam toponým: *Krizsna, Nad Uhliarkou Roven, Na Ramanuo, Na Hlbokuo, Na Deravu, na Weternu, do Szuchey, Tissovy Wrch, Sztrmy Bán, Sztrmy Kopec, Wrch nad Chitrou Dolinou, na Byeli Potok, Sturecz, Nad Chladnou, Nad Chladnym, Lasztovicsja, Wostarova, Szkalca, Moticskova Hola, Nad Pripor nad Hanessy, Szuteczka, Na prievalecz nad Hanessy, na pavlikovu Holu*

Nr. 5

Mappa Metationem inter Terrena Lib[erae] R[egiae] ac Mont[anae] Ci[vi]t[at]is Neosoliensis et I[n]chytae R[egiae] Cameralis Dominií Zólyo-Lipscse Anno 1820 peractam exhibentis Sectio I-ma

Rozmery: 141,5 x 61 cm

Pôvodné umiestnenie v dokumente: strana 207 (podľa správneho číslovania 217)

Aktuálne uloženie po reštaurovaní: SNA – SBA BŠ, f. BKB, Inv. č. 90/207

Obsah: hraničná línia medzi mestom Banská Bystrica a komorským panstvom Ľupča (Slovenská Ľupča)

Zoznam toponým: *Szedlo, Hriukou Wrch, Kunczova, Na Hornje Panskje, Dolnie Panskie, Na Strussok pri Rovnach Bukouskych, Nad Bukousku Dolinu Roven, Dolnie Krčabi, Hornie Krčabi, Grun nad Taczalowou, Grun nad Ielenszkeou Dolinou, Na Prednu, Nad Prednim, Ielenszka szkala, Na Polyanu pred Ielenszku, Richtarova Dolinka, Grunik nad Richtarovou, Sibenicsni Grun, Sibenicsny Wrch, Horny Sturecz, Nad Dolnim Sturcom*

Nr. 6

Mappa Metationem inter Terrena Lib[erae] R[egiae] ac Mont[anae] Ci[vi]t[at]is Neosoliensis et I[n]chytae R[egiae] Cameralis Dominií Zólyo Lipscse item Terrenum Poss[essionis] Szenitzze Anno 1820 peractam

exhibentis Sectio II-da

Rozmery: 192 x 61 cm

Pôvodné umiestnenie v dokumente: strana 208 (podľa správneho číslovania 218)

Aktuálne uloženie po reštaurovaní: SNA – SBA BŠ, f. BKB, Inv. č. 90/208

Obsah: hraničná línia medzi mestom Banská Bystrica a komorským panstvom Ľupča a aj územím dediny Senica

Zoznam toponým: *Nemcsianszka Dolina, Pr[atun] Exstirp[atitium] Majorfalv[alvense], Prat[un] Camerale, Sz[ta]ra Kopa*

Nr. 7

Mappa Metationem inter Terrenum Lib[erae] R[egiae] ac Mont[anae] Ci[vi]t[at]is Neosoliensis et Terrena Micsinense, Illésfalvense et Praediū Urpīn Anno 1820 peractam exhibens

Rozmery: 93,5 x 60,5 cm

Pôvodné umiestnenie v dokumente: strana 244 (podľa správneho číslovania 254)

Aktuálne uloženie po reštaurovaní: SNA – SBA BŠ, f. BKB, Inv. č. 90/244

Obsah: hraničná línia medzi mestom Banská Bystrica a územím Mičinej, Iliášu a majetku Urpín

Zoznam toponým: *Križna Dolina, Hlboka, Chotarna Dolina, Warta, Urpīn, Granus, riv[us] Udurna*

Význam a využitie dokumentu

Reambulačný protokol pozostávajúci z textovej a mapovej časti predstavuje zásadný dokument umožňujúci presnú rekonštrukciu priebehu historických hraníc mesta Banská Bystrica. Keďže hranice mesta boli pomerne stabilné, dokument nevyopovedá len o priebehu hraníc na začiatku 19. storočia, ale aj o ich priebehu v predošlom období. Reambulačný protokol s podrobným opisom hraníc tak môžeme využiť aj ako pomôcku pri dešifrovaní ranonovovekých, ale aj stredovekých metácií.

Okrem rekonštrukcie samotnej hraničnej línie poskytuje protokol relatívne presnú informáciu o polohe hraničných medzníkov a typológii používaných hraničných znakov. Textová, ale aj mapová časť protokolu napomohla identifikovať a zdokumentovať viaceré dodnes zachované hraničné medzníky in situ. Terénnym výskumom sa podarilo nájsť medzníky označené vytesanými hraničnými znakmi, ale aj množstvo medzníkov vytvorených nahromadením kameňov na kopu.⁹⁷ V jednom prípade sa podarilo identifikovať aj zemný medzník doplnený na jeho vrchole kameňom s vytesaným hraničným znakom mesta.⁹⁸ Vzdialenosť medzi susednými medzníkmi bez ohľadu na ich typológiu zodpovedala väčšinou stredovekým zásadám, podľa ktorých museli stáť na dohľad od jedného k druhému alebo na dve dohodenia kameňom.⁹⁹

⁹⁷ Pisár reambulačného protokolu ich označuje ako *cumulus metales*, teda hraničné kopy. Ich základ tvorili kamene, v niektorých prípadoch však mohli byť tiež zasypané zeminou. V iných latinsky písaných prameňoch sa označujú aj ako *cumulus lapidum* či *strue lapidum*. V slovenčine sa používali na označenie tohto typu hraničného medzníka pomenovania *hajnáš* či *háňáš* (odvodené z maď. *hányás*). Iné časté pomenovania ako *bromada*, *hrba*, *hrbka* či *hrobla* mohli slúžiť na označenie medzníkov vytvorených z nahromadených kameňov, ale aj pre zemné medzníky či medzníky vzniknuté nahromadením zeminy a kameňov zároveň.

⁹⁸ Zemné medzníky sa v latinsky písaných prameňoch označujú rôznymi názvami, ako napr.: *meta terrea*, *meta de terra*, *cumulus terrae* či *strue terrae*.

⁹⁹ MARKOVÁ, *Hranice a hraničení...*, s. 34.

Niektoré identifikované medzníky sa dali priamo stotožniť s medzníkmi, ktoré boli vytvorené či obnovené počas reambulácie v roku 1820. Takýmto je napríklad hraničný kameň na Kremnickej skale (1212 m n. m.), na ktorom bol okrem hraničných znakov Banskej Bystrice a Kremnice vyrytý aj letopočet 1820. Druhým príkladom je hraničné bralo na vrchu Vyhnatová (1283 m n. m.), kde bol okrem znakov Banskej Bystrice a Kremnice vytesaný aj zmienený letopočet. Mnohé hraničné medzníky vrátane tých, ktoré boli označené hraničnými znakmi, mohli byť vyhotovené už skôr. Toto napokon potvrdzuje aj textová časť dokumentu. Ničenie starších už nepotrebných hraničných medzníkov nie je v reambulačnom protokole priamo doložené.¹⁰⁰

Takmer všetky doposiaľ identifikované hraničné znaky mesta Banská Bystrica boli vytesané na skalách väčších rozmerov. Tento spôsob značenia hraníc mal akiste preventívny význam, keďže mohutná skala bola na rozdiel od hraničných kameňov upravovaných tesaňmi nehnuteľným artefaktom, s ktorým nebolo možné manipulovať a ľubovoľne ho premiestňovať. Hraničný kameň v podobe opracovaného hranola dokladá reambulačný protokol len na vrchole Krížnej.

Okrem rekonštrukcie hraníc a identifikácie historických hraničných medzníkov ponúka reambulačný protokol aj ďalšie možnosti bádania. V dokumente sa nachádzajú mnohé cenné informácie o historickej krajine lokalizovanej pozdĺž mestských hraníc. Medzi týmito informáciami možno nájsť napríklad údaje o významnejších stavbách ležiacich v blízkosti hraníc. Takto sa dozvedáme napríklad o hostinci pri dolnom toku *Udurny* (Radvanského potoka) alebo o hutníckych prevádzkach v Tajove. Cenné sú informácie o mostoch a cestách, teda o dobovej cestej infraštruktúre. Pomocou údajov z textovej a mapovej časti protokolu môžeme identifikovať niektoré zaniknuté historické komunikácie, napríklad pôvodne stredoveké cesty do Turca a Liptova. Čiastočnú pozornosť venoval pisár protokolu aj polohe, využitiu a majetkovým pomerom pozemkov ležiacich v blízkosti hraničnej línie. Z dokumentu sa môžeme dozvedieť napríklad o vlastníkoch a užívateľoch záhrad, polí, lúk a pasienkov. Cenné sú informácie o stave a využití lesov rastúcich pozdĺž hranice. Protokol zaznamenáva aj existenciu cennej historickej technickej pamiatky, špaňodolinského banského vodovodu, ktorý križoval mestské hranice.

Mimoriadne cenné sú početné údaje zaznamenávajúce dobovú toponymiu (hydronymá, oronymá, ojkonymá a iné chotárne názvy). Mnohé z nich sú najstaršími známymi písomnými dokladmi miestneho názvoslovia. Nezanedbateľný je význam tohto dochovaného názvoslovia aj z pohľadu jazykovedy, keďže rozširuje naše poznanie ohľadom vývoja slovenského jazyka na tomto území v predpisovnom období. Obrovské množstvo informácií môže dokument poskytnúť aj znalcom latinskej filológie, zaoberajúcich sa výskumom vývoja latinského jazyka na našom území.

¹⁰⁰ Pri obhliadkach hraníc sa pri obnove hraničných medzníkov mohlo praktizovať aj ničenie starších medzníkov z toho dôvodu, aby nedochádzalo k ich duplikovaniu s novými. MARKOVÁ, *Hranice a hraničenie...*, s. 36.

Automatická transkripcia dokumentu

Práca s historickými, prevažne rukopisnými dokumentami predstavuje pomerne zdĺhavý a stereotypný proces. Historický dokument je potrebné v archíve najprv práčne vyhľadať, neskôr ho dešifrovať a prečítať, následne prepísať a podľa potreby prípadne aj preložiť. Moderné technológie vytvorené a zdokonalené v prvej štvrtine 21. storočia umožňujú tieto procesy výrazne zjednodušiť a urýchliť. V online priestore dnes už bežne nachádzame databázy zdigitalizovaných historických dokumentov, ktoré umožňujú vyhľadávať konkrétne dokumenty prostredníctvom prednastavených vyhľadávačov a filtrov. Iné, ktoré nie sú sprístupnené touto formou, dokážeme preniesť do digitálnej podoby ich skenovaním alebo odfotením na smartphone priamo v archívoch. Rôzne nástroje a platformy umelej inteligencie umožňujú aj pokročilejšiu prácu s takýmito digitalizátmi. V súčasnosti sú dostupné efektívne nástroje umelej inteligencie umožňujúce ich prepis a preklad. Jedným z takýchto nástrojov je aj relatívne nová platforma Transkribus, ktorú sme využili ako pomôcku pri prepise banskoštiavnického exemplára reambulačného protokolu Banskej Bystrice z roku 1820.

Platforma Transkribus

Transkribus je nástroj umelej inteligencie vytvorený pre potreby efektívnej práce s historickými dokumentmi rukopisnej aj tlačenej povahy. Pomocou strojového učenia dokáže rozpoznávať štruktúru textu, priradiť k jednotlivým znakom dokumentu iné zodpovedajúce znaky a následne na základe toho zrealizovať automatický prepis textu dokumentu.¹⁰¹ Keďže Transkribus pracuje na báze stotožnenia znakov obsiahnutých v dokumente s požadovanými zodpovedajúcimi znakmi, umožňuje transkripciu rukopisného aj tlačeného dokumentu bez ohľadu na typ písma, jazyk písma a čas vyhotovenia pôvodného dokumentu.

Platforma Transkribus bola vyvinutá konzorciom pod vedením Güntera Mühlbergera z Univerzity v Innsbrucku (Universität Innsbruck)¹⁰² v rámci riešenia projektu Horizont 2020 READ (Recognition and Enrichment of Archival Documents). V roku 2019 sa konzorcium READ zmenilo na komerčnú spoločnosť READ-COOP, ktorá sa stala základňou pre udržanie a ďalší rozvoj poskytovaných služieb a nástrojov platformy. V súčasnosti má spoločnosť 135 členov z 30 rôznych krajín, ktoré sa podieľajú na ďalšom vývoji a zdokonaľovaní platformy. Jedným (v rámci krajín stredovýchodnej Európy aj jediným) členom spoločnosti je aj Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Platforma Transkribus sa dnes profiluje ako spoločnosť, ktorá umožňuje poskytovať komplexný súbor služieb založených na prepise, rozpoznávaní a vyhľadávaní historických dokumentov pre vedcov, študentov, knižnice, archívy, ale aj amatérskych historikov. Aktuálne má platforma viac ako 100-tisíc registrovaných používateľov a prostredníctvom nej bolo doposiaľ spracovaných viac ako 40 miliónov strán dokumentov. Na platforme bolo vytrénovaných viac ako 15-tisíc modelov určených na automatický prepis

¹⁰¹ What is Transkribus? Pozri: <https://readcoop.eu/transkribus/> [cit. 2024-01-03].

¹⁰² Günter Mühlberger pracuje na katedre (oddelení) nemeckého jazyka a literatúry. Od polovice 90. rokov 20. storočia sa vo svojom výskume zameriava na digitalizáciu, digital humanities, digitálne knižnice a problematiku automatického rozpoznávania textu. Od roku 2016 bol hlavným koordinátorom projektu Horizont 2020 READ. V súčasnosti je predsedom rady riaditeľov spoločnosti READ-COOP.

dokumentov, spomedzi ktorých je viac ako 100 verejne prístupných.¹⁰³

Ako návod na prácu v platforme Transkribus slúži niekoľko príručiek a manuálov. Jedna z nich je dostupná online na internetovej stránke spoločnosti READ-COOP.¹⁰⁴ K dispozícii je však aj niekoľko ďalších online manuálov,¹⁰⁵ ako aj webinárov oboznamujúcich s prostredím platformy.¹⁰⁶ Najnovšie je k dispozícii už aj po slovensky písaná metodická príručka.¹⁰⁷ Prácu s platformou Transkribus pri vytváraní vlastných modelov a prepisov predstavujú na príklade nimi spracovávaných slovacikálnych dokumentov napokon aj jednotliví riešitelia projektu APVV Skriptor.¹⁰⁸

V súčasnosti platforma Transkribus funguje ešte stále v dvoch verziách. Prvá a pôvodná verzia *Transkribus Expert Client* slúžila na jej vývoj a zatiaľ stále ponúka viac pracovných nástrojov v porovnaní s jej druhou verziou. Táto verzia Transkribu je k dispozícii len po stiahnutí a inštalácii priamo v osobnom počítači (v súčasnosti je k dispozícii už aktualizovaná verzia 1.27.0 zo 4. decembra 2023). Druhá verzia *Transkribus app* (pôvodne *Transkribus Lite*) je dostupná online a používateľom ponúka zjednodušené pracovné prostredie bez potreby jej inštalácie v počítači. Pri prepise reambulačného protokolu Banskej Bystrice z roku 1820 sme použili pôvodnú verziu platformy *Transkribus Expert Client*.

Práca s dokumentom na platforme Transkribus pozostáva z niekoľkých fáz. Po bezplatnom stiahnutí aplikácie do osobného počítača a registrácii získava každý užívateľ k dispozícii voľné kredity (aktuálne je to 100 kreditov na mesiac). Tie neskôr bádateľ využije pri realizovaní automatického prepisu svojho dokumentu. Ďalšie kredity si bádateľ v prípade potreby dokupuje. Ostatné etapy práce na platforme vrátane vytvárania modelov boli doposiaľ bezplatné a nevyžadovali spotrebu kreditov. Aktuálne došlo k čiastočnému spoplatneniu aj procesu segmentácie dokumentu.

Po prihlásení a vytvorení vlastnej zbierky v prostredí platformy je potrebné nahráť zdigitalizovaný dokument do zvolenej zbierky. Platforma Transkribus počíta okrem klasického skenovania dokumentov aj s možnosťou ich núdzového nasnímania prostredníctvom smartphonov. Práve na tento účel bola vyvinutá pracovná pomôcka *ScanTent* a softvér *DocScan app*.

¹⁰³ Uvedené číselné údaje sa viažu k začiatku roku 2024.

Pozri: What is Transkribus? <https://readcoop.eu/transkribus/> [cit. 2024-01-03].

¹⁰⁴ How-to Guides. Pozri: <https://readcoop.eu/transkribus/resources/how-to-guides/> [cit. 2024-01-03].

¹⁰⁵ Napr.: *Transkribus Expert Client Einführung | Transkribus Expert Client Kurs [1 – 10]* (youtube.com), dostupné na <https://www.youtube.com/watch?v=KLtLg5Dui80&list=PL7UbQtd4qlhI3VJck98N4kDAeuZfy--H0> [cit. 2024-01-03], alebo *Introducing the new Transkribus* (youtube.com), https://www.youtube.com/watch?v=3mv7_pYDK5E [cit. 2024-01-03].

¹⁰⁶ Napr.: *Introduction to Transkribus and the new User Interface – Webinar ENGLISH* (youtube.com), dostupné na stránke <https://www.youtube.com/watch?v=LdBYSDMSeC8> [cit. 2024-01-03].

¹⁰⁷ KATUŠČÁK, Dušan – NAGY, Imrich (eds.): *Automatická transkripcia historických dokumentov : metodická príručka na prácu s platformou Transkribus*. Banská Bystrica : Belianum, 2023.

¹⁰⁸ NAGY, Imrich: Možnosti aplikácie metódy digitálnej transkripcie historických rukopisných textov pri sprístupňovaní archívnych fondov. In: *Slovenská archivistika*, roč. 51, 2021, č. 2, s. 53-67; MALINIAK, Pavol – NAGY, Imrich (eds.): *Digital humanities : Nástroje sprístupňovania historického dedičstva*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2022; KATUŠČÁK, Dušan – NAGY, Imrich (eds.): *Automatická transkripcia slovacikálnych historických dokumentov*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2023.

Prenosný *ScanTent* (skenovací stan) disponuje vlastným podsvietením, ktoré zabezpečuje rovnomerné osvetlenie dokumentu a eliminuje jeho možné zatienenie počas procesu jeho nasnímania. Obsahuje aj pevnú podložku na umiestnenie smartphonu, ktorá je kompatibilná so všetkými typmi smartphonov. Nevýhodou *ScanTentu* je obmedzený rozmer plochy určenej na umiestnenie snímaného dokumentu. Jej rozmery umožňujú pohodlné zosnímanie dokumentov len do veľkosti A3, respektíve len mierne presahujúcej formát A3. Softvér *DocScan app*, ktorý je možné voľne stiahnuť do mobilného smartphonu, umožňuje zosnímanie dokumentu aj bez neustáleho manuálneho stláčania spúšte fotoaparátu. Bádateľ sa takto môže sústrediť na prácu s dokumentom a otáčanie jeho strán, prípadne na výmenu voľných listov. Uvedená aplikácia umožňuje zároveň priamy prenos nasnímaných dokumentov rovno do prostredia platformy.¹⁰⁹

V prípade, že bádateľ potrebuje nasnímaný dokument upraviť (orezať, zaostriť, zosvetliť a pod.), možno odporučiť stiahnutie dokumentu do osobného počítača a jeho dodatočnú úpravu. Takto upravený dokument možno neskôr nahrat' z osobného počítača priamo do zvolenej zbierky v prostredí platformy Transkribus. Import digitalizátov a následná práca v expert klientovi je možná len so súborami podporovaných formátov (v súčasnosti to je PDF, JPEG/JPG a PNG).

Pre samotné importovanie dokumentu do platformy možno vybrať spomedzi piatich rôznych spôsobov. Najjednoduchším spôsobom je prednastavená voľba vloženia dokumentu ako samostatného dokumentu (*Upload single document*).¹¹⁰

Po nahraní dokumentu do prostredia platformy nasleduje najzdlhavejší proces segmentácie dokumentu. Pod pojmom segmentácia rozumieme úpravu dokumentu do tej podoby, aby bol pripravený na realizovanie samotnej transkripcie. Počas segmentácie musíme vyznačiť textové polia dokumentu (*Text Regions*), šírku jednotlivých riadkov (*Line Regions*) a základné čiary týchto riadkov (*Baselines*). Pre lepšiu orientáciu je každý z týchto prvkov označený iným prednastaveným podsvietením. Označenie textových polí je prednastavené zeleným podsvietením, šírka riadkov tyrkysovým a základné čiary fialovým podsvietením. Súčasťou procesu segmentácie je aj zadefinovanie správneho poradia čítania textových polí a jednotlivých riadkov v rámci textových polí. V prípade vnútorne nečleneného textu predstavuje každé textové pole zvyčajne jednu stranu. V prípade vnútorne členených textov (napr. vo forme tabuliek) je potrebné text na jednej strane rozdeliť do viacerých textových polí. Čítanie jednotlivých riadkov je potrebné nastaviť individuálne podľa jednotlivých textových polí.

Segmentáciu môžeme realizovať automaticky alebo manuálne. Automatickú segmentáciu za nás realizuje samotný softvér. Hoci automatická segmentácia dokumentu prebehne pomerne rýchlo, vyžaduje si pomerne zdĺhavú kontrolu a prípadnú korekciu chýb. Manuálna segmentácia je časovo náročnejšia, keďže pozostáva z manuálneho nastavenia textových polí. Nastavenie riadkov a základných čiar prebieha aj v tomto prípade automaticky, preto je aj v tomto prípade nevyhnutná dodatočná kontrola a prípadná korekcia chýb.¹¹¹

¹⁰⁹ K oboj uvedným pomôckam pozri viac na webstránke: <https://readcoop.eu/scantent/> [cit. 2024-01-07].

¹¹⁰ KATUŠČÁK – NAGY (eds.), *Automatická transkripcia historických dokumentov : metodická príručka...*, s. 37-38.

¹¹¹ Postup prác pri obojoch spôsoboch segmentácie je podrobne rozpisovaný v metodickéj príručke

Súčasťou korekcie chýb pri automatickej aj manuálnej segmentácii je aj kontrola dĺžky základných čiar riadkov, prípadne aj úprava šírky riadkov. Pri procese segmentácie sa pomerne často stáva, že základné čiary nesiahajú presne od prvého po posledný znak v riadku. V takomto prípade je potrebné základnú čiaru ručne natiahnuť na dĺžku celého riadku. V prípadoch, že niektoré znaky presahujú z jedného riadku do druhého riadku, je vhodné upraviť na inkriminovaných miestach aj šírku riadku. Toto umožňujú body nachádzajúce sa na okrajoch tyrkysového podsvietenia riadku. Tieto body je možné manuálne ťahať rôznymi smermi, a vytvárať tak polygóny, ktoré sa prispôsobujú tvaru jednotlivých písmen v riadku.

Po ukončení segmentácie možno pristúpiť k samotnej transkripcii dokumentu. Pred automatickou transkripciou dokumentu je potrebné vybrať vhodný model, ktorý umožní tento prepis zrealizovať. Bádateľ si môže vybrať z voľne dostupných modelov. Špecifiká dokumentu, predovšetkým osobitý rukopis jeho pisateľa, však väčšinou neumožňujú vybrať z dostupnej a v súčasnosti zatiaľ aj pomerne obmedzenej ponuky verejných modelov. Z uvedeného dôvodu je nevyhnutné vytvoriť pre potreby automatickej transkripcie vlastný model ušitý na mieru konkrétnemu dokumentu. Možnosť vytvorenia vlastného modelu a jeho ďalšie trénovanie možno považovať za pridanú hodnotu platformy Transkribus.¹¹²

Pri vytváraní vlastného modelu je potrebné najprv realizovať manuálny prepis vybranej časti dokumentu. Manuálny prepis je potrebné urobiť formou transliterácie, teda každé písmeno prepísať presne tak, ako je uvedené v dokumente. Dôležité je teda neopravovať žiadne písárske chyby ani nerozpisovať pomerne často zastúpené skratky. Na základe manuálneho prepisu naučíme softvér priradiť každému rukopisnému znaku konkrétny požadovaný znak. Tvorcovia platformy Transkribus odporúčajú manuálne prepísať text v rozsahu minimálne 10 000 slov, ideálne dokonca až 15 000 slov.¹¹³

Po ukončení manuálneho prepisu vybranej vzorky požadovaného rozsahu je potrebné túto vzorku rozdeliť na dve časti, ideálne v pomere 10 : 1. Rozsiahlejšia časť sa použije ako vzorka pre tréningový (cvičný) set, na ktorej sa stroj učí rozpoznávať jednotlivé znaky a priradiť ich k požadovaným znakom. Menšia časť textu predstavujúca zhruba jednu desatinu manuálne prepísanej vzorky dokumentu sa použije ako vzorka pre validačný (overovací) set, na príklade ktorej softvér zrealizuje automatickú transkripciu, vychádzajúc z toho, čo sa sám naučil na vzorke zaradenej do tréningového setu. Pri tvorbe modelu bolo možné ešte dodávať voliť spomedzi dvoch možností strojového učenia, ktorými boli nástroje *HTR+* a *PyLaia*. V súčasnosti je možné realizovať automatickú transkripciu už len prostredníctvom nástroja *PyLaia*.

Smerodajným ukazovateľom pri vyhodnotení úspešnosti modelu je údaj o chybovosti

pripravenej riešiteľmi projektu Skriptor. Pozri: KATUŠČÁK – NAGY (eds.), *Automatická transkripcia historických dokumentov : metodická príručka...*, s. 40-84.

¹¹² KATUŠČÁK, Dušan: Digital humanities a automatická transkripcia rukopisných textov. In: *ITlib : Informačné Technológie a Knížnice*, roč. 24, 2020, č. 1, s. 9.

¹¹³ V prípade tlačeného dokumentu by mal postačovať prepis textu obsahujúci 5 000 slov. K uvedeným hodnotám bližšie porovnaj: MUEHLBERGER, Guenter et al.: Transforming scholarship in the archives through handwritten text recognition : Transkribus as a case study. In: *Journal of Documentation*, vol. 75, 2019, no. 5, s. 959; NAGY, Možnosti aplikácie metódy..., s. 56; KATUŠČÁK – NAGY (eds.), *Automatická transkripcia historických dokumentov : metodická príručka...*, s. 91.

vo validačnom sete. Transkribus prostredníctvom svojej desktopovej aplikácie *Transkribus Expert Client* dokáže vyhodnotiť chybovosť na úrovni slov (*WER*, t. j. Word Error Rate), ako aj na úrovni znakov (*CER*, t. j. Character Error Rate). Chybovosť na úrovni slov (*WER*) by nemala presahovať 30 % a na úrovni znakov (*CER*) 15 %, ideálne dokonca 10 %.¹¹⁴ Pri dosiahnutí týchto a nižších hodnôt je transkribovaný text ešte zrozumiteľný a vhodný na ďalšie použitie. Ideálne by chybovosť na úrovni slov aj znakov mala dosahovať čo najnižšie hodnoty. Výsledok pod 5 % chybovosti na úrovni znakov sa už považuje za vynikajúci výsledok. Nižšiu ako 2-percentnú chybovosť na úrovni znakov vo validačnom sete je možné dosiahnuť zvyčajne len pri tlačенých textoch.

Vlastný model je možné v nasledujúcich fázach tréningom postupne vylepšovať až do najnižšej možnej chybovosti vo validačnom sete. Tréningovanie a vylepšovanie modelu môže prebiehať dvoma spôsobmi. Prvým spôsobom je neustále rozširovanie manuálne prepísanej vzorky textu a postupné rozširovanie počtu slov zaradených do tréningového setu. Druhým spôsobom je využitie dostupného *Base modelu* (základného modelu) pri tréningovaní vlastného modelu. Za *Base model* možno považovať skôr vytrénovaný a v platforme Transkribus voľne dostupný model. Ako *Base model* možno použiť aj vlastný model vytvorený počas skoršieho tréningovania predmetného dokumentu alebo iný voľne prístupný model, vytrénovaný iným bádateľom na type písma najviac zodpovedajúcemu písmu dokumentu, ktorý je predmetom transkripcie. Vytrénovanie modelu na úrovni chybovosti znakov vo validačnom sete od 2 do 5 % znamená de facto úspešnosť prepisu na úrovni znakov dosahujúcu hodnoty 95 až 98 %. Vytrénovanie modelu s takýmito parametrami možno považovať za excelentný výsledok.

V tejto súvislosti je potrebné upozorniť, že model s najnižším percentom chybovosti vo validačnom sete nemusí byť vždy najvhodnejším modelom pre finálnu automatickú transkripciu vybraného dokumentu. Na výslednú chybovosť validačného modelu vplýva niekoľko faktorov. Okrem počtu slov zaradených do tréningového setu je to hlavne výber strán zaradených do tréningového a validačného setu, ako aj výber *Base modelu* použitého pri tvorbe vlastného modelu. Vo všeobecnosti platí, že je vhodnejšie použiť na automatickú transkripciu model vytrénovaný na viacerých, minimálne 10 000 slovách. V prípade, že do tréningového a validačného setu zaraďujeme strany s rukopisným textom nasnímaným v menšej kvalite, môže sa tento fakt negatívne premietnuť do výslednej chybovosti modelu. Ak, naopak, volíme strany nasnímané vo vyššej kvalite, chybovosť sa zákonite znižuje. Chybovosť modelu môže znižovať aj zaradenie strán s čitateľnejším rukopisom, s menším počtom škrtoŕov alebo iných písárskych omylov. Rozhodujúce však je primerané a rovnomerné zastúpenie jednotlivých znakov v tréningovom sete. Dôležitý je zvyčajne aj výber a zaradenie *Base modelu* pri tréningovaní. Vhodný výber *Base modelu* zvyčajne pomáha výrazne znižovať chybovosť vlastného modelu.¹¹⁵

¹¹⁴ KATUŠČÁK, Digital humanities..., s. 14; NAGY, Možnosti aplikácie metódy..., s. 59-60.

¹¹⁵ Tento poznatok sa potvrdil napríklad aj pri vytváraní modelov automatickej transkripcie určených na prepis kanonických vizitácií. Porovnaj: KATRENIÁK, Martin: *Automatická transkripcia rukopisných historických textov na príklade vybraných kanonických vizitácií*. [Diplomová práca]. Banská Bystrica : Filozofická fakulta UMB, 2022; KATRENIÁK, Martin – KUNEC, Patrik: *Automatická transkripcia historických prameňov obsahujúcich viac rukopisov na príklade kanonických vizitácií*. In: MALINIÁK, Pavol – NAGY, Imrich (eds.): *Digital humanities : Nástroje prístupňovania historického dedičstva*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2022, s. 49-50.

Po vytrénovaní a zvolení najvhodnejšieho modelu možno pristúpiť k samotnej automatickej transkripcii zvyšného, doposiaľ neprepísaného textu dokumentu. Po ukončení automatickej transkripcie nasleduje kontrola prepísaného textu a korekcia prípadných chýb. Prepísaný text možno pri kontrole doplniť tagmi, ktoré môžu v budúcnosti uľahčiť ďalšiu prácu s dokumentom. Transkribus rozlišuje textové a štruktúrne tagy. Textové tagy majú zvyčajne vysvetľujúci význam. Týmto spôsobom môžeme označovať napríklad osoby, inštitúcie, geografické názvy, dátumy, skratky alebo nečitateľné slová v predmetnom texte. Štruktúrne tagy definujú štruktúru dokumentu, takže pomocou nich môžeme označovať napríklad nadpisy, odseky, čísla strán alebo marginálie.¹¹⁶

Po ukončení niektorej zo zásadných etáp úpravy dokumentu v platforme Transkribus je možné vždy meniť označenie statusu, resp. stavu úpravy každej strany dokumentu. Pri tomto procese je možné vybrať spomedzi možností *New*, *In Progress*, *Done*, *Final*, *Ground Truth*. Každý status je v celkovom prehľade (*Overview*) odlišný farebne. To umožňuje rýchlu orientáciu a rozpoznanie stavu spracovania dokumentu. Finálnu verziu transkribovaného a skontrolovaného dokumentu označuje status *Ground Truth*, ktorý je nevyhnutný pri tréňovaní modelu automatickej transkripcie.

Poslednou fázou práce v Transkribe je exportovanie dokumentu. To je možné zrealizovať dvoma spôsobmi. V prípade, že zvolíme možnosť exportu zo servera (*Server export*), dokument sa uloží na serveri, odkiaľ sa stiahne prostredníctvom priameho odkazu na link servera. Pri druhej možnosti exportu z klienta (*Client export*) môžeme dokument uložiť priamo do osobného počítača. Po výbere spôsobu exportu zvolíme formát exportovaného dokumentu. Aj v tomto prípade je možné vybrať z viacerých možností, napríklad Transkribus Dokument, PDF, TEI, DOCX alebo EXCEL. Pridanou hodnotou je možnosť exportovať dokument aj podľa tagov. V tomto prípade môžu byť tagy v dokumente osobitne zvýraznené alebo je možné vytvoriť aj osobitný súbor pre ľubovoľnú kategóriu tagov.

Vyexportovaný a uložený dokument významne uľahčuje ďalšiu prácu s dokumentom podľa záujmu bádateľa. Zdigitalizovaný dokument prepísaný automatickou transkripciou môže byť podkladom neskoršieho vydania dokumentu ako pramennej edície. Dokument však môže slúžiť aj na jednoduché vyhľadávanie konkrétnych údajov z dokumentu prostredníctvom full-textového vyhľadávača alebo prostredníctvom zvolených tagov.

Digitalizácia a segmentácia dokumentu v platforme Transkribus

Nasnímanie dokumentu banskoštiavnického exemplára reambulačného protokolu mesta Banská Bystrica prebehlo v študovni Slovenského banského archívu v Banskej Štiavnici pomocou skenovacieho stanu a dvoch smartphonov – Huawei P40 Pro a Google Pixel 4. Ani jeden zo smartphonov nemal stiahnutú aplikáciu *DocScan app*. Prostredníctvom smartphonu Huawei P40 Pro boli vyhotovené snímky dokumentu s rozlíšením 96 dpi a rozmermi 4096 x 3072 pixelov. Pomocou druhého smartphonu bol vyhotovený záložný súbor so snímkami dokumentu s rozlíšením 72 dpi a rozmermi 4032 x 3024 pixelov. Súbor snímok s vyšším rozlíšením sa stal základom pre ďalšiu prácu v prostredí Transkribu a východiskom dát určených na neskoršiu transkripciu. V prípade 13 snímok dvojstrán dokumentu boli použité snímky

¹¹⁶ Bližšie o spôsobe tagovania dokumentu v Transkribe pozri: KATUŠČÁK – NAGY (eds.), *Automatická transkripcia historických dokumentov : metodická príručka...*, s. 117-128.

s nižším rozlíšením, zo záložného súboru snímok, vytvorené druhým smartphonom. K nahradeniu týchto snímok došlo z dôvodu snahy zachovať maximálnu možnú kvalitu všetkých snímok dokumentu.

Celý dokument bol nasnímaný na 129 snímkach, pričom jedna snímka predstavovala dve pôvodné strany dokumentu. Spomedzi 258 nasnímaných pôvodných strán dokumentu sa rukopisný text nachádzal na 245 stranách. Nižšie číslo bolo spôsobené tým, že niektoré strany zostali prázdne. Išlo hlavne o tie strany, medzi ktoré boli vložené mapy alebo ktoré predeľovali jednotlivé kapitoly. Takto pripravený súbor s veľkosťou 501 MB bol nahraný do samostatnej zložky (*folder*) v rámci zbierky (*collection*) pomenovanej *Metales_SNASBA*.

Po importovaní dokumentu do platformy Transkribus prebehla segmentácia všetkých strán dokumentu.¹¹⁷ Napriek tomu, že prevažnú časť dokumentu predstavujú strany s tabuľkovým členením textu a doplňujúcich údajov, rozhodli sme sa zrealizovať automatickú segmentáciu dokumentu, ktorá sa využíva predovšetkým pre vnútorne nečlenený text. Na tých stranách dokumentu, ktoré neobsahovali žiadne tabuľky, ale len samotný text, prebehla automatická segmentácia bez väčších problémov. Takýchto strán však obsahuje dokument len minimum. V prípade zvyšných strán, vytvorených tabuľkovou formou, sa už automatická segmentácia ukázala ako nie príliš vhodný nástroj úpravy dokumentu. Po automatickej segmentácii tieto strany obsahovali príliš veľa chýb. Niektoré znaky boli vyhodnotené nepresne. Ako samostatné znaky boli napríklad označené aj také časti dokumentu, ktoré v skutočnosti neboli alfanumerickými znakmi. Išlo o rôzne škrvny či znaky presvitajúce z opačnej strany. Naopak, niektoré existujúce znaky, ktoré mal Transkribus označiť, zostali neidentifikované a figurovali v segmentovanom dokumente ako neexistujúce alfanumerické znaky. Pri stranách vytvorených v tabuľkovej podobe si Transkribus väčšinou neporadil ani s určením poradia čítania jednotlivých blokov a riadkov.

Všetky nepresnosti a chyby vzniknuté pri automatickej segmentácii dokumentu bolo potrebné korigovať manuálnou úpravou. Súčasťou týchto úprav bolo aj rozhodnutie vynechať zo segmentácie doplňujúce číselné údaje vypovedajúce o uhloch a vzdialenostiach medzi susediacimi hraničnými bodmi. Uvedené údaje nemajú pre pochopenie dokumentu zásadnejší význam. V tomto prípade však nešlo o jediný dôvod vynechania týchto údajov. Vzhľadom na fakt, že prevažná väčšina medzníkov spomenutých v textovej časti sa nezachovala, nebolo by možné uvedené číselné informácie využiť pri presnej identifikácii jednotlivých hraničných bodov a rekonštrukcii hraničnej línie. Širšiu predstavu o priebehu hraničnej línie a umiestnení hraničných medzníkov a znakov podávajú mapové výstupy, predstavujúce obrazovú prílohu dokumentu. Okrem toho tu bola vlastná,¹¹⁸ ale aj prostredníctvom iných bádateľov sprostredkovaná¹¹⁹ skúsenosť, že platforma Transkribus má relatívne často problém s rozpoznávaním

¹¹⁷ Proces segmentácie dokumentu podrobne predstavuje práca: TOMEČEK, Oto: Automatická transkripcia reambuláčného protokolu Banskej Bystrice z roku 1820. In: KATUŠČÁK, Dušan – NAGY, Imrich (eds.): *Automatická transkripcia slovakických historických dokumentov*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2023, s. 111-114.

¹¹⁸ TOMEČEK, Automatická transkripcia..., s. 120.

¹¹⁹ Chyby pri prepise číslíc boli zaznamenané napríklad pri prepise Hurbanových listov. Alica Kurhajcová zaradila chyby čítania numerických znakov medzi závažné chyby, ktoré majú vplyv na zrozumiteľnosť textu a ktoré spochybňujú účinnosť modelu. KURHAJCOVÁ, Alica: Keď sa stroj učí čítať Hurbanove

numerických znakov v porovnaní s písmenami. Vynechanie týchto číselných údajov navyše napomohlo urýchliť proces inak pomerne zdĺhavej segmentácie dokumentu.

Na základe uvedeného prebehla manuálna korekcia chýb v prvých šiestich kapitolách dokumentu nasledovným spôsobom. V prvej fáze boli vymazané všetky nepotrebné znaky označené počas automatickej segmentácie vrátane nepotrebných číselných údajov, hlavičiek tabuliek, ako aj všetkých údajov vyznačených omylom. Z doplňujúcich číselných údajov bolo ponechané len označenie poradia jednotlivých hraničných úsekov, ktoré ako jediné spomedzi číselných údajov mohlo mať význam vzhľadom na pochopenie a správnu interpretáciu obsahu dokumentu. V ďalšej fáze prebehla kontrola poradia čítania textových polí a jednotlivých riadkov a ich prípadná korekcia. Nakoniec prebehla kontrola označenia dĺžky a šírky každého riadku. V prípade potreby prebehlo manuálne skrátenie alebo predĺženie dĺžky riadku. K vytváraniu polygónov, vymedzujúcich vertikálnu šírku riadku a odrážajúcu tvar jednotlivých písmen, sme pristúpili len v prvej kapitole dokumentu. V ďalších kapitolách bola táto úprava realizovaná len príležitostne, podľa aktuálnej potreby. Dôvodom vynechania tvorby polygónov bola snaha urýchliť práce na segmentácii.¹²⁰

V prípade poslednej 7. kapitoly dokumentu sme sa rozhodli ponechať dokument v tabuľkovej podobe, avšak s vynechaním stĺpcov obsahujúcich číselné údaje vyjadrujúce uhly a vzdialenosti medzi hraničnými bodmi, ako aj s odkazom na číslo nasledujúceho hraničného úseku. Takto redukovaná tabuľka obsahovala len číselné označenie hraničného úseku a textovú časť popisujúcu priebeh hraničnej reambulácie. Dôvodom rozhodnutia ponechať tabuľkové usporiadanie časti dokumentu v tejto redukovanej podobe boli výlučne bádateľské pohnútky. Bola to snaha získať skúsenosť s manuálnou segmentáciou dokumentu a overiť si možnosti a účinnosť automatickej transkripcie pri texte usporiadanom v tabuľkovej forme.¹²¹ Vzhľadom na zjednotenie úpravy edície dokumentu bola táto tabuľka pred publikovaním napokon odstránená. Výsledná podoba dokumentu v edícii má preto jednotný vzhľad a neobsahuje žiadne tabuľky.

V prípade tejto poslednej kapitoly prebiehala segmentácia dokumentu iným spôsobom. Segmentácia prebiehala postupne po jednotlivých stranách, pričom najprv došlo k vymazaniu automatickej segmentácie na každej strane. Po tomto kroku sa mohla začať manuálna segmentácia. Počas nej boli za pomoci nástrojov plátna (*Canvas*) manuálne vytvorené vertikálne a horizontálne čiary predstavujúce základnú štruktúru tabuľky. Po jej vytvorení bolo potrebné určiť poradie čítania jednotlivých tabuľkových polí a jednotlivých riadkov v rámci týchto polí. Po zrealizovaní týchto úprav mohlo dôjsť k opätovnej segmentácii takto upravenej strany. Počas kontroly segmentovanej strany mohli prebehnúť dodatočné korekcie, ktoré sa týkali označenia neidentifikovaných alfanumerických znakov, vymazania chybné označených znakov,

listy. In: KATUŠČÁK, Dušan – NAGY, Imrich (eds.): *Automatická transkripcia slovacikálnych historických dokumentov*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2023, s. 140.

¹²⁰ Po vynechaní tvorby polygónov označujúcich výšku jednotlivých písmen, a teda aj šírku riadkov došlo k časovej úspore 35 až 40 minút pri úprave jednej dvojstrany dokumentu. Pozri: TOMEČEK, Automatická transkripcia..., s. 113.

¹²¹ Tabuľkové usporiadanie má množstvo historických dokumentov, ktoré predstavujú vhodný materiál pre automatickú transkripciu. Medzi takéto dokumenty patria napríklad cirkevné matriky, kanonické vizitácie, ale aj sčítania obyvateľstva či súpisy rôzneho charakteru.

úpravy poradia čítania blokov a riadkov, úpravy dĺžky a výnimočne aj šírky riadku.

Záverom teda možno zhrnúť, že dokument sme pre potreby automatickej transkripcie pripravovali s využitím automatickej segmentácie, s dodatočnými manuálnymi opravami nepresností (1. – 6. kapitola), ako aj manuálnou segmentáciou (posledná 7. kapitola).

Tvorba modelov automatickej transkripcie v platforme Transkribus

Po ukončení segmentácie celého dokumentu nasleduje ako ďalší krok samotná automatická transkripcia dokumentu. Tá je však možná len v tom prípade, keď je k dispozícii vhodný model určený na transkripciu. Takýto model by mal byť vytrénovaný na podobnom type písma, ako je písmo dokumentu, a zároveň by mala byť aj zhoda v jazyku. Obmedzená ponuka voľne dostupných modelov automatickej transkripcie neumožňovala širokú škálu výberu. Spomedzi všetkých sme ako najvhodnejší pre naše účely vyhodnotili model *Neolatin Ravenstein 1643 – 1772*, ktorý vytrénovala Annemieke Romein.¹²² Dokumenty, na ktorých bol vytrénovaný tento model, sa najviac približovali nášmu dokumentu, a to ako dobou vzniku, tak aj podobnosťou písma a použitým jazykom.¹²³

Uvedený model sme otestovali pri prepise vybranej menšej vzorky predmetného dokumentu. V prípade prvej vzorky, ktorú tvorilo 1208 slov, dosahoval prepísaný dokument chybovosť 72,45 % na úrovni slov a 24,32 % na úrovni znakov. V prípade druhej vzorky, ktorú tvorilo len 760 slov, dosahoval prepísaný dokument chybovosť 79,71 % na úrovni slov a 27,80 % na úrovni znakov. Na základe uvedeného bolo jasné, že uvedený model nie je možné využiť na prepis reambulačného protokolu. Chybovosť bola v oboch prípadoch taká vysoká, že neumožňovala zrozumiteľné čítanie a pochopenie textu. Ako nevyhnutná sa ukázala potreba vytvoriť vlastný model cielene pripravený na predmetný konkrétny rukopis dokumentu. Model *Neolatin Ravenstein 1643 – 1772*, resp. jeho upravenú verziu *PyLaia Neolatin Ravenstein*, sme však vyhodnotili ako vhodný pre potreby *Base modelu*, ktorý slúži pri zdokonaľovaní, teda znižovaní chybovosti, vlastného modelu.¹²⁴

Na začiatku procesu tvorby vlastného modelu a zároveň jeho nevyhnutným predpokladom je manuálny prepis vybranej vzorky dokumentu, ktorý má byť predmetom automatickej transkripcie. Spomedzi 245 textových strán celého dokumentu sme sa rozhodli v prvej fáze zrealizovať manuálny prepis prvých 49 strán textu. Uvedená voľba predstavovala približne jednu pätinu z celkového rozsahu textovej časti dokumentu podľa počtu strán a jednu štvrtinu z hľadiska počtu slov. Táto vzorka sa neskôr ukázala ako nedostatočná, keďže ju tvorilo len

¹²² Pôvodný model vytrénovaný technológiou HTR+ dosahoval chybovosť na úrovni znakov dosahujúcu hodnotu 4,51 % v tréningovom (cvičnom) súbore a 3,58 % vo validačnom (overovacím) súbore. Finálny model (*PyLaia_Neolatin_Ravenstein*) bol vytrénovaný technológiou PyLaia na vzorke 64 435 slov dňa 13. 11. 2020. Tento už na úrovni znakov dosahuje chybovosť 1,30 % v tréningovom a 4 % vo validačnom sete.

¹²³ Dobré skúsenosti s použitím tohto modelu predstavili vo svojej práci aj Martin Katreniak a Patrik Kunec. Pozri: KATRENIÁK, *Automatická transkripcia...* [Diplomová práca], taktiež KATRENIÁK – KUNEC, *Automatická transkripcia ...*, s. 49-50.

¹²⁴ K experimentu otestovať prepis vybranej vzorky dokumentu výlučne pomocou tohto voľne dostupného modelu prišlo reálne až počas vytvárania prvých vlastných modelov. Práve pri ich tvorbe bol model *Neolatin Ravenstein 1643 – 1772* vyhodnotený ako účinný *Base model* využiteľný pri ďalšom tréňovaní vlastného modelu. Bližšie pozri: TOMEČEK, *Automatická transkripcia...*, s. 119.

približne 7 200 slov. Po vytvorení prvých dvoch modelov založených na tejto vzorke sme v druhej fáze pristúpili k jej rozšíreniu o ďalších 10 manuálne prepísaných strán. Spolu sme tak zrealizovali manuálny prepis 59 strán textu obsahujúcich 8450 slov. K postupnému rozširovaniu počtu slov zaradených do tréningového a validačného setu pri trénovaní modelov v nasledujúcich fázach dochádzalo potom už len prostredníctvom postupnej automatickej transkripcie ďalších častí textu.

Pri manuálnom prepise dokumentu bolo nevyhnutné postupovať metódou transliterácie. Vo vlastnom prepise teda nebolo možné opravovať pisárske chyby ani rozpisovať textové skratky. Výhodou bolo, že celý dokument bol napísaný jednou pisárskou rukou pomerne úhľadnou humanistickou (kancelárskou) kurzívou. Dokument navyše predstavuje čistopis obsahujúci len minimum škrtoŕov, dodatočných vsuviek a opráv alebo marginálií. Rukopis pisára sa menil len výnimočne pri snahe ušetriť miesto a zahustiť text, osobitne zvýrazniť nejakú časť textu¹²⁵ alebo pri prechode do iného jazyka (v tomto prípade nemčiny). Jeden z miestnych názov označujúcich dôležitú hraničnú kótu sa pisár rozhodol zapisovať vždy okrem slovenského tvaru aj s uvedením jeho nemeckého ekvivalentu.¹²⁶

Menšie komplikácie pri prepise rukopisu spôsobil fakt, že pisár použil dve rôzne podoby zápisu malého písmena „s“. Okrem krátkej litery „s“ používal často aj dlhé „s“, ktorého čítanie sa zamieňalo s podobným zápisom malého písmena „f“. Rôznym spôsobom zapisoval malé písmeno „r“ v prípadoch, keď sa nachádza na začiatku, uprostred alebo na konci slova. Na označenie rozdeleného slova na konci riadku pisár používal pravidelne dve čiarky, zapísané na spôsob spodných úvodzoviek. Rovnaké značky však používal aj na prepojenie textu s číselnými údajmi v tabuľke (v tomto prípade zvyčajne viacero za sebou). Pomerne ťažko sa v texte rozlišovalo písanie malých a veľkých písmen. Skratky sa objavovali hlavne pri zapisovaní čísloviek uvádzaných vo vlastnom texte, pri ktorých pisár často používal kombináciu arabskej číslice s koncovkou prevzatou zo slovného zápisu číslovky. Iné skrakovanie slov je skôr výnimkou. Stretnúť sa s ním môžeme pri niektorých zápisoch krstných mien osôb alebo aj častejšie používaných slov, ako napr. colonus (*col:*), orgia (*org:*), comitatus (*cottus*), civitatis (*cittis*), cameralis (*caalis*), ordinarius (*ord:*), iuratus (*iur:*), manu propria (*m. p.*) alebo Locus Sigilli (*L. S.*). Špecifikom textu je používanie grafických značiek pri zedefinovaní podoby vybraných hraničných znakov (takto len v prípade miest Banská Bystrica a Kremnica).

Na niektorých miestach sa možno stretnúť aj s pisárskymi chybami. Ako príklad takejto chyby možno uviesť nesprávny zápis slova *nominalis* namiesto správneho *nominatis*.¹²⁷ Veľmi nedôsledne pisár dokumentu zapisoval malé a veľké písmená. Aj v tomto prípade bolo potrebné zachovať pôvodný zápis, hoci v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že rozlišovanie malých a veľkých písmen bolo na viacerých miestach značne problematické. Jedinou výnimkou, pri ktorej sme zásadu presnej transliterácie nedodržali, bolo vynechanie zapisovania dlhého „s“. Hoci pisár zapisoval písmeno „s“ dvojakým spôsobom, použili sme pri prepise len jednoduchý

¹²⁵ V tomto prípade len jediný raz pri zapísaní toponyma *Skalka* na predposlednej strane dokumentu.

¹²⁶ Ide o označenie toponyma *Šarjancona*, resp. *Šarjancona skala* s nemeckým ekvivalentom *Schranzenstein*. Nemčinu okrem toho pisár použil aj pri rozpísaní symboliky NKKBK uvedenej na jednom z hraničných znakov.

¹²⁷ Takto na konci strany 11 a začiatku strany 12 pôvodného dokumentu je nesprávne uvedené „... in *Collibus bolie Huorkey nominalis siti...*“.

zápis tohto písmena. Ako príklad možno uviesť slovo *processimus*, ktoré sme prepisovali ako *processimus*. Usúdili sme, že s jednotným prepisom dvoch rôznych foriem zápisu písmena „s“ by Transkribus nemal mať zásadnejší problém, čo sa napokon aj potvrdilo. Program sa v tomto prípade dokázal naučiť priradiť dvom rozdielnym grafémam pri prepise len jeden požadovaný znak. Súčasťou dokumentu je aj niekoľko škrto, pri ktorých je prečiarknuté celé slovo alebo jeho časť. Keďže Transkribus umožňuje vyznačenie preškrtnutých slov, bolo možné v tomto prípade dodržať označenie škrto aj pri prepise.

Po zrealizovaní manuálneho prepisu a kontrole správneho riadkovania dokumentu, kde každý prepísaný riadok musel zodpovedať príslušnému riadku v dokumente, sme pristúpili k vytvoreniu prvých modelov automatickej transkripcie. Tie boli vytvorené pomocou dnes už nepodporovaného nástroja strojového učenia označovaného ako *HTR+*.¹²⁸ Prvý vlastný model pripravený pre potrebu automatickej transkripcie konkrétneho dokumentu reambulačného protokolu Banskej Bystrice dosahoval v podstatnom validačnom sete chybovosť na úrovni znakov (*CER*) 5,35 %. Po použití *Base modelu*,¹²⁹ pri tréningu vlastného modelu, sa podarilo znížiť chybovosť na rovnakej vzorke textu na úroveň 4,74 %.

Po rozšírení manuálne prepísanej vzorky textu o 10 strán a rozšírení počtu slov zaradených do tréningového setu (zhruba o 2 000) bolo možné pristúpiť k vytvoreniu ďalších dvoch modelov automatickej transkripcie. Prvý z nich dosahoval vo validačnom sete 5,09 % chybovosť na úrovni znakov. Po použití rovnakej vzorky textu zaradenej do tréningového a validačného setu a použití *Base modelu* sa podarilo túto chybovosť znížiť na hodnotu 4,25 %.

Všetky ďalšie modely boli vytvorené prostredníctvom nástroja strojového učenia označovaného ako *PyLaii*. Prvé modely vytvorené pomocou tohto nástroja vznikli na príklade rovnakých vzoriek textu ako tie, ktoré boli vytvorené pomocou nástroja *HTR+*. Prvý spomedzi týchto modelov vznikol na pôvodnej vzorke manuálne prepísaného textu, pričom sme dodržali aj totožné rozdelenie textu medzi tréningový a validačný set. Výsledkom tohto tréningu bol model s chybovosťou 5,90 % na úrovni znakov v dôležitejšom validačnom sete. Pri použití *Base modelu* sa podarilo znížiť chybovosť vlastného modelu vytvoreného na totožnej vzorke textu na 3,51 %. Po použití rozšírenej vzorky textu zaradenej do tréningového setu sa podarilo vytvoriť modely s chybovosťou 5 % bez použitia *Base modelu* a 3,71 % s použitím *Base modelu*.

Uvedené výsledky boli veľmi povzbudivé, keďže model dosahujúci chybovosť pod 5 % na úrovni znakov vo validačnom sete možno vyhodnotiť ako mimoriadne úspešný. Ako opodstatnené a účelné sa ukázalo využívanie základného (*Base*) modelu pri tréningu vlastného modelu. Zníženie chybovosti modelu, pri rozšírení počtu slov použitých pri jeho tréningu, zároveň naznačilo možný trend ďalšieho znižovania chybovosti pri rozširovaní vzorky textu v tréningovom sete. Z uvedeného dôvodu sme v ďalšej fáze pokračovali v rozširovaní tejto vzorky, avšak už nie prostredníctvom mechanického prepisu textu, ale postupne pomocou jeho automatickej transkripcie. Pre tento účel sme už mali pripravené vlastné modely vytvorené na podklade predmetného textu reambulačného protokolu.

¹²⁸ Metodika je podrobne rozpisaná v práci: TOMEČEK, Automatická transkripcia..., s. 115-120.

¹²⁹ Používanie vlastných modelov pre potreby *Base modelu* sa neosvedčilo, preto sme väčšinou ako *Base model* používali voľne prístupný model *Neolatin Ravenstein (NLR)*.

Automatický prepis dokumentu v platforme Transkribus

Automatická transkripcia dokumentu sa realizovala vo viacerých fázach. Prvé fázy súviseli s rozširovaním tréningového súboru pri vytváraní najvhodnejšieho modelu automatickej transkripcie. Keďže pôvodná, mechanicky prepísaná vzorka textu nedosahovala dostatočný počet slov (znakov), bolo v záujme ďalšieho vylepšenia modelu nevyhnutné túto vzorku rozšíriť. Vzhľadom na fakt, že v tom čase boli k dispozícii už prvé modely automatickej transkripcie vytvorené na podklade dokumentu reambulačného protokolu, tieto bolo možné použiť na rozšírenie vzorky prepísaného textu. K takémuto rozšíreniu došlo niekoľkokrát.

Prvé rozšírenie textu o 13 strán sme realizovali prostredníctvom modelu dosahujúceho chybovosť 3,71 % na úrovni znakov vo validačnom sete. Uvedený model sme uprednostnili pred modelom vytrénovaným s doposiaľ najnižšou chybovosťou 3,51 %, keďže tento bol vytrénovaný na súbore obsahujúcom vyšší počet slov. Po tomto rozšírení prepísanej vzorky bolo potrebné pristúpiť ku korekcii všetkých chýb, ktoré vznikli počas automatickej transkripcie.

Tab. 1 Vývoj a trénovanie modelov PyLaia

Model	Training Set			Validation Set		
	Nr. of Words	Nr. of Lines	CER (Py-Laia)	Nr. of Words	Nr. of Lines	CER (Py-Laia)
Model 1	5 702	1 208	2,70%	1 500	425	5,90%
Model 2 (+ Base m. NLR)	5 702	1 208	0,60%	1 500	425	3,51%
Model 3	7 690	1 773	1,20%	760	233	5,00%
Model 4 (+ Base m. NLR)	7 690	1 773	0,50%	760	233	3,71%
Model 5 (+ Base m. NLR)	7 193	1 790	0,50%	1 257	216	6,90%
Model 6	9 362	2 271	1,20%	711	233	4,40%
Model 7 (+ Base m. NLR)	9 362	2 271	0,70%	711	233	2,80%
Model 8 (+ Base m. NLR)	10 500	2 595	0,70%	997	301	3,41%
Model 9 (+ Base m. M7)	10 500	2 595	0,30%	997	301	3,00%
Model 10 (+ Base m. NLR)	10 735	2 652	0,50%	711	233	2,70%
Model 11_X	12 923	3 288	1,20%	1 210	376	3,51%
Model 11 (+ Base m. NLR)	12 923	3 288	0,50%	1 210	376	2,60%
Model 12 (+ Base m. NLR)	16 943	4 488	0,50%	1 836	583	2,60%

Opravenú transkribovanú vzorku textu sme označili statusom *Ground Truth*. Takto prepísaný

text mohol byť následne priradený k ostatnému manuálne prepísanému textu a použitý pri vytvorení nového modelu. Po zaradení necelých 9 362 slov do tréningového setu a použítí *Base modelu* sa podarilo vytréňovať nový model, ktorý dosahoval chybovosť 2,80 % na úrovni znakov vo validačnom sete.

Pri ďalšom rozšírení prepísanej vzorky textu sme využili na automatickú transkripciu práve tento model s chybovosťou 2,80 %. Pomocou rovnakej metodiky a postupného zvyšovania počtu slov (znakov) zaradených do tréningového setu sa postupne podarilo znižovať percento chybovosti na úrovni znakov vo validačnom sete najprv na 2,70 % a napokon až na 2,60 %. Najnižšiu uvedenú chybovosť sa podarilo dosiahnuť na vzorke 12 923 slov zaradených do tréningového setu. Pri ďalšom rozšírení tréningového setu na 16 943 slov sa percento chybovosti udržalo na rovnakej hodnote 2,60 %. Na základe uvedeného sme usúdili, že ďalším tréňovaním sa už percento chybovosti nepodarí výraznejšie znížiť a proces tréňovania modelov sme mohli ukončiť. Za finálny model určený na automatickú transkripciu zostávajúceho doposiaľ neprepísaného textu dokumentu sme si vybrali druhý z týchto dvoch modelov vytréňovaný na vyššom počte slov.

Po vzniku každého modelu dokáže Transkribus vyhodnotiť konkrétne chyby, ktoré vznikli pri prepise dokumentu vo validačnom sete. Podľa ich vplyvu na zrozumiteľnosť prepísaného textu možno tieto chyby rozdeliť na zanedbateľné a závažné. Model s chybovosťou 2,60 % na úrovni znakov, ktorý sme zvolili na automatický prepis zvyšnej neceljej polovice textu dokumentu, dokázal prepísať text s pomerne veľkou presnosťou, avšak stále s niekoľkými chybami.

Medzi zanedbateľné chyby, ktoré neovplyvňujú zrozumiteľnosť prepísaného textu, možno zaradiť nie vždy presné rozlišovanie veľkých a malých písmen, medzier medzi slovami, bodiek na konci vety alebo za radovou číslovkou, resp. čiarok vo vete. Pomerne častou chybou bolo aj vynechanie diakritických znamienok, hlavne mäkčeňa, použitých pri slovensky zapísaných toponymách. Za tento menej závažný typ chyby možno považovať aj nesprávnu identifikáciu rozdeľovníka slov na konci riadku.

Medzi závažnejšie možno zaradiť tie chyby, ktoré menia význam a štruktúru slov. Tieto vznikali predovšetkým zámennou niektorých písmen. Medzi častejšie zamieňanými písmenami nachádzame hlavne nasledovné dvojice: a – e, a – o, f – dlhé s, g – q, h – l, i – e, i – u, l – t, n – r, zriedkavo aj iné. Niekedy dochádzalo k zámennám aj v kombinácii s veľkými písmenami, ako napríklad F – t, F – T, I – J, K – R, zriedkavo aj ďalšie. Asi vôbec najpočetnejší výskyt spomedzi uvedených mala zámena písmen n – r, ako aj f – dlhé s.¹³⁰ Na margo väčšiny uvedených chýb je potrebné uviesť, že boli v prevažnej miere spôsobené zaváhaním pisára. Ten zapísal písmeno buď nejednoznačne, alebo často s presahom do iného riadku, kde sa mohlo prekrývať s iným písmenom.

Najmä prvé modely vykazovali pomerne veľkú chybovosť aj pri identifikácii arabských číslic. Postupne so zvyšovaním úspešnosti modelov a znižovaním ich chybovosti sa aj identifikácia číslic zlepšovala. Napriek tomu sa pri ich identifikácii finálny model stále dopúšťal viacerých chýb. Na 8 stranách textu zaradeného do validačného (overovacieho) súboru modelu sa nachádzalo spolu 125 číselných znakov, z ktorých Transkribus dokázal správne identifikovať

¹³⁰ Uvedené zámennosti písmen možno porovnať s vyhodnotením chybovosti prvých modelov vytvorených nástrojom *HTR+* v príspěvku: TOMEČEK, Automatická transkripcia..., s. 119-120.

87. Tieto hodnoty prezrádzajú približne 70-percentnú úspešnosť pri identifikácii číslíc. V porovnaní s najúspešnejším modelom vytvoreným ešte prostredníctvom nástroja *HTR+*, pri ktorom sme evidovali úspešnosť identifikácie numerických znakov len na úrovni 55 %, ¹³¹ tak došlo v tomto smere k zlepšeniu o približne 15 %.

Po vytrénovaní finálneho modelu s chybovosťou 2,60 % na úrovni znakov vo validačnom sete sme napokon pristúpili k záverečnej automatickej transkripcii celej zostávajúcej neprepísanej časti dokumentu. Po automatickom prepise tejto časti bolo potrebné opäť korigovať všetky identifikované chyby. Charakter týchto chýb sa zásadnejšie nelíšil od tých, ktoré uvádzame vyššie v súvislosti s analýzou chybovosti modelu.

Počas poslednej kontroly prepisu celého dokumentu sme sa napokon rozhodli označiť vybrané časti dokumentu prostredníctvom tagov. Tie bolo možné neskôr v exportovanom dokumente osobitne vyznačiť alebo ich exportovať samostatne. Pre potreby ďalšieho spracovania dokumentu, resp. jeho vydania vo forme pramennej edície, sme sa rozhodli vyznačiť osobitnými tagmi všetky uvedené osoby a miestne názvy. Tieto tagy neskôr poslúžili ako základná databáza pre potreby vytvorenia menného a miestneho registra.

Záverečným krokom práce v prostredí platformy *Transkribus* bol export všetkých dokumentov. Tagy so zoznamom mien všetkých uvedených osôb a miestnych názvov sme vyexportovali ako dva samostatné súbory vo formáte *EXCEL*. Tie obsahovali okrem ich zoznamu zoradeného podľa poradia ich výskytu v dokumente aj ďalšie užitočné informácie. V osobitnom stĺpci tabuľky bol každý termín uvedený aj v celkovom kontexte, v ktorom bol zapísaný. Okrem vlastného termínu označeného tagom tu navyše popri ňom bolo uvedených aj niekoľko ďalších slov potrebných pre pochopenie kontextu, v ktorom sa termín v dokumente objavil. Ďalšie stĺpce tabuľky uvádzali informácie ohľadom lokalizácie termínu v dokumente, teda číslo strany, textového poľa a číslo príslušného riadku.

Samotný text dokumentu sme vyexportovali ako samostatný súbor vo formáte *DOCX*. Celý text dokumentu mal podobu hutného textu členeného podľa jednotlivých strán pôvodného dokumentu. Keďže takto vyexportovaný text nerešpektoval pôvodné členenie dokumentu podľa riadkov, bolo nevyhnutné dodatočne spojiť všetky rozdelené slová. Išlo o tie slová, ktoré sa v pôvodnom dokumente nachádzali na konci riadkov. Po tejto úprave bol dokument s prepisom reambulačného protokolu *Banskej Bystrice* z roku 1820 pripravený na ďalšie edičné úpravy a preklad.

¹³¹ TOMEČEK, Automatická transkripcia..., s. 120.

Edícia a preklad textu

Základom našej edície je prepis textu exportovaný z platformy Transkribus do súboru v základnom textovom formáte (txt).¹³² Pripomíname, že pre automatický prepis bol využitý *Metales Model 12* (ID 58618), ktorý bol vytrénovaný na vzorke Ground Truth v rozsahu 76 snímok, čo predstavovalo 148 strán pôvodného rukopisu. Automatickou transkripciou sme teda pri priemernej chybovosti 2,60 % CER získali editovateľný digitálny prepis zostávajúcej časti dokumentu v rozsahu 106 strán digitalizovaných na 53 snímkach. Prvú korekciu, v podstate zosúladenie tohto prepisu s originálom na úroveň Ground Truth, sme vykonali ešte priamo v prostredí desktopovej aplikácie Transkribus Expert Client.

Pre potreby automatickej transkripcie, ktorá je základom našej edície, boli zo samotného záznamu reambulácie zaznamenaného do tabuľky segmentované, t. j. vyznačené pre prepis, a tým pádom aj pre digitálny textový výstup, len opisy jednotlivých hraničných úsekov. Z našej edície sú preto vynechané číselné údaje s výnimkou „Numerus ductuum“, t. j. „Číslo úseku“, ktorým sú uvádzané ich popisy.¹³³ Absentujú v nej teda údaje týkajúce sa „Directio acus magneticae in gradibus“ (Smer magnetickej ihly v stupňoch) a „Distantia a proxime praecedente cumulo in orgiis“ (Vzdialenosť v siahach od najbližšej predchádzajúcej kopy). Na tieto však v niektorých prípadoch nadväzuje, resp. odkazuje textový popis úseku, čo vyplýva aj z príslušnej vetnej konštrukcie. Kde to bolo možné, takéto miesta sme v preklade napájali formou dvojbodky na popis nasledujúceho úseku.¹³⁴ V niektorých prípadoch to však významovo nebolo možné, preto sme v preklade tromi bodkami naznačili nedokončenú vetu.¹³⁵

Exportovaný súbor obsahoval text v rozsahu 189 458 znakov (vrátane medzier).¹³⁶ Tento text bol digitálnym zrkadlovým prepisom originálneho rukopisu – bol teda zalomený do identických riadkov a obsahoval kustódy, rozdelené slová na konci riadkov, všetky korektúry vykonané pisárom,¹³⁷ pôvodné abreviatury a ligatúry, nadmerne sa vyskytujúcu majuskulu na začiatku slov, interpunkciu aj všetky pisárske chyby. Týchto charakteristík pôvodného textu sa týkali aj naše základné editorské úpravy: odstránili sme zalomenia riadkov, rovnako aj kustódy.¹³⁸ Pri rozdelených slovách sme odstránili znak rozdelenia („) a spojili slová.

¹³² Pôvodné datasey sú dostupné v digitálnom repozitári UMB: *Reambulačný protokol mesta Banská Bystrica z roku 1820 / Reambulation protocol of the town Banská Bystrica from 1820*. Dostupné online: <https://repo.umb.sk/handle/123456789/474> [cit. 2024-04-02].

¹³³ V prípade niektorých čísel úseku sa v pôvodnom texte za číslicou nachádzala bodka, pri iných nie. V našej edícii sme bodku za číslicou implikujúcu radovú číslovku určujúcu poradie úseku doplnili vo všetkých prípadoch.

¹³⁴ Napríklad hraničné úseky č. 11, 12, 13 na prvom úseku hranice.

¹³⁵ Napríklad hraničný úsek č. 90 na treťom úseku hranice alebo tamže hraničný úsek č. 98.

¹³⁶ Výsledná podoba latinského textu, ktorú sme upravili pre potreby tejto edície, je v rozsahu 190 239 znakov. Rozdiel vznikol v dôsledku edičných úprav, ktoré rozvážame v tejto kapitole.

¹³⁷ V prepise sa teda vyskytovali aj preškrtnuté znaky, resp. slová, ktoré pisár nahradil korigovanou formou.

¹³⁸ V prípade, ak bol rozdiel medzi kustódou uvedenou na konci strany a prvým slovom na nasledujúcej strane, ponechali sme tvar slova, ktorý ortograficky a syntakticky zodpovedal kontextu bez ohľadu na to, či sa nachádzal v kustóde alebo na začiatku textu na nasledujúcej strane.

Pri písárskych korektúrach sme ponechali iba korigovanú (ortograficky, resp. syntakticky správnu) podobu slova alebo slovného spojenia. Tu však treba poznamenať, že sa v texte ojedinele vyskytovali¹³⁹ aj zjavné pravopisné chyby – aj tieto sme korigovali, v poznámkovom aparáte sme však na to upozornili. Odchýlky od klasickej normy (napr. sylva namiesto silva) sme ponechali v pôvodnej podobe. Väčšinu abreviátúr (s výnimkou „L. S.“ vo význame „locus sigilli“ a „m. p.“ vo význame „manu propria“) sme rozpísali, pričom vložený text sme vpísali do hranatých zátvoriek. Naznačenie skrátene slova dvojbodkou sme nahradili bodkou. V originálnom texte zapísal pisár v 21 prípadoch dvojhĺasku „ae“ v podobe ligatúry „æ“. Vzhľadom na to, že v pomere k celkovému výskytu tejto dvojhĺasky išlo o mizivé percento (niečo cez 3 % prípadov), sme túto odchýlku zjednotili do unifikovanej podoby zápisu dvojhĺasky v podobe dvoch samohlások „ae“.

Osobitným problémom bol výskyt majuskuly na začiatku slov. Ako sme už upozornili v kapitole venovanej automatickému prepisu dokumentu, už samotné rozlíšenie veľkých a malých písmen na začiatku slov v originálnom dokumente predstavovalo neraz problém. Typickým príkladom boli písmená C – c a M – m písané na začiatku slov „cumulus metalis“, t. j. hraničná kopa. Výskyt týchto slov, či už písaných spolu vo väzbe, alebo v prípade slova „cumulus“ často aj samostatne, bol v texte aj vzhľadom na jeho obsah frekventovaný (3 % zo všetkých slov predstavoval výraz „cumulus“ v rôznych pádoch a necelé 2 % analogicky „metalīs“) a dôležitý, preto je pochopiteľné, že ich pisár zámerne či podvedome zvýrazňoval výraznými ťahmi počiatočných písmen, ktoré implikovali majuskulu, hoci nebol pre ňu dôvod. Nadmerný výskyt majuskuly zvýrazňoval aj dobový úzus formy písania názvov inštitúcií či kompletnej titulatúry urodzených osôb, ale aj úradníkov a verejne činných osôb s veľkými začiatočnými písmenami. Aj z týchto dôvodov sme v našej edícii majuskulu na začiatku slov eliminovali na mená osôb, zemepisné názvy a ich deriváty a, samozrejme, počiatočné slová vo vetách.

Tu sa však musíme pristiaviť pri vetnej štruktúre originálneho textu. Pre latinčinu sú síce typické dlhé vetné konštrukcie, ale v prípade textu *Metales* pisár evidentne používal čiarku aj na miestach, kde mala byť bodka ukončujúca vetný celok.¹⁴⁰ Namiesto vnútorného členenia textu na vetné celky sa riadil jednotlivými hraničnými úsekmi, ktoré sa uvádzali poradovými číslami. V rámci opisu priebehu hranice v jednom úseku teda používal na členenie vetných celkov výlučne čiarky. Tento prístup sme podľa potreby revidovali, obzvlášť v prípade obsiahlejších opisov úsekov, kde sa nielen na základe štruktúry vety, ale aj jej významu dali vyčleniť samostatné vety.

Pokiaľ ide o revíziu interpunkcie, dotkla sa práve najmä eliminácie nadbytočných čiarok. V originálnom rukopisnom texte sa v súlade s dobovým úzom používali predovšetkým vo význame zvýraznenia, resp. rétorického členenia výpovede. Tieto čiarky sme vypustili a ponechali sme ich, resp. vložili, naopak, iba na miestach, kde si to vyžadovala latinská vetná syntax.

Z jazykového hľadiska je text *Metales* napísaný gramaticky a štylisticky jasne a zrozumiteľne. Pri jeho analýze sme nenarazili na obskúrne miesta alebo nejasné formulácie. Je to aj preto, že jeho autor využíva v drvivej väčšine prípadov menné tvary slovesné – najmä gerundium a participium prézenta aktíva, ale rovnako aj participium perfekta pasíva. Text obsahuje minimum podradovacích súvetí. Namiesto nich autor aplikuje väzbu ablatívu absolútneho,

¹³⁹ V celom texte sme identifikovali 13 takýchto prípadov.

¹⁴⁰ Do úvahy tu treba vziať aj veľmi ťažkú rozoznateľnosť zápisu čiarky a bodky v rukopisnom texte.

ktorá funguje najmä vo vyjadrení časovej a kauzálnej súvislosti (keď/pretože). Často sa vyskytuje aj väzba slovesa *curare* s infinitívom¹⁴¹ vo význame „dat' urobiť“.

Problémom pri analýze a preklade textu nebola ani lexikálna stránka. Hoci ide o novolatinský text, latinských novotvarov, prípadne výrazov ovplyvnených živými ľudovými jazykmi, ktoré sa aktívne používali na území Slovenska v prvej štvrtine 19. storočia (slovenčina, maďarčina, nemčina), je minimum. Ak sa aj vyskytuje lexika vymykajúca sa klasickej norme latinčiny, ide skôr o terminológiu pomenovania uhorských úradov, prípadne funkcií a zamestnaní, ktoré vo väčšine prípadov pomôže bezpečne identifikovať Bartalov slovník stredovekej a novovekej uhorskej latinčiny.¹⁴² Užitočnou pomôckou pre niektoré špecifické novolatinské tvary bol aj výkladový slovník latinskej prozaickej lexiky renesančného obdobia.¹⁴³ Pre väčšinu slovnej zásoby však postačovali konzultácie so základnými dostupnými latinskými slovníkmi.¹⁴⁴ Výnimkou bol azda iba termín „ustrina“, pri ktorom pre nájdenie vhodného slovenského ekvivalentu („pražiareň rudy“) bolo potrebné vziať do úvahy historický aj miestny topografický kontext.¹⁴⁵

Na základe lexikálnej analýzy možno konštatovať, že v prípade *Metales* ide o výrazne homogénny a monotematický až jednotvárný text, čo, samozrejme, korešponduje s jeho obsahom i účelom – vytyčovanie a vymeriavanie hranice chotára. V prípade slovík dominujú rôzne tvary pohybových slovík, obmieňaných z pomerne úzkeho synonymického výberu (*procedere*, *progredi*, *advenire*, *ire* – v neutrálnom význame, resp. *ascendere*, *descendere* pri výstupe a zostupe po horských celkoch). V súvislosti s umiestňovaním hraničných kôp (už spomínané „*cumuli metales*“) zas slovesá *ponere* (umiestniť), resp. *erigere* (vztýčiť), a ak boli označené mestskými znakmi alebo iniciálami, potom aj sloveso *incidere* (vytesať), ktorého tvary používal pisár v tomto význame najčastejšie, hoci pre narušenie jednotvárnosti sa uchýľoval aj k jeho synonymám *insculpere* či *exsculpere*. Vzdialenosti sú uvádzané v historickej dĺžkovej miere *orgia* (siahá), resp. v jej čiastke *pes* (stopa). Častejšie ako slovom ich pisár v texte uvádzal príslušnými značkami: ° (= siahá), ' (= stopa). Samotný číselný údaj uvádzal zvyčajne číslicou kombinovanou s koncovkou príslušnej číslovky (napr. *post org*, 14 ab 82da). V niektorých prípadoch však skombinoval značku jednotky s koncovku použitej číslovky, všetko zapísané horným indexom (napr. *distat fluvius 16^{ois}* a *linea*). Nepostupoval však pri tom systematicky, lebo inokedy poradie značky a koncovky vymenil (napr. *transivimus* a 16 *usque 18^{vam^o}* *rivulum*) alebo najčastejšie koncovku číslovky vôbec neuvádzal.

Veľmi častými výrazovými prostriedkami sú príslovky a príslovkové zámená používané na zdôraznenie pohybu (ďalšieho smerovania) od záchytných bodov (najčastejšie hraničných

¹⁴¹ Infinitív je v tejto väzbe zvyčajne v pasíve, keďže nie je konkretizovaná osoba, ktorá mala činnosť vykonať.

¹⁴² BARTAL, Antonius: *Glossarium mediae et infimae latinitatis regni Hungariae*. Lipsiae : In aedibus B. G. Teubneri, 1901.

¹⁴³ HOVEN, René: *Lexique de la prose latine de la Renaissance – Dictionary of Renaissance Latin from prose sources*. Leiden – Boston : Brill, 2006.

¹⁴⁴ MAREK, Miloš: *Slovník stredovekej a novovekej latinčiny na Slovensku – Glossarium mediae et infimae Latinitatis Slovaciae*. Trnava : Filozofická fakulta Trnavskej univerzity, 2020; PRAŽÁK, Josef M. – NOVOTNÝ, František – SEDLÁČEK, Josef: *Latinsko-český slovník*. V Praze : Nákladem České grafické unie, a. s., 1948; FINÁLY, Henrik: *A latin nyelv szótára*. Budapest : Franklin Társulat, 1884.

¹⁴⁵ V tejto súvislosti ďakujeme za odborné konzultácie dr. Miroslavovi Lackovi.

kôp) vo význame „odtiaľ“: hinc (vyskytuje sa 282-krát), a quo (125-krát), ubi (120-krát), unde (115-krát) a zriedkavejšie aj ab hoc (26-krát), resp. illinc (11-krát). Aj z uvedeného výpočtu vidno, že pisár sa snažil narúšať synonymickými výrazmi lexikálnu monotónnosť textu, čo pri preklade do slovenčiny nebolo možné vždy aplikovať.¹⁴⁶

Zaujímavou časťou textu sú propriá slovenského pôvodu – najmä toponymá a antroponymá, ktoré nepriamo odkazujú na dobové jazykové konvencie. Samozrejme, väčšinou sú latinizované (napr. Ioannis Makovnik, resp. agri Podlaviczenses). Inokedy vidno vplyv maďarskej ortografie (napr. Samuel Szumrak, resp. versus Kőrmöcske). Pisár však často ponecháva aj pôvodnú slovenskú podobu vrátane diakritiky (napr. ager Ioannis Ondričin alebo rivus Motičina), resp. mieša v jednom slove prvky slovenskej a maďarskej ortografie (napr. per vallem Pastjerszka alebo Kovácsova Luka). Rozkolísanosť zápisu niektorých toponým môže byť zdôvodnená aj pisárovou snahou zachytiť všetky varianty, pod ktorými sa uvádzali v dobových prameňoch, resp. boli známe medzi obyvateľstvom (napr. Šarjanková – Šarjancowa – Sarjancova – Scharianczova – Schranzenstein). V edícii originálneho textu sme ponechali všetky propriá v pôvodnej podobe a vo variáciách, v akých boli uvádzané v rukopise, hoci nie je vylúčené, že niektoré môžu byť aj výsledkom pisárskej chyby. V preklade sme zápis proprií zjednotili. Toponymá – tam, kde to bolo možné – sme uvádzali v ich súčasnej podobe; dnes už nepoužívané toponymá sme ponechali v pôvodnej podobe, resp. sme ich prispôbili súčasnej ortografii. Podobne sme pristupovali aj k antroponymám s tým rozdielom, že krstné mená sme dôsledne uviedli v ich súčasnej slovenskej podobe.¹⁴⁷

Pri našej edícii historického dokumentu *Metales* boli teda nástroje umelej inteligencie aplikované len pri automatickej transkripcii rukopisu. Nesmieme však opomenúť, že v poslednom čase sa intenzívne rozšírili možnosti aplikácie nástrojov generatívnej umelej inteligencie aj na oblasť prekladov. Kým strojové preklady z nedávnej minulosti, ktoré spopularizovala najmä služba Google Translator, boli v prípade latinských textov a ich prekladov do slovenčiny nepoužiteľné, súčasné LLM (Large Language Models) aplikácie, ako je ChatGPT v. 3.5, resp. v. 4.0 od OpenAI, prinášajú pozoruhodný progres aj do tejto oblasti.¹⁴⁸ Text *Metales* sa vďaka svojej monotónnosti, relatívne obmedzenej slovnej zásobe a repetitívnym frázam ukázal vhodným materiálom na overenie týchto možností. Výhodou nástroja ChatGPT je aj možnosť tréningu: v našom prípade to znamenalo nahratie rozsiahlejšej vzorky latinského textu *Metales* s príslušným slovenským prekladom, ktorý sme vytvorili „tradičným akademickým“ postupom. ChatGPT v. 4.0 si vzápätí osvojil (prevzal a aplikoval) spôsob prekladu konkrétnych špecifických výrazov aj celých spojení. Výsledok, ako to ukazuje nasledujúca tabuľka, je sľubný: generovaný preklad až na drobné vybočenia zo slovenskej väzby dokázal pomerne verne s malými významovými odchýlkami reprodukovat obsah latinského originálu. Pre edície historických

¹⁴⁶ Synonymický slovník slovenčiny ponúka k príslovke odtiaľ ako alternatívu iba výraz stadiaľ a ich deriváty. PISARČIKOVÁ, Mária et al.: *Synonymický slovník slovenčiny*. Bratislava : Veda – Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2000, s. 398.

¹⁴⁷ Bilingválna edícia textu umožňuje ľahkú identifikáciu originálnej verzie takto pozmeneného zápisu proprií. Rovnako ich všetky variácie zachytávajú aj registre.

¹⁴⁸ STRÖBEL, Phillip Benjamin et al.: Multilingual Workflows in *Bullinger Digital*: Data Curation for Latin and Early New High German. In: *Journal of Open Humanities Data*, vol. 10 (2024), s. 8-9. Dostupné na: <https://doi.org/10.5334/johd.174> [cit. 2024-06-17]

prameňov to je bezo sporu pozitívna správa: urýchlí sa príprava a publikovanie formou a jazykom nedostupných historických prameňov. Samozrejme, neopomenuteľnou ostane zodpovednosť vedeckého editora a prekladateľa, ktorý automatický prepis a preklad bude musieť skontrolovať, podľa potreby spresniť či korigovať a napokon doplniť o odborné komentáre.

Tab. 2. Porovnanie automatického prekladu vzorky textu z *Metales* generovaného nástrojom ChatGPT v. 4.0 s našim prekladom

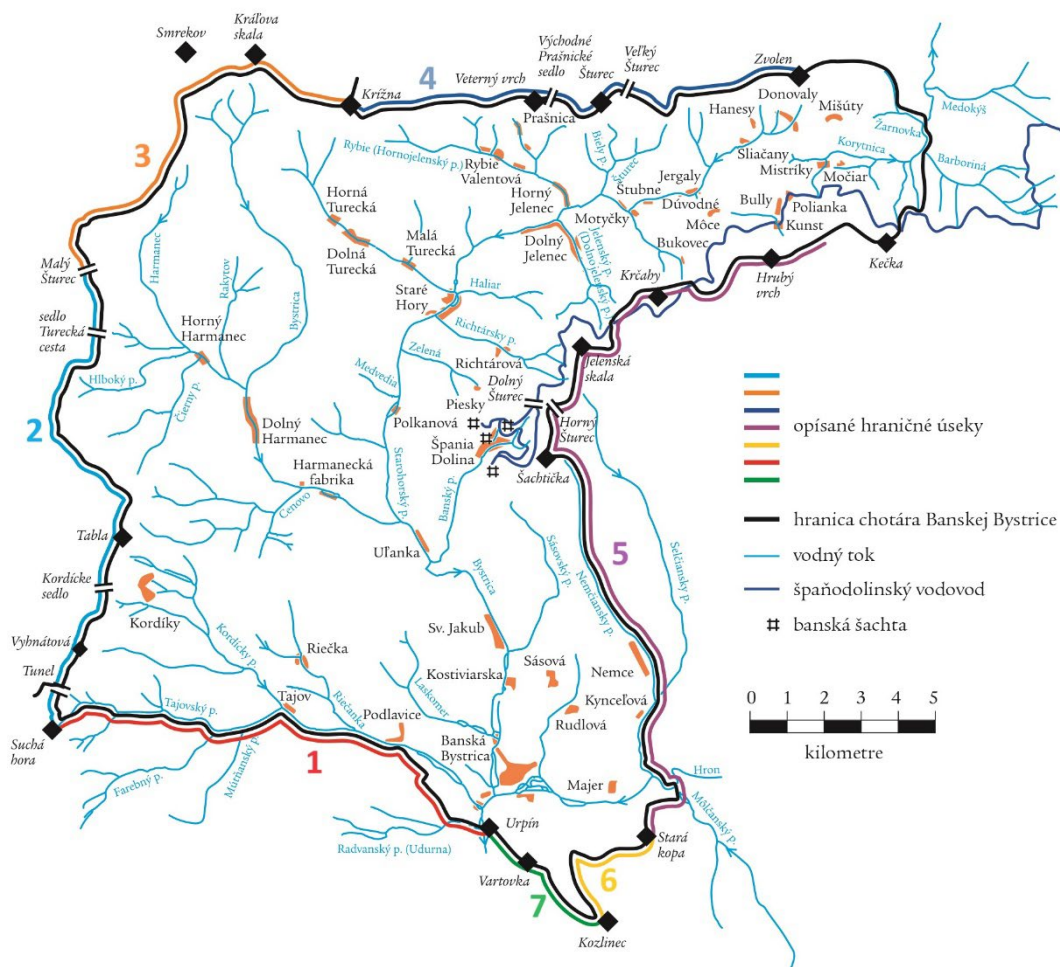
Originálny latinský text	ChatGPT v. 4.0	Náš preklad
<p>Post mensuratas in ductu hoc 16° venimus ad localitatem, ubi trans fluvium a sinistris ostium alterius vallis Farbenuo dictae conspicitur, e qua rivulus eiusdem nominis cum valle ad fluvium Tajouka supra influxum iam in rivum coarctatum influit. E regione porro orgiae trigesimae sitam trans rivum Tajouka a sinistris domum in localitate Pod Studenuo nominata cons-peximus. In org. 47 vero situs est pons, per quem via ex valle Pasztjerszka ad possessionem Kralik deflectit. Ab orgia porro nonagesima quinta usque 113^m transit linea per rivum Tajouka, in nonagesima septima orgia vero in sinistra rivi parte prominenti saxo scutum civitatis incidi curavimus.</p>	<p>Po nameraní 16 siah v tomto úseku sme dorazili na miesto, kde na ľavej strane za riekou vidno ústie ďalšej doliny zvanej Farbenuo, z ktorej potok toho istého mena spolu s dolinou ústi do rieky Tajouka nad jej už zúženým tokom. Naproti, pri tridsiatej siahe, sme na ľavej strane za riekou Tajouka spozorovali dom na mieste nazývanom Pod Studenou. Pri 47. siahe sa nachádza most, cez ktorý cesta z doliny Pasztjerszka odbočuje na majetok Králiky. Od 95. po 113. siahu prechádza línia cez rieku Tajouka, pričom na 97. siahe sme nechali na vystupujúcom skale na ľavej strane rieky vyryt' erb mesta.</p>	<p>Po odmeraní 16 siah na tomto úseku sme prišli na miesto, kde za potokom na ľavej strane vidno ústie inej doliny zvanej Farebná. Z nej ústí potôčik rovnomenný s dolinou do Tajovského potoka, ktorý sa nad týmto sútokom už zužuje. Tridsať siah ďalej od tohto miesta sme za Tajovským potokom na ľavej strane zbadali dom nachádzajúci sa v lokalite zvanej Pod Studenou. Na 47. siahe sa zas nachádza most, cez ktorý odbáča cesta z doliny Pastierska do dediny Králiky. Ďalej od 95. siahly až po 113. siahu prechádza hranica po Tajovskom potoku. Na balvan čnejúci na ľavom brehu potoka pri 97. siahe sme dali vytesať mestský znak.</p>

Obrazová príloha k úvodnej časti

Zoznam obrázkov

- Obr. 1 – Mapa banskobystrického chotára s jednotlivými farebne odlišenými úsekmi reambulovanej hranice (Autor: Oto Tomeček)
- Obr. 2 – Chrbát koženej väzby reambulačného protokolu (Zdroj: SNA – SBA BŠ, foto: Oto Tomeček)
- Obr. 3 – Vosková pečať na jednej z máp vložených do reambulačného protokolu (Zdroj: SNA – SBA BŠ, foto: Oto Tomeček)
- Obr. 4 – Dedina Tajov na mape (Zdroj: SNA – SBA BŠ)
- Obr. 5 – Trojhraničný bod Kremnická skala ležiaci v tesnej blízkosti Šarjancovej skaly na mape (Zdroj: SNA – SBA BŠ)
- Obr. 6 – Trojhraničný bod Krížna na mape (Zdroj: SNA – SBA BŠ)
- Obr. 7 – Trojhraničný bod Stará kopa a okolie na mape (Zdroj: SNA – SBA BŠ)
- Obr. 8 – Vrch Urpín a sútok Uduorny s Hronom na mape (Zdroj: SNA – SBA BŠ)
- Obr. 9 – Hraničný znak Banskej Bystrice vytesaný na skalnom brale v doline Tajovského potoka (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 10 – Hraničný kameň so znakom Banskej Bystrice ležiaci v polohe Kremnická skala (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 11 – Hraničný kameň so znakom Kremnice ležiaci v polohe Kremnická skala (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 12 – Hraničný kameň so znakom panstva rodiny Radvanských ležiaci v polohe Kremnická skala (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 13 – Hraničný znak Banskej Bystrice na vrchu Vyhnatová (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 14 – Hraničný znak Kremnice na vrchu Vyhnatová (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 15 – Hraničný znak Banskej Bystrice v blízkosti Kordického sedla (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 16 – Hraničný znak Banskej Bystrice na hrebeni Kremnických vrchov medzi Kordickým sedlom a Tablou (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 17 – Hraničný kameň so znakmi Banskej Bystrice a Kremnice na Table (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 18 – Hraničný znak Banskej Bystrice na hrebeni Kremnických vrchov medzi Tablou a Svrčinníkom (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 19 – Hraničný znak Kremnice na vrchole Svrčinníka (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 20 – Hraničný znak Banskej Bystrice na vrchole Svrčinníka (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 21 – Hraničný znak Banskej Bystrice na skale pod Svrčinníkom (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 22 – Hraničný znak Banskej Bystrice na hrebeni Kremnických vrchov pod Svrčinníkom (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 23 – Pozostatky hraničnej kopy (tzv. hajnáš) v blízkosti sedla Malý Šturec (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 24 – Hraničný hrebeň severne od Malého Šturca s pozostatkami hraničnej kopy (tzv. hajnáša) (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 25 – Hraničný znak Banskej Bystrice medzi sedlom Malý Šturec a Krásnym kopcom (Foto: Oto Tomeček)

- Obr. 26 – Hraničný znak Banskej Bystrice niekoľko metrov južne od vrcholu Krásneho kopca (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 27 – Hraničný znak Banskej Bystrice severne od vrcholu Krásneho kopca (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 28 – Hraničná kopa (tzv. hajnáš) vytvorená z naukladaných kameňov v blízkosti Košariska (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 29 – Hraničné znaky panstva Révaiovcov a Banskej Bystrice na hrebene Smrekovice (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 30 – Hraničný znak Révaiovcov na skalnom brale medzi Smrekovicou a Kráľovou studňou (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 31 – Hraničný znak Banskej Bystrice v ľavej časti skalného brala medzi Smrekovicou a Kráľovou studňou (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 32 – Hraničný znak Banskej Bystrice v pravej časti skalného brala medzi Smrekovicou a Kráľovou studňou (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 33 – Rekonštrukcia hraničnej línie v oblasti Kráľovej studne podľa polohy hajnášov a hraničných znakov (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 34 – Hraničná kopa (tzv. hajnáš) v oblasti Kráľovej studne, v pozadí Kráľova skala (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 35 – Hraničný znak Banskej Bystrice pri prameni Bystrice na Kráľovej studni (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 36 – Hraničná kopa (tzv. hajnáš) spolu s hraničným znakom Banskej Bystrice medzi Kráľovou studňou a vrcholom Krížnej (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 37 – Hraničný znak Banskej Bystrice medzi Prašnickým sedlom a Veterným vrchom (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 38 – Hraničný znak Banskej Bystrice medzi Východným Prašnickým sedlom a vrchom Šturec (Foto: Oto Tomeček)
- Obr. 39 – Parametre modelu s najnižšou chybovosťou použitého pri automatickej transkripcii zostávajúcej neprepísanej časti dokumentu (Zdroj: Transkribus)
- Obr. 40 – Ukážka vyhodnotenia chýb vo validačnom sete modelu s najnižšou chybovosťou použitého pri automatickej transkripcii zostávajúcej neprepísanej časti dokumentu (Zdroj: Transkribus)
- Obr. 41 – Ukážka prepisu dokumentu vyexportovaná z platformy Transkribus vo formáte DOCX pred jeho úpravou
- Obr. 42 – Ukážka súboru obsahujúca mená všetkých osôb vyexportovaná vo formáte EXCEL
- Obr. 43 – Ukážka súboru obsahujúca všetky miestne názvy vyexportovaná vo formáte EXCEL

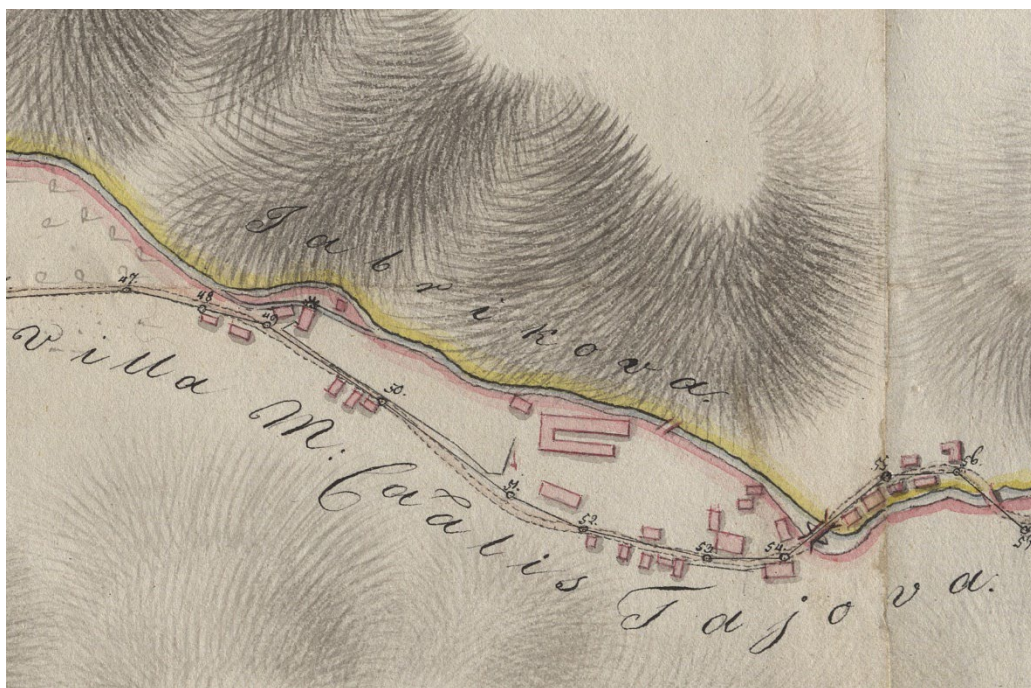
Obr. 1 – Mapa banskobystrického chotára s jednotlivými farebne odlišenými úsekmi reambulovanej hranice (Autor: Oto Tomeček)

Obr. 2 – Chrbát koženej väzby reambulačného protokolu (Zdroj: SNA – SBA BŠ, foto: Oto Tomeček)

Obr. 3 – Vosková pečať na jednej z máp vložených do reambulačného protokolu (Zdroj: SNA – SBA BŠ, foto: Oto Tomeček)

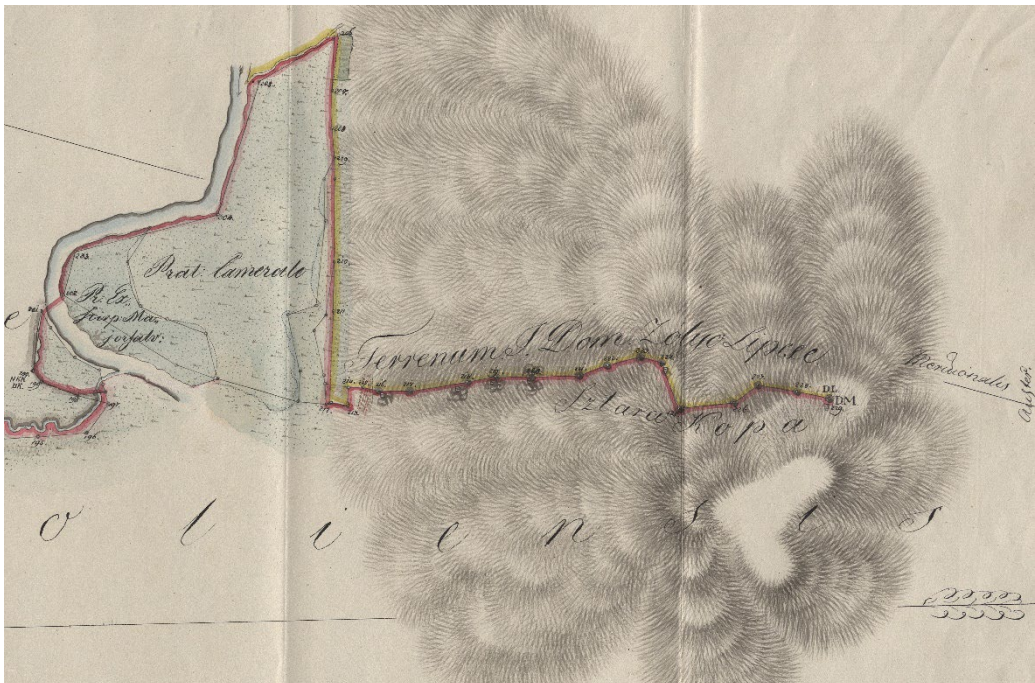
Obr. 4 – Dedina Tajov na mape (Zdroj: SNA – SBA BŠ)

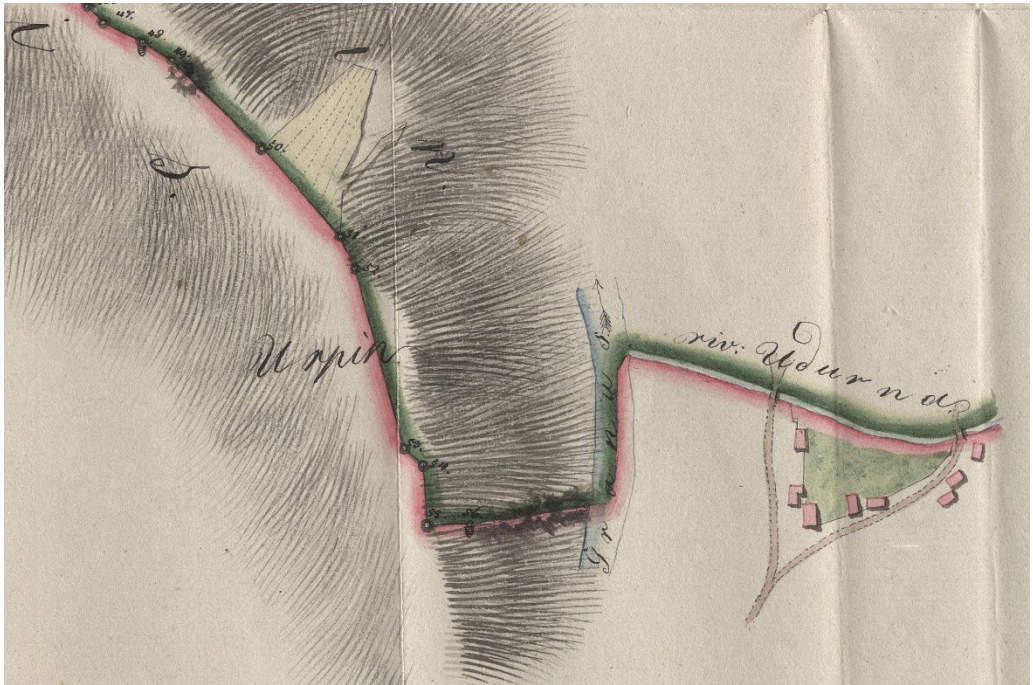
Obr. 5 – Trojhriční bod Kremnická skala ležiaci v tesnej blízkosti Šarjancovej skaly na mape (Zdroj: SNA – SBA BŠ)

Obr. 6 – Trojhраниčný bod Křížna na mape (Zdroj: SNA – SBA BŠ)

Obr. 7 – Trojhраниčný bod Stará kopa a okolie na mape (Zdroj: SNA – SBA BŠ)

Obr. 8 – Vrch Urpín a sútok Udrny s Hronom na mape (Zdroj: SNA – SBA BŠ)

Obr. 9 – Hraničný znak Banskej Bystrice vytesaný na skalnom brale v doline Tajovského potoka (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 10 – Hraničný kameň s erbom a skratkou Banskej Bystrice ležiaci v polohe Kremnická skála (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 11– Hraničný kameň s erbovým znakom a skratkou Kremnice ležiaci v polohe Kremnická skála (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 12 – Hraničný znak so skratkou panstva rodiny Radvanských ležiaci v polohe Kremnická skala (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 13 – Hraničný znak Banskej Bystrice na vrchu Vyhnatová (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 14 – Hraničný znak Kremnice na vrchu Vyhnatová (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 15 – Hraničný znak Banskej Bystrice v blízkosti Kordického sedla (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 16 – Hraničný znak Banskej Bystrice na hrebeni Kremnických vrchov medzi Kordickým sedlom a Tablou (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 17 – Hraničný kameň so znakmi Banskej Bystrice a Kremnice na Table (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 18 – Hraničný znak Banskej Bystrice na hrebeni Kremnických vrchov medzi Tablou a Svrčinníkom (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 19 – Hraničný znak Kremnice na vrchole Svrčinníka (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 20 – Hraničný znak Banskej Bystrice na vrchole Svrčinníka (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 21 – Hraničný znak Banskej Bystrice na skale pod Svrčinníkom (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 22 – Hraničný znak Banskej Bystrice na hrebeni Kremnických vrchov pod Svrčinníkom (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 23 – Pozostatky hraničnej kopy (tzv. hajnáš) v blízkosti sedla Malý Šturec (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 24 – Hraničný hrebeň severne od Malého Šturca s pozostatkami hraničnej kopy (tzv. hajnáša) (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 25 – Hraničný znak Banskej Bystrice medzi sedlom Malý Šturec a Krásnym kopcom (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 26 – Hraničný znak Banskej Bystrice niekoľko metrov južne od vrcholu Krásneho kopca (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 27 – Hraničný znak Banskej Bystrice severne od vrcholu Krásneho kopca (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 28 – Hraničná kopa (tzv. hajnáš) vytvorená z naukladaných kameňov v blízkosti Košariska (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 29 – Hraničné znaky panstva Révaiovcov a Banskej Bystrice na hrebene Smrekovice (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 30 – Hraničný znak Révaiovcov na skalnom brale medzi Smrekovicou a Kráľovou studňou (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 31 – Hraničný znak Banskej Bystrice v ľavej časti skalného brala medzi Smrekovicou a Kráľovou studňou (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 32 – Hraničný znak Banskej Bystrice v pravej časti skalného brala medzi Smrekovicou a Kráľovou studňou (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 33 – Rekonštrukcia hraničnej línie v oblasti Kráľovej studne podľa polohy hajnášov a hraničných znakov (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 34 – Hraničná kopa (tzv. hajnáš) v oblasti Kráľovej studne, v pozadí Kráľova skala (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 35 – Hraničný znak Banskej Bystrice pri prameni Bystrice na Kráľovej studni (Foto: Oto Tomeček)

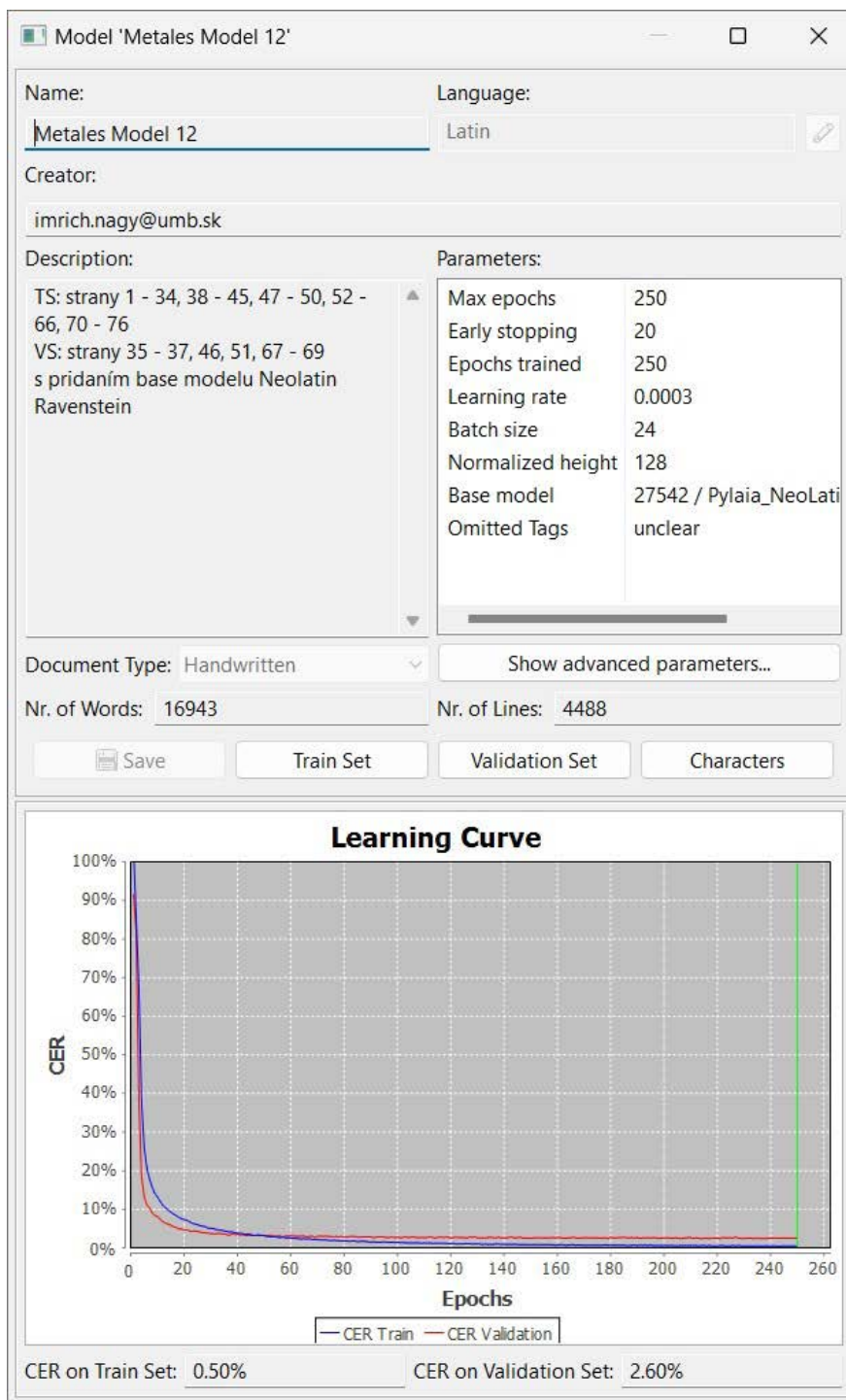
Obr. 36 – Hraničná kopa (tzv. hajnáš) spolu s hraničným znakom Banskej Bystrice medzi Kráľovou studňou a vrcholom Krížnej (Foto: Oto Tomeček)

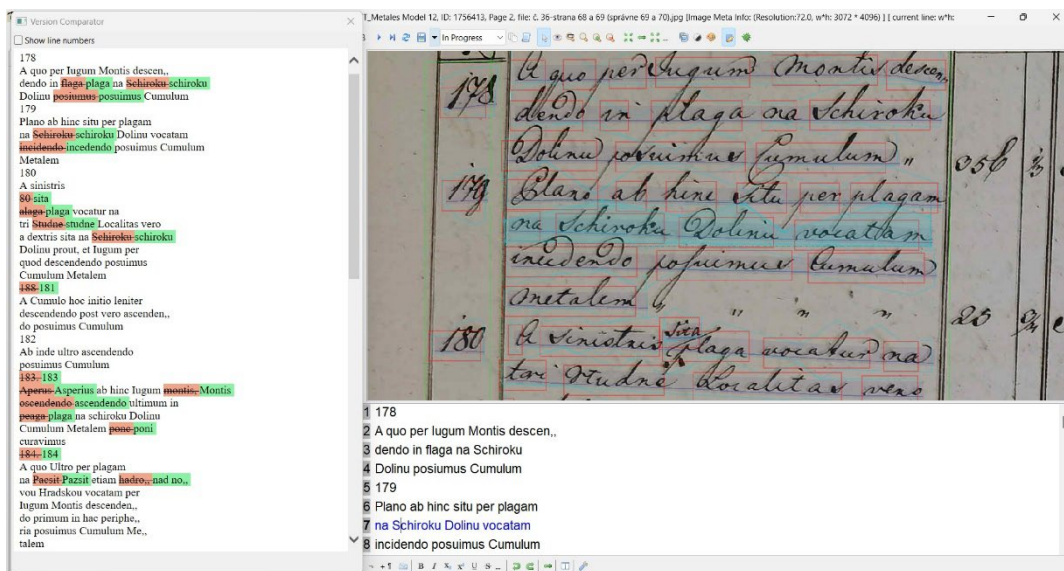
Obr. 37 – Hraničný znak Banskej Bystrice medzi Prašnickým sedlom a Veterným vrchom (Foto: Oto Tomeček)

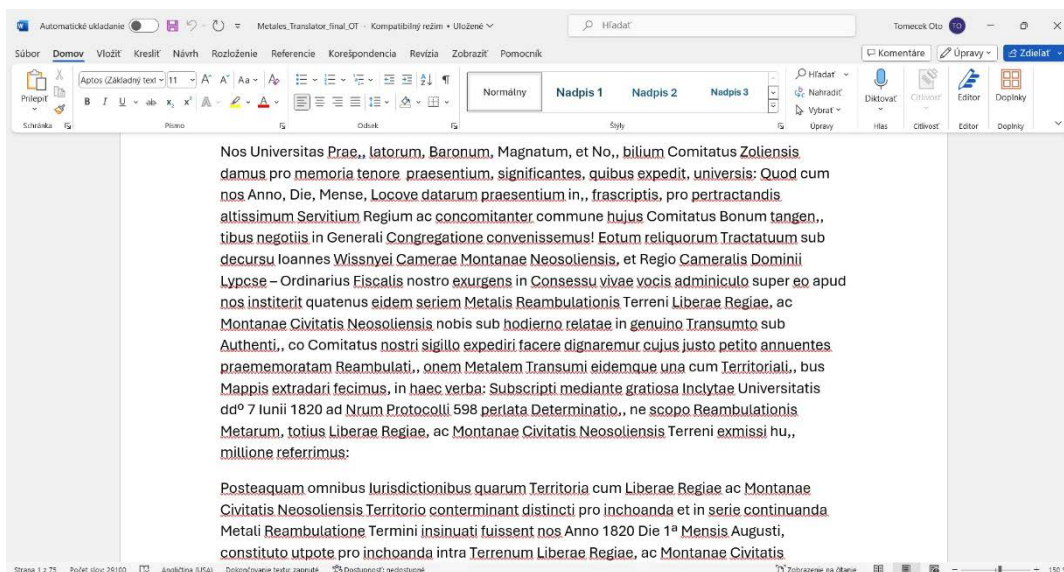
Obr. 38 – Hraničný znak Banskej Bystrice medzi Východným Prašnickým sedlom a vrchom Šturec (Foto: Oto Tomeček)

Obr. 39 – Parametre modelu s najnižšou chybovosťou použitého pri automatickej transkripcii zostávajúcej neprepísanej časti dokumentu (Zdroj: Transkribus)

Obr. 40 – Ukážka vyhodnotenia chýb vo validačnom sete modelu s najnižšou chybovosťou použitého pri automatickej transkripcii zostávajúcej neprepísanej časti dokumentu (Zdroj: Transkribus)

Obr. 41 – Ukážka prepisu dokumentu vyexportovaná z platformy Transkribus vo formáte DOCX pred jeho úpravou

Value	Context	Imagename	Doc	Page	Region	Line
Familiae de Radvan	Familiae de Radvan Termino ad faciem loci exuendo, in	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r2	r2110
Georgio Mihalko	Limitum Domino Georgio Mihalko Incltyi Comitatus	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r2	r2126
Iosepho Kellner	Neosoliensis D.D. Iosepho Kellner, Ioanne Fluck, Iosepho	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r312
Ioanne Fluck	Neosoliensis D.D. Iosepho Kellner, Ioanne Fluck, Iosepho	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r312
Iosepho Rottermund	Neosoliensis D.D. Iosepho Kellner, Ioanne Fluck, Iosepho Rottermund, Michaelae Rarus, et Gabriele Urbányi sena.,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r312
Michaelae Rarus	Rottermund, Michaelae Rarus, et Gabriele Urbányi sena.,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r313
Gabriele Urbányi	Rottermund, Michaelae Rarus, et Gabriele Urbányi sena.,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r313
Ioanne Szumrak	szágh surrogato Fiscalis, Maximiliano Ondrejkovits	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r314
Stephano Hu., szágh	toribus, Ioanne Szumrak Vice-Notario, Stephano Hu., szágh surrogato Fiscalis, Maximiliano Ondrejkovits	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r314
Maximiliano Ondrejkovits	szágh surrogato Fiscalis, Maximiliano Ondrejkovits	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r315
Ignatio Waisz	Tribuno Plebis, Ignatio Waisz rationum Exactor, Igna.,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r316
Igna., tio Palkovics	Tribuno Plebis, Ignatio Waisz rationum Exactor, Igna., tio Palkovics Cassae Bellicae Perceptore, Stephano	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r316
Stephano Pettyko	tio Palkovics Cassae Bellicae Perceptore, Stephano Pettyko Primario Cancellista, et Registratore, Michaelae	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r317
Michaelae Lassovszky	Pettyko Primario Cancellista, et Registratore, Michaelae Lassovszky Electae Communitatis Commembro, et Decl.,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r318
Andrea Czilchert	matore, Andrea Czilchert, Iacobo Rhaner, Carolo	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3110
Iacobo Rhaner	matore, Andrea Czilchert, Iacobo Rhaner, Carolo	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3110
Carolo Invitty	matore, Andrea Czilchert, Iacobo Rhaner, Carolo Invitty, Michaelae Palesch Civibus, et Electae Communi.,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3110
Michaelae Palesch	Invitty, Michaelae Palesch Civibus, et Electae Communi.,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3111
Michaelae Kellner	tatis Commembris, Michaelae Kellner, Samuele Roznau.,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3112
Samuele Roznau., er	tatis Commembris, Michaelae Kellner, Samuele Roznau., er Civibus, Ludovico Roznauer filio prioris annorum 11,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3112
Ludovico Roznauer	er Civibus, Ludovico Roznauer filio prioris annorum 11,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3113
Beniamine Reinlander	Beniamine Reinlander, Michaelae Fischer, Samuele Libay	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3114
Michaelae Fischer	Beniamine Reinlander, Michaelae Fischer, Samuele Libay	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3114
Samuele Libay	Beniamine Reinlander, Michaelae Fischer, Samuele Libay	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3114
Gust: Libay	Civibus, Gust: Libay Filio prioris annorum 10, Daniele	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3115
Daniele Kellner juniore	Civibus, Gust: Libay Filio prioris annorum 10, Daniele Kellner juniore annorum 15, Ludovico Kolbenhayer anno.,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3115
Ludovico Kolbenhayer	Kellner juniore annorum 15, Ludovico Kolbenhayer anno.,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r3116

Obr. 42 – Ukážka súboru obsahujúca mená všetkých osôb vyexportovaná vo formáte EXCEL

Value	Context	Imagename	Doc	Page	Region	Line	Word	country	offset	length	continued
Domiii Lypcse	Domiii Lypcse - Ordinarius Fiscalis nostro exurgens in	č. 1-strana 1.jpg	718609	1	r1	r114	null		0	14	false
Neosoliensis	Liberae Regiae, ac Montanae Civitatis Neosoliensis nobis	č. 1-strana 1.jpg	718609	1	r1	r117	null		38	12	false
Neosoliensis	ac Montanae Civitatis Neosoliensis Terreni exmissi hu.,	č. 1-strana 1.jpg	718609	1	r1	r126	null		22	12	false
Neosoliensis	Neosoliensis Territorio continerant distincti pro inchoanda	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r2	r215	null		0	12	false
Udurna	ostio Rivi Udurna, memorata Terrena ab invicem separante,	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r2	r211	null		11	6	false
Granum	ubi aquas suas ad Fluvium Granum effundit constitisse hincq3	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r2	r212	null		26	6	false
Neosoliensis	Neosoliensis D.D. Iosepho Kellner, Ioanne Fluck, Iosepho	č. 2-strana 2 a 3.jpg	718609	2	r3	r312	null		0	12	false
Harmanetz	et Andrea Schmidt Operariis Civitatis ex villa Harmanetz.	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r1	r111	null		47	9	false
Majorfalvensi	Georgio Stik Majorfalvensi, Iacobo Iurak,	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r1	r112	null		13	13	false
Kostjvarfalvensi	Kostjvarfalvensi Cameralibus Iurisdictionatis, And:	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r1	r113	null		0	17	false
Kostjvarfalvensibus	Otyjepka, Michaelae Siluka Kostjvarfalvensibus, et	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r1	r114	null		28	20	false
Iakabfalvensi	Matthia Droba Iakabfalvensi Civitatis Iurisdictionatis.	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r1	r115	null		14	13	false
Comitatus huius Zoliensis	de Radvan, et Sajó-kaza Incltyi Comitatus huius Zoliensis	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r1	r114	null		32	25	false
Radvanensibus	Ex Oppidanis Radvanensibus.	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r1	r120	null		13	13	false
Szkubin	Ex Possessione Szkubin.	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r2	r216	null		15	7	false
Udurna	tendo in ostio rivi Udurna, ab hoc tanquam Metationem	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r2	r213	null		20	6	false
Neosoliensis	num Civitatis Neosoliensis, a sinistris vero	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r2	r2129	null		14	12	false
Radvanensis	lignei ripae Radvanensis, a dextris autem	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r2	r2133	null		13	11	false
Neosolio	quae post 80m Orgiam via Neosolio versus	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r2	r2135	null		25	8	false
Radvan	inferiorem oppidi Radvan pariter ducente	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r2	r2136	null		18	6	false
Udur., na	pons Ligneus, in via hac super Rivo Udur., na structus, qui usque	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r2	r2138	null		36	6	true
Neosoliensem	et per Civitatem Neosoliensem strui et	č. 3-strana 4 a 5.jpg	718609	3	r2	r2140	null		17	12	false
Radvanenses	Intravillani Radvanenses.	č. 4-strana 6 a 7 (GP).jpg	718609	4	r16	r1617	null		13	11	false
Neosolio	Neosolio per superiorem Oppidi Radvan par.,	č. 4-strana 6 a 7 (GP).jpg	718609	4	r16	r16115	null		0	8	false
Radvan	Neosolio per superiorem Oppidi Radvan par.,	č. 4-strana 6 a 7 (GP).jpg	718609	4	r16	r16115	null		31	6	false
Körmöcske	tem versus Körmöcske ducente super rivo	č. 4-strana 6 a 7 (GP).jpg	718609	4	r16	r16116	null		11	10	false

Obr. 43 – Ukážka súboru obsahujúca všetky miestne názvy vyexportovaná vo formáte EXCEL

**Metalis reambulatio inter terrenum L[iberae] R[egiae] ac mont[anae] civitatis
Neosoliensis et omnia ejus vicina territoria anno 1820 peracta**

**Reambulácia hraníc medzi chotárom slobodného kráľovského a banského
mesta Banská Bystrica a všetkými jeho susediacimi územiaми vykonaná
v roku 1820**

Nos universitas praelatorum, baronum, magnatum et nobilium Comitatus Zoliensis damus pro memoria tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: Quod cum nos anno, die, mense, locove datarum praesentium infrascriptis, pro pertractandis altissimum servitium regium ac concomitanter commune huius comitatus bonum tangentibus negotiis in generali congregatione convenissemus! Eotum reliquorum tractatum sub decursu Ioannes Wissnyei camerae montanae Neosoliensis, et regio cameralis domini Lypcse – ordinarius fiscalis nostro exurgens in consessu vivae vocis adminiculo super eo apud nos institerit, quatenus eidem seriem metalis reambulationis terreni liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis nobis sub hodierno relatae in genuino transumto sub authentico comitatus nostri sigillo expediri facere dignaremur, cuius iusto petito annuentes praememoratam reambulationem metalem transumi eidemque una cum territorialibus mappis extradari fecimus, in haec verba:

Subscripti mediante gratiosa inclytae universitatis [die]^a 7 Iunii 1820 ad n[ume]rum protocolli 598 perlata determinatione scopo reambulationis metarum totius liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis terreni exmissi humillione referimus:

Posteaquam omnibus iurisdictionibus, quarum territoria cum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis territorio conterminant, distincti pro inchoanda et in serie continuanda metali reambulatione termini insinuati fuissent, nos anno 1820 die 1^a mensis Augusti constituto utpote pro inchoanda intra terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis et inclytae familiae de Radvan termino ad faciem loci exeundo, in ostio rivi Udurna memorata terrena ab invicem separante, ubi aquas suas ad fluvium Granum effundit, constitisse hinc[ue] adverso rivo ac medio eius alveo procedendo metalem reambulationem methodo illa, quae scopo securisandorum in perpetuum limitum territorialium avertendarum in futurum controversiarum maxime conveniens est, et iuxta quam lapsu temporis, aut malevolentia hominum, evanescentia metalia signa, post plurium etiam annorum intervallum, prout modo posita sunt, omni cum certitudine inveniri, limitesque nunc designati determinari possunt, ubique angulum, quem linea ab uno ad proxime insequens punctum ducta cum directione acus magneticae format notatum, cum ipsa intra puncta intercedente distantia, de puncto ad punctum exponendo peragente erectorum metali signorum et designatorum limitum domino Georgio Mihalko inclyti comitatus nostri iurato ordinario geometra dimensionem, quam ad mappam per eundem coniectam et per nos subscriptam relationi nostrae adiungimus peregrisse praesentibus:

Ex parte liberae, regiae ac montanae civitatis Neosoliensis D. D. Iosepho Kellner, Ioanne Fluck, Iosepho Rottermund, Michaele Rarus, et Gabriele Urbányi senatoribus, Ioanne Szumrak vice-notario, Stephano Huszâgh surrogato fiscali, Maximiliano Ondrejkovits tribuno plebis, Ignatio Waisz rationum exactore, Ignatio Palkovics cassae bellicae perceptore, Stephano Pettyko primario cancellista et regestratore, Michaële Lassoyszky electae communitatis commembre et decimatore, Andrea Czilchert, Iacobo Rhaner, Carolo Invitty, Michaële Palesch civibus et electae communitatis commembri[bus], Michaele Kellner, Samuele Roznauer civibus, Ludovico Roznauer filio prioris annorum 11, Beniamine Reinlander, Michaele Fischer, Samuele Libay civibus, Gust. Libay filio prioris annorum 10, Daniele Kellner iuniore annorum 15, Ludovico Kolbenheyer annorum 15, Carolo Czilchert annorum 13, Vendelino Rottermund annorum 16, Iosepho Wozár annorum 18 filiis civium, Ioanne Urbány, Paulo Beloczy, Stephano Sándory, Paulo Ruttokay, Iacobo Baicsy, Daniele Albrecht, Paulo Messatoris, Iosepho Ondrey, Michaele Steffek, Ludovico – Steffek filio prioris annorum 16, Daniele Csecsetka, Paulo Flora, Iosepho Spevak, et Georgio Pecznik civibus.

Mathia Stogl murariorum pallirio, fine metali signorum saxis insculpendorum assumpto.

^a V origináli skratka dd°.

My spoločenstvo prelátov, barónov, magnátov a šľachty Zvolenskej stolice dávame znením tejto listiny na známosť všetkým, ktorým to prinesie úžitok: že sme sa v roku, dňa, mesiaca a na mieste, ako je dolu datovaná táto listina, zišli na všeobecnom zhromaždení, aby sme prerokovali záležitosti týkajúce sa najvznešenejšej služby kráľovstvu a súčasne spoločného dobra pre stolicu. Vtedy, počas prerokovania ostatných bodov, vystúpil na našom zhromaždení Ján Wissneyi, riadny pokladník banskobystrickej banskej komory a kráľovského komorského panstva Ľupča a ústne pred nami predniesol požiadavku, aby sme mu ráčili vystaviť pečaťou našej stolice potvrdený hodnoverný prepis reambulačného protokolu chotára slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica, s ktorým sme boli počas dnešného dňa oboznámení. Súhlasiac s jeho oprávnenou požiadavkou, sme spomenutý reambulačný protokol dali prepísať a vydat' mu vedno s pozemkovými mapami v tomto znení:

Dolu podpísaní, v milostivom zastúpení slávneho spoločenstva vyslaní za účelom opätovného vytýčenia hraníc chotára slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica na základe rozhodnutia zo dňa 7. júna 1820, zaznamenaného pod číslom protokolu 598, dávame ponížene na známosť:

Po tom, čo boli všetkým jurisdikciám, ktorých územia susedia s chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica, oznámené jednotlivé úseky označené za začiatok a nadväzujúce pokračovania reambulácie hraníc, sme dňa 1. augusta roku 1820 na mieste ustanovili za východiskový bod hranice medzi chotármi slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a slávnej rodiny Radvanských ústie potoka Udurna oddeľujúceho od seba spomenuté chotáre v mieste, kde sa vlieva do rieky Hron. Odtiaľto sme začali vytyčovať hranicu proti prúdu potoka prostriedkom jeho koryta metódou, ktorá je najvhodnejšia na účel trvalého zabezpečenia hraníc chotárov pred budúcimi spormi, pretože sa podľa nej dajú aj s odstupom mnohých rokov hraničné znaky, ktoré sa v dôsledku zubu času alebo ľudskej zlovôle stratia, obnoviť a už určené hranice opätovne vytyčiť: všade sme zaznamenali uhol, ktorý zvierá smer vedúci od jedného hraničného bodu k najbližšiemu nasledujúcemu bodu so strelkou kompasu, spolu so vzdialenosťou medzi týmito bodmi a postupujúc od jedného bodu k druhému sme dali postaviť hraničné kopy vytyčujúce hranice vymerané pánom Jurajom Mihalkom, riadnym prisažným geometrom našej slávnej stolice, ktorý ich zaznačil do mapy. Túto mapu, nami podpísanú, pripájame k našej správe. Pri tejto reambulácii boli prítomní:

Zo strany slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica radní páni Jozef Kellner, Ján Fluž, Jozef Rottermund, Michal Rarus a Gabriel Urbáni, podnotár Ján Sumrák, zástupca fiškála Štefan Husák, tribún Ľudu Maximilián Ondrejko, účtovník Ignác Waisz, pokladník vojnovkej kasy Ignác Palkovič, hlavný pisár a zapisovateľ Štefan Pet'ko, člen volenej obce mesta a vyberač desiatku Michal Lassovský, mešťania a členovia volenej obce mesta Andrej Czilchert, Jakub Rhaner, Karol Invitty, Michal Palesch, mešťania Michal Kellner, Samuel Roznauer a jeho 11-ročný syn Ľudovít Roznauer, mešťania Benjamín Reinlander, Michal Fischer, Samuel Libay a jeho 10-ročný syn Gustáv Libay, synovia mešťanov – 15-ročný Daniel Kellner mladší, 15-ročný Ľudovít Kolbenheyer, 13-ročný Karol Czilchert, 16-ročný Vendelín Rottermund, 18-ročný Jozef Vozár, mešťania Ján Urbáni, Pavol Beloczy, Štefan Šándor, Pavol Ruttkay, Jakub Baicsy, Daniel Albrecht, Pavol Messatoris, Jozef Ondrej, Michal Steffek a jeho 16-ročný syn Ľudovít Steffek, Daniel Čečetka, Pavol Flora, Jozef Spevák a Juraj Pecník.

Murársky predák Matej Stogl, ktorého pribrali za účelom vyrytia hraničných znakov do kameňov.

Michaele seniore Balás, Michaele iuniore Balás, Michaele Waisz, Iosepho Babiak, Andrea Daubner, Ioanne Gregor, Michaele iuniore Waisz, Ioanne Balás, Andrea Waisz, Iosepho Paraczka, Iosepho Lichner et Andrea Schmidt operariis civitatis ex villa Harmanetz.

Georgio Stik Maiorfalvensi, Iacobo Iurak, Kostivjarfalvensi cameralibus iurisdictionis, And. Otyiepká, Michaele Sliuka Kostivjarfalvensibus et Matthia Droba Iakabfalvensi civitatis iurisdictionis.

Ex parte i. regio montanae cameralis praefecturae Neosoliensis: D. D. Ioanne Wissnyei, camerae r. Neosoliensis fiscali, Ioanne Kolinazy provitore, Iosepho Decret sylvarum magistro, Floriano Than fiscali adiuncto et Ioanne Obereigner sylvanali practicante.

Ex parte i. familiae de Radvan praesentibus spectabili ac perillustri domino Antonio Radvanszky de Radvan et Sajó-kaza incltyi comitatus huius Zoliensis substituto vice-comite, egregio domino Carolo Radvanszky de Radvan et d. Francisco Banko illustrissimae dominae Evae Pronay relictæ magnifici condam consilarii regii Ioannis de Radvan et Sajokaza viduae et successorum eius provitore.

Ex oppidanis Radvanensibus: Georgio Markovits notario oppidi, Ioanne Becsko, Ioanne Chlpko, Daniele Kruspán, Michaele Mráz, Andrea Solivajecz, Andrea Klincsok, Andrea Braczka, Samuele Rietsanszky, Ioanne Schlejmer, Andrea Settenreich, Andrea Dvorszky, Andrea Czemann, Andrea Markovics, Samuele Markovics, Nicolao Arnus, Georg. Murgáts, Ioanne Luby, Ioanne Ondricsin, Andrea Chlpko, Samuele Rjecsanszky iuniore, Michaele Mráz iuniore, Daniele Schlejmer iuniore, Ioanne Furdik ductore oppidi, Andrea Markovics iuniore 15 annorum, Samuele Furdik 14 annorum, Paulo Besskó iuniore, Ioanne Chlpko iuniore, Ioanne Matrossovits iuniore, Ioanne Braczka annorum 15 et Daniele Mosko sylvano incltyae familiae de Radvan.

Ex possessione Szkubin: Ioanne Bukovszky iudice, Mathia Szolivajecz, Georgio Ursini, Mathia Kutzian annorum 16, Ioanne Steffko annorum 14, Andrea Kollar, Ioanne Neczpalik, Matthia Chmelko, Matthia Semsely, Georgio Arnus, Ioanne Veszel et Ioanne Handlouszky.

Et quidem prout superius attactum est, consistendo in ostio rivi Udurna ab hoc tanquam metationem inter liberae regiae ac montanae civitatis et incltyae familiae de Radvan terrena initiante puncto processimus.

N[ume]rus 1.

Ubi medio alveo eundo, a dextris nobis terrenum civitatis Neosoliensis, a sinistris vero incltyae familiae de Radvan situm mansit, in ductu ipso, post 2^a orgias, a sinistris in 4 pedibus occurrit angulus muniminis lignei ripae Radvanensis, a dextris autem in 3½ org. incipit r. cameralis carbonaria, quae post 80^m orgiam via Neosolio versus inferiorem oppidi Radvan partem ducente terminata cessat, post 81^{am} orgiam incipit pons ligneus, in via hac super rivo Udurna structus, qui usque 85^m orgiam durat: et per civitatem Neosoliensem strui et conservari sole. Post viam hanc a dextris stat domus hospitio cameralis carbonariae scribae deserviens, cui contiguus hortus usque ripam alvei protensus est, quem dein hortus egregii domini Caroli Fluk excipit, a sinistris ubique siti sunt fundi intravillani Radvanenses.

2.

unde rursus

3.

ubi post hortum domini Caroli Fluk hortus Stellevianus et Caroli Margarovszky a sinistris succedit.

Z dediny Harmanec mestskí zamestnanci Michal Baláž starší, Michal Baláž mladší, Michal Waisz, Jozef Babiak, Andrej Daubner, Ján Gregor, Michal Waisz mladší, Ján Baláž, Andrej Waisz, Jozef Paraczka, Jozef Lichner a Andrej Schmidt.

Juraj Styk z Majera, Jakub Jurák z Kostiviarskej spadajúci pod právomoc komory, ďalej Andrej Otiepka, Michal Slivka, obaja z Kostiviarskej, a Matej Droba z Jakuba spadajúci pod právomoc mesta.

Zo strany banskobystrickej prefektúry slávnej kráľovskej banskej komory: páni fiškál banskobystrickej kráľovskej komory Ján Wissneyi, provizor Ján Kolinazy, lesmajster Jozef Dekret, fiškálsky adjunkt Florián Than a lesný praktikant Ján Obereigner.

Zo strany slávnej rodiny Radvanských boli prítomní: vznešený a osvietený pán Anton Radvanský z Radvane a Sajókazy, zastupujúci podžupan tejto slávnej Zvolenskej stolice, znamenitý pán Karol Radvanský z Radvane a pán František Banko, provizor urodzenej pani Evy Prónai, pozostalej vdovy po nebohom veľkomožnom kráľovskom radcovi Jánovi z Radvane a Sajókazy a jej potomkov.

Z obyvateľov mestečka Radvaň: notár mestečka Juraj Markovič, Ján Bečko, Ján Chlpko, Daniel Kruspán, Michal Mráz, Andrej Solivajecz, Andrej Klinčok, Andrej Braczka, Samuel Riečanský, Ján Šlejmer, Andrej Settenreich, Andrej Dvorský, Andrej Czemann, Andrej Markovič, Samuel Markovič, Mikuláš Arnus, Juraj Murgáč, Ján Luby, Ján Ondričin, Andrej Chlpko, Samuel Riečanský mladší, Michal Mráz mladší, Daniel Šlejmer mladší, hajtman mestečka Ján Furdik, 15-ročný Andrej Markovič mladší, 14-ročný Samuel Furdik, Pavol Besskó mladší, Ján Chlpko mladší, Ján Matrošovič mladší, 15-ročný Ján Braczka a horár slávnej rodiny Radvanských Daniel Mosko.

Z dediny Skubín: richtár Ján Bukovský, Matej Szolivajecz, Juraj Ursini, 16-ročný Matej Kucian, 14-ročný Ján Steffko, Andrej Kollár, Ján Necpalík, Matej Chmelko, Matej Semsely, Juraj Arnus, Ján Veszel a Ján Handlovský.

Ako už bolo vyššie uvedené, zhromaždili sme sa pri ústí potoka UduRNA a od tohto počiatočného bodu sme začali postup vytyčovania hranice medzi územím slobodného kráľovského a banského mesta a slávnej rodiny Radvanských.

Číslo 1.

Idúc prostriedkom koryta, mali sme po pravej strane územie mesta Banská Bystrica a po ľavej sídlo slávnej rodiny Radvanských. Po dvoch siahach, ktoré sme prešli v tejto línii, sa po 4 krokoch objavuje na ľavej strane nárožie drevenej hradby radvanského brehu, na pravej strane sa zas od 3,5 siahy začína uhlisko kráľovskej komory, ktorú po 80. siahe ukončuje cesta vedúca z Banskej Bystrice smerom k dolnej časti mestečka Radvaň. Po 81. siahe sa začína drevený most postavený na spomínanej ceste ponad potok UduRNA, ktorý pokračuje až po 85. siahu: podľa zvyku má jeho stavbu a údržbu na starosti mesto Banská Bystrica. Za touto cestou stojí dom slúžiaci na ubytovanie pisára kráľovskej komory. K nemu priliehajúca záhrada sa rozkladá až k brehu potoka. Na ňu potom nadväzuje záhrada znamenitého pána Karola Fluka. Po ľavom brehu sa všade rozkladajú vnútorné pozemky mestečka Radvaň.

2.

Potom hneď:

3.

kde po záhrade pána Karola Fluka nasleduje z ľavej strany záhrada Stelleho a záhrada Karola Margarovského.

4.

Ubi cessante a sinistris horto Margarouszkyano occurrit in 28 org. pons ligneus, in via Neosolio per superiorem oppidi Radvan partem versus Körmöcske ducente super rivo UduRNA structus usque 33° protensus, qui aequae sicut prior per civitatem Neosoliensem conservatur, post hunc situm est a dextris educillum Michaelis Palesch civis Neosoliensis cum ei adiacente horto, a sinistris sunt intravillani fundi Radvanses protensi, unde:

5.

hic cum org 69 cessant fundi intravillani Radvanenses a sinistris, a dextris hortus supræmorato educillo adiacens porro durat.

6.

Ubi post 5° a dextris hortus Paleschianus cessat, post 10° autem orgiam eiusdem ager incipit, a sinistris est ager spectabilis – domini Ludovici Radvanszky.

7.

Ubi post 39° ad schistum argillaceum rubicundi coloris venimus, qui in alveo cataractam format, hic cessat a dextris ager Paleschianus et incipit pratum D. Samuelis Szumrak civis Neosoliensis, a sinistris desinente agro spectabilis domini Ludovici Radvanszky incipit hortus Danielis – Kruspan oppidani Radvanensis.

8.

Ubi a sinistris durat porro hortus Danielis Kruspán usque angulum horti Hinkiani rivi Motičina cum UduRNA, a dextris supra attactum pratum durat.

9.

Ubi a dextris continuat pratum et ager domini Samuelis Szumrak, a sinistris e regione ductus huius est influxus rivi Motičina ad rivum UduRNA.

10.

Initio huius ductus a sinistris est ager Ioannis Ondričín oppidani Radvanensis egregii domini Caroli Radvanszky iurisdictionati, dein succedit pratum dominale inclytæ familiae de Radvan, a dextris continuat idem pratum, et ager supranominati civis Neosoliensis D. Samuelis Szumrak. Rivulus UduRNA limitem constituens non in ipsa directione decurrit, sed mox ad dextram, mox ad sinistram aliquantum deflectit, prout id in adnexa mappa expressum est.

11.

In ductus huius initio rivus metalis a sinistris a 52^a org. vero a dextris usque 160 decurrit, postquam rursus ad sinistram transeundo in eadem usque finem ductus manet. A sinistra rivuli parte continuat dominale pratum inclytæ familiae de Radvan, a dextris continuat pratum domini Samuelis Szumrak, cui succedit pratum et cauletum egregii d[omi]ni Ioannis Fluck senatoris Neosoliensis. A puncto ductum hunc terminante sub directione acus magneticæ gr. 46¾ pos[t] 10° sita est scaturigo infra agrum spectabilis domini Emerici Radvanszky usque quem a sinistris memoratum pratum dominale usque ipsum dumetum et salicem scaturigini adiacentem durat a dextris et pratum egregii D. Ioannis Fluck. Ab eodem puncto ductum terminante sub directione gr. 345¾ post 21° 2′ sita est alia scaturigo aequae infra agrum spectabilis domini Ludovici Radvanszky, supra quam prout supra priorem intermialis cumulus positus est, uterque mox post peractam reambulationem lapide metalis providendus. Hic margo agri cum prato concurrens et a priori usque alteram scaturiginem protensus limitem format. Ab eodem puncto undecimum ductum terminante et in confluxu attactarum duarum scaturiginum sito processimus sub:

4.

Tam, kde sa po ľavej strane končí záhrada Margarovského, sa objavuje na 28. siahe drevený most, ktorý je postavený ponad potok Udurna na ceste vedúcej z Banskej Bystrice cez hornú časť mestečka Radvaň do Kremničky a rozkladá sa po 33. siahu: rovnako ako v predchádzajúcom prípade je udržiavaný mestom Banská Bystrica. Za mostom sa po pravej strane nachádza krčma banskobystrického mešt'ana Michala Palescha vedno so záhradou, ktorá k nej prináleží. Po ľavej strane sa rozkladajú vnútorné pozemky Radvane. Nasleduje:

5.

Tam sa po dosiahnutí dĺžky 69 siah vnútorné pozemky mestečka Radvaň rozkladajúce sa po ľavej strane končia, po pravej strane sa ďalej tiahne záhrada, ktorá prislúcha k vyššie spomenutej krčme.

6.

Po piatich siahach sa na pravej strane končí Paleschova záhrada, ale už po 10. siahe sa začína jeho pole. Po ľavej strane sa rozprestiera pole ctihodného pána Ľudovíta Radvanského.

7.

Na tomto úseku po 39. siahe prichádzame k bridlicovým nánosom červenej farby, ktoré v koryte vytvárajú vodopád. Tu sa po pravej strane končí Paleschovo pole a začína sa lúka banskobystrického mešt'ana pána Samuela Sumráka. Na ľavej strane, kde sa končí pole ctihodného pána Ľudovíta Radvanského, začína sa záhrada obyvateľa mestečka Radvaň Daniela Kruspána.

8.

Tu sa ďalej tiahne záhrada Daniela Kruspána až po roh Hinkovej záhrady pri sútoku potoka Motičina s Udurom. Na pravej strane sa ďalej tiahne vyššie spomenutá lúka.

9.

Na pravej strane pokračuje lúka a pole pána Samuela Sumráka, na protiaľhlej ľavej strane tohto úseku vyúsťuje do potoka Udurna potok Motičina.

10.

Na začiatku tohto úseku sa na ľavej strane rozprestiera pole obyvateľa mestečka Radvaň Jána Ondričina, poddaného znamenitého pána Karola Radvanského, potom nasleduje panská lúka slávnej rodiny Radvanských. Na pravej strane pokračuje tá istá lúka a pole vyššie spomenutého banskobystrického mešt'ana pána Samuela Sumráka. Potok Udurna, ktorý tvorí hranicu, tu netečie v priamom smere, ale meandruje raz napravo, raz naľavo, ako je to vyznačené v priloženej mape.

11.

Na začiatku tohto úseku hraničný potok od 52. siahly bočí napravo až po 160. siahu, potom sa znovu obracia naľavo a tento smer drží až do konca úseku. Na ľavej strane potoka pokračuje panská lúka slávnej rodiny Radvanských, na pravej strane pokračuje lúka pána Samuela Sumráka, po ktorej nasleduje lúka a kapustnisko znamenitého pána Jána Fluka, banskobystrického radného. Vo vzdialenosti 10 siah od bodu, ktorý ukončuje tento úsek, sa pod uhlom 46,75 stupňa od strelky kompasu nachádza prameň poníže poľa urodzeného pána Imricha Radvanského, po ktorý po ľavej strane pokračuje spomínaná panská lúka a po pravej strane až po chrasť vrbiny pri prameni lúka znamenitého pána Jána Fluka. Vo vzdialenosti 21 siah 2 stopy od rovnakého bodu ukončujúceho úsek sa pod uhlom 354,75 stupňa nachádza ďalší prameň rovnako poníže poľa urodzeného pána Ľudovíta Radvanského. Povyše prameňa rovnako ako povyššie toho predchádzajúceho sú dočasne navrhšené hraničné kopy, ktoré budú krátko po skončení reambulácie opatrené hraničnými kameňmi. Tu sa okraj poľa zbieha s lúkou a vytvára hranicu tiahnu sa od jednej studničky k druhej. Od tohto bodu, ktorý ukončuje jedennásty úsek a nachádza sa na sútoku oboch spomenutých prameňov, sme postúpili k úseku:

12.

Ubi post 19° 4^{tus} in angulo agri 4' a linea distante cumulus metalis alter vero in fine ductus erectus est. Hic ex parte egregii domini Ioannis Fluck id praetendebatur, agrum spectabilis domini Emerici Radvanszky a scaturigine usque cumulum in angulo situm 6° et 2' ad territorium civitatis signanter vero ad pratum suum esse protrusum. Intuitu eius partes ad amicam, salva manente via iuris inviatae sunt, ad praecavendam tamen, ne operarii occasione subarationis agri versus pratum egregii domini Ioannis Fluk ultro serpent, superius attacki duo cumuli in angulis agri positi sunt, mox post peractam metationem lapidibus metalibus – providendi. Hinc:

13.

Processimus versus collem a dextris pratum egregii domini Ioannis Fluk, a sinistris agrum spectabilis domini Emerici Radvanszky lineae contiguos habendo, ubi ad finem ductus huius devenientes posuimus a sinistris in 1° 1' e lapidibus constantem cumulum metalem. A puncto ductum terminante processimus.

14.

Ubi a sinistris porro idem prout a dextris idem pratum durat in finem ductus in 1° a dextra positus est cumulus metalis.

15.

Inter agrum spectabilis domini Emerici Radvanszky a sinistra et egregii domini Ioannis Fluk a dextra cessante penes priorem cumulum prato processimus. Unde

16.

Ubi post 1° linea per lapidem terrae impositum cui scutum civitatis hac occasione insculptum est, transito cum fine ductus devenimus ad viam versus Szkubin ducentem, pone quam lapis e terra prominens insigni civitatis inciso notatus est. Hinc

17.

Iuxta ductum memoratae superius viae a dextra sitae eundo pervenimus ad lapidem e terra prominentem, cui scutum civitatis incisum est, a sinistris vero continuat ager spectabilis domini Emerici Radvanszky. Unde

18.

Descendimus de colle intra agros a dextris egregii domini Caroli Fluk, a sinistris inclytae familiae de Radvan versus viam aliam ad possessionem Szkubin et Podlavitz ducentem, quam attingendo – duos cumulos metales scilicet, eis in puncto ductum terminante et trans viam poni curavimus. A duobus his erectis cumulis, ultro versus Podlavitz, ipsa hic existens via limitem format cuius ductum sequendo processimus.

19.

In sinistro viae latere usque lapidem viae adiacentem, cui scutum civitatis insculpi curavimus, in ductu hoc adiacent viae a dextris agri civiles Schubertiani, a sinistris inclytae familiae de Radvan, et colonorum Szkubinensium, ab hinc

20.

Ductum viae sequendo ac

21.

Dein

22.

Ductum viae sequendo advenimus ad lapidem in dextro viae latere e terra prominentem, cui civitatis scutum incidi curavimus. Unde

12.

Tam po 19 siahach bola v rohu poľa vo vzdialenosti 4 stôp od línie hranice postavená 4. hraničná kopa a ďalšia zas na konci úseku. Tu bolo zo strany znamenitého pána Jána Fluka vyhlásené, že pole urodzeného pána Imricha Radvanského bolo od prameňa až po kopu nachádzajúcu sa v rohu posunutú do hĺbky 6 siah a 2 stopy na územie mesta, to jest na jeho pole. Ohľadom toho sa obe strany dohodli, že sa budú pridržovať správnej cesty práva a zmieria sa. Aby sa však predišlo tomu, že sa pracovníci pri orbe poľa príliš posunú smerom na pole znamenitého pána Jána Fluka, umiestnili sa v rohoch poľa vyššie spomenuté dve kopy, ktoré majú byť krátko po ukončení vytyčovania hranice opatrené hraničnými kameňmi. Odtiaľto:

13.

Išli sme ďalej smerom k vrchu, majúc po pravej strane lúku znamenitého pána Jána Fuka a po ľavej strane pole urodzeného pána Imricha Radvanského, ktoré sa dotýkajú hraničnej línie. Keď sme došli na koniec tohto úseku, umiestnili sme na ľavej strane vo vzdialenosti 1 siahy a 1 stopy hraničnú kopu navrhnutú z kameňov. Od bodu, ktorý ukončuje tento úsek, sme postúpili ďalej:

14.

Tam po ľavej strane pokračuje to isté pole a po pravej strane tá istá lúka. Na konci úseku vo vzdialenosti 1 siahy po pravej strane bola umiestnená hraničná kopa.

15.

Pokračovali sme medzi poľom urodzeného pána Imricha Radvanského po ľavej strane a znamenitého pána Jána Fluka po pravej strane po tom, čo sa lúka skončila pri predchádzajúcom medzníku. Odtiaľ:

16.

Tu po 1 siahe vedie hraničná čiara cez kameň ležiaci na zemi, na ktorý sme pri tejto príležitosti dali vytesať mestský znak. Keď sme došli na koniec úseku, dostali sme sa k ceste vedúcej do Skubína, pri ktorej sa na skalú trčiacu zo zeme vytesaním vyznačil mestský znak. Odtiaľ:

17.

Idúc popri úseku vyššie spomenutej cesty ležiacej po pravej strane, sme došli ku skale trčiacej zo zeme, na ktorú bol vytesaný mestský znak. Po ľavej strane pokračuje pole urodzeného pána Imricha Radvanského. Odtiaľ:

18.

Zostúpili sme z vrchu medzi poľami – po pravej strane znamenitého pána Karola Fluka, po ľavej strane slávnej rodiny Radvanských – smerom k ďalšej ceste vedúcej do dedín Skubín a Podlavice. Keď sme k nej došli, dali sme umiestniť dve hraničné kopy – jednu pri bode ukončujúcom úsek a druhú za cestou. Od týchto dvoch vztýčených kóp ďalej smerom do Podlavíc tvorí hranicu samotná cesta, ktorá tadeto vedie. Sledujúc jej úsek, sme išli ďalej:

19.

Na ľavej strane cesty až po skalú ležiacu pri ceste, na ktorú sme dali vytesať mestský znak. Na tomto úseku ležia pri ceste po pravej strane Schubertove meštianske polia, po ľavej strane polia slávnej rodiny Radvanských a skubínskych sedliakov. Odtiaľto:

20.

Sledujúc úsek cesty a:

21.

Potom:

22.

Sledujúc úsek cesty, sme prišli ku skale trčiacej zo zeme na pravej strane cesty, na ktorý sme dali vytesať mestský znak. Odtiaľ:

23.

Eodem viae ductu incedendo devenimus post 103°3' ad punctum, ubi a dextra civiles agri Schubertiani cessant et agri sessionales Podlavicenses ad subditas civitatis Droba nominatos spectantes incipiunt, a sinistris continuant agri colonorum Szkubinensium in collibus holie Huorky nominatis^b siti, a puncto dein in ductum terminante processimus.

24.

Per memoratam viam versus Szkubin et

25.

Podlavicz ducentem, ubi a dextris siti

26.

sunt agri, ac ultimo intravillani fundi

27.

colonorum Podlavicensium Droba, a

28.

sinistris supra nominati agri Szkubinensium Holje Huorky continuant, cum fine ultimi ductus pervenimus ad torrentem ex possessione Szkubin descendente in cuius dextra ripa ante ipsam domum col. Droba invenimus antiquum metalem lapidem inciso scuto civitatis provisum, quem hac occasione, eodem loco firmiter infodi terrae curavimus. A lapide hoc processimus:

29.

Per viam possessionem Szkubin a possessione Podlavitz separantem usque ipsum fluvium Tajouka ubi post 13° in duabus a dextris pone hortum domui Drobiana ad situm deteximus alium grandis molis lapidem antiquum terrae infossum, aequo scuto civitatis insignitum, quem in eadem ipsa localitate reliquimus. A puncto hoc, quod infra cataractam aquam ad molam Podlavicensem derivantem fixum erat, transivimus ad sinistram ripam fluvii Tajouka sub

30.

Ubi post 10° superius memoratam cataractam superando, ultro in sinistra ripa fluvii limitem intra terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis a dextris, ac inclytae familiae de Radvan a sinistris situm constituentis, a puncto – ductum terminante processimus.

31.

Ab hinc

32.

Ubique in sinistra fluvii Tajouka ripa

33.

processimus limitem prout superius attactum

34.

est ipso fluvio formante.

35.

In sinistra fluvii Tajouka ripa

36.

adverso fluvio incessimus, ab ultimo vero

37.

ductu facta est directio versus punctum in altera rivi parte situm sub

^b V origináli uvedené chybne: „nominalis“.

23.

Idúc po tomto úseku cesty, sme sa po 103 siahach a 3 stopách dostali k bodu, kde sa na pravej strane končia Schubertove meštianske polia a začínajú podlavické dedinské polia patriace poddaným mesta zvaným Drobovci. Na ľavej strane pokračujú polia skubínskych sedliakov ležiace na kopcoch zvaných Holie Huorky. Potom sme postúpili ďalej k bodu, ktorým sa končí tento úsek.

24.

Cez spomínanú cestu vedúcu do Skubína a

25.

Podlavíc, kde sa po pravej strane rozkladajú

26.

polia a nakoniec vnútorné pozemky

27.

podlavických sedliakov Drobovcov.

28.

Po ľavej strane pokračujú hore spomenuté polia Skubínčanov Holie Huorky. S koncom tohto posledného úseku sme došli k bystrine stekajúcej z dediny Skubín a na jej pravom brehu priamo pred domom sedliaka Drobu sme objavili starý hraničný kameň, na ktorom bol viditeľný vytesaný mestský znak. Pri tejto príležitosti sme ho dali hlbšie zakopať do zeme. Od tohto kameňa sme išli ďalej:

29.

Po ceste oddeľujúcej dedinu Skubín od dediny Podlavice až po Tajovský potok, kde sme po 13 siahach vo vzdialenosti dvoch siah na pravej strane pri záhrade domu Drobovcov odkryli iný starý veľký kameň zahĺbený do zeme, rovnako označený mestským znakom, ktorý sme nechali na tom istom mieste. Od tohto bodu, ktorý bol zachytený pod vodopádom privádzajúcim vodu k podlavickému mlynu, sme prešli na ľavú stranu Tajovského potoka ku:

30.

Kde po 10 siahach, po prekonaní vyššie spomenutého vodopádu, sme od bodu uzatvárajúceho tento úsek postupovali ďalej po ľavom brehu potoka, ktorý tu tvorí hranicu medzi územím slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica na pravej strane a pozemkami slávnej rodiny Radvanských na ľavej strane.

31.

Odtiaľto:

32.

stále po ľavom brehu Tajovského potoka sme

33.

pokračovali ďalej, držiac sa tak ako vyššie hranice,

34.

ktorú tu tvorí samotný potok.

35.

Na ľavom brehu Tajovského potoka

36.

sme sa vydali k potoku, lebo od posledného

37.

úseku sa vytýčil smer k bodu nachádzajúcemu sa na druhej strane potoka pod

38.

Ubi mensurata linea ab org. 9° usque 18° per fluvium ad alteram ripae partem transit. In 83° distat fluvius 16° a linea, ad quem ex opposita parte torrens profundus descendit, ab hinc in dextra fluvii seu Neosoliensi ripa, usque ipsum insequens punctum processimus, ubi ad vesperam iam vergente die ab ulteriori operatione cessavimus.

Sequenti vero die, id est 2^a Augusti consistendo in puncto, ad quod ultima mensuratio priori die instituta erat processimus. Numerus

39.

Ubi ab ipso puncto in 8° a sinistris decurrens, et limitem constituens fluvius Tajouka situs est in 38 org: post org: 14 ab 82da vero usque 103° org: prope ipsam lineam decurrit, e regione autem orgiae 115^{ae} trans fluvium sita est mola frumentaria inclytae familiae de Radvan, ad quam pons aditum per fluvium ex hac parte praebens post 132° in 10° a sinistris fructus est, ab orgia 152^a usque finem ductus fluvius in distantia 4° a sinistris decurrit.

40.

Ubi post 26° fluvius 25 orgiis a sinistris distat.

41.

Hic a puncto metalis fluvius Tajouka 11 orgiis, in 32^a orgia vero 21° ab 80ma autem usque finem ductus in 2½° a sinistris distat.

42.

In hoc ductu fluvius intra duas et 4° a sinistris decurrit.

43.

In ductu hoc fluvius a sinistris intra 6 et 4° in puncto vero ductum terminante, e regione a sinistra parte vallis Hlboka ad fluvium descendit in 1°, a quo cum fruticibus concreta ulterior ripa liberam permeationem non admisent, inde ad viam Neosolio versus villulam civico montanam Tajova nominatam in territorio civitatis Neosoliensis sitam, ac possessione Iabrikova iuris inclytae familiae de Radvan per eundem fluvium Tajouka segregatam, ducentem flexu facto fluvio metalis Tajouka, prout in mappa exhibetur, a sinistris relicto sub

44.

Ad ipsam viam pervenimus, quam sequendo processimus ultro

45.

Ubi in orgia secunda fluvius Tajouka 58° 3′ a sinistris distat

46.

In trigesima orgia dista[t] fluvius^c Tajouka 56° a sinistris

47.

Ubi in fine ductus fluvius 8° 4′ a sinistris distat, ad quem molaris canalis in puncto hoc influit.

48.

A puncto hoc in dextra viae parte domus operariorum montano cameralium incipiunt, quarum prima est Georgii Makovnik, quae cum 7^a orgia cessat, altera hanc excipiens, in 14° inchoans, in 23° desinens est Francisci Mihalik.

49.

Ubi in orgia 3^a incipit, in 17° desinit mola cameralis a sinistra viae parte sita, in 37° incipit in 43° desinit domus Vagneriana a dextra viae parte sita, quam domus Ioannis Makovnik et Matthiae Stevko in eadem serie sitae excipiunt.

^c V origináli uvedené chybne: „flivius“.

38.

Kde vytýčená hranica od 9. siahy až po 18. siahu prešla na druhú stranu brehu. Na 83. siahe sa potok vzdiali na 16 siah od hranice, ku ktorej z opačnej strany steká hlboká bystrina. Odtiaľto sme pokračovali po pravom, t. j. banskobystrickom brehu potoka až po nasledujúci hraničný bod, kde sme prácu vzhľadom na to, že sa už deň chýlil k večeru, prerušili.

Nasledujúci deň, to jest 2. augusta, sme vykročili od bodu, pri ktorom bolo predchádzajúceho dňa uskutočnené posledné meranie hranice. Číslo

39.

Od tohto bodu tečie Tajovský potok, ktorý tvorí hranicu, naľavo na 8 siah v dĺžke 38 siah, po 14. siahu a od 82. až po 103. siahu tečie popri samotnej hranici. Pri 115. siahe na druhej strane za riekou leží obilný mlyn slávnej rodiny Radvanských, pre ktorý sa po 132. siahe vo vzdialenosti 10 siah po ľavej strane využíval most poskytujúci z tejto strany prístup cez potok. Od 152. siahy až po koniec úseku tečie potok naľavo od hranice vo vzdialenosti 4 siah.

40.

Kde sa po 26. siahe potok vzdiali 25 siah naľavo.

41.

Tu sa Tajovský potok vzdiali naľavo od hraničného bodu 11 siah, na 32. siahe však 21 siah a od 80. siahy až po koniec tohto úseku na 2,5 siahy.

42.

V tomto úseku tečie potok medzi 2 až 4 siahmi vzdialený naľavo.

43.

Na tomto úseku tečie potok naľavo vo vzdialenosti od 6 siah po 4 siahy pri bode uzatvárajúcom úsek. Z protiľahlej ľavej strany zostupuje k potoku Hlboká dolina na 1. siahe. Od tohto úseku krovinami porastený druhý breh už neumožňuje voľný priechod. Preto sme tam odbočili k ceste vedúcej z Banskej Bystrice do meštianskej banskej dedinky zvanej Tajov, ležiacej na území mesta Banská Bystrica, a dediny Jabriková, patriacej slávnej rodine Radvanských, ktoré od seba oddeľuje stále ten istý Tajovský potok, zanechajúc tento hraničný potok po ľavej strane, ako je to vyznačené v mape. Pri:

44.

Dostali sme sa na samotnú cestu, po ktorej sme pokračovali v ďalšom postupe.

45.

Tu sa na druhej siahe Tajovský potok dostane naľavo do vzdialenosti 58 siah 3 stopy.

46.

Na 38. siahe sa Tajovský potok vzdiali na 56 siah naľavo.

47.

Tu na konci úseku je potok vo vzdialenosti 8 siah 4 stopy naľavo a pri tomto bode doň ústi mlynský náhon.

48.

Od tohto bodu sa začínajú po pravej strane cesty domy pracovníkov banskej komory, z ktorých prvý je dom Juraja Makovnika, ktorý sa končí pri 7. siahe, druhý, ktorý po ňom nasleduje, patrí Františkovi Mihalikovi a začína pri 14. siahe a končí pri 23. siahe.

49.

Tu napravo od cesty na 3. siahe sa začína a na 17. siahe končí komorský mlyn, naľavo od cesty na 37. siahe sa začína a na 43. siahe končí Vagnerov dom, po ktorom na rovnakej strane nasledujú domy Jána Makovnika a Mateja Šteška.

50.

Per eandem viam progrediendo a sinistris hortum a mola protensum, a dextra latus montis villulae huic imminens adscitas habuimus, fluvio metali Tajouka, a sinistris prout in mappa exhibetur defluente.

51.

A sinistris huius ductus sita est domus ustulatoria, et antiqua ustrina ipsi fluvio adiacens, supra quam pons muratus in fluvio Tajouka ad novam ustrinam ducens structus est.

52.

Ubi tam a dextra, quam a sinistra viae parte plures montano cameralium operariorum domus structae sunt.

53.

Ubi a sinistris statim cum initio ductus domus didakiana viae adscita est, a dextris vero viae a 26° usque finem ductus parochialia aedificia continuant.

54.

A puncto hoc procedendo, occurrit nobis in 14^a pons muratus super fluvio Tajouka structus, in cuius vicina a dextris Kordikiensis rivus ad fluvium Tajouka influit, ponte dein post vigesimam tertiam orgiam superato ingressi sumus possessionem Iabrikova trans fluvium sitam ac iuris inclytae familiae de Radvan, ubi a dextris viae domus, post illam ponti adiacentem, montano cameralis ustrinae praefecti, a sinistris contra agentis ustrinae et fabri montano cameralis (Walter.) sitae sunt.

55.

Media via per possessionem Iabrikova intra domos a dextris et sinistris sitas pervenimus, ad vicinam pontis lignei superfluvio Tajouka structi. Et quamvis fluvius Tajouka territorium civitatis Neosoliensis seu villulam montanam Tajova a possessione Iabrikova iuris inclytae familiae de Radvan tanquam genuina meta secernat, nihilominus tamen deputati civitatis Neosoliensis insinuarunt civitatem etiam in sinistra rivi parte, in usu iurisdictionis, signanter popularis conscriptionis officialium praefecti scilicet et contraagentis atque famulitii eorundem constitui, declarando ab hoc usu civitatem salvis in reliquo metis recedere non posse.

56.

Ubi ab orgia 14^a usque 18^m pontem ligneum super fluvio Tajouka structum transeundo venimus ad dextram scilicet civitatis Neosoliensis ripam, a quo puncto sub

57.

Processimus via per vallem Pasztjerszka nominatam versus possessionem Kralik ducente fluvio Tajouka a sinistra viae parte decurrente.

58.

Ubi a quinta usque decimam octavam orgiam a sinistra viae parte duae domus operariorum Tajoviensium structae sunt.

59.

Eadem via per vallem Pastjerszka processimus ubi ab orgia decima usque finem ductus cincti operariorum Tajoviensium horti, a sinistra parte viam inter et fluvium iacent.

60.

Hic a dextra incipit, a sinistra autem continuant horti usque rivulum ex valle a dextris sita ad fluvium Tajouka decurrentem, quem cum orgia 25° 3' transeuntes alterum a dextris usque finem ductus viae contiguum invenimus hortum ipso fluvio a sinistra viae parte defluente.

50.

Pokračujúc ďalej po tej istej ceste, sme zaznamenali po ľavej strane záhradu tiahnu sa od mlyna a po pravej strane úbočie hory čnejúce sa nad touto dedinkou, pričom tok Tajovského potoka tvoriaceho hranicu bol vľavo tak, ako to ukazuje mapa.

51.

Po ľavej strane tohto úseku sa nachádza pražiarenň a stará huta tesne pri potoku, nad ktorou je postavený murovaný most vedúci cez Tajovský potok do novej huty.

52.

Tu sú tak po pravej, ako aj po ľavej strane cesty postavené viaceré domy zamestnancov banskej komory.

53.

Tu po ľavej strane je hneď na začiatku úseku postavený pri ceste učiteľov dom. Po pravej strane cesty sú zas od 26. siahly až po koniec úseku farské budovy.

54.

Ako sme postúpili ďalej od tohto bodu, pri 14. siahe sa nám ukázal murovaný most postavený ponad Tajovský potok, v blízkosti ktorého z pravej strany ústi do Tajovského potoka Kordický potok. Po tom, čo sme prešli cez most, sme po 23. siahe vošli do dediny Jabriková, ktorá leží za potokom a patrí slávnej rodine Radvanských. Po pravej strane cesty sa tam nachádzajú domy: po prvom, ktorý je hneď pri moste, je dom prefekta huty banskej komory. Na protiľahlej ľavej strane cesty je dom kontrolóra huty banskej komory a banského majstra (Walter).

55.

Cestou uprostred dediny Jabriková, pomedzi domy, ktoré ju lemujú z pravej aj ľavej strany, sme sa dostali do blízkosti dreveného mosta postaveného ponad Tajovský potok. A hoci Tajovský potok sťaby prirodzenou hranicou oddeľuje územie mesta Banská Bystrica, resp. banícku dedinu Tajov od dediny Jabriková patriacu slávnej rodine Radvanských, napriek tomu vyslanci mesta Banská Bystrica oznámili, že mesto má právo aj na ľavej strane užívať majetky, a to konkrétne pre prefekta úradu pre súpis ľudu a jeho ustanoveného zástupcu a zamestnancov tohto úradu. Zároveň vyhlásili, že mesto, aj keď zvyšok hraníc považuje za nedotknuteľné, od tohto užívania nemôže upustiť.

56.

Tu sme prešli po drevenom moste postavenom ponad Tajovský potok od 14. po 18. siahu a dostali sme sa na pravý breh, t. j. územie mesta Banská Bystrica. Od tohto bodu pod

57.

Pokračovali sme cestou vedúcou cez dolinu zvanú Pastierska do dediny Králiky, pričom tok Tajovského potoka sa nachádzal po ľavej strane cesty.

58.

Tu sú na ľavej strane cesty od piatej po osemnástu siahu postavené dva domy tajovských baníkov.

59.

Tou istou cestou cez Pastiersku dolinu sme postupovali ďalej, pričom od desiatej siahly až po koniec úseku ležia na ľavej strane cesty medzi potokom a cestou koldokola záhrady tajovských baníkov.

60.

Tu sa po pravej strane začínajú a po ľavej zas pokračujú záhrady až po potôčik pritekajúci do Tajovského potoka z údolia ležiaceho naľavo. Pri 25. siahe a 3 stopách sme prešli cez potok na druhú stranu, kde sme napravo od cesty natrafili na záhradu nepretržite sa tiahnuca až po koniec úseku, pričom samotný potok tiekol po ľavej strane cesty.

61.

Ubi in orgia vigesima a dextris horto cessante cum fine ductus ad saxum a dextris viae contiguum pervenimus.

62.

Viam sequendo ubi a vigesima orgia usque finem ductus a sinistris hortus viam inter et fluvium protenditur.

63.

Hic ab ipso puncto a dextris incipit hortus usque punctum sequens protensus, a sinistris vero in orgia decima ille priori ductu inchoans desinit. Cum fine ductus vero pervenimus ad localitatem, ubi trans fluvium a sinistris ostium vallis do Mutnjho nuncupatae conspicitur, per quam via Cremincium ducit et e qua rivulus Mutno nominatus ad fluvium Tajouka decurrit.

64.

A puncto in 2us orgiis a sinistra existit pons super fluvio Tajouka, per quem via ad vallem do Mutnjho deflectit, in 40° 3' est ponticulus super rivo ex valle a dextris sita decurrente, post quam hortus a dextra viae adscitus inchoat.

65.

Ubi post 8 orgias hortus a dextris situs cessat, post 40° autem conspeximus a sinistra parte trans fluvium saxum e latere montis prominens, unde ultro viae ductum secuti sumus.

66.

A puncto procedendo post 5° structum vidimus super fluvio Tajouka ponticulum, ad domum trans eum ei sinistra parte sitam aditum praebentem.

67.

Ultro viam versus possessionem Kralik ducentem sequendo fluvio Tajouka a sinistra parte defluente.

68.

Post mensuratas in ductu hoc 16° venimus ad localitatem, ubi trans fluvium a sinistris ostium alterius vallis Farbenueo dictae conspicitur, e qua rivulus eiusdem nominis cum valle ad fluvium Tajouka supra influxum iam in rivum coarctatum influit. E regione porro orgiae trigesimae sitam trans rivum Tajouka a sinistris domum in localitate Pod Studenuo nominata conspeximus. In org. 47 vero situs est pons, per quem via ex valle Pasztjerszka ad possessionem Kralik deflectit. Ab orgia porro nonagesima quinta usque 113^m transit linea per rivum Tajouka, in nonagesima septima orgia vero in sinistra rivi parte prominenti saxo scutum civitatis incidi curavimus.

69.

Processimus porro per vallem Pastjerszka in ipsa rivi Tajouka ripa, ubi cum orgia quinquagesima ipsum rivum ingrediendo in orgia quinquagesima sexta oppositum habuimus a sinistris in septima orgia saxum, e cuius subterraneis cavernis rivus Tajouka, ad quas paulo superius influendo lectum suum siccum relinquit, effluit. Cum orgia porro septuagesima transivimus pone antiquum calcis furnum exustorium duabus orgiis, tribus pedibus a linea a sinistra parte situm.

70.

Sicco rivi lecto incedendo cum fine ductus ad saxum a dextris ex latere montis prominens venimus.

71.

Eodem sicco rivi lecto incedendo pervenimus cum fine ductus ad dextram.

61.

Tu sa pri dvadsiatej siahe skončila záhrada po pravej strane a s koncom úseku sme sa dostali ku skale pri pravej strane cesty.

62.

Držali sme sa ďalej cesty, po ľavej strane ktorej sa od dvadsiatej siahy až po koniec úseku tiahla záhrada medzi cestou a potokom.

63.

Tu po pravej strane hneď od tohto prvého bodu sa začína záhrada, ktorá sa tiahne až po nasledujúci bod. Naopak, záhrada po ľavej strane, ktorá začala ešte na predchádzajúcom úseku, tu pri desiatej siahe končí. S koncom úseku sme sa dostali na miesto, kde sme za potokom na ľavej strane zbadali ústie doliny zvanej Mútne, cez ktorú vedie cesta do Kremnice a z ktorej do Tajovského potoka priteká potôčik zvaný Mútnanský potok.

64.

Pri 2. siahe od počiatočného bodu sa nachádza most ponad Tajovský potok, cez ktorý odbočuje cesta do doliny Mútne. Pri 40. siahe a 3. stope je mostík ponad potok stekajúci z doliny na pravej strane, po ktorej sa začína záhrada, ktorá sa po pravej strane pripája k ceste.

65.

Tu po 8 siahach sa záhrada nachádzajúca sa na pravej strane končí. Po 40. siahe sme však po ľavej strane za potokom zbadali balvan čnejúci z úbočia hory. Odtiaľ sme sa stále ďalej držali úseku cesty.

66.

Od predchádzajúceho bodu sme po 5 siahach uvideli mostík postavený ponad Tajovský potok, ktorý zabezpečoval prístup k domu nachádzajúcemu sa za potokom na jeho ľavej strane.

67.

Držali sme sa ďalej cesty vedúcej do dediny Králiky s Tajovským potokom tečúcim po ľavej strane.

68.

Po odmeraní 16 siah na tomto úseku sme prišli na miesto, kde za potokom na ľavej strane vidno ústie inej doliny zvanej Farebná. Z nej ústi potôčik rovnomenný s dolinou do Tajovského potoka, ktorý sa nad týmto sútokom už zužuje. Tridsať siah ďalej od tohto miesta sme za Tajovským potokom na ľavej strane zbadali dom nachádzajúci sa v lokalite zvanej Pod Studenou. Na 47. siahe sa zas nachádza most, cez ktorý odbočuje cesta z doliny Pastierska do dediny Králiky. Ďalej od deväťdesiatej piatej siahy až po 113. siahu prechádza hranica po Tajovskom potoku. Na balvan čnejúci na ľavom brehu potoka pri deväťdesiatej siedmej siahe sme dali vytesať mestský znak.

69.

Pokračovali sme ďalej cez Pastiersku dolinu po samom brehu Tajovského potoka a pri päťdesiatej siahe sme vošli do samotného potoka, kde na päťdesiatej šiestej siahe sa nám objavil pred očami balvan na sedem siah naľavo, z ktorého podzemných rozsádlín vyteká Tajovský potok, ktorý do nich len o trochu vyššie vtiekol, zanechajúc po sebe suché koryto. Ďalej na sedemdesiatej siahe sme prešli okolo starej pece na pálenie vápna, ktorá sa nachádzala dve siahy, tri stopy naľavo od hraničnej línie.

70.

Kráčajúc suchým korytom potoka, sme na konci úseku prišli k balvanu čnejúcemu z úbočia hory na pravej strane.

71.

Kráčajúc ďalej suchým korytom potoka, sme na konci úseku prešli na pravú stranu.

72.

Ubi initio ductus a sinistris lecto manente cum 40^a lectum transivimus et cum fine ductus in sinistra lecti parte subsistendo ad vesperam tendente die ab ulteriori labore supersedendo ad villam Tajova redivimus.

Die subsequente id est 3^{ia} Augusti in fine ductus ultimi priori die facti consistendo processimus.

73.

Ubi initio ductus a sinistra prominens e latere montis saxum contiguum habendo post 14° ad lectum rivi Tajouka descendimus.

74.

Prope saxum a sinistra ipsi rivo imminens per lectum processimus.

75.

Ubi post quinque orgias a sinistris in 2½° e latere montis prominenti super rivo, saxo civitatis scutum incisum est. Numerus:

76.

In hoc ductu initio per dextram ripam postea per alveum ducente pos 1° 1´ ab initiante puncto in 1° 3´ a sinistra lapidi maiori e ripa prominenti scutum civitatis incidi curavimus: post vero 17['] aperitur a dextris vallis pod Malachouszkou nominata.

77.

Ab initio ductus usque vigesimam secundam orgiam per alveum postea in dextra lecti ripa processimus, cum fine ductus autem iterum ad alveum pervenimus.

78.

Hic quoque usque orgiam vigesimam in lecto rivi, post vero in sinistra eius ripa incessimus, sub

79.

Lecto rivi a dextris ductus adscito manente.

80.

Cum prima orgia ad alveum descendendo ex eodem cum quinta egressi sumus, itidemque cum fine ductus ad alveum siccum ab utroque latere prominentibus saxis septum descendimus, per quem sub

81.

Ultro^d processimus.

82.

Ubi cum org. 12ma alveum transeundo cum 27^a iterum alveum ingressi sumus.

83.

Sicco rivi alveo a sinistris manente cum fine ductus ad saxum e terra prominens venimus, in cuius cacumine ductum terminavimus.

84.

A saxo hoc ascendimus versus montem per localitatem pod Sztrminu vocatam alveo rivi, in quo iam vastigia aliqua aequae comparent, a sinistris altis ac praeruptis ripis ab utrinque septo manente.

85.

Porro per eandem localitatem pod Sztrminu vocatam ascendimus lecto rivi sicut prius utrinque, altis et praeuptis ripis coarctato a sinistris manente, in quo iam maior aquae copia videtur.

^d V origináli uvedené chybne: „Uttro“.

72.

Na začiatku úseku sme mali stále koryto po ľavej strane, ale pri 40. siahe sme prešli cez koryto a na konci úseku sme sa na ľavej strane koryta aj zastavili. Keďže sa už deň nakláňal k večeru, od ďalšej práce sme upustili a vrátili sme sa do dediny Tajov.

Nasledujúceho dňa, to jest 3. augusta, sme sa dostavili na koniec posledného vyznačeného úseku zo včerajšieho dňa, odkiaľ sme pokračovali ďalej.

73.

Na začiatku úseku sme tu mali na dosah skalné bralo čnejúce z úbočia hory po ľavej strane a po 14 siahach sme zostúpili do koryta Tajovského potoka.

74.

Popri brale čnejúcom z ľavého brehu potoka sme postupovali ďalej po koryte.

75.

Tu po piatich siahach je na brale čnejúcom z úbočia hory vo výške 2,5 siahy nad potokom vytesaný mestský znak. Číslo:

76.

Na začiatku tohto úseku vedúcom po pravom brehu a potom cez koryto potoka sme po 1 siahe a 1 stope dali vytesať mestský znak na väčší kameň čnejúci vo vzdialenosti 1 siahy a 3 stôp na ľavej strane brehu. Po 17 siahach sa nám po pravej strane otvoril pohľad do doliny zvanej Pod Malachovskou.

77.

Od začiatku úseku sme až po dvadsiatu druhú siahu postupovali po koryte a potom po pravom brehu koryta potoka. S koncom úseku sme sa však znovu dostali do koryta.

78.

Aj tu sme až po dvadsiatu siahu kráčali v koryte potoka, potom sme však vyšli na jeho ľavý breh.

79.

Úsek ostáva pri koryte potoka po pravej strane.

80.

S prvou siahou sme zostúpili do koryta, s piatou siahou sme z neho vyšli a na konci úseku sme znovu zišli do suchého koryta obklopeného skalami vypínajúcimi sa po oboch stranách a ním sme pod

81.

Ďalej pokračovali.

82.

Tu sme s 12. siahou prešli cez koryto a s 27. siahou znovu doň vstúpili.

83.

Suché koryto potoka sme mali stále po ľavej strane a na konci úseku sme prišli k skale čnejúcej zo zeme, na vrchole ktorej sme ukončili tento úsek.

84.

Od tejto skaly sme cez lokalitu zvanú Pod Strminu stúpali na vrch, pričom koryto potoka lemované po oboch stranách vysokými a strmými brehmi, v ktorom sa už začali objavovať stopy vody, sme mali stále po ľavej strane.

85.

Ďalej sme stúpali cez už zmienenu lokalitu zvanú Pod Strminu, pričom v koryte potoka – tak ako predtým zovretého po oboch stranách medzi vysoké a strmé brehy, ktorý sme mali stále po ľavej strane, už bolo vidno viac vody.

86.

Hic e regione puncti a sinistris conspicitur cataracta aquae de saxo rivum intercludente ad profundiora ruentis ductus ulteriore in ipso margine ripae decurrente.

87.

Ductu hoc incedendo^e transivimus a 16 usque 18^{vam} rivulum Sztudenez qui ex valle eiusdem nominis a dextris sita defluit, a vigesima octava vero usque trigesimam orgiam traiecimus ipsum metalem rivulum et cum fine ductus in eius sinistra ripa constitimus, unde porro

88.

In sinistra dicti metalis rivi ripa versus exiguum collem processimus rivo ipso a dextris manente, plaga ipsa a supra dicta valle nomen do Sztudenjecz obtinente.

89.

Versus eundem collem processimus.

90.

De colle descendendo a vigesima quarta usque vigesimam octavam orgiam metalem rivulum traiciendo in dextra eius ripa constitimus. Unde porro

91.

Per plagam do Sztudenjecz nominatam in dextra rivi ripa^f progressi sumus rivo ipso metali a sinistris cursum suum, prout hoc ita sequentibus ductibus:

92.

93.

94.

95.

96.

97.

Semper a sinistra tenente.

98.

In ductu hoc linea a decima usque duodecimam orgiam per metalem rivum transeundo in eius sinistra ripa usque vigesimam sextam orgiam decurrit, post vigesimam septimam orgiam vero rursus ad dextram ripam transit.

99.

Hic rursus ab orgia duodecima usque vigesimam linea per metalem rivum transiens usque finem ductus in sinistra eius ripa decurrit.

100.

Cum orgia duodecima usque vigesimam transit linea per rivum ad eius dextram ripam, in qua

101.

Rivo metali a sinistris manente, ultro tendit.

102.

Prout prius rivo a sinistris manente.

103.

Ubi in dextra rivi ripa procedendo ab orgia 34 usque trigesimam quintam orgiam ipsum rivum transeuntes cum fine ductus in sinistra eius ripa constitimus.

104.

In ipso ripae sinistrae metalis rivi margine processimus.

^e V origináli uvedené chybné: „incedendo“.

^f V origináli uvedené chybné: „rippa“.

86.

Tu z kraja počiatočného bodu vidno po ľavej strane vodopád, ktorý padá zo skaly prehradzujúcej potok do veľkej hĺbky. Úsek vedie ďalej po samom okraji brehu.

87.

Kráčajúc po tomto úseku, sme medzi 16. a 18. siahou prešli cez Studený potok, ktorý priteká z rovnomennej doliny po pravej strane. Medzi dvadsiatou ôsmou a tridsiatou siahou sme prešli cez vlastný hraničný potok a na konci úseku sme sa zastavili na jeho ľavom brehu. Odtiaľ sme pokračovali ďalej.

88.

Na ľavom brehu spomenutého hraničného potoka sme išli ďalej smerom k menšiemu kopcu, pričom sme potok mali stále po pravej strane. Toto miesto je pomenované po vyššie spomenutej doline Do Studenec.

89.

Pokračovali sme ďalej na zmienený kopec.

90.

Zostupujúc z kopca, sme medzi dvadsiatou štvrtou a dvadsiatou ôsmou siahou prešli cez hraničný potok a zastavili sme sa na jeho pravom brehu. Odtiaľ sme pokračovali ďalej.

91.

Kráčali sme ďalej po pravom brehu potoka cez miesto zvané Do Studenec, pričom tok samotného hraničného potoka sme mali po ľavej strane, ako aj na nasledujúcich úsekoch:

92.

93.

94.

95.

96.

97.

Stále sme sa držali potoka po ľavej strane.

98.

Na tomto úseku prechádza hranica medzi desiatou a dvanástou siahou na ľavý breh potoka, kadiaľ beží až po 26. siahu, po 27. siahe však opäť prechádza na pravý breh.

99.

Tu hranica znovu medzi dvanástou a dvadsiatou siahou prechádza cez potok a až do konca úseku beží po jeho ľavom brehu.

100.

Medzi dvanástou a dvadsiatou siahou prechádza hranica cez potok na jeho pravý breh, po ktorom

101.

sa tiahne ďalej, držiac sa potoka po ľavej strane.

102.

Rovnako ako predtým sa drží potoka po ľavej strane.

103.

Tu sme postupovali po pravom brehu potoka, ale medzi 34. a 35. siahou sme cezeň prešli a na konci úseku sme sa zastavili na jeho ľavom brehu.

104.

Pokračovali sme ďalej po samom okraji ľavého brehu hraničného potoka.

105.

A sexta usque nonam orgiam per rivum transeuntes ad dextram eius ripam venimus ipso rivo a sinistris defluxum tenente, in orgia vero trigesima prima a dextra lineae adiacentem lapidem scuto civitatis insigniri curavimus.

106.

Rivo a sinistris defluente venimus ad localitatem pod Kovacsowu Luku nominatam.

107.

Hinc ab orgia decima quinta usque decimam nonam ad sinistram rivi ripam transivimus, ubi exiguus in rivo ponticulus existit.

108.

In sinistra rivi ripa processimus.

109.

Hinc ingressi sumus angustam altis et praecipitibus lateribus montium ab utrinque constriictam vallem, cuius latitudinem tantum ipse rivus per quem progressi sumus, efficit.

Numerus

110.

In ductu hoc a dextris aperitur vallis, de qua exiguus rivulus ad metalem rivum influit.

111.

Ubi a secunda usque tertiam orgiam linea rivum transiens usque finem ductus in eius sinistra ripa decurrit.

112.

Cum semi altera orgia linea rivum transiens dein in eius dextra ripa decurrit.

113.

Processimus versus exiguum attamen asperum collem metali rivo a sinistris manente, in cuius lecto ubi collis attollitur, vestigia antiquae cataractae aquam olim e rivo ad terrenum inclytae familiae de Radvan derivatis conspeximus. In dextro latere ductus huius pratum illud, a quo – tam inferius sita quam haec plaga nomen accepit, scilicet Kovacsova Luka nominatum situm est. Ductus huius mensuratione terminata ad vesperam iam vergente die a continuatione laboris supersedendo in ipso attacto prato Kovácsova Luka pernoctavimus. Die 4ª Augusti vero in puncto mensuratum die priori ultimum ductum terminante consistendo per localitatem pod Scharianczovou Szkalou nominatam porro adverso fluxu metalis rivi procedendo ultro incessimus sub

114.

Ubi a nona usque decimam nonam orgiam sinum rivi a sinistra ad dextram efformatum transeundo in eius dextra ripa incessimus usque quinquagesimam septimam orgiam, cum qua rivum transeundo in eius sinistra ripa constitimus, in qua ultro sub

115.

Procedendo per duos rivulos a sinistris ad metalem rivum in dextra lineae parte decurrentem defluentes transivimus.

116.

Porro in sinistra rivi metalis ripa eundo post mensuratas novem orgias in saxo a sinistris sito ac novem orgiis a linea distante insigne inclytae familiae Radvanszky exsculpi curavimus.

117.

In eadem sinistra ripa processimus.

105.

Medzi šiestou a deviatou siahou sme prešli cez potok a prišli sme na jeho pravý breh, držiac sa toku potoka po ľavej strane. Na tridsiatej prvej siahe sme dali na kameň ležiaci po pravej strane hranice vytesať mestský znak.

106.

S tokom potoka po ľavej strane sme prišli na lokalitu zvanú Pod Kováčovu Lúku.

107.

Tu – medzi pätnástou a devätnástou siahou – sme prešli na ľavý breh potoka, kde sa nachádza maličký most cez potok.

108.

Postupovali sme ďalej po ľavom brehu potoka.

109.

Odtiaľto sme vstúpili do úzkej doliny zovretej z oboch strán medzi vysoké a strmé úbočia hôr, ktorej šírku vyplňal iba samotný potok, po ktorom sme kráčali. Číslo

110.

Na tomto úseku sa po pravej strane otvorila dolina, z ktorej pritekal do hraničného potoka potôčik.

111.

Tu medzi druhou a tret'ou siahou hranica prechádza cez potok a až po koniec úseku vedie po jeho ľavom brehu.

112.

Po poldruha míle hranica prechádza cez potok a odtiaľ vedie po jeho pravom brehu.

113.

Postupovali sme ďalej smerom na neveľký, hoci strmý kopec s hraničným potokom stále po ľavej strane. V jeho koryte – na mieste, kde sa začína kopec dvíhať – sme zbadali stopy starej hrádze, ktorou sa kedysi odvádzala voda z potoka na grunty slávnej rodiny Radvanských. Po pravej strane tohto úseku sa nachádza lúka zvaná Kováčova Lúka, podľa ktorej je pomenované aj miesto ležiace nižšie. Vzhľadom na to, že po dokončení vymeriavania tohto úseku sa už deň chýlil k večeru, upustili sme od pokračovania v ďalšej práci a prenočovali sme priamo na zmienenej Kováčovej Lúke. Dňa 4. augusta, nachádzajúc sa priamo v bode končiacom posledný úsek, ktorý sme vymerali predchádzajúceho dňa, vydali sme sa dopredu popri toku hraničného potoka cez chotár zvaný Pod Šarjancovou skalou a pokračovali sme vo vytyčovaní úseku pod číslom:

114.

Tu sme medzi deviatou a desiatou siahou prešli cez ohyb potoka zľava doprava a pokračovali po jeho pravom brehu až po päťdesiatu siedmu siahu, pri ktorej sme prešli cez potok a zastavili sa na jeho ľavom brehu. Tam sme pokračovali ďalej pod číslom:

115.

Postupujúc ďalej, sme prešli cez dva potôčiky pritekajúce zľava do hraničného potoka tečúceho po pravej strane hranice.

116.

Idúc ďalej po ľavom brehu hraničného potoka, sme po odmeraní vzdialenosti deviatich siah dali vytesať erb slávnej rodiny Radvanských na kameň nachádzajúci sa po ľavej strane vo vzdialenosti deviatich siah od hranice.

117.

Postupovali sme ďalej stále po ľavom brehu.

118.

Hic initio ductus prominentem in dextra rivi parte insigni civitatis signari lapidem et contici procerae fagi, quae pone dictum lapidem crescit, idem insigne incid[i] curavimus rivo ipso a dextris decurrente.

119.

Ubi angustum ab utrinque praecipitibus montium lateribus, quae arboribus tecta sunt, septam vallem subintrando post 12to org. a dextris in 2us orgiis prominenti in ipso rivo rupi insigne civitatis exsculpi curavimus.

120.

Per eandam angustam vallem processimus rivo metali a dextris manente. Et quia hic ulteriorem vallem copiosis quae ad eam corruerunt arboribus adeo impeditam vidimus, ut impossibile esset ulterius operationem continuandi, dilata^s dictae vallis ab arboribus et ulterioris metalis lineae usque cacumen montis Šarjanková (Schranzenstein) nominati egregio domino Carolo Radvanszky repurgatione per ardua montis latera ad cacumen contendimus, ad quod perveniendo in puncto, quod tam per Neosolienses, quam Radvanenses qua punctum concursus terrenorum Neosoliensis Radvanensis et Cremnicziensis remonstratum et pro tali agnitum erat substitutum in eoque cumulum metalem e lapidibus et terra erigi curavimus, cui ab orientali parte lapis litteris CN et currentis anni 1820 numero, ab occidentali vero alter litteris DR notatus suppositi sunt, quem dum erectum vidissemus, continuatione dimensionis restantis ad huc metalis tractus in tempus illud, quo repurgationem memoratae vallis iam peractam esse insinuatam fuerit, dilata, domum reversi sumus. Signatum infra Montem Sarjancova (Schranzenstein) die 4^a Augusti anno 1820.

Insinuatione dein per egregium dominum Carolum Radvanszky illa facta, tam vallem pod Sarjancowou, quam et restantem, a puncto illo ubi vallis desinit metalisque linea per praeceps admodum latus montis versus concursum trium utpote Neosoliensis, Radvanensis, Cremnicziensis terrenorum tendit, ductus metalis partem iam repurgatam esse, peracta interea reliquorum ductuum metatione.

Die 19^a Septembris ad faciem loci exeundo constitimus in puncto ultimum utpote centesimum vigesimum primum ductum terminante, ab indeque versus originem vallis ascendimus.

121.

Ubi post unam orgiam unum pedem in saxo trans rivum ad dextram in 3° sita, prout aliud post nonem orgias 4' aequae trans rivum in saxo ad 3° 3' ad dextram scutum civitatis incidi curavimus. Cum ductus fine venimus ad saxum rivum per medium intercludens, de quo delabens aqua cataractam format unde porro

122.

Versus originem vallis eiusdem adscendendo post trigesimam octavam orgiam vidimus scaturiginem a sinistris ad vallem defluentem, post 48° vero & 2' in saxo ad 1° ad dextram remoto insigne civitatis incid[i] curavimus, cum fine ductus huius venimus ad localitatem, ubi duae scaturigines altera a dextris, altera vero a cuniculo fodinae hic quondam apertae, ac a puncto ductum terminante 9^{is} distante confluent, et cum tertia illa sub 38° notata iuncta rivulum formant. Punctum ipsum ductum terminans cum hic iam vallis desinat et ulterior limes per praeceps latus montis versus apicem tendat e lapidibus et terra agesto cumulo notavimus a quo.

123.

Per praeceps latus montis adscendendo cumulum erigi curavimus. Unde

^s V origináli uvedené chybné: „delata“.

118.

Tu sme dali vyznačiť mestský znak na kameň čnejúci sa po pravej strane potoka hneď na začiatku úseku. Ten istý erb sme dali vyryť aj do kmeňa vysokého dubu, ktorý rastie za spomínaným kameňom s tokom potoka po pravej strane.

119.

Tu sme vošli do úzkej doliny zovretej z oboch strán strmými horskými úbočiami, ktoré sú zarastené stromami, a po 12 siahach sme dali vytesať mestský znak na skalné bralo čnejúce sa po ľavej strane vo vzdialenosti 2 siah od brehu potoka.

120.

Touto úzkou dolinou sme postupovali ďalej s hraničným potokom stále po pravej strane. A pretože sme odtiaľto videli, že úzka dolina je ďalej taká zahataná veľkým množstvom stromov, ktoré do nej popadali, že nebude možné pokračovať v ďalšej práci, rozhodli sme sa poveriť vyčistením priechodu od popadaných stromov v doline a ďalšej línie hranice až po štít vrchu zvaného Kremnická skala (Šarjancová) znamenitého pána Karola Radvanského a zamierili sme cez strmé úbočie hory na jej vrchol. Dosiahli sme ho v bode, ktorý tak Banskobystričania, ako aj Radvančania označili za bod, v ktorom sa stretáva banskobystrický, radvanský a kremnický chotár, a za taký ho aj uznali. Z kameňov a zo zeminy sme na ňom dali navrieť hraničnú kopu a z východnej strany umiestnili kameň s vyznačenými písmenami CN a číslom tohto roku 1820, zo západnej strany zas kameň s písmenami DR. Keď sme ho uvideli stáť, keďže pokračovanie vymeriavania zvyšného úseku hranice k tomuto bodu sa odložilo na čas, až príde správa, že prečistenie spomenutej doliny už bolo dokončené, rozhodli sme sa vrátiť domov. Zapísané pod vrchom Kremnická skala (Šarjancová) dňa 4. augusta roku 1820.

Kým bolo potom znamenitým pánom Karolom Radvanským oznámené, že práca je hotová, že totiž časť úseku hranice vedúca cez dolinu pod Šarjancovou skalou, ako aj tá zvyšná, čo ide od bodu, kde sa končí dolina, cez nadmieru strmé úbočie na miesto stretu troch chotárov – banskobystrického, radvanského, kremnického, bola už vyčistená, vykonalo sa vymeriavanie hranice na ostatných úsekoch.

Dňa 19. septembra sme sa dostavili na východiskové miesto na naposledy vymeraný bod, t. j. tam, kde sa skončil stodvadsiaty prvý úsek. Odtiaľto sme začali stúpať smerom na začiatok doliny.

121.

Tu po jednej siahe a jednej stope sme dali vytesať mestský erb na balvan nachádzajúci sa na pravej strane za potokom vo vzdialenosti 3 siah rovnako ako na ďalší balvan po 9 siahach a 4 stopách ležiaci takisto na pravej strane za potokom vo vzdialenosti 3 siah 3 stôp. Na konci úseku sme prišli k balvanu, ktorý uprostred toku prehradil potok, takže voda pretekajúce cezeň vytvára vodopád. Odtiaľto ide ďalej úsek:

122.

Stále stúpajúc smerom k začiatku doliny, sme po tridsiatej ôsmej siahe uvideli potôčik pritekajúci do doliny z ľavej strany. Po 48. siahe a 2 stopách sme dali na balvan ležiaci vo vzdialenosti 1 siahy po pravej strane vytesať mestský znak. Na konci tohto úseku sme prišli na miesto, kde sa vo vzdialenosti 9 siah od bodu uzatvárajúceho úsek zlievajú dva potôčiky – jeden pritekajúci z pravej strany, druhý zas zo štôlne bane, ktorá sa tu kedysi prevádzkovala. Keď sa potom spoja s tretím potôčikom zaznačeným pri 38. siahe, vytvoria spolu potok. Bod, ktorý uzatvára tento úsek, ukončuje už aj dolinu, pričom hranica odtiaľ smeruje ďalej cez strmé úbočie na vrchol, sme označili medzníkom z navrieňných kameňov a zo zeminy. Od neho:

123.

Stúpajúc po strmom úbočí, sme dali postaviť kopu. Odtiaľ:

124.

Adscendimus, ac in fine ductus cumulo erecto processimus.

125.

Utro per praeceps montis latus cumulumque erigi curavimus.

126.

Ubi cumulo erecto ultro

127.

Per praeceps ac fere praeruptum montis latus adscendimus relictoque cumulo porro.

128.

Cum difficultate et periculo de latere montis ruendi altius scandimus positoque cumulo.

129.

Post unam orgiam in saxo a dextra prominente scutum civitatis incidi curavimus, in fine vero ductus erecto cumulo ultro sub

130.

Praeruptum montis latus scandimus ac posito cumulo praeterea in opposito ductus saxo scutum civitatis et annum 1820 incid[i] curavimus et a priori directione deflectentes sub

131.

Cacumini montis adpropinquantes scandimus ubi posito cumulo tandem numerus

132.

Ad cacumen montis Šarjancowa (Schranzenstein) evadendo circa cumulum concursum trium terrenorum scilicet Neosoliensis, Radvanensis & Cremnitziensis designantem constitimus taliterque metationem intra terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis et terrenum inclytiae familiae de Radvan in effluxu rivi Udurna ad fluvium Granum inchoatam terminavimus. Super qua deducta modalitate per nos terminata metali reambulatione praesentem praestamus relationem signatum in monte Šarjancowa (Schrantzenstein) pone praedictum cumulum concursum supra attractorum trium terrenorum designantem. Die 19 Septembris anno 1820. Ludovicus Beniczky de eadem et Mitsinye surrogatus vice-comes L. S. Wolffgangus Rakovszky de eadem i[n]cl[yt]i co[m]m[un]it[at]us Zoliensis vice-iudicium m. p. L. S. Iosephus Sztrakoniczky eiusdem i[n]cl[yt]i co[m]m[un]it[at]us Zoliensis ordinarius iurassor m. p. L. S.

Collat.

124.

Stúpali sme vyššie a na konci úseku po vztýčení kopy sme pokračovali

125.

ďalej cez strmé úbočie, kde sme dali postaviť kopy.

126.

Tu sme po navršení kopy išli ďalej.

127.

Stúpali sme cez strmé, takmer zrázne úbočie a znovu nechali za sebou kopy.

128.

Horko-t'ažko sme sa cez zosúvajúce úbočie vyškrabali vyššie a umiestnili sme kopy.

129.

Po jednej siahe sme dali vytesať na balvan čnejúci sa po pravej strane mestský znak. Na konci úseku sme vztýčili kopy. Ďalej pod:

130.

Vyškrabali sme sa cez strmé úbočie a okrem umiestnenia kopy sme na protiľahlý balvan dali vytesať mestský znak a letopočet 1820. Od doterajšieho smeru sme odbočili pod:

131.

Bližiac sa k vrcholu hory, sme pomaly stúpali ďalej, kde sme napokon po umiestnení kopy číslo:

132.

vystúpili na vrchol Kremnickej skaly (Šarjancovej) pri kope označujúcej súbeh troch chotárov, totiž banskobystrického, radvanského a kremnického, kde sme sa zastavili a takto ukončili vymedzenie hranice medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a chotárom slávnej rodiny Radvanských, ktoré sme začali pri ústí potoka Uduřna do rieky Hron. O tomto spôsobe opätovného vztýčenia hranice, ktoré sme dokončili, podávame túto správu podpísanú na vrchu Kremnická skala (Šarjancová) pri spomenutom medzníku označujúcom vyššie spomenutý trojhrianičný bod. Dňa 19. septembra roku 1820. Ľudovít Benický z Beníc a Mičinej, zvolený podžupan, miesto pečate. Wolfgang Rakovský z Rakova, podslúžny slávnej Zvolenskej stolice, vlastnou rukou, miesto pečate. Jozef Strakonický, riadny prisažný prisediaci tej istej slávnej Zvolenskej stolice, vlastnou rukou, miesto pečate.

Podľa originálu.

Anno 1820 die 9^a Augusti utpote praefixo pro instituenda metali reambulatione inter terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis, liberae item regiae ac montanae primariae civitatis Cremnitziensis termino ad cacumen montis Šarjancowa (Schrantzenustein) comparentes constitimus ad cumulum concursum trium terrenorum utpote Neosoliensis, Radvanensis et Cremnitziensis designantem, cui hac occasione praeter lapidem terrenum Neosoliense respicientem litteris CN et annorum numero 1820 inciso notatum, alium vero terrenum Radvanense respicientem litteris DR notatum utrumque cumulo suppositum, tertium adhuc scuto civitatis Cremnitziensis C insignitum in parte terrenum Cremnitzienne respiciente infodi curavimus, a quo per iuga montium procedentes ab infra deductam metationem hac et subsequis diebus peregimus.

Praesentibus ex parte liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis D. D. Iosepho Kellner, Michaelae Rarus senatoribus, Ioanne Szumrak vice notario, Iosepho Rottermund et Gabriele Urbanyi senatoribus, Maximiliano Ondrejkovits tribuno plebis, Ignatio Waisz rationum Exactore, Stephano Pettyko primario cancellista et regestratore, Ioanne Urban, Daniele Albrecht et compluribus civibus aliis.

Leonhardo Horn magistro lapicida fine metali signorum saxis insculpendorum assumpto. Michaelae seniore Balás, Michaelae iuniore Balás, Michaelae Waisz, Iosepho Babjak, Andrea Daubner et aliis operariis civitatis Neosoliensis ex villa Harmanetz.

Ex parte inclytae regio montanae cameralis praefecturae Neosoliensis Floriano Than fiscali adiuncto et Ioanne Obereigner sylvanali practicante.

Ex parte vero lib. r. ac montanarum primariae civitatis Cremnitziensis praesentes erant et quidem:

Ex parte amplissimi magistratus D. D. Aloysius Salix ordinarius notarius et Andreas Schehovits fiscalis.

Ex electa communitate D. D. Ioannes Schreiner tribunus plebis et Matthias Vass.

Ex parte sylvanatus officii D. Iosephus Firich sylvanarum curator cameralis, Carolus Freisansen indagator civicus, Franciscus Fabriczy et Samuel Seiler indagatores camerales.

Ex villa Bleyfuz die 9^a Augusti Michael Finesz iudex, Georgius Windich, Ignatius Windisch, Paulus Oravetz, Samuel Grelleth, Ioannes Grelleth, Ioannes Frindt, Georgius Gross, Iosephus Rükschloss, Ioannes Biltner, Iosephus Latzko, Emericus Stang, Paulus Schnürer, Paulus Olbricht, Franciscus Sztritz, Carolus Litsko, Iacobus Murko, Georgius Olbricht, Ioannes Hajnik, Leopoldus Litsko, Ignatius Palesch, Ioannes Olbricht, Ioannes Vaisz, Ludovicus Irling, Iacobus Litsko, Carolus Litsko, Andreas Daubner, Thomas Irling, Georgius Grelleth et Iosephus Strohner.

Die 10^a Augusti ex villa Alsó Turcsek: Mathias Schwartz, Ioannes Schwartz, Tobias Predats, Ioannes Mucha, Mathias Olbricht, Georgius Rusznak, Iosephus Lorentz et Carolus Neuschl.

Die 10 et 11 Augusti ex villa Felső Turcsek: Ioannes Neuser, Georgius Priviczer, Iacobus Tilesch, Iacobus Hirschner, Iosephus Derer, Andreas Wagner, Michael Zsapka, Ioannes Daubner, Iacobus Volner, Ioannes Tilesch, Ioannes Mucha, Franciscus Derer, Iosephus Manner, Ignatius Hirschner, Iacobus Oszvaladt, Ioannes Priviczer, Ioannes Derer, Ignatius Neuser, Georgius Priviczer, Georgius Wolner et Andreas Schwartz.

Die 11 et 12 Aug. ex poss. Felső Stubna: Tobias Valdaus, Elias Sztricz, Iosephus Csismár, Adamus Daubner, Georgius Nemetz, Georgius Görtler, Paulus Pecho, Thomas Krupa, Andreas Füllhorn, Georgius Huszár senior et iunior, Ioannes Daubner, Ioannes Múrich, Georgius Rusznak, Paulus Taubner, Thomas Rusznak, Georgius Reichl et Andreas Klein.

Die 14 Augusti ex possessione Felső Stubna: Ioannes Olbricht, Paulus Sztraka, Georgius Holub, Elias Schmidt, Elias Derer, Iosephus Bredacs, Georgius Hritz, Michael Schmidt, Ioannes Motz, Matthias Bakan, Georgius Ertt, Ioannes Hlok, Ioannes Pyret.

Dňa 9. augusta 1820 sme sa podľa dohody dostavili za účelom vykonania opätovného vytyčenia predbežne určenej hranice medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a slobodného tiež kráľovského a prvého z banských miest Kremnica na vrchol Šarjancovej hory (Kremnická skala) ku kope označujúcej trojhrianičný bod medzi chotármí Banskej Bystrice, Radvane a Kremnice, ktorý je podložený kameňom obráteným k banskobystrickému chotáru označenom písmenami CN a vytesaným letopočtom 1820, a druhým obráteným k radvanskému chotáru a označeným písmenami DR. Pri tejto príležitosti sme popri nich dali na strane obrátenej k chotáru Kremnice zahľbit' aj tretí – označený erbom mesta Kremnica a písmenom C. Odtiaľ sme postupovali po horských hrebeňoch a počas tohto a nasledujúcich dní vykonali vytyčenie hranice, ako je rozpísané nižšie. Prítomní boli: zo strany slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica radní páni Jozef Kellner, Michal Rarus, podnotár Ján Sumrák, radní páni Jozef Rottermund a Gabriel Urbáni, tribún Ľudu Maximilián Ondrejko, účtovník Ignác Waisz, hlavný pisár a zapisovateľ Štefan Pet'ko, Ján Urban, Daniel Albrecht a viacerí ďalší mešť'ania.

Kamenársky majster Leonard Horn, ktorého pribrali za účelom vrytia hraničných znakov do kameňov.

Z dediny Harmanec Michal Baláž starší, Michal Waisz, Jozef Babiak, Andrej Daubner a ďalší mestskí zamestnanci.

Zo strany banskobystrickej prefektúry slávnej kráľovskej banskej komory fiškálsky adjunkt Florián Than a lesný praktikant Ján Obereigner.

Zo strany slobodného kráľovského a prvého z banských miest Kremnica boli prítomní menovite:

Zo strany veľaváženej mestskej rady páni riadny notár Alojz Salix a fiškál Andrej Schehovits.

Z volenej obce páni Ján Schreiner, tribún Ľudu, a Matej Vass.

Zo strany lesného úradu pán Jozef Firich, komorský správca lesov, Karol Freisansen, mestský hájnik, František Fabriczy a Samuel Seiler, komorskí hájníci.

Z dediny Krahule dňa 9. augusta richtár Michal Finesz, Juraj Windich, Ignác Windisch, Pavol Oravec, Samuel Grelleth, Ján Grelleth, Ján Frindt, Juraj Gross, Jozef Rükschloss, Ján Biltner, Jozef Lacko, Imrich Stang, Pavol Schnürer, Pavol Olbricht, František Sztritz, Karol Ličko, Jakub Murko, Juraj Olbricht, Ján Hajník, Leopold Ličko, Ignác Palesch, Ján Olbricht, Ján Waisz, Ľudovít Irling, Jakub Ličko, Karol Ličko, Andrej Daubner, Tomáš Irling, Juraj Grelleth a Jozef Strohner.

Dňa 10. augusta z dediny Dolný Turček: Matej Schwartz, Ján Schwartz, Tobiáš Predats, Ján Mucha, Matej Olbricht, Juraj Rusnák, Jozef Lorentz a Karol Neuschl.

Dňa 10. a 11. augusta z dediny Horný Turček: Ján Neuser, Juraj Priviczer, Jakub Tilesch, Jakub Hirschner, Jozef Derer, Andrej Wagner, Michal Zsapka, Ján Daubner, Jakub Volner, Ján Tilesch, Ján Mucha, František Derer, Jozef Manner, Ignác Hirschner, Jakub Osvaladt, Ján Priviczer, Ján Derer, Ignác Neuser, Juraj Priviczer, Juraj Wolner a Andrej Schwartz.

Dňa 11. a 12. augusta z dediny Horná Štubňa: Tobiáš Valdaus, Eliáš Sztritz, Jozef Čizmár, Adam Daubner, Juraj Nemeč, Juraj Görtler, Pavol Pecho, Tomáš Krupa, Andrej Füllhorn, Juraj Husár starší a mladší, Ján Daubner, Ján Múrich, Juraj Rusnák, Pavol Taubner, Tomáš Rusnák, Juraj Reichl a Andrej Klein.

Dňa 14. augusta z dediny Horná Štubňa: Ján Olbricht, Pavol Straka, Juraj Holub, Eliáš Schmidt, Eliáš Derer, Jozef Bredacs, Juraj Hritz, Michal Schmidt, Ján Motz, Matej Bakan, Juraj Ertt, Ján Hlok, Ján Pyret.

Ex Alsó Stubna: Ioannes Badja, Ioannes Ielentsik, Ioannes Nemetz, Stephanus Nemetz et Georgius Mayer.

Ex po[ssessi]one Hay: Georgius Dubovetz, Michael Uram, Andreas Paulik, Ioannes Putik, Andreas Kralik.

Ex Cseremosno: Michael Babussik iudex, Thomas Horvath, Daniel Niklas, Ioannes Halgass, Ioannes Horvath et Ioannes Chrapats.

Et quidem cumulus in apice montis Šarjancowa (Schranzenstein) et concursu trium supra attactorum terrenorum positus constituit metationis huius initiantem metam seu cumulum primum.

1.

A quo directione versus aquilaquilortum sumpta leniter per iugum montis descendentes a dextra praeuptum latus montis terreni Neosoliensis, a sinistra leniter et convexe inclinata confinia terreni Cremnitziensis adscita habendo posuimus cumulum.

2.

A quo ultro per idem iugum montis versus localitatem Nad Szkalkou nominatam descendendo posuimus sub

3.

Porro descendendo cumulum erigi curavimus.

4.

Ab hoc leni descensu continuato sub eadem fere cum priori directione.

5.

Unde semper a dextra praeuptum^h latus, a sinistra lene declive contermina habendo de iugo montis descendentes cumulum poni curavimus sub directione, distantia ac numero

6.

Ab hinc porro descendentes.

7.

Hinc situ priori euntes.

8.

Demum sub directione

9.

Inde vero semper adhuc per dictum montis iugum descendentes cum fine ductus pervenimus ad cuniculum subterraneum Pod Szkalkou nominatum, qui condam pro transitu curruum Neosolio Cremnitzium transeuntium per effracta infra montem saxa efformatus erat, nunc ex parte obrutus peditibus solum transitum praebet, super quo cuniculo cumulum metalem erigi curavimus.

10.

A cumulo hoc processimus ad localitatem nad Szkalkou nominatam, ubi cumulum metalem erigi curavimus sub

11.

A quo leniter adscendendo sub directione cumulum erigi curavimus.

12.

Tum ultro in plaga Nad Szkalkou adscendendo post 17° 2' prostantem a sinistra parte lineae lapidem civitatis Neosoliensis insigni per praesentem lapicidam magistrum Leonhardum Horn notari curavimus cumulum vero metalem ereximus.

^h V origináli uvedené chybně: „praeluptum“.

Z Dolnej Štubne: Ján Badja, Ján Jelenčík, Ján Nemeč, Štefan Nemeč a Juraj Mayer.

Z dediny Háj: Juraj Dubovec, Michal Uram, Andrej Paulik, Ján Putík, Andrej Králik.

Z Čremošného: richtár Michal Babušík, Tomáš Horváth, Daniel Niklas, Ján Halgaš, Ján Horváth a Ján Chrapats.

Kopa umiestnená na vrchole Kremnickej skaly (Šarjancovej) a súčasne trojhrianičnom bode zmienených chotárov určila východiskový bod, resp. prvú kopy tohto vymeriavania hranice.

1.

Odtiaľ sme pomaly zostupovali po horskom hrebeni smerom na severoseverovýchod, po pravej strane majúť strmé úbočie banskobystričského chotára, po ľavej strane pomaly a mierne sa zvažujúce územie patriace ku kremnickému chotáru, kde sme umiestnili kopy.

2.

Pri ďalšom zostupe odtiaľ stále cez horský hrebeň k miestu zvanému Nad Skalkou sme umiestnili pod:

3.

Ďalej zostupujúť sme dali navříšit' kopy.

4.

Od nej sme pokračovali v pomalom zostupe takmer v rovnakom smere ako predtým.

5.

Odtiaľto stále majúť po pravej strane strmé úbočie, po ľavej strane mierne sa zvažujúť susedný chotár, sme pri zostupe z horského hrebeňa dali umiestniť kopy v smere, vo vzdialenosti a pod číslom:

6.

Odtiaľto sme zostupovali ďalej.

7.

Išli sme sem od predchádzajúcej polohy.

8.

Nakoniec v smere:

9.

Odtiaľ ešte stále zostupujúť po zmienenom horskom hrebeni, sme s koncom úseku prišli k podzemnému tunelu zvanému Pod Skalkou, ktorý kedysi vytvorili rozdrvením skaly pod horou pre priechod vozov prechádzajúťich z Banskej Bystrice do Kremnice. V súčasnosti je však už sčasti zasypaný a umožňuje priechod iba pre peších. Nad ním sme dali navříšit' hraničnú kopy.

10.

Od tejto kopy sme pokračovali k lokalite zvanej Nad Skalkou, kde sme dali navříšit' hraničnú kopy pod:

11.

Od nej sme pomaly začali stúpať a v danom smere sme dali navříšit' kopy.

12.

Potom sme ďalej stúpali na miesto Nad Skalkou a po 17 siahach a 2 stopách sme dali prítomnému kamenárskemu majstrovi Leonardovi Hornovi vyznačiť znak mesta Banská Bystrica na čnejúťi kamen' po ľavej strane hraničnej línie. Vztyčili sme aj hraničnú kopy.

13.

Ab hoc descendendo pervenimus ad valliculam vel potius ad subsidens montis iugum Ticha vel Do Tichej nominatum, ubi cumulo erecto

14.

Leniter per iugum versus montem Wihnatowa nominatum adscendendo, cumulum erigi curavimus sub

15.

A quo leniter adscendendo pervenimus ad cacumen rotundi colliculi, in cuius summitate cumulum erigi curavimus.

16.

De colliculo hoc parumper descendendo post vero iugi ductu versus montem Wihnatova adscendendo posuimus cumulum.

17.

Hinc ultro versus asperius obiectum iugum adscendendo posuimus cumulum metalem.

18.

A quo porro idem versus montem Wihnatowa ducens iugum adscendendo posuimus cumulum sub

19.

Idem iugum continuative adscendendo erigi curavimus cumulum.

20.

Oppositum nobis iugum montis Wihnatowa sequendo pervenimus cum 25° ad editiorem iugi locum in quo cumulum erigi curavimus.

21.

Plano de hinc situ incedentes venimus ad punctum geometricum sub ubi tamen nullum cumulum erigi curavimus, sed ultro.

22.

Sicut prius plano situ incedentes venimus post $16^\circ 1'$ mensuratas ad duos e terra prominentes lapides, quorum alterum scuto civitatis Cremnitziensis, alterum vero Neosoliensis insigniri, super his vero cumulum metalem aggeri curavimus, a priori geometrico puncto sub directione & distantia

23.

A cumulo hoc leniter descendendo posuimus cumulum metalem.

24.

A quo iugum montis Wihnatova adscendendo posuimus cumulum.

25.

Inde porro ascensu continuato posuimus cumulum.

26.

Unde porro versus asperius assurgens montis Wihnatova iugum adscendendo conspeximus post emensuratas $39^\circ 3'$ in saxo a dextris lineae ad $3\frac{1}{2}^\circ$ distanti insigne civitatis Cremnitziensis incisum, quod hac vice renovari, ex altera vero eiusdem saxi parte insigne civitatis Neosoliensis exsculpi curavimus, supra quod etiam currens annus 1820 notis Arabicis incisus est. Cum fine vero ductus cacumen montis Wihnatova attingendo cumulum metalem in eo erigi curavimus.

27.

Plano hinc situ per montis Wihnatova cacumen a dextris praeruptum montis latus, a sinistris lenia declivia ad sita habendo procedentes poni cumulum metalem curavimus.

13.

Od nej sme sa pri zostupe dostali do dolinky alebo skôr na nižšie položený hrebeň zvaný Tichá alebo Do Tichej, kde sme vztýčili kopy.

14.

Pomaly stúpajúc po hrebene na vrch Vyhnatová, sme dali navštíť kopy pod:

15.

Od nej sme miernym výstupom došli na vrchol nevelkého oblého kopca. Na jeho najvyššom bode sme dali navštíť kopy.

16.

Z tohto kopčeka sme krátko zostupovali a po úseku hrebeňa, stúpajúc na vrch Vyhnatová, sme umiestnili kopy.

17.

Odtiaľ sme stúpali ďalej na členitejší hrebeň, ktorý stál v ceste, kde sme umiestnili hraničnú kopy.

18.

Odtiaľ stúpajúc ďalej po tom istom hrebene vedúcom na vrch Vyhnatová, sme umiestnili kopy pod:

19.

Stále stúpajúc po tom istom hrebene, sme dali navštíť kopy.

20.

Postupujúc na z nášho pohľadu protiľahlý hrebeň vrchu Vyhnatová, sme s 25. siahou došli na vyvýšené miesto na hrebene, na ktorom sme dali navštíť kopy.

21.

Kráčajúc odtiaľ po rovinatej časti hrebeňa, sme prišli ku geometrickému bodu, pri ktorom však nebola žiadna kopy, dali sme ju teda navštíť, ale ďalej.

22.

Tak ako predtým sme kráčali rovinatým úsekom a po vymeraných 16 siahach a 1 stope sme prišli k dvom kameňom trčiacim zo zeme. Na jeden z nich sme dali vyznačiť erb mesta Kremnica a na druhý erb Banskej Bystrice. Nad nimi sme dali navštíť hraničnú kopy. V smere a vo vzdialenosti od predchádzajúceho geometrického bodu:

23.

Pri miernom zostupe od tejto kopy sme umiestnili ďalšiu hraničnú kopy.

24.

Pri výstupe od nej na hrebeň vrchu Vyhnatová sme umiestnili kopy.

25.

Pokračujúc odtiaľ v nepretržitom stúpaní, sme umiestnili kopy.

26.

Pri ďalšom výstupe z tohto miesta na prudšie sa dvíhajúci vrch Vyhnatová sme po vymeraní 39 siah a 3 stôp zbadali na balvane nachádzajúcom sa po pravej strane vo vzdialenosti 3,5 siahly od hraničnej línie vytesaný znak mesta Kremnica, ktorý sme dali pri tejto príležitosti vynoviť a z jeho druhej strany vytesať znak mesta Banská Bystrica, nad ktorým bol ešte arabskými číslicami vytesaný tento rok. Na konci úseku sme dosiahli vrchol Vyhnatovej, na ktorom sme dali navštíť hraničnú kopy.

27.

Postupovali sme dopredu po rovinatej časti hrebeňa cez vrchol Vyhnatovej, po pravej strane majúc strmé úbočie, po ľavej strane mierne sa zvažujúce svahy, a dali sme tu umiestniť hraničnú kopy.

28.

A quo ultro sicut prius plano situ eundo cumulum metalem in altero quasi cacuminis extremo ereximus. Collato in cumulo hoc compa[s]te et versus turrim arcensem civitatis Neosoliensis directo vidimus memoratam in porta arcis stantem turrim sub gradu $241\frac{1}{3}^{\circ}$ sitam esse.

29.

A cumulo hoc per iugum de monte Vihnatova descendendo posuimus cumulum sub 30.

Ab inde versus plagam Flandrovuo adscendendo posuimus metalem cumulum.

31.

Ultro versus plagam nad Flandrovuo descendendo posuimus metalem cumulum.

32.

Primo plano situ dein versus acclive adscendendo posuimus in plaga Flandrovuo cumulum metalem.

33.

A quo versus clivum nobis oppositum ascendendo posuimus in eius summitate cumulum metalem in plaga na Pleschinu dicta.

34.

A clivo hoc tantisper situ plano, post vero versus montem leniter ascendendo posuimus cumulum

35.

Ab inde ultro latus montis ascendendo pervenimus ad collem na Pleschinu nominatum, in quo cumulum metalem erigi curavimus

36.

A cumulo hoc per summitatem collis plano situ eundo pervenimus ad aliud extremum collis huius punctum in quo cumulum erigi curavimus.

Quo erecto vergente iam ad vesperam die ab ulteriori operatione supersedimus. Insequenti dein die utpote 10 Augusti ad cumulum priori die erectum consistendo.

37.

Ostensa nobis erat per exmissos civitatis Neosoliensis pro repurgatione limitum homines repurgata quidem non tamen per iugum montis, sed per latusiugi ducens linea, quae cum omni authentia destitueretur, nos pervestigatione localitatis penitiori instituta d[omi]no fiscali civitatis Cremnitziensis ductui repurgatae lineae initio inhaerere volenti, complura in annosis arboribus, sinistrorsum in ductu iugi stantibus excussa tam civitatis Cremnitziensis, quam Neosoliensis signa remonstravimus. Insuper ad huc et antiquum cumulum in ipso iugo repertum ostendimus, quibus factis ultro prout huc ad usque iuxta privilegiam ductum scilicet per cacumen montis iugi descendendo posuimus cumulum in plaga nad Kamenu.

38.

Ab hinc ultro per idem iugum montis leniter descendo invenimus post mensuratas $27^{\circ} 3'$ a dextra lineae parte planum formam scuti referentem aliquantum inclinatum lapidem, in quo insignia tam Cremnitziensis quam Neosoliensis civitatis ac intra illam currentem 1820 annum notis Arabicis incidi curavimus, qui lapis praeterea quatuor foraminibus ipsa natura cavatis, quae infra exsculpta insignia conspiciuntur, noscibilis est. Lapide hoc relicto ultro procedentes devenimus cum 45° ad antiquum metalem cumulum a dextra lineam contingentem, quo renovato in ipso geometrico puncto sub nullum cumulum erigi permisimus sed ultro.

28.

Od neho sme išli ďalej tak ako prv po rovinatej časti a na druhom akoby zadnom vrchole sme vztýčili hraničnú kopu. Umiestnili sme na ňu kompas, a keď sme sa pozreli v smere bansko-bystrickej hradnej veže, videli sme, že spomínaná veža stojaca nad hradnou bránou sa nachádza pod uhlom $241\frac{1}{3}$ stupňov.

29.

Zostupujúc od tohto medzníka cez hrebeň vrchu Vyhnatová, sme umiestnili kopu pod:

30.

Stúpajúc odtiaľ smerom na lokalitu Flandrovo, sme umiestnili hraničnú kopu.

31.

Ďalej zostupujúc v smere na lokalitu Nad Flandrovo, sme umiestnili hraničnú kopu.

32.

Najprv sme šli po rovinatej úseku, potom prudko stúpajúc na lokalitu Flandrovo, sme umiestnili hraničnú kopu.

33.

Od nej sme stúpali na návršie oproti nám, v oblasti zvanej na Plešinu, a na jeho najvyššom bode sme umiestnili hraničnú kopu.

34.

Od tohto návršia sme začas išli po rovinatej úseku, potom sme však začali pomaly stúpať na vrch, pričom sme umiestnili kopu.

35.

Odtiaľ stúpajúc ďalej po svahu, sme sa dostali na kopec zvaný na Plešinu, na ktorom sme dali navštíť hraničnú kopu.

36.

Od tejto kopy sme, kráčajúc po rovinatej vrchole kopca, došli k jeho druhému krajnému bodu, na ktorom sme dali navštíť kopu. Po jej vztýčení, keďže sa už deň chýlil k večeru, sme upustili od ďalších prác. Potom v nasledujúci deň, t. j. 10. augusta, sme sa zhromaždili pri medzníku, ktorý sme dali navštíť predošlý deň.

37.

Ľudia, ktorých vyslalo mesto Banská Bystrica, aby vyčistili hranice, nám ukázali, že hraničná línia, ako bola vyčistená, predsa nevedie po hrebeni, ale po úbočí. Aby sa to so všetkou presnosťou vyvrátilo, zahájili sme dôkladnejší prieskum lokality a pánovi fiškálovi mesta Kremnica, ktorý chcel trvať na pôvodnom úseku prečistenej hraničnej línie, sme ukázali viaceré znaky mesta Kremnica, ako aj mesta Banská Bystrica vytesané do kmeňa starodávnych stromov stojacich naľavo od hraničnej línie na hrebeni. Navyše sme ukázali aj dávnu kopu, ktorú sa podarilo nájsť priamo na hrebeni. Keď sme toto urobili, ďalej sme pokračovali tak ako doteraz podľa hranice potvrdennej výsadou, t. j. po najvyššom úseku horského hrebeňa a pri zostupe v lokalite Nad Kamenu sme umiestnili kopu.

38.

Odtiaľto sme ďalej pomaly zostupovali po tom istom hrebeni a po vymeraní 27 siah a 3 stôp sme napravo od hraničnej línie objavili plochý, trochu naklonený kameň pripomínajúci štít, na ktorý sme dali vytesať erb mesta Kremnica, ako aj erb mesta Banská Bystrica a medzi nimi arabskými číslicami prebiehajúci rok 1820. Okrem toho je možné tento kameň rozpoznať aj podľa štyroch prirodzene vyhlbených dier, ktoré sa dajú vidieť pod vytesanými mestskými znakmi. Po zanechaní tohto kameňa sme postupovali ďalej a so 45. siahou sme došli k starej hraničnej kope, ktorá sa z pravej strany dotýkala hraničnej čiary. Keďže sme ju vynovili, na tomto geometrickom bode sme si dovolili nevztyčovať žiaden nový medzník, ale až ďalej.

39.

Progressi continuato per iugum descensu cumulum metalem erigi curavimus.

40.

A quo ultro per iugum montis descendendo in eadem supra nominata plaga cumulum metalem erigi curavimus.

41.

Hinc ultro leniter descendendo post 2° invenimus prostantem a dextris lapidem, in quo Cremnicziensis et Neosoliensis civitatis insignia una cum currente 1820 anno exculpi curavimus, post 7° vero invenimus tres annosas platanos a sinistris, quartam a dextris stantes antiquis crucibus notatas, in 43° vero annosam fagum in tribus orgiis stantem, ibidem antiqua cruce notatam conspeximus, quas omnes praetereundo cumulum metalem erigi curavimus.

42.

Plano de hinc situ incedentes cumulum metalem erigi curavimus.

43.

A quo inter praecipitium a dextris dehiscens a sinistris lenia declivia ad sita plano et vix ad sensum declinante situ per eandem supra nominatam plagam Nad Kamenu procedendo posuimus cumulum.

44.

Ab hoc vix ad sensum pone memoratum a dextra situm praecipitium descendendo posuimus cumulum.

45.

Leniter ab hinc descendendo in eadem nad Kamenu vocata plaga posuimus cumulum.

46.

Porro de iugo montis leniter descendendo conspeximus post 26° a dextra lineae parte in 1° stante annosa fago signum civitatis Cremnicziensis excussum, pone quam fagum transeundo posuimus cumulum.

47.

Ab hoc ultro iugum montis sequendo dominus fiscalis liberae regiae ac montanae civitatis Cremnitziensis remonstrando alium tantisper ad dextram deflectentem ductum contra nostrum protestabatur, cum tamen partes in arbitrium exmissi inclyti iudicii compromississent, ductum inchoatum porro quoque ea ex causa continuavimus, quod idem iuxta utriusque civitatis privilegiale ductum per iuga montium, quae secuti sumus, defixus haberetur, cumulumque metalem posuimus.

48.

A cumulo hoc ultro per iugum montis leniter descendendo posuimus cumulum ultimum in localitate Nad Kamenu vocata.

49.

A quo leniter descendendo primum in plaga Do Puolcsa nominata posuimus cumulum metalem.

50.

Porro leniter descendendo a 30ma vero orgia adscendendo alterum in plaga Do Puolcsa posuimus cumulum, in quo ductus ille contra quem dominus fiscalis civitatis Cremnitziensis protestabatur, cessat.

51.

Inde per iugum montis descendendo posuimus metalem cumulum.

52.

Continuato descensu per iugum montis cumulum metalem erigi curavimus.

39.

Nepretržite postupujúc po hrebeni, sme pri zostupe dali navršíť hraničnú kopu.

40.

Od nej ďalej, zostupujúc po horskom hrebeni stále v tej istej lokalite, ako bolo uvedené vyššie, sme dali navršíť hraničnú kopu.

41.

Odtiaľto ďalej pomaly zostupujúc sme po 2 siahach po pravej strane objavili trčiaci kameň, na ktorý sme dali vytesať mestské znaky Kremnice a Banskej Bystrice vedno s prebiehajúcim rokom 1820. Po 7 siahach sme zas objavili tri staré platany stojace naľavo a štvrtý napravo, na ktorých boli v dávnych časoch vyznačené kríže. Na 43. siahe sme zas zbadali stáročný buk stojaci na 3 siahach a aj na ňom bol vyznačený starý kríž. Keď sme ich všetky minuli, dali sme navršíť hraničnú kopu.

42.

Keď sme odtiaľ došli na rovinatý úsek, dali sme navršíť hraničnú kopu.

43.

Postupujúc od nej medzi strminou prepadajúcou sa napravo a miernym svahom naľavo stále cez tú istú lokalitu zvanú Nad Kamenu, ktorú sme spomenuli vyššie, prišli sme na roveň, ktorá sotva postrehnuteľne klesá, a tu sme umiestnili kopu.

44.

Od nej sme po sotva postrehnuteľnom zostupe popri spomenutom zráze nachádzajúcim sa naľavo umiestnili kopu.

45.

Odtiaľ pomaly zostupujúc na tej istej lokalite zvanej Nad Kamenu, sme umiestnili kopu.

46.

Pri ďalšom pomalom zostupe z horského hrebeňa sme po 26 siahach uvideli na pravej strane vo vzdialenosti 1 siahy od hraničnej čiary stáť stáročný buk, do ktorého bol vyrytý znak mesta Kremnica. Keď sme pri ňom prechádzali, umiestnili sme kopu.

47.

Od nej sme ďalej postupovali po horskom hrebeni, ale pán fiškál slobodného kráľovského a banského mesta Kremnica potom ukázal iný úsek odbočujúci doľava a proti nášmu vniesol námietku. Kým by sa však zúčastnené strany dohodli na rozsudku vyslanca slávneho súdu, pokračovali sme ďalej v započatom úseku a umiestnili sme kopu aj z toho dôvodu, že podľa výsadných listín oboch miest sa predpokladá, že tento úsek vedie cez horské hrebene, po ktorých postupujeme.

48.

Od tejto kopy sme ďalej pozvoľna zostupovali po horskom hrebeni a na lokalite zvanej Nad Kamenu sme umiestnili poslednú kopu.

49.

Od nej mierne zostupujúc, sme umiestnili prvú hraničnú kopu na lokalite zvanej Do Puolcsa.

50.

Ďalej sme mierne zostupovali, od 30. siahy sme však začali stúpať a umiestnili sme druhú kopu na lokalite Do Puolcsa, pri ktorej sa končí tá časť úseku, proti ktorému vzniesol protest pán fiškál mesta Kremnica.

51.

Odtiaľ sme zostupovali po horskom hrebeni a umiestnili sme hraničnú kopu.

52.

Pokračovali sme v zostupe po horskom hrebeni a dali sme navršíť hraničnú kopu.

53.

Porro per iugum montis in eadem Do Puoltsa plaga descendendo cumulum metalem poni curavimus.

54.

Inde plano situ eundo in eadem plaga Do Puolcsa nominata cumulum metalem erigi curavimus.

55.

Plano situ ultro procedentes transivimus a quinquagesima usque sexagesimam tertiam orgiam per semitam ex tugurio Cremnitziensis versus villam Kordik a dextris in pede montium sitam ducentem, quam relinquendo posuimus cumulum.

56.

A quo vix ad sensum adscendendo ultimum in plaga Do Puoltsa posuimus cumulum.

57.

Inde leniter adscendendo primum in plaga Nad Repiszko vocata posuimus cumulum metalem.

58.

Continuato porro a cumulo hoc ascensu in quadragesima secunda orgia 5 pedibus adiacentem a dextra lineae lapidem scuto civitatis Neosoliensis signari, cumulum vero metalem poni curavimus.

59.

Leniter per iugum ultro ascendendo post 22° inter duos, alterum a dextris, alterum a sinistris situs transeundo lapides priorem scuto civitatis Neosoliensis, posteriorem Cremnitziensis signari, cum 40° vero orgia inter dextrorsum et sinistrorsum iacentes magnos lapides transeundo cumulum metalem erigi curavimus.

60.

A quo asperius assurgens iugum ascendendo ultimum in plaga Nad Repiszko nominata posuimus cumulum.

61.

Ascensu per iugum montis porro continuato cum trigesima orgia venimus ad locum, ex quo maioris molis saxum in 15° ad dextram situm e terra prominens conspeximus, cumulum vero metalem primum in plaga Nad Krasznou Dolinou vocata erigi curavimus.

62.

Porro ab hinc ascendendo cumulum metalem alterum in plaga nad Krasznou Dolinou poni curavimus.

63.

Ultro per iugum montis procedendo in decima tertia orgia conspeximus 5° orgiis a dextra situm e terra prominens saxum, cumulum metalem poni curavimus.

64.

A cumulo hoc plano situ euntes in plaga supranominata iam Nad Krasznou Dolinou posuimus cumulum.

65.

A quo leniter descendentes posito cumulo metali sub tendente iam ad vesperam die ab ulteriori operatione cessavimus. Subsequente dein die 11 Augusti ab ultimo erectum priori die cumulum consistentes.

66.

Per iugum montis leniter descendendo venimus ad localitatem, ubi a dextra parte in praerupto montis latere immane saxum propendet, cumulum autem ultimum iam in plaga supranominata erigi curavimus.

53.

Ďalej sme stále v tej istej lokalite Do Puolcsa zostupovali po horskom hrebeni a dali sme umiestniť hraničnú kopu.

54.

Odtiaľ sme išli stále v tej istej lokalite zvanej Do Puolcsa po rovinatom úseku a dali sme navštíť hraničnú kopu.

55.

Postupujúc ďalej touto plošinou, sme od päťdesiatej po šesťdesiatu tretiu siahu prechádzali cez chodník vedúci z kremnického salaša do dediny Kordíky ležiacej na pravej strane na úpätí hôr. Keď sme ju opúšťali, umiestnili sme kopu.

56.

Od nej sme sotva postrehnuteľne stúpali a umiestnili sme poslednú kopu v lokalite Do Puolcsa.

57.

Odtiaľ sme mierne stúpali a umiestnili prvú hraničnú kopu v lokalite zvanej Nad Repisko.

58.

Pokračujúc ďalej vo výstupe od tohto medzníka, dali sme označiť erbom mesta Banská Bystrica kameň ležiaci po pravej strane hraničnej línie na štyridsiatej druhej siahe, 5 stopách a umiestnili sme aj hraničnú kopu.

59.

Ďalej mierne stúpajúc po hrebeni, sme po 22 siahach prechádzali medzi dvomi kameňmi – jedným ležiacim po pravej strane a druhým po ľavej strane; prvý sme dali označiť erbom mesta Banská Bystrica, druhý erbom Kremnice. Keď sme na 40. siahe prechádzali pomedzi balvany ležiace po pravej aj ľavej strane, dali sme navštíť hraničnú kopu.

60.

Od nej sme stúpali na strmšie sa dvíhajúci hrebeň a umiestnili sme poslednú kopu na lokalite zvanej Nad Repisko.

61.

Ďalej pokračujúc vo výstupe po horskom hrebeni, sme s tridsiatou siahou prišli na miesto, z ktorého sme zbadali vo vzdialenosti 15 siah napravo väčší kameň trčiaci zo zeme, dali sme navštíť prvú kopu v lokalite zvanej Nad Krásnou Dolinou.

62.

Odtiaľ sme ďalej stúpali a dali sme umiestniť druhú hraničnú kopu v lokalite Nad Krásnou Dolinou.

63.

Ďalej sme postupovali po horskom hrebeni a na trinástej siahe sme zbadali zo zeme trčiaci balvan 5 siah napravo a dali sme umiestniť hraničnú kopu.

64.

Od tohto medzníka sme išli plošinou a v už vyššie spomenutej lokalite Nad Krásnou Dolinou sme umiestnili kopu.

65.

Od nej sme pomaly začali zostupovať a po umiestnení hraničnej kopy vzhľadom na to, že sa už deň chýlil k večeru, sme upustili od ďalšej práce. Potom nasledujúceho dňa 11. augusta sme sa zhromaždili pri medzníku, ktorý bol ako posledný vztyčený v predchádzajúci deň.

66.

Pomaly zostupujúc po horskom hrebeni, sme prišli na miesto, kde sa na strmom úbočí po pravej strane nachádza ohromný skalný previs. V rámci horeuvedenej lokality sme sem dali navštíť už poslednú kopu.

67.

Inde leniter per iugum montis versus plagam Nad Pischtelou nominatam descendendo posuimus cumulum metalem. Plaga haec in metalli reambulatione anno 1719 peracta Na Štjt nominatur.

68.

Plano ab hinc situ procedentes conspeximus pos[t] 5° in praerupto montis latere a dextris sito prominens saxum exiguo foramine pertusum, a quo iugum isthoc montis Nad Pischtyelu nominatur, saxum hoc praetergressi posuimus cumulum metalem.

69.

Unde porro plano situ per plagam nad Schiroku Dolinu nad Kordiky nominatam procedendo a dextris praeruptum montis latus vicinum habuimus, cumulum autem metalem poni curavimus.

70.

Plano prius situs incedendo dein leniter descendendo praeruptum a dextris montis latus adsitum habentes posuimus cumulum metalem.

71.

Hinc leniter per iugum montis ascendendo posuimus cumulum.

72.

Leniter porro ascendendo in 20° 3' a sinistris lineae prominenti e terra lapidi scutum civitatis Neosoliensis incidi cumulum autem metalem erigi curavimus.

73.ⁱ

Continuante a dextris praerupto montis latere leniter iugum adscendendo cumulum metalem erigi curavimus.

74.

Unde iugum montis sequendo post 31° in sinistra lineae parte lapidi ortum versus spectante civitatis Neosoliensis, in parte vero occasum inter et septemtrionem sitam respiciente civitatis Cremnicziensis insigne insculpi, ultro vero progrediendo cumulum metalem erigi curavimus.

75.

Plano hinc situ per plagam Na Kratku Dolinku vocatam procedentes posuimus cumulum.

76.

Ultro plano situ a dextra prurupto montis latere decurrente in plaga Na Kratku Dolinku nominata alterum posuimus.

77.

Unde porro plano situ per idem montis iugum procedendo posuimus cumulum.

78.

A quo prout prius plano incedendo posuimus cumulum metalem.

79.

Hinc porro plano situ eundo – pervenimus post 10° 2' ad lapidem lineae a dextra adiacentem, in quo Cremnicziensis et Neosoliensis civitatis insignia exsculpi, ultro vero progressi ac a trigesima orgia leniter adscendendo cumulum metalem erigi curavimus.

80.

Inde ultro plano situ procedentes reperimus post 16° 2' lapidem a sinistra parte lineae adiacentem, quem scuto Cremnitziensis et Neosoliensis civitatis signari curavimus. Cum trigesima vero orgia venimus ad pasuum sylva undique clausum Na Tablu nominatum, per quod via currulis ex comitatu Thurocziensi ad villam Kordik ducit, per pasuum hoc transeundo in margine idem ambientis sylvae posuimus cumulum.

ⁱ V origináli uvedené chybné: „72“.

67.

Odtiaľto sme mierne zostúpili po horskom hrebeni na lokalitu zvanú Nad Píšťalou, kde sme umiestnili hraničnú kopu. Táto lokalita bola pri vytyčovaní hranice, ktoré sa vykonalo v roku 1719, nazvaná Na Štít.

68.

Odtiaľto napredujúc po rovinatom úseku, sme po 5 siahach uvideli bralo čnejúce na príkrom úbočí po pravej strane prederavené malým otvorom, podľa ktorého sa táto časť hrebeňa volá Nad Píšťalou. Keď sme prechádzali okolo tohto skalného brala, umiestnili sme hraničnú kopu.

69.

Odtiaľto sme ďalej napredovali po plošine cez lokalitu nazvanú Nad Širokú Dolinu nad Kordíky. Tesne pri nás po pravej strane sa zvažovalo strmé úbočie, ale hraničnú kopu sme aj tak dali umiestniť.

70.

Kráčali sme najskôr rovinatým úsekom, potom sme mierne zostupovali s príkrym úbočím po pravej strane a umiestnili sme kopu.

71.

Tadeto mierne stúpajúc po horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

72.

Ďalej sme mierne stúpali a na 20 siahach a 3 stopách na trčiaci kameň po ľavej strane hraničnej línie sme dali vytesať erb mesta Banská Bystrica a nechali navršíť hraničnú kopu.

73.

Pokračovali sme v miernom stúpaní po hrebeni stále so strmým úbočím po pravej strane a dali sme navršíť hraničnú kopu.

74.

Odtiaľ sme sa ďalej držali hrebeňa a po 31 siahach sme na východnú stranu balvanu nachádzajúceho sa naľavo od hraničnej línie dali vytesať mestský znak Banskej Bystrice a na jeho severozápadnú stranu mestský znak Kremnice. Postupujúc ďalej, sme dali navršíť aj hraničnú kopu.

75.

Odtiaľ sme napredovali po rovinatom úseku cez lokalitu zvanú Na Krátku Dolinku a umiestnili sme kopu.

76.

Ďalej sme rýchlo napredovali po plošine so strmým úbočím a v lokalite, ktorú volajú Na Krátku Dolinku, sme umiestnili druhú kopu.

77.

Odtiaľ sme išli ďalej stále po rovinatom úseku hrebeňa a umiestnili sme kopu.

78.

Od nej sme pokračovali tak ako prv po rovine a umiestnili sme hraničnú kopu.

79.

Odtiaľ – idúc ďalej po rovinatom úseku – sme po 10 siahach a 2 stopách došli k balvanu ležiacemu napravo od hraničnej línie, na ktorý sme dali vytesať mestské znaky Kremnice a Banskej Bystrice. Postupujúc ďalej, keď sme od tridsiatej siahly začali pomaly stúpať, dali sme navršíť hraničnú kopu.

80.

Odtiaľ sme ďalej postupovali po rovine a po 16 siahach a 2 stopách sme našli balvan ležiaci po ľavej strane hraničnej línie, ktorý sme dali označiť mestskými erbami Kremnice a Banskej Bystrice. S tridsiatou siahou sme prišli na pastvinu uzavretú zo všetkých strán lesom, ktorú volajú Tabla. Vedie cez ňu vozová cesta z Turčianskej stolice do dediny Kordíky. Keď sme cez túto pastvinu prešli, na kraji lesa, ktorý ju obkolesuje, sme umiestnili kopu.

81.

A cumulo hoc plano situ ultro euntes devenimus cum fine ductus ad locum, ubi a dextris ex praerupto montis latere maioris molis saxum Halnajova Skala vocatum propendet, quod ab hinc ultro se extendenti plagae nomen dedit et e regione huius cumulum metalem poni curavimus.

82.

A dextris praerupto montis latere procurente per iugum descendendo posuimus in plaga Na Halnajowu Skalu vocata cumulum.

83.

A quo descensu continuato post $8^{\circ} 2'$ prominenti in ipsa linea e terra lapidi Cremnicziensis et Neosoliensis civitatis insigne prout alteri post 49° a sinistra e terra prominenti civitatis Neosoliensis incidi curavimus, cumulum autem metalem ultro eundo ereximus.

84.

Porro per iugum montis descendendo posuimus cumulum.

85.

Plano ab hinc situ procedentes cumulum erigi curavimus.

86.

Unde prout prius plano situ per iugum montis procedendo posuimus cumulum.

87.

Ultro situ plano procedendo posuimus cumulum.

88.

Leniter ab hinc per iugum ascendendo posuimus cumulum.

89.

Leni porro ascensu continuato, ultimum in plaga Na Halnajowu skalu vocata posuimus cumulum.

90.

Hinc plano situ per localitatem Na Kreszy dictam euntes, a sinistra parte stantes Cremniczienses sylvas, a dextra sectionem ante paucos annos in sylvis Neosoliensibus factam observavimus, complura praeterea in ductu a dextra prominentia in praerupto montis latere instar scopulorum saxa conspeximus, cumulum autem metalem posuimus.

91.

A quo iugum montis ascendendo posuimus alium in plaga Na Kreszy cumulum.

92.

Inde iugum montis ultro ascendendo pervenimus cum fine ductus ad prominentem e terra lapidem, in cuius dextra parte Neosoliensis in sinistra vero Cremnitziensis civitatis insigne exsculpi curavimus.

93.

Ab hinc situ plano euntes posuimus cumulum.

94.

Plano situ ultro quoque procedendo, ultimum in plaga Na Kreszy posuimus cumulum.

95.

Hinc iugum montis per localitatem Uplaszy nominatam ascendendo posuimus cumulum.

96.

Ascensu per iugum montis continuato cumulum in plaga Uplaszy alterum erigi curavimus.

97.

Unde leniter descendendo posuimus cumulum.

81.

Idúc ďalej po rovine od tohto medzníka, dostali sme sa na konci úseku na miesto, kde zo strmého úbočia napravo čnie masívny skalný previs zvaný Hajnálová, ktorý dal meno lokalite rozprestierajúcej sa odtiaľto ďalej. Na jeho okraji sme dali umiestniť hraničnú kopu.

82.

Postupujúc po hrebeni so strmým úbočím napravo, sme pri zostupe na lokalitu zvanú Na Hajnálovu skalu umiestnili kopu.

83.

Od nej pokračujúc v zostupe, sme po 8 siahach a 2 stopách dali na kameň trčiaci zo zeme priamo na hraničnej línii vytesať mestské znaky Kremnice a Banskej Bystrice a rovnako po 49 siahach na druhý kameň po ľavej strane erb mesta Banská Bystrica. Hraničnú kopu sme však vztýčili, až keď sme prešli ďalej.

84.

Pri ďalšom zostupe po hrebeni sme umiestnili kopu.

85.

Od nej pokračujúc rovinatým úsekom, dali sme navršíť kopu.

86.

Odtiaľ sme tak ako predtým postupovali rovinatým úsekom po hrebeni a umiestnili sme kopu.

87.

Ďalej kráčajúc rovinatým úsekom, sme umiestnili kopu.

88.

Od nej mierne stúpajúc po hrebeni, sme umiestnili kopu.

89.

Pokračujúc v miernom stúpaní, sme na lokalite zvanej Na Hajnálovu skalu umiestnili poslednú kopu.

90.

Odtiaľto sme išli po rovinatom úseku cez lokalitu zvanú Na Kresy, po ľavej strane sme pozorovali stojace kremnické lesy, po pravej strane výrub vykonaný pred niekoľkými rokmi v banskobystrických lesoch. Okrem toho sme po pravej strane tohto úseku videli viacero skalných útvarov týčiacich sa zo strmého úbočia ako majáky. Umiestnili sme však aj hraničnú kopu.

91.

Pri výstupe od nej na hrebeň sme umiestnili ďalšiu kopu na lokalite Na Kresy.

92.

Odtiaľ sme ďalej stúpali po hrebeni a na konci úseku sme došli ku kameňu trčiacemu zo zeme. Na jeho pravú stranu sme dali vytesať mestský znak Banskej Bystrice, na ľavú stranu zas Kremnice.

93.

Odtiaľ idúc rovinatým úsekom, sme umiestnili kopu.

94.

Ďalej sme napredovali rovinatým úsekom a umiestnili sme poslednú kopu na lokalite Na Kresy.

95.

Stúpajúc odtiaľ na hrebeň cez lokalitu zvanú Uplazy, sme umiestnili kopu.

96.

Pokračovali sme vo výstupe cez hrebeň a na lokalite Uplazy sme dali navršíť druhú kopu.

97.

Mierne zostupujúc odtiaľ, sme umiestnili kopu.

98.

Ab inde per iugum montis in plaga na Uplazy nominata ascendendo venimus ad localitatem, ubi a dextris in 15° praerupta saxa conspiciuntur, e regione quorum cumulum erigi curavimus.

99.

Porro ab hinc leniter ascendendo conspeximus post 12° in 13 org. a dextris prominens – saxum ultro vero progressi poni cumulum curavimus.

100.

A quo ultro ascensu per iugum montis continuato in 24° 2' prominentem a dextra lapidem civitatis Neosoliensis et Cremnitziensis insigni notari curavimus, quem praetergresso posuimus cumulum.

101.

Ultro iugum montis ascendendo posuimus cumulum.

102.

Leni porro ab hinc ascensu per iugum montis continuato prominens a dextris conicae formae vidimus saxum a linea remotius, quod praetereundo posuimus cumulum.

103.

A cumulo hoc assurgens in acclive iugum montis ascendendo posuimus cumulum metalem.

104.

Ab hoc asperius iugum montis semper adhuc per plagam Uplazy nominatam ascendendo posuimus cumulum metalem.

105.

A dextris cumuli huius in 15° prominens saxum conspicitur, a cumulo vero per iugum ascendendo posuimus ultro cumulum.

106.

Unde ultro altius montis iugum ascendendo posuimus cumulum.

107.

Porro semper adhuc in plaga Uplazy iugum montis ascendendo posuimus cumulum.

108.

Ascensu ultro continuato posuimus metalem cumulum.

109.

Ab hinc planiori attamen leniter ascendendo posuimus cumulum.

110.

Leni porro ascensu continuato posuimus cumulum.

111.

Plano situ abhinc incedendo post 8° 2' lineae a sinistris adiacentem e terra prominentem lapidem insculpto ei Cremnicziensis et Neosoliensis civitatis insigni notari, cumulum autem erigi curavimus.

Hoc die plura adhuc puncta metalem ductum designatura facta erant, sed quia domini deputati civitatis Neosoliensis contra ductum designatum, tanquam non per verticem et cacumina sed per latus montium ducentem protestati sunt, inclinante iam alioquin ad vesperam die ab ulteriore metatione supersedimus. Subsequenti dein, id est 12 Augusti mane ad faciem loci exeundo pervestigavimus primum plagam, quae priori die protestatione dominorum Neosoliensium deputatorum dubia cum ductu suo reddita erat, invenimusque in altissimo iugo ubi plaga Uplazy nominata cessante, alia Na Štjt nominata incipit maioris molis lapidem, cui insigne civitatis Cremnicziensis antiquitus insculptum noscebatur, quod cum aperte lapidem hunc metalem esse

98.

Odtiaľto stúpajúc po hrebeni na lokalite zvanej Uplazy, sme prišli na miesto, kde sme na 15. siahe zbadali napravo strmé skalné bralá, na okraji ktorých sme dali navršíť kopu.

99.

Odtiaľ sme ďalej pomaly stúpali a po 12. a na 13. siahe sme uvideli napravo týčiaci sa balvan. Keď sme prešli ďalej, dali sme umiestniť kopu.

100.

Od nej sme ďalej pokračovali vo výstupe po hrebeni a na kameň čnejúci napravo na 24. siahe a 2. stope sme dali vyznačiť mestské znaky Banskej Bystrice a Kremnice. Keď sme prešli okolo neho, umiestnili sme kopu.

101.

Ďalej stúpajúc po hrebeni, sme umiestnili kopu.

102.

Odtiaľ sme pokračovali ďalej v miernom stúpaní po horskom hrebeni a ďalej od hraničnej línie sme napravo uvideli bralo kužeľovitého tvaru. Keď sme okolo neho prechádzali, umiestnili sme kopu.

103.

Od tohto medzníka sme vystupovali na nerovnomerne sa dvíhajúci horský hrebeň, pričom sme umiestnili hraničnú kopu.

104.

Od nej sme strmšie stúpali po horskom hrebeni ešte stále cez lokalitu zvanú Uplazy a umiestnili sme hraničnú kopu.

105.

Napravo od tohto medzníka na 15. siahe je vidno čnejúci balvan. Po výstupe hrebeňom od medzníka sme umiestnili ďalšiu kopu.

106.

Odtiaľ stúpajúc na ešte vyšší horský hrebeň, sme umiestnili kopu.

107.

Ďalej stúpajúc po horskom hrebeni ešte stále v lokalite Uplazy, sme umiestnili kopu.

108.

Stále pokračujúc vo výstupe, sme umiestnili hraničnú kopu.

109.

Odtiaľ idúc predsa len miernejším stúpaním, sme umiestnili kopu.

110.

Ďalej pokračujúc v miernom stúpaní, sme umiestnili kopu.

111.

Kráčajúc odtiaľ po rovinatom úseku, sme po 8 siahach a 2 stopách dali vytesaním vyznačiť mestské znaky Kremnice a Banskej Bystrice na kameň trčiaci zo zeme naľavo hneď vedľa hraničnej čiary, ale taktiež sme dali navršíť aj kopu.

V tento deň boli pripravené na označenie ešte viaceré ďalšie body hraničných medzníkov, ale vzhľadom na to, že páni vyslanci mesta Banská Bystrica vzniesli protest proti označenému úseku, ktorý akoby nevedol cez vrchol a najvyšší bod hory, ale po jej úbočí, a pretože sa deň už beztak chýlil k večeru, od ďalšieho vymeriavania sme upustili. Potom nasledujúci deň, t. j. 12. augusta, ráno sme vyšli priamo na tvár miesta a najprv sme preskúmali oblasť, ktorej hraničný úsek páni banskobystrickí vyslanci svojím protestom z predchádzajúceho dňa spochybnili. Na najvyššom hrebeni, kde sa končí lokalita zvaná Uplazy a začína ďalšia, ktorú volajú Na Štít, sme objavili rozmernejší balvan, na ktorom sa dal rozoznať dávno vytesaný mestský znak Kremnice, ktorý jasne dokazoval, že tento kameň je hraničným, a naznačoval, že sa treba držať

evicisset, aliumque ductum quam, quem a puncto 112^{m°} priori die secuti fuimus, sequendum indigitasset. Reversi ad punctum 112^{mm} ultro versus memoratum lapidem iuga montium legendo praeunte et cacumine ipso Cremnicziensi camerali sylvanarum curatore domino Iosepho Firich pervestigante ordine sequenti processimus et quidem consistendo in puncto:

112.
Semper adhuc in plaga Uplazy per iugum montis hic latius patens leniter ascendendo posuimus cumulum metalem.

113.

Unde porro leniter ascendendo posuimus cumulum.

114.

Leni ascensu continuato cumulum erigi curavimus.

115.

Prout prius leniter ascendendo cumulum ereximus.

116.

Per iuga montis ascendendo posuimus cumulum.

117.

Per eadem iuga ascensu continuato posuimus cumulum.

118.

Semper adhuc ascendendo cumulum erigi curavimus.

119.

Ascendendo posuimus cumulum metalem.

120.

Aeque ascendendo posuimus cumulum.

121.

Plano fere situ vix ad sensum ascendendo posuimus cumulum.

122.

Aeque ut prius vix ad sensum ascendendo ereximus cumulum.

123.

Plano situ per cacumen montis in plaga semper adhuc Uplazy compellata procedendo venimus post 23° 3' ad lapidem sinistrae lineae parti adiacentem, ac formam tumuli prae se ferentem, cui Cremnicziensis et Neosoliensis civitatis insigne insculpi curavimus, quem praetergressi cum fine ductus attigimus alium e terra prominentem latum lapidem, cui a dextris civitatis Neosoliensis, a sinistris autem civitatis Cremnicziensis scutum incidi curavimus. Lapis hic praeterea tribus foraminibus natura cavatis noscibilis est, cui ita ante et natura signato cumulum metalem superaggeri curavimus.

124.

A lapide hoc metali cumulo cooperto per iugum montis latius se hic expandens processimus situ plano versus lapidem occasione pervestigationis iugi montis mane statim institutae reperiuntur ac ex eo, quod insculpto antiquitus scuto civitatis Cremnicziensis notatus foret, pro vera antiqua meta limitum agnitum, ad quem deveniendo scuto antiquo in statu suo relicto in parte Cremnitziense terrenum respiciente novum civitatis Cremnicziensis, in parte vero terrenum Neosoliense respiciente civitatis Neosoliensis scutum, in summitate vero eius litteras RENOV. et annum 1820 incidi curavimus, quibus peractis totum lapidem cumulo metali cooperiri curavimus.

125.

Cessante penes hunc cumulum plaga Uplazy vocata incipit ultro plaga Na Štjt nominata, per quam plano situ eundo posuimus metalem cumulum.

iného úseku ako toho, ktorý sme predošlého dňa sledovali od 112. bodu. Vrátili sme sa preto späť k 112. bodu a ďalej sme postupovali k spomenutému kameňu, držiac sa horského hrebeňa a postupujúc za pánom kremnickým komorským správcom lesov Jozefom Firichom, ktorý kráčal vopred skúmajúc, kde je samotný vrchol. Teda postavili sme sa na bod:

112.

Ešte stále na lokalite Uplazy pomaly stúpajúc po horskom hrebeni, ktorý sa tu rozširuje, sme umiestnili hraničnú kopu.

113.

Odtiaľ ďalej pomaly stúpajúc, sme umiestnili kopu.

114.

Pokračujúc v miernom výstupe, sme dali navršíť kopu.

115.

Tak ako predtým v miernom stúpaní sme vztýčili kopu.

116.

Stúpajúc po horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

117.

Pokračujúc v stúpaní po stále rovnakom hrebeni, sme umiestnili kopu.

118.

Ešte stále stúpajúc, sme dali navršíť kopu.

119.

Ďalej stúpajúc, sme umiestnili hraničnú kopu.

120.

Rovnako stúpajúc, sme umiestnili kopu.

121.

Takmer nepostrehnuteľne stúpajúc po skoro rovinatej pláni, sme umiestnili kopu.

122.

Tak ako predtým sotva postrehnuteľne stúpajúc, sme vztýčili kopu.

123.

Postupujúc po rovinatej pláni cez vrchol hory stále ešte v lokalite nazvanej Uplazy, sme po 23 siahach a 3 stopách prišli ku kameňu pripomínajúcemu náhrobok, ktorý sa nachádzal po ľavej strane hraničnej čiary. Dali sme naň vytesať mestské znaky Kremnice a Banskej Bystrice. Keď sme išli okolo neho ďalej, na konci úseku sme sa dostali k ďalšiemu širokému kameňu trčiacemu zo zeme, na ktorý sme z pravej stany dali vytesať erb mesta Banská Bystrica a z ľavej strany erb mesta Kremnica. Tento kameň možno okrem toho spoznať aj podľa troch prirodzene vyhlbených otvorov. Na takto už dávno prírodou označený kameň sme dali navršíť kopu.

124.

Od tohto kameňa úplne zakrytého hraničnou kopou sme pokračovali po horskom hrebeni, ktorý sa tu rozširuje, cez rovnú pláň ku kameňu objavenému ráno pri hľadaní horského hrebeňa, ktorý sme ihneď identifikovali. A podľa toho, že bol v minulosti označený erbom mesta Kremnica, sme ho uznali za pravý dávny hraničný medzník. Keď sme sa k nemu dostali, dali sme k starému pôvodnému erbmu na stranu otočenú ku kremnickému chotáru nanovo vytesať erb mesta Kremnica a na stranu obrátenú k bansko-bystrickému chotáru zas erb mesta Banská Bystrica. Na vrchol kameňa sme dali vytesať písmená RENOV. a letopočet 1820. Keď sme toto dokončili, celý kameň sme dali pokryť hraničnou kopou.

125.

Pri tomto medzníku sa končí lokalita zvaná Uplazy a začína ďalšia nazvaná Na Štít, po ktorej idúc rovinatej pláňou, umiestnili sme hraničnú kopu.

126.

A quo ultro itidem plano situ incedendo alterum in plaga Na Štjt nominata posuimus cumulum.

127.

A cumulo hoc per 10 org. per lapidosum et praeceps, ultro dein per leniusⁱ declinans montis iugum descendendo posuimus cumulum.

128.

Unde per praeceps iugum descendendo posuimus cumulum.

129.

Pracipiti descensu ultro continuante et a dextris praerupto montis latere procurrente post 18° venimus a dextra lineae situm lapidem, quem scuto civitatis Neosoliensis signari, ultro vero progrediendo cumulum erigi curavimus.

130.

Continuato descensu posuimus cumulum metalem.

131.

Dein per praeceps iugum descendendo prope finem ductus adiacentem a dextra lineae lapidem scuto civitatis Neosoliensis signari, cumulum autem erigi curavimus.

132.

Descensu porro per praeceps montis iugum continuato ultimum in plaga Na Štjt nominata posuimus cumulum.

133.

A cumulo lenius descendendo primum in plaga do Praschniczzy posuimus cumulum.

134.

A quo per 10° leniter descendendo, post vero versus obiectum in iugo montis clivum ascendendo posuimus cumulum.

Ac tendente iam ad vesperam die ab ulteriori operatione cessavimus.

Die 13 Augusti utpote die solis quieti relicto.

Die 14 Augusti ad faciem loci comparando constitimus in ultimo die 12^a Augusti posito cumulo.

135.

Pone quem in prostante a dextra saxo civitatis Neosoliensis insigne insculpi curavimus. Ab inde vero per angustum montis iugum descendendo posuimus cumulum metalem.

136.

Unde porro per plagam do Praschnitzzy de angusto montis iugo descensu continuato posuimus cumulum.

137.

A quo lenius descendendo posuimus cumulum.

138.

Porro ab hinc descensu continuato in 22^a orgia lapidi lineae adiacenti scutum civitatis Neosoliensis insculpi curavimus. A 53° vero plano situ incedentes a dextris praeruptum versus vallem Praschnitza latus iugi vicinum habendo cumulum metalem erigi curavimus.

139.

Ab hinc ultro descendendo transivimus a 62^a usque 64° orgiam per viam, quae antiquitus curulem transitum ex comitatu Thurocziensi ad Zoliensem comitatum praebat, metalem autem cumulum ultimum in plaga Na Praschniczzy erigi curavimus.

140.

Leniter ascendendo pervenimus cum fine ductus ad exiguum pratum Na Veternom nominatum, ubi cumulum poni curavimus.

ⁱ V origináli uvedené chybné: „lenius“.

126.

Od nej sme postupovali ďalej stále po rovinatej pláni a umiestnili sme druhú kopu na lokalite zvanej Na Štít.

127.

Od tohto medzníka sme po 10 siahach začali zostupovať po štrkovitom a strmom horskom hrebni, ktorý sa potom ďalej zvažoval miernejšie, a umiestnili sme kopu.

128.

Odtiaľ zostupujúc po strmom hrebni, sme umiestnili kopu.

129.

Pokračujúc ďalej v strmom zostupe, mŕňajúc strmé horské úbočie po pravej strane, sme po 18 siahach prišli ku kameňu nachádzajúcemu sa po pravej strane hraničnej línie, na ktorý sme dali vyznačiť erb mesta Banská Bystrica. Postupujúc ďalej, sme dali navršíť kopu.

130.

Pokračujúc v zostupe, sme umiestnili hraničnú kopu.

131.

Zostupujúc ďalej po hrebni, sme dali kameň ležiaci po pravej strane hraničnej línie neďaleko konca úseku označiť erbom mesta Banská Bystrica, dali sme však navršíť aj kopu.

132.

Ďalej pokračujúc v zostupe po strmom horskom hrebni, sme umiestnili poslednú kopu na lokalite zvanej Na Štít.

133.

Od medzníka zostupujúc miernejšie, sme umiestnili prvú kopu na lokalite Do Prašnici.

134.

Od nej sme cez 10 siah mierne zostupovali, potom sme však začali vystupovať na protiľahlý vrch na horskom hrebni a umiestnili sme kopu.

Keďže sa už deň nakláňal k večeru, upustili sme od ďalších prác.

Dňa 13. augusta, totiž v nedeľu, sme ostali odpočívať.

Dňa 14. augusta sme sa objavili na tvári miesta a zhromaždili sa na medzníku, ktorý sme dňa 12. augusta naposledy umiestnili.

135.

Pri ňom sme dali na príhodný balvan po pravej strane vytesať mestský znak Banskej Bystrice.

Odtiaľ zostupujúc po úzkom horskom hrebni, sme umiestnili hraničnú kopu.

136.

Odtiaľ ďalej pokračujúc v zostupe z úzkeho horského hrebeňa cez lokalitu Do Prašnici, sme umiestnili kopu.

137.

Od nej miernejšie zostupujúc, sme umiestnili kopu.

138.

Odtiaľ pokračujúc ďalej v zostupe, sme na 22. siahe dali vytesať mestský erb Banskej Bystrice na kameň ležiaci na hraničnej líni. Od 53. siahy sme kráčali po rovinatej pláni, majúc po pravej strane strmé úbočie zvažujúce sa do doliny Prašnica, a dali sme navršíť hraničnú kopu.

139.

Odtiaľ ďalej zostupujúc, sme od 62. po 64. siahu prechádzali cez cestu, ktorá v dávnych časoch umožňovala vozom prechod z Turčianskej stolice do Zvolenskej stolice. V lokalite Na Prašnici sme dali navršíť poslednú hraničnú kopu.

140.

Mierne stúpajúc, sme s koncom úseku prišli na malú lúku zvanú Veterná, kde sme dali umiestniť kopu.

141.

A cumulo hoc usque 10° descendendo, postea plano situ ivimus et cumulum metalem posuimus.

142.

Ab hinc iugum montis iam latius incipit, per quod usque 10° descendentes plano postea situ ivimus. Cumulum autem metalem in plaga Na Weternom posuimus.

143.

Unde leniter per angustius montis iugum descendendo posuimus cumulum.

144.

Plano ab hinc situ procedendo posuimus cumulum.

145.

Ultro plano situ euntes, ultimum in plaga Na Weternom nominata posuimus cumulum metalem.

146.

Hinc per plagam Na Staru Hradsku leniter descendendo cumulum poni curavimus.

147.

A quo ultro per plagam Na Staru Hradsku plano situ incidendo posuimus cumulum.

148.

Inde per praeceps iugum descendendo posuimus cumulum metalem in vertice saxi calcarii prominentis.

149.

Per praeceps et angustum iugum ultro descendentes posuimus cumulum metalem.

150.

Continuato porro per praeceps montis iugum descensu posuimus cumulum.

151.

Per aequae per praeceps iugum ultro descendendo posuimus cumulum metalem.

152.

Ultro praecipiti eundo situ posuimus cumulum.

153.

Lenius ac prius descendendo posuimus cumulum.

154.

A cumulo hoc per 10° descendendo, post vero clivum in iugo assurgentem ascendendo in ipso clivo posuimus cumulum.

155.

A clivo hoc per praeceps iugum descendendo ultro in plaga Na Staru Hradzku durante posuimus cumulum.

156.

Magis adhuc praecipiti situ ac fere per praeruptum iugum descendendo posuimus cumulum.

157.

Ab hinc porro per praeceps descendendo posuimus cumulum.

158.

Ultro per praeceps iugum descendendo posuimus cumulum.

159.

A quo versus obiectum in iugo clivum ascendendo posuimus in ipso clivo cumulum.

160.

De clivo hoc descendendo posuimus cumulum.

141.

Od tohto medzníka sme až po 10. siahu zostupovali, potom sme išli po rovinatej pláni a umiestnili sme hraničnú kopu.

142.

Odtiaľ už začal byť horský hrebeň širší. Až po 10. siahu sme po ňom zostupovali, potom sme išli po rovinatej úseku. Umiestnili sme hraničnú kopu na lokalite Veterná.

143.

Odtiaľ zostupujúc po užšom horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

144.

Postupujúc odtiaľ po rovinatej pláni, sme umiestnili kopu.

145.

Ďalej idúc rovným úsekom, sme v lokalite Veterná umiestnili poslednú hraničnú kopu.

146.

Odtiaľ pomaly zostupujúc lokalitou Na Starú Hradskú, sme dali umiestniť kopu.

147.

Od nej sme kráčali ďalej po rovinatej pláni na lokalite Na Starú Hradskú a umiestnili sme kopu.

148.

Odtiaľ zostupujúc po strmom hrebeni, sme na vrchole trčiaceho ostrohového balvanu umiestnili hraničnú kopu.

149.

Ďalej zostupujúc po strmom a úzkom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

150.

Pokračujúc ďalej v zostupe po strmom horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

151.

Stále rovnako ďalej zostupujúc po strmom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

152.

Ďalej kráčajúc strminou, sme umiestnili kopu.

153.

Zostupujúc miernejšie ako predtým, sme umiestnili kopu.

154.

Od tohto medzníka sme cez 10 siah zostupovali, potom sme však začali vystupovať na kopec dvíhajúci sa na hrebeni a na samom vrchole sme umiestnili kopu.

155.

Z tohto kopca sme zostúpili po strmom hrebeni a ďalej – stále ešte v lokalite Na Starú Hradskú – sme umiestnili kopu.

156.

Zostupujúc po strmšom úseku ako doteraz, skoro po zráznom hrebeni, sme umiestnili kopu.

157.

Odtiaľ ďalej rýchlo zostupujúc, sme umiestnili kopu.

158.

Ďalej zostupujúc po strmom hrebeni, sme umiestnili kopu.

159.

Od nej stúpajúc na protiľahlý kopec na hrebeni, sme na samotnom kopci umiestnili kopu.

160.

Zostupujúc z tohto kopca, sme umiestnili kopu.

161.

A cumulo versus antiquam viam ex comitatu Thuroczyensi Neosolium versus ducentem descendendo posuimus cumulum metalem.

162.

Hinc ab orgia secunda usque quintam per memoratam antiquam viam transeundo posuimus cumulum.

163.

A quo iugum montis ascendendo ultimum in plaga Na Starou Hradskou vocata posuimus cumulum metalem.

164.

A cumulo hoc incipit plaga Do Hlbokiho Jarku nominata, per quam angusto iugo adscendendo posuimus primum in hac plaga cumulum metalem.

165.

Per idem angustum iugum a dextra et sinistra lateribus per praeceps descendentes adscendendo posuimus cumulum metalem.

166.

Ab hoc leniter per idem iugum et plagam Do Hlbokiho Jarku adscendendo posuimus cumulum.

167.

A quo per praeceps descendendo posuimus metalem cumulum.

168.

Plano situ per iugum montis incedendo posuimus cumulum metalem.

169.

A cumulo hoc usque 20 org. descendendo, post vero adscendendo posuimus cumulum.

170.

Ab hinc situ plano per idem iugum montis incedendo posuimus cumulum.

171.

Usque 20 org. a priori descendendo, post vero ascendendo posuimus cumulum.

172.

Ultro ab hoc ascendendo posuimus cumulum.

173.

Per idem iugum montis semper adhuc in plaga Do Hlbokiho Jarku ascendendo cumulum poni curavimus.

174.

A quo post 15° descendendo post vero ascendendo cumulum poni curavimus.

175.

Ab hinc versus asperius assurgens montis iugum ascendendo posuimus cumulum.

176.

Asperum montis iugum ascendendo ultimum in plaga Do Hlbokiho Jarku posuimus cumulum.

177.

A cumulo hoc ultro procedendo primum in plaga Na Prosredni Rigel posuimus cumulum metalem.

178.

A quo per iugum montis descendendo in plaga Na Schiroku Dolinu posuimus cumulum.

179.

Plano ab hinc situ per plagam Na Schiroku Dolinu vocatam incedendo posuimus cumulum metalem.

161.

Zostupujúc od medzníka k ceste vedúcej z Turčianskej stolice do Banskej Bystrice, sme umiestnili hraničnú kopu.

162.

Tu od druhej až po piatu siahu sme prechádzali cez spomenutú starú cestu a umiestnili sme kopu.

163.

Stúpajúc od nej na horský hrebeň, sme umiestnili poslednú hraničnú kopu na lokalite Na Starú Hradskú.

164.

Od tohto medzníka sa začína lokalita nazvaná Hlboký jarok, cez ktorú sme stúpali po úzkom hrebeni, a umiestnili sme prvú hraničnú kopu v tejto oblasti.

165.

Stúpajúc po tom istom úzkom hrebeni s klesajúcimi zrázmi po pravej aj ľavej strane, sme umiestnili hraničnú kopu.

166.

Pomaly od nej stúpajúc po tom istom hrebeni a lokalite Hlboký jarok, sme umiestnili kopu.

167.

Od nej zostupujúc strminou, sme umiestnili hraničnú kopu.

168.

Kráčajúc rovinatou pláňou po horskom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

169.

Od tohto medzníka sme až po 20. siahu zostupovali, potom sme však začali stúpať a umiestnili sme kopu.

170.

Kráčajúc odtiaľ rovinatou pláňou po tom istom horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

171.

Až po 20. siahu od predchádzajúceho medzníka sme zostupovali, potom sme však začali stúpať a umiestnili sme kopu.

172.

Odtiaľ ďalej vystupujúc, sme umiestnili kopu.

173.

Vystupujúc po tom istom horskom hrebeni – dosiať stále v lokalite Hlboký jarok –, sme dali umiestniť kopu.

174.

Od nej po 15. siahu sme zostupovali, potom už však vystupovali a dali sme umiestniť kopu.

175.

Odtiaľ vystupujúc na strmšie sa dvíhajúci horský hrebeň, sme umiestnili kopu.

176.

Vystupujúc po strmom horskom hrebeni, sme umiestnili poslednú kopu v lokalite Hlboký jarok.

177.

Postupujúc ďalej od tohto medzníka, sme umiestnili prvú hraničnú kopu v lokalite Na Prostredný Rigel.

178.

Zostupujúc od nej po horskom hrebeni, sme umiestnili kopu v lokalite Na Širokú Dolinu.

179.

Kráčajúc po rovinatej pláni cez lokalitu zvanú Na Širokú Dolinu, sme umiestnili hraničnú kopu.

180.

A sinistris sita plaga vocatur Na Tri Studne localitas vero a dextris sita Na Schiroku Dolinu prout et iugum, per quod descendendo posuimus cumulum metalem.

181.

A cumulo hoc initio leniter descendendo post vero ascendendo posuimus cumulum.

182.

Ab inde ultro ascendendo posuimus cumulum.

183.

Asperius ab hinc iugum montis ascendendo ultimum in plaga Na Schiroku Dolinu cumulum metalem poni curavimus.

184.

A quo ultro per plagam Na Pазsit etiam Nad Novou Hradskou vocatam per iugum montis descendendo primum in hac periphēria posuimus cumulum metalem.

185.

Ultro per angustum iugum montis descendendo alterum in plaga Nad Novou Hradskou posuimus cumulum.

186.

Porro per iugum montis descendendo posuimus cumulum metalem.

187.

Descensu porro continuato posuimus cumulum.

188.

Semper descendendo posuimus cumulum.

189.

Ultro per iugum descendendo ereximus cumulum.

190.

Continuato per iugum descensu cumulum ereximus.

191.

Ab hoc porro descensu continuato ereximus cumulum.

192.

Usque 10^m porro descendendo post vero ascendendo posuimus cumulum.

193.

A quo ascensu continuato posuimus cumulum.

194.

Ultro per eandem supra nominatam plagam Nad Novou Hradskou ascendendo posuimus cumulum.

195.

Semper adhuc iugum montis ascendendo posuimus cumulum.

196.

A cumulo hoc per iugum descendendo posuimus cumulum.

197.

De iugo montis porro descendendo posuimus cumulum.

198.

Porro de iugo montis versus modernam Neosolio ad comitatum Thurocziensem viam ducentem descendendo posuimus cumulum.

180.

Lokalita nachádzajúca sa na ľavej strane sa volá Na Tri Studne, pokým tá na pravej strane Na Širokú Dolinu a práve tak aj hrebeň, po ktorom zostupujúc sme umiestnili hraničnú kopu.

181.
Od tohto medzníka sme spočiatku pomaly zostupovali, potom sme však začali stúpať, pričom sme umiestnili kopu.

182.

Odtiaľ ďalej stúpajúc, sme umiestnili kopu.

183.

Odtiaľ strmšie stúpajúc na horský hrebeň, sme dali umiestniť poslednú hraničnú kopu v lokalite Na Širokú Dolinu.

184.

Od nej ďalej klesajúc po horskom hrebeni cez lokalitu zvanú Na Pažit' aj Nad Novou Hradskou, sme umiestnili prvú hraničnú kopu v tejto oblasti.

185.

Ďalej klesajúc po úzkom horskom hrebeni, sme umiestnili druhú kopu v lokalite Nad Novou Hradskou.

186.

Klesajúc ďalej po horskom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

187.

Pokračujúc v ďalšom klesaní, sme umiestnili kopu.

188.

Zotrúvajúc v zostupe, sme umiestnili kopu.

189.

Ďalej klesajúc po hrebeni, sme navršili kopu.

190.

Pokračujúc v zostupe po hrebeni, sme navršili kopu.

191.

Od nej pokračujúc v zostupe, sme vztýčili kopu.

192.

Ďalej klesajúc až po 10. siahu, potom však stúpajúc, sme umiestnili kopu.

193.

Od nej pokračujúc vo výstupe, sme umiestnili kopu.

194.

Ďalej stúpajúc cez tú istú vyššie pomenovanú lokalitu Nad Novou Hradskou, sme umiestnili kopu.

195.

Stále ešte stúpajúc na horský hrebeň, sme umiestnili kopu.

196.

Od tohto medzníka zostupujúc po hrebeni, sme umiestnili kopu.

197.

Ďalej zostupujúc z horského hrebeňa, sme umiestnili kopu.

198.

Ďalej zostupujúc z horského hrebeňa smerom k novej ceste vedúcej z Banskej Bystrice do Turčianskej stolice, sme umiestnili kopu.

199.

A quo ultro descendendo transivimus a 29 usque 33° novam superius memoratam Neosolio versus comitatum Thurocziensem viam cumulumque metalem in pede trans eam assurgentis collis posuimus.

200.

Versus quem ascendendo semper adhuc in plaga Na Novou Hradzkou posuimus cumulum.

201.

Ab hoc ultro ascensu per iugum montis continuato pervenimus ad saxum et terra prominens naturalem cumulum formans, cui metalem imponi curavimus.

202.

Unde porro ascendendo pervenimus ad alium priori altioem in iugo montis efformatum naturalem colliculum, in cuius summitate cumulum metalem ereximus.

203.

A quo per praecipitium 10° orgiis descendendo inde vero versus eminentiorem in iugo montis collem ascendendo posuimus cumulum.

204.

Leniter ab hinc ascendendo posuimus cumulum.

205.

Asperius hinc iugum montis ascendendo posuimus cumulum metalem.

206.

Ab hinc per 35° leniter descendendo post vero versus asperius assurgens montis iugum ascendendo posuimus cumulum.

207.

A cumulo hoc usque 5^{tam} orgiam procurrat a dextris collis saxosus, a decima usque decimam quintam orgiam alter itidem a dextris, pone quos per iugum plano situ usque orgiam vigesimam progredientes, ultro asperius se attolens iugum ascendendo posuimus cumulum metalem.

208.

Hinc porro ascensu per iugum montis continuato pervenimus ad concursum trium scilicet Neosoliensis, Cremnicziensis et inclytiae familiae illustrissimorum baronum de Reva terrenorum, quod punctum concursus ex parte I. domini A[.] Stubna spect. D. Abrahamus Machula de Abrahamfalva remonstravit, ubi cumulum metalem ultimum Nad Novou Hradzkou erigi curavimus.

Quo erecto metationem inter terrenum liberae, regiae ac montanae civitatis Neosoliensis terrenum item L. R. ac montanarum primariae civitatis Cremnicziensis die 9^a Augusti in monte Šarjancova /Schranzenstein:/ acceptam terminavimus.

Super qua deducta modalitate per nos definita metali reambulatione praesentem nostram praestamus relationem. Sig[natum] in iugo montis Nad Novou Hradzkou die 14 Augusti 1820. Ludovicus Beniczky de eadem et Micsinye surrog. V. comes. L. S. m. p. Volfgangus Rakovszky de eadem I[nclyti] Co[m]it[at]us Zoliensis V[ice] iudlium. L. S. m. p. Iosephus Sztrakoniczky eiusdem I[nclyti] Co[m]it[at]us Zoliensis ord[inarius] iuras[sor]. L. S.

Collat.

199.

Od nej ďalej zostupujúc, sme od 29. až po 33. siahu prechádzali cez novú, vyššie spomenutú cestu z Banskej Bystrice do Turčianskej stolice a umiestnili sme hraničnú kopu na úpätí kopca, ktorý sa za ňou dvíha.

200.

Stúpajúc naň, sme umiestnili kopu ešte stále v lokalite Na Novú Hradskú.

201.

Pokračujúc od nej ďalej vo výstupe po horskom chrbte, sme došli k balvanu a prirodzene navršenej zemine do tvaru kopy, na ktorú sme dali umiestniť medzník.

202.

Odtiaľ ďalej stúpajúc, sme došli po horskom hrebeni k ďalej prirodzene vytvarovanej kope, ešte vyššej ako tá predošlá. Na jej vrchole sme vztýčili hraničnú kopu.

203.

Od nej sme 10 siah zostupovali po zráze, potom sme však začali stúpať k výraznejšie sa týčiacemu kopcu na horskom chrbte a umiestnili sme kopu.

204.

Odtiaľ pomaly stúpajúc, sme umiestnili kopu.

205.

Z toho bodu prudšie stúpajúc po horskom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

206.

Od nej sme cez 35 siah mierne zostupovali, potom sme však začali stúpať na prudšie sa dvíhajúci horský hrebeň a umiestnili sme kopu.

207.

Od tohto medzníka sa až po 5. siahu ťahá po pravej strane kamenistý kopec. Od desiatej až po pätnástu siahu zas ďalší, tak isto po pravej strane. Postupujúc popri nich po rovinnatom úseku až po dvadsiatu siahu, ďalej však stúpajúc na prudšie sa dvíhajúci hrebeň, sme umiestnili hraničnú kopu.

208.

Odtiaľ ďalej pokračujúc vo výstupe po horskom hrebeni, sme došli k trojhraničnému bodu chotárov Banskej Bystrice, Kremnice a slávnej rodiny urodzených barónov Révaiovcov. Tento trojhraničný bod ukázal zo strany slávneho panstva Dolná Štubňa vznešený pán Abrahám Machula z Abrahámoviec. Tam sme dali navštíť poslednú hraničnú kopu Nad Novou Hradskou. Po jej vztýčení sme vymeriavanie hranice medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a chotárom taktiež slobodného kráľovského a prvého z banských miest Kremnica, ktoré sme začali dňa 9. augusta na vrchu Kremnická skala (Šarjancová), ukončili.

O spôsobe jej vytýčenia a nami vykonanej obchôdzke hraníc chotára podávame túto našu správu. Podpísané na horskom hrebeni Nad Novou Hradskou dňa 14. augusta 1820. Ľudovít Benický z Beníc a Mičinej, zvolený podžupan, miesto pečate, vlastnou rukou. Wolfgang Rakovský z Rakova, podslúžny slávnej Zvolenskej stolice, miesto pečate, vlastnou rukou. Jozef Strakonický, riadny prísazný prísediaci tej istej slávnej Zvolenskej stolice, miesto pečate.

Podľa originálu.

Anno 1820 die 16^a Augusti, utpote constituto termino pro instituenda inter terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis, terrenum item inclytae familiae illustrissimorum baronum de Reva metalli reambulatione ad localitatem Nad Novou Hradskou exeuntes ordine ab infra deducto peregrimus metationem.

Praesentibus ex parte liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis sequentibus: DD. Michaele Rarus, et Iosepho Rottermund senatoribus, Ioanne Szumrak vice notario, Antonio Hainrich, ordinario fiscali, Maximiliano Ondreykovits tribuno plebis, Ignatio Waisz rationum exactore et aliis compluribus electae communitatis commembris et civibus.

Pro incidendis metallibus signis in occurrentibus saxis magistro Leonhardo Horn comparente. Ex villa Harmanetz: Michael senior Balás, Michael iunior Balás, Michael Waisz, Iosephus Babjak, Andreas Daubner, Ioannes Gregor etc. etc. operariis civitatis Neosoliensis.

Ex parte I. R. montanae praefecturae Neosoliensis praesentibus: D. Floriano Thann fiscali adiuncto et D. Ioanne Obereigner sylvanali practicante.

Ex parte illustrissimorum dominorum baronum Ladislai, Ioannis et Georgii de Reva in linea baronum Stephani condam de praefata Reva stantium comparuit suarum illustritatum fiscalis nobilis Ioannes Thomka de Thomkaháza, ex parte vero illustrissimi domini baronis Ludovici de Reva ex altera D. Danielis condam de eadem Reva linea condescendentis, qua mandatarius idem nobilis d[omi]nus Ioannes Thomka de Thomkaháza, Iosephus Kul sylvarum districtus Szebeszlaviensis praetitulorum illustrissimorum DD. baronum Ladislai, Ioannis et Georgii de Reva indagator.

Ex oppidanis vero Mossotziensibus erant sequentes: Ioannes Pjeczka, Georgius Kuszy, Ioannes Dvorszky, Ioannes Szmitka, Ioannes Knyazovits, Ioannes Rakusz, Mathias Szumel, Georgius Ferjantsik, Ioannes Skereny, Andreas Hlaszny Andreas Mraesko, Tyarasz, Ioannes Trbuch, Mathias Kulfan, Ioannes Mitsik, Michael Petrovics, Georgius Hrta, Andreas Chalupka, Ioannes Paulik, Mathias Kollár, Andreas Pjeczka, Ioannes Kossik, et Georgius Mesza Bieli.

18ª Augusti in concursu metarum terrenorum Neosoliensis, Mossotziensis et Szebeszlaviensis /Gagyer/ ad arcem Blatnicza spectantis idem fiscalis et mandatarius ill[ustriss]imorum baronum de Reva nobilis D. Ioannes Thomka de Thomkaháza porro testimonio statuit Blatniczenses metarum notitiam habentes: Ioannem Murtsek, Ios. Chila, Ioan. Nudza, Mich. Luptak, Ios. Bellan, Ioan. Oravec, Georg Martsek et And. Szekerka.

Et quidem:

Consistendo penes ultimum die 14 Augusti erectum cumulum in concursu terrenorum Neosoliensis, possessionis item Hay ad civitatem Cremnicziensem spectantis et oppidi Mossótz ad inclytam illustrissimorum baronum de Reva familiam pertinentis iugum montis ascendendo post 3° 2' erigi curavimus a dextra lineae parte cumulum Neosoliense, a sinistra vero in 2° alterum Mossotzense terrenum designantem cumulum, quam hac ratione cum posito prius Cremnicziense terrenum terminante cumulo erectam trimetam pro primo instituendae hac occasione intra terrenum Neosoliense et Mossotziense metalli reambulationis signo metalli statuimus. A trimeta^k hac directione versus aquiloccidentem tendente in localitate Na Zlodeyszky kopec nominata versus arduum collem per iugum montis ascendendo pertigimus ad collem Prvi Zlodeyszky kopec dictum, in cuius summitate Cremnitziensi cumulo pro initiante ductus huius puncto assumpto posuimus cumulum metalem.

2.

A quo versus septemtrionem deflectendo, ultro per iugum montis euntes pervenimus ad saxum e terra prominens, in cuius summitate cumulum aggeri curavimus.

^k V origináli uvedené chybné: „trimetra“.

Dňa 16. augusta v roku 1820, teda v stanovenom termíne pre začatie obchôdzky hraníc medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a chotárom slávnej rodiny vznešených barónov Révaiovcov, sme vyšli na lokalitu Nad Novou Hradskou a bod za bodom, ako je to nižšie rozpísané, sme vykonali vytýčenie hraníc.

Prítomní boli: zo strany slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica radní páni Michal Rarus a Jozef Rottermund, podnotár Ján Sumrák, riadny fiškál Anton Hainrich, tribún Ľudu Maximilián Ondrejko, účtovník Ignác Waisz a viacerí ďalší členovia volebného spoločenstva a mešťania.

Majster Leonard Horn, ktorého pribrali za účelom vyrytia hraničných znakov do balvanov, stojacich po ceste.

Z dediny Harmanec Michal Baláž starší, Michal Baláž mladší, Michal Waisz, Jozef Babiak, Andrej Daubner, Ján Gregor atď., zamestnanci mesta Banská Bystrica.

Zo strany banskobystrickej prefektúry slávnej kráľovskej banskej komory fiškálsky adjunkt pán Florián Than a lesný praktikant pán Ján Obereigner.

Zo strany vznešených pánov barónov Ladislava, Jána a Juraja Révaiovcov stojacich v línii barónov od nebohého Štefana z rodu spomínaných Révaiovcov sa dostavil fiškál Ich Vznešenosti urodzený Ján Tomka z Tomčian, zo strany vznešeného pána baróna Ľudovíta Révaia, pochádzajúceho od nebohého pána Daniela z druhej línie toho istého rodu Révaiovcov, ktorej splnomocnencom bol ten istý urodzený pán Ján Tomka z Tomčian, Jozef Kul, lesný hájnik sebeslavského dištriktu spomenutých vznešených pánov barónov Ladislava, Jána a Juraja Révaiovcov.

Zo strany obyvateľov mestečka Mošovce sa zúčastnili nasledujúci: Ján Piecka, Juraj Kusý, Ján Dvorský, Ján Szmitka, Ján Kňazovič, Ján Rakús, Matej Szumel, Juraj Feriančík, Ján Skereny, Andrej Hlásny, Andrej Mraesko, Tyarasz, Ján Trbuch, Matej Kulfan, Ján Mitsik, Michal Petrovič, Juraj Hrča, Andrej Chalupka, Ján Paulik, Matej Kollár, Andrej Piecka, Ján Košík a Juraj Mesza Biely.

Už spomenutý fiškál a splnomocnenec vznešených barónov Révaiovcov urodzený pán Ján Tomka z Tomčian 18. augusta pri trojhraničnom bode banskobystrického, mošovského a sebeslavského chotára (Gader), vzt'ahujúceho sa k hradu Blatnica, ďalej overil na základe svedectva, aké poznatky o hraniciach mali Blatničania: Ján Murček, Jozef Chila, Ján Nudza, Michal Lupták, Jozef Bellan, Ján Oravec, Juraj Marček a Andrej Sekerka.

A potom:

Zhromaždiac sa pri naposledy vztýčenej kope zo dňa 14. augusta, označujúcej miesto súbehu chotárov Banskej Bystrice, dediny Háj, prislúchajúcej mestu Kremnica a mestečka Mošovce, patriaceho slávnej rodine vznešených barónov Révaiovcov, začali sme stúpať po horskom hrebeni a po 3 siahach 2 stopách sme dali navršíť po pravej strane hraničnej línie kopu označujúcu chotár Banskej Bystrice, po ľavej strane zas ďalšiu kopu na 2. siahe označujúcu chotár Mošoviec, ktoré sme vedno s kopou takýmto spôsobom dávnejšie ukončujúcou chotár Kremnice určili za trojhraničný medzník. Tento po prvýkrát vymedzuje pri tejto príležitosti obchôdzky hraníc chotár Banskej Bystrice a Mošoviec. Od tohto trojhraničného bodu sme sa vydali severozápadným smerom po lokalite zvanej Na zlodejský kopec, stúpajúc horským hrebeňom na strmý kopec. Keď sme dosiahli kopec zvaný Prvý zlodejský kopec, po tom, čo sme kremnickú kopu vzali za východiskový bod tohto úseku, umiestnili sme na jeho vrchole hraničnú kopu.

2.

Od nej sme odbočili smerom na sever a kráčajúc ďalej po horskom hrebeni, sme došli k balvanu trčiacemu zo zeme. Na jeho vrchole sme dali navršíť kopu.

3.

Ab hinc de dicto saxo per angustum montis iugum descendendo posuimus cumulum.

4.

Unde per duos colliculos partim ascendendo, partim descendendo posuimus cumulum.

5.

Hinc per 15° descendendo ascendimus postea per angustum iugum versus asperum iugum Prosredny Zlodeysky kopec nominatum, in eius summitate cumulum metalem erigi curavimus.

6.

A cumulo hoc per nimis angustum montis iugum a dextra et sinistra ingentibus praecipitiis dehiscentibus inter plura prominentia saxa progressi devenimus cum fine ductus ad saxum e terra prominens in parte dextra scuto civitatis Neosoliensis notatum, quo renovato in summitate saxi cumulum metalem erigi curavimus.

7.

Unde per iugum montis descendendo posuimus cumulum.

8.

A quo per 8° descensu continuato, dein vero ascendendo posuimus cumulum metalem.

9.

Ab hoc a septentrione versus ortum directione sumpta per 27° descendendo, post vero versus asperius assurgens iugum montis ascendendo pervenimus cum fine ductus inter duo e terra prominentia saxa, in quorum illo, quod a sinistra situm est, scutum civitatis insculpi curavimus positoque cumulo.

10.

Ultro per iugum montis ascendendo pervenimus ad prominentiorem collem Posledni Zlodegsky kopec nominatum, in quo cumulo erecto.

11.

Per verticem dicti collis incedendo, in altero eius cacuminis extremo puncto cumulum metalem posuimus.

12.

De colle hoc septentrionem versus flexu facto per praeceps montis iugum descendendo posuimus cumulum.

13.

Inde ortum versus declinando ac per iugum montis porro descendendo, ubi tam a dextra, quam a sinistra praecipitia dehiscentia conspiciuntur, posuimus cumulum.

14.

Eadem porro versus plagam mundi servata directione de iugo montis descendendo pervenimus ad convallem, ubi cumulum erigi curavimus.

15.

Inde versus oppositum montis iugum ascendendo posuimus cumulum.

16.

A quo ultro ascendendo, cum fine ductus ad collem prominentiorem deveniendo posuimus cumulum.

17.

A cumulo hoc tantisper plano situ, dein leniter ascendendo cum 21° devenimus ad saxum a sinistris e terra prominens, cui scutum civitatis incidi curavimus, cumulum vero metalem cessante iam plaga Na Zlodegsky kopec primum in localitate Nad Zalamanu nominata poni curavimus.

3.
Od nej – zo spomenutého balvana – zostupujúc po úzkom horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.
4.
Odtiaľ cez dva nevelké kopce na jednej časti stúpajúc, na druhej klesajúc, sme umiestnili kopu.
5.
Stadiaľ sme 15 siah zostupovali, potom stúpali po úzkom hrebeni na strmý hrebeň zvaný Prostredný zlodejský kopec. Na jeho vrchole sme dali navštíť hraničnú kopu.
6.
Od tohto medzníka sme postupovali po mimoriadne úzkom horskom hrebeni lemovanom po pravej aj ľavej strane nesmierne strmými zrázmi pomedzi viaceré týčiace sa balvany. Na konci úseku sme sa dostali ku skale trčiacej zo zeme, na pravej strane ktorej bol vyznačený erb mesta Banská Bystrica. Tento sme obnovili a na vrchole kameňa sme dali navštíť hraničnú kopu.
7.
Odtiaľ zostupujúc po horskom chrbte, sme umiestnili kopu.
8.
Od nej pokračujúc 8 siah v zostupe, potom však opäť stúpajúc, sme umiestnili hraničnú kopu.
9.
Od nej sme nabrali smer od severu na východ a 27 siah zostupovali, potom však stúpali na strmšie sa dvíhajúci horský chrbát. Na konci úseku sme došli medzi dva balvany týčiace sa zo zeme. Na ten, ktorý sa nachádzal na ľavej strane, sme dali vytesať mestský znak a umiestnili kopu.
10.
Ďalej stúpajúc po horskom hrebeni, sme došli k výraznejšie čnejúcemu kopcu zvanému Posledný zlodejský kopec, na ktorom sme vztýčili kopu.
11.
Kráčajúc temenom spomenutého kopca, sme umiestnili hraničnú kopu na druhý vzdialenejší bod jeho vrcholu.
12.
Z tohto kopca sme zostúpili smerom na sever oblúkom po strmom horskom hrebeni a umiestnili sme kopu.
13.
Odtiaľ odbočiac na východ a ďalej zostupujúc po horskom hrebeni, kde tak po pravej, ako aj po ľavej strane bolo vidno strmé zrázy, sme umiestnili kopu.
14.
Ďalej zostupujúc z horského hrebeňa a stále sa držiac smeru na rovnakú lokalitu, sme došli do sedla, kde sme dali navštíť kopu.
15.
Odtiaľ vystupujúc na protiľahlý horský hrebeň, sme umiestnili kopu.
16.
Od nej ďalej stúpajúc, sme na konci úseku došli k vyššiemu kopcu, kde sme umiestnili kopu.
17.
Od tohto medzníka začas kráčajúc rovinatým úsekom, potom pomaly stúpajúc, sme s 21. siahou došli k balvanu trčiacemu zo zeme po ľavej strane, na ktorý sme dali vytesať mestský erb. Po tom, čo sa skončila lokalita Na zlodejský kopec, dali sme umiestniť prvú kopu v lokalite zvanej Nad zalámanú.

18.

Unde per iugum montis descendendo alterum in plaga nad Z(a)lamanu cumulum erigi curavimus.

19.

Ab hoc ultro de iugo montis usque 30° leniter descendendo, tum vero ascendendo posuimus cumulum metalem.

20.

A quo iugum montis ultro ascendentibus pervenimus ad obiectum nobis colliculum, in quo cumulum metalem erigi curavimus.

21.

A colle hoc per iugum montis descendendo sinistrorsum et dextrorsum praecipitibus iugi lateribus ad valles descendentes ultro progredientes posuimus cumulum.

22.

Descensu ab hinc porro continuato in eadem plaga Nad Zlamanu nominata cumulum posuimus.

23.

Hinc durante adhuc per viginti septem orgias descensu, post versus assurgens montis iugum ascendendo posuimus cumulum.

24.

Versus asperius ab hinc se at[t]olens iugum montis ascendendo transgressi sumus cum 27^a orgia lapidem e terra prominentem, cui scutum civitatis incisum est, cum fine ductus autem ad collem deveniendo cumulum metalem erigi curavimus.

25.

Unde porro directione versus aquilorientem, quam potissimum limites decurrentes habent servata, per iugum montis descendendo posuimus cumulum.

26.

A quo per 12° leniter descendendo, post vero ascendendo in 22^a orgia primum, in 32^a vero aliud a sinistris situm, cui insigne civitatis incidi curavimus, praetergressi sumus saxum, cumulum autem metalem posuimus.

27.

Tortuoso ab hinc situ scilicet mox descendendo, mox ascendendo progredientes pervenimus cum fine ductus ad saxum e terra prominens, a quo praecipitia dextrorsum et sinistrorsum descendunt, in cuius summitate cumulum metalem erigi curavimus.

28.

Ab hinc ultro per angustum prominens saxum progrediendo in plaga Zalamana dicta posuimus cumulum metalem.

Ac ad vesperam tendente die ab ulteriori operatione cessavimus.

Sequenti dein utpote 17 Augusti in ultimo priori die posito cumulo consistendo.

29.

Porro versus aquilorientem tortuoso situ intra saxa procedendo post 19° 3' in saxo a sinistra parte e terra prominente litteram M Mossotzensis terreni limitem designantem incidi, confecto vero ductu cumulum metalem erigi curavimus.

30.

A quo ultro iugum montis sequendo pervenimus ad saxum maioris molis e terra prominens versus terrenum Mossocense praeruptum, in cuius latere terra et cespite tecto cumulum metalem posuimus.

18.

Zostupujúc odtiaľ po horskom chrbte, sme dali navštíť druhú kopu v lokalite Nad zalámanú.

19.

Od nej ďalej pomaly zostupujúc z horského chrbta až po 30. siahu, potom však stúpajúc, sme umiestnili hraničnú kopu.

20.

Po výstupe od nej na horský chrbát sme sa dostali na protiľahlý kopček, na ktorom sme dali navštíť hraničnú kopu.

21.

Zostupujúc po horskom chrbte z tohto kopca, sme po ľavej a pravej strane mali strmé úbočia zbiehajúce do doliny. Postupujúc ďalej, sme umiestnili kopu.

22.

Pokračujúc odtiaľ v ďalšom zostupe, sme na tej istej lokalite zvanej Nad zalámanú umiestnili kopu.

23.

Odtiaľ ešte cez dvadsaťsedem siah stále klesajúc, potom však stúpajúc na dvíhajúci sa horský chrbát, sme umiestnili kopu.

24.

Stúpajúc odtiaľ na strmšie sa dvíhajúci horský chrbát, sme s 27. siahou prešli okolo zo zeme čnejúceho kameňa, na ktorom bol vyrytý znak mesta. Na konci úseku sme sa dostali na kopec, na ktorom sme dali navštíť hraničnú kopu.

25.

Odtiaľ ďalej zostupujúc po horskom chrbte smerom na severovýchod, ktorého sa doteraz vytýčené hranice zväčša držali, sme umiestnili kopu.

26.

Od nej zostupujúc 12 siah, potom však stúpajúc, sme na 22. siahe prešli okolo prvého balvanu a na 23. siahe okolo ďalšieho nachádzajúceho sa po ľavej strane, na ktorý sme dali vytesať mestský znak. Umiestnili sme však aj kopu.

27.

Postupovali sme odtiaľ členitým terénom – raz zostupujúc, hneď zas stúpajúc, až sme sa na konci úseku dostali ku skalnému bralu čnejúcemu zo zeme, od ktorého padajú zrázy po pravej aj ľavej strane. Na jeho vrchole sme dali navštíť hraničnú kopu.

28.

Odtiaľ postupujúc ďalej cez týčiace sa úzke skalné bralo v lokalite zvanej Zalámaná, sme umiestnili hraničnú kopu.

Vzhľadom na to, že sa deň už chýlil k večeru, sme od ďalších prác upustili.

Nasledujúci deň, t. j. 17. augusta, sme sa zhromaždili pri naposledy umiestnenej kope z predchádzajúceho dňa.

29.

Ďalej postupujúc na severovýchod členitým terénom pomedzi skaly, sme po 19 siahach a 3 stopách dali na kameň trčiaci zo zeme po ľavej strane vytesať písmeno M na označenie chotárnej hranice Mošoviec. Po dokončení úseku sme dali navštíť aj hraničnú kopu.

30.

Od nej sme sa držiac horského chrbta dostali k väčšiemu skalnému bralu čnejúcemu zo zeme so strmým zrázom na strane od chotára Mošoviec. Na jeho úbočí, pokrytom trávou zarastenou zeminou, sme umiestnili hraničnú kopu.

31.

A cumulo hoc ultro progrediendo post 3° 3' in prostante a sinistra lineae parte saxo scutum civitatis insculpi curavimus, cessante autem post 13° descensu versus iugum montis ascendentes metalem cumulum posuimus.

32.

Unde porro iugum montis inter ab utrinque in praeceps descendencia eius latera ascendentes posuimus cumulum.

33.

Ab hinc usque 13° orgiam descendendo, postea assurgens iugum montis ascendendo posuimus cumulum.

34.

A quo per 15° descendendo, dein vero leniter ascendendo posuimus cumulum.

35.

Hinc per 20 orgias descendendo, post vero ascendendo pervenimus cum 39° et 3' ad saxum a sinistra [e] terra prominens, in cuius parte Neosolium respiciente insigne civitatis, in parte vero adversa vel terrenum hoc Moschotziense respiciente litteram M insculpi dein vero prominens saxum praetergressi cumu[m]ulum] metalem erigi curavimus.

36.

Ab hoc porro iugum montis ascendendo posuimus cumulum metalem.

37.

Plano de hinc situ per 10° procedentes, dein per iugum descendendo posuimus cumulum.

38.

Leniter inde per iugum montis ascendendo conspeximus in fine ductus a sinistris eminens saxum versus terrenum Mossotziense praerupte propendens, e regione cuius metalem cumulum poni curavimus.

39.

Plano ab inde situ per iugum montis incedendo posuimus cumulum metalem.

40.

A quo parumper descendendo semper adhuc in plaga Nad Zalamanou nominata posuimus cumulum.

41.

Per iugum montis ab hinc leniter ascendendo posuimus cumulum.

42.

Ab hoc penes prominens a dextra lineae parte saxum, cui insigne civitatis insculpi curavimus, incedendo posuimus cumulum.

43.

Unde primo descendendo, dein vero cum 13 orgia exiguo colle superato rursus descendendo posuimus cumulum.

44.

Ab hinc per 10° descendendo tandem versus altius prostant saxum eundo post 14°, in sinistra saxi parte litteram M insculpi, in summitate vero memorati saxi cumulum metalem erigi curavimus.

45.

De saxo per praeceps descendendo post 4° a sinistra lineae parte continuative prostanti saxo scutum civitatis Neosoliensis incidi curavimus, ultro progrediendo vidimus post 12° a sinistra conicae formae prominens saxum, cumulum vero metalem posuimus.

46.

A quo altius tendens iugum montis sequendo posuimus cumulum metalem.

31.

Od tohto medzníka sme postupovali ďalej a na balvan vyčnievajúci po 3 siahach a 3 stopách z ľavej strany hraničnej línie sme dali vytesať mestský erb. Po 13 siahach sme prestali klesať a začali sme vystupovať na horský hrebeň, na ktorý sme umiestnili hraničnú kopu.

32.

Odtiaľ sme ďalej stúpali po horskom chrbte, ktorý mal po oboch stranách strmo sa skláňajúce úbočia a umiestnili sme kopu.

33.

Odtiaľ sme až po 13. siahu zostupovali, potom však stúpali na dvíhajúci sa horský hrebeň a umiestnili sme kopu.

34.

Od nej sme cez 15 siah zostupovali, potom však mierne stúpali a umiestnili sme kopu.

35.

Odtiaľ cez 20 siah zostupujúc, potom však stúpajúc, sme s 39. siahou a 3. stopou došli k balvanu týčiacemu sa zo zeme. Na jeho časť obrátenú k Banskej Bystrici sme dali vytesať mestský znak, na opačnú stranu, ktorá je obrátená k Mošovciam, zas písmeno M. Potom sme okolo tohto týčiaceho sa balvana išli ďalej a dali navršíť kopu.

36.

Od nej ďalej stúpajúc po horskom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

37.

Odtiaľ postupujúc 10 siah po rovinatom úseku, potom zostupujúc po hrebeni, sme umiestnili kopu.

38.

Odtiaľ pomaly vystupujúc po horskom hrebeni, sme na konci úseku zbadali mohutné skalné bralo po ľavej strane so strmým previsom smerom k chotáru Mošoviec. Na jeho okraji sme dali umiestniť kopu.

39.

Odtiaľ kráčajúc rovinným úsekom po horskom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

40.

Od nej sme začas zostupovali a umiestnili sme kopu ešte stále v lokalite zvanej Nad zalámanú.

41.

Odtiaľ mierne stúpajúc po horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

42.

Od nej kráčajúc popri balvane čnejúcom po pravej strane hraničnej línie, na ktorý sme dali vytesať mestský znak, sme umiestnili kopu.

43.

Odtiaľ najprv zostupujúc a potom – po prekonaní nepatrného vyvýšenia na 13. siahe – opäť zostupujúc, sme umiestnili kopu.

44.

Od nej sme cez 10 siah zostupovali, napokon po 14 siahach sme podišli k vyššie čnejúcemu bralu. Na ľavú stranu brala sme dali vytesať písmeno M a na jeho vrchole sme dali navršíť hraničnú kopu.

45.

Z brala sme zostúpili po zráze a po 4 siahach sme na prepojenú skalú vyčnievajúcu po ľavej strane hraničnej čiary dali vytesať mestský erb Banskej Bystrice. Postupujúc ďalej, sme po 12 siahach uvideli naľavo trčiaci skalný útvar kužeľovitého tvaru, umiestnili sme však aj kopu.

46.

Od nej sme sledovali hrebeň ťahajúci sa nahor a umiestnili sme hraničnú kopu.

47.

Ultero per iugum montis ascensu continuato posuimus cumulum.

48.

Durante a puncto usque 5^{tam} orgiam a sinistris saxo post ascensu per iugum continuato transivimus cum 31^a orgia pone saxosum collem conicae formae aequae a sinistra situm cumulumque metalem erigi curavimus.

49.

Unde per 8° descendendo, dein iugum montis ascendendo posuimus cumulum.

50.

Iugum montis porro ascendendo posuimus cumulum.

51.

Ascensu ultro versus asperius assurgens iugum montis continuato posuimus cumulum.

52.

A quo ultro per saxosum iugum crescente eius asperitate progrediendo posuimus cumulum.

53.

Inde ultro versus iugum asperius se attolens ascendendo posuimus cumulum.

54.

Inde plano situ penes maioris molis saxa a dextra prominentia per saxosum et angustum montis iugum progrediendo posuimus cumulum metalem.

55.

A quo primum descendendo transivimus penes saxum a sinistra e terra prominens, porro autem ascendendo exiguum rotundum per naturam efformatum collem, in summitate eius cumulum metalem erigi curavimus.

56.

De colle hoc primum descendendo, post vero per iugum ascendendo posuimus cumulum.

57.

Hinc per iugum saxosum montis altius ascendendo deveniendo cum fine ductus ad prominens saxum a sinistra illud pro cumulo metali constituimus.

58.

A geometrico puncto ultro per saxosum iugum montis procedendo invicem ponendorum cumulorum notavimus ab utriusque mensuratae lineae parte prominentia saxa pro signis metalibus ordine sequenti: post 3° usque 5° prominens a sinistra, post vero 10° saxum a dextris prominens pro metalibus signis connotando processimus ultro lineamque defiximus.

59.

A puncto lineam sub annotata directione et distantia terminante processimus itidem intra prominentia saxa, quae pro metalibus signis sequenti ratione connotavimus: a sinistris ipsius puncti, a quo ultro procedere incepimus, prominet 1½° metale unum, post 5° in duabus orgiis a sinistra aliud, quod usque decimam durat, post 19 autem org. itidem a sinistra tertium, quod a 2° in alterum prominet, pro metali praenotatum saxum, pone quae transeundo lineam terminavimus.

60.

Ultero ab hinc iugum montis ascendendo post 11° 2' in saxo a sinistra sito insigne civitatis et literam M exsculpi curavimus et confecto ductu cumulum metalem ereximus.

61.

Unde per 13° ascendendo post vero descendendo posuimus cumulum metalem.

47.

Pokračovali sme ďalej vo výstupe po horskom hrebeni a umiestnili sme kopu.

48.

Od tohto bodu až po 5. siahu sa po ľavej strane rozkladal súvislý skalný útvar. My sme po pokračujúcom výstupe po hrebeni s 31. siahou prešli okolo skalnatého vrchu kužeľovitej podoby, ktorý sa takisto nachádzal po ľavej strane, a dali sme navštíviť hraničnú kopu.

49.

Odtiaľ sme 8 siah zostupovali, potom vystupujúc na horský hrebeň, sme umiestnili kopu.

50.

Ďalej vystupujúc po horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

51.

Pokračujúc v ďalšom výstupe na strmšie sa dvíhajúci horský hrebeň, sme umiestnili kopu.

52.

Postupujúc od nej po skalnatom hrebeni, ktorý príkro rástol do výšky, sme umiestnili kopu.

53.

Stúpajúc odtiaľ na ešte príkrejšie sa dvíhajúci hrebeň, sme umiestnili kopu.

54.

Odtiaľ sme postupovali vpred po rovinnatom úseku cez skalnatý a úzky hrebeň popri väčšom skalnom brale čnejúcom po pravej strane a umiestnili sme hraničnú kopu.

55.

Od nej sme najprv zostupujúc prešli okolo balvanu čnejúceho naľavo zo zeme, ďalej sme však stúpali na nevysoký kopec prirodzene vytvarovaný do kruhovitého tvaru. Na jeho vrchole sme dali navštíviť hraničnú kopu.

56.

Z tohto kopca sme najprv zostúpili, potom sme však začali stúpať po hrebeni a umiestnili sme kopu.

57.

Odtiaľ stúpajúc vyššie po skalnatom hrebeni, sme sa na konci úseku dostali k vyčnievajúcej skale po ľavej strane, ktorú sme ustanovili za hraničnú kopu.

58.

Od geometrického bodu sme postupovali ďalej po skalnatom horskom hrebeni a namiesto kôp, ktoré by bolo potrebné pokladať, sme označili za hraničné znaky skaly čnejúce po oboch stranách hraničnej čiary v nasledujúcom poradí: za hraničné znaky sme označili po 3. až po 5. siahu čnejúci balvan naľavo a po 10. siahe zas čnejúci napravo. Takto sme postupovali ďalej a zachytili hraničnú líniu.

59.

Od bodu ukončujúceho hraničnú čiaru v zaznamenanom smere a vzdialenosti sme podobne napredovali pomedzi čnejúce skaly, ktoré sme v nasledujúcom poradí označili za hraničné znaky: naľavo od bodu, od ktorého sme začali postupovať, čnie na 1½. siahe jedna, ktorú sme označili ako kopu, po 5. siahe vo vzdialenosti dvoch siah naľavo druhá, ktorá sa rozkladá až po desiatu siahu, po 19. siahe rovnako na ľavej strane tretia, ktorá sa od 2. siahy rozdvaja. Keď sme pri nej prešli, ukončili sme túto hraničnú líniu.

60.

Odtiaľ ďalej stúpajúc po horskom hrebeni, sme po 11 siahach a 2 stopách dali na kameň nachádzajúci sa naľavo vytesať mestský znak a písmeno M a po ukončení tohto úseku sme vztýčili hraničnú kopu.

61.

Cez 13 siah odtiaľ sme stúpali, potom však začali zostupovať a umiestnili sme hraničnú kopu.

62.

Ab hinc per 10° descendendo post autem ascendendo posuimus cumulum.

63.

A quo per iugum montis semper adhuc in plaga Nad Zalamanou ascendendo posuimus cumulum metalem.

64.

Ascensu porro continuato transivimus cum 32° 3' per lapidem, cui scutum civitatis incidi, cumulum vero metalem ultimum in plaga Nad Zalamanou erigi curavimus.

65.

A quo per localitatem Prjecsni Grun per iugum montis descendendo posuimus cumulum.

66.

Hinc a plaga mundi aquilorientali, versus ipsum aquilonem vel septemtrionem deflectendo per localitatem Nad Bisztrice plano situ incedentes posuimus cumulum.

67.

Per eandem localitatem Nad Bistrice, vel Nad Bisticami nominatam porro plano situ retenta versus aquilonem directione incedentes posuimus cumulum.

68.

Plano adhuc situ per 10° continuante ascendimus dein obiectum collem inque eius summitate cumulum metalem, a cuius dextra prominens e terra saxum conspicitur, erigi curavimus.

69.

De colle hoc descendendo directione versus aquilorientem sumpta posuimus cumulum.

70.

Porro versus aquilorientem de iugo montis descendendo posuimus cumulum.

71.

Ab hinc per iugum montis descendendo transivimus ab orgia 17ma usque 19° per prominentia e montis iugo saxa, in 21^a vero orgia a sinistris prominens saxum conspeximus ac mensurata linea.

72.

Ultro per iugum montis descendendo post 4° org. prominenti a sinistris saxo scutum civitatis et litteram M incidi, cumulum autem metalem erigi curavimus.

73.

A quo per iugum montis porro descendendo posuimus cumulum metalem.

74.

Hinc descensu usque 25 org. cotinuato, post vero ascendendo posuimus cumulum.

75.

Unde altius assurgens iugum ascendendo posuimus cumulum.

76.

Versus aquiloccidentem hinc flexu facto obiectum iugum montis ultro ascendendo posuimus cumulum.

77.

Directione hac porro retenta ac iugum montis ascendendo posuimus cumulum.

78.

Ascensu ab hinc porro continuato posuimus cumulum.

79.

Plano ab hinc situ versus septemtrionem deflectendo, durante et ultro plaga Nad Bisticami nominata eundo posuimus cumulum metalem.

62.

Odtiaľ sme cez 10 siah zostupovali, potom však stúpali a umiestnili sme kopu.

63.

Od nej stúpajúc po horskom hrebene ešte stále v lokalite Nad zalámanou, sme umiestnili hraničnú kopu.

64.

Pokračujúc ďalej vo výstupe, sme na 32. siahe a 3. stope prešli cez kameň, na ktorý sme dali vytesať mestský erb a dali sme navršíť poslednú hraničnú kopu v lokalite Nad zalámanou.

65.

Zostupujúc od nej po horskom hrebene cez lokalitu Priečny grúň, sme umiestnili kopu.

66.

Odtiaľ sme sa od severovýchodnej svetovej strany obrátili priamo na sever a kráčajúc po rovinate úseku cez lokalitu Nad Bystricami, sme umiestnili kopu.

67.

Ďalej kráčajúc rovinatým úsekom cez tú istú lokalitu zvanú Nad Bistrice alebo Nad Bystricami a zachovávajúc smer na sever, sme umiestnili kopu.

68.

Cez 10 siah sme pokračovali rovinatým úsekom, potom sme začali stúpať na protiľahlý kopec a na jeho vrchole sme dali navršíť hraničnú kopu, od ktorej napravo vidno kameň čnejúci zo zeme.

69.

Zostupujúc z tohto kopca, sme nabrali smer na severovýchod a umiestnili sme kopu.

70.

Ďalej zostupujúc z horského chrbta smerom na severovýchod, sme umiestnili kopu.

71.

Zostupujúc odtiaľ po horskom chrbte, sme od 17. po 19. siahu prechádzali cez skalné bralo čnejúce z horského chrbta. Na 21. siahe sme zbadali týčiaci sa balvan naľavo a bola vymeraná hraničná čiara.

72.

Zostupujúc ďalej po horskom chrbte, sme po 4 siahach dali vytesať mestský erb a písmeno M na čnejúci kameň naľavo. Dali sme však navršíť aj hraničnú kopu.

73.

Od nej ďalej zostupujúc po horskom chrbte, sme umiestnili hraničnú kopu.

74.

Odtiaľ sme až po 25. siahu pokračovali v zostupe, potom sme však začali stúpať a umiestnili sme kopu.

75.

Stúpajúc odtiaľ na vyššie sa dvíhajúci chrbát, sme umiestnili kopu.

76.

Odtiaľ, po obrátení sa na severozápad sme ďalej stúpali na protiľahlý horský hrebeň a umiestnili sme kopu.

77.

Ďalej sa držiac tohto smeru a stúpajúc na horský hrebeň, sme umiestnili kopu.

78.

Odtiaľ pokračujúc v ďalšom výstupe, sme umiestnili kopu.

79.

Išli sme po rovinate úseku, pričom sme sa obrátili na sever, naďalej sa nachádzajúc v lokalite nazvanej Nad Bystricami, a umiestnili sme hraničnú kopu.

Quo erecto inclinante ad vesperam die ab ulteriori operatione cessavimus.

Insequente dein die utpote 18 Augusti in ultimo priori die posito cumulo consistendo.

80.

Incessimus per declive iugi servata versus septemtrionem directione cumulumque metalem posuimus.

81.

Unde versus aquilorientem deflectendo, plano fere situ eundo et vix ad sensum ascendendo pervenimus ad antiquum cumulum, quem renovari curavimus.

82.

A quo ultro leniter ascendendo in eadem supranominata plaga Nad Bistricami posuimus cumulum.

83.

Hinc septemtrionem versus deflectendo plano situ incedentes posuimus cumulum.

84.

Eadem ultro directione incedendo post 8° a dextra lineae adiacens saxum pro signo metali cumulo et imposito notavimus porroque progrediendo lineam terminavimus.

85.

A puncto lineam terminante versus aquiloccidentem deflectendo conspeximus post 2° a dextra lineae adsitum in altum prominens saxum, quod incisa eidem littera M /Mossotz/ indigitante, ac scuto civitatis Neosoliensis pro metali puncto designavimus, ultro vero saxoso situ per iugum montis descendendo posuimus cumulum metalem.

86.

A quo versus eandem austrooccidentem plagam servata directione leniter per iugum descendendo posuimus cumulum.

87.

Leni ab hinc porro descensu continuato ultimum in plaga Nad Bistricami nominata posuimus cumulum metalem.

88.

Septemtrionem versus abhinc deflectendo devenimus ad initium pascui intra sylvum corpus existentis Nad Lopatami Polyana nominati, ubi cumulum metalem erigi curavimus.

89.

Retenta porro aquilonem versus tendenda directione processimus per iugum montis et post 52° 3' in 1° 4' a sinistra lineae parte cumulum e lapidibus extrui curavimus, ultro vero procedendo confecto ductu metali cumulum e lapidibus erigi cespitaeque tegi curavimus. A dextra vero cumuli huius parte in 3° orgiis et 2' pedibus alterum aequae lapidibus cespitae tectis constantem cumulum, cum priori bimeta effcientem construi fecimus. Eius bimetae cumulus occasum versus Mossotzienses orientem autem versus situs Neosoliensis terreni limitem designat.

90.

A bimeta hac per memoratum pascuum Polyana versus arduum iugum montis ultro ascendendo pervenimus post 123° 4' ad saxum e terra prominens, in quo a sinistra parte litteram M a dextra vero insigne civitatis Neosoliensis incidi curavimus, ultro vero pone memoratum saxum eundo post 125° 3' conspeximus antiquum civitatis insigne eidem insculptum. Cacumen vero saxi huius, quod metale punctum constituit, situm est¹

¹ Na vetu nadvázujú číselné údaje v príslušných stĺpcoch.

Po jej vztýčení vzhľadom na to, že sa už deň nachýlil k večeru, sme od ďalšej práce upustili. Nasledujúci deň, t. j. 18. augusta, sme sa zhromaždili pri medzníku, ktorý sme predošlého dňa umiestnili naposledy.

80.

Kráčali sme po zvažujúcom sa hrebeni, zachovávajúc severný smer, a umiestnili sme hraničnú kopu.

81.

Odtiaľ sme sa obrátili na severovýchod a idúc po takmer rovinatej pláni, resp. sotva postrehnuteľne stúpajúc, sme došli k starej kope, ktorú sme dali obnoviť.

82.

Od nej sme ďalej pomaly stúpali po stále tej lokalite Nad Bystricami, ktorú sme spomenuli vyššie, a umiestnili sme kopu.

83.

Odtiaľ sme sa obrátili na sever a idúc po rovinatej pláni, sme umiestnili kopu.

84.

Kráčajúc ďalej stále rovnakým smerom, sme po 8 siahach na kameň ležiaci po pravej strane hraničnej čiary navršili kopu a označili ho za hraničný znak. Napredujúc ďalej, sme ukončili hraničnú čiaru.

85.

Od bodu ukončujúceho hraničnú čiaru sme sa otočili na severozápad a po 2 siahach zbadali do výšky čnejúci kameň ležiaci po pravej strane hraničnej čiary, ktorý sme označili vytesaním písmena M (Mošovce) a mestského erbu Banskej Bystrice za hraničný bod. Zo stúpajúc ďalej kamenistým terénom po horskom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

86.

Pomaly sme od nej zostupovali po hrebeni, zachovávajúc stále smer na juhozápad, a umiestnili sme kopu.

87.

Pokračujúc odtiaľ v ďalšom pomalom zostupe, sme umiestnili poslednú hraničnú kopu v lokalite zvanej Nad Bystricami.

88.

Obrátia sa odtiaľ na sever, dostali sme sa na začiatok pastviny nachádzajúcej sa uprostred zalesnenej oblasti nazvanej Poľana nad Lopatami, kde sme dali navršiť hraničnú kopu.

89.

Nadalej sa držiac smeru na sever, postupovali sme po horskom hrebeni a po 52 siahach a 3 stopách sme dali vystavať z kameňov kopu na 1 siahe a 4 stopách od ľavej strany hraničnej čiary. Postupujúc ďalej, sme po ukončení hraničného úseku dali navršiť z kameňov kopu, ktorú sme potom dali pokryť mačinou. Napravo vo vzdialenosti 3 siah a 2 stôp od tejto kopy sme dali postaviť druhú kopu rovnako pozostávajúcu z kameňov a pokrytú mačinou, ktorá s tou prvou vytvorila dvojmedzník. Západná kopa tohto dvojmedzníka označuje chotár Mošoviec, východná zas hranice banskobystrického chotára.

90.

Ďalej stúpajúc od tohto dvojmedzníka cez spomínanú pastvinu Poľana na strmý horský hrebeň, sme po 123 siahach a 4 stopách došli k bralu čnejúcemu zo zeme, na ktoré sme dali z ľavej strany vytesať písmeno M a z pravej zas mestský znak Banskej Bystrice. Kráčajúc ďalej popri spomenutom brale, sme po 125. siahe a 3. stope na ňom zbadali vytesaný starý mestský znak. Vrchol tohto brala, ktorý tvorí hraničný bod, sa nachádza [...]

91.

Ab apice saxi huius praerupto latere eius a dextris manente directione a priori tantisper versus ortum recedente ascendimus versus alpem Szmrkovitza nominatam, ubi cum orgia vigesima e dumeto, quo memoratum saxum tectum est, egrediendo ad pascuum alpis huius venimus. Cum org. vero 50ma saxosum iugum montis incipit, per quod progrediendo cum fine ductus in latere sinistro lapidi e terra prominente litteram M in dextra vero parte scutum civitatis incidi, cumulum vero metalem e lapidibus construi curavimus.

92.

Unde porro magis versus orientem declinando post 85° 4' pervenimus ad maioris molis saxum, in cuius latere sinistro insigne civitatis insculptum est. Ultro vero procedendo ad cacumen memorati saxi pervenimus, ubi in prostante a dextris alio saxo literam M et scutum civitatis incidi curavimus toto hoc saxo pro signo metali defixo.

93.

A quo magis versus ortum deflectentes per dorsum prominentium saxorum ascendendo, ubi a dextra praerupta saxa conspiciuntur, pervenimus ad saxum e terra prominens, quod insigni civitatis ei inciso notari curavimus, idemque pro metali puncto defiximus.

94.

Inde septemtrionem versus flexu facto per iugum montis ascendendo habuimus a dextra praerupta saxa vicina, in quorum margine quasi eundo cum 25° pone a dextris in 5 orgiis eminens saxum, cum 35° autem per hiatum intra saxa transeundo cum fine ductus attigimus saxum a dextra situm, cui insigne civitatis insculptum idemque pro metali puncto praenotatum est.

95.

Ortum versus ab hinc deflectendo leniter primum, dein asperius ascendendo devenimus cum fine ductus ad saxa e terra prominentia, in quorum uno a dextris antiquum civitatis insigne reperiendo, a sinistris infra hoc novum incidi curavimus punctum hoc pro metali signo designantes.

96.

Ultro ortum versus progrediendo adscendimus intra aspera e terra prominentia saxa, ubi post 14° in saxo a dextris prostante antiquum civitatis insigne insculptum invenimus. Post 19° 1' vero saxo, supra quod linea transivit, novum civitatis scutum incidi curantes ductum terminavimus.

97.

Praerupto latere saxorum a dextris manente ascendimus per prominentia saxa ortum versus, ubi cum fine ductus in saxo civitatis insigne exsculpi curavimus, pro metali puncto derserviturum.

98.

Ab hinc versus aquilortum deflectendo praerupto latere saxorum porro quoque a dextris manente pervenimus post 71° 5' ad maioris molis a sinistra lineae parte prominens saxum, quod pro puncto metali inciso ei civitatis scuto notavimus, quod praetereundo ductum terminavimus in saxo sub^m

99.

A saxo hoc ultro ascendendo saxorum dehiscitibus praecipitiis a dextra manentibus, pervenimus post 9° ad saxum a sinistris situm, in cuius parte inferiori in 2^{am} org. 3' a sinistra insigne civitatis et litteram R utpote nominis illustrissimorum DD. baronum de Reva initiantem exsculpi curavimus, post quod ultro una orgia procedentes in 5 orgiis a dextris ingens praecipitium

^m Na vetu nadväzujú číselné údaje v príslušných stĺpcoch.

91.

Od vrcholu brala sme stúpali, majúc jeho strmé úbočie stále po pravej strane. Od dovtedajšieho smeru sme sa odklonili na východ – smerom na hoľu zvanú Smrekovica, kde vo vzdialenosti dvadsiatich siah od dvojmedzníka, ktorým bolo spomenuté bralo zakryté, sme prišli na pastvinu nachádzajúcu sa na tejto holi. Avšak s 50. siahou začal mať horský hrebeň skalnatý charakter a my sme cezeň postupovali vpred. Na konci úseku sme dali na ľavý bok kameňa čnejúceho zo zeme vytesať písmeno M, na jeho pravú stranu zas mestský erb. Z kameňov sme však dali postaviť aj hraničnú kopu.

92.

Odtiaľ ďalej sme sa ešte viac odklonili na východ a po 85 siahach a 4 stopách sme došli k väčšiemu skalnému bralu, na ľavom boku ktorého bol vytesaný mestský znak. Pokračovali sme ďalej, až sme sa dostali na vrchol tohto brala, kde sme dali na ďalšiu vyčnievajúcu skalu po pravej strane vytesať písmeno M a mestský erb. Tým sme celé toto skalné bralo urobili hraničným znakom.

93.

Od neho sme sa ešte viac odklonili na východ, stúpajúc po chrbte čnejúcich skál, kde napravo vidno strmé bralá. Takto sme došli k balvanu čnejúcemu zo zeme, ktorý sme dali označiť naň vytesaným mestským znakom a zachytili sme ho ako hraničný bod.

94.

Odtiaľ sme sa obrátili na sever, stúpajúc po horskom hrebení, pričom hneď po pravej strane sme mali strmé skalné bralá a my sme takpovediac kopírovali po ich okraji. S 25. siahou sme prešli okolo do výšky čnejúceho brala vo vzdialenosti 5 siah napravo a s 35. siahou sme prešli cez prielom pomedzi skaly. Na konci úseku sme došli k balvanu ležiacemu napravo, na ktorý bol vytesaný mestský znak. Tento sme zaznačili za hraničný bod.

95.

Odtiaľ sme sa odklonili viac smerom na východ a najprv mierne, potom strmšie stúpali a na konci úseku sme došli ku skalám čnejúcim zo zeme. Na jednej z nich sme z pravej strany objavili starý mestský znak. Z ľavej strany sme naň dali vytesať nový znak a tento bod sme označili za hraničný znak.

96.

Postupujúc ďalej na východ, sme stúpali pomedzi strmé skalné útvary čnejúce zo zeme, kde sme po 14 siahach objavili na skale vyčnievajúcej z pravej strany starý vyrytý mestský znak. Po 19. siahe a 1. stope sme dali na skalu, cez ktorú prechádza hraničná čiara, vytesať nový mestský znak a ukončili sme úsek.

97.

Stúpali sme cez vyčnievajúce skaly smerom na východ stále so strmými skalnými zrázmi po pravej strane. Na konci úseku sme dali vytesať mestský znak na balvan, ktorý bude slúžiť ako hraničný bod.

98.

Odtiaľ sme sa odklonili na severovýchod a stále so strmým skalným zrázom po pravej strane sme po 71. siahe a 5. stope došli k väčšiemu skalnému bralu čnejúcemu po ľavej strane hraničnej čiary, ktoré sme označili za hraničný bod a dali sme naň vytesať mestský erb. Keď sme ho minuli, ukončili sme úsek na skale pod...

99.

Od tejto skaly sme ďalej stúpali, majúc stále po pravej strane rozoklané skalné zrázy a po 9 siahach sme prišli k bralu nachádzajúcej sa naľavo. Na jeho dolnú časť vo vzdialenosti 2 siah 3 stôp naľavo sme dali vytesať mestský znak a písmeno R ako iniciálku mena vznešených pánov barónov Révaiovcov. Po ňom sme išli ďalšiu siahu dopredu, keď sme na 5 siah napravo zbadali

abruptis perpendiculariter saxis conspiciendo substitimus.

100.

A quo ultro per apices praeruptorum a dextris saxorum progrediendo transivimus cum 22^aorgia pone in altum eminens saxum a dextra lineae quatuor orgiis remotum quod praetergrediendo posuimus cumulum metalem.

101.

Unde ultro progrediendo praeruptis a dextra lineae parte usque 5^{am} orgiam continuantibus per iugum montis usque 50^{mam} orgiam descendimus, post vero versus iugum ascendendo posuimus metalem cumulum.

102.

A cumulo hoc per iugum montis orientem versus descendendo conspeximus post 13° 3' in 5 orgiis a dextra ingens prominens saxum in cuius praerupto latere lineam respiciente antiquum civitatis insigne reperimus, hac vero occasione aliud ac praeterea litteram R eidem incidi curavimus. Quo peracto idem praetergrediendo cum fine ductus ad antiquum lapide antiquo civitatis insigne ornato provisum devenimus, quam lapidem cumulo hac vice renovato infodi, cumulo vero alium lapidem nunc exciso insigni civitatis proviso superponi curavimus.

103.

Inde porro plano situ directione eadem versus orientem servata eundo devenimus ad antiquum cumulum metalem, penes quem in lapide antiquum civitatis insigne conspeximus insculptum, quem lapide renovato hac vice cumulo infodi curavimus.

104.

Ab hinc directione versus austro orientem deflectente per iugum montis iam hic planius ab utraque lineae parte se expandens descendendo pervenimus post 56° ad praeruptum e terra assurgens maioris molis saxum speciem separati collis exhibens, ubi in abrupto saxi latere lineam respiciente a dextris antiquum civitatis insigne dignoscendo hac vice a sinistris novum insigne cum littera R exsculpi in summitate vero dicti collis cumulum metalem ultimum in alpe Szmrekovicza nominata e congestis lapidibus aggeri curavimus.

105.

A quo ultro eadem cum priori directione per iugum montis, cuius sinistrorsum latus praeceps ad vallem profundam tendit, descendendo primum in plaga Nad Kralovou Studnyu nominata posuimus cumulum metalem.

106.

Unde versus ortum deflectentes descendimus per iugum, quod duas alpes, scilicet illam, quam deseruimus Szmrekovicza nominatam et versus quam directionem sumpsimus Kralowy Grun dictam coniungens, ubi post 85°3' in 1° a sinistris metalli cumulo erecto ductum terminavimus. Iamque ad vesperam inclinante die ab ulteriori labore supersedendo reliquum operis pro sequenti die distulimus.

Quo illucescente, utpote 19^a Augusti in puncto ultimum ductum priori die factum terminante consistentes.

107.

Processimus eadem versus orientem ducente directione per iugum montis, ubi ad locum saxosum deveniendo lapideum cumulum metalem erigi curavimus.

108.

Hinc usque decimam orgiam intra saxa, dein usque 40^{mam} per cespitem descendendo ubi a dextris vallis Bystricza originem summit, a sinistris alia valle se pandente, a 40ma orgia leniter ascendendo conspexi[mus] post 100° in 4° a dextra lineae parte prostratum et loco suo motum saxum,

ohromný súvislý hlboký skalný zráz, pri ktorom sme sa zastavili.

100.

Od neho postupujúc ďalej po vrcholkoch skalných zrázov napravo, sme s 22. siahou prešli popri brale týčiacom sa do nesmiernej výšky vzdialenom štyri siah napravo od hraničnej čiary. Keď sme ho minuli, umiestnili sme hraničnú kopu.

101.

Odtiaľ sme ďalej postupovali po hrebene, pričom až po 5. siahu pokračovali z pravej strany hraničnej čiary zrázy. Až po 50. siahu sme klesali, potom sme však začali stúpať na hrebeň a umiestnili sme hraničnú kopu.

102.

Zostupujúc od tohto medzníka po horskom hrebene smerom na východ, sme po 13 siahach a 3 stopách zbadali vo vzdialenosti 5 siah napravo ohromné čnejúce skalné bralo. Na jeho zráznom boku od hraničnej čiary sme objavili starý mestský znak. Pri tejto príležitosti sme však dali vytesať aj nový a okrem neho aj písmeno R. Keď sme to dokončili, prešli sme popri ňom a na konci úseku sme sa dostali k mestskému znaku zďaleka viditeľnému na kameni, ktorý bol ním už dávno ozdobený. Tento kameň sme dali zakopať ako obnovenú kopu. Naň sme dali umiestniť iný kameň s nanovo vytesaným, ďaleko viditeľným mestským znakom.

103.

Kráčajúc odtiaľ ďalej po rovinatej pláni, zachovávajúc stále smer na východ, sme sa dostali k starej hraničnej kope, vedľa ktorej sme zbadali starý mestský znak vytesaný na kameni. Po obnove tohto kameňa sme ho dali zahĺbiť do zeme namiesto kopy.

104.

Odtiaľ sme odbočili na juhovýchod, zostupujúc po horskom hrebene, ktorý sa už rovinatejšie rozširoval po oboch stranách hraničnej línie, pričom sme po 56 siahach došli k väčšiemu strmému skalnému bralu dvíhajúcemu sa zo zeme a vytvárajúcemu dojem osobitného kopca. Na jeho zráznej strane napravo od hraničnej čiary sme rozoznali starý mestský znak. Tentokrát sme dali vytesať z ľavej strany nový znak vedno s písmenom R a na vrchole tohto kopca sme dali z nahromadených skál navštíviť poslednú hraničnú kopu na holi Smrekovica.

105.

Od nej sme ďalej zostupovali rovnakým smerom ako doteraz po horskom hrebene, ktorého úbočie po ľavej strane strmo zbieha do hlbokej doliny. V lokalite zvanou Nad Kráľovou studňou sme umiestnili prvú hraničnú kopu.

106.

Odtiaľ sme sa obrátili na východ a zostúpili sme po hrebene, ktorý spája dve hole, na jednej strane hoľu nazvanú Smrekovica, ktorú sme práve opustili, a na strane druhej Kráľov Grúň, smerom ku ktorému sme sa vydali. Po 85 siahach a 3 stopách sme vo vzdialenosti 1 siah napravo vztýčili hraničnú kopu a tento úsek ukončili.

Keďže sa už deň skláňal k večeru, od ďalšej práce sme upustili a zostávajúcu časť diela sme odložili na nasledujúci deň.

Keď sa 19. augusta rozvidnelo, zhromaždili sme sa na hraničnom bode, ktorý uzatvára hraničný úsek vytýčený ako posledný v predchádzajúci deň.

107.

Pokračovali sme horským hrebeňom v rovnakom smere vedúcom na východ, a keď sme došli na kamenisté miesto, dali sme z kameňov navštíviť hraničnú kopu.

108.

Zostupovali sme odtiaľ až po desiatu siahu pomedzi skaly, potom po pažiti až po 40. siahu, kde sa po pravej strane začína Bystrická dolina a ďalšia sa otvára po ľavej strane. Od 40. siahy mierne stúpajúc, sme po 100. siahe zbadali vo vzdialenosti 4 siah napravo od hraničnej čiary kameň

in quo antiquum civitatis insigne cum anno 1758 exsculptum fuit. Quod praetereundo post 104 org. in saxo a sinistris sito annum 1820 cum fine ductus autem ad aliud grande saxum in ipsa localitate Kralowa studna nominata situm perveniendo in eodem insigne ci[vi]t[at]is et litt. R exsculpi curavimus.

109.

Inde per latus montis directione versus ortum vergente ascendentes post 7° in una org. a parte sinistra adsitam habuimus scaturiginem Kralowa Studna nominatam, quam deserendo versus iugum alpis Kralovy Grun nominatae inter prata ab utrinque sita procedentes, cumulum metalem congestis lapidibus cespite tectis constantem ad ipsum iugum deveniendo posuimus.

110.

A quo per iugum montis Kralovy Grun directione versus meridiem sumpta ascendentes posuimus cumulum metalem.

111.

Continuata ultro versus meridiem directione per iugum alpis Kralovy Grun ascendendo posuimus cumulum metalem.

112.

Unde servata versus plagam mundi eandem directione per iugum montis ultro ascendendo cumulum metalem, cui lapis scuto civitatis notatus infossus est, erigi curavimus.

113. Versus austro orientem ab hinc deflectendo ascendimus ultro per iugum montis cumulumque poni curavimus.

114.

Eadem versus austro orientem servata directione per iugum alpis ultro ascendendo cumulum metalem, cui lapis exciso civitatis insigni notatus infossus est, erigi curavimus.

115.

Hinc porro iugum montis sequendo posuimus cumulum metalem.

116.

A quo ascensum porro penes praeceps a dextris versus profunda valliculum descendens latus alpis continuantes cumulum metalem erigi curavimus.

117.

Ab hinc asperius se afferens iugum alpis pone praeceps ad profunda descendens a dextris latus ascendentes ad antiquum cumulum metalem pervenientes eum renovari curavimus.

118.

A renovato hoc in apice iugi sito antiquo cumulo usque 15° plano situ eundo, dein per iugum leniter descendentes versus orientem servata directione posuimus cumulum metalem.

119.

Unde per 25° plano situ euntes, dein vero per iugum alpis do Maley Križney nominatae retenta porro orientem versus directione ascendentes posuimus cumulum.

120.

Asperius ab hinc assurgens iugum alpis ascendentes posuimus cumulum metalem.

121.

A quo ultro per iugum ascendentes devenimus ad apicem alpis Mala Krizna, ubi cumulum metalem posuimus.

odvalený zo svojho miesta, na ktorom bol vytesaný starý mestský znak vedno s letopočtom 1758. Keď sme ho minuli, dali sme po 104. siahe vytesať na kameň nachádzajúci sa po ľavej strane letopočet 1820, a keď sme s koncom úseku došli k ďalšiemu veľkému balvanu nachádzajúcemu sa v lokalite zvanej Kráľova studňa, dali sme naň vytesať mestský znak a písmeno R.

109.

Odtiaľ sme stúpali po úbočí hory smerom na východ a po 7 siahach sme vo vzdialenosti 1 siahy mali po ľavej strane prameň zvaný Kráľova studňa. Keď sme ho opustili, postupovali sme pomedzi lúky, ktoré sa nachádzali koldokola nás, na hrebeň hole zvanej Kráľov grúň. Po príchode na samotný hrebeň sme umiestnili hraničnú kopu pozostávajúcu z navršiených kameňov zakrytých mačinou.

110.

Stúpajúc od nej po hrebeni vrchu Kráľov grúň v smere na juh, sme umiestnili hraničnú kopu.

111.

Ďalej pokračujúc vo výstupe po hrebeni vrchu Kráľov grúň v smere na juh, sme umiestnili hraničnú kopu.

112.

Odtiaľ zachovávajúc smer na rovnakú svetovú stranu, sme ďalej stúpali po horskom hrebeni a dali sme navršíť hraničnú kopu, do ktorej sme dali zakopať kameň označený mestským erbom.

113.

Odvrátiac sa odtiaľ na juhovýchod, sme stúpali ďalej po horskom hrebeni a dali sme umiestniť kopu.

114.

Zachovávajúc ten istý smer na juhovýchod, sme ďalej stúpali po hrebeni hole a dali sme navršíť hraničnú kopu, do ktorej bol zakopaný kameň označený vytesaným mestským znakom.

115.

Odtiaľ sme sa ďalej držali horského hrebeňa a umiestnili sme hraničnú kopu.

116.

Od nej sme pokračovali vo výstupe popri strmom úbočí hole po pravej strane, ktoré zbieha do hlbkej dolinky, a dali sme navršíť hraničnú kopu.

117.

Odtiaľ – za zráznym úbočím padajúcim do hĺbky po pravej strane – sme stúpali na príkrejšie sa rozvíjajúci hrebeň hole a došli sme k starej hraničnej kope, ktorú sme dali obnoviť.

118.

Od tohto obnoveného starého medzníka nachádzajúceho sa na vrchole hrebeňa sme až po 15. siahu išli po rovinatej pláni, potom sme po hrebeni začali zostupovať, zachovávajúc smer na východ a umiestnili sme hraničnú kopu.

119.

Odtiaľ sme po 25 siah kráčali po rovinatej pláni, potom sme však začali stúpať po hrebeni hole zvanej do Malej Krížnej – držiac sa ďalej smeru na východ – a umiestnili sme kopu.

120.

Stúpajúc na hrebeň hole, ktorý sa odtiaľ príkrejšie dvíhal, sme umiestnili hraničnú kopu.

121.

Od nej ďalej stúpajúc po hrebeni, dostali sme sa na vrchol hole Malá Krížna, kde sme umiestnili hraničnú kopu.

122.

Plano ab hinc situ orientem versus a dextris foenili via per iugum isthoc decurrente, post hanc vero praecipiti ad profundo vallium descendente montis latere sito progredientes transivimus cum 120° viam a dextra ad sinistram transeu[n]tem cumulumque metalem erigi curavimus.

123.

Ab hinc intra praeceps latus montis ad profunda descendens a dextris sitam, a sinistris autem memoratam foenilem viam ultro progredientem usque 20° leniter descenden[te]s, post vero leniter ascendentes posuimus cumulum.

124.

A quo per iugum ultro ascendentes pervenimus ad apicem alpis Welka Krizsna nominatae, in quo trium co[m]it[at]uum limites utpote Thurocziensis, Zoliensis, et Liptoviensis concurrunt, ubi ad punctum concursum limitum designans dolatum quadriangularem lapidem imponi curavimus. Lapis hic in suis quatuor lateribus sequentibus signis et litteris praesentis lapicidae magistri Leonardi Horni manu notatus est et quidem in latere occasum respiciente incisae litterae

CT comitatus Thurocziensis

DR dominium Revay

In latere meridiem spectante

1820

CZ co[m]it[at]us Zoliensis

C N civitas Neosoliensis

In latere orientem spectante nudum civitatis insigne.

In latere vero septemtrionem respiciente litterae

CL co[m]it[at]us Liptoviensis

DL dominium Likava

denotant. Inventum praeterea hic lapidem minorem, cui antiquum ci[vi]t[at]is insigne in sculptum erat, penes hunc terrae infodi ac utrumque dein cumulo metali operari curavimus.

Quo erecto metalem inter terrena lib. regiae ac montanae ci[vi]t[at]is Neosoliensis et I. familiae ill[ustriss]imorum baronum de Reva reambulationem die 16 Augusti acceptam terminavimus.

Super qua deducta modalitate per nos peracta metali reambulatione praesentem praestamus relationem.

Signatum in alpe Krizsna ad cumulum concursum trium terrenorum utpote I. d[omi]nii ill[ustriss]imorum baronum de Reva, L. R. ac mont. ci[vi]t[at]is Neosoliensis et regio ca[mer]ali d[omi]nii Likava prout trium I. co[m]it[at]u[um] utpote Thurocziensi, Zoliensi, et Liptovensi, designantium. Die 19 aug. 1820 Ludovicus Beniczky de eadem et Micsinye sur. v[ice] comes (L. S.) Volffgangus Rakovszky de eadem I. co[m]it[at]us Zoliensis v[ice] iudl[i]us L. S. Iosephus Sztrakoniczky eiusdem I. co[m]it[at]us Zoliensis ord. iurassor (L. S.) Collat.

122.

Odtiaľ sme postupovali vpred rovinatým úsekom na východ, pričom po pravej strane tam zbiehala po hrebeni cesta na zväžanie sena, ktorá potom strmo klesala do hĺbky dolín po úbočí vrchu. So 120. siahou sme križovali túto cestu prechádzajúcu z pravej strany na ľavú a dali sme navíšiť hraničnú kopy.

123.

Odtiaľto sme pomaly zostupovali medzi strmým horským úbočím padajúcim do hĺbky po pravej strane a spomínanou cestou na zväžanie sena, ktorá viedla ďalej po ľavej strane. Potom sme však mierne začali stúpať a umiestnili sme kopy.

124.

Od nej ďalej stúpajúc po hrebeni, sme sa dostali na vrchol hole zvanéj Krížna, na ktorom sa zbiehajú hranice troch stolíc – Turčianskej, Zvolenskej a Liptovskej. Tu sme na bod súbehu hraníc dali umiestniť otesaný štvoruholníkový kameň. Tento kameň bol na svojich štyroch bočných stranách označený rukou prítomného kamenárskeho majstra Leonarda Horna nasledujúcimi znakmi a písmenami, a to takto:

Na bočnej strane obrátenej na západ boli vytesané písmená:

CT označujúce Turčiansku stolicu

DR označujúce panstvo Révaiovcov

Na bočnej strane otočenej na juh:

Letopočet 1820

CZ označujúce Zvolenskú stolicu

C N označujúce mesto Banská Bystrica

Na bočnej strane otočenej na východ prostý znak mesta:

Na bočnej strane obrátenej zas na sever písmená:

CL označujúce Liptovskú stolicu

DL označujúce panstvo Likava

Okrem toho sa tu našiel aj menší kameň, na ktorom bol vytesaný starý mestský znak. Dali sme ho zakopať k tomu prvému a potom sme oba zapracovali do hraničnej kopy.

Vztyčením tohto medzníka sme ukončili vytyčovanie hraníc medzi chotármi slobodného a kráľovského mesta Banská Bystrica a slávnej rodiny vznešených barónov Révaiovcov, ktoré bolo začaté dňa 16. augusta.

O tomto spôsobe opätovného vytyčenia hranice, ktoré sme vykonali, podávame túto správu. Podpísané na holi Krížna pri medzníku označujúcom súbeh hraníc troch chotárov, a to slávneho panstva vznešených barónov Révaiovcov, slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a kráľovskokomorského panstva Likava, a práve tak aj troch stolíc, a to Turčianskej, Zvolenskej a Liptovskej. Dňa 19. augusta 1820. Ľudovít Benický z Beníc a Mičinej, zvolený podžupan (miesto pečate). Wolfgang Rakovský z Rakova, podslúžny slávnej Zvolenskej stolice, miesto pečate. Jozef Strakonický, riadny prísazný prísediaci tej istej slávnej Zvolenskej stolice, (miesto pečate). Podľa originálu.

Anno 1820 die 21 Augusti utpote praefixo pro instituenda inter terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis, terrenum item incltyi regii cameralis dominiū Likava cum priori collimitans metali reambulatione, termino, ad alpem Welka Križna comparentes praesentibus ex parte liberae regiae a[c] montanae civitatis Neosoliensis:

Domino Iosepho Kellner et Michaele Rarus senatoribus, Ignatio Waisz rationum exactore, Maximiliano Ondreykovics tribuno plebis, Ioanne Urban, Daniele Albrecht, Georgio Renner, Paulo Flora et Carolo Invitty civibus.

Matthia Stogl murariorum pallirio pro signis metalibus saxis incidendis assumpto.

Paulo Diko et Ioanne Karkalik sylvanis civitatis.

Michaele Balás, Iosepho Waisz, Ioanne Waisz, Ioanne Daubner, Andrea Waisz, Iosepho Lichner, Iosepho Paraszka, Iosepho Babiak et Iosepho Balás operariis civicis ex villa Harmanetz.

Alberto Csunderlik, Iosepho Tantsjar et Georgio Schivak ex villa Ribó.

Matthia Kutsera alias Csunderlik et Matthia Szivat, utroque ex villa Prasnitza.

Ex parte incltyae regio montanae camerae Neosoliensis Floriano Than fiscali adiuncto et Ioanne Obereigner sylvanali practicante.

Ex parte vero I. R. cameralis dominiū Likava praesentibus D. D. Martino Dettrich provisoro, Andrea Schlachta provisorio sylvarum officiali, Antonio Wirtenberger, sylvarum obequitatore Oszadiensi, Antonio Loidl sylvarum indagatore Oszadiensi.

Ignatio Huszko et Andrea Vittich, subsylvanis dominiū, Georgio Kubatska iudice et Ioanne Kortsek iurato Revutzensi, Andrea Palkovy, Georgio Chamay, Matthia Czarach et Ioanne Kovacs colonis Revutzensibus, aliisque pluribus.

Sequentem peregrinus hac et subsequis diebus metalem reambulationem et quidem:

Penes cumulum die 19 C. M. concursum trium territoriorum, utpote incltyae familiae illustrissimorum baronum de Reva, liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis et incltyi regii cameralis dominiū Likava indicantem subsistendo, eundem scopo, ut lapis quadrangularis ei infossus cum suis signis et lit[t]eris conspici possit, dirimi curavimus, quo facto in latere memorati lapidis occasum spectante litteras

C T co[m]t[a]tus Thurocziensis

D R dominium Revay

In latere meridiem respiciente

1820 annum peractae metalis reambulationis.

C Z co[m]t[a]tus Zoliensis.

C N civitas Neosoliensis, cum suo insigni; in latere ortum spectante nudum civitatis Neosoliensis insigne; in latere vero septemtrioni obverso

C L co[m]t[a]tus Liptoviensis

D L dominium Likava

denotantes insculptas, iuxta hunc lapidem vero alium minorem antiquo civitatis scuto notatum conspectui praesentium exhibuimus, dein vero utrumque cumulo grandioris molis e cespite facto operiri curavimus, cumulumque hunc pro cardinali meta occipienda metalis reambulationis initiante puncto constituimus n[ume]ro

1.

A cardinali hac meta directione versus austro orientem sumpta terreno liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis a dextris, terreno autem incltyi regii cameralis dominiū Likava a sinistris manente per iugum alpis Križna inter ab utrinque sita prata leniter descendendo cumulum metalem, cui lapis exsculpto civitatis Neosoliensis insigni notatus infossus est, erigi curavimus.

Dňa 21. augusta roku 1820, teda v stanovenom termíne pre začatie obchôdzky hraníc medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a chotárom slávneho kráľovsko-komorského panstva Likava, ktoré spolu susedia, sme sa vychystali na hoľu Krížna. Zo strany slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica boli prítomní: Radní páni Jozef Kellner a Michal Rarus, účtovník Ignác Waisz, tribún Ľudu Maximilián Ondrejkoovič a mešťania Ján Urban, Daniel Albrecht, Juraj Renner, Pavol Flora a Karol Invitty. Murársky predák Matej Stogl, ktorý bol pribratý za účelom vyrytia hraničných znakov do kameňov.

Lesmajstri Pavol Diko a Ján Karkalik.

Z dediny Harmanec zamestnanci mesta Banská Bystrica Michal Baláž, Jozef Waisz, Ján Waisz, Ján Daubner, Andrej Waisz, Jozef Lichner, Jozef Paraczka, Jozef Babiak a Jozef Baláž.

Z osady Rybie Albert Čunderlík, Jozef Tantsjar a Juraj Schivak.

Matej Kučera, alias Čunderlík, a Matej Szivat, obaja z osady Prašnica.

Zo strany slávnej banskobystrickej kráľovskej banskej komory fiškálsky adjunkt Florián Than a lesný praktikant Ján Obereigner.

Zo strany slávneho kráľovskokomorského panstva Likava boli prítomní páni: správca Martin Detrich, úradník lesnej správy Andrej Šlachta, horár z Liptovskej Osady Anton Wirtenberger, lesný hájnik z Liptovskej Osady Anton Loidl.

Podlesní panstva Ignác Huszko a Andrej Vittich, revúcky richtár Juraj Kubačka a prísažný Ján Korček z Liptovských Revúc, revúcki sedliaci Andrej Palkovy, Juraj Chamaj, Matej Czarach a Ján Kováč a viacerí ďalší.

V tento a počas nasledujúcich dní sme vykonali nasledujúcu obchôdzku hraníc, a to takto:

Devätnásteho dňa tohto mesiaca sme sa zastavili pri kope označujúcej súbeh troch chotárov – slávnej rodiny urodzených barónov Révaiovcov, slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a slávneho kráľovskokomorského panstva Likava. Za tým účelom, aby tam bolo možné vidieť štvoruholníkový kameň so svojimi znakmi a písmenami, ktoré boli naň vyryté, sme túto kopy dali rozobrať. Keď sme to urobili, na bočnú stranu spomenutého kameňa obrátenú na západ boli vytesané písmená:

C T označujúce Turčiansku stolicu

DR označujúce panstvo Révaiovcov

Na bočnú stranu obrátenú na juh:

1820 označujúce rok vykonania obchôdzky hraníc.

C Z označujúce Zvolenskú stolicu.

C N označujúce mesto Banská Bystrica s jeho znakom; na bočnú stranu otočenú na východ

 prostý znak mesta Banská Bystrica; na bočnú stranu obrátenú na sever:

C L označujúce Liptovskú stolicu

D L označujúce panstvo Likava.

Upriamili sme pohľady prítomných aj na ďalší menší kameň označený starým mestským erbom, ktorý sa nachádzal hneď vedľa neho. Potom sme oba kamene dali zapracovať do rozmernejšej kopy vytvorenej z mačiny a túto kopy sme ako hlavný medzník ustanovili za východiskový bod začatého opätovného vytýčenia hraníc pod číslom:

1.

Od tohto hlavného medzníka sme pomaly zostupovali po hrebeni hole Krížna pomedzi lúky nachádzajúce sa všade vokol v smere na juhovýchod, majúc chotár slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica po pravej strane a chotár slávneho kráľovskokomorského panstva Likava zas po ľavej strane, a dali sme navrieť hraničnú kopy, do ktorej bol zahĺbený kameň označený vytesaným mestským znakom Banskej Bystrice.

2.

A quo retenta eadem versus plagam mundi directione per declive iugi alpis Krizsna descendendo cumulum metalem, cui aeque lapis scuto civitatis notatus infossus est, poni curavimus.

3.

Inde porro descensu per iugum alpis directioneque continuatis positum cumulum metalem infosso lapide, scuto civitatis insignito, provideri curavimus.

4.

Orientem versus abhinc deflectendo, cum proxime sequens cumulus propter praeceps iugi declive ab hinc videri non possit, post 26°, ubi praeceps declive incipit, cumulum intercalarem, ipsum vero in serie sequentem in localitate Od Chotara nominata lapide scuto civitatis notato provideri, fierique curavimus.

5.

Unde versus eandem plagam tendente directione inter prata ab utrinque sita per praeceps iugum descendendo posuimus cumulum metalem.

6.

Aquilorientem versus ab hinc deflectentes de montis iuga descendendo posuimus cumulum metalem.

7.

A quo plano primum situ eundo, post aliquantum ascendendo posuimus cumulum metalem.

8.

Ab hinc austro orientem versus deflectendo plano primum situ lateribus iugi ab utrinque versus vallem descendentibus, post vero occurrentem exiguum clivum superando leniter descendentes pervenimus ad plagam Nad Uhliarkou rowen nominatam, in qua cumulum metalem ereximus.

9.

Unde orientem versus usq[ue] 40° leniter descendendo, ab inde vero leni ascensu facto cumulum metalem erigi curavimus.

10.

A quo per iugum montis leniter descendendo posuimus cumulum metalem.

11.

Per iugum montis leniter ab hinc ascendendo in clivo iugi cumulum posuimus.

12.

Directione ab hinc versus aquilorientem sumpta leniter descendendo posuimus cumulum.

13.

Eadem hinc retenta directione per iugum montis descendendo posuimus cumulum metalem.

14.

A quo orientem versus directione sumpta usque 30° per iugum montis descendendo, ab hinc vero pervenimus ascendendo post 91° 3' ad saxum e terra prominens a dextra lineae parte situm, in cuius latere occasum respiciente litterae C L Co[m]it[at]us Liptoviensis

D L Dominium Likava

in alio vero orientem respiciente

1820

C Z Comitatus Zoliensis

C N Civitas Neosoliensis

designantes insculpi, notatumque hac ratione saxum praetereundo cumulum metalem erigi curavimus.

2.

Od nej sme zostupovali po klesajúcom hrebeni hole Krížna, zachovávajúc stále smer na rovnakú svetovú stranu, a dali sme umiestniť hraničnú kopu, do ktorej bol rovnako zahĺbený kameň označený erbom mesta.

3.

Odtiaľ sme ďalej zostupovali po hrebeni hole a v smere ako doteraz. Hraničnú kopu, ktorú sme pritom umiestnili, sme dali opatrit' kameňom označeným mestským erbom.

4.

Odtiaľ sme sa odklonili na východ, a pretože stadiaľ pre strmo klesajúci hrebeň nebolo možné vidieť nasledujúcu kopu, po 26 siahach tam, kde svah začína strmo klesať, sme dali urobiť prestupnú kopu a po nej nasledujúcu v lokalite pomenovanej Od chotára sme dali opatrit' kameňom označeným mestským erbom.

5.

Odtiaľ sme zostupovali po strmom hrebeni pomedzi lúky nachádzajúce sa všade vôkol, smerujúc stále na tú istú svetovú stranu, a umiestnili sme hraničnú kopu.

6.

Odtiaľ sme sa, zostupujúc po horskom hrebeni, odklonili na severovýchod a umiestnili sme hraničnú kopu.

7.

Od nej sme išli najprv po rovinatem úseku, potom trochu stúpajúc, sme umiestnili hraničnú kopu.

8.

Odtiaľ sme sa odklonili na juhovýchod najprv po rovinatem úseku s úbočiami hrebeňa vôkol klesajúcimi do doliny a po tom, čo sme po ceste prekonali nepatrný kopec, sme pomaly zostupovali k lokalite zvanej Nad Uhliarkou roveň, na ktorej sme vztýčili hraničnú kopu.

9.

Odtiaľ sme pomaly zostupovali na východ po 40. siahu, kde sme po miernom výstupe dali navršíť hraničnú kopu.

10.

Od nej sme pomaly zostupovali po horskom hrebeni a umiestnili sme hraničnú kopu.

11.

Odtiaľ mierne stúpajúc po horskom hrebeni, sme na svahu hrebeňa umiestnili kopu.

12.

Odtiaľ sme sa vydali severovýchodným smerom a pomaly zostupujúc, sme umiestnili kopu.

13.

Držiac sa stále toho istého smeru, sme zostupovali po horskom hrebeni, a umiestnili sme hraničnú kopu.

14.

Od nej sme sa vydali smerom na východ a až po 30. siahu sme zostupovali po horskom hrebeni. Odtiaľ sme však, stúpajúc, po 91 siahach a 3 stopách došli ku skale trčiacej zo zeme, ktorá sa nachádzala po pravej strane hraničnej čiary. Na jej bok zo západnej strany sme dali vytesať písmená C L označujúce Liptovskú stolicu a písmená D L označujúce panstvo Likava, na ďalšiu stranu obrátenú na východ letopočet 1820, písmená C Z označujúce Zvolenskú stolicu a písmená C N označujúce mesto Banská Bystrica. Keď sme minuli takýmto spôsobom označený kameň, dali sme navršíť hraničnú kopu.

15.

Quo erecto ad vesperam inclinante die ab ulteriori operatione cessantes, sequente dein die utpote:

Die 22 Augusti penes cumulum priori die erectum ultimo consistendo.

Ultero versus orientem servata directione cessantibus iam huc ad usque protensis pratis sylvam ingressi, per saxosum montis iugum adscendendo, penes saxum grandioris molis cumulum metalem primum in localitate Na Ramanuo vocata erigi curavimus.

16.

A quo versus aquilorientem per saxosum montis iugum intra sylvam ascendendo posuimus cumulum metalem.

17.

Hinc orientem versus per angustum montis iugum descendendo posuimus cumulum.

18.

Unde orientem versus continuata directione per praeceps iugum montis descendendo in plaga prout attactum Na Ramanuo vocata posuimus cumulum.

19.

Descensu porro per montis iugum continuato in libero a sylva spatio posuimus cumulum.

20.

Ab hinc ultero descendendo transivimus per viam ex villa Ribó nominata ad alpes ducentem progresisque sumus inter prata exstirpatitia a dextra parte per lignicidam ex villa Prasnitza Iosephum Babiák, a sinistra vero per Revutzenses falcari solita ac a vigesima quinta orgia leniter ascendendo posuimus cumulum.

21.

A quo porro eadem servata directione per iugum montis Na Ramanuo nominati ascendendo, a dextris idem pratum lignicidae ex villa Prasnitza Iosephi Babiak continuans, a sinistris vero stantem sylvam contiguam habentes posuimus cumulum.

22.

Plano ab hinc situ ad apicem iugi pervenientes posuimus cumulum.

23.

Prato supra memorati lignicidae ex villa Praschnitz porro a dextris continuante leniter per iugum descendendo posuimus cumulum.

24.

Eodem prato a dextris ultero continuante per praeceps montis iugum descendendo posuimus cumulum.

25.

Ab hoc eodem praecipiti situ per iugum montis descendendo pervenimus post 25° ad localitatem Na Sljačsku nominatam, in qua a dextris ultero protensum pratum exstirpatitium supra attacti Iosephi Babiak, a sinistris autem exiguum Revutzense pratellum conspicitur, intra quae transeundo in ingressu ad sylvam posuimus cumulum.

26.

A quo directione his in ductibus semper orientem versus tendente leniter descendentes posuimus cumulum.

27.

Declivi ab hinc situ per iugum montis descendendo pervenimus ad localitatem Na Baniky nominatam, ubi post 25° pratum Ioann. Garay lignicidae ex villa Ribó limitem a dextris attingit, in cuius prati ultero procur[r]entis vicinia cumulum metalem erigi curavimus.

15.

Po jej vztýčení, keďže sa deň už chýlil k večeru, upustili sme od ďalšej práce. V nasledujúci deň, to jest:

dňa 22. augusta sme sa zhromaždili pri kope, ktorá bola v predchádzajúci deň vztýčená ako posledná. Ďalej sme kráčali východným smerom lúkami, ktoré sa tu ťahali až po les. Stúpali sme po skalnatom horskom hrebeni a pri balvane väčších rozmerov sme dali navštíť prvú hraničnú kopu na mieste zvanom Ramanovo.

16.

Od nej sme v lese stúpali skalnatým horským hrebeňom na severovýchod a umiestnili sme hraničnú kopu.

17.

Odtiaľ sme zostupovali po úzkom horskom hrebeni na východ a umiestnili sme kopu.

18.

Odtiaľ sme pokračovali východným smerom, zostupujúc po strmom horskom hrebeni ako hranici na lokalite zvanej Ramanovo, a umiestnili sme kopu.

19.

Pokračujúc ďalej v zostupe po horskom hrebeni, sme na čistine bez lesného porastu umiestnili kopu.

20.

Odtiaľ sme ďalej zostupujúc prešli cez cestu vedúcu z osady zvanej Rybie na hole a postupovali sme uprostred lúk zvyčajne využívaných na kosenie, ktoré po pravej strane vyklčoval drevorubač Jozef Babiak z osady Prašnica a po ľavej strane zas Revúčania a od dvadsiatej piatej siahly mierne stúpajúc, sme umiestnili kopu.

21.

Od nej sme ďalej stúpali po hrebeni vrchu zvaného Ramanovo, zachovávajúc rovnaký smer, pričom po pravej strane ešte stále pokračovala lúka drevorubača Jozefa Babiaka z osady Prašnica, kým po ľavej strane sme mali súvislý stojaci les a umiestnili sme kopu.

22.

Odtiaľ sme došli rovinatým úsekom k vrcholu hrebeňa a umiestnili sme kopu.

23.

Mierne zostupujúc po hrebeni s lúkou vyššie spomenutého drevorubača z osady Prašnica, ďalej pokračujúcou po pravej strane, sme umiestnili kopu.

24.

S tou istou lúkou ďalej pokračujúcou po pravej strane, sme zostupovali po strmom horskom hrebeni a umiestnili sme kopu.

25.

Od nej sme zostupovali strminou po horskom hrebeni a po 25. siahe sme došli na lokalitu zvanú Na Sliáčsku, na ktorej je možné vidieť po pravej strane ďalej sa ťahajúcu vyklčovanú lúku vyššie spomenutého Jozefa Babiaka a po ľavej strane malú revúcku lúčku. Prejdúc pomedzi ne, sme pri vstupe do lesa umiestnili kopu.

26.

Od nej mierne zostupujúc v smere, ktorý je na týchto úsekoch vždy na východ, sme umiestnili kopu.

27.

Zostupujúc zvažujúcim sa horským hrebeňom, sme došli na lokalitu zvanú Baníky, kde sa po 25 siahach z pravej strany dotýka hranice lúka drevorubača Jána Garaya z osady Rybie. V susedstve jeho lúky, ktorá sa ďalej rozširuje, sme dali navštíť hraničnú kopu.

28.

Descensu ab hinc usque 15^{am} orgiam continuato, post vero ascendendo pervenimus ad collem in montis iugo assurgentem, in quo cumulum metalem erigi curavimus.

29.

A quo flexu versus austro orientem facto plano situ incedentes cumulum metalem erigi curavimus.

30.

Eadem ab hinc continuata directione per iugum montis descendendo habuimus ab 8^a usque 15^{am} orgiam pratum supramemorati Ioannis Garay intra sylvam a dextris hucusque protensum lineae conterminum, a quo ultro procedentes cumulum metalem poni curavimus.

31.

Directione ab hinc orientem versus sumpta per iugum montis descendendo pervenimus ad localitatem Nad Hlboku nominatam, in qua a sinistris pratum Revutzense, a dextris autem pratum Ios. Szvat lignicidae ex villa Praschnitza situm conspicitur, in quo cumulum metalem erigi curavimus.

32.

Ab hinc eadem directione continuata usque 8^{vam} a sinistris, usque 17° vero a dextris durante prato pervenimus ad localitatem, in qua a dextris ingentia perpendiculariter in altum surgentia saxa conspiciuntur infraque cumulum posuimus.

33.

A quo ultro descendendo cumulum metalem ereximus.

34.

Unde aquilorientem versus deflectendo usque 20° per iugum descendendo, ab hinc vero per localitatem Na Randuschovje nominatam ascendendo progressi sumus infra maiora a dextris prominentia saxa, pone quae transeundo pervenimus ad localitatem arboribus vacuam, in qua post 52° 4' a dextris in 2° 4' existentem ingentem naturalem cumulum hac occasione renovatum pro meta 35ta statuendo punctum geometricum defiximus.

35.

Directione ab hinc versus orientem sumpta adiacentem lineae in 27^a orgia a sinistra lapidem hac occasione insigni civitatis ei insculpto notari, cumulum vero metalem erigi curavimus.

36.

Ab hoc porro orientem versus directione continuata per iugum montis fortius descendendo transivimus cum orgia trigesima penes saxum a dextris in altum eminens, cum trigesima nona orgia vero et 4 pedibus penes aliud, quod insigni civitatis eidem inciso notatum pro meta trigesima septima constituentes ductum ipsum defiximus.

37.

Attacto prius insigni civitatis notato saxo usque septimam orgiam ultro a dextris procurrente per praeceps montis iugum descendentes posuimus cumulum metalem.

38.

Unde porro descensu per praeceps montis iugum continuato posuimus cumulum metalem.

39.

Ab hoc ultro per iugum descendendo pervenimus ad plagam Na Djerawu nominatam, in qua loco ab arboribus vacuo cumulum metalem grandioris molis erigi curavimus.

28.

Odtiaľ sme pokračovali v zostupe až po 15. siahu, potom sme sa však stúpajúc dostali na pahorok dvíhajúci sa na horskom hrebeni, na ktorom sme dali navŕšiť hraničnú kopu.

29.

Od nej sme po otočke smerom na juhovýchod išli po rovinatom úseku a dali sme navŕšiť hraničnú kopu.

30.

Odtiaľ pokračujúc rovnakým smerom, sme zostupovali po horskom hrebeni a od 8. až po 15. siahu sme po pravej strane mali v lese lúku vyššie spomenutého Jána Garaya, ktorá sa až sem ťahala pozdĺž hraničnej čiary. Keď sme od nej postúpili ďalej, dali sme umiestniť hraničnú kopu.

31.

Odtiaľ sme sa nasmerovali na východ a zostupujúc po horskom hrebeni, sme došli na lokalitu zvanú Nad Hlbokú, na ktorej je možné vidieť po ľavej strane revúcku lúku a po pravej strane zas lúku drevorubača Jozefa Szvata z osady Prašnica, na ktorej sme dali navŕšiť hraničnú kopu.

32.

Odtiaľ sme pokračovali rovnakým smerom, pričom až po 8. siahu pokračovala lúka po ľavej strane a po 17. siahu lúka po pravej strane. Takto sme došli na miesto, na ktorom bolo možné vidieť po pravej strane ohromné balvany súvislo sa dvíhajúce do výšky, a medzi ne sme umiestnili kopu.

33.

Od nej sme ďalej zostupovali a vztýčili sme hraničnú kopu.

34.

Odtiaľ sme sa otočili na severovýchod a až po 20. siahu sme zostupovali po hrebeni. Od toho miesta sme však, stúpajúc cez lokalitu zvanú Na Randušovie, postupovali pomedzi väčšie skalné bralá čnejúce po pravej strane. Keď sme popri nich prešli, dostali sme sa na nezalesnené miesto, na ktorom sa po 52. siahe a 4. stope nachádzala na pravej strane vo vzdialenosti 2 siah a 4 stôp veľká prirodzená kopa. Pri tejto príležitosti sme ju vynovili a po ustanovení za 35. medzník sme ju ukotvili ako geometrický bod.

35.

Vydajúc sa odtiaľ východným smerom, sme na 27. siahe pri tejto príležitosti dali kameň ležiaci naľavo pri hraničnej čiare označiť vytesaným mestským znakom a dali sme veru navŕšiť aj hraničnú kopu.

36.

Od nej sme ďalej pokračovali smerom na východ a prudšie zostupujúc po horskom hrebeni, sme s tridsiatou siahou prešli pri balvane týčiacom sa po pravej strane do výšky. S 39. siahou a 4. stopou sme prechádzali popri ďalšom balvane, ktorý sme po jeho označení vytesaným mestským znakom ustanovili za 37. medzník, čím sme ukotvili aj samotný úsek.

37.

Zostupujúc strmým horským hrebeňom popri prv zmienenom balvane, označenom mestským znakom, ktorý sa až po siedmu siahu ďalej ťahal po pravej strane, sme umiestnili hraničnú kopu.

38.

Odtiaľ sme ďalej pokračovali v zostupe po strmom horskom hrebeni a umiestnili sme hraničnú kopu.

39.

Od nej ďalej zostupujúc po hrebeni, sme sa dostali do lokality zvanej Na Dieravu a tam na mieste nezarastenom stromami sme dali navŕšiť hraničnú kopu väčších rozmerov.

40.

A quo cum orgia 3^{ia} semitam e comitatu Zoliensi, ad co[m]it[at]um Liptoviensem ducentem transgrediendo directione orientem versus tendente porro quoque continuata per iugum montis ascendentes in editiori loco posuimus cumulum.

41.

Unde plano situ per angustum montis iugum directione versus aquilorientem deflectente progrediendo posuimus cumulum.

42.

Leniter ab hinc versus eandem mundi plagam per iugum descendendo posuimus cumulum.

43.

Descensu a cumulo hoc per 7° priori directione continuato post vero ascendendo offendimus in 43^a org. in saxum a sinistris versus dextram vergens, post 57° vero in saxum aliud a dextra lineae parte situm, in cuius latere dextro insigne civitatis Neosoliensis exsculpi, cum fine ductus autem ad prominens e terra cuspidatum saxum perveniendo in radice eius n[ume]rum 44. metale punctum n[ume]ro hoc indicaturum incidi curavimus.

44.

A quo per saxosum iugum montis, a cuius dextra et sinistra parte praecipitia latera versus valles tendentia arboribus tamen tecta conspiciuntur, ascendendo posuimus cumulum.

45.

Eadem ultro directione versus aquilorientem servata per angustum montis iugum, de quo ab utrinque praecipitia latera propendent, leniter descendentes in naturali elevatione posuimus cumulum.

46.

Ab hinc orientem versus deflectendo per iugum montis tortuoso situ mox ascendendo, mox descendendo pervenimus ad saxum directioni lineae perpendiculariter oppositum, in medio aperturam portulae ad instar habens, quod pro currente meta denotavimus.

47.

Orientem versus ultro procedendo transivimus cum prima orgia per aperturam memorati ab utrinque prostantis saxi, a quo cum decima octava orgia per praeruptum saxum descendendo, dein a vigesima secunda ascendendo cumulum metalem naturali editiori situ posuimus.

48.

A quo versus austro orientem declinatione facta, tortuoso situ descendendo ad ultimum brevi ascensu facto pervenimus ad naturalem clivum, in quo prominens a dextris lapidis insigni civitatis notatus pro meta seriali defixus est.

49.

De clivo hoc orientem versus descendendo pervenimus ad plagam Na Waternuo nominatam, ubi loco arboribus vacuo cumulum metalem erigi curavimus.

50.

A cumulo hoc per iugum montis orientem versus ascendendo posuimus cumulum.

51.

A quo flexu septemtrionem versus facto plano situ incedentes posuimus cumulum metalem.

52.

Ab hoc ultro versus angustum et saxosum montis iugum ascendendo posuimus cumulum.

40.

Od nej sme, smerujúc na východ, s 3. siahou prešli cez chodník vedúci zo Zvolenskej stolice do Liptovskej stolice a pokračujúc aj ďalej týmto smerom, sme stúpali po horskom hrebeni, kde sme na vyvýšenom mieste umiestnili kopu.

41.

Odtiaľ sme postupovali po rovinatom úseku po úzkom horskom hrebeni odbočiac smerom na severovýchod, a umiestnili sme kopu.

42.

Odtiaľ mierne zostupujúc po hrebeni smerom k tej istej svetovej strane, sme umiestnili kopu.

43.

Od tejto kopy pokračujúc v zostupe predchádzajúcim smerom cez 7 siah, potom však stúpajúc, sme na 43. siahe natrafili na balvan nakláňajúci sa z ľavej strany na pravú. Po 57. siahe sme narazili na ďalší balvan nachádzajúci sa na pravej strane hraničnej čiary. Na jeho pravý bok sme dali vytesať mestský znak Banskej Bystrice. S koncom úseku sme však došli k zašpicatenému balvanu týčiacemu sa zo zeme a na jeho spodok sme dali vytesať číslo 44, aby sa ním označil tento hraničný bod.

44.

Od neho sme stúpali po skalnatom horskom hrebeni, z ktorého bolo možné pozorovať strmé, no predsa stromami porastené úbočia po pravej a ľavej strane, ktoré sa zbíjali do dolín. Tu sme umiestnili kopu.

45.

Ďalej zachovávajúc rovnaký smer na severovýchod, sme pomaly zostupovali po úzkom horskom chrbte, z ktorého sa zbíjali na všetky strany strmé úbočia. Na prirodzenej vyvýšenine sme umiestnili kopu.

46.

Odtiaľ sme sa obrátili na východ a raz stúpajúc, hneď zas zostupujúc po členitom horskom hrebeni, sme došli ku skalisku súvislo stojacemu v ceste smerovaniu hraničnej čiary. Uprostred však mal otvor podobný bránke, ktorý sme označili za priebežný medzník.

47.

Ďalej postupujúc na východ, sme s prvou siahou prešli cez puklinu spomenutého balvana týčiaceho sa do všetkých strán. Od neho sme s osemnástou siahou zostupovali po strmej skale, potom sme s dvadsiatou druhou siahou stúpali a umiestnili sme hraničnú kopu na prirodzene vyvýšenom mieste.

48.

Od nej sme po odklonení sa na juhovýchod zostupovali členitým úsekom a nakoniec sme sa po krátkom výstupe dostali na prirodzený pahorok, na ktorom sme kameň vyčnievajúci po pravej strane, označený mestským znakom, ukotvili ako nasledujúci medzník.

49.

Z tohto pahorku sme zostupovali na východ a dostali sme sa na lokalitu zvanú Veterný vrch, kde sme na mieste bez lesného porastu dali navštíť hraničnú kopu.

50.

Od tejto kopy sme stúpali po horskom hrebeni na východ a umiestnili sme kopu.

51.

Od nej sme po obrátení sa na sever išli rovinatým úsekom a umiestnili sme hraničnú kopu.

52.

Od nej sme ďalej stúpali na úzky a skalnatý horský hrebeň a umiestnili sme kopu.

53.

Unde versus aquilorientem flexu facto porro per angustum iugum adscendentes posuimus in plaga Tissovi Wrch nominata metalem cumulum.

54.

Orientem versus ab hinc deflectendo ascendimus per iugum montis Tissovi Wrch etiam Z Weternuo do Suchej nominati, ac naturalem clivum ascendendo in eo posuimus cumulum.

55.

Ab hunc porro orientem versus continuata directione per localitatem prout supra attactum Tissowj Wrch magis vero specificice Z Weterniho do Szuchey nominata de iugo montis descendendo posuimus cumulum metalem.

56.

A quo per praeupta iugi directione et localitate supra expositis descendendo in praeupto montis, ex quo profundius ad vallem videtur, posuimus cumulum.

57.

Per praeupta iugi ultro continuato descensu in plaga Nad Suchou dolinou posuimus cumulum metalem.

58.

Unde porro eadem versus orientem retenta directione per iugum descendendo in declivi iugi cumulum metalem erigi curavimus.

59.

Ab hoc ultro versus vallem Sucha nominatam descendendo posuimus cumulum.

60.

Ultro ab hinc progrediendo transivimus a 5ta usque nonam orgiam per viam ex lignicidarum villa Praschnicze versus Revutzam per iuga haec montium ducentem, quae antiquis temporibus via commercialis Neosolio ad i[n]clytum co[m]it[at]um Liptoviensem ducens erat, via hac et ipsa valle Sucha, per quam ducit, superata a 10ª orgia ascendendo posuimus cumulum metalem.

61.

A quo planiori situ per iugum montis orientem versus tendendo posuimus cumulum.

62.

Ab inde prius descendendo, post decimam vero orgiam per iugum versus montem Strmy Bán nominatum ascendendo vergente versus orientem directione posuimus cumulum metalem.

63.

Unde per iugum montis Strmy Bán ascendendo posuimus cumulum.

64.

Hinc iugum supra nominati montis porro ascendendo posuimus cumulum.

65.

Austro orientem versus ab hinc deflectendo continuo ascendentes cumulum metalem in monte Strmy Bán posuimus.

Quo posito ad vesperam inclinante die ab ulteriori operatione supersedendo, insequente utpote:

23ª Augusti penes cumulum priori die ultimo erectum consistendo:

66.

Directione orientem versus tendente per praeceps et angustum montis iugum ascendendo posuimus cumulum.

53.

Od nej sme po odklonení sa na severovýchod stúpali ďalej po úzkom hrebeni a na lokalite zvanej Tisový vrch sme umiestnili hraničnú kopu.

54.

Odtiaľ sme, odkloniac sa na východ, stúpali po horskom hrebeni Tisový vrch, zvanom aj Z Veterného do Suchej, a po výstupe na kopec vytvorený prírodou sme na ňom umiestnili kopu.

55.

Od nej sme ďalej pokračovali smerom na východ cez lokalitu nazvanú – ako už bolo spomenuté – Tisový vrch, alebo presnejšie Z Veterného do Suchej, a zostupujúc z horského hrebeňa, sme umiestnili hraničnú kopu.

56.

Od nej sme zostupovali strminou hrebeňa v smere a lokalite, ako bolo vyššie uvedené, a v zráze vrchu, skadiaľ bolo vidno hlbšie do doliny, sme umiestnili kopu.

57.

Ďalej pokračujúc v zostupe strminou hrebeňa, sme v lokalite Nad Suchou dolinou umiestnili hraničnú kopu.

58.

Odtiaľ sme horským hrebeňom zostupovali, ďalej zachovávajúc ten istý smer na východ, a na úbočí hrebeňa sme dali navršíť hraničnú kopu.

59.

Od nej sme ďalej zostupovali do doliny zvanej Suchá a umiestnili sme kopu.

60.

Odtiaľ ďalej postupujúc, sme od 5. až po 9. siahu prechádzali cez cestu vedúcu po týchto horských hrebeňoch z osady drevorubačov Prašnica do Revúc. V dávnych časoch to bola obchodná cesta vedúca z Banskej Bystrice do Liptovskej stolice. Keď sme prešli cez túto cestu, a tým pádom aj cez dolinu Suchá, ktorou vedie, začali sme od 10. siahly stúpať a umiestnili sme hraničnú kopu.

61.

Od nej sme po rovinatejšom úseku smerovali horským hrebeňom na východ a umiestnili sme kopu.

62.

Od nej sme najprv zostupovali, po desiatej siahe sme však začali stúpať po hrebeni na vrch Strmý Bán, smerujúc na východ, a umiestnili sme hraničnú kopu.

63.

Stúpajúc odtiaľ po hrebeni vrchu Strmý Bán, sme umiestnili kopu.

64.

Odtiaľ stúpajúc ďalej na hrebeň vyššie spomenutého vrchu, sme umiestnili kopu.

65.

Odtiaľ sme sa odklonili na juhovýchod, a pokračujúc vo výstupe, sme na vrchu Strmý Bán umiestnili hraničnú kopu.

Po jej umiestnení sme vzhľadom na to, že sa už deň chýlil k večeru, upustili od ďalšej práce. Nasledujúceho dňa, t. j.:

23. augusta, sme sa zhromaždili pri kope, ktorá bola predchádzajúceho dňa vztýčená ako posledná:

66.

Držiac sa smeru na východ, sme stúpali po strmom a úzkom horskom hrebeni a umiestnili sme kopu.

67.

A quo ultro austro orientem versus deflectendo per angustum montis iugum, a quo dextrorsum et sinistrorsum versus valles praecipitia declivia descendunt, porro ascendentes posuimus cumulum.

68.

Directione porro austro orientem versus retenta per angustum ac praeruptum ab utrinque montis iugum scandendo posuimus cumulum.

69.

Ab hinc per cacumen iugi huius ab utrinque praerupti eundo in prominente clivo Strmy Kopec nominato posuimus cumulum.

70.

Ab altissimo hoc in iugo montis clivo procedendo in alio paullo humiliori posuimus cumulum.

71.

Unde porro directione versus austro orientem tendente, de summitate montis Strmy Kopec nominati per praereptum iugum descendendo posuimus cumulum metalem.

72.

Tortuoso ab hinc situ eadem directione procedendo pervenimus ad eminentius saxum, in quo signum metale positum.

73.

A quo pone saxa a sinistris prominentia per plagam Wrch nad Chitrou Dolinou nominata mox ascendendo, mox descendendo posuimus cumulum.

74.

Ab hinc versus austrum deflectendo usque decimam quintam orgiam descendimus, post vero ascendendo posuimus cumulum.

75.

Inde per iugum montis eadem versus austrum vel meridiem servata directione ascendendo transivimus ab orgia 32. usque 35 penes cuspidatum in altum eminens saxum a sinistra lineae parte situm, in quo insigne civitatis exsculpi curavimus, ultro vero progrediendo pervenimus ad saxum a dextris et a sinistris prominens, per medium vero aperturam et transitum praebens, quod pro sequenti metali signo destinavimus.

76.

Unde austro orientem versus per aperturam saxi huius transeundo conspeximus post $9^{\circ} 3'$ aliud in altum prominens saxum a dextra lineae parte situm, quod praetereundo plano iugi situ incedentes, in plaga iam supra attacta Wrch nad Chitrou Dolinou nominata posuimus cumulum.

77.

Orientem versus ab hinc declinando angusto iugo plano situ incedentes posuimus cumulum.

78.

A quo austro orientem versus deflectendo plano iugi situ per 10° incedendo, dein versus montem Ribarowa nominatum ascendendo post 15° transivimus pone saxum a sinistra lineae parte situm, quod naturalem coni speciem exhibet, relicto quo posuimus cumulum metalem.

79.

Eadem ab hinc directione vix sensibilter ascendendo pervenimus ad summitatem iugi montis Ribarowa, ubi cumulum metalem posuimus.

67.

Od nej sme sa odklonili viac na juhovýchod a po úzkom horskom hrebeni, od ktorého po ľavej aj pravej strane strmo klesali svahy do dolín, sme ďalej stúpajúc umiestnili kopu.

68.

Ďalej sa držiac smeru na juhovýchod, sme stúpali úzkym a zo všetkých strán strmým horským hrebeňom a umiestnili sme kopu.

69.

Odtiaľ sme išli vrcholom tohto hrebeňa príkreho zo všetkých strán, a na čnejúcom kopci zvanom Strmý kopec, sme umiestnili kopu.

70.

Postupujúc ďalej od tohto najvyššieho kopca na horskom hrebeni, sme na ďalšom o máličko nižšom kopci umiestnili kopu.

71.

Odtiaľ ďalej smerujúc na juhovýchod, sme zostupovali po strmom hrebeni z vrcholu kopca zvaného Strmý kopec a umiestnili sme hraničnú kopu.

72.

Pokračujúc odtiaľ v rovnakom smere členitým úsekom, sme došli k výraznejšiemu balvanu, na ktorom bol umiestnený hraničný znak.

73.

Od neho sme popri skalných útvaroch čnejúcich po ľavej strane cez lokalitu zvanú Vrch nad Chytrou dolinou, raz stúpajúc a vzápätí klesajúc, umiestnili kopu.

74.

Odtiaľ sme sa odklonili na juh a až po pätnástu siahu sme zostupovali, potom však stúpali a umiestnili sme kopu.

75.

Odtiaľ sme, zachovávajúc ten istý smer na juh, stúpali po horskom hrebeni a medzi 32. až 35. siahou prešli popri zašpicatenom balvane čnejúcom do výšky nachádzajúc sa na ľavej strane hraničnej čiary, na ktorý sme dali vytesať mestský znak. Postupujúc ďalej, sme sa dostali ku skalnému bralu čnejúcemu po pravej aj ľavej strane, ktorý mal uprostred otvor poskytnúci priechod. Tento sme určili za nasledujúci hraničný znak.

76.

Odtiaľ sme prešli cez otvor tohto brala v smere na juhovýchod a po 9. siahe a 3 stope sme zbadali ďalšie bralo čnejúce do výšky, ktoré sa nachádzalo po pravej strane hraničnej čiary. Keď sme okolo neho prešli, postupovali sme rovinatým úsekom hrebeňa a v už vyššie spomenutej lokalite nazvanej Vrch nad Chytrou dolinou sme umiestnili kopu.

77.

Odtiaľ sme sa otočili na východ, a kráčajúc rovinatým úsekom úzkeho hrebeňa, sme umiestnili kopu.

78.

Od nej sme sa odklonili na juhovýchod a zo 10 siah sme kráčali rovinatým úsekom hrebeňa. Potom sme stúpali na vrch zvaný Rybárová a po 15 siahach sme prešli popri balvane nachádzajúc sa naľavo od hraničnej čiary, ktorý má vzhľad prírodného kužeľa. Keď sme ho opustili, umiestnili sme hraničnú kopu.

79.

Sotva badateľne stúpajúc odtiaľ v tom istom smere, sme došli k najvyššiemu bodu hrebeňa vrchu Rybárová, kde sme umiestnili hraničnú kopu.

80.

Aquilorientem versus ab hinc deflectendo angustum et tortuosum montis iugum sequentes pervenimus ad localitatem Nad Bjely Potok nominatam, in qua prominens a sinistra parte saxum insculpto hac occasione civitatis insigni notatum pro metalli signo designavimus.

81.

Eadem directione a saxo hoc descendentes posuimus cumulum metalem.

82.

A quo flexu orientem versus facto ac iugum montis Nad Bjely Potok sequendo venimus cum 30^a orgia ad saxum versus vallem a dextris dehiscens Bjely Potok nominatam praeruptum, quod usque 35^{am} orgiam durat, ultro vero progrediendo venimus ad aliud aequae sicut prius versus dictam vallem praeruptum, in cuius dorso cumulum metalem erigi curavimus.

83.

Orientem versus continuata porro directione per iugum montis descendentes transivimus per aliud in ductu obiectum saxum, in decima quinta orgia vero ascendendo transivimus cum 27^a orgia pone clivum, quem praeruptum versus vallem Biely Potok saxum format, quo relicto ad editiorem locum pertingentes cumulum metalem erigi curavimus.

84.

Directione porro orientem versus continuata per angustum montis iugum ascendentes posuimus cumulum metalem.

85.

Flexu ab hinc aquilorientem versus facto per angustum montis iugum descendentes vidimus pos[t] 35^{am} org. a dextris inchoantia prata, quae per lignicidas villae Inferioris Ielenetz usuantur, in quorum margine cumulum metalem erigi curavimus.

86.

Eadem porro versus plagam mundi directione servata leniter per iugum montis descendendo processimus per conterminum pratorum a dextra se pendentium cum stante a sinistris sylvam, metalemque cumulum posuimus.

87.

Retenta porro eadem directione inter prata a dextris, ac sylvam a sinistris sitam plano situ per iugum eundo posuimus cumulum.

88.

Unde porro directione eadem servata per iugum descendendo, a 30ma vero ascendendo posuimus cumulum metalem.

89.

A quo septemtrionem versus deflectendo occurrit nobis post septimam orgiam ingentis molis in altum a dextris assurgens saxum, quod ultro procurrens in apice suo crescentibus mediocris aetatis laricibus ornatum pro seriali meta defigentes punctum geometricum in radice eius notavimus.

90.

Aquilorientem versus ab hinc deflectendo cessante post 8° supra attacto metalli saxo processimus in plaga na Šturec nominata, ubi metalem cumulum posuimus.

91.

Ab hinc porro eadem versus aquilorientem servata directione usque decimam orgiam descendendo, post autem versus montem Šturec nominatum ascendendo posuimus cumulum metalem.

92.

Eadem porro servata directione versus asperum iugum montis ascendendo posuimus cumulum metalem.

80.

Odtiaľ sme sa obrátili na severovýchod, a sledujúc úzky a členitý horský hrebeň, sme došli na miesto zvané Nad Biely potok, na ktorom sme skalné bralo čnejúce po ľavej strane pri tejto príležitosti označili mestským erbom a určili za hraničný znak.

81.

Od tohto skalného brala sme, zostupujúc rovnakým smerom, umiestnili hraničnú kopu.

82.

Od nej sme sa otočili na východ, a sledujúc hrebeň vrchu Nad Biely potok, sme s 30. siahou prišli ku skalnému bralu strmým zrázom sa prepadajúcemu po pravej strane do doliny zvanej Biely potok, ktoré siahalo až po 35. siahu. My sme však postupovali ďalej a prišli sme k ďalšiemu bralu, ktoré práve tak ako to predtým zrázom padalo do spomenutej doliny. Na jeho vrchu sme dali navršíť hraničnú kopu.

83.

Pokračujúc ďalej v smere na východ, sme zostupovali horským hrebeňom a prešli sme cez ďalšie bralo stojace v ceste úseku. Na pätnástej siahe sme však začali stúpať a s 27. siahou sme prešli popri vršku, ktorý tvorilo skalné bralo zrázne padajúce do doliny Biely potok. Keď sme ho opustili, dostali sme sa na viac vyvýšené miesto, kde sme dali navršíť hraničnú kopu.

84.

Pokračujúc ďalej v smere na východ, sme stúpali úzkym horským hrebeňom a umiestnili sme hraničnú kopu.

85.

Odtiaľto sme sa otočili na severovýchod, a zostupujúc po úzkom horskom hrebeni, sme po 35. siahe uvideli po pravej strane začínajúce sa lúky, ktoré užívajú drevorubači z osady Dolný Jelenec. Na ich okraji sme dali navršíť hraničnú kopu.

86.

Ďalej zachovávajúc smerovanie na tú istú svetovú stranu, sme pokračovali v zostupe po horskom hrebeni po hranici medzi lúkami rozkladajúcimi sa po pravej strane a lesom stojacim na ľavej strane, pričom sme umiestnili hraničnú kopu.

87.

Držiac sa ďalej rovnakého smeru medzi lúkami napravo a lesom nachádzajúcim sa naľavo, sme išli rovinným úsekom po hrebeni a umiestnili sme kopu.

88.

Odtiaľ zachovávajúc stále rovnaký smer, sme zostupovali po hrebeni, od 30. siahy sme však začali stúpať a umiestnili sme hraničnú kopu.

89.

Od nej sme sa otočili na sever a po siedmej siahe sa nám objavilo v ceste ohromné skalné bralo dvíhajúce sa do výšky z pravej strany, ktoré sa ďalej rozširovalo a na jeho vrchole rástli červené smreký stredného veku. Na jeho spodku sme zaznačili geometrický bod, ukotviac ho ako ďalší medzník v rade.

90.

Odtiaľ sme sa otočili na severovýchod a po 8 siahach, opustiac vyššie zmienený hraničný kameň, sme postupovali ďalej po lokalite zvanej Šturec, kde sme umiestnili hraničnú kopu.

91.

Odtiaľ sme ďalej zachovávali ten istý smer na severovýchod a až po desiatu siahu sme zostupovali, potom sme však začali stúpať na vrch zvaný Šturec a umiestnili sme hraničnú kopu.

92.

Zachovávajúc ďalej rovnaký smer, sme stúpali na členitý horský hrebeň a umiestnili sme hraničnú kopu.

93.

Unde septentrionem versus directione sumpta per iugum montis Šturec ascendentes posuimus cumulum metalem.

94.

Retenta eadem aquilonem versus tendente directione per iugum montis porro ascendendo pervenimus ad apicem montis Šturec, in quo cumulum metalem erigi curavimus.

95.

A quo flexu aquilorientem versus facto per iugum montis leniter descendendo posuimus cumulum metalem.

96.

Eandem versus aquilorientem directionem sequendo per iugum montis, de quo dextrorsum et sinistrorsum praecipitia versus valles propendunt conspicuntur, leniter descendendo posuimus cumulum.

97.

Plano ab hinc situ eadem versus plagam mundi servata directione incedentes posuimus cumulum.

98.

Leniter ab hinc per angustum montis Šturec iugum descendendo posuimus cumulum metalem.

99.

Leni porro descensu continuato lateribus iugi ab utrinque situ praecipiti versus valles descendunt orientem versus flexu facto posuimus cumulum.

100.

Hinc ultro priori servata directione per iugum montis fortius descendendo devenimus ad plagam, in qua a dextris prata lignicidarum villae Superioris Jelenetz incipiunt, ubi cumulum metalem posuimus.

101.

Unde lenius per iugum montis Šturec versus viam Neosolio ad i[n]clytum] comitatum Liptoviensem ducentem a dextris prata supra attacta adsita habentes descendendo posuimus cumulum.

102.

Eadem porro directione per iugum versus supramemoratam viam Neosolio Revutzam ducentem descendendo transivimus cum orgia quinta penes prominens a dextris saxum cui litteras DL dominium Likava denotantes hac occasione insculpi confecto autem ductu cumulum metalem erigi curavimus.

103.

Illinc ultro per pascuum descendendo posuimus cumulum.

104.

Ab hinc per fauces versus oppositum montis iugum incedendo transgressi sumus a sexta usque duodecimam orgiam supra memoratam viam Neosolio Revutzam ducentem, quam relinquendo in 16^a org. adsitam habuimus a sinistris crucem pone viam hanc erectam, a qua porro per iugum montis intra prata lignicidarum villae Superioris Jelenetz a dextris, sylva a sinistra sita ascendendo in localitate Nad Chladnou nominata posuimus cumulum metalem.

105.

Plano ab hinc situ per iugum montis supra attactis pratis a dextra sitis ultro procurrentibus incedentes posuimus cumulum metalem.

93.

Odtiaľ sme sa vydali smerom na sever, stúpajúc po hrebeni vrchu Šturec, a umiestnili sme hraničnú kopu.

94.

Držiac sa rovnakého smeru na sever, sme ďalej stúpali po horskom hrebeni, až sme sa dostali na vrchol hory Šturec, na ktorom sme dali navršíť hraničnú kopu.

95.

Od nej sme sa obrátili na severovýchod, pomaly zostupujúc po horskom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

96.

Stále sa držiac smeru na severovýchod, sme pomaly zostupovali po horskom hrebeni, z ktorého bolo vidno po pravej aj ľavej strane strmé zrázy padajúce do dolín, pričom sme umiestnili kopu.

97.

Odtiaľ sme kráčali po rovinatom úseku, držiac sa smeru stále na tú istú svetovú stranu, a umiestnili sme kopu.

98.

Pomaly odtiaľ zostupujúc po úzkom hrebeni vrchu Šturec, sme umiestnili hraničnú kopu.

99.

Ďalej sme pokračovali v miernom zostupe s úbočiami strmo klesajúcimi do dolín po oboch stranách hrebeňa a po otočke na východ sme umiestnili kopu.

100.

Odtiaľ sme po horskom hrebeni zostupovali prudšie, ďalej zachovávajúc predchádzajúci smer, až sme sa dostali na miesto, na ktorom sa po pravej strane začínajú lúky drevorubačov z osady Horný Jelenec. Tu sme umiestnili hraničnú kopu.

101.

Odtiaľ sme po hrebeni vrchu Šturec zostupovali miernejšie smerom k ceste vedúcej z Banskej Bystrice do slávnej Liptovskej stolice, majúc po pravej strane vyššie zmienené lúky, a umiestnili sme kopu.

102.

Ďalej zostupujúc po hrebeni rovnakým smerom k vyššie spomenutej ceste vedúcej z Banskej Bystrice do Revúca, sme s piatou siahou prešli popri balvane čnejúcom napravo, na ktorý sme pri tejto príležitosti dali vytesať písmená DL, označujúce panstvo Likava. Po ukončení úseku sme však dali navršíť aj hraničnú kopu.

103.

Zostupujúc odtiaľ po pastvine, sme umiestnili kopu.

104.

Odtiaľto sme išli cez sedlo smerom k protihlému horskému hrebeňu, pričom sme od šiestej po dvanástu siahu prechádzali cez vyššie spomenutú cestu vedúcu z Banskej Bystrice do Revúca. Keď sme ju opúšťali, mali sme po ľavej strane kríž postavený pri tejto ceste, nachádzajúci sa na 16. siahe. Od neho sme ďalej stúpali po horskom hrebeni medzi lúkami drevorubačov z osady Horný Jelenec po pravej strane a lesom nachádzajúcim sa po ľavej strane až na miesto zvané Nad Chladnou, kde sme umiestnili hraničnú kopu.

105.

Odtiaľ sme kráčali rovinatým úsekom horského hrebeňa popri vyššie spomenutých lúkach nachádzajúcich sa napravo, ktoré sa ďalej rozširujú, a umiestnili sme hraničnú kopu.

106.

Unde per iugum montis versus plagam orientalem ascendendo cumulum metalem eo loco posuimus, ubi a dextris procurrentia prata lignicidarum villae Superioris Ielenetz desinunt ac sylva incipit.

107.

Illinc porro per iugum montis ultro directione austro orientem versus adscendendo in plaga semper adhuc Nad Chadnou nominata cumulum metalem posuimus.

108.

Ultro ab hinc per iugum montis directione eadem servata ascendendo posuimus cumulum.

109.

Ab hinc porro per iugum montis ascensu continuato posuimus cumulum.

110.

Leni ultro ascensu usque orgiam vigesimam continuato, ab hinc porro asperius assurgens iugum montis ascendendo posuimus cumulum.

111.

Austro orientem versus ab hinc deflectendo, plano fere ac vix ad sensum assurgente situ incedendo posuimus cumulum.

112.

Unde austro orientem versus servata directione continuo iugum montis ascendendo posuimus cumulum.

113.

Orientem versus ab hinc deflectendo per iugum montis leniter ascendentes posuimus cumulum.

114.

A quo austro orientem versus directione sumpta per iugum montis, a cuius dextris et sinistris latera per praeceps versus valles decurrunt, leniter descendendo posuimus cumulum.

115.

Ab hinc versus plagam eandem tendendo plano situ incedentes, in localitate semper adhuc Nad Chladnou nominata posuimus cumulum metalem.

116.

Eadem porro retenta directione versus iugum montis ascendentes posuimus cumulum.

117.

A quo versus altius assurgens iugum montis ascendentes posuimus cumulum.

118.

Unde lenius ascendendo cum fine ductus ad saxosum et angustum iugum deveniente posuimus cumulum.

119.

Orientem versus ab hinc declinando ascensu per iugum montis continuato posuimus cumulum.

120.

Hinc austro orientem versus flexu facto versus iugum montis ascendendo posuimus cumulum.

121.

Ab hinc declinatione orientem versus facta plano fere et vix ad sensum assurgente situ incedentes posuimus cumulum.

122.

Ultro ab hinc orientem versus de clivo paulo descendentes, post vero ascendentes posuimus cumulum metalem.

106.

Odtiaľ sme stúpali po horskom hrebeni smerom na východnú stranu a umiestnili sme hraničnú kopu na tom mieste, kde sa lúky drevorubačov z osady Horný Jelenec, rozkladajúce sa na pravej strane, končia a začína tam les.

107.

Odtiaľ sme ďalej stúpali po horskom hrebeni stále smerom na juhovýchod ešte vždy na lokalite zvanej Nad Chladnou a umiestnili sme hraničnú kopu.

108.

Odtiaľ sme ďalej stúpali po horskom hrebeni, držiac sa rovnakého smeru, a umiestnili sme kopu.

109.

Odtiaľ pokračujúc ďalej v stúpaní po horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

110.

Pokračujúc ďalej v miernom stúpaní po dvadsiatu siahu, odtiaľ potom stúpajúc na strmšie sa dvíhajúci horský hrebeň, sme umiestnili kopu.

111.

Odtiaľ sme sa otočili na juhovýchod a kráčajúc po rovinate, resp. sotva postrehnuteľne sa dvíhajúcom úseku, sme umiestnili kopu.

112.

Odtiaľ sme pokračovali vo výstupe na horský hrebeň, zachovávajúc smer na juhovýchod, a umiestnili sme kopu.

113.

Obrátia sa odtiaľ na východ, sme pomaly stúpali po horskom hrebeni a umiestnili sme kopu.

114.

Od nej sme sa vydali smerom na juhovýchod horským hrebeňom, od ktorého sa po pravej aj ľavej strane zbiehajú strmé úbočia do dolín. Pomaly zostupujúc, sme umiestnili kopu.

115.

Odtiaľ sme kráčali nasmerovaní na tú istú stranu po rovinate úseku a ešte vždy v lokalite zvanej Nad Chladnou sme umiestnili hraničnú kopu.

116.

Držiac sa ďalej rovnakého smeru, sme stúpali po horskom hrebeni a umiestnili sme kopu.

117.

Od nej sme stúpali na vyššie sa dvíhajúci horský hrebeň a umiestnili sme kopu.

118.

Odtiaľ sme stúpali miernejšie a s koncom úseku sme sa dostali na skalnatý úzky hrebeň, kde sme umiestnili kopu.

119.

Odtiaľ sme sa otočili na východ, a pokračujúc v stúpaní po horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

120.

Tu sme sa otočili na juhovýchod, a stúpajúc na horský hrebeň, sme umiestnili kopu.

121.

Odtiaľto po odklonení sa na východ sme kráčali po rovinate, resp. sotva postrehnuteľne sa dvíhajúcom úseku a umiestnili sme kopu.

122.

Odtiaľ sme naďalej smerom na východ zostupovali z malého kopca, potom však začali stúpať a umiestnili sme hraničnú kopu.

123.

Leniter ab hinc ascendendo semper adhuc in plaga Nad Chladnou nominata posuimus cumulum.

124.

A quo aquilonem versus deflectendo pervenimus ad locum praecipitio imminentem, in quo ultimum tam in plaga Nad Chladnou, quam hac die posuimus cumulum.

Quo erecto iam ad vesperam inclinante die ab ulteriori operatione supersedendo, sequenti dein die utpote:

24. Augusti penes cumulum priori die ultimo erectum consistentes:

125.

Directione septemtrionem vel aquilonem versus tendente per praeceptis montis iugum descendendo, pervenimus a sylva egrediendo a[d] localitatem Maczkova nominatam, ubi prata incipiunt, cumulumque metalem erigi curavimus.

126.

Eadem cum priori directione servata usque 10° leniter descendendo, post vero per iugum montis, in quo a sinistris sylva, a dextris prata panduntur, ascendendo posuimus cumulum.

127.

Unde directione versus aquilorientem tendente, cessante a sinistra cum decima orgia sylva usque trigesimam secundam orgiam leniter descendendo, post vero leniter ascendendo posuimus cumulum.

128.

A quo rursus aquilonem versus deflectendo inter prata ab utraque lineae parte sita, illa a sinistris Lasztovcsjaⁿ vocata, per iugum montis ascendentes posuimus cumulum.

129.

Directione porro eadem ascensuque continuatis posuimus cumulum.

130.

Ab hinc directione orientem versus sumpta usque trigesimam orgiam descendendo, post vero ascendendo transivimus cum 66ta org. pone saxum a sinistra lineae parte prominens ac in duas cuspides desinens cumulumque metalem erigi curavimus.

131.

Directione priori ab hinc continuata versus iugum montis ascendendo occurrunt nobis pos[t] quat[t]uor^o orgias saxa a sinistris in altum eminentia, in quibus post 17° 3′ insigne civitatis insculpi, ad apicem vero saxosi huius iugi perveniendo cumulum metalem erigi curavimus.

132.

Septemtrionem versus ab hinc deflectendo cumulum metalem posuimus.

133.

Unde orientem versus flexu facto per iugum montis ascendendo posuimus cumulum metalem.

134.

Orientem versus ascendendo pervenimus cum egressi e sylva ad plagam Vostjarova nominatam, ubi prata incipiunt cumulumque metalem posuimus.

135.

A quo aquilorientem versus usque 15° leniter descendendo, post autem versus asperius assurgens iugum montis ascendendo in acclivi iugi posuimus cumulum metalem.

ⁿ Kustóda na predchádzajúcej strane v origináli mala tvar: Lasztoviča.

^o V origináli uvedené chybné: quatuor.

123.

Odtiaľ sme, mierne stúpajúc, ešte vždy v lokalite zvanej Nad Chladnou umiestnili kopu.

124.

Od nej sme sa, odkloniac na sever, dostali na miesto hneď vedľa zrázu, kde sme umiestnili poslednú kopu v lokalite Nad Chladnou a zároveň aj v tento deň.

Po jej vztýčení vzhľadom na to, že sa už deň chýlil k večeru, sme od ďalšej práce upustili. Potom nasledujúceho dňa, t. j.

24. augusta, sme sa zhromaždili pri naposledy vztýčenej kope v predchádzajúci deň:

125.

Smerujúc na sever, sme zostupovali po strmom horskom hrebeni, a vystúpiac z lesa, sme sa dostali na miesto zvané Macková, kde sa začínajú lúky. Tu sme dali navštíť hraničnú kopu.

126.

Držiac sa rovnakého smeru ako predtým, sme až po 10. siahu pomaly zostupovali, potom sme však začali po horskom hrebeni, na ktorom sa po ľavej strane tiahne les a po pravej lúky, stúpať a umiestnili sme kopu.

127.

Odtiaľ sme sa držali severovýchodného smeru, pričom les po ľavej strane sa s desiatou siahou skončil. Až po tridsiatu druhú siahu sme mierne klesali, potom však začali mierne stúpať a umiestnili sme kopu.

128.

Od nej sme sa znovu obrátili na sever a pomedzi lúky ležiace po oboch stranách hraničnej čiary, pričom tá po ľavej strane sa volala Lastovičia, sme stúpali po horskom hrebeni a umiestnili sme kopu.

129.

Pokračujúc ďalej v rovnakom smere a výstupe, sme umiestnili kopu.

130.

Odtiaľ sme sa vydali východným smerom a až po tridsiatu siahu sme klesali, potom však stúpali. So 66. siahou sme prešli popri balvane čnejúcom naľavo od hraničnej čiary a zakončenom dvomi ostrými výčnelkami. Dali sme tam navštíť hraničnú kopu.

131.

Odtiaľto sme pokračovali v dovtedajšom smere a pri stúpaní na horský hrebeň sa nám po štyroch siahach ocitli v ceste skalné bralá čnejúce z ľavej strane do výšky, na ktoré sme po 17 siahach a 3 stopách dali vytesať mestský znak. Keď sme došli na vrchol tohto skalnatého hrebeňa, dali sme navštíť hraničnú kopu.

132.

Odkloniac sa odtiaľto na sever, sme umiestnili hraničnú kopu.

133.

Odtiaľ sme po otočení sa na východ stúpali po horskom hrebeni a umiestnili sme hraničnú kopu.

134.

Stúpajúc na východ, sme sa po tom, čo sme vyšli z lesa, dostali na lokalitu zvanú Vostiarová, kde sa začínajú lúky. Tu sme umiestnili hraničnú kopu.

135.

Od nej sme až po 15. siahu pomaly zostupovali na severovýchod, potom sme však začali stúpať na prudšie sa dvíhajúci horský hrebeň a na úbočí hrebeňa sme umiestnili hraničnú kopu.

136.

Ab hinc orientem versus arduum iugum montis ascendendo, itidem in clivo iugi posuimus cumulum.

137.

Ultero ab hinc per angustum et saxosum iugum montis altius ascendendo posuimus cumulum.

138.

Declinatione ab hinc versus austro orientem facta per iugum montis ascendendo pervenimus ad apicem montis Szkalka pri Motičkovej holi nominati, ubi cumulum metalem erigi curavimus.

139.

Fago a dextris cumuli crescenti scuto civitatis inciso orientem versus plano situ incedentes post 10° lapidi a dextris lineae e terra prominenti itidem insigne civitatis incidi, cumulum vero metalem erigi curavimus.

140.

Illinc directione versus aquilorientem sumpta processimus per angustum iugum inter prata a dextris versus vallem extensa Motičkova Holya nominata et sylvam a sinistris sitam, cumulum metalem erigi curavimus.

141.

Aquilorientem versus usque 50° per praecipuum montis iugum, inde vero leniter usque 115° descendendo, ab hinc vero leniter ascendendo cumulum metalem, cui lapis exciso insigni civitatis notatus infossus est, erigi curavimus.

142.

Servata ab hinc eadem directione leniter versus iugum montis intra prata a dextris et sinistris protensa ascendendo posuimus cumulum metalem.

143.

A quo austro orientem versus deflectendo ascendimus per iugum montis inter prata a dextris et a sinistris protensa veniendoque ad plagam Nad Prypor nad Hanesy nominata cumulum metalem, cui insigni civitatis notatus infossus est, erigi curavimus.

144.

Aquilorientem versus ab hinc directione sumpta leniter per iugum montis inter prata ab utrinque sita descendendo posuimus cumulum.

145.

Eadem ab hinc directione per iugum descendendo cumulum metalem, cui lapis insigni civitatis notatus infossus est, erigi curavimus.

146.

Directione priori retenta per montis iugum, cuius latera a dextris et sinistris ad valles praecipiti situ tendunt, descendendo pervenimus ad localitatem nad Pryvalecz nad Hanesy nominatam, ubi cumulo metali erecto.

147.

Usque org. 10ma descendendo processimus per iugum instar artificialis aggeris duos oppositos montes coniungentis efformatum Privalec nad Hanesy nominatum, per cuius dorsum ab org. 23^a leniter ascendendo in saxoso eius clivo cumulum metalem poni curavimus.

148.

A clivo hoc per memoratum iugum Privalecz nominatum, in cuius tam sinistra parte vallis versus in[n]clitum co[m]it[at]um Lyptoviensem descendens Sutecka nominata, quam dextra versus lignicidarum villam Hanesy vocatam tendens originem sumunt, leniter descendendo post orgiam primam in saxo a dextra lineae e terra prominente insigne civitatis exsculpi, a 10ª orgia vero leniter ascendendo ad pedem in altius assurgentis iugi devenientes cumulum metalem posuimus.

136.

Odtiaľto sme stúpali na príkry horský hrebeň smerom na východ a podobne ako prv sme na strmine chrbta umiestnili kopu.

137.

Odtiaľto sme ďalej stúpali po úzkom a skalnatom horskom hrebene vyššie a umiestnili sme kopu.

138.

Odtiaľto sme sa po otočení na juh dostali po stúpaní horským hrebeňom na vrchol kopca zvaného Skalka pri Motyčskej holi, kde sme dali navštíť hraničnú kopu.

139.

Po tom, čo sme na buk rastúci po pravej strane kopy vytesali mestský erb, kráčali sme rovinným úsekem na východ a po 10 siahach sme dali rovnako vytesať mestský znak na kameň čnejúci zo zeme napravo od hraničnej čiary. Dali sme však navštíť aj hraničnú kopu.

140.

Odtiaľ sme sa vybrali smerom na severovýchod a napredovali sme po úzkom hrebene medzi lúkami napravo zvanými Motyčská hoľa ťahajúcimi sa do doliny a lesom nachádzajúcim sa naľavo. Dali sme navštíť hraničnú kopu.

141.

Až po 50. siahu sme zostupovali po strmom horskom hrebene na severovýchod, odtiaľ až po 115. siahu sme zostupovali už miernejšie a stadiaľ sme začali pomaly stúpať. Tam sme dali navštíť hraničnú kopu, do ktorej sme zakopali kameň označený vytesaným mestským znakom.

142.

Odtiaľto sme, držiac sa rovnakého smeru, pomaly stúpali na horský hrebeň pomedzi lúky tiahnuce sa po pravej aj ľavej strane a umiestnili sme hraničnú kopu.

143.

Od nej sme sa obrátili na juhovýchod a stúpali sme po horskom hrebene medzi lúkami rozkladajúcimi sa po pravej aj ľavej strane. Keď sme prišli na lokalitu zvanú Nad Prypor nad Hanesy, dali sme navštíť hraničnú kopu, do ktorej sme zakopali [kameň] označený mestským znakom.

144.

Odtiaľto sme sa pustili smerom na severovýchod, pomaly zostupujúc horským hrebeňom pomedzi lúky nachádzajúce sa všade vôkol a umiestnili sme kopu.

145.

Odtiaľ sme zostupovali po horskom hrebene rovnakým smerom a dali sme navštíť hraničnú kopu, do ktorej bol zakopaný kameň označený mestským znakom.

146.

Držiac sa doterajšieho smeru, sme zostupovali po horskom hrebene, ktorého úbočia po pravej aj ľavej strane strmo klesajú do dolín, kým sme sa nedostali na miesto zvané Nad Privalec nad Hanesy, kde sme vztýčili hraničnú kopu.

147.

Až po 10. siahu sme napredovali, zostupujúc po hrebene zvanom Privalec nad Hanesy sformovaného do tvaru umelého násypu spájajúceho dva protiľahlé vrchy. Od 23. siahy sme po jeho chrbte pomaly stúpali a na jeho skalnatej vyvýšenine sme dali umiestniť hraničnú kopu.

148.

Z tejto vyvýšeniny sme pomaly zostupovali po spomínanom hrebene zvanom Privalec, z ktorého ľavej strany sa rodí dolina zvaná Sutecká klesajúca do slávnej Liptovskej stolice a z pravej strany zas ďalšia smerujúca do drevorubačskej osady zvanej Hanesy. Po prvej siahe sme dali na balvan čnejúci zo zeme napravo od hraničnej čiary vytesať mestský znak. Od 10. siahy sme však začali mierne stúpať, a keď sme sa dostali k úpätiu hrebeňa dvíhajúceho sa do väčšej výšky, umiestnili sme hraničnú kopu.

149.

A quo porro quoque sicut prius aquilorientem versus servata directione per iugum montis ascendendo pervenimus ad antiquum metalem lapidem, cui ci[vi]t[a]tis insigne insculpi eundemque cumulo metali operiri curavimus.

150.

Unde ultro servata eadem directione per iugum montis leniter ascendendo posuimus cumulum metalem.

151.

A cumulo hoc austro orientem versus declinatione facta per iugum montis leniter usque org. 100^{mam} descendendo conspeximus per apertam a sinistris vallem possessionem Revutza, unde ascendendo posuimus cumulum metalem.

152.

Orientem versus ab hinc directione sumpta per iugum montis intra prata ascendendo devenientes ad alpem Na Paulikovu Hoľu nominatam posuimus cumulum.

153.

Eadem porro directione intra prata ascendentes in alpe Paulikova Holya nominata cumulum metalem, cui lapis insigni ci[vi]t[a]tis notatus infossus est, erigi curavimus.

Ex quo puncto cum domini deputati civitatis Neosoliensis limites per alpem, quam ipsi Zwolen, Oszadiensens autem Holica nominarunt, versus vallem Koritnicza procurrere, hinc vero versus Fedorka et ab inde versus vallem Prassiwa tendere declaraverint. Officiolatus autem I. R. ca[mer]ialis domini Likava generosi utpote D. D. Martinus Detrich provisor et Andreas Schlachta sylvarum officialis per alpem Štrbina versus meridie et hinc ecclesiam Donovaliensem, inde per localitatem z Rur do Bulou, hinc versus sylvam Baranyja Hlawa, illinc per viam Kameny Zawoz versus alpem Hajdlanka et Kozge Chripti, ad prislob Hgadel, hinc denique ad iuga alpis Prassiwa decurrere induxerint, peripheria praedenotata, in statu quo relicta ab ulteriori metali reambul[ationis] praescissum est.

Super qua supra deducta^p modalitate inter terrenum L. R. ac M. ci[vi]t[a]tis Neosoliensis i[n]c[lyto] co[m]i[t]a[tui] Zoliensi et i[n]c[lytae] regii ca[mer]ialis d[omi]nii Likava i[n]c[lyto] co[m]i[t]a[tui]^q Liptoviensi ingremiato peracta metali reambulatione p[rae]sentem nostram praestamus relationem signatum ad supra expositum in alpe Paulikowa holya ultimo erectum cumulum die 24. Augusti anno 1820. Ludovicus Beniczky de eadem et Micsinye surrog[at]us v[ic]e comes L. S[.] m. p. Wolfgangus Rakovszky de eadem i[n]c[lyti] co[m]i[t]a[tus] Zoliensis v[ic]e iudlium L. S. m. p. Iosephus Sztrakoniczky eiusdem i[n]c[lyti] co[m]i[t]a[tus] Zoliensis ord. iurassor L. S. m. p. Iosephus Christ Thólt de NSchelmetz i[n]c[lyti] co[m]i[t]a[tus] Lypt[oviensis] ord. iudlium L. S. m[.] p. Alexander Kubiny de eadem eiusdem i[n]c[lyti] co[m]i[t]a[tus] iur. assessor L. S[.] m. p. Collat.

^p V origináli uvedené chybné: „dedactu“.

^q V origináli uvedená abreviácia v tvare: ICattui.

149.

Od nej sme sa, stúpajúc po horskom hrebeni, zachovávajúc aj naďalej predchádzajúci smer na severovýchod, dostali k starému hraničnému kameňu, na ktorý sme dali vytesať mestský znak a potom ho zapracovali do hraničnej kopy.

150.

Odtiaľ sme sa ďalej držali rovnakého smeru, a mierne stúpajúc po horskom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopy.

151.

Od tejto kopy sme sa otočili na juhovýchod a po horskom hrebeni sme pomaly zostupovali až po 100. siahu, pričom sme v doline po ľavej strane, ktorá sa nám odkryla, zbadali dedinu Revúce. Stúpajúc z toho miesta, sme umiestnili hraničnú kopy.

152.

Odtiaľ sme sa vydali smerom na východ, stúpajúc po horskom hrebeni pomedzi lúky, až sme sa dostali na hoľu zvanú Na Paulikovu hoľu, kde sme umiestnili kopy.

153.

Ďalej stúpajúc v rovnakom smere pomedzi lúky na holi zvané Paulikova hoľa, sme dali navštíviť hraničnú kopy, do ktorej sme dali zakopať kameň označený mestským znakom.

Keď páni vyslanci mesta Banská Bystrica vyhlásili, že z tohto bodu vedú hranice do doliny Korytnica cez hoľu, ktorú oni sami nazývajú Zvolenom, obyvatelia Osady však Holicou, odtiaľ na Fedorku a odtiaľ sa tiahnu do doliny Prašivá; hodnostári slávneho kráľovsko-komorského panstva Likava, totiž urodzení páni, správca Martin Detrich a úradník lesnej správy Andrej Šlachta, namietali, že vedú cez hoľu Štrbina na juh a odtiaľ ku kostolu na Donovaloch, stadiaľ cez lokalitu z Rur do Bullov, odtiaľ do lesa Barania hlava, stadiaľ po ceste Kamenný závoz na hoľu Handliarka a Kozí chrbát do Hiadeľského sedla, odkiaľ sa konečne napoja na hrebeň hole Prašivá. Tieto vopred naznačené hraničné línie neboli otvorené a ponechali sa v stave, v akom boli od poslednej obchôdzky hraníc.

Ohľadom toho, a to o spôsobe opätovného vytýčenia hranice medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica zo slávnej Zvolenskej stolice a slávneho kráľovsko-komorského panstva Likava včleneného do slávnej Liptovskej stolice, ktoré sme vykonali, podávame túto správu podpísanú pri vyššie vyloženej kope, ktorá bola 24. augusta roku 1820 vztýčená ako posledná na holi Paulikova hoľa. Ľudovít Benický z Beníc a Mičinej, zvolený podžupan, miesto pečate, vlastnou rukou. Wolfgang Rakovský z Rakova, podslúžny slávnej Zvolenskej stolice, miesto pečate, vlastnou rukou. Jozef Strakonický, riadny prísažný prísediaci tej istej slávnej Zvolenskej stolice, miesto pečate, vlastnou rukou. Jozef Kristián Tolt z Liptovskej Štiavnice, riadny slúžny slávnej Liptovskej stolice, miesto pečate, vlastnou rukou. Alexander Kubiny z Vyšného Kubína, prísažný prísediaci tej istej slávnej stolice, miesto pečate, vlastnou rukou. Podľa originálu.

Anno 1820 die 28 Augusti constituto utpote termino pro peragenda intra terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis et incltyi regii cameralis domini Zolyo-Lypcse metalli reambulatione adveniente ob tempestatem huic operationi minus faventem in subsequentem diem dilato, illucescente dein die 29^a Augusti in localitate Polyanka supra lignicidarum villam Bullo nominatam in domo sylvani convenimus, unde ad montem Szedlo exeuntes deducta ab infra modalitate metalem reambulationem intra superius attacta terrena peregrimus praesentibus:

Ex parte liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis DD. Iosepho Kellner, et Michaele Rarus senatoribus, Ioanne Szumrak vice notario, Ignatio Waisz rationum exactore, Maximiliano Ondreykovics tribuno plebis, Ioanne Urban, Daniele Albrech, Georgio Renner, Carolo Invitty etc. civibus

Paulo Diko et Ioanne Karkalik sylvannibus civitatis, Michaele Balás, Iosepho Waisz, Ioanne Waisz, Andrea Waisz, Iosepho Lichner, Ioanne Daubner, Iosepho Paraszka, Iosepho Babjak et Iosepho Balas operariis civitatis ex villa Harmanetz et Georgio Sztik Maiorfalvensi, pluribusque aliis.

Ex parte vero incltyi regii cameralis domini Zolyo-Lyptse D. D. Ioanne Wissnyei fiscali, Iosepho Scherer provisore, Ioanne Flössl frumentario, Antonio Beznitz sylvarum indagatore, Iacobo Steffko Ulmankensi lignicidarum magistro, Emerico Helcz Bullensi et Ioanne Rostár Mostenitzensi actuali, Mathia Mihály emerito Mosteniczensi, Franciso Raizinger Prjechodensi et Ioanne Csunderlik Moticskensi sylvanis.

Colonis autem possessionis Podkonitz utpote: Martino Filip, Ioanne Hasska, Ioanne Wrab, Iacobo Barla, Iacobo Barbenik, Paulo Ivanits, Ioanne Szvracsina, Michaele Ocsenas, Andrea Szlobodnik, Georgio Bobak, Martino Barla et Georgio Petrass.

Ex possessione Priechod: Andreas Luzsnan, Iosepho Kmety, Ioanne Luzsnan, Ioanne Gregor, Ioanne Fugmen, Ioanne Sztrecsok, Ioanne Szlobodnik.

Ex possessione Szelletz: Ioanne Csizs, Georgio Hjadlouszky, Ioanne Munko et Andrea Kotzur. Et quidem:

Ad montem Sedlo nominatum exeuntibus remonstratus nobis est cumulus lapideus iuxta viam ex villa Bullo ad alpem Handlyarka ducentem situs, terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis a terreno incltyi regii cameralis domini Zolyo Lyptse separans, quem pro meta accipiendae metalli reambulationis initiante statuentes, pone ipsum consistendo.

1.

Processimus occidentem versus directione sumpta inter ab utrinque decussam sylvam a dextris terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis, a sinistris vero terrenum I. R. cameralis domini Zolyo-Lypcse adsitum habendo, cumulumque metalem posuimus.

2.

Eadem ab hinc continuata directione per iugum supra nominati montis Sedlo intra ab utrinque decussam sylvam procedendo cumulum metalem erigi curavimus.

3.

Ab hinc ultro eadem versus mundi plagam servata directione leniter ascendendo pervenimus ex decussa ad stantem sylvam, ubi cumulum metalem erigi curavimus.

4.

Ab hoc plano situ intra stantem sylvam procedentes posuimus cumulum.

5.

Leniter ab hinc descendendo eadem versus occidentem servata directione posuimus cumulum metalem.

6.

A quo porro leniter descendendo posuimus cumulum.

Dňa 28. augusta roku 1820, teda v stanovenom termíne pre vykonanie obchôdzky hraníc medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a chotárom slávneho Ľupčianskeho kráľovsko-komorského panstva sme ju pre prichádzajúcu búrku, ktorá pre takúto činnosť nie je priaznivá, odložili na nasledujúci deň. Potom na úsvite dňa 29. augusta sme sa zišli v dome lesmajstra na mieste Polianka nad osadou drevorubačov zvanou Bully, odkiaľ sme vyšli na vrch Sedlo a spôsobom, ako je to nižšie rozvedené, sme vykonali obchôdzku hraníc medzi vyššie spomenutými chotármi za prítomnosti:

Zo strany slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica radní páni Jozef Kellner a Michal Rarus, podnotár Ján Sumrák, účtovník Ignác Waisz, tribún Ľudu Maximilián Ondrejkovič a mešťania Ján Urban, Daniel Albrecht, Juraj Renner, Karol Invitty atď. Mestskí lesmajstri Pavol Diko a Ján Karkalik, z dediny Harmanec zamestnanci mesta Banská Bystrica Michal Baláž, Jozef Waisz, Ján Waisz, Andrej Waisz, Jozef Lichner, Ján Daubner, Jozef Paraczka, Jozef Babiak a Jozef Baláž a Juraj Styk z Majera a mnohí ďalší.

Zo strany slávneho Ľupčianskeho kráľovsko-komorského panstva boli prítomní páni: fiškál Ján Wissneyi, správca Jozef Scherer, obilník Ján Flössl, lesný hájnik Anton Beznitz, drevorubačský majster z Uľanky Jakub Steffko, lesmajster Imrich Helcz z Búll, Ján Roštár činný lesmajster a Matej Mihály vyslúžilý lesmajster z Moštenice, lesmajstri František Razinger z Priechodu a Ján Čunderlík z Motyčiek.

Ale aj sedliaci z dediny Podkonice, a to: Martin Filip, Ján Hasska, Ján Wrab, Jakub Barla, Jakub Barbenik, Pavol Ivanič, Ján Svrčina, Michal Očenáš, Andrej Slobodník, Juraj Bobák, Martin Barla a Juraj Petráš.

Z dediny Priechod: Andrej Lužňan, Jozef Kmet', Ján Lužňan, Ján Gregor, Ján Fugmen, Ján Strečok, Ján Slobodník.

Z dediny Selce: Ján Číž, Juraj Hiadlovský, Ján Munko a Andrej Kocúr.

Teda

Keď sme vychádzali na vrch Sedlo, ukázali nám kamennú kopu nachádzajúcu sa pri ceste vedúcej z osady Buly na vrch Handliarka, ktorý oddeľuje chotár slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica od chotára slávneho Ľupčianskeho kráľovsko-komorského panstva; tú sme ustanovili za počiatočný medzník obchôdzky hraníc, ktorá sa mala začať. Zhromaždili sme sa pri ňom.

1.

Pustiac sa smerom na západ, postupovali sme pomedzi polom po oboch stranách, majú napravo chotár slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica, naľavo zas chotár slávneho Ľupčianskeho kráľovskokomorského panstva, a umiestnili sme hraničnú kopu.

2.

Odtiaľ pokračujúc v rovnakom smere, sme postupovali po hrebeni vyššie spomenutého vrchu Sedlo pomedzi polom po oboch stranách a dali sme navŕšiť hraničnú kopu.

3.

Odtiaľ sme ďalej pomaly stúpali smerom na tú istú svetovú stranu, až sme sa z polomu dostali k stojacemu lesu, kde sme dali navŕšiť hraničnú kopu.

4.

Od nej sme postupovali po rovinate ť úseku pomedzi stojaci les a umiestnili sme kopu.

5.

Odtiaľ sme mierne klesali, zachovávajúc rovnaký smer na západ, a umiestnili sme hraničnú kopu.

6.

Od nej sme ďalej pomaly zostupovali a umiestnili sme kopu.

7.

Plano situ eadem versus occidentem tendente directione procedentes cumulum metalem erigi curavimus.

8.

Leniter ab hinc descendentes posuimus cumulum. In quo loco comparuerunt deputati regio privilegiati oppidi Zolyo-Lyptse et quidem Emericus Iamriska, Andreas Bobak et Ioan[n]es Raisz senatores, Samuel Gyurkovits notarius, Samuel Kolbenhayer, Iosephus Csellar 24 viri, Andreas Dobrik fiscus et Ioannes Grineus electae communitatis commembrum, qui vigore privilegii de anno 1360 Caroli I regis producti ex eo, quod terra Mosstenicz ipsis collata et usibus eorum deputata habeatur, solennem protestationem interposuerunt, reservando ex iure agendi facultatem, contra quam regio cameralis domini[i] Lypcse fiscali domino Ioanne Wissnyei reprotestante ultro processimus.

9.

A cumulo priori leniter descendendo transivimus a 15^a usque 16^{am} orgiam per viam a dextra ad sinistram ex villa Bullo ad villam Kalistye tendentem cumulumque metalem erigi curavimus.

10.

Illinc austro occidentem versus deflectendo processimus plano situ per viam ab illo priori puncto attacto hac divergentem, quae post plures anfractus cum illa ad Kalistye ducente convenit, in cuius viae sinistro latere cumulum posuimus.

11.

Unde plano situ eadem via procedentes in dextro eius latere posuimus cumulum.

12.

Plano situ austro occidentem versus per viam, usque dum ad sinistram deflectit, procedentes, pervenimus ad locum arboribus vacuum, ubi condam carbonaria fuit, cumulumque metalem posuimus.

13.

A quo occidentem versus leniter ascendendo posuimus cumulum.

14.

Ultro ab hinc plano fere situ austro occidentem versus progrediendo cessante sylva pervenimus ad pratum Hrinkou Wrch nominatum, in quo cumulum metalem, cui lapis insigni civitatis notatus infossus est, erigi curavimus.

15.

Hinc per prata versus montem Hruby Wrch nominatum ascendendo cessantibus pratis devenimus ad sylvam, in cuius margine in acclivi montis cumulum posuimus.

Quo erecto inclinante ad vesperam die ab ulteriori operatione supersedimus.

Insequenti postea die utpote 30^a Augusti penes ultimum priori die erectum cumulum consistendo.

16.

Processimus occidentem versus directione sumta per faginam sylvam asperum montis latius ascendendo, ubi cessante sylvis et pratis inchoantibus cumulum metalem erigi curavimus.

17.

A quo eadem versus occidentem continuata directione per iugum montis Hruby Wrch inter prata ascendendo pertigimus ad cacumen eius, ubi cumulum metalem erigi curavimus.

18.

Unde porro per cacumen montis Hruby Wrch inter prata progrediendo posuimus cumulum.

19.

Ab hoc ultro per prata de monte descendendo ad marginem sylvae pertingentes saxum a sinistra et terra prominens insigni civitatis notari, in eius vicinia vero cumulum erigi curavimus.

7.

Postupujúc rovinatým úsekom stále smerom na západ, sme dali navršíť hraničnú kopu.

8.

Odtiaľ sme mierne zostupovali a umiestnili sme kopu. Na tom mieste nám išli v ústrety vyslanci kráľovského výsadného mestečka Zvolenská Ľupča, a to radní páni Imrich Jamriška, Andrej Bobák a Ján Raisz, notár Samuel Ďurkovič, členovia 24-člennej rady Samuel Kolbenhayer, Jozef Čellár, fiškál Andrej Dobrík a člen voleného spoločenstva Ján Grineus, ktorí z moci privilégia z roku 1360 rozšíreného kráľom Karolom I. na základe toho, že sa má za to, že im bola zem Moštenica zverená a odovzdaná do užívania, vzniesli formálny protest, vyhradzujúc si podľa práva právomoc konať. Proti tomu však vzniesol protiprotest pán fiškál kráľovsko-komorského panstva Ľupča Ján Wissneyi, a tak sme išli ďalej.

9.

Od predchádzajúcej kopy sme, mierne zostupujúc, prešli medzi 15. až 16. siahou cez cestu sprava doľava smerujúcu z osady Bully do osady Kalište a dali sme navršíť hraničnú kopu.

10.

Odtiaľ sme sa otočili na juhozápad a postupovali sme po rovinatom úseku po ceste, ktorá sa kľukatí od vyššie spomenutého bodu tak, že sa po niekoľkých zatáčkach spája s cestou vedúcou na Kalište. Po ľavej strane tejto cesty sme umiestnili kopu.

11.

Odtiaľ sme išli rovinatým úsekom po tej istej ceste a po jeho pravej strane sme umiestnili kopu.

12.

Postupovali sme po ceste na juhozápad rovinatým úsekom, až kým neodbočila doľava. Dostali sme sa na nezalesnené miesto, kde kedysi pálili uhlie. Tu sme umiestnili hraničnú kopu.

13.

Od nej sme pomaly zostupovali na západ a umiestnili sme kopu.

14.

Odtiaľ sme ďalej postupovali takmer rovinatým úsekom na juhozápad, a opustiac les, sme došli na lúku zvanú Hrivková, na ktorej sme dali navršíť hraničnú kopu, do ktorej bol zakopaný kameň označený mestským znakom.

15.

Odtiaľ sme stúpali lúkami na horu zvanú Hrubý vrch a po opustení lúk sme sa dostali do lesa, na kraji ktorého – na svahu vrchu – sme umiestnili kopu.

Po jej vztýčení, keďže sa už deň chýlil k večeru, sme od ďalšej práce upustili. Nasledujúceho dňa, t. j. 30. augusta, sme sa zhromaždili pri kope, ktorá bola v predchádzajúci deň vztýčená ako posledná.

16.

Postupovali sme na západ, pustiac sa smerom cez bukový les, a stúpali sme po strmom úbočí hory. Keď les ustúpil a začali sa lúky, dali sme navršíť hraničnú kopu.

17.

Od nej sme pokračovali tým istým smerom na západ horským hrebeňom pomedzi lúky na Hrubom vrchu, a keď sme sa dostali na jeho vrchol, dali sme tam navršíť hraničnú kopu.

18.

Odtiaľ sme postupovali ďalej pomedzi lúky na vrchole hory Hrubý vrch a umiestnili sme kopu.

19.

Od nej sme začali zostupovať z vrchu cez lúky, a keď sme došli na kraj lesa, na balvan čnejúci zo zeme po ľavej strane sme dali vyznačiť mestský znak a v jeho blízkosti navršíť kopu.

20.

A cumulo hoc versus aquiloccidentem declinando cessantibus pratis per faginam sylvam de monte descendentes posuimus cumulum.

21.

Eadem porro versus aquiloccidentem directione retenta per sylvam descendentes, ubi eadem desinit, prata autem inchoant, cumulum metalem posuimus.

22.

A quo occidentem versus per iugum montis inter prata descendendo pervenimus ad localitatem, in qua a dextris protensa prata, a sinistris exigua inter prata stans sylva conspicitur, ubi cumulum metalem posuimus.

23.

Unde per plagam Na Kunczovu nominatam per 50° inter prata descendendo, post vero plano situ eundo pertigimus ad initium sylvae aequae Na Kunczovu nominatae, ubi cumulum erigi curavimus.

24.

Austro occidentem versus ab hinc deflectendo leniter per sylvam ascendentes cumulum metalem, cui lapis insigni civitatis notatus infossus est, erigi curavimus.

25.

Eadem ab hinc directione intra sylvam per iugum montis descendendo posuimus cumulum.

26.

Retenta eadem directione per sylvam ultro descendendo posuimus cumulum.

27.

Occidentem versus abhinc deflectendo descendimus porro per sylvam, e qua egrediendo in contermino pratorum Na Kunczowu et hic nominatorum cumulum metalem posuimus.

28.

A quo per eadem Na Kunczowu nominata prata priori servata directione procedentes in clivo pratorum arcum expansorum posuimus cumulum.

29.

Unde austro occidentem versus flexu facto leniter per prata ab hinc Na Hornye Panszkye nominata descendendo posuimus cumulum.

30.

Austrum vel meridiem versus ab hinc declinando descendimus leniter intra prata Na Hornye Panszkye nominata, ubi super lapide e terra aliquantum prominente, insigni civitatis hac occasione notato cumulum metalem erigi curavimus.

31.

Eadem ab hinc directione continuata per exiguam inter prata prostantem sylvam leniter descendendo transgressi sumus viam ex Valle Dominorum ad haec prata ducentem cumulumque metalem posuimus.

32.

Per prata ab hinc ultro leniter descendendo cumulum metalem in margine sylvae a sinistris sitae posuimus.

33.

Hinc versus austro occidentem sumpta directione leniter inter prata a dextris se pandentia et sylvam a sinistris sitam descendendo posuimus cumulum.

34.

A quo per prata eadem directione porro leniter descendendo sylva sinistorum a linea recedente pervenimus ad plagam Na Dolnje Panszkye pri Štaliku nominatam, ubi cumulum posuimus.

20.

Od tejto kopy sme sa odklonili na severozápad, a keď sa lúky skončili, zostupovali sme z vrchu bukovým lesom a umiestnili sme kopu.

21.

Držiac sa aj ďalej toho istého smeru na severozápad, sme zostupovali cez les a tam, kde sa skončil a začali lúky, umiestnili sme hraničnú kopu.

22.

Od nej sme sa, zostupujúc horským hrebeňom na západ pomedzi lúky, dostali na miesto, na ktorom sa po pravej strane ešte rozkladali lúky a na ľavej bolo uprostred lúk vidno stáť lesík. Tu sme umiestnili hraničnú kopu.

23.

Odtiaľ sme zostupovali cez 50 siah pomedzi lúky lokalitou zvanou Kuncová. Potom sme išli rovinným úsekom, až sme sa dostali na začiatok lesa, ktorý sa volal rovnako Kuncová. Tu sme dali navštíviť kopu.

24.

Odtiaľ sme sa otočili na juhozápad, a pomaly vystupujúc lesom, sme dali navštíviť hraničnú kopu, do ktorej bol zakopaný kameň označený mestským znakom.

25.

Zostupujúc odtiaľ po horskom hrebeni rovnakým smerom pomedzi les, sme umiestnili kopu.

26.

Držiac sa rovnakého smeru a ďalej zostupujúc cez les, sme umiestnili kopu.

27.

Odtiaľ sme sa obrátili na západ a ďalej sme zostupovali cez les. Keď sme z neho vyšli, na hranici lúk, ktoré sa aj tu nazývajú Kuncová, sme umiestnili hraničnú kopu.

28.

Od nej sme postupovali cez tie isté lúky zvané Kuncová, zachovávajúc predchádzajúci smer, a na svahu polkruhovo rozšírených lúk sme umiestnili kopu.

29.

Odtiaľ sme po otočke na juhozápad pomaly zostupovali lúkami, ktoré sa od tohto miesta už nazývali Na horné panské, kde sme umiestnili kopu.

30.

Obrátiac sa odtiaľ na juh, sme pomaly zostupovali pomedzi lúky zvané Na horné panské a dali sme tam nad kameňom čiastočne čnejúcim zo zeme, ktorý sme pri tejto príležitosti označili mestským znakom, navštíviť hraničnú kopu.

31.

Pokračujúc odtiaľ rovnakým smerom, sme pomaly zostupovali cez maličký les stojaci medzi lúkami a prešli sme cez cestu vedúcu zo Španej Doliny na tieto lúky. Tu sme umiestnili hraničnú kopu.

32.

Odtiaľ sme ďalej pomaly zostupovali lúkami a hraničnú kopu sme umiestnili na kraji lesa nachádzajúceho sa naľavo.

33.

Odtiaľ sme sa vydali smerom na juhozápad, a pomaly zostupujúc medzi lúkami rozkladajúcimi sa po pravej strane a lesom ležiacim naľavo, sme umiestnili kopu.

34.

Od nej sme ďalej pomaly zostupovali lúkami rovnakým smerom, a opustiac les po ľavej strane hraničnej čiary, sme došli na lokalitu zvanú Na dolné panské pri Štaliku, kde sme umiestnili kopu.

35.

Unde occidentem versus deflectendo per plagam pratorum Na Dolnje Panskye pri Štaliku leniter descendendo transivimus cum orgia 70ma penes artificialem aquae ductum a dextris situm aquam ad Vallem Dominorum derivantem cumulumque metalem posuimus.

36.

Eadem ab hinc continuata directione inter succrescentem sylvam leniter ascendendo memorato aquaeductu a dextris fluxum tenente posuimus cumulum metalem.

37.

Ab hinc directione aquiloccidentem versus sumta incedendo transivimus cum 24^a orgia pone depositoryum foeni a sinistra situm, cum 26^a orgia autem superato attacto superius aquaeductu aquam ex monte Prassiva ad Vallem Dominorum derivante pertigimus ad cumulum maiorem e congestis lapidibus constantem, quem imposito ei lapide signi civitatis notato pro cumulo metali designavimus.

38.

Aquiloccidentem versus leniter ascendendo posuimus cumulum metalem.

39.

Ab hinc directione occidentem versus sumta procedentes venimus ad localitatem Na Struosok pri Rownach Bukouszkych nominatam, ubi cumulum metalem erigi curavimus.

40.

Eadem ultro retenta directione usque trigesimam orgiam ascendendo, post vero descendendo cumulum metalem erigi curavimus.

41.

Unde per iugum montis versus austro occidentem sumpta directione descendendo, pervenimus ad localitatem Nad Bukouszku Dolinu Rownye nominatam ipsa valle Bukouszka Dolina a dextris iacente, ubi cumulum metalem erigi curavimus.

42.

A quo occidentem versus deflectentes per iugum montis ascendimus superius memorato aquaeductu a sinistris decurrente superataque via, quae ex Valle Dominorum ad vallem Bukovetz ducit, cumulum metalem erigi curavimus.

43.

Eadem continuata versus occidentem directione memorato aquaeductu a sinistris decurrente per iugum montis Bukowszkje Rowne nominatum ascendendo posuimus cumulum metalem.

44.

Ab hinc usque quinquagesimam orgiam descendendo, post vero ascendendo processimus per iugum montis intra prata in utroque eius latere ad valles descendente expansa cumulumque metalem posuimus.

45.

Supra attacta directione iugum montis Dolny Kracsach nominati ascendendo devenimus ad lapidem vix superficie sua e terra prostantem super quo, hac occasione insigni civitatis notato cumulum metalem aggeri curavimus.

46.

Ab hoc occidentem versus per arduum iugum montis Dolny Kracsak ascendendo posuimus cumulum.

47.

Unde austro occidentem versus deflectendo lenius ascendentes posuimus cumulum.

Quo erecto die ad vesperam inclinante ab ulteriori operatione cessavimus, sequenti vero die utpote:

31^a Augusti illucescente penes ultimum priori die positum cumulum consistendo.

35.

Odtiaľ sme sa obrátili na západ, a pomaly zostupujúc oblasťou lúk Na dolné panské pri Štaliku, sme so 70. siahou prešli popri postavenom vodovode nachádzajúcom sa po pravej strane, ktorý odvádza vodu do Španej Doliny. Tu sme umiestnili hraničnú kopu.

36.

Pokračujúc odtiaľ rovnakým smerom, sme pomaly stúpali pomedzi mladinu, majúc spomenutý tečúci vodovod po pravej strane, a umiestnili sme hraničnú kopu.

37.

Odtiaľto sme sa pustili smerom na juhozápad a kráčajúc sme s 24. siahou prešli popri senníku nachádzajúcom sa po ľavej strane. S 26. siahou, keď sme prekonalí vyššie zmienený vodovod odvádzajúci vodu z vrchu Prašivá do Španej Doliny, dostali sme sa k väčšej kope pozostávajúcej z navrhšených kameňov. Umiestnili sme na ňu kameň označený mestským znakom a ustanovili sme ju za hraničnú kopu.

38.

Pomaly sme stúpali na juhozápad a umiestnili sme hraničnú kopu.

39.

Odtiaľ sme sa vydali smerom na západ, a postupujúc vpred, sme prišli na miesto zvané Na Strôšok pri Rovniach Bukovských, kde sme dali navrhšiť hraničnú kopu.

40.

Ďalej sa držiac rovnakého smeru, sme až po tridsiatu siahu stúpali, potom však začali zostupovať a dali sme navrhšiť hraničnú kopu.

41.

Odtiaľ sme sa po horskom hrebeni pustili smerom na juhozápad a zostupujúc sme došli na miesto zvané Nad Bukovskou dolinou Rovnie, pričom samotná Bukovská dolina ležala po pravej strane. Tu sme dali navrhšiť hraničnú kopu.

42.

Od nej sme odbočili na západ a po horskom hrebeni stúpali popri toku vyššie spomínaného vodovodu po ľavej strane. Keď sme prešli cez cestu, ktorá vedie zo Španej Doliny do Bukovskej doliny, dali sme navrhšiť hraničnú kopu.

43.

Pokračujúc rovnakým smerom na západ, sme stúpali po hrebeni vrchu zvaného Bukovské Rovnie popri toku spomínaného vodovodu po ľavej strane a umiestnili sme hraničnú kopu.

44.

Odtiaľ sme až po päťdesiatu siahu zostupovali, potom sme však stúpajúc postupovali po horskom hrebeni medzi lúkami klesajúcimi a rozširujúcimi sa po oboch jeho úbočiach až do dolín. Zároveň sme umiestnili hraničnú kopu.

45.

Stúpajúc po hrebeni vrchu nazvaného Dolné Krčahy vo vyššie spomenutom smere, sme sa dostali ku kameňu, ktorý svojím povrchom sotva vytŕčal zo zeme. Pri tejto príležitosti sme ho označili mestským znakom a dali sme nad ním navrhšiť hraničnú kopu.

46.

Od nej sme stúpali na západ po strmom hrebeni vrchu Dolné Krčahy a umiestnili sme kopu.

47.

Odtiaľ sme sa odklonili na juhozápad a v miernejšom stúpaní sme umiestnili kopu.

Po jej vztýčení sa už deň chýlil k večeru, a tak sme upustili od ďalšej práce.

Nasledujúceho dňa, t. j.

31. augusta, na úsvite sme sa zhromaždili pri kope, ktorá bola predchádzajúceho dňa umiestnená ako posledná.

48.

Austrum versus declinatione facta ascendimus per iugum montis, de quo dextrorsum et sinistrorsum praecipitia latera ad valles descendunt cumulumque metalem posuimus.

49.

Austro occidentem versus ab hinc deflectendo per asperius assurgens montis iugum ascendentes venimus ad [plagam] Na Hornye Krcahy nominatam, ubi cumulum metalem posuimus.

50.

Eadem qua prius directione retenta porro iugum montis ascendendo in ipsa plaga na Hornye Krcahy posuimus cumulum.

51.

A quo occidentem versus deflectendo ultro quoque per iugum montis ascendentes transivimus cum vigesima quinta orgia penes maioris molis saxum e terra a dextra prominens, quo relicto ad saxosum clivum pertingentes super saxo e terra prominente cumulum metalem erigi curavimus.

52.

De clivo hoc directione occidentem versus continuata situ praecipiti descendentes adiacens post unam orgiam a dextris saxum insigni civitatis notari, ultro vero progrediendo cumulum metalem erigi curavimus.

53.

Descensu porro versus aquiloccidentem de monte Grun nad Tazalovou dicto continuato posuimus cumulum.

54.

Unde occidentem versus directione sumpta per angustum iugum montis utrinque sylva tecti leniter ascendentes posuimus cumulum.

55.

Directione eadem et ascensu per angustum iugum montis continuantes posuimus cumulum.

56.

Ultro ab hinc per idem angustum iugum occidentem versus leniter ascendendo posuimus cumulum.

57.

Inde versus austro occidentem declinatione facta per asperius se attolens iugum ascendendo pervenimus ad saxosum clivum, in cuius superficie horizontaliter e terra prominens saxum insigni civitatis hac occasione notatum cumulo metali operari curavimus.

58.

Ab hinc austro occidentem versus deflectendo descendimus per iugum montis Grun nad Ielenszkou dolinou cumulumque metalem posuimus.

59.

Plano ab hinc situ per angustum iugum supra nominati montis incedendo posuimus cumulum.

60.

Austro occidentem versus ab hinc per iugum montis descendendo posuimus cumulum.

61.

Porro per iugum montis Grun nad Ielenszkou Dolinou descendendo posuimus cumulum.

62.

Unde leniter ascendendo devenimus ad clivum, in quo cumulum metalem erigi curavimus.

63.

De clivo hoc austro occidentem versus descendendo posuimus cumulum metalem.

48.

Po otočení sa na juh sme stúpali horským hrebeňom, z ktorého po pravej aj ľavej strane klesali strmé úbočia do dolín, a umiestnili sme hraničnú kopu.

49.

Odkloniac sa odtiaľ na juhozápad, sme stúpali po strmšie sa dvíhajúcim horskom hrebeni a prišli sme na [lokalitu] zvanú Horné Krčahy, kde sme umiestnili hraničnú kopu.

50.

Držiac sa rovnakého smeru ako predtým, sme stúpali horským hrebeňom priamo po lokalite Horné Krčahy a umiestnili sme kopu.

51.

Od nej sme sa odklonili na západ, a stále ďalej stúpajúc po horskom hrebeni, sme s dvadsiatou piatou siahou prešli popri rozmernejšom skalnom brale týčiacom sa po pravej strane zo zeme. Keď sme ho nechali za sebou, dostali sme sa na skalnatý svah, kde sme dali nad balvanom čnejúcim zo zeme navršíť hraničnú kopu.

52.

Z tohto svahu sme, pokračujúc smerom na západ, zostupovali strmým úsekom a po jednej siahe sme dali označiť balvan ležiaci napravo pri hraničnej čiare mestským znakom. Postupujúc ďalej dopredu, sme dali navršíť hraničnú kopu.

53.

Ďalej pokračujúc v zostupe na juhozápad z vrchu zvaného Grúň nad Tacalovou, sme umiestnili kopu.

54.

Odtiaľ sme sa pustili smerom na západ po úzkom horskom hrebeni zo všetkých strán pokrytým lesom, a mierne stúpajúc, sme umiestnili kopu.

55.

Pokračujúc rovnakým smerom a stále stúpajúc po úzkom horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

56.

Odtiaľ ďalej mierne stúpajúc po tom istom úzkom hrebeni na západ, sme umiestnili kopu.

57.

Po otočení sa odtiaľ na juhozápad sme stúpali po strmšie sa dvíhajúcim hrebeni, až sme sa dostali na skalnatý svah, na povrchu ktorého vystupoval pozdĺžne zo zeme balvan. Pri tejto príležitosti sme ho označili mestským znakom a dali sme ho zapracovať do hraničnej kopy.

58.

Odtiaľ sme sa odklonili na juhozápad a zostupovali sme hrebeňom vrchu Grúň nad Jelen-skou dolinou, pričom sme umiestnili hraničnú kopu.

59.

Kráčajúc odtiaľ rovinatým úsekom po úzkom hrebeni vyššie spomenutého vrchu, sme umiestnili kopu.

60.

Odtiaľ sme zostupovali po horskom hrebeni na juhozápad a umiestnili sme kopu.

61.

Zostupujúc ďalej po hrebeni vrchu Grúň nad Jelenkou dolinou, sme umiestnili kopu.

62.

Odtiaľ sme sa, mierne stúpajúc, dostali na svah, na ktorom sme dali navršíť hraničnú kopu.

63.

Z tohto svahu sme, zostupujúc na juhozápad, umiestnili hraničnú kopu.

64.
Leniter ab hinc per angustum iugum porro descendendo posuimus cumulum.
65.
Leni porro ab hinc descensu continuato posuimus cumulum metalem.
66.
Austro orientem versus porro per iugum montis leniter descendendo posuimus cumulum metalem.
67.
Eadem directione leniter ascendendo posuimus cumulum metalem.
68.
Plano ab hinc situ occidentem versus progredientes cumulum metalem posuimus.
69.
Unde austro austro occidentem versus per praeceps et angustum montis iugum praecipitibus ab utrinque lateribus ad valles decurrentibus descendendo posuimus cumulum metalem.
70.
Meridiem vel austrum versus ab hinc de iugo montis lenius descendentes posuimus cumulum.
71.
Eadem directione continuata plano situ per plagam Na Izbitze nominatam incedentes superius memorato aquaeductu, quem deserueramus, a sinistra comparente posuimus cumulum.
72.
Hinc austrum versus plano situ euntes traiecto linea aquaeductu posuimus cumulum.
73.
Ab hinc rursus traiecto cum lineae directione aquaeductu, qui ultro ad dextram recedens lineam deserit, versus appositum collem ascendendo cumulum metalem, a cuius sinistris in saxo e terra prominenti insigne civitatis exsculptum est, poni curavimus.
74.
Unde iugum montis ascendendo cumulum metalem, a cuius sinistris in lapide e terra prominente scutum civitatis hac occasione exsculptum est, poni curavimus.
75.
Ab hoc austrum vel meridiem versus continuata directione usque vigesimam orgiam plano situ incedendo, de hinc vero obiectum asperius assurgentem saxosum clivum ascendendo posuimus cumulum.
76.
Austro occidentem versus ab hinc deflectendo per iugum montis ascensu continuato posuimus metalem cumulum.
77.
Ab hinc versus austrum deflectendo usque decimam orgiam plano situ incedendo, post vero ascendendo posuimus cumulum.
78.
Unde versus austrum porro eundo per iugum montis ascendentes posuimus cumulum.
79.
Versus localitatem ab hinc Na Prednu nominatam eundo in conterminio sylvae cum prato posuimus cumulum.
80.
Austro orientem versus ab hinc declinando processimus per pratum Na Prednu nominatum, quo post vigesimam septimam orgiam cessante sylvam subintrando posuimus cumulum.

64.

Odtiaľ naďalej pomaly zostupujúc po úzkom hrebeni, sme umiestnili kopu.

65.

Pokračujúc odtiaľ ďalej v pomalom zostupe, sme umiestnili hraničnú kopu.

66.

Mierne zostupujúc horským hrebeňom naďalej na juhozápad, sme umiestnili hraničnú kopu.

67.

Mierne stúpajúc rovnakým smerom, sme umiestnili hraničnú kopu.

68.

Postupujúc odtiaľ po rovinatej úseku na západ, sme umiestnili hraničnú kopu.

69.

Zostupujúc odtiaľ na juhojuhozápad po strmom a úzkom hrebeni, od ktorého padajú po oboch stranách zrázne úbočia do dolín, sme umiestnili hraničnú kopu.

70.

Odtiaľ sme zostupovali pomalšie z horského hrebeňa na juh a umiestnili sme kopu.

71.

Pokračujúc tým istým smerom, kráčajúc rovinatej úsekom po lokalite zvanej Izbica, sme sa po ľavej strane priblížili k vyššie spomínanému vodovodu, ktorý sme predtým opustili, a umiestnili sme kopu.

72.

Odtiaľ sme išli na juh rovinatej úsekom a po prekročení línie vodovodu sme umiestnili kopu.

73.

Odtiaľ sme po opätovnom prekročení línie vodovodu, ktorý ďalej ustupuje doprava a opúšťa hraničnú čiaru, vystupovali na protiľahlý kopec a dali sme umiestniť hraničnú kopu. Na balvan čnejúci zo zeme naľavo od nej sme vytesali mestský znak.

74.

Odtiaľ stúpajúc po horskom hrebeni, sme dali umiestniť hraničnú kopu. Na kameň trčiaci zo zeme naľavo od nej sme pri tejto príležitosti vytesali mestský erb.

75.

Od tejto kopy sme pokračovali v smere na juh a až po dvadsiatu sľahu sme kráčali po rovinatej úseku. Odtiaľ sme však začali stúpať na protiľahlý, prudšie sa dvíhajúci skalnatý svah, kde sme umiestnili kopu.

76.

Odtiaľ sme sa otočili na juhozápad, a pokračujúc vo výstupe po horskom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

77.

Tam sme sa otočili na juh a až po desiatu sľahu sme kráčali rovinatej úsekom, potom sme však začali stúpať a umiestnili sme kopu.

78.

Odtiaľ sme išli ďalej na juh, stúpajúc po horskom hrebeni, a umiestnili sme kopu.

79.

Odtiaľ sme išli na miesto zvané Na Prednú, a kde sa stretáva les s lúkou, sme umiestnili kopu.

80.

Odtiaľ sme odbočili na juhovýchod. Postupovali sme po lúke zvanej Na Prednú, ktorá sa po dvadsiatich siedmich sľahach skončila a my sme pri vstupe do lesa umiestnili kopu.

81.

A quo austro occidentem versus recedendo per iugum montis ascendentes post vigesimam orgiam cessante sylva per pratum processimus, ad cuius cum sylva conterminium pertingendo cumulum metalem erigi curavimus.

82.

Occidentem versus ab hinc deflectendo, plano situ inter pratum a dextris et sylvam a sinistris procedentes posuimus cumulum.

83.

Ultro ab hinc eadem continuata directione leniter ascendentes, transivimus cum orgia quinta viam ex Valle Dominorum ad prata in peripheria hac sita Na Prednu nominata ducentem, a quo ultro per prata fruticibus consita procedentes posuimus cumulum metalem.

84.

Unde porro per prata supra nominata leniter ascendentes posuimus cumulum.

85.

Ab hinc porro eadem versus occidentem continuata directione per iugum montis ascendendo pervenimus ad plagam Na Prednu nominatam, in qua cumulum erigi curavimus.

Quo posito ad vesperam inclinante die ab ulteriori operatione cessantes ad quietem concessimus.

Insequenti dein die utpote:

1^a Septembris penes ultimum priori die positum cumulum consistentes:

86.

Eadem occidentem versus retenta directione ascendimus per iugum montis inter prata Nad Prednu nominata cumulumque metalem posuimus.

87.

A quo ultro per iugum montis intra superius nominata prata ab utrinque sylvis clausa ascendentes posuimus cumulum metalem.

88.

Inter eadem prata porro versus iugum montis tendentes posuimus cumulum.

89.

Retenta porro eadem versus occidentem vergente directione iugum montis sequendo pervenimus ad cacumen montis Ielenszka Skala nominati, in quo cumulum metalem erigi curavimus.

90.

A cumulo hoc meridiem vel austrum versus defle[c]tendo per verticem memorati in altum eminentis saxi Ielenszka Szkala nominati, cuius sinistrum latus leniter declinans, dextrum vero versus vallem perpendiculariter praeruptum conspicitur, progrediendo posuimus cumulum.

91.

Unde directione austro orientem versus sumpta per praeceps latus de saxo hoc descendendo in prominente a dextris saxo insigne civitatis exsculpi, a duodecima orgia vero planiori incidentes situ cumulum erigi curavimus.

92.

A quo austrum versus per praeceps montis iugum descendendo transivimus pone saxa a dextris sita versus valles prorupta cumulumque metalem posuimus.

93.

Eadem porro continuata directione descendimus per angustum montis iugum, ubi ad naturalem clivum deveniendo cumulum metalem posuimus.

81.

Od nej sme sa otočili späť na juhozápad, stúpajúc po horskom hrebeni. Po dvadsiatej siahe sa les skončil a my sme ďalej išli po lúke. Keď sme sa dostali na jej koniec pri lese, dali sme navštíť hraničnú kopu.

82.

Odtiaľ sme sa obrátili na západ, a postupujúc rovinatým úsekom medzi lúkou po pravej strane a lesom po ľavej strane, sme umiestnili kopu.

83.

Odtiaľ sme ďalej pokračovali rovnakým smerom pomaly stúpajúc. S piatou siahou sme prešli cez cestu vedúcu zo Španej Doliny na lúky nachádzajúce sa v tomto okruhu, ktoré sa nazývajú Na Prednú. Odtiaľ sme postupovali ďalej cez lúky bohaté na ovocie a umiestnili sme hraničnú kopu.

84.

Odtiaľ sme ďalej pomaly stúpali po vyššie menovaných lúkach a umiestnili sme kopu.

85.

Odtiaľ sme pokračovali ďalej rovnakým smerom na západ, a stúpajúc po horskom hrebeni, sme došli na lokalitu nazývanú Na Prednú, na ktorej sme dali navštíť kopu.

Po jej umiestnení sa už deň chýlil k večeru, a tak sme od ďalšej práce upustili a odišli sme si odpočinúť.

Nasledujúceho dňa, t. j.:

1. septembra, sme sa zhromaždili pri kope, ktorá bola v predošlý deň umiestnená ako posledná:

86.

Držiac sa toho istého smeru na západ, sme stúpali po horskom hrebeni pomedzi lúky zvané Nad Prednú a umiestnili sme hraničnú kopu.

87.

Od nej sme ďalej stúpali po horskom hrebeni pomedzi vyššie menované lúky, ktoré zo všetkých strán uzatvárali lesy, a umiestnili sme hraničnú kopu.

88.

Mieriac pomedzi tie isté lúky na horský hrebeň, sme umiestnili kopu.

89.

Držiac sa ďalej rovnakého smeru na západnú stranu, sme sledovali horský hrebeň, až sme sa dostali na najvyšší bod vrchu zvaného Jelenská skala, na ktorom sme dali navštíť hraničnú kopu.

90.

Od tejto kopy sme sa obrátili na juh, a postupujúc po vrchole spomínaného do výšky čnejúceho skalného brala zvaného Jelenská skala, ktorého ľavá strana sa mierne zvažuje, kým pravú vidno súvislo strmo klesat' do doliny, sme umiestnili kopu.

91.

Odtiaľ sme sa vydali smerom na juhovýchod, zostupujúc cez strmé úbočie z tohto skalného brala a na balvane čnejúcom po pravej strane, sme dali vytesat' mestský znak. Od dvanástej siahy sme už kráčali po rovnejšom úseku a tu sme dali navštíť kopu.

92.

Od nej sme zostupovali po strmom horskom hrebeni na juh a prešli sme pri skalnom brale nachádzajúcom sa po pravej strane so zrázom do dolín. Tu sme umiestnili hraničnú kopu.

93.

Naďalej zachovávajúc rovnaký smer, sme zostupovali po úzkom horskom hrebeni. A keď sme sa dostali na ňom k prirodzenej vyvýšenine, umiestnili sme hraničnú kopu.

94.

Ab hinc eadem porro servata directione per iugum montis usque decimam orgiam plano situ incedentes, descendimus ab hinc per saxosum et praeceps latus, ubi post 17° 3' in saxo infra ipsum lineae ductum prominenti insigne civitatis exsculpi curavimus, praecipiti hoc loco superato usque quadragessimam quintam orgiam leniter descendimus, dein vero ascendendo processimus inter saxa mox a dextris, mox a sinistris in altum eminentia cumulumque metalem posuimus.

95.

Retenta porro eadem versus austrum directione a dextris prominentia saxa, a sinistris assurgentem clivum adsita habendo per angustam valliculam descendentes posuimus cumulum.

96.

Austro orientem versus ab hinc per dictam valliculam descendendo posuimus cumulum.

97.

Continuata porro eadem directione inter saxa a dextro et sinistro latere prominentia processimus per dictam valliculam, qua post decem orgias ad dextram recedente ultro progredientes posuimus cumulum.

98.

Illinc austrum versus deflectendo adsitum habuimus a sinistra parte ab orgia quinta usque vigesimam quintam saxosum collem, in cuius ad ipsam lineam in decima quarta orgia prominente saxo insigne civitatis exsculpi, ultro vero progrediendo cumulum erigi curavimus.

99.

Unde versus austro orientem flexu facto per angustum saxosum iugum a sinistra parte praeruptum ascendendo pervenientes ad apicem clivi cumulum metalem erigi curavimus.

100.

Austrum versus ab hinc declinando per praeceps montis iugum usque trigesimam quintam orgiam descendimus, ab hinc planiori situ incedentibus remonstratus est in quadragesima orgia concursus terrenorum Prjechodensis et Szelezenzis a sinistra parte, quem concursum facto ibi cumulo signari, dein vero pertingendo ad plagam na Polyanu pred Ielenszkou Szkalou nominatam cumulum metalem erigi curavimus.

101.

A quo situ plano per viam versus Vallem Dominorum ducentem partim eundo, partim eam transeundo cumulum metalem in dextro eius latere posuimus.

102.

Porro ab hinc procedentes memorata via a sinistra parte decurrente posuimus cumulum metalem.

103.

Plano ab hinc situ per localitatem Grunik nad Richtarovou nominatam procedentes transgressimus viam ad Vallem Dominorum ducentem cumulumque metalem posuimus.

104.

Illinc per iugum montis multo fatiscente fusco rubri coloris lapide constratum ascendendo posuimus cumulum metalem.

105.

Ultro ab hinc per iugum eiusdem montis Grunik nad Richtarovou nominati ascendendo posuimus cumulum.

106.

Unde ascensu porro continuato pervenimus ad cacumen montis Grun nad Richtarovou nominati, in quo cumulum metalem erigi curavimus.

94.

Odtiaľ naďalej zachovávajúc ten istý smer, sme kráčali rovinatým úsekom horského hrebeňa až po desiatu siahu. Odtiaľ sme zostupovali po skalnatom a strmom úbočí, kde po 17 siahach a 3 stopách sme dali vytesať mestský znak na balvan vyčnievajúci priamo z hraničnej línie. Po tom, čo sme prešli cez tento strmý úsek, sme až po štyridsiatu piatu siahu pomaly zostupovali, potom sme však stúpajúc postupovali pomedzi skalné bralá týčiace sa do výšky raz po pravej, raz po ľavej strane. Tu sme umiestnili hraničnú kopu.

95.

Držiac sa aj naďalej toho istého smeru na juh, sme zostupovali úzkou dolinkou, pričom po pravej strane sa týčili skalné bralá a po ľavej sa dvíhal svah. Tu sme umiestnili kopu.

96.

Odtiaľ sme zostupovali zmienenu dolinkou na juhovýchod a umiestnili sme kopu.

97.

Pokračujúc ďalej rovnakým smerom, sme postupovali medzi bralami napravo a úbočím naľavo zmienenu dolinkou, ktorá po desiatich siahach ustúpila doprava. My sme postupovali ďalej vpred a umiestnili sme kopu.

98.

Odtiaľ sme sa obrátili na juh. Od piatej až po dvadsiatu piatu siahu sme mali hneď po ľavej strane skalnatý svah. Na jeho bralo vyčnievajúce na štrnástej siahe až po samú hraničnú čiaru sme dali vytesať mestský znak, a postupujúc ďalej, sme dali navštíť aj kopu.

99.

Odtiaľ sme po odklonení sa na juhovýchod stúpali po úzkom skalnatom hrebene so strmým zrázom po ľavej strane, až sme sa dostali na vrchol svahu, kde sme dali navštíť hraničnú kopu.

100.

Obrátili sme sa odtiaľ na juh a po strmom horskom hrebene sme až po tridsiatu piatu siahu zostupovali. Od nej sme potom kráčali po rovinatom úseku. Na štyridsiatej siahe nám bolo ukázané miesto súbehu chotárov Priechodu a Seliec po ľavej strane. Toto miesto súbehu chotárov sme dali označiť kopou, ktorú sme tu urobili. Potom sme sa dostali na lokalitu zvanú Na Poľanu pred Jelenskou skalou, kde sme dali navštíť hraničnú kopu.

101.

Od nej sme postupovali rovinatým úsekom, pričom sme čiastočne išli, čiastočne križovali cestu vedúcu do Španej Doliny. Po jej pravej strane sme umiestnili hraničnú kopu.

102.

Odtiaľ sme ďalej napreďovali so spomínanou cestou bežiacou po ľavej strane a umiestnili sme hraničnú kopu.

103.

Postupujúc rovinatým úsekom cez miesto zvané Grúnik nad Richtárovou, sme prešli cez cestu vedúcu do Španej Doliny a umiestnili sme hraničnú kopu.

104.

Z toho miesta sme značne vyčerpávajúco stúpali po horskom hrebene pokrytom kameňom tmavočervenej farby a umiestnili sme hraničnú kopu.

105.

Odtiaľ sme stúpali ďalej po hrebene tej istej hory zvanej Grúnik nad Richtárovou a umiestnili sme kopu.

106.

Odtiaľ sme pokračovali ďalej v stúpaní, až sme došli na vrchol hory zvanej Grúň nad Richtárovou, na ktorom sme dali navštíť hraničnú kopu.

107.

A quo occidentem versus deflectendo per iugum montis descendentes posuimus cumulum.

108.

Unde porro occidentem versus tendendo leniter descendentes transgressi sumus ab orgia sexagesima secunda usque sexagesimam quintam viam hac ducentem, qua relicta versus montem Schibeničny Grun ascendendo in pede eius cumulum metalem, cui lapis insigni civitatis notatu[s] infossus est, erigi curavimus.

109.

Ab hinc porro montem supra nominatum per abietinam sylvam ascendendo posuimus cumulum.

110.

Ultero ab hinc versus montem Schibeničny Grun ascendendo posuimus cumulum metalem.

111.

Aquiloccidentem versus ab hinc deflectentes ascensu porro continuato pertigimus ad verticem montis Šibeničny Grun, in quo cumulum metalem erigi curavimus.

112.

De vertice montis huius flexu versus austro occidentem facto per iugum descendentes posuimus cumulum.

113.

Hinc porro de supra memorato monte usque viam ad Vallem Dominorum ducentem, quam cum orgia trigesima quinta transgressi sumus descendendo, inde vero ascendendo cum orgia trigesima nona a dextra sitam crucem praetereundo ac plagam Na Horny Šturec nominatam relinquendo posuimus cumulum metalem.

114.

Versus austro orientem ab hinc deflectendo leni per iugum montis ascensu facto posuimus cumulum.

115.

Unde porro austro orientem versus per plagam Nad Dolnim Šturcom usque vigesimam orgiam descendendo, post vero ascendendo posuimus cumulum metalem.

116.

Illinc austro occidentem versus deflectendo plano fere et vix ad sensum declinante situ incedentes cumulum metalem erigi curavimus.

117.

Austrum versus ab hinc directione sumpta leniter usque vigesimam octavam orgiam descendo, post vero per plagam Obernaurova nominatam ascendendo attigimus iugi clivum, ubi cumulum metalem erigi curavimus.

118.

Unde leniter descendendo pervenimus ad saxum e terra prominens, cui insigne civitatis insculpi idemque cumulo metalli contegi curavimus.

119.

Hinc inter prata ab utrinque sita usque quinquagesimam orgiam descendendo, post vero versus plagam Na Obernaurovu nominatam ascendendo posuimus cumulum metalem.

120.

Leniter ab hinc usque vigesimam quintam orgiam, ubi viam ex peripheria hac versus Vallem Dominorum ducentem transgressi sumus, descendendo, post vero per angustum iugum ascendendo posuimus cumulum metalem.

121.

Per quod angustum montis iugum ultro leniter ascendendo posuimus cumulum metalem.

107.

Od nej sme sa otočili na západ, a zostupujúc po horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

108.

Odtiaľ sme mierili naďalej na západ a pomaly zostupujúc sme od šesťdesiatej druhej až po šesťdesiatu piatu siahu prešli cez cestu, ktorá tadiaľto viedla. Keď sme ju opustili, začali sme stúpať na horu Šibeničný grúň. Na jej úpätí sme dali navršíť hraničnú kopu, do ktorej sme zakopali kameň označený mestským znakom.

109.

Odtiaľ sme ďalej cez jedľový les stúpali na vyššie menovanú horu a umiestnili sme kopu.

110.

Odtiaľ sme, ďalej stúpajúc na horu Šibeničný grúň, umiestnili hraničnú kopu.

111.

Odtiaľ sme sa otočili na severozápad, a pokračujúc ďalej vo výstupe, sme dosiahli vrchol hory Šibeničný grúň. Tu sme dali navršíť hraničnú kopu.

112.

Z vrcholu tejto hory sme po otočke na juhozápad zostupovali a umiestnili sme kopu.

113.

Odtiaľ sme ďalej zostupovali zo spomínanej hory až po cestu vedúcu do Španej Doliny, cez ktorú sme pri tridsiatej piatej siahe prešli. Odtiaľ sme však začali stúpať a s tridsiatou deviatou siahou sme prešli okolo kríža nachádzajúceho sa po pravej strane. Po opustení lokality zvanej Na Horný Šturec sme umiestnili hraničnú kopu.

114.

Odtiaľ sme sa obrátili na juhovýchod a po miernom výstupe po horskom hrebeni sme umiestnili kopu.

115.

Odtiaľ sme ďalej postupovali na juhovýchod smerom k lokalite Nad Dolným Šturcom, až po dvadsiatu siahu zostupujúc, potom však stúpajúc, a umiestnili sme hraničnú kopu.

116.

Od tohto miesta sme sa otočili na juhozápad, a kráčajúc po rovinatom úseku, ktorý sa sotva postrehnuteľne zvažoval, sme dali navršíť hraničnú kopu.

117.

Odtiaľ sme sa pustili smerom na juh, pomaly zostupujúc až po dvadsiatu ôsmu siahu, potom sme sa však, stúpajúc cez lokalitu zvanú Obernaurova, dostali na vyvýšeninu na hrebeni, kde sme dali navršíť hraničnú kopu.

118.

Odtiaľ pomaly zostupujúc, sme prišli k balvanu čnejúcemu zo zeme, na ktorý sme dali vytesať mestský znak a potom sme ho zakryli hraničnou kopou.

119.

Odtiaľ sme až po päťdesiatu siahu zostupovali pomedzi lúky nachádzajúce sa po oboch stranách, potom však začali stúpať na lokalitu zvanú Na Obernaurovu a umiestnili sme hraničnú kopu.

120.

Odtiaľto sme pomaly zostupovali až po dvadsiatu piatu siahu, kde sme prekročili cestu vedúcu z tohto okolia do Španej Doliny. Potom sme začali po úzkom hrebeni stúpať a umiestnili sme hraničnú kopu.

121.

Po tomto úzkom horskom hrebeni sme ďalej pomaly stúpali a umiestnili sme hraničnú kopu.

122.

Per idem iugum plano situ incedentes posuimus cumulum.

123.

Prospectu hinc a dextris versus Vallem Dominorum patente, ascendendo per iugum montis posuimus cumulum.

124.

Ab hinc porro ascendendo ad clivum iugi pervenientes cumulum metalem posuimus.

125.

De clivo hoc per iugum descendentes austrum versus tendendo posuimus in plaga Na Šach-tičku nominata cumulum metalem.

126.

Eadem directione per iugum montis descendentes posuimus cumulum metalem.

127.

Descensu porro ab hinc continuato posuimus cumulum.

128.

Plano ab hinc situ incedentes adsitam habuimus a dextris viam ex Valle Dominorum ad sylvas ducentem, quam cum orgia decima transgressi in dextro eius latere cumulum metalem posuimus.

129.

Unde austro occidentem versus flexu facto plano situ incedentes pos[t] 1° 3' in prominente a dextris saxo insigne civitatis exsculpi, confecto vero ductu cumulum metalem erigi curavimus.

130.

A quo austro orientem versus deflectendo plano situ lapidoso solo intra prostantia saxa incedentes pervenimus ad saxum e terra prominens, quod inciso ei civitatis scuto notari et cumulo metali operiri curavimus.

131.

Eadem directione ab hinc leniter descendendo cumulum metalem poni curavimus.

132.

Austrum versus ab hinc declinatione facta per lene admodum declive progredientes pervenimus ad locum, a quo mons Djel nominatus assurgere incipit, ubi cumulum metalem, in cuius vicinio antiquitus erecta crux sita est, poni curavimus.

133.

Unde orientem versus flexu facto per pascua leniter descendendo posuimus cumulum.

134.

Descensu porro ab hinc versus vallem Nemcsjanszka Dolina nominatam facto posuimus cumulum.

Quo erecto ad vesperam properante die ab ulteriori operatione cessantes nocte quieti concessa, insequente dein die utpote:

2^a Septembris penes cumulum priori die ultimo erectum consistentes.

135.

Orientem versus continuata directione per superius attactam vallem Nemcsjanska Dolina nominatam descendendo posuimus cumulum metalem.

136.

Ab hinc ultro per eandem vallem descendendo posuimus cumulum metalem.

137.

Descensu per vallem hactenus siccam continuato observavimus post trigesimam quintam orgiam prima scaturientis aquae vestigia, a quibus ultro descendendo posuimus cumulum.

122.

Kráčajúc rovinatým úsekom po tom istom hrebeni, sme umiestnili kopu.

123.

Odtiaľ sa nám po pravej strane otvoril výhľad na Španiu Dolinu. Stúpajúc po horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

124.

Odtiaľ sme ďalej stúpajúc došli na vyvýšené miesto na hrebeni, kde sme umiestnili hraničnú kopu.

125.

Z tohto návršia sme zostupovali hrebeňom smerom na juh a v lokalite zvanej Na Šachtičku sme umiestnili hraničnú kopu.

126.

Zostupujúc rovnakým smerom po horskom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

127.

Pokračujúc odtiaľ v ďalšom zostupe, sme umiestnili kopu.

128.

Odtiaľ sme kráčali po rovinatom úseku, pričom naľavo od nás viedla cesta zo Španej Doliny smerujúca do lesov. S desiatou siahou sme cez ňu prešli a napravo od nej sme umiestnili hraničnú kopu.

129.

Odtiaľ sme po otočke na juhozápad kráčali po rovinatom úseku a po 1 siahe a 3 stopách sme dali vytesať mestský znak na balvan trčiaci zo zeme. Na konci úseku sme dali navštíť hraničnú kopu.

130.

Od nej sme sa odklonili na juhovýchod, a kráčajúc po výlučne kamenistom rovinatom úseku pomedzi týčiace sa skalné bralá, sme došli k balvanu čnejúcemu zo zeme, ktorý sme dali označiť mestským erbom a zapracovať do hraničnej kopy.

131.

Pomaly zostupujúc odtiaľ rovnakým smerom, sme dali umiestniť hraničnú kopu.

132.

Odtiaľ sme sa odklonili na juh, a postupujúc po iba mierne sa zvažujúcom svahu, sme došli na miesto, odkiaľ sa začína dvíhať vrch zvaný Diel. Tu sme dali umiestniť hraničnú kopu. V jej susedstve sa nachádza kríž postavený v dávnych časoch.

133.

Odtiaľ sme sa otočili na východ, a pomaly zostupujúc pomedzi pastviny, sme umiestnili kopu.

134.

Po ďalšom zostupe odtiaľ do doliny zvanej Nemčianska dolina sme umiestnili kopu.

Po jej vztýčení sa už deň rýchlo chýlil k večeru, preto sme upustili od ďalšej práce a nechali priestor na nočný odpočinok. Potom nasledujúceho dňa, t. j.

2. septembra, sme sa zhromaždili pri kope, ktorá bola predošlého dňa vztýčená ako posledná.

135.

Pokračujúc v smere na východ, sme zostupovali cez vyššie zmienenú dolinu, zvanú Nemčianska dolina, a umiestnili sme hraničnú kopu.

136.

Odtiaľto sme ďalej zostupovali tou istou dolinou a umiestnili sme hraničnú kopu.

137.

Pokračujúc v zostupe dolinou, ktorá bola doteraz suchá, sme po tridsiatej piatej siahe objavili prvé stopy po prameňoch. Ďalej zostupujúc od nich, sme umiestnili kopu.

138.

Eadem porro versus cardinalem mundi plagam scilicet orientem versus directione servata per vallem, per quam iam scaturiens aqua defluit, descendendo posuimus cumulum.

139.

Per ductum vallis ultro descendentes aquis scaturientibus iam in rivulum collectis mox a sinistra, mox a dextra lineae parte defluentibus transivimus cum octuagesima orgia e regione ostii vallis a sinistra se expandentis, cuius scaturiens aqua ad principalem metalem vallem, per quam descendimus, influit, unde ultro progrediendo pervenimus ad lapidem superficie sua non multum e terra prominentem, quem scuto civitatis signari, dein vero cumulo metali ultimo hac in valle posito contegi curavimus.

Ab hinc per vallem descendendo nullos amplius cumulos poni curavimus, cum ipse per eam decurrens rivus continuum limitem inter terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis et I. regii cameraleis dominii Zolyo-Lypcse formet, directiones tamen ex longitudes linearum mensurarum prout hactenus factum est, annotatas exhibemus eo suapte iam intellecto sub numeris serialibus non cumulos metales sed puncta geometrica apposita esse.

Ductum adeoque vallis et per eam metalis rivuli defluxum secuturi constitimus penes ultim[um] in sinistra rivi ripa erectum cumulum.

140.

Unde austro orientem versus declinantes cum orgia 6ta rivum transeundo in dextra eius ripa per prata iuxta defluxum descendimus rivumque vicissim cum 173^{ia} orgia transeundo cessantibus cum 210^{is} ab ultimo cumulo huc ad usque protensis in dextra rivi ripa versus montem Djel assurgente pratis et inchoante sylva substitimus in via, per quam foenum ex pratis his devehi solet in sinistra rivi parte sita.

141.

Illinc austrum versus declinantes processimus per viam in sinistra metalis rivi ripa.

142.

Ab hinc porro per ipsum rivi defluxum secuti sumus.

143.

Rivo a sinistris decurrente transivimus a sexta usque decimam orgiam a dextra ad sinistram eius ripam, a qua rursus post 31 orgiam a dextram evasimus.

144.

Per angustam vallem a sinistris metali rivo defluente processimus.

145.

Unde traiecto cum orgia quinta rivo venimus ad sinistram eius ripam, ubi viae ex sylvis ad possessionem Nemtze ducentis secuti sumus.

146.

Ab hinc porro per eandem viam procedendo decurrentem a dextris rivum vicinum habuimus.

147.

Hinc cum orgia vigesima traiecto in dextra eius ripa processimus rivo a sinistris cursum suum tenente.

148.

Porro quoque metali rivo a sinistris decurrente per eius dextram ripam processimus in antiqua via.

149.

Ultro ab hinc per vallem descendendo rivum metalem a sinistris defluentem vicinum habuimus, cum fine ductus autem ab eius dextra ad sinistram ripam transeundo cumulum metalem poni curavimus.

138.

Zostupujúc dolinou, ktorou už tiekol pramienok vody, naďalej smerom na hlavnú svetovú stranu, t. j. na východ, sme umiestnili kopy.

139.

Ďalej sme zostupovali úsekem doliny, pričom sme prechádzali cez pramene, ktoré pritekali raz z ľavej, inokedy z pravej strany a už sa spojili do potôčika. S osemdesiatou siahou priteká do hlavnej hraničnej doliny, ktorou sme zostupovali bystrina, a to od ústia doliny otvárajúcej sa naľavo. Odtiaľ sme postupovali ďalej, až sme sa dostali ku kameňu, ktorý svojou hornou časťou trochu vytrčal zo zeme. Dali sme ho označiť mestským erbom a potom prikryť hraničnou kopou – poslednou, ktorá bola umiestnená v tejto doline.

Pri zostupe odtiaľ sme už žiadne ďalšie kopy nedali umiestniť, pretože samotný potok, ktorý tečie dolinou, vytvára súvislú hranicu medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a slávneho Lupčianskeho kráľovsko-komorského panstva. Napriek tomu sme vyznačili smerové úseky tak ako doteraz na základe dĺžky vymeraných hraničných čiar s pokračujúcim číslovaním, ktoré sa už nepridávalo vo význame hraničných kôp, ale geometrických bodov.

Preto sme sa pred ďalším postupom dolinou a sledovaním toku hraničného potoka, ktorý ňou preteká, zhromaždili pri naposledy vztýčenej kope na ľavom brehu potoka.

140.

Odtiaľ sme sa odklonili na juhovýchod a so 6. siahou sme prešli cez potok na jeho pravú stranu, kde sme zostupovali lúkou pri ňom. So 173. siahou sme znovu prešli cez potok. Keď sa s 210. siahou začínal les a skončili lúky, ktoré sa na pravom brehu potoka dvíhali smerom na vrch Diel a siahali až sem, zastavili sme sa na ceste nachádzajúcej sa na ľavej strane potoka, ktorou sa zvykne zväzať seno z týchto lúk.

141.

Odtiaľto sme sa odklonili na juh a postupovali cestou na ľavom brehu hraničného potoka.

142.

Odtiaľto sme ďalej išli po samotnom toku potoka.

143.

Majúc tok potoka po ľavej strane, sme medzi šiestou a desiatou siahou prešli z pravého na jeho ľavý breh, z ktorého sme po 31. siahe vyšli opäť na pravý breh.

144.

Postupovali sme úzkou dolinou, majúc tok hraničného potoka po ľavej strane.

145.

Odtiaľ sme sa po prechode cez potok dostali na jeho ľavý breh, kde sme sa vydali cestou vedúcou z lesov do dediny Nemce.

146.

Odtiaľ sme ďalej postupovali tou istou cestou, pričom potok sme mali po pravej strane.

147.

Od tohto bodu sme s dvadsiatou siahou prešli na jeho pravý breh a napredovali sme, držiac sa toku potoka naľavo od nás.

148.

Išli sme ďalej vpred po starej ceste stále po pravom brehu potoka, majúc jeho tok po ľavej strane.

149.

Odtiaľ sme ďalej zostupovali dolinou, majúc tok hraničného potoka hneď po ľavej strane. Na konci úseku sme však prešli z jeho pravého brehu na ľavý a dali sme umiestniť hraničnú kopy.

150.

A cumulo hoc austrum versus porro tendendo descendimus in sinistra rivi ripa, ubi post 127° 3' in prominente a sinistris saxo scutum civitatis exsculpi curavimus, traiecto dein cum orgia 160^a rivo in dextra eius ripa per vallem descendendo cum fine ductus pascuum adtigimus.

151.

Unde in dextra rivi ripa progrediendo transivimus cum orgia 100^a ad sinistram eius ripam.

152.

Rivo a dextris defluente processimus.

153.

Ab hinc ultro rivo a dextra decurrente transivimus cum orgia quinqu[a]gesima quinta ex eius sinistra ad dextram ripam, quam vicissim cum orgia septuagesima ad sinistram transeundo deseruimus, unde rursus cum centesima decima octavo orgia rivo superato in eius dextra ripa constitimus.

154.

Hinc defluentem a sinistris rivum cum vigesima secunda orgia traiciendo, in eius sinistra ripa processimus usque, dum cum 129^a orgia ad oppositam dextram transivissemus, de qua rursus cum orgia centesimo octuagesima secunda ad sinistram transivimus.

155.

Defluente hinc a dextris metali rivo in sinistra eius ripa progredientes transivimus pone scaturiginem a sinistra orientem et ad rivum defluentem.

156.

Inde porro per vallem descendentes rivum a dextra vicinum habuimus.

157.

Ab hinc per antiquam viam descendendo rivum metalem a dextri decurrentem adsitum habuimus.

158.

Ab inde ultro per vallem in antiqua lapidosa via progredientes metali rivo ubique a dextris defluente pervenimus ad saxum maioris molis viae adiacens, quod scuto civitatis ei inciso notari curavimus.

159.

Unde porro ductum viae sequentibus metalis rivus a dextris defluens vicinus fuit.

160.

Ex angusta valle huc ad usque protensa ad patientiorem devenientes secuti sumus eandem viam rivo metali a dextris manente.

161.

Cum orgia tertia rivo metali traiecto ad eius dextram ripam pervenientes processimus inter rivum a sinistra defluentem, cui agri possessionis Szelletz adsiti sunt et hortus possessionis Nemtze a dextra inchoantes via ad eandem possessionem Nemtze ducente.

162.

Porro ab hinc inter hortos a dextris et metalem rivum a sinistris defluentem processimus.

163.

Ultro ab hinc penes hortos Nemetzkensium a dextris sitis rivo metali a sinistris defluente progressi sumus.

164.

Transeuntes ab hinc cum orgia quarta per rivum in sinistra eius ripa austro orientem versus processimus a dextris defluo rivo trans hunc via, post illam vero hortis Nemtzensium^r continuantibus.

^r V origináli bolo toponymum korigované pisárom z pôvodného: „Nemetzkensium“.

150.

Od tejto kopy sme naďalej smerovali na juh a zostupovali sme po ľavom brehu potoka, kde sme po 127 siahach a 3 stopách dali vytesať mestský erb na balvan čnejúci naľavo. So 160. siahou sme potom prešli cez potok na jeho pravý breh, a zostupujúc dolinou, sme sa na konci úseku dostali k pastvine.

151.

Odtiaľ sme napredovali po pravom brehu potoka, so 100. siahou sme však prešli na jeho ľavý breh.

152.

Postupovali sme s tokom potoka po pravej strane.

153.

Naďalej sme mali odtiaľ tok potoka po pravej strane. S osemdesiatou piatou siahou sme prešli z jeho ľavého brehu na pravý, ktorý sme pre zmenu so sedemdesiatou siahou prechodom na ľavý breh opustili. Po stodesiatich siahach odtiaľ sme znovu po prekročení potoka spočinuli na jeho pravom brehu.

154.

Po dvadsiatich dvoch siahach sme prekročili potok, ktorého tok sme mali dovtedy po ľavej strane. Potom sme postupovali po jeho ľavom brehu, až kým sme so 129. siahou neprešli na opačný pravý breh, z ktorého sme sa so stoosemdesiatou druhou siahou znovu vrátili na ľavý breh.

155.

Odtiaľ sme postupovali po ľavom brehu hraničného potoka, majúc jeho tok po pravej strane. Prešli sme poza prameň vyvierajúci naľavo a pritekajúci do potoka.

156.

Odtiaľ sme ďalej zostupovali dolinou, majúc potok po pravej strane.

157.

Odtiaľ sme zostupovali starou cestou a tok hraničného potoka sme mali napravo od nás.

158.

Odtiaľ sme ďalej postupovali dolinou po starej kamenistej ceste, pričom tok hraničného potoka sme mali všade po pravej strane. Nakoniec sme došli k rozsiahlejšiemu skalnému bralu nachádzajúcemu sa pri ceste, ktoré sme dali označiť tým, že sme naň vytesali mestský erb.

159.

Odtiaľ sme sa ďalej držali úseku cesty, pričom tok hraničného potoka bol hneď napravo od nás.

160.

Z doposiaľ úzkej doliny sme sa dostali do otvorenejšej, sledujúc stále tú istú cestu, pričom hraničný potok ostal po pravej strane.

161.

S tret'ou siahou sme prešli cez hraničný potok a dostali sme sa na jeho pravý breh, kde sme postupovali cestou vedúcou do dediny Nemce medzi tokom potoka po ľavej strane, za ktorým ležali polia dediny Selce, a začínajúcimi záhradami už spomenutej dediny Nemce po pravej strane.

162.

Postupovali sme odtiaľ ďalej medzi záhradami napravo a tokom hraničného potoka naľavo.

163.

Odtiaľ sme napredovali ďalej popri záhradách obyvateľov Nemiec ležiacich napravo a tokom hraničného potoka naľavo.

164.

So štvrtou siahou odtiaľ sme prešli cez potok na jeho ľavý breh a išli sme na juhovýchod s tokom potoka po pravej strane, poza ktorý vedie cesta a za ňou pokračujú záhrady obyvateľov Nemiec.

165.

Eadem austro orientem versus continuata directione procedentes transivimus cum orgia centesima sexagesima tertia per scaturiginem a sinistris et ad metalem rivum defluentem aquam, ultroque per Szelleczensia prata a sinistris expansa a dextris rivo, prout in adnexa metali mappa exhibetur.

166.

Unde per memorata prata directione priori ultro progressi sumus rivo limitem constituyente, a dextris intra prata Szelleczensium et hortos Nemtzensium defluente.

167.

Ab hinc austrum versus declinando vallis ductum secuti per prata Szelleczensium processimus metali rivo a dextris prout in mappa exhibetur cursum tenente.

Quo ductu mensurato inclinante ad vesperam die ab ulteriori operatione cessantes instante die Solis domos concessimus.

Insequente dein die Lunae utpote:

4ta Septembris ad faciem loci comparentes substitimus in puncto die 2^a septembris ultimo factum ductum terminante.

168.

A quo austrum per prata terreni Selczensis porro progredientes metalem rivum a dextris, prout id adnexa mappa ostendit, defluentem vicinum habuimus.

169.

A puncto hoc in ipsa metalis rivi ripa defixo porro per eadem prata in sinistra ripa descendimus ipso rivo a dextra cursum suum tenente.

170.

Unde trajecto cum orgia tertia rivo in dextra eius ripa per prata rivo ipso a sinistra defluente processimus.

171.

Ab hinc procedendo cum orgia quadragesima per metalem rivum a sinistra a[d] dextram flexum formantem transeundo devenimus ad agrum Nemtzensem trans rivum situm. Ubi quoad agrum trans metalem rivum situm reservata ab utraque collimitaneorum partium ratione privilegialis limitis agendi sua via facultate secundum praevigentem usum processimus.

172.^s

Per agrum Nemtzensem Szelczensi agro ad unam orgiam a sinistra distante, rivo vero post agrum Nemtzensem a dextra defluente.

173.

Per eundem agrum ultro progredientes post decimam orgiam in 4 orgiis a sinistris inchoat ager Szelczensis, cum fine ductus vero est in ipso puncto.

174.

Unde orientem versus deflectendo processimus intra agrum Nemtzensem a dextris et pratum Szelczense a sinistris situm.

175.

Austrum versus ab hinc declinando a dextris Nemtzense, a sinistris Sz[e]lczense terrenum contiguum habentes cum fine ductus ad rivum pervenimus.

^s V origináli je chybné uvedené číslo 173.

165.

Pokračovali sme tým istým smerom na juhovýchod. So stošesťdesiatou tret'ou siahou sme prešli cez pramienok pritekajúci z ľavej strany do hraničného potoka a ďalej cez selčianske lúky rozkladajúce sa po ľavej strane s potokom napravo, ako to ukazuje priložená chotárna mapa.

166.

Odtiaľ sme postupovali dovtedajším smerom ďalej cez spomínané lúky popri potoku tvoriacom hranicu, ktorý tiekol po pravej strane medzi selčianskymi lúkami a záhradami obyvateľov Nemiec.

167.

Odtiaľ sme sa odklonili na juh, sledujúc úsek doliny, a postupovali sme po selčianskych lúkach, pričom sme sa držali smerovania hraničného potoka po pravej strane, ako to ukazuje mapa.

Po vymeraní tohto úseku sa už deň nakláňal k večeru, a tak sme od ďalšej práce upustili. Keďže nasledujúci deň bola nedeľa, odišli sme domov.

Potom nasledujúci pondelok, t. j.:

4. septembra, sme sa vychystali na tvár miesta a postavili sme sa na bod, kde sme dňa 2. septembra naposledy ukončili vymeriavanie úseku.

168.

Od neho sme postupovali ďalej cez lúky selčianskeho chotára, pričom tok hraničného potoka sme mali hneď po pravej strane tak, ako to ukazuje priložená mapa.

169.

Od tohto bodu ukotveného na samom brehu hraničného potoka sme ďalej zostupovali po tej istej lúke na ľavom brehu, pričom potok po pravej strane si držal svoj smer.

170.

S tret'ou siahou odtiaľ sme prešli cez potok na jeho pravý breh a postupovali sme s tokom potoka po ľavej strane.

171.

So štyridsiatou siahou odtiaľ sme prešli cez ohyb hraničného potoka z ľavého brehu na pravý, pričom sme sa dostali na nemčianske pole ležiace za potokom. Keďže v zmysle výsadnej hranice si obe susediace strany vyhradzovali nárok vlastnou cestou narábať s poľom nachádzajúcim sa za potokom, postupovali sme tam podľa prevládajúceho zvyku:

172.

nemčianskym poľom, pričom naľavo vo vzdialenosti do jednej siahy bolo selčianske pole a napravo za nemčianskym poľom zas tiekol potok.

173.

Išli sme ďalej tým istým poľom. Po desiatej siahe sa vo vzdialenosti 4 siah vľavo začína selčianske pole, ktoré sa však na konci úseku už dotýka samotného bodu.

174.

Odtiaľ sme sa obrátili na východ a postupovali sme medzi nemčianskym poľom napravo a selčianskou lúkou nachádzajúcou sa naľavo.

175.

Odtiaľ sme sa odklonili na juh, a majúc stále nemčiansky chotár napravo a selčiansky chotár naľavo, sme s koncom úseku došli k potoku.

176.

Orientem versus ab hinc deflectentes rivum hic a dextris deflectentem cum orgia vigesima quarta transeundo pervenimus ad cauleta et canabeta possessionis Kinczelova terreno Szelczensi trans rivum, ad quem a terreno Szelczensi alter decurrens hinc influit a sinistris manente.

177.

A puncto hoc in confluxu rivorum ex Nemtzensi et Szelczensi vallibus defluentium sito austrum versus declinando processimus in dextra rivi ripa terreno Szelczensi a sinistris trans rivum usque finem ductus, ubi cum Szenitzensi concurrit protenso, ubi terreno Szelczensi adeoque conterminio I. regii cameralis domini Zolyo-Lypcse cum terreno liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis cessante ab ulteriori operatione supersedimus.

Insequenti dein die utpote:

5^a septembris sequentem intra terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis et terrenum possessionis Szenitze iuri terrestri spectabilis ac generosi domini Antonii de Radvan subjectum peregrimus metalem reambulationem praesentibus ex parte civitatis iis, qui die 29ª Augusti praenotati sunt.

Ex parte vero terreni possessionis Szenitze – spectabili ac generoso domino Antonio de Radvan, qua territorii huius proprietario.

Ex colonis autem: Mathia Vígasz, Ioanne Bjelik, Andrea Polgár, Ioanne Sztik et Andrea Simo.

Et quidem:

Consistendo in puncto ultimum priori die mensuratum ductum terminante e regione septimentorum trans rivum a sinistris terrenum Szeniczense a Szelczensi separantibus sito:

178.

Processimus in metalist^t rivi dextra ripa directione austrum versus tendente, rivo ipso terrenum possessionis Szenitze a terreno civitatis separante, a sinistris prout in metalli mappa expositum est defluente.

179.

Unde^u austro occidentem versus deflectendo per ipsum rivum a trigesima orgia usque quadagesimam sextam orgiam transeuntes processimus rursus ut prius in dextra eius ripa pone cataractam molarem et cum orgia nonagesima molarem canalem aquam ad molam possessionis Kinczelowa derivantem superando intra illum a dextris et metalem rivum a sinistris decurrentem substitimus.

180.

Ab hinc per flexum gyrosus rivi transivimus.

181.

Inde in rivi dextra ripa molari canali a dextris, metalli rivo a sinistris cursum tenentibus ultro descendimus.

182.

Illinc porro metalli rivo a sinistris decurrente processimus.

183.

Ab inde porro austrum versus in dextra ripa incedentes vicinum a sinistris habuimus rivum.

184.

Unde occidentem versus flexu facto eandem rivus ipse sequitur directionem.

^t V origináli korigované písárom z: „metatis“.

^u V origináli korigované písárom z „Ultro de“.

176.

Odtiaľto sme sa obrátili na východ a s dvadsiatou štvrtou siahou sme prešli cez potok, ktorý sa tu odkláňa napravo. Dostali sme sa tam ku kapustnískam a konopiskám dediny Kynceľová, so selčianskym chotárom ostávajúcím naľavo za potokom, do ktorého tu od selčianskeho chotára priteká iný potok.

177.

Od tohto bodu nachádzajúceho sa na sútoku potokov pritekajúcich z Nemčianskej a Selčianskej doliny sme sa odklonili na juh a postupovali sme po pravom brehu potoka so selčianskym chotárom naľavo za potokom až po koniec úseku, kde sa tento zbieha s výbežkom senického chotára. Vzhľadom na to, že sa tu končí selčiansky chotár, a tým pádom aj spoločná hranica slávneho Lupčianskeho kráľovsko-komorského panstva s chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica, od ďalšej práce sme upustili.

Potom nasledujúceho dňa, t. j.:

5. septembra, sme vykonali nasledujúcu obchôdzku hraníc medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a chotárom dediny Senica podľa pozemkového práva podriadeným vznešenému a urodzenému pánovi Antonovi Radvanskému zo strany mesta za účasti tých, ktorí boli už uvedení 29. augusta.

Zo strany chotára dediny Senica – urodzený a vznešený pán Anton Radvanský ako vlastník tohto chotára.

Z obyvateľov dediny: Matej Vigaš, Ján Bielik, Andrej Polgár, Ján Styk a Andrej Šimo.

A teda:

Postavili sme sa na bod ukončujúci úsek, ktorý bol predchádzajúci deň vymeraný ako posledný v oblasti záhrad naľavo za potokom oddeľujúcim senický chotár od selčianskeho:

178.

Postupovali sme po pravom brehu hraničného potoka, smerujúc na juh, pričom je to sám potok, ktorý oddeľuje chotár dediny Senica od chotára mesta a tok má naľavo od hranice, ako je to vyznačené v mape hraníc chotára.

179.

Odtiaľ sme sa obrátili na juhozápad a od tridsiatej siahly až po štyridsiatu šiestu siahu sme prechádzali cez samotný potok. Znovu ako predtým sme postupovali po jeho pravom brehu popri mlynskom náhone a s deväťdesiatou siahou sme prešli cez mlynský kanál privádzajúci vodu k mlynu v dedine Kynceľová a ocitli sme sa medzi ním po pravej strane a tokom hraničného potoka po ľavej strane.

180.

Odtiaľ sme prešli cez meandrový ohyb potoka.

181.

Odtiaľ sme ďalej zostupovali po pravom brehu potoka, držiac sa vytýčeného smeru s mlynským kanálom po pravej strane a hraničným potokom po ľavej strane.

182.

Odtiaľ sme ďalej postupovali s tokom hraničného potoka po ľavej strane.

183.

Odtiaľ sme ďalej kráčali na juh po pravom brehu, pričom potok sme mali hneď po ľavej strane.

184.

Odtiaľ sme sa obrátili na západ, lebo aj samotný potok sa pustil týmto smerom.

185.

Austrum versus ab hinc declinando transivimus cum orgia quinta per metalem rivum ac in eius sinistra ripa incedentes rivum ipsum a dextris defluentem vicinum habuimus.

186.

Eadem austrum versus continuata directione initio ductus per sinistram ripam incedentes transivimus cum orgia vigesima septima ad dextram rivi ripam.

187.

Orientem versus hinc deflectendo penes pontem in rivo hoc structum, per quam via Neosolio ad possessionem Szenitze, inde vero ultro versus Szelletz ducit ac a duodecima orgia usque decimam sextam orgiam per rivum transeundo in eius sinistra ripa constitimus.

188.

Unde austrum versus incedendo a dextris tortuose defluentem rivum vicinum habuimus.

189.

Eadem ab hinc directione per vallem descendentes per rivum cum orgia quarta transivimus, in eiusque dextra ripa progrediendo cum centesima quinta orgia rursus a dextra ad sinistram eius ripam egressi vidimus limitem non cum defluxu rivi versus muratum pontem, ad quem rectilinea transfossio occasione eius structurae facta erat, sed a sinistris iuxta ductum antiquum rivi decurrere eundemque in orgia centesima tribus, in centesima vigesima et centesima trigesima undecim orgiis tribus pedibus a sinistris distare, unde dictum limitem ad lineam propius accedentem cum orgia centesima quadragesima nonnisi una orgia et duobus pedibus a sinistris distantem, cum orgia centesima quadragesima quarta transgressi in margine commercialis viae Neosolio Breznobányam ducentis substitimus.

Iamque vesperscente die domos digressi.

Insequenti die utpote sexta Septembris ad faciem loci exeundo in ultimo priori die defixo puncto subsistentes:

190.

Austrum versus tendendo transgressi sumus memoratam commercialem viam limitem terrenorum ipso rivo, qui a dextris defluit a murato ponte incipiendo constituite.

191.

Occidentem versus ab hinc deflectendo metali rivo a dextris defluente in sinistra eius ripa ultro processimus.

192.

Inde austrum versus deflectendo vicinum habuimus a dextris metalem rivum.

193.

Hinc rursus occidentem versus declinatione facta in sinistra rivi ripa incedentes transivimus ab orgia vigesima nona usque trigesimam tertiam per rivum et in eius dextra ripa constitimus.

194.

Unde austrum versus deflectendo rivo a sinistris defluente in dextra eius ripa progressi sumus.

195.

Eadem ultro continuata directione in dextra metalis rivi a sinistris defluentis ripa incessimus.

196.

Austro orientem versus deflectendo ab hinc defluxu rivi ultro a sinistris manente in eius dextra ripa processimus.

185.

Odkloniac sa odtiaľ na juh, sme s piatou siahou prešli cez hraničný potok, a kráčajúc po jeho ľavom brehu, sme mali jeho tok hneď po pravej strane.

186.

Stále pokračujúc na juh, sme na začiatku úseku kráčali po ľavom brehu, ale s dvadsiatou siedmou siahou sme prešli na pravý breh potoka.

187.

Odtiaľ sme sa pri moste postavenom na tomto potoku, cez ktorý vedie cesta z Banskej Bystrice do dediny Senica a stadiaľ ďalej do Seliec, odklonili na východ. Od dvanástej siahy až po šestnástu siahu sme prešli cez potok a ocitli sme sa na jeho ľavom brehu.

188.

Odtiaľ sme kráčali na juh, pričom kľukatiaci sa tok potoka sme mali hneď po pravej strane.

189.

Zostupovali sme odtiaľ dolinou tým istým smerom a so štvrtou siahou sme prešli cez potok. Potom sme išli na jeho pravom brehu, ale so stopiatou siahou sme znovu vyšli z pravého na ľavý breh. Tam sme videli, že hranica sa vinie nie popri toku potoka smerom k murovanému mostu, ku ktorému bolo pri príležitosti jeho stavby prekopané priamočiare nové koryto, ale vedie ďalej naľavo vedľa starého koryta potoka. A tak sa od potoka vzdáľuje naľavo na tej siahe na tri siahy, na stodvadsiatej a stotridsiatej siahe na jedenásť siah a tri stopy. Odtiaľ sa už spomínaná hranica viac približuje k línii – so stoštyridsiatou siahou má už iba odstup jednej siahy a dvoch stôp naľavo. So stoštyridsiatou štvrtou siahou sme prešli na okraj obchodnej cesty vedúcej z Banskej Bystrice do Brezna, kde sme sa zastavili. Už sa deň zvečerieval, a tak sme sa rozišli domov.

Nasledujúceho dňa, t. j. šiesteho septembra, sme vyšli na tvár miesta a postavili sme sa na bod, ktorý bol predchádzajúci deň zachytený ako posledný:

190.

Vydali sme sa smerom na juh a prešli sme cez spomínanú obchodnú cestu, pričom za východisko chotárnej hranice sme od murovaného mosta stanovili samotný potok, ktorý tiekol po pravej strane.

191.

Odtiaľ sme sa obrátili na západ a postupovali sme ďalej po ľavom brehu hraničného potoka s jeho tokom napravo od nás.

192.

Odtiaľ sme sa odklonili na juh a hraničný potok sme mali hneď napravo.

193.

Tu sme sa znovu obrátili na západ a kráčali sme po ľavom brehu potoka. Od dvadsiatej deviatej siahy po tridsiatu tretiu siahu sme prešli cez potok a ocitli sme sa na jeho pravom brehu.

194.

Odtiaľ sme sa odklonili na juh a postupovali sme po pravom brehu potoka s jeho tokom po ľavej strane.

195.

Ďalej sme pokračovali rovnakým smerom, kráčajúc po pravom brehu potoka s jeho tokom naľavo.

196.

Odtiaľ sme sa odklonili na juhovýchod a postupovali sme naďalej po pravom brehu potoka, stále s jeho tokom naľavo od nás.

197.

Ab hinc aquilonem vel septentrionem versus flexu facto ac rivo superato habuimus post duodecim orgias in 7 orgiis a dextris adsitum camerale pratum, quod ductu confecto attingendo cumulum metalem poni curavimus.

198.

Eadem porro ab hinc directione servata pervenimus ad lapidem metalem litteris NKKBK (Neusohler Kaiserliche Königl[iche] Berg Kammer significantibus) notatum, circa quem cumulum metalem erigi curavimus.

Hic spectabilis ac generosus dominus Antonius Radvanszky de Radvan et Sajókaza qua proprietarius terreni Szenitze protestationem in eo interposuit hic attactum camerale pratum non ad Neosoliense, sed ad Seniczense terrenum spectare localitatemque hanc per antecessores suos inclytæ camerae erga requisitionem eo tantum scopo assignatum fuisse, ut ex dominio Lypcse descendentes rates hic ad ripam applicari possent, successu autem temporis cessante hic applicandarum ratiū necessitate memoratam plagam per inclytam cameram a virgultis, quibus consita erat, repurgatam et in pratum conversam et occupatam esse, sibi adeoque et successoribus suis ius reservare dictam plagam, legali via terreno, a quo avulsa est reapplicandi, contra quam protestationem ordinario camerali fiscali domino Ioanne Vissnyei reprotestante ultro processimus.

199.

A lapide hoc cumulo cooperto flexu versus aquilorientem facto pervenimus ad alium iisdem sicut priorem litteris signatum, quem aequè cumulo contegi curavimus.

200.

A quo orientem versus deflectendo transivimus cum orgia sexta et duobus pedibus per punctum, a quo dicti cameralis prati limes dextram versus deflectere incipit, usque dum in orgia quadragesima secunda per lineam ad sinistram versus antiquam salicem a linea una orgia distantem revertatur, unde porro in sinistra lineae parte decurrens versus ripam Grani tendit, in qua dictum limitem lapide terrae infosso notatum adtigimus.

201.

Ab hoc puncto directione versus austro orientem facta transivimus per fluvium Granum ac in apposita ripa substitimus.

202.

Hinc in ripa Grani directione orientem versus sumpta ipso Grano limitem formante a sinistris manente, a dextris vero extirpatitiis pratis Maiorfalvensibus protensis incessimus.

203.

Unde austro orientem versus itidem adverso fluxu Grani a sinistris manentis in ripa incedentes adiacentia habuimus a dextris prata extirpatitia Maiorfalvensium, quibus cum orgia septuagesima^v quarta superatis adtigimus pratum camerale usque defluxum fluvii protensum.

204.

Flexu ab hinc orientem versus facto ripam Grani a sinistris praeterfluentis porro legentes a dextris idem camerale pratum adsitum habendo pervenimus ad localitatem, in qua rivus Muolcsa vel Muolcsjanzka^w ad fluvium Granum influit.

Unde vesperascente die domos digressi, sequenti dein die utpote

septima Septembris ad faciem loci exeuntes, in ultimo pone influxum rivi Muolcsa, vel Muolcsjanzka^x nominati ad fluvium Granum notato puncto consistentes processimus.

^v V origináli uvedené v tvare: „septvagesima“.

^w V origináli korigované písárom z: „Muolcsanszka“.

^x V origináli korigované písárom z: „Muolcsanszka“.

197.

Odtiaľ sme sa obrátili na sever a po prekročení potoka sme po sedemnástich siahach mali vo vzdialenosti 7 siah napravo komorskú lúku. Keď sme sa k nej na konci úseku dostali, dali sme tam umiestniť hraničnú kopu.

198.

Odtiaľ sme došli, držiac sa rovnakého smeru, k hraničnému kameňu označenému písmenami NKKBK (označujúcimi Banskobystrickú cisársko-kráľovskú banskú komoru), okolo ktorého sme dali navršíť hraničnú kopu.

Tu urodzený a vznešený pán Anton Radvanský z Radvane a Sajókazy ako vlastník senického chotára vzniesol námietku ohľadom toho, že tu dotknutá komorská lúka patrí nie k banskobystrickému, ale k senickému chotáru a že táto lokalita bola jeho predkami prepustená slávnej komore na základe jej žiadosti iba za tým účelom, aby plte spúšťané z Ľupčianskeho panstva tu mohli priraziť k brehu. Postupom času však ubudlo plť, ktoré tu potrebovali pristáť, a tak slávna komora spomínané miesto vyčistila od krovín, ktorými bolo zarastené, a po premene na lúku ho zabrala. Preto si on pre seba a svojich dedičov vyhradzuje právo toto územie zákonnou cestou znovu zahrnúť do chotára, z ktorého bolo odňaté. Keď proti tejto námietke vzniesol protinámietku riadny komorský fiškál pán Ján Vissnyeji, postúpili sme ďalej.

199.

Od tohto kameňa prikrytého kopou sme sa po nasmerovaní na severovýchod dostali k ďalšiemu kameňu, ktorý bol tak ako ten predošlý označený písmenami. Rovnako sme ho dali prikryť kopou.

200.

Od nej sme sa odklonili na východ a po šiestich siahach a dvoch stopách sme prešli cez bod, od ktorého sa hranica spomínanej komorskej lúky začína odkláňať napravo, až kým sa na štyridsiatej druhej siahe nevráti cez hraničnú čiaru naľavo k starej vrbe vzdialenej jednu siahu od hraničnej čiary. Odtiaľ vedie ďalej po ľavej strane hraničnej čiary a smeruje k brehu Hrona, na ktorom sme došli k tejto hranici v bode označenom kameňom zakopaným do zeme.

201.

Od tohto bodu sme sa pustili smerom na juh a prešli sme cez rieku Hron, kde sme sa ocitli na opačnom brehu.

202.

Odtiaľ sme sa vydali po brehu Hrona smerom na východ, pričom hranicu tvoril samotný Hron. Kráčali sme s ním stále po ľavej strane, kým po pravej strane sa rozkladali vyklčované lúky obyvateľov Majera.

203.

Odtiaľto sme kráčali na juhovýchod po brehu Hrona tak ako doteraz proti jeho toku, majúc ho po ľavej strane, a po pravej strane ležali vyklčované lúky obyvateľov Majera. Keď sme ich so sedemdesiatou štvrtou siahou minuli, dostali sme sa na komorskú lúku, ktorá sa tu ťahá až po tok rieky.

204.

Odtiaľto sme sa otočili na východ, ďalej sledujúc breh Hrona, ktorý tiekol po ľavej strane, kým po pravej strane sme mali stále komorskú lúku, až sme došli na miesto, na ktorom sa potok zvaný Mólča alebo Mólčanský potok vlieva do rieky.

Odtiaľ sme sa rozišli domov, pretože sa už zvečerievalo. Nasledujúceho dňa, t. j.

7. septembra, sme vyšli na tvár miesta, a pristaviac sa pri naposledy vyznačenom bode, kde ústi potok zvaný Mólča alebo Mólčanský potok do rieky Hron, sme pokračovali ďalej.

205.

In eiusdem rivi Muolcsa nominati ripa austro orientem versus, ubi a sinistris trans rivum terrenum Schalkoviensze ad inclytum regio camerale dominium Zolyo Lypcse spectans, a dextris vero idem supra nominatum camerale pratum adiacens habuimus, ubi post orgias 96 angulus horti hic efformati a dextris lineam contingit, quem angulum praetergressi punctum hunc ductum terminans infossis penes ipsa sepimenta horti ultro adhuc procurrentis aliquot lapidibus signari curavimus.

206.

A puncto hoc directione occidentem versus sum[p]ta intravimus memoratum hortum, ubi a sinistra parte terrenum Schalkoviense, a dextra vero Neosoliense contiguum habuimus, ex horto vero isto post quinquaginta orgias egressi in collimitio prati cameralis cum pratis Schalkoviensibus cumulum metalem posuimus.

207.

Unde porro in eadem collimitio pratorum Schalkoviensium cum memorato camerali prato occidentem versus progrediendo pervenimus ad tumulum mulieris cuiusdam aquis mersae et hoc in collimitio sepultae, in quo cumulum metalem erigi curavimus.

208.

Eadem occidentem versus continuata porro directione per memoratum collimitium procedentes in concursu cameralis prati cum pratis Schalkoviensibus et extirpatitiis Maiorfalvensibus posuimus cumulum.

209.

Inde porro directione occidentem versus servata processimus per vestigia canalisis fine procurandi defluxus aquae, qua prata Schalkoviensia a sinistris et extirpatitia Maiorfalvensium a dextris sita scatent, ante aliquot annos efformati nunc iam vix noscibilis cumulumque metalem posuimus.

210.

Porro per collimitium supra memoratorum aliginosorum pratorum vestigiis memorati canalisis sensim evanescentibus procedentes posuimus cumulum^y metalem.

211.

Ultro ab hinc occidentem versus directione continuata collimitium attactorum a sinistris Schalkoviensium, a dextris Maiorfalvensium extirpatitorum pratorum sequendo solo aliginoso incedentes posuimus cumulum metalem.

212.

Unde flexu austrum versus facto ad pedem montis Stara Kopa dicti perveniendo posuimus cumulum.

213.

Hinc vicissim orientem versus deflectendo processimus in pede montis a dextris siti et pratis Schalkoviensibus a sinistris adiacentibus cumulumque metalem posuimus.

214.

Ab hinc directione rursus austrum versus sumpta ascendimus versus montem Stara Kopa nominatum per sylvam interiectam et cumulum metalem erigi curavimus.

215.

Retenta eadem versus austrum directione transeundo ab orgia 10^a usque decimam tertiam per viam Neosolio versus Schalkovam ducentem posuimus cumulum.

^y V slove rozdelenom na konci riadku prítomná mylná reduplikácia: „cumu-mulum“.

205.

Po brehu toho istého potoka zvaného Mólča sme sa pustili na juh, pričom po ľavej strane za potokom sme mali šalkovský chotár patriaci k slávnemu Lupčianskemu kráľovsko-komorskému panstvu, kým po pravej strane ležala stále tá istá vyššie spomínaná komorská lúka. Po 96 siahach sa hraničnej čiary dotýka z pravej strany roh záhrady, ktorá tu je takto vytvarovaná. Keď sme prešli cez tento roh, dali sme vyznačiť niekoľkými kameňmi zakonpanými pri samom plote záhrady, ktorá sa odtiaľ ďalej rozširuje, bod ukončujúci tento úsek.

206.
Vydajúc sa od tohto bodu smerom na západ, vošli sme do spomínanej záhrady, kde sme po ľavej strane mali šalkovský chotár, po pravej zas priliehal bankskobystrický. Zo spomínanej záhrady sme po päťdesiatich siahach vyšli na mieste, kde sa stretáva hranica komorskej lúky so šalkovskými lúkami, a umiestnili sme hraničnú kopu.

207.

Odtiaľ sme išli ďalej na západ po tej istej spoločnej hranici šalkovských lúk so spomínanou komorskou lúkou, až kým sme neprišli k hrobu akejsi ženy, utopenej vo vode, ktorá bola na tomto mieste spoločnej hranice pochovaná. Dali sme tam navštíť hraničnú kopu.

208.

Ďalej sme pokračovali rovnakým smerom na západ, pričom sme kráčali po spomínanej spoločnej hranici, a na mieste, kde sa stretáva komorská lúka s lúkami Šalkovčanov a kopicami Majerčanov, sme umiestnili kopu.

209.

Odtiaľ sme postupovali ďalej, zachovávajúc smer na západ pozdĺž stôp kanála, ktorý zabezpečoval odvod vody zo šalkovských lúk naľavo a z majerských kopic napravo, kde vyvierala. Bol vytvorený pred niekoľkými rokmi a teraz sa už dá sotva rozoznať. Tu sme umiestnili hraničnú kopu.

210.

Ďalej sme postupovali po spoločnej hranici vyššie spomínaných bahnistých lúk, pričom stopy po spomínanom kanáli sa postupne strácali, a umiestnili sme hraničnú kopu.

211.

Odtiaľto sme ďalej pokračovali smerom na západ, pričom sme sledovali spoločnú hranicu zmiených lúk – po ľavej strane šalkovských, po pravej strane vyklčovaných majerských. Kráčajúc po rozmočenej pôde, sme umiestnili hraničnú kopu.

212.

Odtiaľ sme sa obrátili na juh, a keď sme došli k úpätiu hory Stará kopa, umiestnili sme kopu.

213.

Odtiaľto sme sa pre zmenu obrátili na východ, a postupujúc s úpäťm hory napravo a šalkovskými lúkami ležiacimi naľavo, sme umiestnili hraničnú kopu.

214.

Odtiaľto sme sa znovu pustili smerom na juh, a stúpajúc na horu zvanú Stará kopa cez les, ktorý sa nachádzal po ceste, sme dali navštíť hraničnú kopu.

215.

Stále sa držiac toho istého smeru na juh, sme od 10. až po 13. siahu prechádzali cez cestu vedúcu z Banskej Bystrice do Šalkovej a umiestnili sme kopu.

216.

Inde austrum versus adiacentem hic agrum transeundo post undecimam orgiam in prominente e terra lapide, per quem limes transit, a dextris, dein vero post 35 orgiam in adiacenti a sinistris saxo scutum civitatis incidi curavimus nullo cumulo hic propter praecipitem loci situm relicto.

217.

Asperum ab hinc latus montis Sara Kopa nominati intra sylvam adscendendo directione prout prius porro quoque austrum versus retenta transivimus cum 27^a orgia penes saxum a sinistra lineae adiacens, cum orgia vero 53 penes aliud lineae a dextris adiacens, cui scutum civitatis incidi curavimus ductuq[ue] terminato.

218.

Eadem porro directione ascendendo saxo in 28^a org. a dextris lineae adiacenti scutum civitatis incidi curavimus.

219.

Unde ultro retenta priori directione versus montem ascendendo transivimus cum 26^a orgia per saxa, quae tam versus dextram, quam sinistram protensa sunt. Quibus superatis post 35 orgias in maiori a dextris linea prominente saxo insigne civitatis incidi curavimus.

220.

Hinc pone ipsum punctum habuimus a sinistris adiacens saxum, cui scuto civitatis inciso servata priori versus meridiem directione intra complura a dextris et sinistris prominentia saxa versus praeceps montis latus ultro ascendimus.

221.

Ultro ab hinc priori servata versus austrum directione ascendimus per praeceps latus montis a memorato superius agro huc ad usque formam exiguae vallis praeseferens.

222.

Leniori ab hinc situ eadem directione adscendimus porro versus iugum montis.

223.

Lenius ab hinc porro eadem versus austrum retenta directione ascendendo pertigimus ad iugum montis Stara Kopa nominati, ubi cumulum metalem erigi curavimus.

Unde tendente ad vesperam die domos reversi concessis quieti aliquot diebus.

Die 12. Septembris ad faciem loci vicissim exeundo penes memoratum in iugo montis Stara Kopa positum cumulum subsistentes ascendimus.

224.

Directione occidentem versus sumpta per memoratum iugum, ubi post 8° 3' in lapide a sinistris lineae adiacente scutum civitatis incidi, confecto vero ductu cumulum metalem erigi curavimus.

225.

Unde rursus flexu versus austrum facta pone ipsum relictum cumulum prominentem a sinistra lapidem insigni civitatis notari, transeundo dein per vallem ad latus montis cumulum erigi curavimus.

226.

Austro orientem versus ab hinc deflectendo adscendimus per latus montis cumulumque metalem, cui lapis insigne civitatis notatus infossus est, erigi curavimus.

227.

A quo ultro austrum versus progrediendo pervenimus ad lapidem e terra prominentem, quem cumulo metali operiri curavimus.

216.

Odtiaľto sme pokračovali na juh a prešli sme cez pole, ktoré tu ležalo. Po jedenástich siahach sme dali na kameň čnejúci zo zeme po pravej strane, cez ktorý vedie hranica, a potom po 35 siahach na balvan, ktorý leží po ľavej strane, vytesať mestský erb. Žiadnu kopy sme tu nenechali pre príliš strmú polohu miesta.

217.

Stúpajúc odtiaľto vo vnútri lesa na strmé úbočie hory zvanej Stará kopa, držiac sa aj naďalej pôvodného smeru na juh, sme s 27. siahou prešli popri balvane ležiacom z ľavej strany hraničnej čiary. S 53. siahou sme zas prešli okolo ďalšieho balvana ležiaceho po pravej strane hraničnej čiary. Na tento sme dali vytesať mestský erb a ukončili sme tu úsek.

218.

Ďalej sme stúpali rovnakým smerom a na balvan ležiaci na 28. siahe po pravej strane hraničnej čiary sme dali vytesať mestský erb.

219.

Odtiaľ sme ďalej stúpali na horu, držiac sa predchádzajúceho smeru, a s 26. siahou sme prešli cez skalné bralá, ktoré sa rozpínali po pravej aj ľavej strane. Keď sme ich prekonalí, dali sme po 35 siahach na väčší balvan čnejúci po pravej strane hraničnej čiary vytesať mestský znak.

220.

Hneď pri tomto bode sme mali po ľavej strane ležiaci balvan, na ktorý sme dali vytesať mestský erb. Potom sme ďalej stúpali pomedzi početné balvany čnejúce po pravej aj ľavej strane na strmé horské úbočie zachovávajúc dovtedajší smer na juh.

221.

Zachovávajúc dovtedajší smer na juh, sme odtiaľto ďalej stúpali po strmom horskom úbočí, ktoré sa tu od vyššie spomenutého poľa scvrklo až do podoby nepatrného údolia.

222.

Od tohto miesta sme rovnakým smerom, ale už miernejším stúpaním ďalej pokračovali na horský hrebeň.

223.

Držiac sa rovnakého smeru na juh, sme odtiaľ ďalej miernejšie stúpali, až sme sa dostali na hrebeň hory zvanej Stará kopa, kde sme dali navršíť hraničnú kopy.

Odtiaľ sme sa vzhľadom na to, že sa už deň nakláňal k večeru, vrátili domov a niekoľko dní sme si ponechali na odpočinok.

Dňa 12. septembra sme znovu vyšli na tvár miesta a po výstupe sme sa zhromaždili pri spomínanej kope umiestnenej na hrebene hory Stará kopa.

224.

Po spomenutom hrebene sme sa pustili na západ, kde po 8 siahach a 3 stopách sme dali na kameň ležiaci naľavo od hraničnej čiary vytesať mestský erb. Na konci úseku sme však dali navršíť aj hraničnú kopy.

225.

Odtiaľto sme sa znovu obrátili na juh a priamo pri kope, ktorú sme práve opustili, sme dali označiť kameň čnejúci po ľavej strane mestským znakom. Prejdúc potom cez údolie k úbočiu hory, sme dali navršíť kopy.

226.

Odtiaľto sme sa otočili na juhovýchod, a stúpajúc po horskom úbočí, sme dali navršíť hraničnú kopy, do ktorej bol zakopaný kameň označený mestským znakom.

227.

Od nej sme ďalej postupovali na juh, až sme sa dostali ku kameňu čnejúcemu zo zeme, ktorý sme dali zapracovať do hraničnej kopy.

228.

Directione ab hinc austrum vel meridiem versus continuata pervenimus ad punctum, in quo terrena possessionis Schalkova ad inclytum R. montano camerale dominium Zolyo Lypcse, possessionis item Muolcsa ad inclytam familiam Beniczky pertinentia cum terreno liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis concurrunt, ubi cumulo metali, cui lapis a parte orientali litteris DL dominium Lypcse, a parte meridionali vero litteris DM d[omi]nium Micsinye denotantibus, a parte vero septemtrionali scuto ci[vi]t[at]is Neosoliensis notatus impositus est, erecto metationem inter terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis, terrena item possessionum Podkonitz, Priechod, Szelletz ad inclytum regio camerale dominium Zólyo Lypcse spectantia, terrenum Szenitze ad spectabilem dominum Antonium de Radvan, nec non possessionis Schalkova itidem ad supra dictum R. camerale dominium Zolyó Lypcse pertinens terminavimus.

Super qua praevio modo deducta per nos instituta metatione praesentem praestamus relationem signatum ad praedictum cumulum concursum terrenorum Schalkoviensis, Muolcsensis et Neosoliensis denotantem. Die 12 Septembris anno 1820. Ludovicus Benitzky de eadem et Mitsinye surrogatus v[ice] comes. L. S. m. p. Wolfgangus Rakovszky de eadem I[n]clyti co[m]it[at]us Zoliensis vice-Iudlium L. S. m. p., Iosephus Sztrakonitzky eiusdem inclyti comitatus Zoliensis ordinarius iurassor L. S. m. p.

Collat.

228.

Pokračujúc odtiaľ smerom na juh, sme došli k bodu, v ktorom sa zbiehajú chotáre dediny Šalková patriacej slávnemu Ľupčianskemu kráľovsko-komorskému panstvu, ďalej dediny Môlča patriacej slávnej rodine Benických s chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica, kde sme vztýčili hraničnú kopy, na ktorú sme dali umiestniť kameň z východnej strany označený písmenami DL značiacimi panstvo Ľupča, z južnej strany písmenami DM značiacimi panstvo Mičina a zo severnej strany zas erbom mesta Banská Bystrica. Tým sme ukončili vytyčovanie hraníc medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica, ďalej chotármí dedín Podkonice, Priechod, Selce patriacim Ľupčianskemu panstvu, chotárom Senice patriacej vznešenému pánovi Antonovi Radvanskému a chotárom dediny Šalková, ktorá takisto patrí spomenutému Ľupčianskemu kráľovsko-komorskému panstvu.

O tomto vytýčení hraníc, ktoré sme vykonali uvedeným spôsobom, podávame túto správu podpísanú pri spomenutej kope označujúcej súbeh chotárov Šalkovej, Môlče a Banskej Bystrice. Dňa 12. septembra roku 1820. Ľudovít Benický z Beníc a Mičinej, zvolený podžupan, miesto pečate, vlastnou rukou. Wolfgang Rakovský z Rakova, podslúžny slávnej Zvolenskej stolice, miesto pečate, vlastnou rukou, Jozef Strakonický, riadny prisázný prísediaci tej istej slávnej Zvolenskej stolice, miesto pečate, vlastnou rukou. Podľa originálu.

Anno 1820 die 13^a Septembris continuato utpote pro peragenda intra terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis, terrenum item possessionis Micsinye iuri terrestri inclytiae familiae Benitzky de eadem et in Mitsinye subiacentis, metationem termino, modalitate ab infra deducta, peracta est inter memorata duo terrena metalis reambulatio praesentibus:

Ex parte liberae, regiae ac montanae civitatis Neosoliensis iis, quibus supra.

Ex parte vero inclyti domini[i] Mitsinye: spectabili domino Augustino Beniczky de eadem et in Micsinye, domino Adamo Csmelik, spectabilis domini Sigismundi Beniczky fiscali, domino Antonio Kétzery, spectabilis domini Adami Benitzky provisoro, Mathia Ruzsinszky, spectabilis domini Ludovici Benitzky spano, Iosepho Demeter, Ioanne Bukovay et Ioanne Tomkovits communibus inclyti composessoratus sylvanis.

Colonis item Felső Mitsinyensibus Ioanne Chrochotzky, Martino Martinetz, Georgio Martinetz, Ioanne Martinetz, Ioanne Izák, Ioanne Ruzsinszky, Mathaeo Martinetz, Mathia iuniore et Mathia seniore Polony.

Et quidem:

Consistendo in iugo montis Sztara kopa cumulum concursum trium terrenorum, utpote Neosoliensis, Schalkoviensis et Mitsinyensis designantem, cui lapis a septemtrione insigni civitatis Neosoliensis, ab oriente litteris DL dominium Lypcse, a meridie vero litteris DM dominium Micsinye denotantibus infossus est, pro prima meta instituendae metationis defiximus.

1.

A prima hac meta aquilonem vel septemtrionem versus per iugum montis ascendendo ab oriente Neosoliense, ab occasu vero Micsinyense terrenum adiacens habentes posuimus cumulum metalem.

2.

Unde aquiloccidentem versus deflectendo leniter porro per iugum montis intra sylvam ascendentes adjacentem pos[t] 10° 3' a sinistris in una orgia lapidem scuto civitatis notari, dein vero e sylva egrediendo in margine prati per cacumen montis Stara kopa extensi cumulum metalem poni curavimus.

3.

Ab hinc porro eadem continuata directione leniter per pratum ascendendo pervenimus ad saxum e terra prominens, in quo civitatis scutum antiquitus exsculptum invenimus, in cuius saxi alio latere occasum spectante occasione hac peraeque scutum civitatis incidi, totum vero saxum dupplici iam nunc scuto notatum cumulo obrui curavimus.

4.

Illinc austro occidentem versus deflectendo descendimus per viam, per quam foenum de memorato prato devehi solet prominentique e terra lapidi scutum civitatis incidi curavimus.

5.

Austrum versus ab hinc directione sumpta de latere montis per memoratam viam descendendo pervenimus ad prominentia saxa e terra, in quorum uno ad sinistram una orgia distante insigne civitatis exsculpi curavimus.

6.

Hinc austro occidentem versus directione sumpta descendimus porro per memoratam viam perveniendoque ad lapidem e terra prominentem cum insigni civitatis notari curavimus.

7.

Eadem porro directione ab hinc continuata descendimus per praeceptum latus montis intra sylvam a quarto puncto inchoantem et cum orgia quinquagesima prima ex eadem egredientes pervenimus ad saxum e terra prominens, cui scutum civitatis incidi curavimus.

Dňa 13. septembra roku 1820, teda v nadväzujúcom termíne pre vykonanie vytýčenia hraníc medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a chotárom dediny Mičiná pozemkovým právom spadajúcim pod slávnu rodinu Benických z Beníc a Mičinej, bola spôsobom, ktorý je nižšie rozvedený, vykonaná obchôdzka hraníc medzi dvomi spomenutými chotármi za účasti:

Zo strany slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica to boli tí, ktorí sú uvedení vyššie.

Zo strany slávneho panstva Mičiná: vznešený pán Augustín Benický z Beníc a Mičinej, pán Adam Čmelík, fiškál vznešeného pána Žigmunda Benického, pán Anton Kétzery, správca vznešeného pána Adama Benického, Matej Ružinský, šafár vznešeného pána Ľudovíta Benického, Jozef Demeter, Ján Bukovay a Ján Tomkovič, spoloční lesmajstri slávneho komposorátu.

Ďalej sedliaci z Hornej Mičinej Ján Hrochotský, Martin Martinec, Juraj Martinec, Ján Martinec, Ján Izák, Ján Ružinský, Matúš Martinec, Matej Polony mladší a Matej Polony starší.

A potom:

Zhromaždiac sa na hrebeni hory Stará kopa, sme za prvý medzník hranice, ktorú sme mali vytýčiť, zachytili kopy označujúcu miesto stretnutia troch chotárov, totiž banskobystrického, šalkovského a mičinského, do ktorého bol zakopaný kameň označený zo severnej strany mestským znakom Banskej Bystrice, z východnej strany písmenami DL značiacimi panstvo Ľupča a z južnej strany zas písmenami DM značiacimi panstvo Mičiná.

1.

Od tohto prvého medzníka sme stúpali po horskom hrebeni na sever, majúc od východnej strany pri sebe banskobystrický a zo západnej strany zas mičinský chotár, pričom sme umiestnili hraničnú kopy.

2.

Odtiaľ sme sa otočili na severozápad a ďalej sme pomaly stúpali vo vnútri lesa po horskom hrebeni. Po 10 siahach a 3 stopách sme dali označiť kameň ležiaci vo vzdialenosti jednej siahy naľavo mestským erbom. Potom sme veru vyšli z lesa a na kraji lúky rozkladajúcej sa cez vrchol hory Stará kopa sme dali umiestniť hraničnú kopy.

3.

Odtiaľto sme ďalej pokračovali tým istým smerom, a stúpajúc cez lúku, sme došli k balvanu čnejúcemu zo zeme, na ktorom sme objavili dávno vytesaný mestský erb. Pri tejto príležitosti sme dali na druhú stranu tohto balvana obrátenú na západ vytesať rovnako mestský erb. Celý balvan, ktorý bol už teraz označený dvomi erbami, sme dali zakopať do kopy.

4.

Odtiaľ sme sa obrátili na juhozápad a zostupovali sme cestou, ktorou sa zvykne zväzať seno zo spomínanej lúky. Na kameň čnejúci zo zeme sme dali vytesať mestský erb.

5.

Odtiaľ sme sa vydali smerom na juh, a zostupujúc spomínanou cestou z horského úbočia, sme došli k balvanom čnejúcim zo zeme. Na jeden z nich, ktorý sa nachádzal vo vzdialenosti jednej siahy naľavo, sme dali vytesať mestský znak.

6.

Odtiaľto sme sa pustili smerom na juhozápad, a ďalej zostupujúc po spomínanej ceste, sme prišli ku kameňu čnejúcemu zo zeme, ktorý sme dali označiť mestským znakom.

7.

Pokračujúc odtiaľ naďalej rovnakým smerom, sme zostupovali po strmom horskom úbočí v lese, ktorý sa začal od štvrtého bodu, pričom s päťdesiatou prvou siahou sme z neho vyšli a došli sme k balvanu čnejúcemu zo zeme, na ktorý sme dali vytesať mestský erb.

8.

Servata porro eadem directione incessimus plano situ per agrum Mitsinyensem, ubi a puncto limes Neosoliensis ad 5° ad dextram cadit scilicet sepimenta horti Ioannis Demjan civis Neosoliensis, qui hortus post 12° in 6° 4' a dextris cessat: post hunc autem ager incipit, qui in orgia sexagesima 8° orgiis 4 pedibus a dextra linea distat, post 97° orgias autem in limite agri 6° & 2^{bus} pedibus ad dextram distantem positum lapidem scuto civitatis signari, ad angulum vero memorati Neosoliensis ad dextram siti agri perveniendo cumulum metalem, cui lapis scuto civitatis et litteris DM dominium Micsinye designantibus notatus infossus est, erigi curavimus in localitate Pod kopou dicta.

Unde adveniente vespere domos reversi. Sequenti utpote die 14^a Septembris in ultimo priori die posito cumulo substitimus.

9.

Unde flexu versus occidentem facto inter agros a dextra civitatis, a sinistra Micsinyenses situs leniter descendentes posuimus loco aliquantum acclivi cumulum metalem.

10.

Sub eadem ab hinc directione sicut prius inter agros leniter descendentes posuimus cumulum.

11.

Leniter porro eadem directione descendentes lapideum posuimus cumulum.

12.

Unde austro occidentem versus deflectendo usque 22 org. inter agros adscendimus, dein vero per desertos agros descendentes pervenimus ad lapidem e terra prominentem, cui signum crucis antiquitus † insculptum invenimus, nos occasione memorato lapidi ex parte septemtrionali scutum civitatis, ex parte meridionali vero litteras DM incidi curavimus.

13.

Eadem ab hinc retenta directione porro descendentes pervenimus ad lapidem maioris molis, cui aequo scutum civitatis et litteras DM incidi curavimus.

14.

Occidentem versus ab hinc deflectendo per conterminium agrorum cum pascuo leniter descendentes pervenimus ad antiquum metalem cumulum, quem renovari curavimus.

15.

Hinc eadem porro directione retenta ultro descendentes posuimus cumulum metalem.

16.

Unde porro eadem directione usque 40° orgiam descendendo, post vero ascendendo pertigimus ad marginem agri civis Neosoliensis Ioannes Demjan a dextris siti, ubi cumulum metalem erigi curavimus.

17.

Ab hinc flexu austrum versus facto a dextris memorato agro, a sinistris valle hic oriente adiacentibus dictum agrum praetergressi in cespite posuimus cumulum.

Quo posito ad vesperam tendente die domos reversi. Sequenti utpote die 15 Septembris in ultimo priori die posito cumulo subsistentes.

18.

Directione austro occidentem versus sumpta descendimus per desertas antiquos agros crescentibus iuniperi fruticibus tectos, in quo ductu post orgiam 50^{am} primum, post 100^{am} secundum, post 150^{am} autem tertium intercalarem, post vero ad marginem sylvae pertingendo metalem cumulum, cui lapis scuto civitatis notatus infossus est, erigi curavimus.

8.

Ďalej sa držiac toho istého smeru, sme kráčali rovinatým úsekom cez mičinské pole, kde banskobystrická hranica odskakuje na 5 siah napravo, totiž je tam plot záhrady banskobystrického mešťana Jána Demjana. Táto záhrada sa po 12 siahach vo vzdialenosti 6 siah a 4 stôp napravo končí. Po nej sa však začína pole, ktoré na šesťdesiatej siahe odstupuje 6 siah a 2 stopy napravo od hraničnej čiary. Po 97 siahach sme dali na medzi označiť mestským erbom kameň umiestnený vo vzdialenosti 6 siah a 2 stôp napravo. Keď sme došli na roh spomínaného banskobystrického poľa ležiaceho napravo, dali sme na mieste zvanom Pod kopou navštíť hraničnú kopy, do ktorej bol zakopaný kameň označený mestským erbom a písmenami DM značiacimi panstvo Mičina.

Keďže sa už zvečerievalo, vrátili sme sa odtiaľ domov. Nasledujúceho dňa, t. j. 14. septembra, sme sa dostavili ku kope, ktorá bola predchádzajúceho dňa naposledy umiestnená.

9.

Odtiaľ sme sa obrátili na západ, a pomaly zostupujúc medzi mestskými poľami po pravej strane a mičinskými ležiacimi naľavo, sme na celkom strmom mieste umiestnili hraničnú kopy.

10.

Pod tým istým smerom sme odtiaľ tak ako predtým pomaly zostupovali pomedzi polia a umiestnili sme kopy.

11.

Tým istým smerom sme ďalej pomaly zostupovali a umiestnili sme kamennú kopy.

12.

Odtiaľ sme sa otočili na juhozápad a až po 22. siahu sme medzi poľami stúpali, potom sme však zostupovali cez spustnuté polia, kým sme neprišli ku kameňu čnejúcemu zo zeme, na ktorom sme objavili znak kríža, ktorý tam bol kedysi dávno vytesaný. My sme pri spomenutej príležitosti dali na tento kameň vytesať zo severnej strany mestský erb a z južnej strany písmená DM.

13.

Prídržajúc sa odtiaľ stále rovnakého smeru, sme zostupovali, kým sme nedošli k rozmernejšiemu skalnému bralu, na ktorý sme rovnako dali vytesať mestský erb a písmená DM.

14.

Odtiaľ sme sa obrátili na západ, a pomaly zostupujúc po spoločnej hranici polí a pastviny, sme sa dostali k starej hraničnej kope, ktorú sme dali obnoviť.

15.

Ďalej sa prídržajúc toho istého smeru, sme odtiaľ ďalej zostupovali, pričom sme umiestnili hraničnú kopy.

16.

Odtiaľ sme ďalej zostupovali tým istým smerom až po 40. siahu. Potom sme však začali stúpať, až sme sa dostali na okraj poľa banskobystrického mešťana Jána Demjana, ktoré ležalo po pravej strane. Dali sme tam navštíť hraničnú kopy.

17.

Odtiaľ sme sa otočili na juh a prešli sme okolo spomínaného poľa, majúc uvedené pole po pravej strane a dolinu, ktorá sa tu otvára, po ľavej strane. Na pažiti sme potom umiestnili kopy.

Keďže po jej umiestnení sa už deň chýlil k večeru, vrátili sme sa domov. Nasledujúceho dňa, t. j. 15. septembra, sme sa dostavili ku kope, ktorá bola predchádzajúci deň umiestnená ako posledná.

18.

Pustiac sa smerom na juhozápad, sme zostupovali cez spustnuté staré polia zarastené borievkami. Na tomto úseku sme dali po 50. siahe navštíť prvú priebežnú kopy, po 100. siahe druhú a po 150. siahe tretiu. Keď sme sa potom dostali na kraj lesa, dali sme navštíť hraničnú kopy, do ktorej bol zakopaný kameň označený mestským erbom.

19.

Ab hinc eadem austro occidentem versus directione servata leniter descendentes a sinistris altam et antiquam sylvam stantem Mitsinyensem, a dextris desertos Neosolienses agros fruticibus iuniperi consitos vicinos habendo pervenimus ad localitatem, ubi vallis Priechonisko alias Buocskova dolina nominata initium summit, in qua cumulum metalem, cui lapis scuto civitatis insignitus infossus est, erigi curavimus.

20.

Inde versus aquiloccidentem declinatione facta descendimus in sinistro latere valliculae Buocskova dolina nominatae per localitatem Prichonisko meditullio ipso vallis a dextris manente, ubi post 114 orgias in lapide ad 4° 4' ad dextram in altera vallis parte prostante scutum civitatis incidi curavimus in puncto geometrico nullo cumulo ideo facto, quod vallis ad dextram ex toto decurrens limitem constituat.

21.

Ab hinc aquiloccidentem versus porro per memoratam localitatem metalem in torrentem excavatam vallem a dextris adsitam habendo descendimus.

22.

Unde occidentem versus deflectendo processimus in eodem sinistro vallis et torrentis a dextra decurrentis latere, ubi a 105ta usque 108^{vam} orgiam viam Neosolio Mitsinas versus per vallem Hlboka nominatam ducentem, cum orgia vero 112^a ipsam vallem Hlboka transgressi constitimus in localitate Križne dolini nominata lapidemque grandioris molis scuto civitatis notari ac terrae infodi curavimus.

23.

Austrum vel meridiem versus ab hinc deflectendo processimus per vallem Hlboka nominatam a sinistra profundum torrentem, post hunc vero viam Micsinas Neosolio ducentem adiacentem habendo, quin cumulos hic erexissemus ipso profundo torrente limitem terrenorum constituyente.

24.

Eadem ab hinc directione per memoratam vallem leniter ascendentes transivimus per torrentem ad viam Neosolio Mitsinas ducentem, qua rursus relicta ac torrente superato ad dextrum vallis latus transeundo pone metalem torrentem a sinistris decurrentem progressi sumus.

25.

Unde austro orientem versus declinando porro in dextra metalis torrentis ripa progredientes transivimus per duos minores torrentes a dextro vallis latere ad metalem decurrentes et viam per vallem Hlboka a sinistro vallis latere Mitsinas versus ducentem ac in centesima orgia poenitus ad sinistram ex conspectu nostro declinantem praetergress[i] substitimus in ostio vallis Chotarna dolina nominatae.

26.

Ab hinc austrum vel meridiem versus in dextro vallis latere progredientes metalem torrentem a sinistra parte lineae contiguum habuimus, immo ex parte per lectum eius ivimus.

27.

Unde austro orientem versus per memoratam vallem Chotarna dolina progrediendo metalem torrentem porro a sinistris decurrentem adsitum habuimus.

28.

Austrum versus hinc per memoratam vallem leniter adscendendo metalem torrentem porro a sinistris vicinum habuimus.

19.

Odtiaľ sme pomaly zostupovali, zachovávajúc ten istý smer na juhozápad, pričom po ľavej strane stál hlboký a starý mičinský les a po pravej strane sme mali spustnuté banskobys-trické polia zarastené borievkami. Takto sme prišli na miesto, kde sa začína dolina Priecho-nisko, inak zvaná Buocskova dolina, v ktorej sme dali navŕšiť hraničnú kopy. Do nej bol zakopaný kameň označený mestským erbom.

20.

Odtiaľ sme sa obrátili na severozápad a zostúpili sme do ľavého úbočia dolinky zvanej Buocskova dolina cez lokalitu Priechonisko, pričom samotný stred dolinky ostal po pravej strane. Po 114 siahach sme tam v druhej časti doliny dali vytesať mestský erb na kameň vyčnievajúci vo vzdialenosti 4 siahy a 4 stopy po pravej strane. V geometrickom bode sme nedali urobiť žiadnu kopy, pretože dolina po pravej strane vytvára v celej dĺžke hraničnú líniu.

21.

Odtiaľ sme ďalej zostupovali na severozápad po spomínanej lokalite, pričom hraničnú líniu sme mali po pravej strane v doline vyhlbenej bystrinou.

22.

Odtiaľ sme sa obrátili na západ a postupovali sme smerom do toho istého ľavého úbočia doliny s bystrinou po pravej strane. Od 105. po 108. siahu sme prechádzali cez cestu vedúcu z Banskej Bystrice do Mičinej dolinou zvanou Hlboká. So 112. siahou sme zas prešli cez samotnú dolinu Hlboká a zastavili sme sa na mieste zvanom Krížna dolina, kde sme dali balvan väčších rozmerov označiť mestským erbom a zakopať do zeme.

23.

Odtiaľ sme sa otočili na juh a postupovali sme dolinou zvanou Hlboká, pričom po ľavej strane sme mali hlbokú bystrinu a za ňou zas cestu vedúcu z Banskej Bystrice do Mičinej. Bez toho, aby sme tu stavali kopy, sme za hranicu chotárov ustanovili samotnú hlbokú bystrinu.

24.

Pomaly sme odtiaľ stúpali spomínanou dolinou rovnakým smerom a prešli sme cez bys-trinu na cestu vedúcu z Banskej Bystrice do Mičinej. Vzápätí sme cestu znovu opustili a po prekročení bystriny sme prešli na pravé úbočie doliny a postupovali sme popri hraničnej bystrine, ktorá tiekla po ľavej strane.

25.

Odtiaľ sme sa odklonili na juhovýchod a ďalej sme postupovali po pravom brehu hraničnej bystriny, pričom sme prešli cez dva menšie potôčky pritekajúce z pravého úbočia do hra-ničnej bystriny a pokračovali sme v postupe dolinou Hlboká popri ceste vedúcej do Mičinej po ľavom úbočí doliny, ktorá sa na tej siahe z nášho pohľadu ďalej odkláňala doľava. Nakoniec sme sa pristavili v ústí doliny zvanej Chotárna dolina.

26.

Odtiaľ sme postupovali po pravom úbočí doliny na juh, pričom hraničnú bystrinu sme mali stále po ľavej strane hraničnej čiary, ba šťastí sme išli aj jej korytom.

27.

Odtiaľ sme postupovali na juhovýchod spomenutou dolinou Chotárna dolina a hraničnú bystrinu sme naďalej mali po ľavej strane.

28.

Odtiaľ sme pomaly stúpali spomenutou dolinou smerom na juh a hraničnú bystrinu sme mali naďalej hneď po ľavej strane.

29.

Eadem versus austrum directione continuata desinente iam torrente metali transivimus cum orgia vigesima ad sinistrum latus vallis, de quo vicissim per vallem cum orgia octuagesima quinta ad dextrum vallis latus transivimus.

30.

Ab hinc austro orientem versus deflectendo cum orgia septima per vallem transeundo in sinistro eius latere incessimus limite ipso pone lineam a dextris decurrente, cum fine ductus vero pervenimus ad lapidem in ipso limite situm, quem scuto civitatis notari et cumulo operiri curavimus.

31.

A quo eadem austro orientem versus directione servata per dextrum latus vallis incessimus limite ipso a sinistra penes lineam decurrente, cum fine ductus autem ipsum limitem contingendo cumulum metalem erigi eique lapidem scuto civitatis notatum infodi curavimus.

32.

Hinc austrum versus deflectendo ascendimus ex valle versus iugum montis cumulumque metalem erigi curavimus.

33.

Unde porro austrum versus ascendendo pertigimus in iugo montis ad localitatem Na try czjachy vocatam, ubi cumulo metali post quadragesimam secundam orgiam, cui lapis litteris DM dominium Micsinye significantibus notatus impositus est, erecto metationem inter terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis, terrenum item possessionis Mitsinye ad inclytam familiam Beniczky de eadem et in Mitsinye spectans terminavimus.

Super qua exposita modalitate peracta metali reambulatione praesentem nostram praestamus relationem. Signatum in localitate Na try czjachy vocata ad memoratum cumulum die 15^a Septembris anno 1820. Sigismundus de Zolna surrogatus vice-comes L. S. m. p. Wolfgangus Rakovszky de eadem – I[nclyti] co[m]it[at]us Zoliensis vice-iudlium L. S. m. p. Iosephus Sztrakonitzky eiusdem I[nclyti] co[m]it[at]us Zoliensis ordinarius iurassor L. S. m. p.

29.

Pokračujúc tým istým smerom na juh, sme s dvadsiatou siahou, keď už sa hraničná bystrina stratila, prešli na ľavé úbočie doliny, z ktorého sme s osemdesiatou piatou siahou znovu prešli cez dolinu na jej pravé úbočie.

30.

Odtiaľ sme sa odklonili na juhovýchod a so siedmou siahou sme prešli cez dolinu na jej ľavé úbočie. Kráčali sme po samotnom koryte popri hraničnej čiare vedúcej po pravej strane a s koncom úseku sme došli ku kameňu nachádzajúcemu sa priamo v koryte, ktorý sme dali označiť mestským erbom a zapracovať do kopy.

31.

Od nej sme kráčali, zachovávajúc ten istý smer na juhovýchod, po pravom úbočí doliny so samotným korytom vedúcim po ľavej strane pri hraničnej čiare. S koncom úseku sme sa dotkli priamo koryta a dali sme postaviť hraničnú kopy, do ktorej sme dali zakopať kameň označený mestským erbom.

32.

Odtiaľ sme sa odklonili na juh a začali sme stúpať z doliny na horský hrebeň, pričom sme dali postaviť hraničnú kopy.

33.

Odtiaľ sme ďalej stúpali na juh, až sme sa dostali na horský hrebeň na mieste zvanom Na tri ciachy, kde sme po prejdení štyridsiatich dvoch siah vztýčili hraničnú kopy, do ktorej bol vložený kameň označený písmenami DM značiacimi panstvo Mičiná. Po tomto sme vytyčovanie hranice medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a chotárom dediny Mičiná patriacej slávnej rodine Benických z Beníc a Mičinej ukončili.

O tomto vytýčení hraníc, ktoré sme vykonali uvedeným spôsobom, podávame túto správu. Podpísanú na mieste zvanom Na tri ciachy pri spomenutej kope dňa 15. septembra roku 1820. Žigmund Zolnaj, zastupujúci zvolený podžupan, miesto pečate, vlastnou rukou. Wolfgang Rakovský z Rakova, podslúžny slávnej Zvolenskej stolice, miesto pečate, vlastnou rukou, Jozef Strakonický, riadny prísazný prisediaci tej istej slávnej Zvolenskej stolice, miesto pečate, vlastnou rukou.

Anno 1820 die 16^a Septembris inchoata est metatio inter terrenum liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis et terrenum possessionis Elias vel Illésfalva praesentibus:

Ex parte liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis, quibus supra.

Ex parte inclyti compossessoratus Illésfalvensis et quidem ex parte orphannorum spectabilis condam domini Ioannis Radvanszky domino Adamo Csmelik fiscali, Ioanne Mlaczospano, Ioanne Kubisch sylvano, Ioanne Palatin iudice possessionis, Andrea Luptak, Andrea Szalka et Ioanne Babot iunioribus possessionis.

Ex parte spectabilis domini Thomae Gerhardt, Mathia Luptak sylvano et Georgio Kubisch inquilino.

Ex parte egregii domini Ioannis Chudoba, Georgio Szolivajecz spano, Ioanne Szlobodnik et Ioanne Klincsok iurisdictionis eiusdem.

Consistendo in iugo montis localitate Na try cziachy nad eliaskou bukovinuo nominata, ubi tria terrena scilicet Neosoliense, Mitsinense et Eliasfalvense conterminant, localitatem hanc pro primo instituendae metationis puncto assumpsimus.

1.

A puncto hoc aquiloccidentem versus per angustum montis iugum progrediendo mansit nobis cumulus priori [die] utpote 15ta currentis [mensis] ultimo positus ab ipso geometrico puncto ad sinistram ad duas orgias remotus, cui lapis litteris DM dominium Mitsinye designantibus notatus infossus est, post unam orgiam autem et quatuor pedes in 1° 2' a dextra lineae parte cumulum, cui lapis scuto civitatis notatus infossus est, post quinque orgias dein et quatuor pedes in 2 orgiis a sinistris in parte terreni Eliasfalvensis alium cumulum, cui lapis litteris EF Eliasfalu denotantibus signatus infossus est, poni curavimus. A qua hac ratione adiectis duobus ad priorem iam existentem cumulis efformata trimeta ultro progrediendo cumulum metalem erigi curavimus.

2.

Unde per idem angustum iugum montis terreno Neosoliensi a dextris, Eliasfalvensi a sinistris manente servata priori directione descendentes posuimus cumulum.

3.

Eadem porro ab hinc directione plano situ incedentes posuimus cumulum.

4.

A quo versus occidentem per idem iugum montis clivum ascendendo posuimus cumulum.

5.

Aquiloccidentem versus ab hinc deflectendo descendimus de clivo, dein alium per prominentia e terra saxa efformatum collem ascendimus, in quo cumulum erigi curavimus.

6.

Unde rursus occidentem versus de memorato colle descendendo, dein plano situ incedentes post 6° 3' in 1½ orgia a dextris in prominenti e terra lapide scutum civitatis, post 9° autem in 1° 4' a sinistris litteram E Eliasfalu denotantem aequae in prominente e terra lapide exculpi, post vero cumulum metalem erigi curavimus.

7.

Ab hinc aquiloccidentem versus directione sumpta plano situ incedendo posuimus cumulum.

8.

Leniter ab hinc ascendendo posuimus cumulum.

Dňa 16. septembra roku 1820 bolo započaté vytyčovanie hranice medzi chotárom slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica a chotárom dediny Iliáš za účasti:

Zo strany slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica to boli tí, ktorí sú uvedení vyššie.

Zo strany slávneho komposesorátu z Iliáša a práve tak zo strany sirôt nebohého vznešeného pána Jána Radvanského pán Adam Čmelík, fiškál, Ján Mlacz, šafár, Ján Kubiš, lesmajster, Ján Palatin, richtár dediny, Andrej Lupták, Andrej Szalka a Ján Babot, dedinská mládež.

Zo strany vznešeného pána Tomáša Gerhardta Matej Lupták, lesmajster a Juraj Kubiš, želiar.

Zo strany znamenitého pána Jána Chudobu Juraj Szolivajecz, šafár, Ján Slobodník a Ján Klinček, jeho splnomocnenci.

A potom:

Zhromaždiac sa na horskom hrebeni, na mieste zvanom Na tri ciachy nad iliašskou bukovinou, kde spolu hraničia tri chotáre, a to banskobystrický, mičinský a iliašský. Toto miesto sme si zobrali za prvý bod započatého vytyčovania hranice.

1.

Od tohto bodu sme postupovali úzkym horským hrebeňom na severozápad, pričom nám ostala kopa, ktorá bola predchádzajúceho dňa, t. j. 15. tohto mesiaca, umiestnená ako posledná a vzdialená na dve siahly naľavo od samotného geometrického bodu. Do nej bol zakopaný kameň označený písmenami DM značiacimi panstvo Mičiná. Po jednej siahe a štyroch stopách vo vzdialenosti 1 siahy a 2 stôp na pravej strane hraničnej čiary sme dali umiestniť kopy, do ktorej bol zakopaný kameň označený mestským erbom. A potom po piatich siahach a štyroch stopách vo vzdialenosti 2 siah na ľavej strane iliašského chotára sme dali umiestniť ďalšiu kopy, do ktorej bol zakopaný kameň označený písmenami EF značiacimi dedinu Iliáš. Od takto vytvoreného trojhraničného bodu, keď sme k už jestvujúcej kope pridali ďalšie dve, sme postupovali ďalej a dali sme navršíť hraničnú kopy.

2.

Zachovávajúc predchádzajúci smer, sme odtiaľ zostupovali po tom istom horskom hrebeni s banskobystrickým chotárom ostávajúcim napravo a iliašským naľavo, pričom sme umiestnili kopy.

3.

Odtiaľ sme ďalej kráčali rovnakým smerom po rovinatom úseku a umiestnili sme kopy.

4.

Od nej sme začali stúpať strminou toho istého horského hrebeňa na západ a umiestnili sme kopy.

5.

Odtiaľ sme sa odklonili na severozápad a zostupovali sme strminou, potom sme zase stúpali na kopec vytvorený skalným bralom vyčnievajúcim zo zeme, na ktorom sme dali navršíť kopy.

6.

Odtiaľ, zo spomínaného kopca, sme znovu zostupovali smerom na západ. Potom sme kráčali rovinatým úsekom a po 6 siahach a 3 stopách sme dali na kameň čnejúci zo zeme vo vzdialenosti 1½ siahy napravo vytesať mestský erb a po 9 siahach zas na kameň rovnako čnejúci zo zeme vo vzdialenosti 1 siahy a 4 stôp naľavo písmeno E označujúce Iliáš. Potom sme dali navršíť aj hraničnú kopy.

7.

Odtiaľ sme sa vydali smerom na severozápad, a kráčajúc rovinatým úsekom, sme umiestnili kopy.

8.

Pomaly odtiaľ zostupujúc, sme umiestnili kopy.

9.

Plano ab hinc situ usque orgiam nonam incedentes, leni dein descensu facto posuimus cumulum.

10.

Leniter usque orgiam quinquagesimam eadem versus aquiloccidentem directione continuata descendimus, post vero per iugum assurgens ascensu facto cumulum metalem poni curavimus.

11.

Per latius ab hinc iugum montis leniter descendentes cumulum erigi curavimus.

12.

Unde leniter per iugum montis ascendendo cumulum poni curavimus.

13.

Ascensu porro continuato posuimus cumulum.

14.

Ultrò ab hinc ascendendo posuimus cumulum.

15.

Ab hinc plano fere situ incedentes posuimus cumulum.

16.

Ab hinc porro per iugum montis descendendo, pervenimus ad lapidem e terra prominentem, cui a sinistris litteram E Eliasfalu denotantem, a dextris vero scutum civitatis incidi ipsumque lapidem cessante hic, a sinistris plaga Nad eliaskou bukovinou nominata ac ipso terreno Eliasfalvensi et inchoante terreno praedii Urpin, a dextris vero Neosoliensi ultrò continuante cumulo metali operiri curavimus.

Descendentibus ab hoc puncto, qui ex parte inclyti compossessoratus Eliasfalvensis praesentes erant manente tamen domino Adamo Csmelik, qua[m] spectabilis domini Antonii Radvanszky et Orphanorum denati condam sp[ec]t[abil]is domini Ioannis Radvanszky fiscali ultrò processimus.

17.

A puncto hoc incipiente a sinistris terreno praedii Urpin, a dextris vero terreno Neosoliensi ultrò procurrente in conterminio horum per iugum montis aquiloccidentem versus descendentes posuimus cumulum.

18.

A quo eadem porro continuata directione leniter descendendo posuimus cumulum.

19.

Unde per iugum montis leniter ascendendo cumulum metalem poni curavimus.

20.

Ab hinc porro per iugum montis incedentes devenimus ad locum aucupii a dextris adiacentem, ubi cumulum erigi curavimus.

21.

De quo aquilonem vel septemtrionem versus flexu facto descendendo cumulum metalem poni curavimus.

22.

Aquiloccidentem versus ab hinc declinando descendimus per iugum cumulumque erigi curavimus.

23.

Unde rursus septemtrionem versus declinando descensu continuato cumulum metalem, cui lapis scuto civitatis notatus infossus est, erigi curavimus.

24.

Plano ab hinc situ eadem directione incedentes posuimus cumulum.

9.

Odtiaľ až po deviatu siahu sme kráčali rovinatým úsekom, potom po miernom zostupe sme umiestnili kopu.

10.

Až po päťdesiatu siahu sme pokračovali v zostupe tým istým smerom na severozápad, potom však po výstupe dvíhajúcim sa hrebeňom sme dali umiestniť hraničnú kopu.

11.

Odtiaľ pomaly zostupujúc po širšom horskom hrebene, sme dali navštíviť kopu.

12.

Odtiaľ sme pomaly stúpali po horskom hrebene a dali sme umiestniť kopu.

13.

Pokračujúc v ďalšom výstupe, sme umiestnili kopu.

14.

Odtiaľ sme ďalej stúpali a umiestnili sme kopu.

15.

Odtiaľ sme kráčali takmer rovinatým úsekom a umiestnili sme kopu.

16.

Odtiaľ sme ďalej zostupovali po horskom hrebene, až sme došli ku kameňu čnejúcemu zo zeme, na ktorý sme dali z ľavej strany vytesať písmeno E označujúce Iliáš a z pravej strany zas mestský erb. Samotný kameň sme nechali na tomto mieste, pričom po ľavej strane bola lokalita zvaná Nad iliašskou bukovinou a začínajúci sa chotár prédia Urpín, po pravej strane zas ďalej pokračoval banskobystriický chotár. Nakoniec sme ho dali zapracovať do hraničnej kopy.

Počas zostupu od tohto bodu boli prítomní zástupcovia slávneho iliašskeho komposesorátu. Zostal však aj pán Adam Čmelík ako fiškál vznešeného pána Antona Radvanského a sirôt zosnulého nebohého vznešeného pána Jána Radvanského. S nimi sme postupovali ďalej.

17.

Od tohto začínal po ľavej strane chotár prédia Urpín, po pravej sa zas ďalej rozkladal banskobystriický chotár. Na ich spoločnej hranici sme zostupovali horským hrebeňom na severozápad a umiestnili sme kopu.

18.

Od nej sme ďalej pokračovali rovnakým smerom, a pomaly zostupujúc, sme umiestnili kopu.

19.

Odtiaľ sme pomaly stúpali po horskom hrebene a dali sme umiestniť hraničnú kopu.

20.

Odtiaľ sme ďalej kráčali po horskom hrebene, až sme sa dostali na miesto určené na lov vtákov ležiace po pravej strane, kde sme dali navštíviť kopu.

21.

Od nej sme sa otočili na sever a pri zostupe sme dali umiestniť hraničnú kopu.

22.

Odtiaľ sme sa odklonili na severozápad, a zostupujúc po hrebene, sme dali navštíviť kopu.

23.

Odtiaľ sme sa znovu odklonili na sever, a pokračujúc v zostupe, sme dali navštíviť hraničnú kopu, do ktorej bol zakopaný kameň označený mestským erbom.

24.

Od tohto miesta sme kráčali rovinatým úsekom rovnakým smerom a umiestnili sme kopu.

25.

Ab hinc porro directione versus septentrionem servata leniter ascendentes posuimus cumulum metalem.

26.

Directione versus aquiloccidentem sumpta leniter ascendentes posuimus cumulum.

27.

Hinc plano situ incedentes posuimus cumulum.

28.

Situ plano ultro continue per iugum montis incedentes posuimus cumulum.

29.

A quo occidentem versus declinando descendimus per iugum montis, cumulumque poni curavimus.

30.

Porro occidentem versus de iugo montis descendentes posuimus cumulum.

31.

Descensu porro per iugum montis versus eandem plagam continuato posuimus cumulum.

32.

Eadem porro directione versus mundi plagam per iugum descendentes posuimus cumulum.

33.

Plano fere ac vix ad sensum declinante situ porro occidentem versus procedentes cumulum metalem erigi curavimus.

34.

Unde aquiloccidentem versus deflectendo per iugum montis Na Wartu dicti leniter ascendendo posuimus cumulum.

35.

A quo ultro versus eundem montem Na Wartu nominatum ascendendo posuimus cumulum.

Quo posito vesperscente iam die domum discessimus, insequente autem utpote die solis quieti dato. Die 18 Septembris ad faciem loci exeundo ex parte inclyti compossessoratus praedii Urpin et quidem inclytiae familiae de Radvan spectabili domino Ludovico Radvanszky inclyti comitatus huius primario vice notario comparente in ultimo die 16 Septembris posito cumulo consistentes ultro processimus.

36.

Per verticem montis Warta nominati occidentem versus progrediendo ab 8^a usque 11^a transivimus pone turrin antiquitus hic erectam a dextra lineae parte sitam, qua relicta cumulum metalem poni curavimus.

37.

Inde aquiloccidentem versus de monte memorato descendendo a dextris calvum montem, a sinistris sylvam habendo contiguum cumulum metalem posuimus.

38.

Occidentem versus ab hinc deflectendo descendimus per praeceptis montis iugum cumulumque metalem posuimus.

39.

Eadem porro directione per iugum montis descendendo posuimus cumulum.

40.

Aquiloccidentem versus ab hinc deflectendo descendimus per iugum montis ac ad planum situm deveniendo posuimus cumulum.

41.

A quo plano prius situ eadem directione eundo, post vero descendendo posuimus cumulum.

25.

Odtiaľ sme naďalej zachovávali smer na sever, a pomaly stúpajúc, sme umiestnili hraničnú kopu.

26.

Pomaly sme stúpali, pustiac sa smerom na severozápad, a umiestnili sme kopu.

27.

Kráčali sme odtiaľ po rovinatom úseku a umiestnili sme kopu.

28.

Ďalej sme pokračovali rovinatým úsekom, kráčajúc po horskom hrebeni, a umiestnili sme kopu.

29.

Od nej sme sa odklonili na západ a pri zostupe horským hrebeňom sme dali umiestniť kopu.

30.

Ďalej sme zostupovali z horského hrebeňa na západ a umiestnili sme kopu.

31.

Ďalej sme pokračovali v zostupe po horskom hrebeni na tú istú stranu a umiestnili sme kopu.

32.

Zostupujúc po hrebeni naďalej smerom na tú istú svetovú stranu, sme umiestnili kopu.

33.

Postupovali sme ďalej na západ takmer rovinatým úsekom, ktorý sa sotva postrehnuteľne zvažoval, a dali sme navršíť hraničnú kopu.

34.

Odtiaľ sme sa odklonili na severozápad a hrebeňom sme pomaly začali stúpať na vrch zvaný Vartovka, pričom sme umiestnili kopu.

35.

Od nej sme ďalej stúpali na ten istý vrch zvaný Vartovka a umiestnili sme kopu.

Po jej umiestnení sme sa vzhľadom na to, že sa už zvečerievalo, rozišli domov. Nasledujúci deň sme venovali odpočinku, lebo bola nedeľa. Dňa 18. septembra sme vyšli na tvár miesta zo strany slávneho komposesorátu prédia Urpín, ako aj slávnej rodiny Radvanských za prítomnosti vznešeného pána Ľudovíta Radvanského, prvého podnotára tejto slávnej stolice. Zhromaždili sme sa pri kope, ktorá bola dňa 16. septembra umiestnená ako posledná, a od nej sme ďalej postupovali.

36.

Cez vrchol hory zvanej Vartovka sme postupovali na západ a od 8. po 11. sľahu sme prešli pri veži nachádzajúcej sa po pravej strane, ktorá tu bola kedysi dávno vztýčená. Keď sme ju opustili, dali sme umiestniť hraničnú kopu.

37.

Odtiaľ sme zostupovali zo spomenutej hory na severozápad, pričom po pravej strane sme mali lysý kopec, po ľavej les, pri ktorom sme umiestnili hraničnú kopu.

38.

Odtiaľ sme sa odklonili na západ, a zostupujúc po strmom horskom hrebeni, sme umiestnili hraničnú kopu.

39.

Ďalej sme zostupovali tým istým smerom po horskom hrebeni a umiestnili sme kopu.

40.

Odtiaľ sme sa odklonili na severozápad, a zostupujúc po horskom hrebeni, sme došli na rovinatý úsek, kde sme umiestnili kopu.

41.

Od nej sme najprv išli po rovinatom úseku, potom sme však pokračovali v zostupe a umiestnili sme kopu.

42.

Unde per iugum montis ultro descendendo posuimus cumulum.

43.

Ab hinc porro versus aquiloccidentem magis praecipiti situ per iugum descendentes adsitas habuimus vallem unam a sinistris Granum versus, alteram a dextris versus Carbonariam superiorem a iugo hoc se protendentem, quibus praetergressis cumulum metalem erigi curavimus.

44.

A quo per angustum iugum montis aquilonem versus leniter descendendo posuimus cumulum.

45.

Hinc aquiloccidentem versus deflectentes per iugum montis leniter ascendendo posuimus cumulum.

46.

Inde per iugum montis leniter ascendendo posuimus cumulum.

47.

Porro ab hinc eadem directione leniter ascendendo posuimus cumulum metalem.

48.

Ab hinc leniter ascendentes pervenimus ad saxum e terra prominens, cui scutum civitatis incidi ac idem dein cumulo metali operiri curavimus.

49.

Unde civium Neosoliensium agris a dextris inchoantibus ac ultro procurrentibus progressi sumus inter complura e terra prominentia saxa, in quorum uno post 20° 4' in 1½ org. a sinistra sito scutum civitatis incidi, dein vero a 45^a usque 48^a orgiam per fossam hic existentem transeundo cumulum metalem erigi curavimus.

50.

A quo ultro directione semper versus aquiloccidentem servata leniter ascendendo progressi sumus inter agros a dextris civium Neosoliensium sitos, a sinistris agrum Radvanensem, sed per civem Neosoliensem Ioannem Felezy ab inclyta familia Radvanszky in arenda tentum. Domini deputati civitatis Neosoliensis praetendebant agrum hunc ad terrenum civitatis pertinere, spectabilis dominus Ludovicus Radvanszky vero contra praetensionem hanc protestando asseruit eundem ab immemoriali ad inclytam familiam pertinere ab eoque arendam semper eandem inclytam familiam Radvanszky dessumere. Nos partibus in hactenus exercito usu relictis ultro procedendo cumulum metalem erigi curavimus.

51.

Unde aquilonem vel septemtrionem versus deflectendo in conterminio agrorum Neosoliensium a dextris extensorum et sylva Radvanensi a sinistris sitae cumulum metalem poni curavimus.

52.

In conterminio dictorum agrorum et sylvae porro aquilonem versus plano situ incedendo cumulum erigi curavimus.

53.

Plano situ aquiloccidentem versus deflectendo progressi cumulum metalem in conterminio sylvae cum agris poni curavimus.

54.

A quo rursus aquilonem versus declinando leniter per iugum descendentes cumulum itidem in conterminio agrorum cum sylva erigi curavimus.

42.

Odtiaľ sme ďalej zostupovali po horskom hrebeni a umiestnili sme kopu.

43.

Odtiaľ sme ďalej zostupovali po hrebeni strmším úsekom na severozápad, pričom po ľavej strane sme mali jednu dolinu zvažujúcu sa k Hronu, po pravej druhú, ktorá sa od hrebeňa ťahala smerom k hornému uhlisku. Keď sme okolo nich prešli, dali sme navštíť hraničnú kopu.

44.

Od nej sme pomaly zostupovali po úzkom horskom hrebeni na sever a umiestnili sme kopu.

45.

Odtiaľ sme sa odklonili na severozápad, a pomaly stúpajúc po horskom hrebeni, sme umiestnili kopu.

46.

Odtiaľ sme pomaly stúpali po horskom hrebeni a umiestnili sme kopu.

47.

Odtiaľ sme ďalej pomaly stúpali tým istým smerom a umiestnili sme hraničnú kopu.

48.

Pomaly stúpajúc odtiaľ, sme došli k balvanu čnejúcemu zo zeme, na ktorý sme dali vytesať mestský erb a potom sme ho dali zapracovať do hraničnej kopy.

49.

Odtiaľ sa po pravej strane začínali a ďalej rozširovali polia banskobystričských mešťanov. My sme postupovali medzi početnými balvanmi čnejúcimi zo zeme. Na jeden z nich, ktorý sa nachádzal po 20 siahach a 4 stopách vo vzdialenosti 1½ siahy naľavo, sme dali vytesať mestský erb. Potom, od 45. po 48. siahu, sme prechádzali cez priekopu, ktorá tu bola, a dali sme navštíť hraničnú kopu.

50.

Odtiaľ sme naďalej zachovávali smer na severovýchod, a pomaly stúpajúc, sme postupovali medzi poľami banskobystričských mešťanov, ktoré ležali napravo, a radvanským poľom naľavo, ktoré však držal v prenájme banskobystričský mešťan Ján Felezy. Páni vyslanci mesta Banská Bystrica tým dôvodili, že toto pole patrí k chotáru mesta. Vznešený pán Ľudovít Radvanský však proti tomuto dôvodu protestoval a tvrdil, že toto pole od nepamäti patrí slávnej rodine Radvanských, ktorá si od nájomcu stále vyberá nájom. Po tom, čo sme tieto časti nechali tak, ako doteraz boli užívané, sme, postupujúc ďalej, dali navštíť hraničnú kopu.

51.

Odtiaľ sme sa odklonili na sever a na spoločnej hranici banskobystričských polí rozkladajúcich sa napravo radvanského lesa nachádzajúceho sa naľavo sme dali umiestniť hraničnú kopu.

52.

Na spoločnej hranici zmienených polí a lesa sme rovinným úsekom ďalej kráčali na sever a dali sme navštíť kopu.

53.

Odkloniac sa na severozápad, sme postupovali rovinným úsekom a na spoločnej hranici lesa s poľami sme dali umiestniť hraničnú kopu.

54.

Od nej sme sa znovu odklonili na sever, a pomaly zostupujúc po hrebeni, sme tým istým spôsobom dali na spoločnej hranici polí s lesom navštíť kopu.

55.

Hinc occidentem versus deflectendo progressi sumus per cacum saxi Szkalka nominati latus Urpin a iugo ipso usque Granum inter scindentis, ubi post vigesimam secundam orgiam 2 pedes scuto civitatis saxo inciso devenimus ad ultimum prominenti saxi accessibile punctum.

Ab ultimo hoc puncto ulteriorem limitem ipso per latus montis Urpin prominente saxo Szkalka vocato a pede vero huius usque ostium rivi Udurna defluxu fluvii Grani formante metationem totius terreni liberae regiae ac montanae civitatis Neosoliensis in supra memorato cacumine saxi Szkalka vocati terminavimus.

Super qua exposita modalitate per nos peracta ac terminata metatione praesentem^z praestamus relationem signatum in iugo montis Urpin a cacumine saxi Skalka die 18 septembris anno 1820. Ludovicus Benitzky de eadem et Mitsinye surrogatus vice-comes L. S. m. p. Wolffgangus Rakovszky de eadem i[n]clyti co[m]m[it]t[us] Zoliensis vice-iudicum L. S. m. p. Iosephus Sztrakonitzky eiusdem i[n]clyti co[m]m[it]t[us] Zoliensis ordinarius iurassor L. S. m. p.

Super cuiusmodi metalis reambulationis serie ex ipsis originalibus genuina ac fideli transumptione praesentes nostras authentico comitatus huius sigillo munitas extradandas esse duximus et concedendas litteras testimoniales fu[tu]ra instantis iurium pro cautela.

Collat.

Datum e generali congregatione nostra die 1^a Octobris 1823 Neosolii continuative celebr[at]a. Lectum & extradatum per p[rae]libati co[m]m[it]t[us] Zoliensis iur. pr. v. notarium Ludovicum de Radván.

^z Korigované z chybného originálu, kde pisár zjavne pod vplyvom nasledujúceho slova „praestamus“ vložil nadbytočné „t“ aj do slova praesentem: „praestentem“.

55.

Odtiaľ sme sa otočili na západ a postupovali sme cez vrchnú časť skalného brala zvaného Skalka, ktoré pretína úbočie Urpína od samého hrebeňa až po Hron. Po dvadsiatich dvoch siahach a 2 stopách sme sa dostali k poslednému prístupnému bodu brala, kde sme naň dali vytesať mestský erb.

Keďže od tohto posledného bodu tvorí ďalšiu hranicu samotné skalné bralo zvané Skalka čnejúce cez úbočie vrchu Urpín a ďalej línia od jeho úpätia až po ústie potoka UduRNA do rieky Hron, na vyššie spomenutom vrchole skalného brala zvaného Skalka sme vytyčovanie hranice celého chotára slobodného kráľovského a banského mesta Banská Bystrica ukončili.

O tomto vytyčení hraníc, ktoré sme vykonali uvedeným spôsobom, podávame túto správu podpísanú na úbočí vrchu Urpín od vrcholu skalného brala Skalka dňa 18. septembra roku 1820. Ľudovít Benický z Beníc a Mičinej, zastupujúci zvolený podžupan, miesto pečate, vlastnou rukou. Wolfgang Rakovský z Rakova, podslúžny tej istej slávnej Zvolenskej stolice, miesto pečate, vlastnou rukou, Jozef Strakonický, riadny prísazný prísediaci tej istej slávnej Zvolenskej stolice, miesto pečate, vlastnou rukou.

O takto vykonanom slede obchôdzok hraníc sme z pôvodných správ na základe spoľahlivého a overeného prepisu nechali vydať túto našu svedeckú listinu stvrdenú pravou pečat'ou Zvolenskej stolice a poskytnúť ju na ochranu pred prípadnými budúcimi právnymi spormi.

Podľa originálu.

Dané na našom všeobecnom zhromaždení, ktoré nepretržite zasadalo v Banskej Bystrici, dňa 1. októbra 1823. Prečítané a vydané prísazným prvým podnotárom už skôr uvedenej Zvolenskej stolice Ľudovítom Radvanským.

Ukážky z originálneho dokumentu

Nos Universitas Prae-
latorum, Baronum, Magnatum, et No-
bilium Comitatus Solensis damus pro memoria tenore
praesentium, significantes, quibus expedit, universis: Quod
cum nos Anno, Die, Mense, Locove datarum praesentium in,
praescriptis, pro pertractandis altissimum Servitium Regium
ac concomitantèr comune hujus Comitatus Donum tangen-
tibus negotiis in Generali Congregatione convenissemus,
Eorum, reliquorum Tractatum sub decessu Joanne Ulloque
Cameracae Montanae Neosoliensis, et Regis Cameracalis
Dominii Synae- Ordinarius Fiscalis nostro surgens in
concessu orae vocis adminicula super eo apud nos instituerit
quatenus eidem veriem Metalis Reambulationis Terreni
Liberae Regiae, ac Montanae Civitatis Neosoliensis nobis
sub hodierno relatae in genuino Transumpto sub Authenti-
co Comitatus nostri sigillo expediri facere dignaremur.
Cujus iusto petito, auctoriter praememoratam Reambulati-
onem Metalem Transumpti, eidemque una cum Servitoriali,
hujus Clappis extradari fecimus, in haec verba:

Subscripti mediante gratiosa Anulytae Universitatis
die 17 Junii 1820 ad. Num. Protocolli 598 perlata Determinatio,
ne Stopo Reambulationis Metarum, totius Liberae Regiae,
ac Montanae Civitatis Neosoliensis Terreni emissi hujus
millione referrimus:

Gudi, Andrea Flarkovics juniore W. Annorum, Samuele
 Gurdik W. Annorum, Paulo Dewsko juniore, Joanne Chlisko
 juniore, Joanne Flakowfowits juniore, Joanne Brackha
 Annorum W. et Daniele Flisko Sylvano Inclytæ Samsi-
 liae de Radwan.

Et Possessione Skubin.

Joanne Dikowitsky Judice, Mathia Skolwajeck, Georgio
 Ursini, Mathia Kiltzian Annorum W. Joanne Steffko,
 Annorum W. Andrea Kollar, Joanne Neupalik, Mathia
 Chmelko, Mathia Semely, Georgio Tomus, Joanne
 Vessel, et Joanne Handlowsky.

Et quidem prout superius attachum est, consi-
 tendo in alio rivi Uturna, ab hoc tanquam Metationem
 infer liberæ Regiæ ac fontanae civitatis, et Inclytæ
 Familiae de Radwan Terrena initiante puncto pro-
 cepimus

Dist.	Directio acus magnæ Radwan	Distans in Orqiam
1 ^a	52°	130

Ubi medio alveo eundo, a dextris nobis Tenne,
 nam. civitatis Neosoliensis, a sinistris vero
 Inclytæ Familiae de Radwan solum man-
 sit, in ductu ipso, post 2^{am} Orqiam, a sinistris
 in 4^{edibus} occurrit angulus muniminis
 lignici regni Radwanensis, a dextris autem
 in 3^{edibus} incipit R. Cameratis carbonaria,
 quæ post 80^{am} Orqiam via Neosolio veniens
 inferiorem afficit Radwan partem dicente
 terminata cessat, post 81^{am} Orqiam incipit
 pons lignicus, in via hæc super Rivo Uturna
 na structus, qui usque 85^{am} Orqiam durat.
 et per civitatem Neosoliensem strui et
 conservari

Numerus	Directio Acus Magni.	Distantia in P. Org. Vieri.	
8.	24.	20.	<p>rubicundi coloris venimus, qui in alveo cata- ractam format, hic cessat a dextris ager Pa- leschianus, et incipit pratum s. Samuelis Krumrak, Civis Neovoliensis a sinistris desinente agro Spectabilis Domini Ludovici Radwanovsky, incipit hortus Panietis - Kruspan Oppidani Radwanensis.</p>
9.	52.	7.	<p>Ubi a sinistris ducit porro hortus Pa- nielis Kruspan usque angulum horti Hinkianis rivi Moticina cum Uduvna, a dextris supra contactum pratum ducit.</p>
10.	27.	115.	<p>Ubi a dextris continuat pratum, et ager Domini Samuelis Krumrak a sinistris e regione ductus hujus est influens rivi Moticina ad rivum Uduvna.</p>
11.	27.	115.	<p>Initio hujus ductus a sinistris est ager Joannis Ondricin Oppidani Radwanensis Egredi Domini Caroli Radwanovsky Jus- isdictionali, dein succedit pratum Domi- nale Indlytae Familiae de Radwan, a dextris continuat idem pratum, et ager supranominati Civis Neovoliensis s. Samuelis Krumrak Rivulus Uduvna limitem, constituens, non in ipsa directione decurrit, sed mox ad dextram, mox ad sinistram aliquantum deflectit, prout id in annexa Mapa expressum est.</p>
11.	27.	115.	<p>In ductus hujus initio rivus Metalis a sinistris a 52. Org. vero a dextris, usque</p>

Numerus	Directio aut magneto Gradus	Distans in Gra. Val. den. oct.	
129	70	14	<p> <i>Ad</i> Caumen montis <i>Varjancosa</i> s. <i>Dipraupyrus</i> evadendo circa <i>sumulum</i> <i>concursum</i> <i>torium</i> <i>Terrenorum</i> <i>sallicis</i> <i>Scopolensis</i> <i>Radvanensis</i> <i>Creminatke</i> <i>ensis</i> <i>Designantem</i> <i>constitutum</i> <i>taliterque</i> <i>metationem</i> <i>intra</i> <i>Terrenum</i> <i>Liberae</i> <i>Regiae</i>, <i>ac</i> <i>flontanae</i> <i>privatae</i> <i>Scopolensis</i>, <i>et</i> <i>Terrenum</i> <i>Inclytae</i> <i>Familiae</i> <i>de</i> <i>Radvan</i> <i>in</i> <i>effluvio</i> <i>Rivi</i> <i>Udurna</i> <i>ad</i> <i>flu-</i> <i>vium</i> <i>granum</i> <i>inchoatam</i> <i>terminavimus</i> <i>Chapot</i> <i>qua</i> <i>deducta</i> <i>modalitate</i> <i>per</i> <i>nos</i> <i>terminata</i> <i>metali</i> <i>Reambu-</i> <i>latione</i> <i>praesentem</i> <i>praestamice</i> <i>Relationem</i> <i>Signatum</i> <i>in</i> <i>Monte</i> <i>Varjancosa</i> s. <i>Dipraupyrus</i> pone <i>praedictum</i> <i>sumulum</i> <i>concursum</i> <i>supra</i> <i>attactorum</i> <i>torium</i> <i>Terrenorum</i> <i>Designantem</i>. <i>Die</i> <i>17</i> <i>Septembris</i> <i>Anno</i> <i>1801</i>. <i>Ludovicus</i> <i>Denicki</i> <i>de</i> <i>Eadem</i>, <i>et</i> <i>Mitsing</i> <i>Surrogatus</i> <i>Vice-Comes</i> <i>Wolfgangus</i> <i>Rakovsky</i> <i>de</i> <i>Eadem</i> <i>Hatus</i> <i>Zolienis</i> <i>Vice-Ludum</i> <i>m. go.</i> <i>J. J. Josephus</i> <i>Ktrakonicki</i> <i>Eusdem</i> <i>Hatus</i> <i>Zolienis</i> <i>Ordinaris</i> <i>Juraffor</i> <i>m. go.</i> <i>J. J.</i> </p>

Anno 1820 die 9^a Augusti utpote praesens
 pro instituenda Metali Reambulatione inter
 Terrenum Liberae Regiae ac Spontanae Civitatis
 Neosoliensis, Liberae item Regiae ac Spontanae
 primariae Civitatis Cremonitziensis Terminis ad
 Caumen Montis Parjancova / Pjranbymskoj / compa-
 rentes, constitimus ad tumulum concursum trium
 Terrenorum upote Neosoliensis, Radvanensis et
 Cremonitziensis Designantem, cui hac occasione praesens
 ter lapidem Terrenum Neosoliense respicientem
 litteris CN et Annorum Numero 1820 inciso nota-
 tum, alium vero Terrenum Radvanense respicientem,
 litteris DR notatum utroque cumulo supportum,
 tertium adhuc scuto Civitatis Cremonitziensis in
 signum in parte Terrenum Cremonitziense respi-
 ciente infodi curavimus, a quo per juga montium
 procedentes ab infra deductam Metationem, hac
 et subsequis diebus peregrimus.

Praesentibus ex parte Liberae Regiae ac
 Spontanae Civitatis Neosoliensis DD. Josepho
 Kellner, Michaeli Rarus Senatoribus, Joanne
 Skumrak Vice Notario, Josepho Rottermund, et
 Gabriele Urbanyi Senatoribus, Maximiliano An-
 drejkovits Tribuno Plebis, Ignatio Waiex, Rationum
 Extractore, Stephano Pettyko Primario Cancellista,
 et

Nomen Dictionum.	Directio aut Magneto gradibus	Distantia a proxima praecedenti Cumulo in arcibus	Metatum Cumulorum.
<p>Et quidem Cumulus in apice Montis Parjancova / Pifrunymphini et concursu trium supra attracto, cum Terrenorum positus, consti- tuit Metationis hujus initiari- tem Metam, seu cumulum primam.</p>			1
<p>1. A quo Directione versus Aquila- laquilortum sumpta leniter per jugum Montis descendentes a dextra praeruptum latus Montis Terreni Neosoli- ensis, a sinistra leniter, et con- vexe inclinata confinia Terreni Cemnitziensis adscita habendo, posuimus Cumulum. " " "</p>	349	22	2.
<p>2. A quo ulterius per idem Jugum Montis versus Localitatem Hag-Skalkow nominatam descen- dendo posuimus sub " " "</p>	321	42, 36	3.
<p>3. Borno descendendo cumulum erigi curavimus. " " " "</p>	320	3 17	4.
<p>4. Ab hoc leni descensu continuato sub eadem fere cum prioribus Direc- tione " " " " "</p>	320	3 19	5.
<p>5. Unde semper a dextra praecipuum latus, a sinistra leni declive contermina habendo de Iugo montis descendentes Cumulum poni curavimus sub Directione Distam- tia, ac Numero " " " "</p>	358	24	6.

Numerus Quotum.	Directio Auris magnetica ex Brücky	Distantia a proxima mae Den et. Amals et Orgin	Numerus seniatis metallum Carmel num
<p>montis continuato per senones ad conuopum tium scilicet No, solienfis, Cremoniceni et Inclypae Lambiae Illustriſſimorum Daronum de Reua Serrenorum quod iunctum conuopae ex parte S. Domini et Stubna spect. D. Abriah amos Machula de Abra, hanselua remonstravit, ubi Carmelum metalem ultimam nao nouou Gradſkou erigi curauimus.</p>			
<p>Super erecto metakioem in ter Serrenum Liberae, Regiae, ae Montanae fuitatis Noſo, lienſis Serrenum item L. R. ae Montanarum primariae fuitatis Comnitiensis Die 9^a Augusti in Monte Paryano, vbi p. H. Braunpomyſtruiſ. acceptam terminauimus.</p>	S. 26 91		209
<p>Super qua deducta modalitate per nos definit a metali Reambu, latione praesentem nostram praeser imus Relationem. Sig. in. In go montis nao nouou Gradſkou die 14 Augusti 1820. Ludouius Deniceky de Eadem et Miroſige Laxton: V. com. d. L. S. on. p. Wolfgangus Rakouſky, de Eadem Hatus Zolienſis V. Sudlum. L. S. on. p. Josephus Ketrakoniczky Cuius Hatus Zolienſis, ord. Sumptus</p>			

Anno 1820 Die 11^a Augusti, utpote consti-
tuto Termino pro instituenda inter Terrenum
Liberæ Regiæ, ac Montanæ civitatis Neosoliensis,
Terrenum item Inclytæ Familiæ Illustrissimorum
Baronum de Reva metalis Recambulatione, ad Loca-
litate[m] nad novou Pradyskou euntes Ordine
ab infra deducto peregrimus Metationem.

Praesentibus ex parte Liberæ Regiæ,
ac Montanæ civitatis Neosoliensis sequentibus:
D. Michaeli Barus, et Josepho Rottemund Se-
natoribus, Joanne Kumrak Vice Notario, Antonio
Hänrich, Ordinario Fiscali, Maximiliano Ondrej-
kovits Tribuno Plebis, Ignatio Waizl Rationum
Custodite, et aliis compluribus Electæ Communi-
tatis Commembris, et Civibus.

Pro incidendis Metalibus signis in
occurrentibus saxis Magistro Leonhardo Horn
comparante.

Ex villa Harmantz: Michael Senior
Balas, Michael Junior Balas, Michael Waizl,
Josephus Babjak, Andreas Daubner, Joannes
Gregor & Sc. Operarius civitatis Neosoliensis.

Ex parte I. R. Montanæ Praefecturae Neo-
soliensis praesentibus: D. Floriano Charon Fiscali
adjuncto, et D. Joanne Obereigner Sylvanali Brack-
hante.

Ex Parte Illustrissimorum Baronum

Mensura Ducum.	Iohannem Flurtsek. Ios. Chila Ioan. Rudka Mich. Luptak, Ios Bellan. Ioan. Oravecz, George Mantsek, et And. Tackelka Et quidem:	Directio Auss magnet in gradibz	Distantia approxime maeilonli Cunulo in Orgis	Anus verbal metra lun Cunulo lun
		<p>persistendo penes ultimam die 14 Augusti erectum cumu- lum, in concursu Terrenorum Neovoliensis Possessionis item Hay ad civitatem Cremnic- ciensem spectantis, et offi- moffatz ad Anclytam N^o lustatissimorum Baronum de Reva Familiam pertinens, tis jugum montis ascendens, do post 3°2' erigi curavimus a dextra Linea parte Cumu- lum Neovoliense, a sinistra vero in 2° alterum Mopotken- se Terrenum designantem cumulum, quam hac ratione cum posito prius Cremnicien- se Terrenum terminante cumulo erectam Trimetam pro primo instituenda hac causione intra Terrenum Ne- vobense, et slovatxiense Metalis Reambulationis signo Metalis statuimus Et Trimetra hac Directione versus Aquiloccidentem tendente inz</p>		

Anno 1890 Die 21 Augusti utro-
te praefixo pro instituenda inter Territorium
liberae Regiae ac Montanae Civitatis Nevoliensis,
Territorium item Incoliti Regii Imperialis Domini
dehava cum priori collimitans Metali Reambula-
tione, Termino, ad Alpem Welta Krizna comparcon-
ter praesentibus ex parte liberae Regiae, a monte
nae Civitatis Nevoliensis.

Domino Iosepho Kellner, et Michaeli Karus
Senatoribus, Ignatio Wais Rationum Exattore,
Maximiliano Andreykovic Tribuno Plebis, Joanne
Urban, Daniele Albrecht, Georgio Renner, Paulo
Flora, et Carolo Invidy Civibus.

Matthia Stogl Murariorum Ballivis, pro
signis Metalibus sacis invidendis assumpto.

Paulo Diko, et Joanne Karkalik Sylva-
ris Civitatis

Michaeli Dalas, Iosepho Wais, Joanne
Wais, Joanne Paubner, Andrea Wais, Iosepho
Dichner, Iosepho Baraska, Iosepho Dabak
et Iosepho Dalas Operariis Civibus ex villa Harm-
nets.

Alberto Cunderlik, Iosepho Tantsjar,
et Georgio Schivak ex villa Aibi.

Matthia Kutvera, alias Cunderlik, et Matthia
Schivak, utroque ex villa Brasmitta.

Ex parte Incolitae Regio Montanae Imper-
ialis Nevoliensis Florianus Than Fiscali ad iuncto.
et

Directio aut magneti- ca in Gradibus	Distantia a proxi- mae praecedenti Cumulo in Pugis	Purs Serials Meta. hujus Cumulo num.
1820 Annum peractae Me- talium Reambulationis.		
CZ Cottus Loliensis		
CEN Civitas Neosoliensis, cum suo Insigni in latere ortu spectante Insidium civita- tis Neosoliensis Insigni in latere vero Septentrioni obverso		
CL Cottus Aytoviensis		
DL Dominium Likava		
denotantes insculptas, - juata, juata hunc lapidem vero alium minorem anti- quo civitatis scuto notatum conspicui praesentium exhibuimus, dein vero utrum- que Cumulo grandioris molis e cespite facto operiri curavimus, Cumulumque hunc pro Cardinali Meta ocipienda Metalium Reambu- lationis initiante puncto constituimus Pro. " "		
1. A Cardinali hac Meta Directione versus Austro Orientem sumpta, Ferrero Liberae Regiae ac Monta- nae Civitatis Neosoliensis a dextris, Ferrero autem Analyti Regi fameratis Do- minii Likavae a sinistris manente		1.

150	Unde ultra servata eadem Directione per Jugum montis leniter ascendendo posuimus Cumulum metallicum	Directio cum magnetice in gradibus	Distantia a proximo praecedenti Cumulo in gradibus	Anus servatis metallici Cumulo mens.
151	A Cumulo hoc auctro Orientem versus declinatione facta per Jugum montis leniter usque Trig. 100 descendendo conspeximus per apertam a sinistris vallem possessionem Devuta unde ascendendo posuimus Cumulum metallicum	292	40	2/6 151
152	Orientem versus ab hinc Directione sumpta per jugum montis intra prata ascendendo devenientes ad alpem na. Baulikove Stolice nominatam posuimus Cumulum	295 3/4	130	1/52
153	Eadem porro Directione intra prata ascendentes in alpe Baulikove Stolice nominata Cumulum metallicum cuius lapis insigni etis notabilis in se suis est emig. cur amonuit.	256 1/2	199	2/153
	Et quod puncto cum Domini Deputati civitatis Neophrizimites per alpem quam vocant Zwolen. Spadienses autem solica nominantur veniens vallem Koritnica procurrere hinc	256 3/4	64	3/154

Anno 1820, Die 28 Augusti consti-
tuto utpote Termino pro peragenda intra Terrarum
Liberæ Regiæ ac Montanæ civitatis Neopolitensis,
et Analyti Regiæ Imperialis Dominiæ Lohy-Lyuse
metali Reambulatione adveniente ob tempestatem
huius operationi omnino faventem in subsequente
diem dilato, illuc exente dein die 29° Augusti
in localitate Lohyanka supra Ligoncidarum villam
Bullo nominatam in domo Sylvani convenimus,
unde ad montem Sedlo exeuntes deducta
ab infra modalitate metalem Reambulationem
intra superiora attacta Ferrera peregrinamus præ-
sentibus:

Ex parte Liberæ Regiæ ac Montanæ civita-
tis Neopolitensis. D. D. Josepho Kellner, et Phi-
chaele Rarus Senatoribus, Joanne Skumrak
Vice Notario, Ignatio Waiss Rationum Clackone,
Maximiliano Ondrejkovice Tribuno Elebis, Joanne
Urban, Daniele Albrech, Georgio Renner, Carolo
Invidty &c. presentibus.

Paulo Diko, et Joanne Karkalik
Sylvanicæ civitatis. Michaelo Dalai, Josepho
Waiss, Joanne Waiss, Andrea Waiss, Josepho
Lichner, Joanne Daubner, Josepho Karavicka,
Josepho Dajak, et Josepho Dalai Operariis
Civitatis et villa Harmanetz, et Georgio Kakt
major

Nomen
Ducum

Directio d. Marka
Aues d. maxime
magnum p. d. d. d.
h. d. d. d. d. d.
Cumulo in
regis

Nomen
Societas
Metallica
Cumulo?

Da viri, Andreas Dobrik
Piscus, et Joannes Princeps
electae communitatis
membrum; qui vigore d. d. d.
vilegi de Anno 1360 Caroli
I Regis producti, et eo quod
Terra Moftenig ipsos col-
lata, et usibus eorum
deputata habeatur, solen-
nem Protestationem
interposuerunt, reser-
uando et Jure agendi
facultatem, contra quam
Regio fameratis Domini
Lipere d. d. d. Domini
Joanne Wiponyei repro-
testante ulterius processimus.
A Cumulo priori teniter
descendendo transivimus
a 10te usque 10te Regiam
per viam a dextera ad
sinistram et villa Bullo
ad villam Kalistye tenu-
dentem Cumulumque me-
talem enigi curavimus.

g.

10

115 1/2 38 7/10

Allice Austro Puidens
tem versus deflecten-
do processimus plano
vite per viam ab illo
priori

Metationem inter Terrarum Liberae
Regiae ac montanae civitatis Neopolitanae
Terrae item Possessionum Bodkonitz, Griechen
Keltetz, Anulysum Regio Camerale Dominium
Zolyo Lyse spectantia, Terrarum Szentze,
ad spectabilem Dominum Antonium de Radwan
nec non Possessionis Schalkova ibidem ad supra
dictum R. Camerale Dominium Zolyo Lyse
pertinens Terminavimus.

Super qua praevio modo deducta per nos
instituta metatione praesentem praestamus
Relationem. Signatum ad praedictum simul
concursum Terrarum Schalkovienzi, Nuolovienzi
et Neopolitani denotantem. Die 12 Septembris
Anno 1821. Ludovicus Benitzky de Cadem
et Mitsingy Surrogatus Camer. L. S. m. p.
Wolfgangus Rakosky de Cadem Mattias
Zolienzi Vice-Judicum. L. S. m. p. Josephus
Kotrakonitzky Eiusdem Anulysi Comitatus
Zolienzi Procurator Juraffor. L. S. m. p.

Collas.

© Anno 1820 Die 13ta Septembris
continuato utpote pro peragenda intra
Terrenum Liberæ Regiæ, ac Montanæ fivi-
tatis Neovoliensis, Terrenum item Expe-
tionis Glicinye Juri Terrætrali Indlytæ
Familiaæ Benitzky de eadem, et in Glicinye
subiacentis, Metationem termino, Modalitate
ab infra deducta, peracta est, inter memora-
ta duo Terræna Metalis Reambulatio præ-
sentibus:

Et parte Liberæ, Regiæ, ac Montanæ
fivitatis Neovoliensis, iis, quibus supra.

Et parte vero Indlytæ Domini Glicinye.
Spectabili Domino Augustino Benitzky de
eadem et in Michinye, Domino Adamo
Conelik, Spectabili Domino Sigismundi
Benitzky Fiscali, Domino Antonio Ketzery
Spectabili Domino Adami Benitzky Propri-
etate, Mathia Ruzsinsky Spectabili Domi-
ni Ludovici Benitzky Spano, Josepho Deme-
ter, Joanne Dukovay, et Joanne Komkarits
comonunibus Indlytæ Compofessoribus Sylvaniæ
Colonis item Celvö Mitsinyensibus Joanne
Chrochotzky

Nomen Quod		Directio et magnitudo in Gradibus	Distantia a proximo praecedenti Cumulo in Regio	Numerus denarij met. et Lun. Cumulo rum.
	In summo montis ascen- dendo ab Oriente Hec, solense, ab quas vero Slicivnyense Sed, orum adiacens has bentes posuimus Cumu- lum Metalem "	06	p. 42	2.
2.	Unde Aquiloidentem versus deflectendo leniter poro per In- gum montis intra Sylvam ascendentes adjaentem pos 100 Et a sinistris in us- na Regia lapidem scu- to Civitatis notari, dein vero e Sylva egrediendo in margi- ne prati per Caumen Montis Staro kopa etensi Cumulum me- talem poni curavimus	54.	p. 42	3
3.	Ab hinc porro eadem continuata Directione leniter per pratum ascendendo perveni- mus ad saxum et terra prominent in quo Civi- tatis			

Numerus Pulchrum		Directio aer. magnetica per traditum	Distantia proxima praecedent. Remulorum angis	Numerus distanti metallum Cumulo.
99	<p>metalem exigi curavimus Unde porro austrum versus ascendendo pertigimus in jugo mon- tis ad localitatem na- tri Exachy vocandam. Cumulo metallico post quadragessimam secun- dam ornam cui lapis lit- teris D.M. Dominium Micsingy significanti- bus notatus impositus est, erecto, Metationem inter Terrenum Li- berae Regiae ac Montanae Civitates Bessoliensis, Terrenum item Boffessionis Mi- tsingy ad Indlytam Familiam Benickky de eadem et in Mi- tsingy spectans termi- navimus.</p> <p>Super qua elposi- ta modalitate peracta metallici Reambulatione praesentem</p>	185	85	46 00
				180 40 - 04.

praesentem nostram
praestamus Relationem
Signatum in Localitate
Kra try Priachy vocata
ad memoratum Amulum
Die 15a Septembris Anno
1820. Sigismundus de
Zolna Surrogatus Vice-
comes L. S. m. p. Wolfgangus
Rakovský de eadem -
Hattus Zolienſis Vice - Audien
L. S. m. p. Josephus
Strakonitzky eisdem
Hattus Zolienſis Ordinarius
Juraffor L. S. m. p.

Anno 1820 Die 18^a Septembris
inchoata est Metatio inter Terrarum Liberae
Regiae, ac Montanae Civitatis Neosoliensis,
et Terrarum Possessionis Elias vel Altes-
falva praesentibus:

Et parte Liberae Regiae ac Montanae
Civitatis Neosoliensis, quibus supra:

Et parte Indulti Compromissoratus
Altesfalvensis et quidem

Et parte Orphanorum Spectabilis con-
dam Domini Joannis Radvansekij
Domino Adamo Comelik Fiscali, Joanne
Mlaico Spano, Joanne Kubisch Sylvano,
Joanne Palatin Judice Posses-
sionis, Andrea Luptak, Andrea Skalke,
et Joanne Dabot Junioribus Posses-
sionis.

Et parte Spectabilis Domini Thoma
Perhardt, Mathia Luptak Sylvano, et
Georgio Kubisch Inquilino.

Et parte Gregii Domini Joannis
Chudoba, Georgio Skolivajek Spano,
Joanne Sklobodnik, et Joanne
Klincovok jurisdictionalis ejusdem
Consistendo

Nomen Ducum	Directio Que Magnitudo Gradibus	Distantia a proximo precedenti Cumulo in agris	Cumulus vialis quodcumque Cumulo
plano situ incedendo Cumulum exigi cur avimus "	41	109 1/2	53
53. Plano situ Aquiloidens, tem versus deflectens do progressi Cumulum metallum in contorni nio sylvas cum agris poni curavimus "	41	13	54
54. A quo versus Aquilo, nem versus declinando leniter per Iugum descen dentes Cumulum itidem in contornio apporun cum Sylva exigi curav imus "	38	35	55
55. Hinc occidentem versus deflectendo progressi sur onus per caum Sadi Skalka nominati latus Urxin. a Iugo ipso usque Granum intertenderit ubi post argepman secundam agrar Epedes scuto fuit hinc saxo brius devenimus ad ultimam prominenti ali accessible punctum	48	24	56

Ab ultimo hoc puncto ulteriorem li-
mitem ipso per latus montis Arpin
prominente saxo Skalka vocato, a pede
vero hujus usque ostium rivuli Udurna
deflexum fluvii granis formante Metabio-
nem totius Terrae Liberae Regiae ac Montanae
Civitatis Neopolitensis in supra memorato Ca-
mine saxi Skalka vocati terminavimus.
Super qua exorta modalitate per nos peracta
ac terminata Metabione praesentem proferimus
Relationem. Signatum in Jugo Montis
Arpin a caumine saxi Skalka. Die 18 Septem-
bris Anno 1820. Ludovicus Denitzky de Cadem
et Mitanye Surogatus Vice-jur. L. S. m. p.
Wolfgangus Rakovsky de Cadem Jottus Lo-
lieris Vice-Judicum L. S. m. p. Josephus
Strakonitzky Episcopus Jottus Lohieris
Juris Juraffor L. S. m. p.

Super cuiusmodi Metalis Reamb-
lationis serie, et ipsis Originalibus genu-
na, ac Fidei Transsumptione, praesentibus
nostris, Authentico Comitatus hujus sig-
illo munitas, et tradandas esse duximus
et concedendas Litteras Testimoniales fu-
ra Instantis Jurium pro cautela

Datum

Collat

Datum e Generali Congregatione nostra
Die 1ª Octobris 1829 Neovalii continuative
celebrata.

Lectum et Extradatum
per p̄libati Joannis Foliceris
Jur. Pr. V. Notarium
Ludovicum de Radvany

Pramene a literatúra

Archívne pramene

Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltára, fond Diplomatikai Levéltár

Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltára, S Térképtár, S 11 – Kamarai térképek

Slovenský národný archív v Bratislave, špecializované pracovisko Slovenský bankský archív v Banskej Štiavnici, fond Banská komora v Banskej Bystrici

Slovenský národný archív v Bratislave, špecializované pracovisko Slovenský bankský archív v Banskej Štiavnici, fond Hlavný komorskogrófský úrad

Slovenský národný archív v Bratislave, špecializované pracovisko Slovenský bankský archív v Banskej Štiavnici, fond Lesný úrad v Banskej Bystrici

Štátny archív v Banskej Bystrici, fond Mesto Banská Bystrica

Štátny archív v Banskej Bystrici, zbierka máp a plánov

Ústredný archív geodézie a kartografie v Bratislave, zbierka konkrétnych máp

Pramenné edície

ALBERTY, Július – GINDL, Jozef – KOČIŠOVÁ, Alojzia (eds.): *Cesty za poznaním minulosti : Výber dokumentov k výuke dejín feudalizmu na školách stredného Slovenska*. Banská Bystrica : Stredoslovenské vydavateľstvo, 1970.

BEL, Matej: *Zvolenská stolica*. NAGY, Imrich – TURÓCI, Martin (eds.). Čadca : Kysucké múzeum, 2017.

BORSA, Iván (ed.): *A Justh család levéltára 1274 – 1525*. Budapest : Akadémiai Kiadó, 1991.

BRANDL, Vincenc (ed.): *Knihy Drnovská : Kritickými i věcnými poznámkami opatřenou vydal V. Brandl (Podporou slav. Výchovu Mar. Mor.)*. Brno : Nákladem vlastním, 1868.

BRANDL, Vincenc (ed.): *Knihy Tovačovská aneb Pana Ctibora z Cimburka a z Tovačova : Pamět obyčejů, řádů, zvyklostí starodávných a řízení práva zemského v Mar. Mor.* Brno : Nákladem vlastním, 1868.

JIREČEK, Hermenegild (ed.): *Codex iuris Bohemici IV/5 : Spisy právnické právu české v XVI-tém století*. Vídeň : Nákladem vydavatelovým, 1883.

MADLEN, Ján (ed.): *Constitutio Maximiliana*. In: *Sborník prác Lesníckeho a drevárskeho múzea II*. Martin : Osveta, 1962, s. 9-45.

MARSINA Richard (ed.): *Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae II*. Bratislava : Obzor, 1987.

MATULAY, Ctibor (ed.): *Mesto Banská Bystrica : Katalóg administratívnych a súdnych písomností (1020) 1255 – 1536*. Bratislava : Archívna správa MV SSR, 1980.

PAPSONOVÁ, Mária (ed.): *Sasko-magdeburské právo na Slovensku : Krajské právo v Žilinskej knihe*. Žilina : Eurokódex, 2014.

LUKAČKA, Ján (ed.): *Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov VI : Pod osmanskou brozobou*. Bratislava : Literárne informačné centrum, 2004.

TAGÁNYI, Károly (ed.): *Magyar erdészeti oklevéltár I*. Budapest : Pátria, 1896.

TAGÁNYI, Károly (ed.): *Magyar erdészeti oklevéltár II*. Budapest : Pátria, 1896.

Literatúra

BARTAL, Antonius: *Glossarium mediae et infimae latinitatis regni Hungariae*. Lipsiae : In aedibus B. G. Teubneri, 1901.

BARTÁK, Július: *Z minulosti štátneho lesného hospodárstva v okolí Banskej Bystrice a Starých Hôr*. 2. vyd. [Banská Bystrica] : Lesy SR š. p.; Zvolen : Lesnícke a drevárske múzeum, 2023.

BUMBA, Jan: *České katastry od 11. do 21. století*. Praha : Grada, 2007.

BURKOVSKÝ, Július – BACÚR, Jozef: *Lesy v hĺbkinách času : Z minulosti lesov mesta Banská Bystrica*. In: MIKOVIČ, Fedor (ed.): *Lesy mesta Banská Bystrica*. Banská Bystrica : Mestské lesy s. r. o., 2009, s. 68-165.

FINÁLY, Henrik: *A latin nyelv szótára*. Budapest : Franklin Társulat, 1884.

FRÝDEK, Miroslav: *Mezníky – svědci života starých Římanů*. In: SCHELLE, Karel (ed.): *Právní archeologie*. Ostrava : Key Publishing, 2011, s. 41-57.

GEORGIEVSKI, Milan – TOMEČEK, Oto: *Správny aparát mesta a jeho grafická vizualizácia (na príklade Banskej Bystrice v stredoveku a ranom novoveku)*. In: *Średniowiecze Polskie i Powszechnie*, tom. 15 (19), 2023, s. 135-160.

GRAUS, Igor: *Zápas o banskobystričné mestské výsady na začiatku 16. storočia*. In: *Historický časopis*, roč. 42, 1994, č. 1, s. 3-20.

GRAUS, Igor: *Špitál sv. Alžbety ako predmet zápasu Banskej Bystrice s turzovsko-fuggerovským mediarským podnikom v prvej polovici 16. storočia*. In: *Historický časopis*, roč. 46, 1998, č. 4, s. 557-578.

GRAUS, Igor: *Zápas Banskej Bystrice s vedením turzovsko-fuggerovského mediarskeho podniku o správu bratstva Božieho tela*. In: *Historický časopis*, roč. 47, 1999, č. 2, s. 173-186.

GRAUS, Igor: *K najstaršej podobe erbu Banskej Bystrice*. In: *Genealogicko-heraldický blas*, roč. 10, 2000, č. 2, s. 16-22.

GRAUS, Igor: *Zápas Banskej Bystrice s turzovsko-fuggerovským mediarským podnikom o banské a troskové odvaly*. In: *Historický časopis*, roč. 53, 2005, č. 2, s. 243-254.

GRAUS, Igor: *Banská Bystrica v 16. storočí : Štúdie z dejín mesta*. Banská Bystrica : Enterprise s. r. o., 2015.

HABOVŠTIAK, Alojz: *Stredoveká dedina na Slovensku*. Bratislava : Obzor, 1985.

HOVEN, René: *Lexique de la prose latine de la Renaissance – Dictionnaire of Renaissance Latin from prose sources*. Leiden – Boston : Brill, 2006.

HUDÁČEK, Pavol: Možnosti výskumu pôvodného prírodného prostredia v stredoveku (na príklade Šariša). In: *Ingenii laus : Zborník štúdií venovaný jubiliujúcemu prof. PhDr. Jánovi Lukačkovi, CSc.* Bratislava : UK, 2017, s. 305-332.

JANIŠ, Dalibor – ŠENKÝŘOVÁ, Jana: Hranice statků a pozemků – jejich zachycení v písemných (právních) pramenech. In: *Archaeologia historica*, roč. 29, 2004, s. 193-202.

JURKOVIČ, Emil: *Dejiny kráľovského mesta Banská Bystrica*. Banská Bystrica : Občianske združenie Pribicer, 2005.

KARP, Hans-Jürgen: *Grenzen in Ostmitteleuropa während des Mittelalter : ein Beitrag zur Entstehungsgeschichte der Grenzlinie aus dem Grenzsaum*. Köln; Wien : Böhlau Verlag, 1972.

KATRENIÁK, Martin: *Automatická transkripcia rukopisných historických textov na príklade vybraných kanonických vizitácií*. [Diplomová práca]. Banská Bystrica : Filozofická fakulta UMB, 2022.

KATRENIÁK, Martin – KUNEC, Patrik: Automatická transkripcia historických prameňov obsahujúcich viac rukopisov na príklade kanonických vizitácií. In: MALINIÁK, Pavol – NAGY, Imrich (eds.): *Digital humanities : Nástroje sprístupňovania historického dedičstva*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2022, s. 48-50.

KATUŠČÁK, Dušan: Digital humanities a automatická transkripcia rukopisných textov. In: *ITlib : Informačné Technológie a Knižnice*, roč. 24, 2020, č. 1, s. 6-16.

KATUŠČÁK, Dušan – NAGY, Imrich (eds.): *Automatická transkripcia historických dokumentov : metodická príručka na prácu s platformou Transkribus*. Banská Bystrica : Belianum, 2023.

KATUŠČÁK, Dušan – NAGY, Imrich (eds.): *Automatická transkripcia slovacikálnych historických dokumentov*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2023.

KURHAJCOVÁ, Alica: Keď sa stroj učí čítať Hurbanove listy. In: KATUŠČÁK, Dušan – NAGY, Imrich (eds.): *Automatická transkripcia slovacikálnych historických dokumentov*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2023, s. 124-145.

LE GOFF, Jacques: Město. In: LE GOFF, Jacques – SCHMITT, Jean Claude (eds.): *Encyklopedie středověku*. Praha : Vyšehrad, 2002, s. 378-391.

LUKAČKA, Ján: Ohraničovanie majetkových celkov v stredoveku. In: *Archaeologia historica*, roč. 29, 2004, s. 61-65.

MALINIÁK, Pavol: „Meta ad modum crucis sculpta“ : Kríže na hraniciach majetkov vo Zvolenskej stolici. In: KOŽIAK, Rastislav – NEMEŠ, Jaroslav (eds.): *Svätec a jeho funkcie v spoločnosti I*. Bratislava : Chronos, 2006, s. 393-410.

MALINIÁK, Pavol: The use of border signs in the Carpathian region : Contribution to the understanding of borders in the Middle and Early Modern Age. In: HOLEC, Roman – KOŽIAK, Rastislav (eds.): *Historiography in Motion : Slovak Contributions to the 21st International Congress of Historical Sciences*. Bratislava : Institute of History of SAS; Banská Bystrica : State Scientific Library, 2010, s. 62-76.

MALINIÁK, Pavol – NAGY, Imrich (eds.): *Digital humanities : Nástroje sprístupňovania historického dedičstva*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2022.

MAREK, Miloš: *Slovník stredovekej a novovekej latinčiny na Slovensku – Glossarium mediae et infimae Latinitatis Slovaciae*. Trnava : Filozofická fakulta Trnavskej univerzity, 2020.

MARKOV, Jozef: *Odraz politických zápasov v obecnej správe Banskej Bystrice v 16. – 19. storočí*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1973.

MARKOVÁ, Markéta: Vymezování hranic a jejich značení v přírodě ve středověku. In: ŠIMŮNEK, Robert (ed.): *Regiony – časoprostorové průsečíky?* Praha : Historický ústav, 2008, s. 98-106.

MARKOVÁ, Markéta: *Hranice a bráničení v českých zemích ve středověku*. Praha : NLN; Historický ústav, 2021.

MUEHLBERGER, Guenter et al.: Transforming scholarship in the archives through handwritten text recognition : Transkribus as a case study. In: *Journal of Documentation*, vol. 75, 2019, no. 5, s. 954-976.

NAGY, Imrich: Možnosti aplikácie metódy digitálnej transkripcie historických rukopisných textov pri sprístupňovaní archívnych fondov. In: *Slovenská archivistika*, roč. 51, 2021, č. 2, s. 53-67.

NOVÁK, Jozef: *Slovenské mestské a obecné erby*. Bratislava : Slovenská archívna správa, 1967.

PISARČÍKOVÁ, Mária et al.: *Synonymický slovník slovenčiny*. Bratislava : Veda – Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2000.

PRAVDA, Ján: *Stručný lexikón kartografie*. Bratislava : Veda, 2003.

PRAŽÁK, Josef M. – NOVOTNÝ, František – SEDLÁČEK, Josef: *Latinsko-český slovník*. V Praze : Nákladem České grafické unie, a. s., 1948.

RATKOŠ, Peter: *Príspevok k dejinám banského práva a baníctva na Slovensku*. Bratislava : Slovenská akadémia vied a umení, 1951.

SKLADANÝ, Marián – TOMEČEK, Oto: Hranice Lupčianskeho hradného panstva v polovici 16. storočia. In: *Acta historica Neosoliensia*, roč. 3, 2000, s. 47-65.

SOUČKOVÁ, Tat'ána – VOLFOVÁ, Jana: Výsledky svědků ve věci pohraničních sporů na moravsko-slovenském pomezí v 16. – 18. století a jejich interpretace : příklad Vršateckého, Lednického, Trenčinského a Brumovského panství. In: *Studia Historica Nitriensia*, roč. 23, 2019, č. 2, s. 403-425.

STRÖBEL, Phillip Benjamin et al.: Multilingual Workflows in *Bullinger Digital*: Data Curation for Latin and Early New High German. In: *Journal of Open Humanities Data*, vol. 10 (2024), 13 s. Dostupné na: <https://doi.org/10.5334/johd.174> [cit. 2024-06-17]

ŠEDIVÝ, Juraj: *Historické nápisy a ich nosiče*. Bratislava : Univerzita Komenského, 2018.

ŠLÉZAR, Pavel: Sádky, kopy a „výprask na pamětnou“ : Hranice ve středověké krajině Drahan-
ské vrchoviny. In: *Vlastivědný věstník moravský*, roč. LIX, 2007, č. 2, s. 155-161.

THURZO, Milan – JANČOVIČ, Pavol: *Historické hraničné znaky a nápisy so zameraním na územie Bratislavy*. Bratislava : Univerzita Komenského, 2018.

TOMEČEK, Oto: Vývoj hraníc chotára mesta Banská Bystrica od 13. do 19. storočia. In: *Acta historica Neosoliensia 4*. Banská Bystrica : FHV UMB, 2001, s. 163-174.

TOMEČEK, Oto: Hranice mesta Banská Bystrica od roku 1255 do súčasnosti. In: *Minulosť a prítomnosť Banskej Bystrice 1*. Banská Bystrica : FHV UMB; ŠVK, 2006, s. 16-31.

TOMEČEK, Oto: *Drevorubači a uhliari v lesoch Banskej Bystrice : K problematike osídlenia horských oblastí banskobystrického chotára do polovice 19. storočia*. Banská Bystrica : FHV UMB, 2010.

TOMEČEK, Oto: Matej Bel ako geograf Zvolenskej stolice. In: BEL, Matej: *Zvolenská stolica*. NAGY, Imrich – TURÓCI, Martin (eds.). Čadca : Kysucké múzeum, 2017, s. 42-54.

TOMEČEK, Oto: Spôsoby označovania hraníc vybraných miest a mestečiek stredného Slo-
venska od 13. do polovice 19. storočia. In: VALO, Ján (ed.): *Mesto a jeho historická krajina : Zbor-
ník príspevkov z rovnomennej konferencie*. Bratislava : UK, 2020, s. 28-47.

TOMEČEK, Oto: Historická krajina v metáciach – výskumné možnosti a limity. In: DOME-
NOVÁ, Marcela (ed.): *Cestou necestou I. (krajina – priestor – kultúra – osobnosti)*. Prešov : Štátna
vedecká knižnica, 2022, s. 9-25.

TOMEČEK, Oto: Najstaršie dejiny donovalských osád do polovice 19. storočia. In: TOME-
ČEK, Oto (ed.): *Donovaly : Od uhliarskej osady k stredisku cestovného ruchu*. Donovaly : obec Dono-
valy, 2022, s. 65-102.

TOMEČEK, Oto: Automatická transkripcia reambulačného protokolu Banskej Bystrice z roku
1820. In: KATUŠČÁK, Dušan – NAGY, Imrich (eds.): *Automatická transkripcia slovacikálnych
historických dokumentov*. Banská Bystrica : Štátna vedecká knižnica, 2023, s. 102-123.

ULIČNÝ, Ferdinand: Mesto Banská Bystrica okolo roku 1255. In: *Minulosť a prítomnosť Banskej
Bystrice 1*. Banská Bystrica : FHV UMB; ŠVK, 2006, s. 5-15.

VRTEP, Ladislav: *Osem storočí slovenskej heraldiky*. Martin : Matica slovenská, 1999.

Internetové zdroje:

How-to Guides. Dostupné na: <https://readcoop.eu/transkribus/resources/how-to-guides/>
[cit. 2024-01-03]

Introducing the new Transkribus (youtube.com). Dostupné na:
https://www.youtube.com/watch?v=3mv7_pYDK5E [cit. 2024-01-03]

Introduction to Transkribus and the new User Interface – Webinar ENGLISH (youtube.com).
Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=LdBYSDMSeC8> [cit. 2024-01-03].

The ScanTent – Scanning on the go. Dostupné na: <https://readcoop.eu/scantent/> [cit. 2024-01-07]

Transkribus Expert Client Einführung | Transkribus Expert Client Kurs [1 – 10] (youtube.com). Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=KLtLg5Dui80&list=PL7UbQtd4qlhI3VJck98N4kDA-euZfy--H0> [cit. 2024-01-03]

What is Transkribus? Dostupné na: <https://readcoop.eu/transkribus/> [cit. 2024-01-03]

Summary

The main part of the present work is a critical edition and translation of a previously unpublished historical document, the reambulation protocol of the city of Banská Bystrica from 1820. The Latin-written document, abbreviated as *Metales*, provides a detailed description of the survey, measurement, and marking of the city boundaries. Its creation was related to long-standing disputes over the forest wealth located within the historical territory of the city, which the city's representatives contested with the chamber administration of the local copper enterprise, represented by the Mining Chamber in Banská Bystrica. Although the origins of these disputes can be traced back to the turn of the Middle Ages and the early modern period, i.e., the turn of the 15th and 16th centuries, it was at the beginning of the 19th century that a resolution through a court process was imminent. On this occasion, a very specific and extensive document was created, providing information about all participants in the reambulation boundary survey, its course, as well as the methods of marking the city boundaries with boundary cairns and unique boundary markers.

In addition to knowledge about historical boundary practices, the document offers a wealth of interesting information about the local landscape of the time, such as economic land use, property relations, and the original road infrastructure. The document is also significant from the perspective of potential linguistic research, as it contains numerous proper names (*propria*) of Slovak origin, particularly toponyms and anthroponyms, which indirectly reflect the linguistic conventions of the time. The document also included contemporary maps with marked boundary lines, the inspection and marking of which are described in the text itself. We publish only illustrative examples of these maps, documenting the state of contemporary cartography. The publication's visual documentation also includes an author-created map capturing individual boundary sections of the city limits, as well as photographic documentation of selected boundary markers (cairns and markers) created during the field research.

A specific aspect of processing and preparing the edition of the source was the use of the *Transkribus* tool, designed for the transcription of historical handwritten documents. To use this tool, it was first necessary to train custom models for the automatic transcription of the document. The model training was carried out in line with the APVV Skriptor grant project, which aimed to develop several unique models, as well as an aggregated model, for the automatic transcription of historical Slovacial manuscript texts. During the gradual training of models intended for the transcription of the published document *Metales*, the text of the document was also gradually transcribed automatically. A significant part of the document was transcribed using the final model, which achieved a character-level error rate of 2.60% in the validation set. A separate chapter of the work presents the entire process of creating and training the transcription models, the transcription itself, and the errors that occurred during this method of transcribing the historical document. The final document underwent manual correction of all errors resulting from the automatic transcription. The final version of the published document thus meets the basic standards of modern critical editions of historical documents. Nevertheless, it can be stated that this work represents the first edition of a historical source published in Slovakia created with the help of artificial intelligence tools.

Menný register

A

Abrahamides, Izák 4
Albrecht / Albrech, Daniel 80, 81, 106,
107, 158, 159, 184, 185
Antonius de Radvan *pozri Radvanský,
Anton*
Arnus, Georgius *pozri Arnus, Juraj*
Arnus, Juraj 82, 83
Arnus, Mikuláš 82, 83
Arnus, Nicolaus *pozri Arnus, Mikuláš*

B

Baas 9
Babiak / Babjak, Iosephus *pozri Babiak,
Jozef*
Babiak, Jozef 82, 83, 106, 107, 136, 137,
158, 159, 162, 163, 184, 185
Babot, Ioannes *pozri Babot, Ján*
Babot, Ján 230, 231
Babussik, Michael *pozri Babušík, Michal*
Babušík, Michal 108, 109
Badja, Ioannes *pozri Badja, Ján*
Badja, Ján 108, 109
Baicsy, Iacobus *pozri Baicsy, Jakub*
Baicsy, Jakub 80, 81
Bakan, Matej 106, 107
Bakan, Matthias *pozri Bakan, Matej*
Balás, Ioannes *pozri Balázš, Ján*
Balás / Balas, Iosephus *pozri Balázš, Jozef*
Balás, Michael *pozri Balázš, Michal*
Balás, Michael iunior *pozri Balázš, Michal
mladší*
Balás, Michael senior *pozri Balázš, Michal
starší*
Balázš, Ján 82, 83
Balázš, Jozef 158, 159, 184, 185
Balázš, Michal 158, 159, 184, 185
Balázš, Michal mladší 82, 83, 106, 107,
136, 137

Balázš, Michal starší 82, 83, 106, 107, 136,
137
Banko, Franciscus *pozri Banko, František*
Banko, František 82, 83
Barbenik, Iacobus *pozri Barbenik, Jakub*
Barbenik, Jakub 184, 185
Barbora, Celjská 15
Barla, Iacobus *pozri Barla, Jakub*
Barla, Jakub 184, 185
Barla, Ján 15
Barla, Juraj 15
Barla, Martin 184, 185
Barla, Martinus *pozri Barla, Martin*
Barones de Reva *pozri Révaiovci*
Bartal, Antonius 47
Becsco, Ioannes *pozri Bečko, Ján*
Bečko, Ján 82, 83
Bel, Matej 10, 11
Bellan, Iosephus *pozri Bellan, Jozef*
Bellan, Jozef 136, 137
Belo IV. 9, 11
Beloczy, Paulus *pozri Beloczy, Pavol*
Beloczy, Pavol 80, 81
Benický 23, 220 – 223, 228, 229
Benický, Adam 222, 223
Benický, Augustín 222, 223
Benický, Ján 17
Benický, Ludovít 24, 25, 104, 105, 134,
135, 156, 157, 182, 183, 220 –
223, 238, 239
Benický, Žigmund 222, 223
Beniczky, Augustinus de Eadem et
in Micsinye *pozri Benický, Augustín*
Beniczky / Benitzky, Ludovicus de
Eadem et Mitsinye / Micsinye
pozri Benický, Ludovít
Beniczky, Sigismundus *pozri Benický, Žig-
mund*
Benitzky, Adamus *pozri Benický, Adam*

Besskó, Paulus iunior *pozri Besskó Pavol mladší*

Besskó Pavol mladší 82, 83

Beznitz, Anton 184, 185

Beznitz, Antonius *pozri Beznitz, Anton*

Bielik, Ján 210, 211

Biltner, Ioannes *pozri Biltner, Ján*

Biltner, Ján 106, 107

Bjelik, Ioannes *pozri Bielik, Ján*

Bobak, Andreas *pozri Bobák, Andrej*

Bobak, Georgius *pozri Bobák, Juraj*

Bobák, Andrej 186, 187

Bobák, Juraj 184, 185

Bóbová, Mária 4

Braczka, Andreas *pozri Braczka, Andrej*

Braczka, Andrej 82, 83

Braczka, Ioannes *pozri Braczka, Ján*

Braczka, Ján 82, 83

Bredacs, Iosephus *pozri Bredacs, Jozef*

Bredacs, Jozef 106, 107

Bukovay, Ioannes *pozri Bukovay, Ján*

Bukovay, Ján 222, 223

Bukovský, Ján 82, 83

Bukovszky, Ioannes *pozri Bukovský, Ján*

C

Carolus I. rex *pozri Karol I. Róbert*

Csecsetka, Daniel *pozri Čečetka, Daniel*

Csellar, Iosephus *pozri Čellár, Jozef*

Csismár, Iosephus *pozri Čižmár, Jozef*

Csizs, Ioannes *pozri Číž, Ján*

Csmelik, Adamus *pozri Čmelík, Adam*

Csunderlik, Albertus *pozri Čunderlík, Albert*

Csunderlik, Ioannes *pozri Čunderlík, Ján*

Csunderlik, Matthias *pozri Čunderlík, Matej*

Czarach, Matej 158, 159

Czarach, Matthias *pozri Czarach, Matej*

Czemann, Andreas *pozri Czemann, Andrej*

Czemann, Andrej 82, 83

Czilchert, Andreas *pozri Czilchert, Andrej*

Czilchert, Andrej 80, 81

Czilchert, Carolus *pozri Czilchert, Karol*

Czilchert, Karol 80, 81

Č

Čečetka, Daniel 80, 81

Čellár, Jozef 186, 187

Čižmár, Jozef 106, 107

Číž, Ján 184, 185

Čmelík, Adam 222, 223, 230 – 233

Čunderlík, Albert 158, 159

Čunderlík, Ján 184, 185

Čunderlík, Matej 158, 159

D

Daniel de Reva *pozri Révai, Daniel*

Daubner, Adam 106, 107

Daubner, Adamus *pozri Daubner, Adam*

Daubner, Andreas *pozri Daubner, Andrej*

Daubner, Andrej 82, 83, 106, 107, 136, 137

Daubner, Ioannes *pozri Daubner, Ján*

Daubner, Ján 106, 107, 158, 159, 184, 185

Decret, Iosephus *pozri Dekret, Jozef*

Dekret, Jozef 82, 83

Demeter, Iosephus *pozri Demeter, Jozef*

Demeter, Jozef 222, 223

Demjan, Ioannes *pozri Demjan, Ján*

Demjan, Ján 224, 225

Derer, Elias *pozri Derer, Eliáš*

Derer, Eliáš 106, 107

Derer, Franciscus *pozri Derer, František*

Derer, František 106, 107

Derer, Ioannes *pozri Derer, Ján*

Derer, Iosephus *pozri Derer, Jozef*

Derer, Ján 106, 107

Derer, Jozef 106, 107

Detrich, Martin 158, 159, 182, 183

Detrich / Dettrich, Martinus *pozri Detrich, Martin*

Diko, Paulus *pozri Diko, Pavol*

Diko, Pavol 158, 159, 184, 185
Dobrik, Andreas *pozri Dobrik, Andrej*
Dobrik, Andrej 186, 187
Droba *pozri Drobovci*
Droba, Matej 82, 83
Droba, Matthias *pozri Droba Matej*
Drobovci 88, 89
Dóciovcí 13
Dubovec, Juraj 108, 109
Dubovetz, Georgius *pozri Dubovec, Juraj*
Dvorský, Andrej 82, 83
Dvorský, Ján 136, 137
Dvorszky, Andreas *pozri Dvorský, Andrej*
Dvorszky, Ioannes *pozri Dvorský, Ján*

Ď

Ďurkovič, Samuel 186, 187

E

Erdódy 18
Ertt, Georgius *pozri Ertt, Juraj*
Ertt, Juraj 106, 107

F

Fabriczy, Franciscus *pozri Fabriczy, František*
Fabriczy, František 106, 107
Familiae Beniczky de Eadem, et in Mitsinye *pozri Benickí*
Familiae Benitzky de Eadem, et in Mitsinye *pozri Benickí*
Familiae de Radvan *pozri Radvanskí*
Familiae Radvanszky *pozri Radvanskí*
Felezy, Ioannes *pozri Felezy, Ján*
Felezy, Ján 236, 237
Feriančík, Juraj 136, 137
Ferjantsik, Georgius *pozri Feriančík, Juraj*
Filip, Martin 184, 185
Filip, Martinus *pozri Filip, Martin*
Finesz, Michael *pozri Finesz, Michal*
Finesz, Michal 106, 107
Firich, Iosephus *pozri Firich, Jozef*

Firich, Jozef 106, 107, 124, 125
Fischer, Jozef 27
Fischer, Michael *pozri Fischer, Michal*
Fischer, Michal 80, 81
Flora, Paulus *pozri Flora, Pavol*
Flora, Pavol 80, 81, 158, 159
Flössl, Ioannes *pozri Flössl, Ján*
Flössl, Ján 184, 185
Fluck / Fluk, Ioannes *pozri Fluk, Ján*
Fluk, Carolus *pozri Fluk, Karol*
Fluk, Ján 80, 81, 84 – 87
Fluk, Karol 82, 83, 86, 87
Freisansen, Carolus *pozri Freisansen, Karol*
Freisansen, Karol 106, 107
Frindt, Ioannes *pozri Frindt, Ján*
Frindt, Ján 106, 107
Fugmen, Ioannes *pozri Fugmen, Ján*
Fugmen, Ján 184, 185
Furdik, Ioannes *pozri Furdik, Ján*
Furdik, Ján 82, 83
Furdik, Samuel 82, 83
Füllhorn, Andreas *pozri Füllhorn, Andrej*
Füllhorn, Andrej 106, 107

G

Garay, Ioannes *pozri Garay, Ján*
Garay, Ján 162 – 165
Georgius de Reva *pozri Révai, Juraj*
Gerhardt, Thomas *pozri Gerhardt, Tomáš*
Gerhardt, Tomáš 230, 231
Gregor, Ioannes *pozri Gregor, Ján*
Gregor, Ján 82, 83, 136, 137, 184, 185
Greleneth, Georgius *pozri Greleneth, Juraj*
Greleneth, Juraj 106, 107
Greleneth, Ioannes *pozri Greleneth, Ján*
Greleneth, Ján 106, 107
Greleneth, Samuel 106, 107
Grineus, Ioannes *pozri Grineus, Ján*
Grineus, Ján 186, 187
Gross, Georgius *pozri Gross, Juraj*
Gross, Juraj 106, 107
Gürtler, Georgius *pozri Gürtler, Juraj*

Gürtler, Juraj 106, 107
Gyurkovits, Samuel *pozri* *Ďurkovič, Samuel*

H

Habovštiak, Alojz 12
Hainrich, Anton 136, 137
Hainrich, Antonius *pozri* *Hainrich, Anton*
Hajnik, Ioannes *pozri* *Hajnik, Ján*
Hajnik, Ján 106, 107
Halgass, Ioannes *pozri* *Halgaš, Ján*
Halgaš, Ján 108, 109
Handlovský, Ioannes *pozri* *Handlovský, Ján*
Handlovský, Ján 82, 83
Hasska, Ioannes *pozri* *Hasska, Ján*
Hasska, Ján 184, 185
Helcz, Emericus *pozri* *Helcz, Imrich*
Helcz, Imrich 184, 185
Hiadlovský, Juraj 184, 185
Hink 84, 85
Hinkianus *pozri* *Hink*
Hirschner, Iacobus *pozri* *Hirschner, Jakub*
Hirschner, Ignatius *pozri* *Hirschner, Ignác*
Hirschner, Ignác 106, 107
Hirschner, Jakub 106, 107
Hjadlouszky, Georgius *pozri* *Hiadlovský, Juraj*
Hlaszny, Andreas *pozri* *Hlásny, Andrej*
Hlásny, Andrej 136, 137
Hlok, Ioannes *pozri* *Hlok, Ján*
Hlok, Ján 106, 107
Holub, Georgius *pozri* *Holub, Juraj*
Holub, Juraj 106, 107
Horn, Leonard 24, 106 – 109, 136, 137
Horn, Leonhardus *pozri* *Horn, Leonard*
Horvath, Ioannes *pozri* *Horváth, Ján*
Horvath, Thomas *pozri* *Horváth, Tomáš*
Horváth, Ján 108, 109
Horváth, Tomáš 108, 109
Hrča, Juraj 136, 137
Hritz, Georgius *pozri* *Hritz, Juraj*
Hritz, Juraj 106, 107

Hrochotský, Ján 222, 223
Hrtsa, Georgius *pozri* *Hrča, Juraj*
Hurban, Jozef Miloslav 4, 37
Husák, Štefan 80, 81
Husár, Juraj mladší 106, 107
Husár, Juraj starší 106, 107
Huszar, Georgius iunior *pozri* *Husár, Juraj mladší*
Huszar, Georgius senior *pozri* *Husár, Juraj starší*
Huszágh, Stephanus *pozri* *Husák, Štefan*
Huszko, Ignatius *pozri* *Huszko, Ignác*
Huszko, Ignác 158, 159

CH

Chalupka, Andreas *pozri* *Chalupka, Andrej*
Chalupka, Andrej 136, 137
Chamaj, Juraj 158, 159
Chamay, Georgius *pozri* *Chamaj, Juraj*
Chila, Iosephus *pozri* *Chila, Jozef*
Chila, Jozef 136, 137
Chlpko, Andreas *pozri* *Chlpko, Andrej*
Chlpko, Andrej 82, 83
Chlpko, Ioannes *pozri* *Chlpko, Ján*
Chlpko, Ioannes iunior *pozri* *Chlpko, Ján mladší*
Chlpko, Ján 82, 83
Chlpko, Ján mladší 82, 83
Chmelko, Matej 82, 83
Chmelko, Matthias *pozri* *Chmelko, Matej*
Chrapats, Ioannes *pozri* *Chrapats, Ján*
Chrapats, Ján 108, 109
Chrochotzky, Ioannes *pozri* *Hrochotský, Ján*
Chudoba, Ioannes *pozri* *Chudoba, Ján*
Chudoba, Ján 230, 231

I

Iamrisska, Emericus *pozri* *Jamriška, Imrich*
Ielentsik, Ioannes *pozri* *Jelenčík, Ján*
Igl, Viliam 18
Invitty, Carolus *pozri* *Invitty, Karol*

Invitty, Karol 80, 81, 158, 159, 184, 185
Ioannes de Radvan et Sajókaza *pozri*
Radvanský, Ján
Ioannes de Reva *pozri Révai, Ján*
Irling, Ludovicus *pozri Irling, Ľudovít*
Irling, Ľudovít 106, 107
Irling, Thomas *pozri Irling, Tomáš*
Irling, Tomáš 106, 107
Iurak, Iacobus *pozri Jurák, Jakub*
Ivanič, Pavol 184, 185
Ivanits, Paulus *pozri Ivanič, Pavol*
Izák, Ioannes *pozri Izák, Ján*
Izák, Ján 222, 223

J

Jamriška, Imrich 186, 187
Jančovič, Pavol 6
Ján z Necpál 10
Jelenčík, Ján 108, 109
Jurák, Jakub 82, 83
Jurkovich, Emil 12

K

Karkalik, Ioannes *pozri Karkalik, Ján*
Karkalik, Ján 158, 159, 184, 185
Karol I. Róbert 11
Katreniak, Martin 39
Katuščák, Dušan 4
Kellner, Daniel iunior *pozri Kellner, Daniel mladší*
Kellner, Daniel mladší 80, 81
Kellner, Iosephus *pozri Kellner, Jozef*
Kellner, Jozef 80, 81, 106, 107, 158, 159, 184, 185
Kellner, Michael *pozri Kellner, Michal*
Kellner, Michal 80, 81
Kétzery, Anton 222, 223
Kétzery, Antonius *pozri Kétzery, Anton*
Klein, Andreas *pozri Klein, Andrej*
Klein, Andrej 106, 107
Klincsok, Andreas *pozri Klinčok, Andrej*
Klincsok, Ioannes *pozri Klinčok, Ján*

Klinčok, Andrej 82, 83
Klinčok, Ján 230, 231
Kmety, Iosephus *pozri Kmet', Jozef*
Kmet', Jozef 184, 185
Knyazovits, Ioannes *pozri Kňazovič, Ján*
Kňazovič, Ján 136, 137
Kocúr, Andrej 184, 185
Koháryovci 4
Kolbenhayer, Samuel 186, 187
Kolbenheyer, Ludovicus *pozri Kolbenheyer, Ľudovít*
Kolbenheyer, Ľudovít 80, 81
Kolinazy, Ioannes *pozri Kolinazy, Ján*
Kolinazy, Ján 82, 83
Kollar, Andreas *pozri Kollár, Andrej*
Kollár, Andrej 82, 83
Kollár, Matej 136, 137
Kollár, Mathias *pozri Kollár, Matej*
Komenský, Ján Amos 4
Korček, Ján 158, 159
Kortsek, Ioannes *pozri Korček, Ján*
Kossik, Ioannes *pozri Košík, Ján*
Košík, Ján 136, 137
Kotzur, Andreas *pozri Kocúr, Andrej*
Kovacs, Ioannes *pozri Kováč, Ján*
Kováč, Ján 158, 159
Kralik, Andreas *pozri Králik, Andrej*
Králik, Andrej 108, 109
Krupa, Thomas *pozri Krupa, Tomáš*
Krupa, Tomáš 106, 107
Kruspán, Daniel 82 – 85
Kubačka, Juraj 158, 159
Kubatska, Georgius *pozri Kubačka, Juraj*
Kubiny, Alexander 24, 25, 182, 183
Kubisch, Georgius *pozri Kubiš, Juraj*
Kubisch, Ioannes *pozri Kubiš, Ján*
Kubiš, Ján 230, 231
Kubiš, Juraj 230, 231
Kucian, Matej 82, 83
Kučera *pozri Čunderlík, Matej*
Kul, Iosephus *pozri Kul, Jozef*
Kul, Jozef 136, 137

Kulfan, Matej 136, 137
Kulfan, Mathias *pozri Kulfan, Matej*
Kunec, Patrik 4, 39
Kurhajcová, Alica 4, 37
Kusý, Juraj 136, 137
Kuszy, Georgius *pozri Kusý, Juraj*
Kutsera *pozri Čunderlík, Matej*
Kutzian, Mathias *pozri Kucian, Matej*

L

Lacko, Jozef 106, 107
Lacko, Miroslav 47
Ladislaus de Reva *pozri Révai, Ladislav*
Lassovský, Michal 80, 81
Lassovszky, Michael *pozri Lassovský, Michal*
Lauček, Martin 4
Latzko, Iosephus *pozri Lacko, Jozef*
Libay, Gustáv 80, 81
Libay, Samuel 80, 81
Ličko, Jakub 106, 107
Ličko, Karol 106, 107
Ličko, Leopold 106, 107
Lichner, Iosephus *pozri Lichner, Jozef*
Lichner, Jozef 82, 83, 158, 159, 184, 185
Lipčeiovci *pozri Ľupčianski*
Lipták, Ján Nepomuk 10
Litsko, Carolus *pozri Ličko, Karol*
Litsko, Iacobus *pozri Ličko, Jakub*
Litsko, Leopoldus *pozri Ličko, Leopold*
Loidl, Anton 158, 159
Loidl, Antonius *pozri Loidl, Anton*
Lorentz, Iosephus *pozri Lorentz, Jozef*
Lorentz, Jozef 106, 107
Luby, Ioannes *pozri Luby, Ján*
Luby, Ján 82, 83
Ludovicus de Radván *pozri Radvanský, Ľudovít*
Ludovicus de Reva *pozri Révai, Ľudovít*
Lukavický 17
Luptak, Andreas *pozri Lupták, Andrej*
Luptak, Mathias *pozri Lupták, Matej*
Luptak, Michael *pozri Lupták, Michal*

Lupták, Andrej 230, 231
Lupták, Matej 230, 231
Lupták, Michal 136, 137
Luzsnan, Andreas *pozri Lužňan, Andrej*
Luzsnan, Ioannes *pozri Lužňan, Ján*
Lužňan, Andrej 184, 185
Lužňan, Ján 184, 185

E

Eudovít II. Jagelovský 11
Ľupčianski 13

M

Machula, Abrahamus de Abrahamfalva
pozri Machula, Abrahám
Machula, Abrahám 134, 135
Majlát / Majláth, Jozef 14
Makovnik, Georgius *pozri Makovnik, Juraj*
Makovnik, Ioannes *pozri Makovnik, Ján*
Makovnik, Ján 48, 90, 91
Makovnik, Juraj 90, 91
Maliniak, Pavol 4
Manner, Iosephus *pozri Manner, Jozef*
Manner, Jozef 106, 107
Marček, Juraj 136, 137
Margarovský, Karol 82 – 85
Margarovszky / Margarouszky, Carolus
pozri Margarovský, Karol
Markovics, Andreas *pozri Markovič, Andrej*
Markovics, Andreas iunior *pozri Markovič, Andrej mladší*
Markovics, Samuel *pozri Markovič, Samuel*
Markovič, Andrej 82, 83
Markovič, Andrej mladší 82, 83
Markovič, Juraj 82, 83
Markovič, Samuel 82, 83
Markovits, Georgius *pozri Markovič, Juraj*
Martinec, Ján 222, 223
Martinec, Juraj 222, 223
Martinec, Martin 222, 223
Martinec, Matúš 222, 223
Martinetz, Georgius *pozri Martinec, Juraj*

Martinetz, Ioannes *pozri Martinec, Ján*
Martinetz, Martinus *pozri Martinec, Martin*
Martinetz, Mathæus *pozri Martinec, Matúš*
Martsek, Georgius *pozri Marček, Juraj*
Matrossovits, Ioannes iunior *pozri Matrošovič, Ján mladší*
Matrošovič, Ján mladší 82, 83
Matulay, Ctibor 11, 12
Mayer, Georgius *pozri Mayer, Juraj*
Mayer, Juraj 108, 109
Maximilián II. Habsburský 14, 16
Mária Terézia, kráľovná 25
Menšík z Menštejna, Jakub 8
Merz, Juraj 14
Messatoris, Paulus *pozri Messatoris, Pavol*
Messatoris, Pavol 80, 81
Mesza Biely, Georgius *pozri Mesza Biely, Juraj*
Mesza Biely, Juraj 136, 137
Mihalik, Franciscus *pozri Mihalik, František*
Mihalik, František 90, 91
Mihalko, Georgius *pozri Mihalko, Juraj*
Mihalko, Juraj 20, 24 – 27, 80, 81
Mihály, Matej 184, 185
Mihály, Mathias *pozri Mihály, Matej*
Mikeš *pozri Miko*
Miko 12
Mikovíni, Samuel 10
Mikuláš, biskup 12
Mikušková, Michaela 4
Mitsik, Ioannes *pozri Mitsik, Ján*
Mitsik, Ján 136, 137
Mlaczó, Ioannes *pozri Mlaczó, Ján*
Mlaczó, Ján 230, 231
Mosko, Daniel 82, 83
Motz, Ioannes *pozri Motz, Ján*
Motz, Ján 106, 107
Mraesko, Andreas *pozri Mraesko, Andrej*
Mraesko, Andrej 136, 137
Mráz, Michael *pozri Mráz, Michal*

Mráz, Michael iunior *pozri Mráz, Michal mladší*
Mráz, Michal 82, 83
Mráz, Michal mladší 82, 83
Mucha, Ioannes *pozri Mucha, Ján*
Mucha, Ján 106, 107
Munko, Ioannes *pozri Munko, Ján*
Munko, Ján 184, 185
Muraközi, Matej 17
Murček, Ján 136, 137
Murgáč, Juraj 82, 83
Murgáts, Georgius *pozri Murgáč, Juraj*
Murko, Iacobus *pozri Murko, Jakub*
Murko, Jakub 106, 107
Murtsek, Ioannes *pozri Murček, Ján*
Mühlberger, Günter 4, 31
Múrich, Ioannes *pozri Múrich, Ján*
Múrich, Ján 106, 107

N

Nagy, Imrich 4
Necpalík, Ján 82, 83
Neczpalik, Ioannes *pozri Necpalik, Ján*
Nemec, Ján 108, 109
Nemec, Juraj 106, 107
Nemec, Štefan 108, 109
Nemetz, Georgius *pozri Nemetz, Juraj*
Nemetz, Ioannes *pozri Nemetz, Ján*
Nemetz, Stephanus *pozri Nemetz, Štefan*
Neuser, Ignatius *pozri Neuser, Ignác*
Neuser, Ignác 106, 107
Neuser, Ioannes *pozri Neuser, Ján*
Neuser, Ján 106, 107
Neuschl, Carolus *pozri Neuschl, Karol*
Neuschl, Karol 106, 107
Niklas, Daniel 108, 109
Nižníková, Lucia 4
Nudza, Ioannes *pozri Nudza, Ján*
Nudza, Ján 136, 137

O

Obereigner, Ioannes *pozri Obereigner, Ján*

Obereigner, Ján 82, 83, 106, 107, 136, 137, 158, 159
 Ocsenas, Michael *pozri* *Očenáš, Michal*
 Očenáš, Michal 184, 185
 Olbricht, Georgius *pozri* *Olbricht, Juraj*
 Olbricht, Ioannes *pozri* *Olbricht, Ján*
 Olbricht, Ján 106, 107
 Olbricht, Juraj 106, 107
 Olbricht, Matej 106, 107
 Olbricht, Mathias *pozri* *Olbricht, Matej*
 Olbricht, Paulus *pozri* *Olbricht, Pavol*
 Olbricht, Pavol 106, 107
 Ondrej III. 11
 Ondrejkovič, Maximilián 80, 81, 106, 107, 136, 137, 158, 159, 184, 185
 Ondrejkovits / Ondreykovits / Ondreykovics, Maximilianus *pozri* *Ondrejkovič, Maximilián*
 Ondrey, Iosephus *pozri* *Ondrey, Jozef*
 Ondrey, Jozef 80, 81
 Ondricsin / Ondričin, Ioannes *pozri* *Ondričin, Ján*
 Ondričin, Ján 48, 82 – 85
 Oravec, Ján 136, 137
 Oravec, Pavol 106, 107
 Oravec, Ioannes *pozri* *Oravec, Ján*
 Oravetz, Paulus *pozri* *Oravec, Pavol*
 Ostrolúcky, Juraj 17
 Oszvaladt, Iacobus *pozri* *Oszvaladt, Jakub*
 Oszvaladt, Jakub 106, 107
 Otiepka, Andrej 82, 83
 Otyiepka, Andreas *pozri* *Otiepka, Andrej*

P

Palatin, Ioannes *pozri* *Palatin, Ján*
 Palatin, Ján 230, 231
 Palesch, Ignatius *pozri* *Palesch, Ignác*
 Palesch, Ignác 106, 107
 Palesch, Michael *pozri* *Palesch, Michal*
 Palesch, Michal 80, 81, 84, 85
 Palkovics, Ignatius *pozri* *Palkovič, Ignác*
 Palkovič, Ignác 80, 81

Palkovy, Andreas *pozri* *Palkovy, Andrej*
 Palkovy, Andrej 158, 159
 Paraczka / Paraszka, Iosephus *pozri* *Paraczka, Jozef*
 Paraczka, Jozef 82, 83, 158, 159, 184, 185
 Paulik, Andreas *pozri* *Paulik, Andrej*
 Paulik, Andrej 108, 109
 Paulik, Ioannes *pozri* *Paulik, Ján*
 Paulik, Ján 136, 137
 Pecník, Juraj 80, 81
 Pecznik, Georgius *pozri* *Pecník, Juraj*
 Pecho, Paulus *pozri* *Pecho, Pavol*
 Pecho, Pavol 106, 107
 Petrass, Georgius *pozri* *Petráš, Juraj*
 Petráš, Juraj 184, 185
 Petrovics, Michael *pozri* *Petrovič, Michal*
 Petrovič, Michal 136, 137
 Pettyko, Stephanus *pozri* *Pet'ko, Štefan*
 Pet'ko, Štefan 80, 81, 106, 107
 Piecka, Andrej 136, 137
 Piecka, Ján 136, 137
 Pjeczka, Andreas *pozri* *Piecka, Andrej*
 Pjeczka, Ioannes *pozri* *Piecka, Ján*
 Polgár, Andreas *pozri* *Polgár, Andrej*
 Polgár, Andrej 210, 211
 Polony, Matej mladší 222, 223
 Polony, Matej starší 222, 223
 Polony, Mathias iunior *pozri* *Polony, Matej mladší*
 Polony, Mathias senior *pozri* *Polony, Matej starší*
 Predats, Tobias *pozri* *Predats, Tobiáš*
 Predats, Tobiáš 106, 107
 Priviczter, Georgius *pozri* *Priviczter, Juraj*
 Priviczter, Ioannes *pozri* *Priviczter, Ján*
 Priviczter, Ján 106, 107
 Priviczter, Juraj 106, 107
 Pronay, Eva *pozri* *Prónai, Eva*
 Prónai, Eva 82, 83
 Putik, Ioannes *pozri* *Putik, Ján*
 Putik, Ján 108, 109

Pyret, Ioannes *pozri* Pyret, Ján

Pyret, Ján 106, 107

R

Radvanskí 12, 21 – 23, 27, 51, 60, 80 –
93, 100, 101, 104, 105, 234 – 237

Radvanský, Anton 82, 83, 210, 211, 214,
215, 220, 221, 232, 233

Radvanský, Imrich 84 – 87

Radvanský, Ján 82, 83, 230 – 233

Radvanský Karol 82 – 85, 102, 103

Radvanský, Ľudovít 21, 84, 85, 234 –
239

Radvanszky, Antonius de Radvan et
Sajókaza *pozri* Radvanský, Anton

Radvanszky, Carolus de Radvan *pozri*
Radvanský Karol

Radvanszky, Emericus *pozri* Radvanský,
Imrich

Radvanszky, Ioannes *pozri* Radvanský,
Ján

Radvanszky, Ludovicus *pozri* Radvanský,
Ľudovít

Raisz, Ioannes *pozri* Raisz, Ján

Raisz, Ján 186, 187

Raizinger, Franciscus *pozri* Raizinger,
František

Raizinger, František 184, 185

Rakovský, Wolfgang 24, 25, 104, 105,
134, 135, 156, 157, 182, 183, 220,
221, 228, 229, 238, 239

Rakovszky, Wolfgangus de Eadem *pozri*
Rakovský, Wolfgang

Rakusz, Ioannes *pozri* Rakús, Ján

Rakús, Ján 136, 137

Rarus, Michael *pozri* Rarus, Michal

Rarus, Michal 80, 81, 106, 107, 136, 137,
158, 159, 184, 185

Reichl, Georgius *pozri* Reichl, Juraj

Reichl, Juraj 106, 107

Reinlander, Beniaminus *pozri* Reinlander,
Benjamin

Reinlander, Benjamín 80, 81

Renner, Georgius *pozri* Renner, Juraj

Renner, Juraj 158, 159, 184, 185

Révaiovcí 21, 22, 23, 28, 52, 69, 70, 134
– 137, 150, 151, 156 – 159

Révai, Daniel 136, 137

Révai, Ján 136, 137

Révai, Juraj 136, 137

Révai, Ladislav 136, 137

Révai, Ľudovít 136, 137

Révai, Štefan 136, 137

Rhaner, Iacobus *pozri* Rhaner, Jakub

Rhaner, Jakub 80, 81

Riečanský, Samuel 82, 83

Riečanský, Samuel mladší 82, 83

Rietsanszky, Samuel *pozri* Riečanský, Sa-
muel

Rjecsanszky, Samuel iunior *pozri* Riečan-
ský, Samuel mladší

Romein, Annemieke 39

Rostár, Ioannes *pozri* Roštár, Ján

Roštár, Ján 184, 185

Rottermund, Iosephus *pozri* Rottermund,
Jozef

Rottermund, Jozef 80, 81, 106, 107, 136,
137

Rottermund, Vendelinus *pozri* Rotter-
mund, Vendelín

Rottermund, Vendelín 80, 81

Roznauer, Ludovicus *pozri* Roznauer, Ľu-
dovít

Roznauer, Ľudovít 80, 81

Roznauer, Samuel 80, 81

Rubigall, Pavol 13

Rusnák, Juraj 106, 107

Rusnák, Tomáš 106, 107

Rusznak, Georgius *pozri* Rusnák, Juraj

Rusznak, Thomas *pozri* Rusnák, Tomáš

Ruttokay, Paulus *pozri* Ruttokay, Pavol

Ruttokay, Pavol 80, 81

Ruzsinszky, Ioannes *pozri* Ružinský, Ján

Ruzsinszky, Mathias *pozri* Ružinský, Matej

Ružinský, Ján 222, 223
Ružinský, Matej 222, 223
Rükschloss, Iosephus *pozri Rükschloss,*
Jozef
Rükschloss, Jozef 106, 107

S

Salix, Alojz 106, 107
Salix, Aloysius *pozri Salix, Alojz*
Sapári / *Szapáry*, Pavol 14
Saul 12
Sándory, Stephanus *pozri Šándor, Štefan*
Seigerschmiedt, Ján 27
Seiler, Samuel 106, 107
Sekerka, Andrej 136, 137
Semsely, Matej 82, 83
Semsely, Matthias *pozri Semseľ, Matej*
Settenreich, Andreas *pozri Settenreich,*
Andrej
Settenreich, Andrej 82, 83
Schehovits, Andreas *pozri Schehovits,*
Andrej
Schehovits, Andrej 106, 107
Scherer, Iosephus *pozri Scherer, Jozef*
Scherer, Jozef 184, 185
Schivak, Georgius *pozri Schivak, Juraj*
Schivak, Juraj 158, 159
Schlachta, Andreas *pozri Šlachta, Andrej*
Schlejmer, Daniel iunior *pozri Šlejmer,*
Daniel mladší
Schlejmer, Ioannes *pozri Šlejmer, Ján*
Schmidt, Andreas *pozri Schmidt, Andrej*
Schmidt, Andrej 82, 83
Schmidt, Elias *pozri Schmidt, Eliáš*
Schmidt, Eliáš 106, 107
Schmidt, Michael *pozri Schmidt, Michal*
Schmidt, Michal 106, 107
Schnürer, Paulus *pozri Schnürer, Pavol*
Schnürer, Pavol 106, 107
Schreiner, Ioannes *pozri Schreiner, Ján*
Schreiner, Ján 106, 107
Schubertianus *pozri Schubert*

Schubert 86 – 89
Schvartz, Ioannes *pozri Schwartz, Ján*
Schvartz, Ján 106, 107
Schvartz, Matej 106, 107
Schvartz, Mathias *pozri Schwartz, Matej*
Schwartz, Andreas *pozri Schwartz, Andrej*
Schwartz, Andrej 106, 107
Sigismundus de Zolna *pozri Zolnaj, Žig-*
mund
Simo, Andreas *pozri Šimo, Andrej*
Skereeny, Ioannes *pozri Skereeny, Ján*
Skereeny, Ján 136, 137
Sliuka, Michael *pozri Slivka, Michal*
Slivka, Michal 82, 83
Slobodník, Andrej 184, 185
Slobodník, Ján 184, 185, 230, 231
Solivajecz, Andreas *pozri Solivajecz, Andrej*
Solivajecz, Andrej 82, 83
Solivajecz, Mathias *pozri Solivajecz, Matej*
Spevak, Iosephus *pozri Spevák, Jozef*
Spevák, Jozef 80, 81
Stang, Emericus *pozri Stang, Imrich*
Stang, Imrich 106, 107
Steffek, Ludovicus *pozri Steffek, Ľudovít*
Steffek, Ľudovít 80, 81
Steffek, Michael *pozri Steffek, Michal*
Steffek, Michal 80, 81
Steffko, Iacobus *pozri Steffko, Jakub*
Steffko, Ioannes *pozri Steffko, Ján*
Steffko, Jakub 184, 185
Steffko, Ján 82, 83
Stellevianus *pozri Stelle*
Stelle 82, 83
Stephanus de Reva *pozri Révai, Štefan*
Stevko, Matthias *pozri Števko, Matej*
Stik, Georgius *pozri Štyk, Juraj*
Stogl, Matej 24, 80, 81, 158, 159
Stogl, Matthias *pozri Stogl, Matej*
Straka, Pavol 106, 107
Strakonický, Jozef 24, 25, 104, 105, 134,
135, 156, 157, 182, 183, 220, 221,
228, 229, 238, 239

Strečok, Ján 184, 185
 Strohner, Iosephus *pozri Strohner, Jozef*
 Strohner, Jozef 106, 107
 Styk, Ján 210, 211
 Styk, Juraj 82, 83, 184, 185
 Sumrák, Ján 80, 81, 106, 107, 136, 137, 184, 185
 Sumrák, Samuel 48, 84, 85
 Súľovský, Filip 17
 Svrčina, Ján 184, 185
 Szalka, Andreas *pozri Szalka, Andrej*
 Szalka, Andrej 230, 231
 Szekerka, Andreas *pozri Sekerka, Andrej*
 Szivat, Matej 158, 159
 Szivat, Matthias *pozri Szivat, Matej*
 Szlobodnik, Andreas *pozri Slobodník, Andrej*
 Szlobodnik, Ioannes *pozri Slobodník, Ján*
 Szmítka, Ioannes *pozri Szmítka, Ján*
 Szmítka, Ján 136, 137
 Szolivajecz, Georgius *pozri Szolivajecz, Juraj*
 Szolivajecz, Juraj 230, 231
 Szolivajecz, Matej 82, 83
 Szolivajecz, Mathias *pozri Szolivajecz, Matej*
 Sztik, Georgius *pozri Styk, Juraj*
 Sztik, Ioannes *pozri Styk, Ján*
 Sztraka, Paulus *pozri Straka, Pavol*
 Sztrakoniczky / Sztrakonitzky, Iosephus *pozri Strakonický, Jozef*
 Sztrecsok, Ioannes *pozri Strečok, Ján*
 Sztricz, Elias *pozri Sztricz, Eliáš*
 Sztricz, Eliáš 106, 107
 Sztritz, Franciscus *pozri Sztritz, František*
 Sztritz, František 106, 107
 Szumel, Matej 136, 137
 Szumel, Mathias *pozri Szumel, Matej*
 Szumrak, Ioannes *pozri Sumrák, Ján*
 Szumrak, Samuel *pozri Sumrák, Samuel*
 Szvat, Iosephus *pozri Szvat, Jozef*
 Szvat, Jozef 164, 165

Szvrcsina, Ioannes *pozri Svrčina, Ján*

Š

Šándor, Štefan 80, 81
 Šedivý, Juraj 6
 Šimo, Andrej 210, 211
 Šlachta, Andrej 158, 159, 182, 183
 Šlejmer, Daniel mladší 82, 83
 Šlejmer, Ján 82, 83
 Števko, Matej 90, 91

T

Tantsjar, Iosephus *pozri Tantsjar, Jozef*
 Tantsjar, Jozef 158, 159
 Taubner, Paulus *pozri Taubner, Pavol*
 Taubner, Pavol 106, 107
 Than / Thann, Florianus *pozri Than, Florián*
 Than, Florián 82, 83, 106, 107, 136, 137, 158, 159
 Thomka, Ioannes de Thomkaháza *pozri Tomka, Ján*
 Thólt, Iosephus Christianus de Nagy Schelmetz *pozri Tolt, Jozef Kristián*
 Thurzo, Milan 6
 Tilesch, Iacobus *pozri Tilesch, Jakub*
 Tilesch, Ioannes *pozri Tilesch, Ján*
 Tilesch, Jakub 106, 107
 Tilesch, Ján 106, 107
 Tolt, Jozef Kristián 24, 25, 182, 183
 Tomeček, Oto 4
 Tomka, Ján z Tomčian 136, 137
 Tomkovič, Ján 222, 223
 Tomkovits, Ioannes *pozri Tomkovič, Ján*
 Trbuch, Ioannes *pozri Trbuch, Ján*
 Trbuch, Ján 136, 137
 Turzo, Ján 16
 Turzovci 16
 Tyarasz 136, 137

U

Uličný, Ferdinand 15

Uram, Michael *pozri Uram, Michal*
Uram, Michal 108, 109
Urban, Ioannes *pozri Urban, Ján*
Urban, Ján 106, 107, 158, 159, 184, 185
Urbanyi / Urbányi, Gabriel *pozri Urbáni, Gabriel*
Urbáni, Gabriel 80, 81, 106, 107
Urbáni, Ján 80, 81
Urbány, Ioannes *pozri Urbáni, Ján*
Ursini, Georgius *pozri Ursini, Juraj*
Ursini, Juraj 82, 83

V

Vagner 90, 91
Vaisz, Ioannes *pozri Waisz, Ján*
Valdaus, Tobias *pozri Valdaus, Tobiáš*
Valdaus, Tobiáš 106, 107
Vass, Matej 106, 107
Vass, Matthias *pozri Vass, Matej*
Veszél, Ioannes *pozri Veszél, Ján*
Veszél, Ján 82, 83
Vigas, Mathias *pozri Vigaš, Matej*
Vigaš, Matej 210, 211
Vissnyei, Ioannes *pozri Vissnyei, Ján*
Vissnyei /Wissnyei, Ján 80 – 83, 184 – 186, 214, 215
Vittich, Andreas *pozri Vittich, Andrej*
Vittich, Andrej 158, 159
Vladislav II. Jagelovský 11
Volner, Iacobus *pozri Volner, Jakub*
Volner, Jakub 106, 107
Vozár, Jozef 80, 81
Vozáry, Ján 16

W

Wagner, Andreas *pozri Wagner, Andrej*
Wagner, Andrej 106, 107

Waisz, Andreas *pozri Waisz, Andrej*
Waisz, Andrej 82, 83, 158, 159, 184, 185
Waisz, Ignatius *pozri Waisz, Ignác*
Waisz, Ignác 80, 81, 106, 107, 136, 137, 158, 159, 184, 185
Waisz, Ioannes *pozri Waisz, Ján*
Waisz, Iosephus *pozri Waisz, Jozef*
Waisz, Ján 106, 107, 158, 159, 184, 185
Waisz, Jozef 158, 159, 184, 185
Waisz, Michael *pozri Waisz, Michal*
Waisz, Michael iunior *pozri Waisz, Michal mladší*
Waisz, Michal 82, 83, 106, 107, 136, 137
Waisz, Michal mladší 82, 83
Walter 92, 93
Windich, Georgius *pozri Windich, Juraj*
Windich, Juraj 106, 107
Windisch, Ignatius *pozri Windisch, Ignác*
Windisch, Ignác 106, 107
Wirtenberger, Anton 158, 159
Wirtenberger, Antonius *pozri Wirtenberger, Anton*
Wissnyei, Ioannes *pozri Vissnyei /Wissnyei, Ján*
Wolner, Georgius *pozri Wolner, Juraj*
Wolner, Juraj 106, 107
Wozár, Iosephus *pozri Vozár, Jozef*
Wrab, Ioannes *pozri Wrab, Ján*
Wrab, Ján 184, 185

Z

Zolnaj, Žigmund 24, 25, 228, 229
Zsapka, Michael *pozri Zsapka, Michal*
Zsapka, Michal 106, 107

Ž

Žigmund Luxemburský 12, 15

Miestny register

A

Alsó Stubna *pozri Dolná Štubňa*
Alsó Turcsek *pozri Dolný Turček*

B

Baníky 162, 163
Banská Bystrica 4, 5, 6, 8 – 24, 26 – 32,
36, 40, 41, 44, 51 – 53, 58, 59, 61 –
71, 73 – 75, 79 – 85, 88 – 93, 102 –
127, 130 – 139, 142, 143, 148, 149,
156 – 161, 166 – 169, 174, 175, 182
– 185, 204, 205, 210 – 217, 220 –
233, 236 – 239, 272
Banská Štiavnica 20, 21, 31, 36
Banský diel *pozri Panský diel*
Banszky Djel *pozri Panský diel*
Barania hlava 182, 183
Baranyja Hlawa sylva *pozri Barania hlava*
Barborinská dolina 14
Barborinský potok 14, 15
Biely potok dolina 172, 173
Biely Potok vallis *pozri Biely potok dolina*
Bjely Potok vallis *pozri Biely potok dolina*
Blatnica 136, 137
Blatnicza *pozri Blatnica*
Bleyfuz *pozri Krabule*
Brezno 18, 212, 213
Breznobánya *pozri Brezno*
Bukouszka Dolina *pozri Bukovská dolina*
Bukouszky Rowne *pozri Bukovské Rovne*
Bukovetz vallis *pozri Bukovská dolina*
Bukovina, les 17
Bukovská dolina 190, 191
Bukovské Rovne 190, 191
Bukowszkje Rowne *pozri Bukovské Rovne*
Bullo villa *pozri Bully*
Bully 13, 182 – 187
Buocskova Dolina 226, 227
Bystrica, potok 52, 73

Bystrická dolina 152, 153
Bystrická vrchovina 11, 12, 17, 26
Bystricza vallis *pozri Bystrická dolina*

C

Comitatus Barsiensis *pozri Tekovská stolica*
Comitatus Liptoviensis *pozri Liptovská stolica*
Comitatus Lyptoviensis *pozri Liptovská stolica*
Comitatus Thuroczyensis *pozri Turčianska stolica*
Comitatus Zoliensis *pozri Zvolenská stolica*
Cremniczium *pozri Kremnica*
Cremnitzium *pozri Kremnica*
Cseremosno *pozri Čremošné*

Č

Čremošné 108, 109

D

Diel 202 – 205
Djel mons *pozri Diel*
Do Bulou *pozri Bully*
Do Hlbokeho Iarku *pozri Hlboký jarok*
Do Hlbokiho Iarku *pozri Hlboký jarok*
Do Maley Krížney *pozri Malá Krížna*
Do Maley Krížney *pozri Malá Krížna*
Do Mutneho *pozri Mútne dolina*
Do Mutnjho vallis *pozri Mútne dolina*
Do Praschnici *pozri Do Prašnici*
Do Praschnicy *pozri Do Prašnici*
Do Praschnitzy *pozri Do Prašnici*
Do Prašnici 28, 126, 127
Do Puolcsa 28, 114 – 117
Do Puoltsa *pozri Do Puolcsa*
Do Suchej 28, 168, 169
Do Studenjec *pozri Studenec dolina*
Do Sztudenjecz vallis *pozri Studenec dolina*

Do Szuchey *pozri Do Suchej*
Do Tichej *pozri Tichá*
Dolná Štubňa 108, 109, 134, 135
Dolné Krčahy 28, 190, 191
Dolnie Krčahi *pozri Dolné Krčahy*
Dolnie Panskie 28
Dolny Kracsach *pozri Dolné Krčahy*
Dolny Kracsak *pozri Dolné Krčahy*
Dolný Harmanec 15
Dolný Jelenec 15
Dolný Turček 106, 107
Donovaly 13 – 15, 23, 182, 183

E

Elias *pozri Iliáš*
Eliasfalu *pozri Iliáš*
Eliasfalva *pozri Iliáš*

F

Farbenuo *pozri Farbený / Farebný potok dolina*
Farbenuo vallis *pozri Farbený / Farebný potok dolina*
Farbený / Farebný potok dolina 27, 49, 94, 95
Fedorka 182, 183
Felső Mitsinye *pozri Horná Mičiná*
Felső Stubna *pozri Horná Štubňa*
Felső Turtsek *pozri Horný Turček*
Flandrovo 28, 112, 113
Flandrovo *pozri Flandrovo*
Flochová 10

G

Gagyer *pozri Sebeslance*
Geschaidt 13
Gran *pozri Hron*
Granus *pozri Hron*
Gron *pozri Hron*
Grun nad Richtarovou / Grúnik nad Richtárovou 28, 198, 199
Grun nad Ielenszkou Dolinou

Grun nad Richtarovou / Grúň nad Richtárovou 198, 199
Grun nad Taczalovou *pozri Grúň nad Tacalovou*
Grun nad Tazalovou *pozri Grúň nad Tacalovou*
Grúň nad Tacalovou 28, 192, 193

H

Hajdlanka alpis *pozri Handliarĸa*
Hajnalova Skala *pozri Hajnálová*
Hajnálová 28, 120, 121
Halnajova Skala *pozri Hajnálová*
Halnajowa Skala *pozri Hajnálová*
Handliarĸa 13, 15, 182 – 185
Handlyarĸa *pozri Handliarĸa*
Hanesy 180, 181
Hansy villa *pozri Hanesy*
Harmanec 15, 18, 19, 82, 83, 106, 107, 136, 137, 158, 159, 184, 185
Harmanetz *pozri Harmanec*
Hay *pozri Háj*
Háj 108, 109, 136, 137
Hiadeľské sedlo 13, 182, 183
Hlboka *pozri Hlboká dolina*
Hlboka vallis *pozri Hlboká dolina*
Hlboká dolina 29, 90, 91, 226, 227
Hlboká, les 17
Hlboký jarok 130, 131
Hoher-Wald *pozri Veľká hora*
Holica *pozri Zvolen, vrch*
Holicze / Hollicze *pozri Zvolen, vrch*
Holie Huorky / Holje Huorky 40, 88, 89
Horehronie 17
Horná Mičiná 23, 24, 26, 29, 104, 105, 134, 135, 156, 157, 182, 183, 220 – 231, 238, 239
Horná Štubňa 106, 107
Horné Krčahy 28, 192, 193
Hornie Krčahi *pozri Horné Krčahy*
Horny Sturecz *pozri Horný Šturec*

Horný Krčahy *pozri Horné Krčahy*
Horný Harmanec 15
Horný Jelenec 15, 174 – 177
Horný Šturec 28, 200, 201
Horný Turček 106, 107
Hotarno, les 17
Hrinkou Wrch / Hriukou Wrch, pratum
pozri Hrivková
Hrivková 26, 186, 187
Hron 9 – 12, 17, 18, 29, 51, 57, 80, 81,
104, 105, 214, 215, 236 – 239
Hruby Wrch *pozri Hrubý vrch*
Hrubý vrch 26, 186, 187

CH

Chelnice 10, 11
Chotarna Dolina *pozri Chotárna Dolina*
Chotárna Dolina 29, 226, 227

I

Iabrikova *pozri Jabriková*
Iakabfalva *pozri Jakub*
Ielenszka Skala *pozri Jelenská skala*
Ielenszka Szkala *pozri Jelenská skala*
Iliáš 12, 17, 21, 23, 26, 29, 230 – 233
Illésfalva *pozri Iliáš*
Inferioris Ielenetz *pozri Dolný Jelenec*
Innsbruck 31
Izbica 194, 195

J

Jabriková 27, 90 – 93
Jakub 15, 82, 83
Jelenská skala 10, 196 – 199

K

Kalistye *pozri Kalište*
Kalište 186, 187
Kameny Zawoz *pozri Kamenný Závoz*
Kamenný Závoz 182, 183
Kečka 13, 15
Khrischnij holij *pozri Krížna*

Khunigs prunn *pozri Kráľova studňa*
Kinczelova *pozri Kyncelová*
Kinczelowa *pozri Kyncelová*
Kordikiensis rivus *pozri Kordický potok*
Kordiky *pozri Kordíky*
Kordické sedlo 51, 62, 63
Kordický potok 92, 93
Kordíky 116 – 119
Koritnicza vallis *pozri Korytnická dolina*
Koronitzam *pozri Korytnica, les*
Korotnitzzen *pozri Korytnica, les*
Korytnica, kúpele 13
Korytnica, les 14
Korytnica, potok 14, 15
Korytnická dolina 182, 183
Kostiviarska 15, 82, 83
Kostivjarfalva *pozri Kostiviarska*
Košarisko 52, 69
Kovacsova Luka / Kovácsova Luka *pozri*
Kováčova Lúka
Kováčova Lúka 48, 100, 101
Kozge Chripti *pozri Kozí chrbát*
Kozí chrbát 13, 182, 183
Körmöcske *pozri Kremnička*
Krahule 106, 107
Kralik *pozri Kráľiky*
Kralova Studnya *pozri Kráľova studňa*
Kralovi Grun *pozri Kráľov grúň*
Kralovy Grun *pozri Kráľov grúň*
Kralowa studna *pozri Kráľova studňa*
Kralowy Grun *pozri Kráľov grúň*
Kraszna Dolina 28
Kráľiky 49, 92 – 95
Kráľov grúň 28, 152 – 155
Kráľova skala 52, 72
Kráľova studňa 11, 13, 22, 28, 52, 70 –
73, 154, 155
Krásny kopec 51, 52, 67, 68
Kremnica 21 – 23, 27, 30, 40, 51, 59, 62
– 64, 94, 95, 102 – 125, 134 – 137
Kremnická skala 23, 30, 51, 55, 59, 60,
102 – 109, 134, 135

Kremnické vrchy 10, 11, 13, 51, 63, 64,
66

Kremnička 84, 85

Krischnij holj *pozri Krížna*

Krizsna alpis *pozri Krížna*

Križna Dolina *pozri Krížna dolina*

Križne dolini *pozri Krížna dolina*

Križna 10, 11, 13, 23, 28, 30, 51, 52, 56,
74, 156 – 161

Križna dolina 29, 226, 227

Kunczova *pozri Kuncová*

Kuncová 28, 188, 189

Kvačany 15

Kynceľová 15, 210, 211

L

Lastovičia 28, 178, 179

Lasztovcsja *pozri Lastovičia*

Lasztovicsja *pozri Lastovičia*

Lasztovičia *pozri Lastovičia*

Likavské panstvo 13, 14, 21 – 25, 28, 156
– 161, 174, 175, 182, 183

Liptov 11, 13, 23, 30

Liptovská Osada 13, 158, 159

Liptovská stolica 13, 14, 21, 23 – 25, 28,
156 – 161, 166 – 169, 174, 175,
180 – 183

Liptovské Revúce 158, 159

Lypcse *pozri Slovenská Ľupča*

Ľ

Ľupča, hrad 13

Ľupčianske panstvo 12, 13, 21 – 23, 26,
28, 29, 80, 81, 184 – 187, 204,
205, 210, 211, 214 – 217, 220 –
223

M

Macková 178, 179

Maczkova *pozri Macková*

Majer 15, 29, 82, 83, 184, 185, 214 – 217

Majorfalva *pozri Majer*

Mala Krizsna *pozri Malá Krížna*

Malá Krížna 28, 154, 155

Malý Šturec 51, 66, 67

Medokýš 13

Micsina *pozri Mičiná panstvo*

Micsinye dominium *pozri Mičiná panstvo*

Mičiná, panstvo 21, 220 – 225, 228 – 231

Mistríky 13, 14

Mišúty 13, 14

Mitsina dominium *pozri Mičiná panstvo*

Mitsinye dominium *pozri Mičiná panstvo*

Molchapatak *pozri Mólčanský potok*

Molchatew *pozri Mólčanský potok*

Moschotz *pozri Mošovce*

Mossocz *pozri Mošovce*

Mossócz *pozri Mošovce*

Mossotz *pozri Mošovce*

Mossótz *pozri Mošovce*

Mosstenicz *pozri Moštenica*

Mostenitz *pozri Moštenica*

Mošovce 21, 28, 136, 137, 140 – 143,
148, 149

Moštenica 184 – 187

Moticsko *pozri Motyčky*

Moticskova Hola *pozri Motyčianska / Mo-
tyčská hoľa*

Motičina 48, 84, 85

Motičkowa Holya *pozri Motyčianska / Mo-
tyčská hoľa*

Motyčianska / Motyčská hoľa 28, 180,
181

Motyčky 184, 185

Mólča 220, 221

Mólčanský potok 12, 214 – 217

Mulscha *pozri Mólčanský potok*

Muolcsa *pozri Mólča*

Muolcsa rivus *pozri Mólčanský potok*

Muolcsjanszka rivus *pozri Mólčanský po-
tok*

Muránske panstvo 18

Mutno rivulus *pozri Mútňanský potok*

Mútne dolina 27, 94, 95

Mútňanský potok 94, 95

N

Na Baniky *pozri* *Baníky*

Na Byeli Potok 28

Na Deravu *pozri* *Na Dieravu*

Na Dieravu 164, 165

Na Djeravu *pozri* *Na Dieravu*

Na Dolinje Panskye (Panszkye) pri Štaliku *pozri* *Na Dolné Panské pri Štaliku*

Na Dolné Panské pri Štaliku 188 – 191

Na Halnajowu skalú *pozri* *Na Hajnálovu skalú*

Na Hajnálovu skalú 120, 121

Na Hlbokuo 28

Na horné panské 28, 188, 189

Na Hornje Panskje *pozri* *Na horné panské*

Na Hornye Panszkye *pozri* *Na horné panské*

Na Horný Šturec *pozri* *Horný Šturec*

Na Izbitze *pozri* *Izbica*

Na Kratku Dolinku *pozri* *Na Krátku Dolinku*

Na Krátku Dolinku 118, 119

Na Kressi *pozri* *Na Kresy*

Na Kresy 28, 120, 121

Na Kreszy *pozri* *Na Kresy*

Na Kunczovu *pozri* *Kuncová*

Na Kunczowu *pozri* *Kuncová*

Na Novou Hradzkou *pozri* *Na Novú Hradskú*

Na Novú Hradskú 134, 135

Na Obernaurovu 200, 201

Na Paulikovu Hoľu 28, 182, 183

Na Pavlikovu Holu *pozri* *Na Paulikovu Holu*

Na Pazsit *pozri* *Na Pažiť*

Na Pažiť 132, 133

Na Pleschinu *pozri* *Plešina*

Na Plessinu *pozri* *Plešina*

Na Poľanu pred Jelenskou skalou 28, 198, 199

Na Polyanu pred Ielenszkou Szkalou *pozri* *Na Poľanu pred Jelenskou skalou*

Na Polyanu pred Ielenszku *pozri* *Na Poľanu pred Jelenskou skalou*

Na Praschniczky *pozri* *Na Prašnici*

Na Prašnici 126, 127

Na Prednu *pozri* *Na Prednú*

Na Prednú 28, 194 – 197

Na Prievalecz nad Hanessy 28

Na Prośredni Rigel *pozri* *Na Prośredný Rigel*

Na Prośredný Rigel 130, 131

Na Ramanuo *pozri* *Ramanovo*

Na Randuschovje *pozri* *Na Randušovie*

Na Randušovie 164, 165

Na Schiroku Dolinu *pozri* *Na Širokú Dolinu*

Na Sliáčsku 162, 163

Na Sliáčsku *pozri* *Na Sliáčsku*

Na Starou Hradskou *pozri* *Na Starú Hradskú*

Na Staru Hradsku *pozri* *Na Starú Hradskú*

Na Staru Hradzsku *pozri* *Na Starú Hradskú*

Na Starú Hradskú 128 – 131

Na Štit *pozri* *Na Štít*

Na Štjt *pozri* *Na Štít*

Na Strôšok pri Rovniach Bukovských 28, 190, 191

Na Struosok pri Rownach Bukouszkych *pozri* *Na Strôšok pri Rovniach Bukovských*

Na Strussok pri Rownach Bukouskych *pozri* *Na Strôšok pri Rovniach Bukovských*

Na Šachtičku *pozri* *Šachtička*

Na Široku Dolinu *pozri* *Na Širokú Dolinu*

Na Širokú Dolinu 28, 130 – 133

Na Štít 28, 118, 119, 122 – 127

- Na Šturec *pozri Šturec*
 Na Tablu *pozri Tabla*
 Na tri czjachy *pozri Na tri ciachy nad iliašskou bukovinou*
 Na tri ciachy nad iliašskou bukovinou 228 – 231
 Na Tri Studne 28, 132, 133
 Na Tri Studnje *pozri Na Tri Studne*
 Na try cziachy *pozri Na tri ciachy nad iliašskou bukovinou*
 Na try Cziachy nad Eliaskou Bukovinou *pozri Na tri ciachy nad iliašskou bukovinou*
 Na Uplaszzy *pozri Úplazy*
 Na Veternom *pozri Veterná*
 Na Wartu mons *pozri Vartovka*
 Na Weternom *pozri Veterná*
 Na Weternu *pozri Veterná*
 Na Weternuo *pozri Veterný vrch*
 Na Zlodegsky kopec *pozri Na Zlodejský kopec*
 Na Zlodeisky Kopec *pozri Na Zlodejský kopec*
 Na Zlodejský kopec 28, 136 – 139
 Na Zlodeyszky kopec *pozri Na Zlodejský kopec*
 Nad Biely Potok 172, 173
 Nad Bisticami *pozri Nad Bystricami*
 Nad Bistrice *pozri Nad Bystricami*
 Nad Bisztrice *pozri Nad Bystricami*
 Nad Bjely Potok *pozri Nad Biely Potok*
 Nad Bukousku Dolinu Roven *pozri Nad Bukovskou dolinou Rovnie*
 Nad Bukouszku Dolinu Rownye *pozri Nad Bukovskou dolinou Rovnie*
 Nad Bukovskou dolinou Rovnie 28, 190, 191
 Nad Bystricami 146 – 149
 Nad Dolnim Šturcom 28
 Nad Eliaskou Bukovinou *pozri Nad iliašskou bukovinou*
 Nad iliašskou bukovinou 232, 233
 Nad Hlboku /Nad Hlbokú 164, 165
 Nad Chladnou 28, 174 – 179
 Nad Chladnym 28
 Nad Flandrovuo *pozri Nad Flandrovo*
 Nad Flandrovo 112, 113
 Nad Kamenu 28, 112 – 115
 Nad Kralovou Studnyu *pozri Nad Kráľovou studňou*
 Nad Kralovu Studniu *pozri Nad Kráľovou studňou*
 Nad Krasznou Dolinou *pozri Nad Krásnou dolinou*
 Nad Kráľovou studňou 28, 152, 153
 Nad Krásnou dolinou 116, 117
 Nad Lopatami Polyana *pozri Poľana nad Lopatami*
 Nad Novou Hradskou 28, 132 – 137
 Nad Novou Hradszkou *pozri Nad Novou Hradskou*
 Nad Pischtelou *pozri Nad Píšť'alou nad Pischtelu pozri Nad Píšť'alou*
 Nad Pischtyelu *pozri Nad Píšť'alou*
 Nad Píšť'alou 28, 118, 119
 Nad Prednim 28
 Nad Prednu *pozri Nad Prednú*
 Nad Prednú 196, 197
 Nad Pripor nad Hanesy *pozri Nad Pripor nad Hanesy*
 Nad Privalec nad Hanesy 180, 181
 Nad Pripor nad Hanesy 28, 180, 181
 Nad Pryvalecz nad Hanesy *pozri Nad Privalec nad Hanesy*
 Nad Repisko 28, 116, 117
 Nad Repiszko *pozri Nad Repisko*
 Nad Schiroku Dolinu *pozri Nad Širokú Dolinu*
 Nad Skalkou 28, 108, 109
 Nad Suchou Dolinou 168, 169
 Nad Szkalkou *pozri Nad Skalkou*
 Nad Szkalku *pozri Nad Skalkou*
 Nad Širokú Dolinu 118, 119

Nad Uhliarkou Roven *pozri Nad Uhliarkou Roveň*
 Nad Uhliarkou Roveň 28, 160, 161
 Nad Uhliarkou Rowen *pozri Nad Uhliarkou Roveň*
 Nad Zalamanou *pozri Nad zalamánú*
 Nad Zalamanu *pozri Nad zalamánú*
 Nad zalamánú 28, 138 – 143, 146, 147
 Nad Zlamanu *pozri Nad zalamánú*
 Nagy Hegy *pozri Veľká hora*
 Nachpal *pozri Necpaly*
 Necpaly 10
 Nemce 11, 15, 204 – 209
 Nemcsianszka Dolina *pozri Nemčianska dolina*
 Nemcsjanska Dolina *pozri Nemčianska dolina*
 Nemcsjanszka Dolina *pozri Nemčianska dolina*
 Nemčianska dolina 29, 202, 203, 210, 211
 Nemčiansky potok 10, 11
 Nemtze *pozri Nemce*
 Neosolium *pozri Banská Bystrica*
 Neusohl *pozri Banská Bystrica*

O

Obernaurova 200, 201
 Od Chotara *pozri Od chotára*
 Od chotára 160, 161
 Oszada *pozri Liptovská Osada*

P

Panský diel 10
 Pastierska dolina 48, 49, 92 – 95
 Pastjerszka vallis *pozri Pastierska dolina*
 Pasztjerszka vallis *pozri Pastierska dolina*
 Paulikova Hoľa 182, 183
 Paulikova Holya *pozri Paulikova Hoľa*
 Paulikowa Holya *pozri Paulikova Hoľa*
 Peťová 12
 Piesky 15
 Plešina 28, 112, 113

Podkonice 184, 185, 220, 221
 Podkonitz *pozri Podkonice*
 Pod kopou 224, 225
 Pod Kovácsovú Luku / Pod Kovacsowu Luku *pozri Pod Kováčovu Lúku*
 Pod Kováčovu Lúku 27, 100, 101
 Podlavice 15, 48, 86 – 89
 Podlavitz *pozri Podlavice*
 Pod Malachouszkou vallis *pozri Pod Malachovskou*
 Pod Malachovskou 96, 97
 Pod Scharianczovou Szkalou *pozri Pod Šarjancovou skalou*
 Pod Šarjancovou skalou 100 – 103
 Pod Skalkou 108, 109
 Pod Strminu 27, 96, 97
 Pod Studenuo *pozri Pod Studenou*
 Pod Studenou 49, 94, 95
 Pod Szkalkou *pozri Pod Skalkou*
 Pod Sztrminu *pozri Pod Strminu*
 Pod Šarjancowou *pozri Pod Šarjancovou skalou*
 Polianka 184, 185
 Polyana 148, 149
 Polyana pred Ielenszkou Szkalou *pozri Poľana pred Jelenskou skalou*
 Polyanka *pozri Polianka*
 Poľana nad Lopatami 148, 149
 Poľana pred Jelenskou skalou 28, 198, 199
 Posledni Zlodegsky kopec *pozri Posledný zlodejský kopec*
 Posledný zlodejský kopec 138, 139
 Praschnicze villa *pozri Prašnica*
 Praschnitz villa *pozri Prašnica*
 Praschnitza vallis *pozri Prašnica, dolina*
 Praschnitza villa *pozri Prašnica*
 Prasnitza villa *pozri Prašnica*
 Prassiva *pozri Prašivá*
 Prassiwa vallis *pozri Prašivá*
 Prassiwa alpis *pozri Prašivá, hoľa*
 Prašivá, hoľa 13, 14, 182, 183, 190, 191

Prašivá, dolina 182, 183
 Prašnica, osada 158, 159, 162 – 165, 168, 169
 Prašnica, dolina 126, 127
 Prašnické sedlo 52, 74
 Predajná 17
 Priechod 184, 185, 198, 199, 220, 221
 Priechonisko *pozri Buocskova Dolina*
 Prichonisko *pozri Buocskova Dolina*
 Prislob Hgadel *pozri Hiadel'ské sedlo*
 Privalec nad Hanesy 180, 181
 Prjehod *pozri Priechod*
 Prjecsni Grun *pozri Priečny grúň*
 Priečny grúň 146, 147
 Prosredny Zlodeysky kopec *pozri Prostredný zlodejský kopec*
 Prostredný zlodejský kopec 138, 139
 Prvi Zlodeyszky kopec *pozri Prvý zlodejský kopec*
 Prvý zlodejský kopec 136, 137

R

Radvan *pozri Radvaň*
 Radvanský potok 12, 30, 82, 83
 Radvaň 10, 12, 82 – 85, 102 – 107, 214, 215, 236, 237
 Ramanovo 28, 162, 163
 Revutza *pozri Liptovské Revúce*
 Ribarowa *pozri Rybárová*
 Ribó villa *pozri Rybie*
 Richtárová, osada 15, 28
 Richtarova Dolinka 28
 Riečka 15
 Rudlová 15
 Rur 182, 183
 Rybárová 170, 171
 Rybie 158, 159, 162, 163
 Ružomberok 14

S

Sajókaza 82, 83, 214, 215
 Sarjancova *pozri Kremnická skala*

Sarufalva 11
 Saulfalva *pozri Peťová*
 Sásová 15
 Sebeslavce 136, 137
 Sedlo, vrch 26, 28, 184, 185
 Selce 11, 184, 185, 198, 199, 206 – 213, 220, 221
 Selcze *pozri Selce*
 Selčiansky potok 10, 11
 Senica, dedina 11, 23, 26, 28, 29, 210 – 215, 220, 221
 Senica, potok *pozri Selčiansky potok*
 Senicze *pozri Senica, dedina*
 Schalkfalva *pozri Šalková*
 Schalkova *pozri Šalková*
 Scharianczova *pozri Kremnická skala*
 Schibeničny Grun *pozri Šibeničný Grúň*
 Schibeničnyi Grun *pozri Šibeničný Grúň*
 Schranzenstein *pozri Kremnická skala*
 Schrantzenstein *pozri Kremnická skala*
 Sibenicnsni Grun *pozri Šibeničný Grúň*
 Sibenicnsny Wrch 28
 Skalka (Urpín) 40, 238, 239
 Skalka pri Motičskej holi 28, 180, 181
 Skubín 82, 83, 86 – 89
 Slovenská Ľupča 28, 186, 187
 Slovensko 4, 8, 12, 47
 Smrekovica 11, 22, 52, 69 – 71, 150 – 153
 Stara Kopa *pozri Stará kopa*
 Stará kopa 29, 51, 56, 216 – 219, 222, 223
 Staré Hory 15
 Starohorské vrchy 10
 Strmý Bán 28, 168, 169
 Strmý Kopec 28, 170, 171
 Studenec dolina 27, 98, 99
 Studený potok / Studené 98, 99
 Sturcze *pozri Šturec*
 Sturecz *pozri Šturec*
 Stvrtze *pozri Šturec*
 Sucha vallis *pozri Suchá dolina*
 Suchá dolina 168, 169
 Superioris Ielenetz *pozri Horný Jelenec*

Superioris Jelenetz *pozri Horný Jelenec*
 Sutecka / Sutecká 28, 180, 181
 Svätý Jakub *pozri Jakub*
 Svrčinník 51, 64 – 66
 Szebeszlaviensis *pozri Sebeslavce*
 Szedlo *pozri Sedlo, vrch*
 Szelcze *pozri Selce*
 Szelez *pozri Selce*
 Szellecz *pozri Selce*
 Szelletz *pozri Selce*
 Szenicze *pozri Senica, dedina*
 Szenicze, rivum *pozri Senica, potok*
 Szenitze *pozri Senica, dedina*
 Szkalka saxum *pozri Skalka (Urpín)*
 Szkalka pri Motičkovej holi *pozri Skalka
 pri Motičskej holi*
 Szkubin *pozri Skubin*
 Szmrekovicza *pozri Smrekovica*
 Szmrekovitza *pozri Smrekovica*
 Sztara kopa *pozri Stará kopa*
 Sztrmy Bán *pozri Strmý Bán*
 Sztrmy Kopec *pozri Strmý Kopec*
 Sztudencz rivulus *pozri Studený potok /
 Studené*
 Szuteczka *pozri Sutecka*

Š

Šachtička 202, 203
 Šalková 12, 13, 216, 217, 220 – 223
 Šarjancova *pozri Kremnická skala*
 Šarjancova skala *pozri Kremnická skala*
 Šarjancowa *pozri Kremnická skala*
 Šarjancowa skala *pozri Kremnická skala*
 Šarjankova *pozri Kremnická skala*
 Šarjanková *pozri Kremnická skala*
 Šibeničný Grun *pozri Šibeničný Grúň*
 Šibeničný Grúň 28, 200, 201
 Špania Dolina 15, 188 – 191, 196 – 203
 Štiavnička *pozri Tajovský potok*
 Štrbina 182, 183
 Šturec 13, 28, 52, 75, 172 – 175

T

Tabla 28, 51, 63, 64, 118, 119
 Tajouka *pozri Tajovský potok*
 Tajov 15, 27, 30, 51, 55, 90 – 93, 96, 97
 Tajova *pozri Tajov*
 Tajoviensium *pozri Tajov*
 Tajovský potok 10, 12, 49, 51, 58, 88 – 97
 Tekov 23
 Tekovská stolica 23
 Ticha *pozri Tichá*
 Tichá 110, 111
 Tisový vrch 28, 168, 169
 Tissovi Wrch *pozri Tisový vrch*
 Tissowj Wrch *pozri Tisový vrch*
 Tunel, sedlo 23, 108, 109
 Turčianska stolica 10, 21, 23, 28, 118,
 119, 126, 127, 130, 131, 134, 135,
 156 – 159
 Turiec 10, 11, 12, 30

U

Udurna *pozri Radvanský potok*
 Ulmanka *pozri Uľanka*
 Uľanka 15, 184, 185
 Uplazy *pozri Úplazy*
 Uplazy *pozri Úplazy*
 Úplazy 28, 120 – 125
 Urpin praedium *pozri Urpín*
 Urpin mons *pozri Urpín*
 Urpín 10, 11, 17, 29, 51, 57, 232 – 235,
 238, 239

V

Vallis Dominorum *pozri Špania Dolina*
 Vartovka 29, 234, 235
 Veľká Fatra 10, 11
 Veľká hora 10
 Veľká Lúč 13
 Veľký Šturec 27
 Veterná 28, 126 – 129
 Veterné *pozri Veterný vrch*
 Veterný vrch 28, 52, 74, 166 – 169

Vihnatova *pozri Vyhnatová*
Vizoka Hora *pozri Veľká hora*
Vostiarová 28, 178, 179
Vostjarova *pozri Vostiarová*
Vozná, les 19
Vrch nad Chytrou dolinou 28, 170, 171
Vyhnatová 10, 28, 30, 51, 61, 62, 110 –
113
Východné Prašnické sedlo 52, 75
Vysoká hora *pozri Veľká hora*

W

Warta mons *pozri Vartovka*
Welka Krizsna *pozri Krížna*
Welka Krížna *pozri Krížna*
Welká-Hora *pozri Veľká hora*
Weterni *pozri Veterný vrch*
Weternuo *pozri Veterný vrch*
Wihnatova *pozri Vyhnatová*
Wihnatowa *pozri Vyhnatová*
Wostarova *pozri Vostiarová*
Wrch nad Chitrou Dolinou *pozri Vrch*
nad Chytrou dolinou

Z

Zahradnjk *pozri Záhradný potok*
Zalamana *pozri Zalámaná*
Zalámaná 140, 141
Zamrzlá / Zámrzlá 12
Záhradník *pozri Záhradný potok*
Záhradný potok 11
Zelnice *pozri Chelnice*
Zolyo-Lypcse *pozri Slovenská Ľupča*
Zolyo-Lyptse *pozri Slovenská Ľupča*
Zólyo-Lipcse *pozri Slovenská Ľupča*
Zvolen, vrch 13, 23, 26, 182, 183
Zvolenská Ľupča *pozri Slovenská Ľupča*
Zvolenská stolica 13, 21, 23 – 25, 80 – 83,
104, 105, 126, 127, 134, 135, 156 –
161, 166, 167, 182, 183, 220, 221,
228, 229, 238, 239
Zvolenský komitát 15
Zwolen *pozri Zvolen, vrch*

Ž

Žarnovka 14, 15

Názov: Reambulačný protokol mesta Banská Bystrica – Edícia prameňa pomocou nástroja na automatickú transkripciu historických dokumentov

Autori: Oto Tomeček – Imrich Nagy

Recenzenti: prof. PhDr. Juraj Šedivý, MAS, PhD.
doc. Mgr. Erika Juríková, PhD.

Jazykový redaktor: Mgr. Ľubomír Gábor, PhD.

Formát: B5

Náklad: 101 kusov

Rozsah: 295 s. (17,36 AH)

Vydanie: prvé

Vydavateľ: BELIANUM. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Rok vydania: 2024

ISBN 978-80-557-2189-7 EAN 9788055721897 (print)

ISBN 978-80-557-2190-3 EAN 9788055721903 (online)

<https://doi.org/10.24040/2024.9788055721903>

ISBN 978-80-557-2190-3

